

शिवपरिणयः ।

ŚIVA-PARINAYAH

A POEM IN THE KASHMIRI LANGUAGE

BY

KRSNA RĀJĀNAKA (RĀZDĀN)

WITH A

CHĀYĀ OR GLOSS IN SANSKRIT

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA MUKUNDARĀMA ŚĀSTRĪ

EDITED BY

SIR GEORGE A. GRIERSON, K.C.I.E., Ph.D., D.Litt., LL.D.,
F.B.A.,

THE ASIATIC SOCIETY

1, PARK STREET, CALCUTTA-16

1989

शिवपरिणयः ।

ŚIVA-PARINAYAH

A POEM IN THE KĀSHMIRI LANGUAGE

BY

KRSNA RĀJĀNAKA (RĀZDĀN)

WITH A

CHĀYĀ OR GLOSS IN SANSKRIT

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA MUKUNDARĀMA ŚĀSTRĪ

EDITED BY

SIR GEORGE A. GRIERSON, K.C.I.E., PH.D., D.LITT., LL.D.,
F.B.A.,

*Honorary Fellow of the Asiatic Society of Bengal.
Correspondent étranger de l'Institut de France; Honorary Member:
Nāgarī Pracārīnī Sabhā (Benares), American Oriental Society,
Société Finno-Ougrienne, l'Association Phonétique Interna-
tionale, Bihar and Orissa Research Society, Modern
Language Association; Honorary Fellow: Royal
Danish Academy of Sciences, Bombay Branch of
the Royal Asiatic Society; Foreign Associate
Member: Société Asiatique de Paris;
Corresponding Member: Königliche
Gesellschaft der Wissenschaften
zu Göttingen.*

THE ASIATIC SOCIETY

1, PARK STREET, CALCUTTA-16

1989

Price: Rs. 180.00

Work No— 224

© The Asiatic Society

First published in 1914-25

Reprinted in 1989

Published by
Dr. Ashin Das Gupta
Administrator
The Asiatic Society
1, Park Street
Calcutta-700016

Printed by
M/s. Communik Media Service
50, Ashoke Avenue
Calcutta-700047

Price : Rs. 120.00

PREFACE.

WITH much regret, I record the death of that excellent scholar Mahāmahôpādhyāya Mukundarāma Śāstrī, which occurred in the year 1921, while this work was passing through the press. His knowledge of the Kāshmirī language, ancient and modern, was, I believe, unique. I owe much to his teaching and to the help he gave me in the preparation of the *chāyā* printed in the following pages and of the notes which formed the basis of the Kāshmirī dictionary now being published by the Society.

In regard to other points I have nothing to add to the *ad interim* Preliminary Note issued with the first fasciculus of this work, except to express my regret that in the earlier pages, a great many Kāshmirī types have broken off in the course of printing. These, so far as I have noted them, are entered in the List of Errata and explain its length. In the later pages, the printers have overcome this difficulty with some success. The spelling of certain Kāshmirī words is doubtful, and till I had worked several times through the text, I did not always succeed in producing uniformity in this respect. On this account, after the List of Errata, I add a list of preferable spellings of certain words which escaped my eyes when correcting the proofs. None of these are of importance, but, in the interests of uniformity, I give them for the benefit of students of the language.

I must also offer my thanks to Professor Jules Bloch, who was kind enough to read through the proofs of the earlier fasciculi. The outbreak of the War called him forth to the defence of his country, and prohibited me from troubling him further with my doubts or difficulties; but I cannot refrain from putting on record my gratitude for his valuable help.

G. A. GRIERSON.

CAMBERLEY,
23rd June, 1924.

THE HISTORY

With much regret I found that the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...

In order to obtain...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...

I must also...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...

C. A. ...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...
...the year 1714, which was...
...the knowledge of the...
...I believe, might...
...help to give me in the...

PRELIMINARY NOTE (AD INTERIM).

With the few exceptions noted below, the Kāshmīrī portion of this work follows the system of spelling employed by Īśvara Kaula in his *Kāśmīra-śabdāmṛta*, and by me in my *Essays on Kāçmīrī Grammar*.

Attention may be called to the extremely frequent use by the author of the emphatic suffix *y*, often employed pleonastically *metri causa*. In the first four chapters this *y* is regularly represented in the Sanskrit *chāyā* by the word *eva*; but from the 5th Chapter on, I have exercised my discretion as editor, in omitting the *eva*, when the suffix is merely pleonastic. By that time the reader will be accustomed to its appearance in this otiose character, and will not be tempted to confuse it with other forms.

According to the *Kāśmīra-śabdāmṛta* (II, iii, 21; cf. *Essays*, p. 92), when this *y* is added to a word ending in a consonant, *ū-mātrā* is used as a junction vowel. Thus करानूय् *karānūy* (*karān + y*), doing indeed. In the present work *a* is often used instead of *ū-mātrā*, as in *karāṇay* (करानय्). This is hardly more than a variation of spelling. We may also note that the author frequently employs present participles ending in *-an* instead of the *-ān* prescribed by the grammars. Thus in verse 418 we have गालन् *gālan* instead of *gālān* गालान्. With emphatic *y*, we have वननय् *wananay* instead of वनानूय् *wanānūy* in verse 408, and so on. The conjunctive participle of verbs whose roots contain the letter *a*, according to the *Essays*, takes the form करिथ् *karith*. Here, however, the author generally writes करिथ् *kar'ith*. Thus, he writes करिथ् in v. 24. He similarly

Preliminary Note.

writes the accusative-dative of the second declension with *i-mātrā*. Thus न्यथननिष् *nēthanan's*, instead of न्यथननिष् *nēthananis*, in v. 88. He often, *metri causa*, changes a final *i* to *ē*, as in गरके *garakē* for गरकि *garaki* (v. 22) and करणे *karanē* for करनि *karani* (v. 126). In other respects the grammar closely follows the system of Īśvara Kaula, as explained in my *Essays*.

The Sanskrit *chāyā* is an extremely literal, word for word, translation, prepared under my supervision by Mahāmahopādhyāya Mukundarāma Śāstri. In editing it for the press, I have freely relaxed the usual rules of *Sandhi*. In this I have not studied consistency, my sole aim being to assist the reader in disentangling the corresponding Kāshmirī words from the suffixes with which they are encumbered. As originally prepared, the *chāyā* was inter-linear, each Sanskrit word being written under the corresponding Kāshmirī word. Practical considerations of typography have led me, against the intention of its author, to print it separately on the page facing the corresponding text. I fully admit that, from the point of view of the Sanskrit scholar, in this condition it strongly resembles *mūrkha-jalpana*. It is, however, printed solely with the object of assisting students of Kāshmirī, and not as a specimen of elegant Sanskrit.

G. A. G.

शिवपरिणयचरितकाव्यम्

काशीरभाषापद्यात्मकम् ।

श्री नमः शंकराय शंभवे ॥

भूमिका ॥

श्री नमो विघ्नेश्वरं यस्यानुग्रहावाप्तबुद्धयः ।

प्रौढबुद्धिषु शोभन्ते बालिशा मादृशा अपि ॥ १ ॥

हर्षादम्भोजजन्मप्रभृतिदिविषदां संसदि प्रीतिमत्या

स्यत्रा मौलौ पुरादेर्बुद्धित्परिणये साक्षतं चुम्ब्यमाने ।

तद्वक्तं मौलिवक्त्रे मिलितमिति भृशं वीक्ष्य चन्द्रः सहासो

दृष्ट्वा तद्वृत्तमाशु स्मितसुभगमुखः पातु नः पञ्चवक्त्रः ॥ २ ॥

नानाविधदेशप्रचलितानां नानाविधभाषाणां नदीनदनागकुल्यादि-
जन्यार्थःस्तोमस्य देशदेशान्तरप्रचारमनु स्वकारणभूतो महार्णव इव शब्द-
ब्रह्मेव गम्यस्थानमन्ततः । तासु च श्रीशारदाक्षेत्रापरपर्याय - काशीर -
(सतीसरो)भाषा विस्तीर्णा गम्भीरात्वात्सादवती मुख्यापि तत्त्वस्तोम
इवानन्यत्रप्रचारा भूमि काले तत्रैव कृतस्थितिरासीत् । अधुना त्वन्ति-
कालाद्बहिःप्रचाराभिमुखा क्रमशः संजायते । यद्विषयाश्च व्याकरणकौशादि-
ग्रन्था बहुभिर्विद्वद्भिः प्राय इङ्लिशभाषानुवादसंवल्लिता बहवो विरचिता
अप्यसमस्तताऽसामञ्जसादिसत्तया संतोषानावहा* एव संभवन्ति स्म ।

अथ चाशेषदेशभाषाभिज्ञानधुरंधरैस्तत्तद्भाषाविषयव्याकरणकौशादि-
निर्मात्रेण तदुज्जीवनबद्धपरिकरैः श्रीमच्छ्री जी० ए० त्रियर्सन पी० एच्०
डौ० सी० ऐ० ई० इत्यादिसत्यदाभूषितप्रशस्ताभिख्यमहोदयवर्यैः काशमी-
रिक्पण्डित - ईश्वरकौल - निर्मितं संस्कृतभाषासंवल्लितमुद्दिष्ट (काशमीर)
भाषाव्याकरणं संस्कारानुवादमुद्रापणाद्यनेकप्रयत्नवृत्तगोष्ठीवितं प्रख्यापितं

* सम्यग्भयस्यतां चाभीष्टभाषाभिज्ञानात्पलोद्भवाप्रयोजकाः ।

चास्ति । तदेव समञ्जसं संपूर्णं निर्दोषमुचितरीतियुक्तियुक्तं सर्वथा संतोषावहं च समुपलक्ष्यते, आस्तां च प्रसिद्धमहनीयगुणव्रातानां ग्रन्थग्रन्थकृद्ग्रन्थ-प्रकाशकानां गुणानुवादेन ॥

सन्ति हि “हिन्दी”प्रभृतिभाषाशामनेकविधान्यनन्तसंख्यानि ज्ञान-कर्मापासनाभक्तिस्तुतिकीर्त्तिवृत्तादिविषयकाणि पद्यबद्धकाव्यपुस्तकानि प्रसि-द्धानि ; तादृशान्येव पुस्तकानि काश्मीरभाषायाश्च प्रयत्नेन संग्रहीतव्यानि संस्कृताद्यर्थेन च विवरणीयानीत्येवंविधामुद्दिष्टमहोदय(साहिब)वराज्ञां तत्प्रसादोत्साहं चावलम्ब्य तादृशानि पुस्तकानि संयुक्ता इयं शिवपरिणय-चरिताख्यो ग्रन्थः समासादितो मया ॥

आसंज्ञास्याध्यायाः खण्डशः खण्डशो बहुभिर्गीतभक्त्यादिरसिकैर्यथा-स्वचि यथाज्ञानं च शारदाक्षरलिप्या, पारिसेकाक्षरलिप्या, कच्छेकरणादिना च विभज्य स्थापिता रक्षिताश्च ; येनायं ग्रन्थो व्यस्तप्रायो ऽक्रमो ऽसमस्तो ऽप्यासीत् । ज्ञात्वा चास्य पदलालित्य-वृत्तलालित्यालंकारलालित्य-भक्तिरस-लालित्याद्यनुत्तरोत्कृष्टगुणान् यथावन्निष्पत्तौ महोत्सुकौभूय महाप्रयत्नो यावद्ग्रन्थकर्तृसमागमं मया व्यधायि ; तत्पार्श्वतश्च परिपूर्णा साद्यसंपत्ति-समिधगत्य यथाकथंचिदस्य ग्रन्थस्य सम्यक्संपूर्णता समपादि ॥

अस्ति चास्य ग्रन्थस्य कर्ता राजानकजात्यङ्कितः कृष्णाभिधानः, अनन्त-नागाख्य - काश्मीरशाखापुरोपकच्छवर्ति - वनपोष- (वनपुह्) -ग्रामवास्तव्यस्य (बहुग्रामाग्रहाराधिपति-भूतपूर्वाद्यब्राह्मणवत्तमस्य) राजानक-गणेशाभि-धानस्य तनूजन्मा, राजकीयकार्यसेवोपयोगिपारिसेकविद्याध्ययनाद्युलप्र-चित्ततया पितृतोऽवाम्प्ररोषावमानो बाल्य एव वैराग्यवृत्तिमाससाद । ततश्चानतिदूरप्रदेशवर्तिनन्दिश्वराभिष्य-श्रीमहादेवक्षेत्रे समाश्रितशरणस्या-न्यानभिज्ञं समनुष्ठितानेकदिवसोपवासव्रतचर्यस्य यस्य “मच्चरितं कीर्त्तय तेनेष्टमवाप्स्यसि” इति स्वप्ने समधिगतमहादेवप्रसादानुशासनस्य द्वादश-वत्सरप्रायवयोदेश्यस्य देवतासमावेशेनैवैतादृश्यः सूक्तयो गिरिप्रखवण-वन्निरर्गला अकस्मात्प्रादुर्बभूवुः ॥

सन्ति चास्मिन्ग्रन्थे बहवः काण्डाः ; येषु प्रथमं मङ्गलाचारमनु संक्षेपेण खण्डिनिर्णयोत्तरं लौकिकाचारवद्वाक्तायणीविवाहादिव्यवहारकीर्तनम् । ततो दत्तयज्ञध्वंसनं तत्संयोगिवृत्तानुवर्तिवैराङ्गतभयानकहास्यवीभत्सकसणादि-रसव्यञ्जनपूर्वकमनुत्तरैश्वर्यप्रख्यापनम् । ततश्च पार्वतीतपश्चर्याद्युत्तरतत्परिणयो-

पयोगिविभूतिप्रदर्शनपुरःसरं मणिस्वर्यादिवृष्टित्तकौर्तनं, तदनुगुणगौति-
गाथास्तुत्यादिविधानं, कैलासशिखरं प्रति शिवयोः प्रस्थानादिकौर्तनं च ।
अनन्तरं विष्णुशिवयोः स्तुतिप्रस्तावनद्वारा तयोरभेदरूपप्रदर्शनपूर्वकमद्वैत-
ज्ञाननिदर्शनम् । ततोऽवशिष्टा बहवः काण्डा भक्त्युपासनायोगधारणाभुक्ति-
फलावाप्त्यादिविषयका वर्तन्ते ॥

सोऽयमेतादृशो ग्रन्थः “लिखितं मया पठिष्यतीश्वरः” इति - न्याय-
प्रसिद्धानुवृत्त्या काश्मीरिकाभाषालिपिरिति शुद्धतया अज्ञानानैः सर्वैरेव
खण्डशः खण्डशोऽप्यशुद्धरौत्या लिखितोऽभूत्,* मया तु पूर्वीद्विष्टव्याकरणानु-
सारिनियमेन शुद्धस्वष्टुपदरौत्या लिखित्वा काश्मीरदेशभाषानभिचौरपि
शब्दतोऽर्थतश्च निरर्गलमध्येतुं बोद्धुं च सुशक्यो यथा भवेत् प्रतिपदं संस्कृतानु-
वादात्मकसंक्षिप्तवृत्तियुक्तः समस्कार्यन्ववादि च ॥

अथायं ग्रन्थः पूर्ववर्णितश्रीमच्छ्री जी० ए० ग्रियर्सन-महोदय-
वरोत्साहेन मुद्रितः प्रकाशितश्च संभवेत्, अनुग्रहीष्यन्ति च गुणग्राहकाः
सद्बुद्धयसज्जना एतस्य सुस्पष्टगुणस्तोमरसास्त्रादनचमत्करणसमीक्षणस्वीकरणा-
दिना, सर्वथा संजातसत्फलो भविष्यत्ययमेतादृङ्मत्परिश्रमः इति ॥

काश्मीरिकः पण्डित-मुकुन्दराम-शास्त्री ।

* यथा लेखकस्यापि स्वलिखितमध्येतुमसुगममासीत् ।

The first part of the document is a letter from the
 Secretary of the Board of Education to the
 Superintendent of Schools. The letter is dated
 the 15th day of the month of June, 1887.
 The letter is addressed to the Superintendent of
 Schools, and is signed by the Secretary of the
 Board of Education. The letter contains the
 following text:

I have the honor to acknowledge the receipt
 of your letter of the 10th inst. in relation
 to the proposed changes in the curriculum
 of the common schools. The Board of
 Education has considered the matter and
 has decided to refer the same to the
 Committee on the Curriculum of the
 Common Schools for their consideration.
 The Board of Education is very
 respectfully,
 Yours,
 Secretary of the Board of Education

CONTENTS.

	Page
Preface	
Preliminary Note (ad interim)	
Sanskrit Preface	
PART I.	
1. Invocation to Gaṇeśa	2
2. Invocation to the Guru	6
3. The creation of the universe, and birth of Umā. Her marriage to Śiva.	12
4. Dakṣa, rejoicing over Umā's marriage with Śiva, addresses his relations	16
5. The wedding-journey of Śiva and Umā to Kailāsa	20
6. Dakṣa visits Śiva and the gods in Kailāsa, and is not received by Śiva with the respect which he considers to be his due. Dakṣa's wrath. He determines to invite all the gods except Śiva to his sacrifice	24
7. The gods come to Dakṣa's sacrifice. Dēvī goes to it without invitation and asks why Śiva is not invited. Dakṣa gives an insulting reply. She casts herself into the sacrificial fire	30
8. Praise of Dēvī under the form of Jwālā	36
9. Praise of Dēvī, as one with Śiva	42
10. Nandin goes to Kailāsa and tells Śiva that Dēvī has become Satī. Creation of Virabhadra	44
11. Virabhadra arrives at Dakṣa's sacrifice. He slays Dakṣa. He routs and slays the gods present. The gods, in order to pacify Śiva, sing his praises	48
12. Kṛṣṇa's hymn in honour of Śiva. <i>The 12th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 133-143)</i>	52
13. Brahmā's hymn in honour of Śiva	52
14. Dharmarāja's (Yama's) hymn in honour of Śiva	52
15. Indra's hymn in honour of Śiva. <i>The 15th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 172-177)</i>	64
16. Varuṇa's hymn in honour of Śiva	64
17. Citragupta's hymn in honour of Śiva. <i>The 17th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 183-186)</i>	66
18. The Gandharvas' hymn in honour of Śiva	66
19. The Sun-god's hymn in honour of Śiva	68
20. The Moon-god's hymn in honour of Śiva. <i>The 20th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 216-223)</i>	76
21. The joint hymn of Lakṣmī and Sarasvatī in honour of Śiva	76
22. Hymn of the planet Mars in honour of Śiva	80
23. Hymn of the planet Mercury in honour of Śiva	82

CONTENTS

	<i>Page</i>
24. Hymn of the planet Jupiter in honour of Śiva	84
25. Hymn of the planet Venus in honour of Śiva	88
26. Hymn of the planet Saturn in honour of Śiva. <i>The 26th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 258-265)</i>	90
27. Nārada's hymn in honour of Śiva	90
28. Hymn sung jointly by all the gods in honour of Śiva. <i>The 28th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 288-299)</i>	98
29. Śiva acknowledges the preceding hymn. He is pacified, and expresses himself-as pleased with their devotion (<i>Bhakti</i>). He cares not for eating or drinking and has no pleasure in sacrifices. He longs for <i>Bhakti</i> and for nothing else. <i>Chapter 29 is in Hindī, and is here omitted (vv. 300-304)</i>	98
30. The author's praise of Śiva. Account of the gods' intercession on behalf of Dakṣa.	98
31. Dakṣa is brought to life. His head having been reduced to ashes, he is given a goat's head	102
32. Dakṣa's hymn describing how he has become freed from worldly desires	106
33. Another hymn of Dakṣa on the same subject	108
34. Dakṣa's self-abasement	114
35. Dakṣa sings a hymn in praise of Śiva, and asks pardon. This is granted	116
36. Another hymn of Dakṣa	118
37. Having finished his praises of Śiva, Dakṣa again commences his sacrifice. Having pacified Śiva the gods obtain permission to depart, and repair to their respective abodes	128
38. The sacrifice being completed, Nārada commences a triumph-song in praise of Śiva as the latter departs for Kailāsa	132
39. Nārada's triumph-song. <i>The 39th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 397-407)</i>	134
40. Another triumph-song of Nārada. He prophesies the marriage with Pārvatī	134
41. Epilogue of the author in praise of Śiva, as an introduction to the second part	138
PART II.	
1. Birth of Pārvatī. Her youth and upbringing. Her desire for Śiva as her husband. She wanders in the forest calling for him	142
2. Pārvatī has memories of her former birth as Satī, and utters praises of Śiva	146
3. Remembering Śiva's comely appearance and his lovable disposition, Pārvatī laments her absence from him and addresses him in prayer. <i>The 3rd chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 453-465)</i>	152
4. Continuation of the foregoing. She claims identity with Śiva.. .. .	152
5. Description of Pārvatī in the forest. The beauty of the forest blessed by her presence. She enters a lake and, standing in the water, invokes Śiva	160

CONTENTS.

	<i>Page</i>
6. Pārvatī sings a hymn of praise to Śiva, alluding to each day of the lunar fortnight	164
7. Śiva disguises himself as an ascetic, and comes to Pārvatī to test her. He urges her to worship Rāma, not Śiva	170
8. Continuation of the foregoing. Śiva, in his character of an ascetic, advises Pārvatī to devote herself to Rāma, Lakṣmī, and Kṛṣṇa. <i>The 8th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 545-552)</i>	174
9. Pārvatī's reply. She tells the disguised ascetic to go to the Daṇḍaka forest, where he will find that Śiva alone is to be worshipped	174
10. Pārvatī continues her advice to the ascetic to go to the Daṇḍaka forest. He will there find that Śiva is all in all, that he alone exists, that he is Brahmā, Bhagavat, all the gods, and all creation, and that there is no duality. <i>The 10th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 560-570)</i>	176
11. Śiva's reply. He praises Pārvatī's beauty, and argues that so lovely a person as she, should not undertake such ascetic practices	176
12. Continuation of the foregoing. He advises her to go home. Śiva is not a householder. He is not so glorious as the Sun, so gracious as Viṣṇu, or so righteous as Brahmā. She should worship them	178
13. Pārvatī angrily reproaches the disguised Śiva, and assures him that he is attempting an impossible task in appealing to her	182
14. Continuation of Pārvatī's speech. She threatens him and proclaims Śiva as the one object of worship	182
15. Śiva, pleased with Pārvatī's constancy reveals himself in his proper form, and praises the virtues of constancy and devotion	186
16. Description of the glorious appearance of Śiva as he revealed himself to Pārvatī. <i>The 16th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 607-617)</i>	188
17. Pārvatī sees Śiva in his proper form, and begins to sing his praises	188
18. Pārvatī's hymn in praise and awe of Śiva. She entreats him to take her for his spouse. He promises to grant her petition, and tells her to go home and wait for Nārada	188
19. Śiva comforts the awe-stricken Pārvatī. He promises to marry her in her father's house, and return to Kailāsa	192
20. Pārvatī leaves the forest of her austerities, and returns home. Her reception by her people	196
21. Himālaya and Mēnakā praise Pārvatī	198
22. Prayer and praise addressed to Pārvatī by the whole universe	200
23. The legend of the Asura Tāraka. He oppresses the gods. Śiva tells how Brahmā has explained to them that he can only be conquered by Śiva's son, and sends Arundhatī and the seven Rṣis and others to Himālaya to ask him and his wife to give their daughter to Śiva in marriage. They consent. Arundhatī, etc., return to Benares and inform Śiva. He is pleased, and directs Nārada to summon Brahmā, Viṣṇu, and the other gods.	202

CONTENTS.

	<i>Page</i>
24. Nārada goes to Viṣṇu, and, after praising him, informs him of Śiva's intended marriage	208
25. Viṣṇu, pleased, dispatches Nārada to call Brahmā and the other gods. They all approach Śiva. Śiva dispatches Nārada to warn Himālaya, who notifies the approaching wedding. Nārada informs Śiva of this. The wedding procession is formed and starts. Viṣṇu leads the other gods	214
26. The Gandharvas praise Viṣṇu	218
27. The author explains that he cannot describe the glory of Śiva's wedding, which even the gods are unable to praise	222
28. The author again expresses his inability and unworthiness	222
29. The rejoicing in the home of Himālaya at the approaching arrival of Śiva. Nārada identifies to Mēnakā the members of the procession, as from a high tower she watches the approach. Her lamentations on Śiva, in his ascetic form, being pointed out to her. She refuses to be comforted. Pārvatī, on the other hand, is enraptured, and consoles her mother	230
30. Pārvatī describes Śiva's virtues to her mother	242
31. Mēnakā scolds Pārvatī for thus speaking well of the horrible bridegroom. Pārvatī justifies herself. Nārada reports the state of affairs to Śiva	250
32. Nārada praises Śiva, and asks him to abandon his horrible form	252
33. Śiva takes a beautiful and adorned form. Mēnakā's wonder	258
34. Mēnakā, seeing Śiva in a form of unearthly beauty, praises him	262
35. Mēnakā's satisfaction	268
36. Mēnakā calls upon the bridesmaids to sing in honour of Śiva	268
37. The bridesmaids sing praises of Viṣṇu, who leads the procession	270
38. The women assemble to watch the bridegroom	274
39. They sing the wedding song	274
40. The bridesmaids praise Śiva in a song accompanied by drums	280
41. A song in praise of Viṣṇu	286
42. A prayer of the author, under the form of a song of the bridesmaids	294
43. A prayer of the author, under the form of a song sung by Mēnakā	300
44. A hymn by the author in his own name, under the form of a song sung by the women	304
45. Another hymn of praise by the author, under the form of the women addressing Pārvatī as a Śārikā bird	308
46. Parable of the means of salvation in the form of a hymn in praise of the Rāsa-līla	310
47. Praise by the author under the form of a parable sung by those desirous of salvation	314
48. The assembling and feasting of the wedding party. They then commence the worship of the deity of the house-door	316
49. The song of the women of the wedding party at this worship	318
50. The arrival of Mahādēva himself. The wedding dinner	322

CONTENTS.

	<i>Page</i>
51. A further description of the wedding dinner	322
52. The joyful song of Mēnakā	326
53. The gods and Brāhmanṣ recite vedic hymns	330
54. Song for the Puṣpa-pūjā, describing the various forms under which Pārvatī chose Śiva	332
55. Song in praise of Śiva sung at the Puṣpa-pūjā	338
56. Praise of Śiva at the Puṣpa-pūjā, including a list of holy places	342
57. The procedure at the Puṣpa-pūjā	352
58. A rapturous song of the faithful at the Puṣpa-pūjā in honour of Śiva	352
59. Song on putting on the wedding garland	358
60. The women complain that the bride has no ornaments. Śiva creates gold, and it is showered like snow upon the bride ..	366
61. Song of praise to Śiva, on account of the shower of golden snow	368
62. The guests decide to climb on to the roofs of the houses	372
63. The people shovel the golden snow from the roofs, and find that the roads are blocked up with it. They lament the inconvenience of the universal wealth and Indra recommends them to ask Śiva to stop the fall	372
64. The Earth finds the weight of the gold inconvenient	374
65. The Earth implores Śiva, to stop the fall of gold	374
66. The gods, distracted by the immense mass of the golden snow, praise Śiva, and confess that they have more than they require	378
67. The people pray to Śiva for the cessation of the shower of gold	382
68. Mahādēva asks them why they are frightened. They reply that the earth is covered with gold and will not produce fruit. Moreover, there will be no longer any distinction of rich and poor. He directs the wind-god to collect the gold in a heap. This is done and the world is restored to its former condition	386
69. The author praises Śiva the omnipotent	390
70. Himālaya's joy and gratitude to Viṣṇu for being Śiva's best man	392
71. Himālaya praises Viṣṇu for his mercy and for his incarnations, especially that of Kṛṣṇa	394
72. Viṣṇu is pleased. Led by Nārada, all unite in praising him ..	398
73. Himālaya again praises Nārāyaṇa	400
74. Śiva gives religious instruction to Nārada, recommending inward asceticism while living outwardly a worldly life ..	402
75. The guests prepare to depart. Gratitude of all, including Viṣṇu for this instruction	406
76. Mēnakā's song of gratitude	406
77. The author praises Viṣṇu, who stands as father of the bridegroom	408
78. Another song of Mēnakā in praise of Viṣṇu, detailing the exploits of the youthful Kṛṣṇa	414

CONTENTS.

	<i>Page</i>
79. The author taking as his text the parting embrace between Visnu and Śiva, explains that Viṣṇu and Śiva are one ..	422
80. The author addresses praises to Śiva and Viṣṇu as one ..	422
81. Praise of the Antaryāmin Nārāyana as one with Śiva ..	426
82. Himālaya praises Kṛṣṇa..... ..	432
83. The women-folk dance the Rāsa dance as Gōpīs, and praise Kṛṣṇa ..	438
84. A metaphorical prayer to Kṛṣṇa under the form of a song sung at the Rāsa dance ..	448
85. The salutation of Pārvatī as she mounted the wedding car ..	456
86. Praise of Pārvatī as Śārikā ..	458
87. Praise of Pārvatī as Mahārājñī ..	464
88. A prayer of the author to Śiva ..	470
89. Praise of Viṣṇu as one with Śiva ..	474
90. Hymn in praise of the Śiva-ratri festival ..	476
91. Hymn in honour of Śiva ..	478
92. Praise of Viṣṇu as one with Śiva ..	484
93. Prayer and praise directed to Śiva ..	486
94. Prayer and praise directed to Śiva ..	490
95. Prayer and praise directed to Śiva ..	492
96. Impossibility of describing Śiva ..	496
97. Praise of Śiva on his departure for the forest ..	496
98. The author and Mēnakā proclaim devotion on Śiva's departure ..	496
99. What Mēnakā and the people said to each other when Śiva departed..... ..	500
100. Lamentation of Mēnakā on Śiva's departure ..	502
101. Praise of and prayer to Hari-hara ..	506
102. Praise of and prayer to Hari-hara ..	510
103. Exhortation by the author to attain salvation by means of Yōga practices ..	514
104. The women, as Gōpīs, sing Kṛṣṇa's praises ..	516
105. The author calls upon his hearers to worship Kṛṣṇa ..	518
106. Song of a woman seeking for Śiva ..	522
107. The chorus of Himālaya's relations on the departure of Śiva ..	530
108. Warning given by the author. He praises the Kali-Yuga ..	530
109. The author praises Śiva, using words of Saraswatī ..	538
110. Praise of one who has taken refuge with Śiva ..	544
111. Prayer and praise by the same ..	546
112. Prayer for guidance and praise of the mystic syllable ōm ..	552
113. Praise of the syllable ōm ..	560
114. Praise of the good way ..	566
115. The same, united with praise to Rāma.. ..	568
116. The poet explains the source of his own power ..	570
117. Exhortation as to the unreality of the world ..	578
118. The poet describes his own condition ..	592

CONTENTS.

	<i>Page</i>
119. He eloquently praises Śiva for his gift of knowledge of the means of salvation	596
120. The author's devotion	600
121. Prayer for increase in knowledge of God	604
122. Prayer for acceptance, as Abhinavagupta was accepted	608
123. Prayer for the three great blessings	612
124. The Power of Śiva's name	614

॥ ओं ॥

॥ ओं श्रीगणेशाय विघ्नहर्त्रे नमः ॥

॥ ओं नमो ब्रह्मणे विष्णवे महादेवाय नमः ॥

अथ

शिवपरिणयः प्रारभ्यते ॥

PART I.

1. INVOCATION TO GAṆĒŚA.

सिद्धिदाता कुख् विग्रहर्तारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥ १ ॥
नालि छय् लाल-माल नागिन्द्रहारो
विनायकबल प्रारयो ।
रुद्र-गणनय-हन्दि सरदारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥
इन्द्रराजस् व्यलि खतु अन्दकारो
जोरन्-ति गोस् लूरपारयो ।
म्वकलोवुथन् कुख् च्ह बख्चन्-हारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥
हे लम्बोदर हे सर्वव्यपकारो
म्वकलाव् इमि संसारयो ।
लम्बोदरिथ करुथ् आहारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥
विष्णन् करुनय् न नमस्कारो
ख्दरस् करुथ् वधवारयो ।
गज्जम्बख् व्ययनय् जै-जै-कारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥ ५ ॥

पूर्वार्धम् ॥ १ ॥

निष्प्रत्यूहसिद्धये श्रीगणेशं स्तौति ॥ १ ॥

सिद्धिदाता अस्मि हे-विघ्नहर्तः

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥ १ ॥

गले सन्ति-ते मणि-मालाः हे-नागराजहार

विनायकबलिनाम्नि-भवत्क्षेत्रे प्रतीक्षिष्ये-त्वां-भोः ।

प्रमथाख्यरुद्रगणानां हे-अधिपते

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥

इन्द्रस्य-राजः यदा आरूढः अन्वकारः

बलानामपि संपन्नस्तस्य विनाशः ।

उन्मोक्षितस्त्वया-सः, अस्मि त्वं तमाश्रीलः

हे-महागणपते ० ॥

हे लम्बोदर हे विश्वोपकारकर्तः

उन्मोचय-नः अस्मात् संसारात् ।

लम्बोदरीनद्याः कृतस्त्वया आहारः

हे-महागणपते ० ॥

विष्णुना कृतस्तेन-ते न नमस्कारः

समुद्रस्य कृतस्त्वया अश्वमर्दः ।

हे-गजमुख भूयान्ते जय-जय-कारः

हे-महागणपते ० ॥ ५ ॥

विष्णु-भगवानस् ब्रुजुष् जार-पारो
 कृष्णपिङ्गल ओय् आरयो ।
 वक्रतुण्ड बल् कुय् महाविचारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 आद्यमहाशक्ति-हन्दि आद्यकारो
 एकदन्त पत-पत लारयो ।
 शिवजी-मन्दि टाठि विघ्ननिवारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 सार्थनिय. ब्रौंठ् छय् म्वड अन्वारो
 जप-यज्ञ-स्वाहाकारयो ।
 विकट-रूप कुख् बौद-ओंकारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 परमा शंख्-हन्दि सेवाकारो
 इच्छाघ्न विस्तारयो ।
 बालचन्द्र जगतुकु कुख् व्यवहारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 वसुत्र नालि छिय् रंगि गुह्यनारो
 चतुर्भुज बडि-सरकारयो ।
 च्यानि दरबारय् लब दरवारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥ १० ॥
 मन्त्र-नायक शक्ति -अवतारो
 पूजहार्य् गणपथ्यारयो ।

विष्णु-भगवतः श्रुतस्त्वया सान्त्वप्रणयः

हे-कृष्णपिङ्गल संभूता-ते करुणा ।

हे-वक्रतुण्ड बलं अस्ति-ते महाविज्ञानरूपम्

हे-महागणपते ० ॥

आद्यायाः-महाशक्तेः प्रथमक्रियारूप

हे-एकदन्त अनुधाविष्यामि (सरिष्यामि)-त्वां-भोः ।

शिवस्य वत्सल विघ्नहर्तः

हे-महागणपते ० ॥

सर्वेषामेव प्रथमं अस्ति-ते प्रथमः (पूजा-)क्रमः

नम-यन्त्र-स्वाहाकारैः ।

महारूपेण असि वेदानामौकाररूपः

हे-महागणपते ० ॥

परमायाः शक्तेः उपासक

इष्टपुत्र विस्तारयिष्यामि-तव-भोः (त्वनुपासनाम्) ।

चन्द्रमुकुट जगतः असि व्यवहारः

हे-महागणपते ० ॥

वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-ते रागेण अतिरक्तानि

हे-चतुर्भुज महा-सम्राट् ।

त्वदीयेन समाश्रयेणैव लप्सामि अधिकारिपदम्

हे-महागणपते ० ॥ १० ॥

हे-मन्तुनायक शक्ति-स्वरूप

पूजयेयं-त्वा गणपतियामनाग्नि-तीर्थ ।

कपर्दिन् कर्तं वज्रं मोनुय् चारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 वक्रभा सूत्य् क्यथ् स्वस्वरूपदारो
 अथन्-क्यथ् चोर् ह्थिहारयो ।
 बूतन् त राक्षसन् करान् संहारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 अविद्याय साञ्ज दन्द-सूत्य् मारो
 मक-सूत्य् पाफ् गाल् वारयो ।
 हल त मुमल-सूत्य् क्रूद् दख् न्यवारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 सिंहयुगवाहन ज़ोरावारो
 धूमवर्ण संसार-मारयो ।
 इमि बवसर दित बन्धन् तारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥

2. INVOCATION OF THE GURU.

शिवनाथ आनन्द-अमृथ् च्यावत्तम्
 सद्-ग्वर हावत्तम् गटि-मञ्ज गाग् ॥ १५ ॥
 इति कुस् कारथ् कथ् व्वह् मकानम्
 गोमत्तु कुस् अज्ञानम्-मञ्ज ।
 अन्तु कुस् ज्ञान-हञ्ज वथ् बुद्धनावत्तम्
 सद्-ग्वर हावत्तम् गटि-मञ्ज गाग् ॥

जटाजूटधारिन् कुरु-नाम अतःपरं अस्माकमेव रत्तोपायम्

हे-महागणपते ॥

वल्लभा (शक्तिः) सहचारिणी अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वरूपधारिणी

हस्तेषु चत्वारि आयुधानि ।

भूतानां च राक्षसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते ॥

अज्ञानानि अस्माकं दन्तेन घातय

परशुना पापानि घातय समाधानेन ।

हलेन च मुसलेन क्रोधं दुःखं निवारय

हे-महागणपते ॥

हे-सिंहयुग्मवाहन अतिपराक्रम

धूस्रवर्णं संसारसारधूत ।

अस्मात् भवसरसः देहि-नाम भक्तानां पारगतिम्

हे-महागणपते ॥ १ ॥

स्वाभिमतनिष्पत्तये सद्गुरुं स्तौति ॥ २ ॥

हे-शिवनाथ आनन्दरूपममृतं पायय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो (शिवत्मान्) प्रदर्शय-नाम-मे मोहतमो-मघ्यात् प्रकाशम् ॥१३॥

इहैव अस्मि अन्वेषिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेप्रमनि

गतोऽस्मि अज्ञानस्य-मध्यम् ।

अन्धोऽस्मि प्रज्ञप्तैः मार्गं प्रज्ञापयस्व-नाम-माम्

हे सद्गुरो ॥

वल्लुनस् संसारच मायाय
 स्वकलय् च्यानिय् वपाय-सूत्य् ।
 दयाय-हृज्जय् नज़राह् चाव्तम्
 सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मञ्ज गाश् ॥
 कुय् काम क्रूद लूव मुह अन्दकारय्
 ममताय-सूत्य् विस्तारय् म्योनु ।
 समताय-सूत्य् दमि-मञ्ज स्वकलाव्तम्
 सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मञ्ज गाश् ॥
 संतोश्च विचार सत्सङ्ग दर्मय्
 खटनय् आयवम् ककर्मय्-सूत्य् ।
 अनिच्छाय परम-गय् प्रावनाव्तम्
 सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मञ्ज गाश् ॥
 सञ्जन-घरश्च थिम् अस्मि प्रकृति-पर
 चिरकालि प्रोबुख् ईश्वर-स्यान् ।
 तिमनय् मञ्ज-बाग् आसन् म्य दाव्तम्
 सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मञ्ज गाश् ॥ १० ॥
 अन्दरय् थुस् कुम् आनन्द-मन्दिरय्
 तथि-मञ्ज करयो योग-पूजा ।
 उपनिशदन्-हृन्दि सिर् म्यति बाव्तम्
 सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मञ्ज गाश् ॥
 ज्वकचार् अन्दि गोम् गरके-लूवय्
 ज्ववान् कुस् रक्तम् लूवय्-निश् ।

आवृतस्तया-अहं संसारस्य मायया

उन्मोच्ये-ते तवैव (अनुग्रह-) उपायेन ।

दयायाः-एव दृष्टिं विसर्जय-नाम-मयि

हे सद्गुरो ॥

अस्ति-एव कामेन क्रोधेन लोभेन मोहेन अन्धकारेण

ममतया विस्तृतिः मम ।

ममतया (अद्वैतज्ञानेन) अस्मात् (कामादितः) उन्मोचय-नाम-माम्

हे सद्गुरो ॥

हे-संतोष, हे-विचार, हे-सत्सङ्ग, हे-धर्म

तिरोहिताः संपन्नाः-पूयं-मे कुकर्मणा-एव ।

आकस्मिकत्वेन परमां गतिं प्रापय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो ॥

सञ्चरित्रपुरुषाः ये आसन् प्रकृतिपराः (प्रकृतिपुरुषविवेकासक्ताः)

चिरकालेन प्राप्तं-तैः ईश्वर-पदम् ।

तेषामेव मध्ये स्थितिं मे दापय-नाम-मे

हे सद्गुरो ॥ २० ॥

अन्तरेव यत् अस्ति-मे आनन्दाख्यं-मन्दिरम्

तस्यैव-मध्ये कुर्यां-ते योगेन-पूजाम् ।

उपनिषदां सारान् ममापि प्रकटय-नाम-मे

हे सद्गुरो ॥

बाल्यं ब्रह्मिः (निरर्थं) गतं-मे मृहस्य-लोभेन

पुत्रा अस्मि रक्ष-नाम-मां लोभात् ।

बुद्ध्यर् कुह् नङ्गिदीख् मत मन्दकाव्तम्

सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मङ्ग गाग् ॥

व्वपदीश-सूतिन् बुद्धिय्य् चाव्तम्

सूत्य् मा आस्यम् कुनि कँह लीफ् ।

ब्रह्मानन्दस्य-षठ् वार थाव्तम्

सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मङ्ग गाग् ॥

द्यानचू नदियाह् निर्मल कर्िय्य्

योग-पाञ्जि-सूतिन् वरिय्य् छह् ।

व्वय् तन् नावय् च्य् मननाव्तम्

सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मङ्ग गाग् ॥

दन्द्रिय् थिम् आसि द्रायेम् फटिय्य्

ह्यम् ह्यय् रटिय्य् खटिय्य्-पाठि ।

सार्ि खम्ब्राव्तम् कुनुय् बनाव्तम्

सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मङ्ग गाग् ॥ २५ ॥

ज्ञानकि निथर्य् वार मुचराव्तम्

पंपोश् जन् फल्लनाव्तम् मन् ।

अद्वैत-बाव-सूत्य् पानस् हाव्तम्

सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मङ्ग गाग् ॥

मूल-तल श्रीसुस् निर्मल पोत्रुय्

व्यवहार-प्रहूचू करुनम् यख् ।

निर्नय-गर्मिय-सूत्य् व्यगलाव्तम्

सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मङ्ग गाग् ॥

वद्वत्त्वम् अस्ति अदूरं मा-नाम लज्जय-नाम-मासु

हे-सद्गुरो० ॥

उपदेशेन उपलक्ष्यैव विसर्जय-नाम-मासु

सह मा-स्वित् स्यात्-मे कुतोऽपि कश्चित् लेपः ।

ब्रह्मानन्दे-एव सुषु स्यापय-नाम-मासु

हे-सद्गुरो० ॥

ध्याननिष्ठारूपां नदीं निर्मलां कृत्वा-एव

योगात्म-जलेन आपूर्णा अस्ति-या ।

(तस्यां) अहमेव तनू स्यापययम् त्वं सात्त्वय-नाम-मासु

हे सद्गुरो० ॥

इन्द्रियाणि यानि आसन् निर्गतानि-मे प्रस्फुट्यैव (विषयेषु)

चेतनं गृहीत्वा प्रगृह्यैव गूढ-प्रकारेण ।

सर्वाणि संगमयस्व-नाम-मे, एकरूपं संपादयस्व-नाम-मासु

हे-सद्गुरो० ॥ २५ ॥

ज्ञानस्य लोचने-एव सुषु उन्मोचय-नाम-मे

पद्मसु इव विकासय-नाम-मे मनः ।

अद्वैत-भावेन स्वात्मनि उपभुङ्क्ष्व-नाम-मासु (सायुज्यं वेष्टि)

हे-सद्गुरो० ॥

वस्तुतः आसं निर्मल-जल-रूपः

व्यवहारात्म-प्रकृत्या कृतं-तया-मे शीतश्यानत्वम् ।

विचारात्मना-अौष्ण्येन विगालय-नाम-मासु

हे-सद्गुरो० ॥

नाव् कुम् कृष्णं ह्यम् च्यात्रिय् आश्रय्

हाव्तम् सय-च्यय-आकाशय् ।

संसारस्-मद्गु पुग मत पाव्तम्

सद्-श्वर हाव्तम् गटि-मद्गु गाश्र् ॥ १॥

3. THE CREATION OF THE UNIVERSE, AND BIRTH OF UMĀ.
HER MARRIAGE TO ŚIVA.

ओंकार-रूपस् शरने आथ

ओं नमः शिवाय कर् ॥ १९ ॥

परमात्मा युस् कुह् परमानन्दय्

तमिसय् कुह् स्वच्छन्दय् नाव् ।

स्वच्छन्दम् निश्र माया द्राथ

ओं नमः शिवाय कर् ॥ २० ॥

माया ईश्वर-इच्छा ज्ञानय्

तमि-मद्गु विष्णु भगवानय् द्राव् ।

ब्रह्मा स्वपदोव् विष्णु-माथाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

लक्ष्म-वदि खग-सान् नगर-काण्डय्

सोह् संसार ब्रह्माण्डय् ह्यय् ।

पैद-करि ब्रह्मा-सद्गु इच्छाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति, अस्ति-मे तदेव आशा

प्रदर्शय-नाम-मे सच्चिदाकाशस्वरूपम् ।

संसारस्य-मध्ये अपर्याप्ततां (हीनतां) मा-नाम आपातय-नाम-मे

हे सद्गुरो ॥ २ ॥

श्री-उमायाः प्रादुर्भावं विवक्षुस्तावज्जगदुत्पत्तिं

संचेपेण विवृणोति ॥ ३ ॥

ओंकारात्मानं (परमशिवं) शरणम् आगताः-वयम्

ओं नमः शिवायेति कुरु (नित्यमुच्चारयेत्यर्थः) ॥ २९ ॥

परमात्मा यः अस्ति परमानन्दरूपः

तस्यैव अस्ति स्वच्छन्दात्मिति नाम ।

स्वच्छन्दस्य सकाशात् माया निर्गता

ओं नमः ० ॥ ३० ॥

मायाम् ईश्वरेच्छां जानीहि

तन्-मघ्यात् श्रीविष्णुः भगवानेव निर्गतः ।

ब्रह्मा उत्पादितः विष्णु-मायया

ओं नमः ० ॥

लक्षशः युगैः-सह नगर-(ध्रुवन-)समूहाः (ध्रुवादितुर्दशध्रुवनानि)

सर्वः संसारः ब्रह्माख्डानि गृहीत्वा (तेः सह) ।

उत्पादिताः ब्रह्मणः इच्छया

ओं नमः ० ॥

दक्ष-प्रज्ञापथ् ग्वड् व्यपदोवुन्

जगतुकु होवुन् तस् व्यवहार् ।

वारथाह् ज्ञायेय तस् कन्याय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

तिमनय् मङ्ग अख् कोराह् ज्ञायस्

भगवथ्-माया गर चायस् ।

नाव-किन् जन्म् ह्यतु माज्य उमाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

तस् माज्य मालिस् कुह् जय-जय-कारय्

तस् हिङ् न बक्रावारय् काह् ।

यमि-सन्दि गरि द्कू कन्या ज्ञाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥ २५ ॥

ब्रह्म-च्छेषु देवलुकुकु मरदारय्

तप-च्छेषु बडि आदिकारय् सान् ।

यस् इक् दया कर् दयाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

त्रैलोक्यनाथस् त्रिवुवनसारस्

परमशिवस् गङ्गादरस् ।

मय् कमरौ वागनि आय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

सतोवुह् कोर्य तस् पथ्-कुन् आसस्

विवाह् कर्नख् चन्द्रमस् सृत्य

दत्तप्रजापतिः प्रथमम् उत्पादितस्तेन

जगतः प्रदर्शितस्तेन तस्मै व्यवहारः ।

अनेकाः जाताः तस्य कन्याः

ओं नमः० ॥

तासामेव मध्यात् एका कन्या जाता-तस्य

(या) भगवन्माया गृहं प्रविष्टा-तस्य ।

(अर्थतः) नाम्ना जन्म गृहीतं माता उमया

ओं नमः० ॥

तस्याः मातुः पितुः अस्ति जयजय-कारः

तस्य सदृशः न भाग्यशाली कश्चित् ।

यस्य गृहे ईदृशी कन्या जाता

ओं नमः० ॥ ३५ ॥

ब्रह्मर्षिः देवलोकस्य नायकः

तपर्षिषु महता अधिकारेणैव संयुक्तः ।

यस्य ईदृशी दया कृता महामायया

ओं नमः० ॥

त्रैलोक्यनाथाय त्रिभुवनसाराय

परमशिवाय गङ्गाधराय ।

सैव कन्या विवाहे समागता

ओं नमः० ॥

सप्तविंशतिः (अन्याः) कन्याः तस्य अवशिष्टाः आसँस्तस्य

विवाहः कृतस्तेन-तासां चन्द्रमसा सह ।

साथ् नक्षत्रं ह्यथ तिम ताराय
 ॐ नमः शिवाय कर् ॥
 उमा-रुद्रस् कुह् नमस्कारय
 शिव-शक्ति-रूप युम् कुह् सर्व-व्यपकार् ।
 विवाह् कर्हम् लोल त माय
 ॐ नमः शिवाय कर् ॥
 प्रजापथ् गौव् मन सावदानय
 व्यलि शिवजी मनिदानय आम्
 दपुनम् कन् थव् म्यात्र लीलाय
 ॐ नमः शिवाय कर् ॥ ४० ॥
 पननिय् दख् म्बुख् पनन्यन् वायन्
 वननिय् सार्थनय् लाजिम् हिय् ।
 तस्मि तिह् बोज्ञनाविय् पननि हमाथ
 ॐ नमः शिवाय कर् ॥
 ब्वद् म्यात्र् वातिय् योरय् योरय्
 तोरय् तोरय् सोरुय् च्य ।
 इति योर् कृष्णस् स्य कर् व्यपाय
 ॐ नमः शिवाय कर् ॥

4. DAKSA, REJOICING OVER UMĀ'S MARRIAGE WITH SIVA,
ADDRESSES HIS RELATIONS.

सावदान मन कुम् परमानन्द
 शिवनाथ् मापनुम् वान्दव् त वन्द ॥ ४३ ॥

सुहूर्तरूपाः नक्षत्राणि (च) सन्ति-हि ताः ताराः (अश्विन्याद्याः)

श्रीं नमः० ॥

उमाशक्तगभिन्नसद्राय श्रीस्त नमस्कारः

शिव-शक्ति-रूपेण यः अस्ति सर्वोपकारकः ।

द्विवाहः कृतस्त्रीस्तस्याः भक्त्या च प्रेम्णा

श्रीं नमः० ॥

दक्ष-प्रजापतिः संपन्नः मनसा आनन्दपूर्णः

यदा श्रीशिवः संनिधिं आगतम्-तस्य

कथितं-तेन-तस्मै कर्णं निधेहि मदीयां (मत्कृतां) स्तुतिम्

श्रीं नमः० ॥ ४० ॥

स्वकीयानि दुःखानि सुखानि (च) स्वकीयेभ्यः भ्रातृभ्यः (बन्धुभ्यः)

कथनीयानि सर्वेषामेव आवश्यकाः सन्ति-हि ।

तेन तद्दत्तं संश्राविताः स्वकीयाः सहस्रितयः

श्रीं नमः० ॥

बुद्धिः मदीया प्राप्स्यति यत्र यत्रैव

तत्र तत्रैव सर्वमेव त्वमेव ।

अतः परं कृष्णस्य मे कुरु रचोपायम्

श्रीं नमः० ॥ ३ ॥

दक्षस्योक्तिः स्वसंबन्धिनः प्रति ॥ ४ ॥

ममाहितेन मनसा अस्ति-मे परमानन्दः

श्रीशिवः संपन्नः-मे बान्धवः च बन्धुः ॥ ४३ ॥

सर जन् फलमत् कुम् पंपोश्
 ज्वकचारम् कुम् आमत् बोश् ।
 तोशान् तोशान् कुम् व्वह् प्रसन्द
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त वन्द् ॥
 अमि श्रीगङ्गादरन् ग्वसाञ्जि
 स्वयंवर वरून् कन्या म्याञ्ज् ।
 आपरम् प्रीम-सूत्य् दद-वत-कन्द
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त वन्द् ॥ ४५ ॥
 तमज्य मायाय व्वद् वातिय् न साञ्ज्
 नय् मय् ब्रह्मा विष्णन् ज्ञाञ्ज् ।
 नय् कुम् ग्वड् तय् नय् कुम् अन्द
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त वन्द् ॥
 अय् कर्पर गौरम तने
 सुशकचू कीर्तना कुम् मन वने ।
 शिवान् कैचाह् छय् मौगन्द
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त वन्द् ॥
 सुय् ब्रह्मा त विष्ण् मानुन्
 जगतुकु ईश्वर सुय् ज्ञानुन् ।
 सुय् अगूर् त सुय् स्वच्छन्द
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त वन्द् ॥
 अवीद वक्य् छय् तसञ्जय् ज्ञान्
 सुय् ह्युय् मन त सुय् ह्युय् प्रान् ।

सरसः इव प्रफुल्लः अस्मि पद्मः

बाल्यस्य (बाल्यावस्थावत्) अस्ति-मे आगतः अत्यादरः ।

संतुष्यन् संतुष्यन् अस्मि अहं प्रसन्नः

श्रीशिवः ० ॥

अनेन श्रीगङ्गाधरेण योगेन्द्रेण

स्वयंवरेण वृता-तेन (यत्) कन्या मम ।

हस्तेन-भोजयिष्यामि-अमुं अतिभक्त्या दधियुक्तान् फाणितसु

श्रीशिवः ० ॥ ४५ ॥

तस्य मायायां बुद्धिः प्राप्स्यति न अस्माकम्

नैव सा ब्रह्मणा विष्णुना (च) ज्ञाता ।

नैव अस्ति-तस्याः आदिः च नैव अस्ति-तस्याः अन्तः

श्रीशिवः ० ॥

अस्याः कर्पूरवत् गौररूपायाः तन्वाः

सुगन्धस्य वर्णनां कः नाम कथयिष्याति ।

संपद्यमाना कियती अस्त्यस्याः सुगन्धततिः

श्रीशिवः ० ॥

स-एव ब्रह्मा च विष्णुः मन्त्रव्यः

जगतः ईश्वरः स-एव ज्ञातव्यः ।

स-एव अघोरेश्वरः च स-एव स्वच्छन्दः

श्रीशिवः ० ॥

भेदरहिता भक्तिः अस्ति-हि तस्यैव ज्ञानम्

स-एव अस्ति-हि मनः च स-एव अस्ति-हि प्राणः ।

सुय् नेरि ओशद् शास्त्र मन्द्
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 सुय् कुय् शास्त्र वीद-सागर्
 सुय् कुय् आसवुन् विद्यादर् ।
 सुय् कुय् सार् ओं-कारकु ब्यन्द्
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ५० ॥
 लक्ष्म-वदि लोल त प्रियम-सूत्य्
 त्रप तप यज्ञ दर्म कर्म-सूत्य् ।
 पोश-पूज् करिथय् जुव् तस् वन्द्
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 हृष्ण फिर म कारुय् कर् म तारुय्
 तिथ-पाठि पूजाय दारुय् कर ।
 यिथ प्रशपदन्तन् लागिनस् दन्द्
 शिवनाथ् सांपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ४ ॥

5. THE WEDDING-JOURNEY OF SIVA AND UMĀ TO KAILĀSA.

राजन् खान्दर् यलि स्वकलोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥ ५२ ॥
 पम्पोशकि-पाठि फ्रल्लु संसारय्
 जगतस् नव् बहारय् आव् जान् ।
 अरिञ्ज-पोशम् गौव् ह्यथ् न्योवुय्
 परम-शख्चू गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥

स-एव निर्गमिष्यति औषधरूपः शास्त्राणि मथ्यन्तां (सारभूतः)

श्रीशिवः० ॥

स-एव अस्ति-हि शास्त्रं वेदविद्या-समुद्रः

स-एव अस्ति-हि संभवन् विद्याधरः ।

स-एव अस्ति-हि सारः प्रणवस्य त्रिन्दुरूपः

श्रीशिवः० ॥ ५० ॥

लक्ष्मणं भक्त्या च प्रेम्णा

जपेन तपसा यज्ञेन धर्मेण कर्मणा ।

पुष्पादिपूजां कृत्वा स्वात्मानं तस्मै उपहारी-कुरु

श्रीशिवः० ॥

(स्वात्मानं प्रत्यालापः) हे-कृष्ण पर्यावर्तय मा श्रीवासु, कुरु मा

तथैव पूजायां धैर्यं कुरु ।

[विलम्बसु

यथा पुष्पदन्तेन समर्पिताः (पुष्पार्थं) दन्ताः

श्रीशिवः० ॥ ४ ॥

य श्रीशिवस्योमया सह कैलासं प्रति प्रस्थितिं विवृणोति ॥ ५ ॥

राज्ञा (दक्षेण) उत्सवः यदा समापितः

परमशक्तिं गतः लक्ष्मणनामा गृहीत्वा ॥ ५३ ॥

पद्मवत्तु विकासमागतः संसारः (सर्वलोकः)

जगति नवः वसन्तसमयः (इव) आगतः शोभनः ।

(अरिज्ञ) पुष्पविशेषं गतः गृहीत्वा स्थलपद्मः

परम० ॥

मलावस् तय् आरवलि म्युलु गौव्
 दिल् गौव् मीलिथ् रुदुख् न यन् ।
 यम्बहृजलि-हन्दु रङ्ग स्वम्बलन् प्रोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥ ५५ ॥
 हृह्वरि गरि सुय् वारय्-कारय्
 परमाकन-व्यवहारय् मान् ।
 हग्नि ह्यहरम् ह्यथ् रुख्मथ् द्रोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥
 उमा-रुद्र कुख् अस्य न्यथ् वामन्
 निष्कल मन् कर्त आसनदार् ।
 हृदयक पम्पोश् अस्य वथरोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥
 तस् निश क्वाह् कुय् वसत्स त जामय्
 विरक्थ् कुय् निष्कामय्-सूत्य् ।
 निदान्-अवदन-हन्दु खन-सोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥
 तस् निश क्वाह् गथ लक्ष्मी त चारय्
 युस् आसि लूव-अन्दकारय्-रस्तु ।
 ब्रह्मा विष्णाय् यमि व्वपदोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥
 तस् निश क्वाह् कुय् गण्डुन त क्वावुन
 यस्-निश द्राय महामाया ।

पुष्पविशेषस्य च पुष्पविशेषेण संगमः जातः

मनः गतं संमेलनं, अवशिष्टयोः न भेदः ।

पुष्पविशेषस्य रागः पुष्पविशेषेण प्राप्तः

परम० ॥ ५५ ॥

श्वशुरसंबन्धिनि गृहे सः प्रसन्नतया

द्विरागमनव्यवहारेण संयुक्तः ।

श्वशुरात् गृहीत्वा गमनाज्ञां निर्गतः

परम० ॥

उमारुद्रः अस्ति अस्माकं नित्यं भासमानः

निर्वासनं मनः कुटु-नाम (नः) आधारयुक्तम् ।

हृदयस्य पद्मं अस्माभिः प्राप्तुतम्

परम० ॥

तस्य निकटे किं-नाम अस्ति वस्त्रं च चोलः

विरागी अस्ति गतस्पृहत्वेन ।

असंख्यावर्षुदपरार्धं संख्यस्वर्णेन-आढ्यः

परम० ॥

तस्य समीपे किं-नाम भवन्ति धनानि च द्रव्याणि

यः स्यात् लोभान्धकारेण-रहितः ।

ब्रह्मा विष्णुः (च) येन उत्पादितः

परम० ॥

तस्य समीपे किं-नाम अस्ति आभूषणं च तदुपभोगः

यस्मात् निर्गता महामाया ।

त्रैलोक्यं यस्मिं ईश्वरि व्युदोबुय
 परम-शखच्च गौव लक्ष्मिनोबुय ह्यथ् ॥ ६० ॥
 ज्ञान-हृद्य लयं ह्यथ् सामवज्ञ हेरय
 कृष्णस् म्य फेरय-निश भवकलात् ।
 ह्यर् खारुम् कुम् म्वडङ्गु पोवुय
 परम-शखच्च गौव लक्ष्मिनोबुय ह्यथ् ॥ ५ ॥

6. DARŚA VISITS ŚIVA AND THE GODS IN KĀSHĪĀSA, AND IS NOT RECEIVED BY ŚIVA WITH THE RESPECT WHICH HE CONSIDERS TO BE HIS DUE. DARŚA'S WRATH HE DETERMINES TO INVITE ALL THE GODS EXCEPT ŚIVA TO HIS SACRIFICE.

उमारुद्रस् त्रिबुवनसारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६२ ॥
 कैलासम् प्यठ् चमा-करवुनु
 उमा-देविय ह्यथ् व्यलि गौव ।
 वैकुण्ठं मांपेनु तथ् कह-मारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दह अकि आसिय् अश्वय् कारन्
 वीद् व्यस्तारन् दीवता ह्यथ् ।
 समेमन्ति आमिय् मञ्जु स्वर्गद्वारस्
 मन-किन्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दक्ष-प्रज्ञापथ् मनकामनाय
 तनु वीतु दर्म-सवाय मञ्जु ।

त्रैलोक्यं येन परमेश्वरेण उत्पादितम्

परम० ॥ ६० ॥

ज्ञानरूपायाः आलायाः सन्ति सहस्रशः अधिरोहिण्यः

कृष्णं मां विपर्ययात् उन्मोचय ।

ऊर्ध्व-धाम आरोपय-माम्, अस्ति-मे (इदं) प्रथमं सोपानमेव

परम० ॥ ५ ॥

नाकलोके देवानां सभाविधानकथनपुरःसरं दत्तं प्रति

क्रोधाविर्भावं शिवस्य प्रकामति ॥ ६ ॥

उमामहेश्वरस्य त्रिभुवनसारस्य

मनसा (निर्विकल्पेन) धारणया धारयिष्यामि-तस्य ध्यानम् ॥ ६२ ॥

कैलासपर्वतं प्रति त्तमाशीलः

उमा-देवीं गृहीत्वा यदा गतः ।

(शोभया) तैकुण्ठधाम-इव संपन्नं तस्मिन् पर्वतगजे

मनसा० ॥

दिवसे एकस्मिन् आसन् त्रय-एव कारणात्मानः (ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः)

वेदं वितन्वन्तः देवताभिः सह ।

समवेताः आसन् मध्ये स्वर्गलोकस्य

मनसा० ॥

दत्तप्रज्ञापतिः स्वाभीष्टाय

तत्र प्राप्तः धर्मसभायाः सद्यो ।

सारिय् व्विथि तस् जै-जै-कारस्

मन-किन्नि दारनाथ दारस् दान् ॥ ६५ ॥

गोमत्तु मञ्जु ओम् मोह-अन्दकारस्

शिवनाथन् तोर करुनस् न कथ् ।

बुठ् मुच्चरोवनस् न नमस्कारस्

मन-किन्नि दारनाथ दारस् दान् ॥

करुन् ओम् पानय् श्रीनिराकारस्

अद कुननोवुनस् मायाजाल् ।

व्वडनोवुन् मञ्जु मोह-अन्दकारस्

मन-किन्नि दारनाथ दारस् दान् ॥

व्वज्जलुय् बुय् गोस् यिथ् आसि नारस्

जिन्नि-अम्बारस् ह्वच्चनस् र्य्ह्

कूद-म्बख् गोस् यिथ् कालसंहारस्

मन-किन्नि दारनाथ दारस् दान् ॥

वननि लग् पानस्-सूत्य् ओम् शोदय्

मोदय् वोलुनस् दीवन् मञ्जु ।

इति-थोर् लग व्वञ्ज् अमिकिस् चारस्

मन-किन्नि दारनाथ दारस् दान् ॥

वार-पाठि यज्ञाह् व्वञ्ज् व्वह् बनावय्

इच्छाय प्रथम बावनाय सान् ।

पथ्-कुन् नावाह् थव संसारस्

मन-किन्नि दारनाथ दारस् दान् ॥ ७० ॥

सर्वे-एव उत्थिताः तस्मै जयजय-कारोक्तौ (अभ्युत्थानाय)

मनसा० ॥ ६५ ॥

गतः मध्ये आसीत् मोहान्धकारस्य

श्रीशिवेन (स्वयं) प्रत्युत्तरेण कृतस्तेन-तस्मै न वृत्तादिप्रश्नालापः ।

(प्रथममेव दक्षेण कृतेऽपि नमस्कारे) श्रोष्ट्रौ उद्घाटितौ-तेन-तस्मै न नमस्काराय

मनसा० ॥

कर्तव्यं आसीत् स्वयमेव निराकारस्य (तस्य)

अतः निपातितं-तेन-तस्मै माणजालम् ।

निमज्जितः-सः मध्ये मोहान्धकारस्य

मनसा० ॥

स्वल्पं सुखं संपन्नं-तस्य (दत्तस्य) यथा स्यात् अग्नेः

काष्ठकूटस्य (इव) समुद्रता-तेन-तस्य हेतिः ।

क्रोधाविष्टं-सुखं संपन्नं-तस्य यथा कालसहारस्य

मनसा० ॥

अर्थायतुं प्रवृत्तः आत्मना-मह (स्वगतं) आसीत् मोहमत्तः

मानात् अंशितो-ऽनेनाहं देवानां मध्ये ।

इतः-परं प्रवर्तयिष्यामि अतः अस्य प्रव्युपायम् (प्रतिक्रियाम्)

मनसा० ॥

शोभनतया यत्नमेकम् अतः अहं संपादायिष्यामि

अभौष्टेन प्रेम्णा भावनेन सह ।

पुरस्तात् नामधेयं (कीर्तिं) स्थापयिष्यामि संसारे

मनसा० ॥ ७० ॥

ब्रह्मा विष्णुस् दीवौ मानय्
सनिदानय् कर आवाहन् ।

फकथ् करन गङ्गादारस्
मन-किन्नि दारनाथ दारस् द्यान् ॥

दति-धोर् पथ-कुन् व्वञ्च यिम् आसन्
तिम् तस् वासन्न् यज्ञस् मञ्जु ।

अननसन् जप-यज्ञकिस् व्यवहारस्
मन-किन्नि दारनाथ दारस् द्यान् ॥

व्वति मन्दकोवुनस् सुति मन्दकावन्
ठठ-पांठि कथ् पावनावन् धाद् ।

अद गक् पननिस् कारस् त वारस्
मन-किन्नि दारनाथ दारस् द्यान् ॥

दय् गङ्गरोवुन् ज्यग् सपदोवुन्
सार्थनिय पननोवुन् सालस् ।

दपुनख् दपिन्निन बस्मादारस्
मन-किन्नि दारनाथ दारस् द्यान् ॥

कृष्ण थिथ-तिथ गरि गरि शिव शिव कर्
अनुवव-वाव-किन्नि चव तोठिथ् ।

शरन् गकुन् गक्कि चन्द्रकलादारस्
मन-किन्नि दारनाथ दारस् द्यान् ॥ ७५ ॥ ६ ॥

ब्रह्मणो विष्णोश्च देवैः सह

सांनिध्येन करिष्यामि आह्वानम् ।

केवलं करिष्यामि-न गङ्गाधरस्य

मनसा० ॥

इतः-परं पुरःकाले अतः ये भवेयुः

ते तस्य (शिवस्य) दृष्टिगोचरा-न-भवेयुः यज्ञस्य मध्ये (यज्ञकर्मन् न
[दृच्छति) ।

आनयिष्यन्ति-तं-न उपस्य-यज्ञस्य व्यवहारे

मनसा० ॥

अहमपि ह्यपितस्तेनाहं, तमपि ह्यपयिष्यामि-तम्

उपहासपूर्वं वृत्तं स्मारयिष्यामि-तम् ।

ततः गमिष्यामि स्वकीयस्य कार्यस्य च व्यवहारस्य (करणार्थम्)

मनसा० ॥

इदमेव संकलितं-तेन, यज्ञः संपादितस्तेन

सर्व-एव आकारिताः निमन्त्रणाय (निमन्त्रिताः) ।

कथितं-तेन-तेभ्यः (तूभ्यः) वक्तव्यं-न (निमन्त्रणं) भस्मधारिणे

मनसा० ॥

(स्व-प्रत्याज्ञापः अन्यकर्तुः) हे-कृष्ण-नामधेय यथा-तथा प्रतिसरणं शिव-शिवेति

अनुभव-भावेन कदाचित् तोच्छति-त्वाम् ।

[कुरु

शरणं गन्तव्यं चन्द्रकलाधरम्

मनसा० ॥ ७५ ॥ ६ ॥

7. THE GODS COME TO DAKṢA'S SACRIFICE. DEVI GOES TO IT WITHOUT INVITATION AND ASKS WHY ŚIVA IS NOT INVITED. DAKṢA GIVES AN INSULTING REPLY. SHE CASTS HERSELF INTO THE SACRIFICIAL FIRE.

दक्ष-प्रजापतनिस् यज्ञस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ७६ ॥
 आवाहन् गौव् ब्रह्मलोकम् तय्
 ब्रह्मा विष्णुभगवान् ह्यय् आव् ।
 सत-ऋषि तति आम् वीद् परनस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 अन्दि-अन्दि तिम् व्यलि बीठि यज्ञस् तय्
 दक्ष-प्रजापतनय् दपुनख् ।
 आवाहन् कर्जिन शिवस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 शिवजी ओसु प्यठ् कैलामस् तय्
 माज्य-भवाञ्ज-कुन् लंगु वनने ।
 दपनि कोन आव् अस्य काँह् मालम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 माज्य-भवाञ्ज फौरिथ् दपुनस् तय्
 आस्यख् व्यवहारन् ^{गांगल}
 पन्नि द्विख् पत निन् आस्यखन् ह्यम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ८० ॥
 देविय इमि-रङ्ग व्यलि वनुनस् तय्
 कृप कर्ह् ईश्वरन् गौव् यच्च काल

दक्षस्य यज्ञं प्रति देवानामावाहनं श्रीशिवस्यानाहृत्या-
त्मानादरवृत्तं विवृणोति ॥ ७ ॥

दक्षप्रजापतेः यज्ञं नाम

देवाः आगताः पुष्यवृत्तानि गृहीत्वा ॥ ७६ ॥

आह्वानं गतं (संभूतं) ब्रह्मलोकस्य नाम

ब्रह्मा विष्णुभगवन्तं सहकृत्वा आगतः ।

सप्तर्षयः तत्र आसन् वेदं अधीयानाः नाम

देवाः ० ॥

परितः ते यदा निविष्टाः यज्ञस्य नाम

दक्ष-प्रजापतिनैव कथितं-तेन-तेभ्यः ।

आह्वानं कुर्यान्न श्रीशिवस्य नाम

देवाः ० ॥

श्रीशिवः आसीत् पृष्ठे कैलासस्य नाम

जगन्मातरं-भवानीं-प्रति प्रवृत्तः वक्तुम् ।

कर्षयितुं कुतो-न आगतः आवयोः कश्चित् निमन्त्रणं नाम

देवाः ० ॥

जान्मात्रा-भवान्या प्रत्युत्तरं कथितं-तया-तस्मै नाम

स्यात्तेषां व्यवहारस्य व्याकुलता ।

स्वर्ग्याः स्मः-तेषां, पश्चात् नयिष्यन्ति (नः) स्यात्तेषां-न समाधानं नाम

देवाः ० ॥ ८० ॥

देव्या एतादृक्प्रकारेण यदा कथितं-नया-तस्मै नाम

मौनं कृतं ईश्वरेण, व्यतीतः अतिकालः ।

तोर काँह् दपनि आख्न् आसि तिम मस् तय्
 देवता आय् पोग-दस्तय् ह्यय् ॥
 अद् दपु देविय शिवनाथस् तय्
 म्बर-गर माख्युन् दपन रस्तुष् ।
 गङ्गनुय् वनुव लङ्घ मङ्ग वौदस् तय्
 देवता आय् पोग-दस्तय् ह्यय् ॥
 व्वति गङ्ग ऐव् क्याह् कुम् गङ्गनस् तय्
 पनुनुय् गर लोल-माख्युन् कुम् ।
 वनियय् गय ह्ख्मय् ह्यय् तस् तय्
 देवता आय् पोग-दस्तय् ह्यय् ॥
 मायाय-हन्दिमय् कम्पानस् तय्
 ख्चू ख्त्त्य् ओसुस् नन्दिकेश्वर् ।
 कहरौ-कनि शक्तिय् आसस् तय्
 देवता आय् पोग-दस्तय् ह्यय् ॥
 ख्ख-मान् वाचू य्यलि तय् धानस् तय्
 ब्रौठ काँह् द्रास् नत बोङ्गन-आस् ।
 क्याह्-ताङ्ग गोस कुख् मोनु व्वन्दस् तय्
 देवता आय् पोग-दस्तय् ह्यय् ॥ ८५ ॥
 ख्दुय् गय ख्चू प्थठ् होमस् तय्
 वननि लङ्ग प्रजापतसय् कुन् ।
 च्यानि माल रस्तुय् पान आयस् तय्
 देवता आय् पोग-दस्तय् ह्यय् ॥

तेभ्यः (सकाशात्) कश्चित् वक्तुं आगतस्तेभ्यः-न, आसन् ते मोहमत्ताः नाम
देवाः ० ॥

ततः कथितं देव्या श्रीशिवाय नाम

गुरुमृहं पितृमृहं आह्वानं विनेव ।

गन्तव्यमेव कथितं (अनुशिष्टं)-गुप्साभिः गुप्साभिः मध्ये वेदस्य नाम
देवाः ० ॥

अहमपि गमिष्यामि, दोषः किंविधः अस्ति-मे गमने नाम

स्वकीयमेव मृहं प्रेमपात्रभूतं-पितृमृहं अस्ति-मे ।

कथयित्वा गता गमनाज्ञां मृहीत्वा तस्मात् नाम

देवाः ० ॥

मायात्मिकां (अनर्घरत्नभरितां वा) शिविकां नाम

आरूढा सहयाता आसीत् नन्दिकेश्वरः ।

वाहकरूपाः शक्तयः आसन्-तस्याः नाम

देवाः ० ॥

सुखोपेता प्राप्ता यदा तत् स्थानं नाम

पुरः (प्रत्यभ्युत्थानाय कश्चित् निर्गतः नहि, अनुमितं-(च)-तया ।

कश्चिन्नाम व्यलीकः अस्ति-अमीषां अस्माकं, मनसि इति

देवाः ० ॥ ८५ ॥

निरगलं गता, आरूढा प्रति होमं (यज्ञसभायां) नाम

वक्तुं प्रवृत्ता दक्षप्रजापतिं प्रति ।

त्वदीयेन निमःतुणेन विनेव स्वयं आगताहं नाम

देवाः ० ॥

हे-हे क्याङ्गि गोख् मङ्ग-मोहस् तय्
 मेश्रोवुयन् च्य जगदीश्वर् ।
 आवाहन् इति कोन कर्वस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 प्रज्ञापतनय् तोर दपुनस् तय्
 कस् सूरमतिमय् मंन्यासम् ।
 न्यथननिमय् कल-माल नालि ह्यस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 मालस् अनहान् राज-रङ्गस् तय्
 मन्दहाविहेम् म्यति मार्यनय् मङ्ग ।
 शरमन्द करिहेम् मङ्ग मारकस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 सर्पग्वसाङ्गिस् कालकण्ठस् तय्
 व्यहन-ज्याय् ह्यस् शिमशानन् यठ् ।
 ठण्डायाह् च्यय् आमान् कुह् मस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ८० ॥
 देविय दपुनस् वनान्-कुख् कस् तय्
 सुय् कुय् आमवुनु त्रिवुवन-सार् ।
 अमि कथि नाग् व्वञ्ज पङ्गिय् वननस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 इह् वृङ्गिय् ताङ्ग गय मङ्ग क्रूदस् तय्
 अश्वद पद-स्रत्य् ह्यचुनस् र्यह् ।

महाच्छोकः, कुतः गतस्त्वं मोहमर्थं नाम

(यतः) विस्मारितस्त्वया-वः त्वया जगदीश्वरः-शिवः ।

आवाहनं इह कुतो-न कृतं-युष्माभिस्तस्य नाम

देवाः ० ॥

प्रजापतिना प्रत्युत्तरं कथितं-तेन-तस्यै नाम

कस्य भक्तमलिनाङ्गस्य संन्यासिनः ? ।

नग्नस्य (यस्य) कपालमालाः कस्य सन्ति-तस्य नाम

देवाः ० ॥

निमन्तुष्ये आनयिष्यामि-तं (चेत्) राज-मण्डपे नाम

अलज्जयिष्यन्ती मामपि सर्वेषामेव मध्ये ।

लज्जितं अकरिष्यन्ती मध्ये सत्संसदि नाम

देवाः ० ॥

व्यालघ्राहिहपिणः कालकण्ठस्य नाम

निवास-स्थानं अस्ति-यस्य प्रमथानानां पृष्ठे ।

भङ्गारसं पीत्वा वर्तमानः अस्ति प्रमत्तः नाम

देवाः ० ॥ ९० ॥

महादेव्या प्रत्युक्तं-तया-तस्मै, कथयन्-असि कस्य नाम

स-एव अस्ति भवन् त्रिभुवन-सार-रूपः ।

अनेन कथनेन विनाशः अतोऽनन्तरं योग्योऽस्ति-ते भवितुं नाम

देवाः ० ॥

एतत् (पूर्वोक्तं इक्ष्वाक्य) श्रुत्वा तावत् गता मध्ये क्रोधस्य नाम

इक्ष्वाक्य-पद-वाक्येन उदनेव-तस्याः ज्वाला ।

जै व्ययनस् ज्वालय-रूपस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 ज्वालाय-रूपस् पूज् करहस् तय्
 कृष्ण वनि लीला बोज्यस् मय् ।
 खिवि ह्यय् आसवत्र् रक्षान् जगतस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 शर्वायस् द्वय-शमनायस् तय्
 शक्ति-रूप् दारिय् सूत्य्-सूत्य् ह्यय् ।
 शरने यिम नम यम पायस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ७ ॥

8. PRAISE OF DEVI UNDER THE FORM OF JWĀLĀ

खिव् खम पोश-पूज् कर ज्वालाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ८५ ॥
 महाविद्याय जगन्माताय
 महालक्ष्मिय शिवप्रियाय ।
 विष्णुमायाय सर्वसिद्धिदाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 समयार् अख् ओम् क्वाडनि द्राय्
 ज्वालाय-रूपस् विष्णु-ब्रह्मा ।

जयकारः भूयात्तस्याः ज्वालामुखी-रूपायाः नाम

देवाः० ॥

ज्वाला-रूपायाः पूजां कुर्यां तस्याः नाम

कृष्णः* कथयिष्यति वृत्तस्तुतीः शोष्यति-नाः सेव ।

छिव्-नाम्नि-क्षेत्रे (यास्ति) वर्तमाना पालयन्ती-सा जगत् नाम

देवाः० ॥

शर्वाय-इति-नाम-चिन्त्याय दुःखशमनायेति-भक्तकीर्तनीयनाम्ने नाम

(या) शक्ति-रूपं धृत्वा सदस्थिमिमती अस्ति (यस्य) ।

शरणं आगमिष्यामि नंस्यामि पतिष्यामि रक्षास्मृतौ नाम

देवाः० ॥ ७ ॥

अतःपरं श्रीदेव्या ज्वालारूपायाः स्तुतिरिष्टम् ॥ ८ ॥

छिवाख्य-प्रदेशं (गमिष्यामि) आगेच्यामि (तत्पर्वतं) पुष्पपूजां करिष्यामि

(तस्या) महामायात्मिकायाः जयकारो (-स्तु) ॥ ९ ॥

महाविद्यात्मिकायाः जगन्मातुः

महालक्ष्म्याः शिवप्रियायाः ।

विष्णुमायायाः सर्वसिद्धिदायाः

महामायायाः० ॥

समयः एकः (पूर्वकालिकः) आसीत्, अन्वेष्टुं निर्गतौ

ज्वाला-रूपस्य (यस्य) विष्णुर्ब्रह्मा (-च) ।

* स्वात्मनं प्रति कदाचिदुक्तं यन्मरुदुक्तिः ॥

अन्द् कुनि लवुहस् न फौरिथ् आय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

स्यं चिहि कननय् किम् कनवालिय्

व्वजलिय् ज्याम किम् नालिय ।

इन्द्राची-रूप श्रीचन्द्रकलाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

बक्रिय बापथ् जगथ् व्वपदोवुन्

सार्यनय् होवुन् ज्वालाम्बख-रूप् ।

चिबुवन् त श्यकारन् तम् निश द्राय

माज्य ज्वालाय जै-जै-कार् ॥

शिवशक्ति-रूप् ष्यत् चढवुज्ज दारिथ्

साज्ज पालना व्यस्तारिथ् ब्रौठ् ।

प्रारब्द व्वपदोवु तसज्य इच्छाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०० ॥

पापन् चय् कर् माजि-भगवती

छख् पार्वती सती-रूप् ।

दर्शन-बापथ् लारान् आय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

सज्जन-प्ररशौ प्रसन् सपदावुख्

तमि सूत्य् प्रावुख् परम-गथ् ।

आनन्द-गन् करि तसज्य सेवाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

अन्तः कुत्रापि लब्धस्ताभ्यां-तस्य न प्रत्यावृत्त्य आगतौ (सौ)

महामायायाः० ॥

सूर्यसदृशे कर्णयोः स्तस्तस्याः कुण्डले

रक्तवर्णानि वसनानि सन्ति-तस्याः वसितानि ।

(तस्याः) इन्द्राक्षीरूपायाः श्रीचन्द्रकलात्मिकायाः

महामायायाः० ॥

स्वभक्तः करणाय जगत् उत्पादितं-यथा

मर्वभ्य-एव प्रदर्शितं-तथा ज्वालामुखी-रूपम् ।

त्रिभुवनं च त्रिकारणदेवाः तस्याः सकाशात् निर्गताः

मातुः ज्वालामुख्याः जयकारो (-स्तु) ॥

द्विवशक्ति-रूपा (या) अस्ति भुजचतुष्टयं धृत्वा

अस्माकं पालनां विस्तार्य पुरा ।

(तस्मादेव) प्रारब्धकर्म उत्पादितं तस्याः इच्छया

महामायायाः० ॥ १०० ॥

पापानां नाशं कुरु हे-मातर्भगवति

असि (त्वं) पार्वती सती-रूपा ।

भवद्दर्शनार्थं धावित्वा आगता-वयम्

महामायायाः० ॥

सज्जन-पुरुषैः प्रसन्ना संपादिता-त्वं-तेः

तेन हेतुना प्राप्ता-तैः परमा-गतिः ।

आनन्द-घनाः कृताः तस्याः सेवया

महामायायाः० ॥

दद्या-रूप दित वक्तवन् मुक्तिय्
 परम-शक्तिय् साञ्ज् वक्त्य् बोञ् ।
 नमनि अस्मि आय् प्रथम त माय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 हृदयस् मञ्ज् अस् ज्योती-रूप् आसवञ्ज्
 अज्ञपा वासवञ्ज् यिवान् न द्रष्ट् ।
 गट काम् वलिमति छिह् लुबच छाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 चराचर-जगि अय् व्यापस् आसवञ्ज्
 सानि खटि कर्म कासवञ्ज् सय् ।
 पाप् जालि इस् गालि तसञ्ज् दयाध
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०५ ॥
 प्रज्ञापतस्य् व्यलि खतु क्रूदय्
 चानि स्मरन-निग हृदय् दूर् ।
 वीरभद्रन् मोर् यज्ञच ज्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 घन-राय् चान्ज् कौर्तना करहा
 चानि खर्-दिन-सूत्य् खरहाय् दान् ।
 मोच-बङ्ग चानिय् मन-साञ्ज् वाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥

दया-रूपेण देहि-नाम भक्तानां मुक्तिम्

हे-परम-शक्ते अस्माकं भक्तिं शृणु ।

नस्त्रीभावाय वयं आगतास्ते प्रेम्णा च हार्देन

महामायायाः० ॥

दृश्यस्य मध्ये अस्मि ज्योती-रूपा भवन्ती

अजपात्मिका भासमाना आगच्छन्ती न दृष्टिम् ।

तामिदं विनाशय, संवलिताः स्मः लोभस्य क्लायया

महामायायाः० ॥

चराचरात्म-जगतः अस्ति व्याप्नुवन्ती वर्तमाना

अस्माकं निन्द्यानि कर्माणि विनाशयन्ती सेव ।

पापानि विनाशितानि, दुःखानि अपाकृतानि, तस्याः दयया

महामायायाः० ॥ १०५ ॥

दक्षप्रजापतेः यदा आरूढः क्रोधः

त्वदीयात् स्मरणात् स्थितः (सः) वूरे ।

(तदा) वीरभद्रेण हतः* (सः) यज्ञस्य भूमौ

महामायायाः० ॥

अहोरात्रं तवैव कीर्तनां कुर्याम्

त्वदीयेन स्मृतिदानेन स्मरेयं-ते ध्यानम् ।

मोक्षद-स्मरभङ्गीः त्वत्कीर्तिविषयाः मनो-रूपेण वाद्येन धमास्यामि

महामायायाः० ॥

* यज्ञकाले चण्डालान्तायादिपाप्यपि न हन्यते । यत्स दक्षः समस्तदेवानां सांमुख्येऽपि हतः, तस्माच्छ्रीशिवानादरकृदान्तायादितोऽपि गुणतरः । सर्वदेवताभ्योऽप्युत्कृष्टतरसामर्थ्यः शिवोऽस्तीत्यपि सूच्यतेऽनेन ॥

शैलाचक्रस् खप्रकाश-रूपस्
 आलवस् द्फ तय रत्नदीप् ।
 खारस् वृजन् मन-कामनाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 पान छख् वानी माजि-भवानी
 परमज्ञानी वेद-सागर् ।
 सद्ग्वर् छख् वय् हाव् विद्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 छण्ण-जी वल्लुमतु कुय् ममताय
 स्वकलिय् च्यानिय् व्पाय-सृत्य् ।
 छन् वाति नज्दीख् वन् समताय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ११० ॥ ८ ॥

9. PRAISE OF DEVI, AS ONE WITH ŚIVA.

शिवनावस् प्थठ् सण्जख् सती
 श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥ १११ ॥
 पूजाय पोश् लाग्हाय् लवहती
 अकिन्गामि आसवञ्ज् छख् शिवा ।
 रक्तबीज् मारिय् छख् पान तती
 श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥

शिलाचक्रात्मनः (प्रद्युम्नपीठस्य) स्वप्रकाश-स्वरूपस्य
ऊर्ध्व-धामयिष्यामि-तस्यै धूपं तथा रत्नदीपम् ।

निवेदयिष्यामि-तस्यै भोजनपदार्थं हार्दाभीप्सितेन
महामायायाः ० ॥

स्वयं अस्मि वाणी-रूपा हे-मातर्भवानि
परमज्ञानिनी वेदास्थिः ।

सद्गुरुः अस्मि मार्गं प्रदर्शय विद्यायाः
महामायायाः ० ॥

कृष्णनामा (= अहं) आवृतः अस्ति ममतया
मोक्ष्यते-नाम तवैव उपायेन-हेतुना ।

दिवसानि प्राप्नानि (तस्य) सामीप्यं आज्ञापय समतां (नाम स्वशक्तिम्*)
महामायायाः ॥ ११० ॥ ८ ॥

शिवरूपे लयोक्तिपूर्वकं शिवाभिन्नतां निरूपयति देव्याः ॥ ६ ॥

शिवनामां प्रति संपन्ना-त्वं सती
(हे) श्रीपार्वति भूयास्ते जयः ॥ १११ ॥

पूजायां पुष्पाणि समर्पयेयं-ते हिमजलकणपूर्णाणि
अकिन्गोमु-इत्याख्यग्रामक्षेत्रे वर्तमाना अस्मि शिवाख्यदेवतारूपेण ।

रक्तबीजं हत्वा अस्मि स्वयं तत्रैव
श्रीपार्वति ० ॥

* अग्निशक्तिः समता नाम प्रसिद्धास्ति ॥

† साक्षात्कृत्येवेयं स्तुतिः ॥

पोश् सन्मराविम् व्यङ्गलि नीलि हतिष्
 पूजा करहाय् इष्टदेवी ।
 जार-पार वार बोज् द्विष् आर-कती
 श्रीपार्वती व्ययनय् जय् ॥
 अमरनाथ-कैलासकिय् सुरमतिय्
 वह्नस् त कह्नस् अर्दशरीर ।
 न्यष् छस् आसवज् तस् सूत्य् सती
 श्रीपार्वती व्ययनय् जय् ॥
 अष्टयज् सूत्य् छय् ब्रूठि तय् पतिय्
 शिव-शक्ति-रूप छस् सर्वव्यापस् ।
 ह्यम् तोट् छस् बोजान् इतिष्
 श्रीपार्वती व्ययनय् जय् ॥ ११५ ॥

10. NANDIN GOES TO KAILĀSA AND TELLS ŚIVA THAT DEVI HAS
BECOME SATĪ. CREATION OF VIRABHADRA.

श्रीशिवजी ओम् षट् कैलासम्
 नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ ११६ ॥
 योर-तोर देविय-हन्दु संवाद्
 दङ्गनुक् यिह् कङ्गाह् ओम् तस् याद् ।
 स्वक्तसर् मोहय् क्स् वननम्
 नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

पुष्पाणि संचितानि-मया रक्तानि हरितानि शुक्लानि

पूजां कुर्यां-ते हे-इष्टदेवि ।

विज्ञप्तिविनयान् समाधानेन शृणु वयं-स्मः आर्ति-कान्ताः

श्रीपार्वति० ॥

अमरनाथ-कैलासवास्तव्येन भस्मलिप्रगात्रेण

वृता-सेन-त्वं पुनः संपादिता-सेन-त्वं अर्धशरीररूपा ।

नित्यं अस्मि वर्तमाना तेन संयुक्ता सती-रूपा

श्रीपार्वति० ॥

अणिमाद्यष्टिद्वयः सहचर्यः सन्ति-ते पुरस्तात् च पश्चात्

शिव-शक्ति रूपेण अस्मि विश्वव्यापिनी ।

कृष्णस्य (मे) प्रसन्ना-भव अस्मि शृण्वती इहैव

श्रीपार्वति० ॥ ११५ ॥ ९ ॥

अतः परं नन्दिनः कैलासं प्रति गमनम्, तत्र च सतीदाहादिवृत्तस्य

शिवं प्रति कथनानन्तरं वीरभद्रोत्पादनवृत्तं कथयति ॥ १० ॥

श्रीमहादेवः आसीत् (निवसन्) उपरि कैलासस्य

नन्दिकेश्वरः गतः वक्तुं * तस्मै ॥ ११६ ॥

अत्रत्यं-तत्रत्यां देव्याः (दक्षेण सह) संवादरूपम्

दाहस्य यत् किञ्चित् आसीत् तस्य स्मृतिविषयम् ।

अन्ततः सर्वमेव वृत्तं कथितं-तेन-तस्मै

नन्दिकेश्वरः० ॥

* वक्तुमिति । भूतवृत्तान्तम् सतीदाहादिसंबन्धिमिति शेषः ॥

† अत्रत्यं-तत्रत्यामिति । कैलासाग्निर्गमनमारभ्य सतीशरीरदाहात्कथितं शेषः ॥

क्रूदस् मङ्गु गोव् कालसंहार
 तिथुय् यिथु अन् वनन् ह्यधि नार् ।
 वीरभद्रर् सांपन् तथि क्रूदस्
 नन्दिकेश्वर् गोव् वनने तस् ॥
 वननि लङ् वीरभद्रस् शिवजी
 व्वति चास्य् ह्य्य् च् म्यांज्य् द्विय् ।
 तिय् कर्ह् यिह् करव् कल्पान्तस्
 नन्दिकेश्वर् गोव् वनने तस् ॥
 यिम् तति आसन् देव् कारन्
 अन्द् ह्य्य्य् मारन् मारन् च्य् ।
 वथवार् करिज्यस् वडिस् यज्ञस्
 नन्दिकेश्वर् गोव् वनने तस् ॥ १२० ॥
 वीरभद्रर् त्रोट् द्राव् पत शिवजी
 करनि लङ् यिथ् दप्योनस् तमि तिय् ।
 हे-चमा करवनि वस् कर् वस्
 नन्दिकेश्वर् गोव् वनने तस् ॥
 क्रूदस्वस्-निग्ग रक्षि कालसंहार
 ह्यतकार-पुछ् करि ह्यत नरक-नार् ।
 व्यह-मङ्गु ग्रहव्यार् दिथि कृष्णस्
 नन्दिकेश्वर् गोव् वनने तस् ॥ १० ॥

क्रोधस्य मध्यं गतः कालसंहारः (सद्रः)

तथैव यथा त्रयाणां भुवनानां उद्भवेत् अग्निः (दाहाय) ।

वीरभद्रः उत्पन्नः तस्मादेव क्रोधात्

नन्दिकेश्वरः ० ॥

वक्तुं प्रवृत्तः वीरभद्राय महादेवंः

अहमपि आगतः अस्ति-ते तव ममेव शपथः ।

तदेव कुरु-तेषां यत् करिष्यामः कल्पान्ते

नन्दिकेश्वरः ० ॥

ये तत्र स्युः देवाः कारणाणि (च)

अनुक्रमं निश्चलीयास्तान् हत्वा हत्वा त्वमेव ।

विनाशं कुर्यास्तेषां महतः यत्नस्य

नन्दिकेश्वरः ० ॥ १२० ॥

वीरभद्रः अग्रे निर्गतः पश्चात् महादेवः

कर्तुं प्रवृत्तः यदेव कथितमासीत्तेन-तस्मै तेन तदेव ।

(अकथयंश्च ते दया) हे-समाशोल अलं कुरु अलम्*

नन्दिकेश्वरः ० ॥

क्रोधमुख-सकाशात् पालयिष्यति कालसंहारः

हितकरणाय करिष्यति शान्तं नरकानलम् ।

कालकूटादेर्विघात् शीतलत्वं दास्यति कृष्णाख्यग्रन्यकृतः

नन्दिकेश्वरः ॥ १० ॥

* क्रोधं मंहरति भावः ॥

11. VIRABHADRA ARRIVES AT DAKṢA'S SACRIFICE. HE SLAYS
 DAKṢA. HE ROUTS AND SLAYS THE GODS PRESENT.
 THE GODS, IN ORDER TO PACIFY ŚIVA,
 SING HIS PRAISES.

वीरभद्रन् देव् छप दिवनाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर ॥ १२३ ॥

म्वडज़य् दक्ष-प्रज्ञापथ् रटिय्य

कक्ष चटिय्य कुनुनम् चग्रम् ।

कांगि-क्षट्य कडि कडि देव् मन्दहाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर ॥

कँह् कँह् गालिन् कँह् कँह् ज़ालिन्

कँह् कँह् वालिन् अहङ्कार-निग् ।

कल चटि चटि पृथिविय-ष्यठ् चाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा रुद्रमन्त् परनोवुन्

ज्ञाननोवुन् गुहि-ब्वनिस्य् मञ्ज ।

ह्यय -देवताहस् दन्द् फुटराविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर ॥

विष्णुभगवान् लंग् शिव-शिव करने

अनुग्रह् अनुग्रह् लंग् परने ।

सांरि देवता हर-हर करनाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर ॥

वीरभद्रस्य यज्ञं प्रत्यागमनं देवैः सह दक्षदण्डकरणं
च निरूपयति ॥ ११ ॥

वीरभद्रेण देवाः गूढापक्रम-संचारान् दापिताः(स्वीकारिताः)-तेन
सर्वभ्यः प्रदर्शितानि-तेन स्वानि-एव बलानि ॥ १२३ ॥

प्रथममेव दक्ष-प्रजापतिं पृहीत्वा

शिरः कृत्वा प्रक्षिप्तं-तेन-तस्य अग्नौ ।

शिखा-केशवेणीः उद्धृत्य उद्धृत्य देवाः हृदिपितास्तेन
सर्वभ्यः ० ॥

केचित् केचित् विनाशितास्तेन केचित् केचित् दग्धास्तेन
केचित् केचित् अवरोपितास्तेन अहंकारात् ।

शिरः भित्त्वा भित्त्वा पृथिव्यां पातितस्तेन
सर्वभ्यः ० ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा रुद्रमन्त्राख्यां (वैदिकसूत्रस्तुतिं) अद्यापितस्तेन
प्रवेशितस्तेन गोमयकूटस्य मध्यम् ।

सूर्य-देवस्य दन्ताः विभेदितास्तेन
सर्वभ्यः ० ॥

विष्णुभगवान् प्रवृत्तः शिव-शिवेति कर्तुम्
अनुग्रहाण अनुग्रहाणेति प्रवृत्तः पठितुम् ।

सर्व देवाः हर-हरेति कारितास्तेन
सर्वभ्यः ० ॥

सफेद्-बुधिस् चन्द्रम-देवस्

कण्डु-मण्डुलु कर्नस् त रुदुस् न दाह् ।

बीम-सूतिन् तस् कल ङ्खराविन्

सार्धनय हाविन् पननिय ज़ोर् ॥

च्यार केह् ज़ोनुख् न गय् अवारय्

वस्मादारय् यिधिनय् आर् ।

कम् कम् लीलाय तिम् वननाविन्

सार्धनय हाविन् पननिय ज़ोर् ॥

यिम् तति आसिय् त्रैलोक्य-देवता

डाङ्गौ-सूतिन् ह्यतुनख् ज्यान् ।

चाहि माम् चाहि माम् बारव् दाविन्

सार्धनय हाविन् पननिय ज़ोर् ॥ १२० ॥

म्बडङ्गय् विष्णन् वङ्गनस् लीला

तमि-पत ब्रह्मन् अद देवौ ।

शिवनाय्-जी अस्य व्वञ् म्वकलाविन्

सार्धनय हाविन् पननिय ज़ोर् ॥

बावना-पोश् फ़ालि मनच वार्य

कृष्णङ्गी दारनाय दारे द्यान् ।

यिम् पोश् फ़ालि तिम् ईश्वरन् ह्यविन्

सार्धनय हाविन् पननिय ज़ोर् ॥ ११ ॥

शुक्लवर्णमुखस्य चन्द्रदेवस्य,

पङ्ककलङ्कविशेषकं कृतं-तेन-तस्मै, अर्वास्थितं-तस्य च न धैर्यम् ।

विभीषिकाभिः तस्य कलाशिरांसि शोषितानि-तेन

सर्वभ्यः ० ॥

उपायः कश्चित् ज्ञातस्त्रैः न, संपन्नाः अनिष्टव्यासाः (अकथयंश्च)

हे भस्माङ्गराग उद्भवतु-ते करुणा ।

कानि कानि (विविधविचित्राणि) स्तुतिजालानि ते प्रवादितास्तेन

सर्वभ्यः ० ॥

ये तत्र अभवन् त्रैलोक्यदेवाः

मुषलादिघातेन निमृहीतं(निष्कासितं)-तेन-तेषां जीवनं (प्राणः) ।

त्राहि मां त्राहि माम् (इति) कशणाक्रन्दोच्चारणानि विज्ञापिताः (स्वीकारिताः)

[-तेन

सर्वभ्यः ० ॥ १३० ॥

प्रथममेव विष्णुना कथिता-तेन-तस्य स्तुतिः

तत्पश्चात् ब्रह्मणा, ततः देवैः ।

श्रीमहादेवः अस्मान् अतः (क्लेशात्) मोचयतु

सर्वभ्यः ० ॥

(अन्यकृतः स्वं समुद्दिश्योक्तिः) भक्तिपुष्पाणि विकसितानि मनोवाटिकायाम्

कृष्णाख्यः धारणया धारयिष्यति ध्यानम् ।

यानि पुष्पाणि फुल्लानि तानि ईश्वरेण उपभुक्तानि-तेन (तस्मै समर्पितानि)

सर्वभ्यः ० ॥ ११ ॥

12. KRṢṢA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 12th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 133—143).

13. BRAHMĀ'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The first eight verses (144—151) of this chapter, which consist merely of a string of Sanskrit titles of Śiva, are here omitted. After these titles, which are all in the Sanskrit vocative case, the text proceeds as follows.

कालसंहार भुजगेन्द्रहार

इमि संसार स्वकलावतम् ।

महारुद्र करनावतार

कर् म्योनु चार कुम् आसर ॥ १५२ ॥

हे-सिद्ध-साद्य कालाग्निरुद्र

जटादार त्रिनेत्र

हे-विश्वनाथ दिगम्बर

स्वरूप् च्योनु कुह् आश्वर ॥

सूरमति उमापति

ज्ञान-वति ष्ठय् अन् ।

कृष्ण् यिथु करि शिव-शिव

मन्त्र् जपि मन्त्र ॥ १३ ॥

14. DHARMA RĀJA'S (YAMA'S) HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

चरनन्-हन्दि दान-स्वरन

इमि बव-सर तर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥ १५५ ॥

सर्व-व्यापक संसार-सार

दारनाथ च्योनु टार दान् ।

श्रीकृष्णस्तुतिः हिन्दी-भाषया शिवं प्रति प्रथममेव ॥ १२ ॥

ब्रह्मस्तुतिः शिवं प्रति ॥ १२ ॥

हे-महाकालनाशक हे-नागेन्द्रहार

अस्मात् संसारात् मोचय-नाम-माम् ।

महारुद्र दयार्थ-धृतावतार

कुरु मम उपायं अस्ति-मे आश्रयः (ते) ॥ १५२ ॥

हे-सिद्धमेव-साध्य-यस्य-तादृश, हे-कालाग्निरुद्ररूप

जटाधर सूर्यचन्द्राग्न्यात्मनेत्रय ।

हे-जगन्नाथ दिगम्बर

स्वरूपं तव अस्ति आश्चर्यदायि ॥

भस्मोद्धूलितदेह उमापते

ज्ञानमार्गं प्रत्येव प्रापय (अस्मान्) ।

(ग्रन्थकृत्) कृष्णः यथा करिष्यति शिव-शिवेत्युच्चारम्

मन्त्रं जपिष्यति षडक्षरम् (श्रीं नमः शिवाय इति) ॥ १३ ॥

धर्मराजकृता स्तुतिः ॥ १४ ॥

(तव) चरणयोः ध्यानस्मरणेन

अस्मात् संसार-सरसः तरिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप गङ्गाधर, कल्याणरूप, कल्याणकर, कल्याणप्रभव ॥१५५॥

सर्वव्यापिन्, संसारे-सारभूत

धारणया तव धारयिष्यामि ध्यानम् ।

परमानन्द श्रव-चरनन्

चान्यन् वन्दयो पान् ।

नम च्यत् कुन् दम-दम ग्रम

रिन्द-पांठि जिन्द मर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे अविनाश चित्रकाश

शात्र शूरि-बाश वार बोज्ञ् ।

गाश-रख्यन् अत्रगटि-मञ्ज

ख्ये-प्रकाश सुव सोज्ञ् ।

परमेश्वर कर् च्ह् पूर्यर्

कथ दूर्यर् ज़र व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

वासनाथ कायाथ

मायाथ मञ्ज व्वह् गोस् ।

देह् गालवुनु व्यानवाराह्

काल-कालस् मञ्ज व्वह् ष्योस् ।

हे दयावान बडि भगवान

कगतस् क्याह् कर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

विष्णु-ब्रह्मा कुख् च्ह् पानय्

कुख् च्ह् दयालु बडु दय् ।

हे-परमानन्दस्वरूप शुभदचरणयोः

तव उपहारीकुर्यां स्वात्मानम् ।

नंश्यामि त्वां प्रत्येव क्षणे-क्षणे शान्तो-भविष्यामि

प्रागल्भ्येन जीवन्नेव मरिष्यामीव अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे अविनाश चैतन्यप्रकाश

अस्माकं बालभाषणानि सम्यक् शृणु ।

निष्प्रकाशानां तामिस्र-मध्ये

सूर्यप्रकाशं प्रत्युषं प्रेषय ।

हे-परमेश्वर कुत त्वं पूर्तिमभीष्टस्य

कथं (नाम) दूरतां सोढास्मि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

दुर्वासनायाः, शरीरस्य

मायायाः मध्यं अहं गतः ।

देहं विनाशयन् पक्षिरूपः

कालात्मजालस्य मध्यं अहं पतितोऽस्मि ।

हे दयालो महामहेश भगवन्

जगत्यां किं करिष्यामि अहम् ।

हे-चराचररूप० ॥

विष्णुः ब्रह्मा (च) अस्मि त्वं स्वयमेव

अस्मि त्वं दयालुः महान् ईश्वरः ।

अन् वचनन् -हन्दि खामियो
 सोन व्यधिनय् जै-जै ।
 वार निखय् लव त्यलि व्यलि
 शिव-शास्त्र पर व्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 हंसासन गरुडासन
 वृशवासन वन क्याह् ।
 हनि हनि मङ्ग कुख् च्छ् पानय्
 फेरवनि मनवुन क्याह् ।
 इय् अर्मान् कुम् राय्-द्यन्
 चय् सूतिन् बर व्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६
 नरक-मङ्गय् म्बकलावत्तम्
 गय् पनञ्जय् हावत्तम् ।
 कट-संकट बस्मादर
 हर हर वननावत्तम् ।
 हृदयस् मङ्ग हे केवल
 द्यान् च्योनय् दर व्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 श्री-नारायण कुख् च्छ् पानय्
 सार्धनय् जीवन् मङ्ग ।
 परमात्मा अद् निर्मल्
 सार्धनय् देवन् मङ्ग ।

(६) त्रयाणां भुवनानां स्वामिन्
असदीयः भूयात्ते जयजयकारः ।

सम्यक् निश्चयं प्राप्स्यामि तदा यदा
शिव-शास्त्राणि पठिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हंसासनब्रह्मन्, गरुडासनविष्णो
वृषभासनशिव वक्ष्यामि किं-नाम ।

अंशे अंशे मध्यगतः असि त्वं स्वयमेव
हे प्रयशं - संचरणशील (भवतः) सात्त्विकं किं-नाम ।

इदमेव अत्यौत्सुक्यं अस्ति-मे, रात्रिन्दिवम्
त्वयैव सह निर्वाहयेयं अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६० ॥

नरकमग्धादेव उन्मोचय-नाम-माम्
गतिं स्वकीयां प्रदर्शय-नाम-मे ।

संकट-भेदिन् भस्माङ्गराग
हर हरेति वाचय-नाम-माम् ।

हृदयस्य मध्ये हे कैवल्यस्वरूप
ध्यानं तवेव धारयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

नारायणः असि त्वं स्वयमेव
सर्वेषामेव जीवानां मध्यगतः ।

परमात्मस्वरूपः शुद्धः निर्मलश्च
सर्वेषामेव देवानां मध्ये ।

सर कर्मुख् जगथ्-ईश्वर

च्याञ् सुमरन् फिर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

प्रथ् प्रवातन् सुलि व्वथहा

च्याञ् पूजा करहा ।

कन् दारिथ् मन् लागिथ्

च्याञ् लीला परहा ।

नालि कुनहाय् लाल-माल

विय म्क्त-सर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

तिथ् खरहाय् थिथ् म्य मेख्यम्

मन् त प्रान् च्यथ् सूत्य् ।

नत क्याह् अथ् वव-सरसय्

आय् कैत्याह् गथ् कूत्य् ।

मन् मेलन वेद्यम् गङ्

नाफहमन् खर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे महाकाल कालच जाल

च्यानि नाल-सूत्य् चलनम् ।

वासनायन् संकल्पन्-

हन्दि मूक्तय् गलनम् ।

उपलक्षणीकृतो-मया-त्वं हे-जगदीश्वर

तव स्मृतिमालां (जपसमाधिं) प्रवर्तयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

प्रतिप्रभातं सुबेलमुहूर्त उद्वच्छेयं (निद्रातः)

तव पूजां कुर्यां-नाम ।

कुर्यां धृत्वा मनः संगमय्य

तव लीलास्तुतिं पठेयम् ।

कच्छे पातयेयं-ते मणिमालाः

पुनः मुक्तादामानि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

तथा स्मरेयं-त्वां यथा मम संगंश्यते-मे

मनः च प्राणः त्वयैव सह ।

अन्यथा किं-नाम अस्मिन् भवसरसि

आगताः कति (असंख्याः) गताः चासंख्याः ।

मनसः संयोगेन निःसंज्ञः (इव) संभविष्यामि

(यथा) मूर्खाणां द्वेष्यो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे महाकालरूप, अन्तकात् भीतयः (ज्वरा इव)

तव आक्रन्दसमावेशेन अपयास्यन्ति-मे ।

दुर्वासनानां संकल्पानां

संबन्धीनि मूलानि विनश्यन्ति-मे ।

द्यान्-अय् खर कालि-कालस्य्
 थरि पोश् जन् हर व्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६५॥
 हत ख्यं -खत तीज् कुय्
 गङ्ग-चम् अय् नालिय् ।
 चन्द्रम कुय् झक-प्यंठि-किनि
 गट-पङ्क-निश खालिय् ।
 लोल च्याने शोल-दीवन्
 जून् जन् लग दर व्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 दर्शनके शम्भनम-सूत्य्
 झलहा जन् पम्पोश् ।
 दर्शन च्यानि अमृतके
 वग्न थियि अस्य बोश् ।
 फलरस्तिस् अहंकारकिस्
 कुलिस्य् वाल अर व्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 अहि-मुचरञ्ज च्योनु इह् तय्
 अहि-वटञ्ज च्याञ्ज् राथ् ।
 आर् थियिनय् काम लोला
 कुख् च्य् भोला-नाथ् ।
 साफ् तन् नय् च्याञ्ज् उगन्
 हिय् जन् गङ्ग वर व्वह् ।

ध्यानं-यदि स्मरिष्यामि कदाचिदेव

लतायाः पुष्पाणि इव (दुर्वासनाभ्यः) क्षीणो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६५ ॥

शतशः (असंख्येभ्यः) सूर्यभ्योऽधिकं तेजः अस्ति-ते

हस्तिचर्म अस्ति-ते परीधानम् ।

चन्द्रमाः अस्ति-ते ललाटे (अवतंसरूपः)

वृषापत्तरेण विनाभूतः (नित्यमविगलत्स्वरूपः) ।

प्रेम्णा तव प्रकाशस्वभावः (देदीप्यमानः)

ज्योत्स्ना इव संगंघे निरोधं अहं (समाधिलीनो भवेयम्) ।

हे चराचररूप० ॥

भयदर्शनरूपेण तुषारकणपुञ्जापातेन

विकसेयं पद्म इव ।

दर्शनेन तव असृतस्य (इव)

वर्षथेन संभविष्यति अस्माकं महार्घता ।

(येन हेतुना) निष्फलस्य अहङ्कारात्मनः

वृत्तस्य अवतारयिष्यामि क्रकचच्छेदनानि अहम्

हे चराचररूप० ॥

अस्युन्मेषः तव दिवसकालः नाम

अक्षिनिमेषः तव रात्रिकालः ।

दया समुद्रच्छतु-ते अपवारयिष्यामि (दर्शनलाभेन) तदत्युत्काष्ठाम्

असि त्वमेव साधुसेवाः-स्वामी ।

निर्मलां मूर्तिं न-चेत् तव द्रक्ष्यामि

मालतीपुष्पं इव संपतिष्यामि जीणः-लुप्तञ्च अहम् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

परमात्मन् नीलकण्ठा

नालि हटि वासुख् कुय् ।

अर्पन् गङ्ग चरनन् द्वन्

सूत्य्-बाजि सूत्य् ह्यथ् व्वय् ।

यथ् ज्याय पाद् थावख्

खन-कनि अङ्कि जर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

गङ्गि करुनाथ च्यात्र सूतिन्

सार्यनूय् पापन् नाश् ।

दर्मरूप सेनाय-सूत्य्

जेन शहरे अविनाश् ।

संतोश-सूत्य् क्रूद् गालिय्

मोह-राजस् फर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१७०॥

हे सदाशिव म्य-ति कृष्णम्

चेतनाय कुन् वास्तम् ।

प्राख्-कन्याकि खटि कर्मय्

कास्तम् खग् आस्तम् ।

संसाराह् द्वख-वर्ह्मतु

नत कथ-पाठि दर व्वह् ।

हे-चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१४॥

हे चराचररूप० ॥

हे-परमात्मस्वरूप नीलकण्ठ

प्रालम्बभूतः कण्ठे वासुकिनागः अस्ति-ते ।

उपायनं भविष्यामि (तव) चरणयोः द्वन्द्वे

सहचरात् सह-कृत्वा अहम् ।

यस्मिन् स्थाने पादौ स्थापयिष्यामि

(तत्र) स्पर्शयोजनकृते स्तनेत्रे उट्टुङ्कयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥

संपत्त्यति कसणया तव चेतुना

सर्वेषामेव पापानां नाशः ।

(भवद्भक्ति-)धर्मरूपया सेनया

जेष्यामि देशं अविनाशात्मानं (मोक्षम्) ।

संतोषेण क्रोधं विनाशय

मोहराजं मोहयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥ १७० ॥

हे नित्यकल्याणरूप समापि कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः)

चेतनां प्रति भासमानो-भव-नाम-मे ।

पूर्वजन्मनां निन्द्यानि कर्माणि

अपनय-नाम-मे प्रसन्नः भव-नाम-मे ।

संसारस्तु दुःखपरिपूर्णः

अन्यथा केन-प्रकारेण स्थिरो-भविष्यामि अहम् (तत्र)

हे चराचररूप० ॥ १४ ॥

15. INDRA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.
The 15th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 172—177).

16. VARUṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्
 प्रारय् पनने यारय्-बल् ।
 बस्मादारय् छम् च्याञ्ज् लादन्
 सादन् थमयो पादन् तल् ॥१७८॥
 लमयो ज्यामन् रटयो दामन्
 शिवनाथ छम् च्याञ्ज् मनि-कामन् ।
 त्रिजगत्-पालय् यित म्योन सालय्
 चावत्तम् प्यालय् अमृत-जल ।
 श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्
 प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥
 त्रिवुवनसारो हनि-हनि-मज्ज् कुख्
 माथाय-सूत्य् कुख् न यिवान् द्रैठ् ।
 सय्-च्यय्-आनन्द केवल गोविन्द
 ज्याय् च्याञ्ज् हृदयुकु पंपोगडल् ।
 श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्
 प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥१८०॥
 मनकिस् बागस् फुलयाह् द्राय
 रहवनि लहनावि अह-पोग् काव् ।
 शोख च्यानि प्रयम बुल्लुल् छिह् नालान्
 बोलान् शिव शिव दिदुर्य त जल् ।

इन्द्रहता स्तुतिः ॥ १५ ॥

अतः परं वरुणः स्तौति ॥ १६ ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये-ते स्वकीये ज्ञानतीर्थे (सुवासनारूपे) ।

हे-भस्मपरिमलितवेह अस्ति-मे तव अनुग्रहः (उपकारः)

त्वङ्गक्तानां (साधूनां) नंश्यामि-भोः पादयोः तले ॥ १७८ ॥

आकर्षयं-ते-भोः वस्त्रभूषण, गृह्णीयां-ते-भोः वस्त्राद्योभागम्

हे-शिव अस्ति-मे तव मनश्चुस्तुकता ।

हे-त्रिलोकपालक आगच्छ-नाम मत्सन्निध्यं निमन्त्रये

पायय-नाम-मां कंसानि असृजतजलस्य ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥

हे-त्रिभुवनसार (सर्वभूतानां)-प्रत्यंशं-मध्ये अस्मि

स्वमायया अस्मि न आगच्छन् संदर्शने ।

हे-सच्चिदानन्दस्वरूप कैवल्यात्मन् वेदवाग्लभ्य

स्थानं तव (मे) हृदयस्य पद्मघण्टम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥ १८० ॥

मनोरूपस्य उद्यानस्य पुष्पविकासः निर्गतः (संपन्नः)

हे-पालक अनन्तनामधेय अह्- (नाम पुष्पविशेष) उपभुङ्क्ष्व ।

रागेण तव प्रेम्णा-च भरद्वाजपत्तिणः सन्ति स्वन्तः

स्वन्ति शिव शिवेति दिद्वर्यं-(पत्तिविशेषः) च पुनः जल-
(पत्तिविशेषाच्च) ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्
 प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥
 हे कृष्ण वासना स्यद् यव् श्वद् यव्
 व्वद् यव् सतमय् सूत्य् मनिदान् ।
 सतमय् मन् यव् सतमय् कन् यव्
 सतकिस् कुलिस् वसि आनन्द-फल् ।
 श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्
 प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥१६॥

17. CITRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 17th Chapter is in Hindī, and is here omitted (Ve. 183—186).

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

बिल् तय् मादल् व्यन ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ।
 पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥१८७॥
 जटामुकुट जट-गङ्गा वसान् ह्यस् तय् ।
 देविय देवता विष्णु ब्रह्मा हिस् दस्-वस्तय् ।
 बक्तिय बाव जै-जै कार् आशयन् तस् तय् ।
 बिल् तय् मादल् व्यन ग्वलाब्-पोश् लागस् तय् ॥
 दयासागर लोल-विजयाय कर्हन्स् मस् तय् ।
 हा पोशमत्यो होश व्वल मनि थव द्यान् ह्यस् तय् ।
 असोर् संसार क्लरावान् सोर् रोजि कस् तय् ।
 पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) भोः कृष्ण वासनां शृङ्खलीं समाधेहि शुद्धां
(च) समाधेहि

बुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्यं-प्रत्येव मनः समाधेहि सत्यं-प्रत्येव कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्य वृत्तस्य उत्पत्त्यति आनन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

बिल्व-पत्राणि च माइली(आरख्यतुलसी)पत्रविशेषं ध्यानपत्रविशेषं तरुणी-
पुष्पं पद्मपुष्पवृन्तानि ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमश्रिवाय श्रीमहादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्य) जटामुकुटात् जटागङ्गा प्रवहन्ती अस्ति-तस्य नाम ।

देव्यः देवताः विष्णुः ब्रह्मा (च) सन्ति-तस्मै ब्रह्माञ्जलयः ।

भक्त्या भावेन (च) जयजयकारः भूयात् तस्मै इति ।

बिल्वपत्राणि च माइलीपत्राणि ध्यानपत्राणि तरुणीपुष्पाणि निवेद-
यिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्र प्रेमभङ्गया कृतस्तयाहं प्रमत्तः नाम ।

हे पुष्पपूर्णदेह* चेतनया आगच्छ, मनसि निधास्यामि ध्यानं स्मृतिं च ।

असारः संसारः क्लयद्गुक्ति, स्थिरः स्थास्यति कस्य नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमश्रिवाय पद्मवृन्तानि ॥

* प्रेमातिशयेन संबोधनम् ॥

पारि-पारि लगहाय् शिव शङ्कर शिवनावस् तय् ।
 दर्शन चान्युकु कुह् म्य यक् लोल् यच्च हावस् तय् ।
 तोठ्तम् शिवजी जगदीश्वर कुस् बेकस् तय् ।
 पूजाय लागय् व्यन म्वलाव् पंपोश-दस्तय् ॥१८०॥
 पंपोश-पादौ-सृत्य यितम् अस्तय् अस्तय् ।
 चरनन् वन्दय् जुव् त ज्यान् ह्यथ् वलिंजू वस् तय् ।
 यिन चानि-सूतिन् पोञ्ज बुज्यम् नागरादस् तय् ।
 पूजाय लागय् बिल् त म्वलाव् पंपोश-दस्तय् ॥
 अमरनाथस् नौलकण्ठस् शेरि लागस् तय् ।
 दयाय-सूतिन् कृष्णस् प्यठ् आर् यियितन् तस् तय् ।
 तवय् कृष्णो अर्पन् गक्कु शिवनावस् तय् ।
 पूजाय लागस् व्यन म्वलाव् दस्तय् दस्तय् ॥१८॥

19. THE SUN-GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

वृशवासन निर्म्वन म्वन् च्य सारिय्
 लोल्ल-पोश्व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥१८२॥
 चैतन्य-लाल-माल अनहा गज्ज गज्ज
 प्रीम-सूत्य कुनहाय् च्यन् नालिय् ।
 श्रीभगवान् कुस् सर्व-व्वपकारिय्
 लोल्ल-पोश्व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 कैलास-वामी हारान् आमिय्
 आनन्द-अमृत-खामिय् च्याव् ।

उपहारभावाय संयोजयेयं-(स्वात्मानं)-ते शिव शङ्कर शिवेति-नामधेयाय नाम ।

दर्शनार्थं तव अस्ति मे इच्छा, इदं अतिशयेन कौतूहलं च ।

संतुष्य-नाम-मम, हे-शिव जगदीश्वर अस्ति निःसहायः नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि व्यनपत्त्राणि तरुणीपुष्पाणि पद्मवृन्तानि च ॥

पद्मकोमलपादाभ्यां आगच्छ-नाम-मे शनैः शनैः ।

चरणयोः निवेदयिष्यामि-ते प्राणं च जीवं सह हृत्कमलेन वपया च ।

आगमनेन त्वदीयेन असुतमिव-जलं आविर्भवेन्मे हृदात्मवाप्यासु ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-ते विल्वपत्त्राणि च तरुणीपुष्पाणि पद्मवृन्तानि ॥

अमरनाथस्य नीलकण्ठस्य मूर्ध्नि निवेदयिष्यामि-तस्मै नाम ।

स्वदयासुतया भक्तं-कृष्णाख्यं प्रति कृपार्द्रता उद्भवतु-नाम तस्य हि ।

तत्कारणेनैव कृष्णाख्य-भोः (ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) समर्पितस्वकर्मा भव-भोः
शिवनाम्नि नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-तस्मै व्यनपत्त्राणि तरुणीपुष्पाणि वृन्तं वृन्तम् ॥ १८ ॥

सूर्यदेवकृता स्तुतिः प्रसूयते ॥ १९ ॥

हे-वृषभवाहन गुणातीत गुणाः ते सर्व-एव

प्रेमपुष्पाणि अहं निवेदयिष्यामि-ते विचित्र्य विचित्र्यैव ॥ १९३ ॥

चिह्निसर्गात्मसण्णिमालाः आनयेयं सान्द्राः सान्द्राः

प्रेम्णा पातयेयं-नाम तवैव कण्ठे ।

श्रीमदैश्वर्यवान् अस्ति सर्वोपकारकृत्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

हे-कैलासवासिन् मार्गीयन्तः अमूम-वयम्,

आनन्दात्मासुतकंसानि पायय ।

स्मरन् च्यानि पाप् सारिय् चारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥ १८५ ॥

उमादेवी करवञ्ज पाया

अन् ब्ववनन्-हञ्ज महामाया ।

सूत्य् छय् आमवञ्ज कामि म्य खारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥

शेर् च्योन् आमवुन् स्वर्गापुरी

गौरी-शङ्कर कुलि रग छय् ।

मस्य् च्योन् प्रथ-गाम हे जटादारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥

स्ये-चन्द्रम ह्यि अकू ज्य् च्याञ्ज

हे-मसाञ्ज च्योन् द्यान् दारिय्-क्य ।

तारा-मंडलम् शब्-वेदारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥

आसू कुय् अगुन्, त तरफ् दह् कन् ह्यि

मन् कुय् सावदान् वक्तवन् थठ् ।

दख-निश म्बकलाव् वाल् पाप-वारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥

आकाश् नाफ् तय् पृथिवी खोर् ह्यि

वाणी च्याञ्ज्य् वीद् चोर् ह्यि ।

यड् छय् समुद्-कुख् निराहारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥ २०० ॥

स्मरणेन तव पापानि सर्वाणि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

प्रेमपुष्पाणि ० ॥ १९५ ॥

समादेवी कुर्वन्ती पालनां

त्रयाणां सुवनानां महामाया ।

(सा) सहचरी अस्ति-ते भवन्ती, अपनेष्यति मम दुर्गतिम्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

शिरः तव वर्तमानं (अस्ति) द्युलोकम्

हे-गौरीशङ्कर, वृक्षाः सिराः सन्ति-ते ।

केशसमूहः तव सर्ववृणानि हे-जटाधारिन्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

सूर्याचन्द्रमसौ स्तः नेत्रयोः हृद्यं तव

हे-साधो तव ध्यानं धृत्वा ।

नक्षत्रमण्डलस्य रात्रिजागरणं (नियतम्)

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

आद्यं अस्ति-ते अग्निः, पुनः दिशः दश कर्णौ स्तस्ते

मनः अस्ति-ते समाहितं भक्तान् प्रति ।

दुःखात् उन्मोचय-नः अवतारय पापभारान्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

आकाशः नाभिः, पुनः पृथिवी पादौ स्तस्ते

वाणी तवैव वेदाः चत्वारः सन्ति ।

कुक्षिः अस्ति-ते समुद्रः, (तथापि) असि-त्वं निराहार-एव

प्रेमपुष्पाणि ० ॥ २०० ॥

आसवुन् च्य कुख् वैकंठ -नायख्
 मक् च्याञ्ज इन्द्राञ्ज देवता ह्यय् ।
 पान कुख् त्यागी पान व्यवहारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 वन्द् च्यानि आसवनि क्कह् त बालय्
 हे बूलबालय् कर् रचपाल् ।
 मार्यनिय् जीवन् कर् च्छ् ब्वञ्ज थारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 हे महास्त्रख्, स्वख् च्यान्यकु वन क्याह्
 मस-बदि सूर्ये जन् द्विय् यख्-व्याह् ।
 चख् ह्यय् प्रलय् हे काल-संहारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 अविनाश न्यय् कुख् आसवुन् वसवुन्
 जगतुकु कल्यान् अमनुय् च्योन् ।
 जय शिव ओंकार हे निराकारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 तोठान् कुख् च्य् स्यहन् मादन्
 पंपोश्-पादन् वन्दयो पान् ।
 गङ्गामाता कल यंठि च्य जारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २०५ ॥
 ह्यारवनि त गारवनि च्यय् द्विय् मारिय्
 ज्यङ्गलान् त कहन् काफन् मञ्ज् ।

भवन् त्वमेव अस्मि वैकुण्ठनाथकः

भुजो तव इन्द्रराजः देवताभिः सह ।

स्वयं अस्मि विरक्तः स्वयं व्यवहारकृत्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

बन्धवः तव वर्तमानाः पर्वताः च शिखरिणः

हे साधुवत्सल कुरु पालनाम् ।

सर्वेषामेव जीवानां कुरु त्वं अधुना साक्षम्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

हे महामुख मुखस्य तव वक्ष्यामि किम्

सहस्रशः सूर्याः इव सन्ति-ते एकत्रैव ।

अन्युः अस्ति-ते प्रलयकालः, हे कालसंहारकृत्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

हे-विनाशरहित नित्यं अस्मि जीवन् निवसन्

जगतः कल्याणरूपं स्मितं तव ।

जय शिव ओंकाररूप, हे निराकार ॥

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

तुष्यन् अस्मि त्वमेव सिद्धानां साधूनाम्

पद्मपादयोः उपहारीकुर्यां-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ।

श्रीगङ्गा मस्तकोपरि तव प्रवहन्ती

प्रेमपुष्पाणि ० ॥ २०५ ॥

अन्विष्यन्तः च विचयन्तः त्वामेव सन्ति सर्व-एव

अरण्यानां च पर्वतानां अठवीनां मध्ये ।

जोगौ त संन्यासी ब्रह्मचारिन्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिन् ॥
 लोल-सूत्य् लीर खण्ड थालाह् बरयो
 अर्पन् करयो मोरुय् पान् ।
 प्रयमच्यन् बरज्जन् मुचराव् तारिन्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिन् ॥
 महादेव सर्वदेव बूजन् रनयो
 अनयो च्यन् निश कर्त आहार ।
 आर् यिथितनय त कुख् महाविचारिन्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिन् ॥
 पुनिम् त मावसि आर्ती परयो
 पार्थिव-पूजा करयो ब्वह् ।
 स्वक्ती-दिववनि हे गङ्गादारिन्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिन् ॥
 करिन् गोख् प्रजापतम् प्यठ् क्रूदय्
 श्रीहर-नाथो क्रूद-निश रक् ।
 बुज्ज् छय् देवन् सय् बेमारिन्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिन् ॥ २१० ॥
 ब्रह्मा च्योन्य् रूफ् लङ्गु खरने
 कर्पूरगौरम् लङ्गु परने ।
 लबन् ति देवता गैय् लारि लारिन्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिन् ॥

योगिनः च संन्यासिनः ब्रह्मचारिणः

प्रेमपुष्पाणि ॥

प्रेम्णा क्षीरस्य सितामिश्रितस्य पात्रौ समापूरयेयं-ते-भोः

समर्पितं कुर्यां-ते-भोः सर्वमेव देहं (च) ।

प्रेमरूपाणां द्वाराणां चट्वाटय अर्गलानि

प्रेमपुष्पाणि ॥

हे-महादेव सर्वेषां-देव भोजनं पच्यामि-त्वदर्श-भोः

आनयिष्यामि-भोः तवैव समीपं कुरु-नाम आहारम् ।

दया समागच्छतु-नाम-ते, असि हि महाविचारवान्

प्रेमपुष्पाणि ॥

पूर्णिमायां तथा अमावस्यायां करुणाक्रन्दस्तुतिं पठिष्यामि-ते-भोः

पार्थिवलिङ्गपूजां कुर्यां-ते-भोः अहम् ।

मुक्तिप्रदानशील हे गङ्गाधर

प्रेमपुष्पाणि ॥

कृतवान् असि दत्तप्रजापतिं प्रति क्रोधम्

हे-श्रीहरस्वामिन् क्रोधात् रत्न (अस्मान्) ।

अधुनापि अस्ति-त्वत्तः देवानां सैव (महाभीत्या) अनारोग्यता

प्रेमपुष्पाणि ॥ २१० ॥

ब्रह्मा तवैव रूपं लग्नः (प्रवृत्तः)-अस्ति स्मरणाय

कर्पूरगौरमिव्यादिध्यानमन्त्रं समासक्तः पठितुम् ।

भित्तिषु देवाः अपि गताः संयुज्य संसृष्टिम्

प्रेमपुष्पाणि ॥

पूरन् सर्वव्यापस् कुब् आसवुनु
 सार्थनिय् वासवुनु हृदयस् मञ्ज् ।
 रज्ञी आस्त अस्य कास्त लाचारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥
 गङ्गा त जमुना गजिगाह् छह् करान्
 ब्रह्मा त विष्णु खरान् छिह् दान् ।
 इन्द्राज्ञ दर्मराज्ञ देव् ह्यथ् सारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥
 नन्दिराज्ञ ब्रौठ् ब्रौठ् कौरू ह्यथ् दोरन्
 तसन्धन् कौरन् वाति न काँह् ।
 [तसन्दि नाव-सूत्य् राख्यस् म्य सारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥
 कृष्ण कुम् राथ-द्यन् करवुनु जारिय्
 कास्तम् संकठ् त नादारिय् ।]*
 सदाशिव स्त्रामियो लग्य् पारि-पारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लाग्य् चारि चारिय् ॥ २१ ५ ॥ १८ ॥

20. THE MOON-GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.
 The 20th Chapter is in Hindī, and is here omitted (Vv. 216—223).

21. THE JOINT HYMN OF LAKṢMĪ AND SARASVATĪ
 IN HONOUR OF ŚIVA.

श्वव-लचन् सारिय् च् द्वियो
 शिवजीयो ब्वध्यनय् जय् ॥ २२ ४ ॥

* The passage enclosed in brackets is wanting in the best MSS.

पूर्णः सर्वव्यापकः अस्मि वर्तमानः

सर्वेषामेव दीप्यमानः हृदयस्य मध्ये ।

प्रसन्नः भूयाः-नाम,

स्तः अस्माकं अपनय-नाम दारिद्र्यम्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

गङ्गा अपि यमुना चामरं कुचगत्यौ (बीजयन्तौ)

ब्रह्मा विष्णुः च चिन्तयन् स्तः ध्यानम् ।

इन्द्रराजः धर्मराजः (च) देवैः सह सर्वैः

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

नन्दिगणः पुरः पुरस्तात् वेत्रं गृहीत्वा धावन्नस्ति

तस्य वीर्याणि प्राप्स्यति-पारं न कश्चित् (नोपमिमीते) ।

तस्य नामस्मरणमात्रेण पापात्मराक्षसाः मया मारिताः

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

कृष्णाख्यः (अन्यकृतः स्वाकृतं) अस्मि रात्रिन्दिवं कुर्वन् दैन्यविचामीः

अपनय-नाम-मे संकटं च (ज्ञानस्य) दारिद्र्यम् ।

हे-नित्यकल्याणरूप स्वामिन् संगंश्यामि-ते उपहारभावाय

प्रेमपुष्पाणि ० ॥ २१५ ॥ १९ ॥

चन्द्रमसः स्तुतिं प्रस्तौति ॥ २० ॥

लक्ष्मीसरस्वत्यौ युगपत्स्तुवतः ॥ २१ ॥

शुभलक्षणानि सर्वाण्येव तव सन्ति-भोः

हे-शिवस्वामिन् भूयात्तव जयः ॥ २२४ ॥

निर्मल रूपं करानि हियो
 तनि चान्न-हन्दु वनयो क्याह ।
 मन्दकाववन्नं क्लवन्नं हियो
 शिवजीयो व्वय्यनय जय ॥ २२५ ॥
 स्वप्रकाशपरमानन्दय
 वन्दय व्वय ज्जुव तय ज्ञान् ।
 वन्दहाय यिय दपहाम् तियो
 शिवजीयो व्वय्यनय जय ॥
 मायाय वज्जनम् ब्वह ज्ञालय
 अर्पन् कर बालय पान् ।
 स्वकलाविथ नाव च्योन् नियो
 शिवजीयो व्वय्यनय जय ॥
 जन्म जन्मय दारनाय दारय
 शिवचरनन् हन्दु श्रव दान् ।
 दान् दारिय र्तु फल् म्य दियो
 शिवजीयो व्वय्यनय जय ॥
 अरे* हो माघो घेरा बनावो
 सब गावो शिव-लीला ।
 सत्संग-सूत्य शिवनाथ यियो
 शिवजीयो व्वय्यनय जय ॥
 समताय-रस्तु मन् वान्दी
 ममता-की आंधी-में ।

* From here to the end of the chapter, the language is a mixture of Hindi and Kāshmiri.

निर्मलं रूपं विचिन्वन्तः सस्ते-भोः

मूर्तेः तव वक्ष्यामि-नाम किम् ।

(या मूर्तिः)-इपयन्ती विकसन्ती मालतीम्

हे-शिव० ॥ २२५ ॥

हे स्वप्रकाशात्मपरमानन्दस्वरूप

उपहारीकुर्यां-ते अहं प्राणं अपि जीवात्मानम् ।

उपहारीकुर्यां-ते यदेव कथयेः-मां तदेव-भोः

हे-शिव० ॥

मोहसायया आवृता-तयाहं अहं जालेन (इव)

समर्पयेयं-त्वयि बाल्ये-एव स्वात्मानम् ।

उन्मोच्य नामस्मरणं त्वदीयं नेष्यति-(नः)-भोः

हे-शिव० ॥

जन्मनि जन्मनि धारणया धारयिष्यामि

शिवचरणयोः शुभदं ध्यानम् ।

ध्यानं धृत्वा शुभं फलं मे दास्यति-भोः

हे-शिव० ॥

अङ्ग भोः साधवः पर्यावृतस्थितिकां-सभां संपादयत

सर्वं गास्वथ शिवचरितस्तुतिम् ।

सत्संगेन (ज्ञानकीर्तिचर्चया) श्रीशिवः आगमिष्यति-भोः

हे-शिव० ॥

समताया-रहितं मनः काराबद्धं (इव)

समतात्मनि शान्यतामिच्छे ।

छोड-कर-के लियो लियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥ २२० ॥
 सब भोजन भोगों खावो
 हस-हस-कर आवो जी ।
 ग्रीम-ठंडाह पानख् पियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥
 ह्वा-जी है तेरा दास्य्
 संन्यास्य् निशकल् कर ।
 च्यात्र् बक्य्य् तस् बडू जियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥ २२१ ॥

22. HYMN OF THE PLANET MARS IN HONOUR OF ŚIVA.

परंब्रह्म परमशङ्करो
 जगदीश्वरो व्वय्यनय् जय् ।
 हर हर हर हर गङ्गादरो
 जगदीश्वरो व्वय्यनय् जय् ॥ २२२ ॥
 महासद् महादेव परमेश्वरो
 दयावान् अनन्तवान् कुख् भगवान् ।
 सदाशिव शिवनाथ दयाकरो
 जगदीश्वरो व्वय्यनय् जय् ॥
 परमात्म नीलकण्ठ जटादरो
 हनि-हनि वन्दयो पनुनुय् पान ।

(तस्मात्)-उन्मोच्य नयतु-भवान् नयतु-भवान्

हे-शिव० ॥ २३० ॥

सर्वं भोजनं यावद्भोगान् भुङ्क्ष्व

हसित्वा हसित्वा आगच्छ-भोः नाथ ।

प्रेमात्मभङ्गादिरसं पानीयं पिव

हे-शिव० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णाख्यो ऽस्ति तव दास-श्व

संन्यासिनं-एव निर्वासनं (तं)-कुरु ।

तव भक्तिरेव (अस्ति) तस्य महान् लाभो-भोः

हे-शिव० ॥ २१ ॥

भौमग्रहः स्तौति ॥ २२ ॥

हे-परं ब्रह्मन् परमकल्याणकर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ।

पापहर दुःखहर अनिष्टहर विघ्नहर गङ्गाधर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ॥ २३३ ॥

हे-महारुद्र महादेव परमेश्वर-भोः

हे-दयावन् अन्तरहितः असि-त्वं ऐश्वर्यवान् ।

नित्यकल्याणरूप शिवस्वामिन् दयाकृत्-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥

हे-परमात्मन् नीलकण्ठ जटाधर-भोः

प्रयत्नं उपहारौकुर्यां-त्वमि-भोः स्वं आत्मानम् ।

हर कास्त सारिय् अस्य शरसरो

जगदीश्वरो ब्वय्यनय् जय् ॥ २२५ ॥

विष्णुरूप कृष्णजी वस्मादरो

द्यानि व्यपकार च्योनु दारिहे द्यान् ।

सतचू वय् हाव् हे सद्ग्वरो

जगदीश्वरो ब्वय्यनय् जय् ॥ २१ ॥

23. HYMN OF THE PLANET MERCURY IN HONOUR OF ŚIVA.

परमात्म पान कुख् मन् तय् प्रान्

चिन्ताय होश बोज्ञ् वासनाय सान् ।

त्रय-म्वन ससु कुख् श्रीभगवान्

सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २२० ॥

स्वख-म्वख कास्तम् पापचू हान्

श्वब-दर्शनकुय् कुम् अर्मान् ।

पद्मपाद सन्त-साद कुख् दयावान्

सदाशिव कर्तम् पारीज्ञान् ॥

प्रथमचू नदियाह् पकवञ्ज् ज्ञान्

श्वद् वासनाय-सूत्य् करम् कलवान् ।

तमि मङ्ग द्यान-पाञ्जि-सूत्य् कर आन्

सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥

खदि-वोञ्ज् पंडियाह् व्यहान् ओसु वान्

बालकव् करूहम् चय्-सूत्य् ज्ञान् ।

हे-हर अपनय-नाम सर्वान् अस्माकं व्याधीन्-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥ २३५ ॥

(हे) विष्णुरूप कृष्णाख्यः (अन्यकृत्) भस्मानुलिप्तगात्र-भोः

तव उपकारेण (अनुग्रहेण) धारयेत् (ते) ध्यानम् ।

सत्स्वरूपस्य मार्गं प्रदर्शय (तस्मै मे) हे सद्गुरो-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥ २३६ ॥

बुधः स्तौति ॥ १२ ॥

हे-परमात्मन् स्वयं असि-त्वं मनोरूपः च प्राणरूपः

चिन्ताः चेतनया (समाधानेन) शृणु वासनया सह ।

त्रैगुण्येन सहितः असि-त्वं श्रीभगवान्

हे-सदाशिव नाथ-भोः उपहारीकुर्यां-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ॥ २३७ ॥

अकस्मात् अपनय-नाम-मे पापोत्यां हानिम्

भवच्छुभदर्शनस्य अस्ति-मे अत्योत्सुकाम् ।

(हे) कमलचरण सतां-साधो असि-त्वं दयावान्

हे-सदाशिव कुरु-मे स्वपरिज्ञानम् ॥

भवत्प्रेमरूपा नदी (यास्ति) प्रवहन्ती शोभना

शुद्धया वासनया कुर्यां-यस्याः मलापहरणायालोड्य-शोधनाम् ।

तस्याः मध्यात् ध्यानजलेन करिष्यामि स्नानम्

हे-सदाशिव स्वामिन्-भोः उपहारीकुर्यां-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ॥

सुदर्शनाख्यवशिष्टवृत्तिः ब्राह्मणजातिः तिष्ठन् आसीत् आपणे-व्यवहरन्

बालकैः-कैश्चित् कृता-तेस्तस्य त्वया-सह (परिचय-)ज्ञप्तिः ।

तिथय्-पाठि दान-मङ्ग हावतम् म्य पान्
 सदाशिव स्वामियो वन्द्यो पान् ॥ २४० ॥
 संसारस्-मङ्ग कुस् नादान्
 मन-तन-किनि छम्-न ईश्वर-ज्ञान् ।
 ज्यवि-किनि कुस् च्याञ् गौथ् ग्यवान्
 सदाशिव स्वामियो वन्द्यो पान् ॥
 शिवकर्मी कुस् कृष्ण-राज्ञान्
 शिवजिय मन दारहाय् च्योनु द्यान् ।
 श्वबलख्यन प्रथ्-शाय च्योनु थान्
 सदाशिव स्वामियो वन्द्यो पान् ॥ २२ ॥

24. HYMN OF THE PLANET JUPITER IN HONOUR OF ŚIVA.

कुस् कस् ज्यये कुस् कस् मरे
 छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ।
 कुस् कस् देवस् पूजा करे
 छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४२ ॥
 संसार कुह् कमिस् छमिस् त इमिस्
 अमिचू गौगल् छह् अविद्या ।
 इय् ब्रम-दीशस् मङ्ग कुस् दरे
 छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥
 कुस् सादसंग्कु संवाद् बुजिथ्
 विहिथ् सतच शिकार्य-क्यथ् ।

तत्प्रकारेण ध्यानमध्ये प्रदर्शय-नाम-मे मे स्वं-रूपम्

हे-सदाशिव० ॥ २४० ॥

संसारस्य-मध्ये अस्मि मूर्खः

मनसा-तन्वा (च) अस्मि-मे न ईश्वर-ज्ञानम् ।

जिज्ञया* अस्मि भवतः क्रीर्तिं गायन्

हे-सदाशिव० ॥

कुलपरम्परया शिवतन्त्रकर्माख्यकर्मापासकः अस्मि कृष्णाख्यः (ग्रन्थकृत्)
राजदानकुलोत्पन्नः

हे-शिवनाथ मनसा धारयेयं तव ध्यानम् ।

हे-शुभलक्षण प्रतिस्थानं (स्थाने स्थाने) तव स्थानम्

हे-सदाशिव० ॥ २३ ॥

अथेयं वृहस्पतिस्तुतिः ॥ २४ ॥

कः कस्मात् जनिष्यते, कः कस्य मरिष्यति

केवलं अस्मि स्थिरं श्रीहरनाम(सरणम्) ।

कः कस्य देवस्य पूजां करिष्यति

केवलं अस्मि स्थिरं श्रीहरनाम ॥ २४३ ॥

संसारः अस्मि कस्य, अमुष्य, अस्य च,

अस्य (संमतस्य) प्रत्यूहना अस्मि अविद्या

अस्य भान्तिस्थानस्य मध्ये कः स्थिरीभविष्यति

केवलं० ॥

कः सत्समागमस्य संवादालापं श्रुत्वा

उपविश्य सत्यात्मिकायां नावि ।

* केवलं जिज्ञया, न तु मनःसमाहिततयेत्यर्थः ॥

असार-सरम् अपोर् तरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४५ ॥

आकाग्नि पातालि पूरव पक्षिणि

दक्षिणि खोव्रि नजदीख् दूर् ।

परमशिव् ज्ञानुन् सुह् गरि गरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥

सुय् मुचरावे ज्ञान-दर्वाज

सुय् करनाववुन् कुह् राज्ञ-योग् ।

तमन्दि रस्तु कुम् अचि म्वक्त-खरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥

सुय् शिवशंकर् कुह् सद्ग्वर् आसवुन्

द्यान-सूत्य् वासवुन् हृदयस् मञ्ज ।

तमन्दि रस्तु कुम् शिव-शास्त्र परे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥

हे कृष्ण सत्संग् हृषां च्छ् कर्

प्रकाश-रूपकृ खरन् द्यान् ।

सय् अय् बोज्ञस् कुम् कम् खरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४ ॥

असारसरसः (संसारात्मनः) पारं तरिष्यति

केवलं० ॥ २४५ ॥

आकाशे, पाताले, पूर्वदिशि, पश्चिमदिशि,

दक्षिणे, वाने, समीपे, दूरे ।

परमशिवं जानीहि-तं (समाधानेन) तं प्रतिक्षणम्

केवलं० ॥

स-एव उद्गाठयिष्यति ज्ञानकपाटम्

स-एव कारयन्मस्ति राजयोगम् ।

तेन विना कः प्रवेक्ष्यति मुक्ताभूषितवसतिं (मुक्तिस्थानं च)

केवलं० ॥

स-एव शिवशङ्करः अस्ति सद्गुरुरूपः वर्तमानः

ध्यानेन दीप्यमानः हृदयस्य मध्ये ।

तेन (तदनुप्रवेण) विना कः शिवशास्त्राणि अधीष्यते

केवलं० ॥

भोः कृष्णाख्य* सत्सङ्गं अङ्ग त्वं कुरु

प्रकाशात्मनः (शिवस्य) स्मर ध्यानम् ।

सत्यं यदि श्रोष्यसि कः कं स्मरिष्यति

केवलं० ॥ २४ ॥

* पण्यकृतः स्वं प्रत्यालापः ।

25. HYMN OF THE PLANET VENUS IN HONOUR OF ŚIVA.

बन्द् कर्त्तुम् ब्वह् वाग्, जगतच्च वाल-वाग् ।
 म्बकल्य् च्याग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५० ॥
 वाव-सूत्य् निग् यिमयो, हरम्बख वग्नि दिमयो ।
 मोह-गटि-हन्दि गाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥
 कैलास-कह क्कारथ्, दारनाथ दान दारथ् ।
 च्यथ्-चित्-आकाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥
 तार् दिम् मोह-वावम्, मायाय-दरियावम् ।
 कड् दख-नावि पाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥
 संसारकि मरथ् ब्वह्, हर-नाव-सूत्य् तरथ् ब्वह् ।
 काम् संकठ् चित्प्रकाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥
 जप-शब्दम-दारे, पपि ब्योलु तप-वार्य् ।
 कांङ् फलु गङ्गि न हाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५५ ॥
 हे भोलानाथ सादथ्, आवाहन-नादथ् ।
 साग् बोङ् शुरि-वाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥
 कृष्णम् आंफ् च्याङ्ग्य्, ब्वबुष् पाफ् प्रानिय् ।
 शापन् कर्त्त नाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५ ॥

शुक्रस्तुतिः ॥ २५ ॥

बद्धः कृतस्तेनाहं अहं पक्षिविशेषः,* जगतः जालविशेषेण ।

उन्मुक्तो-भवेयं-नाम तव आशया, हे-शिवनाथ विनाशरहित ॥ २५० ॥

भावनया समीपे आगच्छेयं-तव, हरमुखाख्ये-क्षेत्रगिरौ अन्वेषणानि विधा-
स्यामि-ते ।

मोहतामिच्छस्य-मध्ये प्रकाशस्वरूप, हे शिवनाथ० ॥

कैलासगिरौ मृगयेयं-त्वाम्, धारणया ध्यानेन धारयिष्यामि-त्वाम् ।

हे-सच्चिदाकाशरूप, हे-शिवनाथ० ॥

तारं देहि-मे मोहवात्याव्याप्तयाम्, मायात्मनद्याम् ।

निष्कासय दुःखनोकायाः खण्डानि (खण्डशो विभेदय तां), हे-शिव-
नाथ० ॥

संधारात्मनः सरसः-एव अहम्, हरेतिनामस्मरणेन उत्तीर्णो-भवेयं अहम् ।

अपनय संकटं हे-चित्प्रकाश, हे-शिवनाथ० ॥

भवज्जपात्मतुषारजलधारया, पक्वं-भविष्यति बीजं तपोरूपवाटिकायाः ।

किंचनापि बीजफलं संप्राप्स्यति न तुच्छताम्, हे-शिवनाथ० ॥ २५५ ॥

हे सत्साधुनाथ साधो, विहितावाहननादेन ।

अस्माकं शृणु बालभाषणानि, हे-शिवनाथ० ॥

कृष्णाख्यस्य (मे) आशाबाहुल्यं तवैव, क्षमस्व-तानि पापानि पुरातनानि ।

(भाविनां) आपानां (पापानां च) कुरु-नाम नाशम्, हे-शिवनाथ० ॥
२५ ॥

* श्वेनगटप्रादिघाती पक्षिविशेषः 'बाश' इत्युच्यते 'बहू' इति नामाकारः ।
तत्समानशैवी ज्येष्ठमित्यर्थः ।

26. HYMN OF THE PLANET SATURN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 26th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv. 258—265).

27. NĀRADA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

नालि ह्य कपाल-माल शम्भो

माल वल त्रिजगत्याल शम्भो ॥ २६६ ॥

प्रयम-जंगलस् तर्पक्य कुलि

आसन-शबनम नियम-पोश क्लि ।

द्यान-हरनस् दिम क्वाल शम्भो

माल वल त्रिजगत्याल शम्भो ॥

अविद्याय मीगम् यलि गक्कि नाश

दारनाय वाव नेरि ननु आकाश ।

च्यु वुजमलि मुह् जाल शम्भो

माल वल त्रिजगत्याल शम्भो ॥

सन्तोश पोशवार्य करयो क्राव

शम दम यम नियम सृतिन् ह्वाव ।

काम ऋड लूव् मुह् गाल शम्भो

माल वल त्रिजगत्याल शम्भो ॥

सूरमति साद-सन्त सत्र्यास्य

हृदयावासी कैलास्य ।

भोलानाथ बूल-वाल शम्भो

माल वल त्रिजगत्याल शम्भो ॥ २७० ॥

परमशिव पान कुख् प्रथ-शाय

अन्तर्यान मङ्ग मायाय ।

शनैश्चरकता स्तुतिरियम् ॥ २६ ॥

नारदर्षिः स्तौति ॥ २७ ॥

वैकल्यरूपेण सन्ति-ते कपालमालाः हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ हे-त्रिजगत्पालक शम्भो ॥ २६६ ॥

प्रेमात्मारण्ये तपोरूपाः वृक्षाः

(तेषु) योगासनतुषारजलकण्ठैः नियमपुष्पाणि प्रफुल्लानि ।

ध्यानरूपस्य सृगस्य दास्यामि (दापयिष्यामि तत्र) पुतानि हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

अविद्यात्मनः मेघजालस्य यदा संपत्स्यति नाशः

धारणात्मना वायुना निर्गमिष्यति प्रकाशं (निर्मलीभविष्यति) आकाशः ।

चैतन्यरूपया विद्युता मोहं दाहयिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

संतोषात्मिकायां पुष्पवाटिकायां कुर्यान्-नाम फलोपभोगम्

शमेन दमेन यमेन नियमेन संयुक्तं उपभुङ्क्ष्व (त्वमपि तत्) ।

कामं क्रोधं लोभं मोहं हनिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

हे-भस्मोद्धूलिताङ्ग साधूनामपि-साधो संन्यासिन्

हृदन्तर्यामिन् कैलासवासिन् ।

सज्जनस्वामिन् सत्स्वभाव कल्याणप्रभव

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥ २७० ॥

हे-परमकल्याणरूप स्वयं असि प्रतिष्ठानं (स्थितः)

तिरोहितात्मा मध्ये मायायाः ।

चोनु दूर्यर् कथ चाल ग्रम्भो

साल व्वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

शिव दान् दारिथ् करयो त्याग्

अमरनाथ मन-किन्नि ह्यमयो जगत् ।

बाल क्वाडथ् बाल-बाल ग्रम्भो

साल व्वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

सच्चिदानन्द चोनु दारिथ् दान्

पूजाय-वापथ् मन साविदान् ।

जंगलन्-हन्दि पोश् वाल ग्रम्भो

साल व्वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

परमानन्द पान कुख् सथ्-च्यथ्

चात्रिय् आसिनम् न्यथ् स्मरथ् ।

नख कुख् त मो दिम् डाल ग्रम्भो

साल व्वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

निर्वन् निश्कल् निश्कामय्

दारनाथ दारहाथ् सुव-ग्रामय् ।

रटथो लोल-सूत्य् नाल ग्रम्भो

साल व्वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २७५ ॥

साम-बोद् ग्यवयो प्रथम-साजय्

रोज्जतम् त बोज्जतम् आवाज्जय् ।

मारथो लोलज्ज ताल ग्रम्भो

साल व्वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

तव वूरस्थितिं कथं सोढास्मि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

हे-शिव (ते) ध्यानं धृत्वा कुर्यां-ते (सर्वस्य वासनादेः) त्यागम्

हे-श्वरनाथ मनसा पृह्नीयां-त्वदर्थं जागराम् ।

हे-बालस्वरूप मार्गयेयं-त्वां प्रतिपर्वतं शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

हे-सच्चिदानन्दरूप तव धृत्वा ध्यानम्

पूजार्थं मनसा समाहितेन ।

शरङ्गानां पुष्पाणि विचित्र-श्रवतारयिष्यामि (संग्रहीष्यामि) हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

हे-परमानन्दरूप स्वयं अस्मि सच्चिद्रूपः

तवैव भूयान्मे नित्यं स्मृतिः ।

समीपे तु अस्मि मा वेद्हि (विधेद्हि) उपेक्षणानि हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

गुणातीतः निरपेक्षः निष्कामश्च (भूत्वा)

धारणया धारयेयं-त्वां प्रातः-सायम् ।

पृह्नीयां-त्वां प्रेम्णा आलिङ्गनेन हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥ २७५ ॥

सामवेदं गास्यामि-ते प्रेमात्मवाद्येन

तिष्ठ-नाम-मत्संनिधौ तथा शृणु-नाम-मे सत्स्वरान् ।

आहन्यां-ते प्रेमरूपान् तालान् हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

दख-संभाराह् अपयुक् फन्द्
 जलरि-सन्दि पाठिन् गोस्य् वन्द् ।
 म्बकलावत्म् म्य अमि जाल ग्रम्भो
 साल व्वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 संकलफ् लूरान् कुम् दानम्
 पोशान् कुसन् पननिस् पानम् ।
 कस्-सूत्य् कर जंजाल् ग्रम्भो
 साल व्वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 दान-दारनाय निश गोस्य् दूर
 ल्वक्यार् स्वरिथ् च्लुम् जन् चूर ।
 कतु-त-कोर् वात इमि हाल ग्रम्भो
 साल व्वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 नर्द-पद्य संभार-बीद् जानुन्
 गर्म्तु च्चरुग्वाह् देह् मानुन् ।
 मार शिव-शक्ति-दुखाल ग्रम्भो
 साल व्वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २८० ॥
 समदृष्टि-सूतिन् स्वख् तथ् दख्
 आसुन् त आसन् जानुन् अख् ।
 बुर्ज-ज्याम ज्ञान् जोरि-शाल ग्रम्भो
 साल व्वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 मनकिस् ऐनस् कास्तम् ख्य
 पान कुख् सैकल् करवुन् दय् ।

दुःखपूर्णः-संसारः (अस्ति) असत्यस्य क्लमभूतः

(यत्र) ऊर्णनाभस्य प्रकारेण गतोऽहं-भो बन्धुम् ।

उन्मोचय-नाम-मां मां अस्मात् जालात् हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

दुर्वाषणा भिन्दन्ती अस्ति-मे समाधिम्

पर्याप्तवन् अस्मि-न स्वस्यात्मनः (स्वदेहेऽपि नालंभविष्णुः) ।

(तत्) केन-सह करिष्यामि कोलाहलं (संख्यं) हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

ध्यानधारणायाः सकाशात् गतोऽहं दूरम्

(सामर्थ्यसंपन्नं तु) बाल्यं अवसाय चलितं-मे इव चौरः ।

कस्मिन्-च-कुत्र (देशे) प्राप्स्यामि अनेन व्यवहारेण हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

शारिफले (इव) संसारे-द्वैतात्मज्ञानं ज्ञातव्यम्

(तत्र) घट्टितः अत्तः (इव) देहाभिमानः मन्त्रयः ।

(तत्) आघातय शिवशक्तिरूपेण (तदेकस्वात्माभिन्नज्ञानदानेन)

[अत्तद्वयगतदुखालाख्यैकैकाङ्कपातनेन हे शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥ २८० ॥

समदृष्ट्या-हेतुभूतया सुखं दुःखं च

संभूतिश्च स्थितिश्च ज्ञातव्यं-तत् एकरूपमेव ।

भूर्जमयवस्त्राणि जानीयां विशिष्टकौशेयवस्त्रयुग्मकं हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

मनोरूपस्य दर्पणस्य अपनय-नाम-मे कलङ्कम्

स्वयं अस्मि तन्मार्जनां कुर्वन् ईश्वरः ।

च्यानि रस्तु कति संवाल् शम्भो
 साल् ब्वल् चिज्जगत्पाल् शम्भो ॥
 च्यतमो ठंडाद् यितमो यूरि
 दितमो दर्शन् नितमो ढरि ।
 ख्यतमो लौर-खंड-थाल् शम्भो
 साल् ब्वल् चिज्जगत्पाल् शम्भो ॥
 जगतस् सारिस्य् करिय् संहार्
 रोज्जस् पान्य् श्री-निराकार् ।
 परमात्म हे श्री-अकाल् शम्भो
 साल् ब्वल् चिज्जगत्पाल् शम्भो ॥
 अन्तःकर्म-किनि कर्तम् ज्ञान्
 ज्ञाहिर् पाठि अचूराव्य् पान् ।
 सारिय् ब्रय् च्यानि पाल् शम्भो
 साल् ब्वल् चिज्जगत्पाल् शम्भो ॥ २८५ ॥
 सद्म्वर च्यय् रस्तुय् वन कस्
 म्य ति च्याव्तम् परमार्थकु रस् ।
 अथस्-क्यथ् कुम् इक्कि-प्याल् शम्भो
 साल् ब्वल् चिज्जगत्पाल् शम्भो ॥
 शिवनाथ कृष्णस् म्य पालना कर्
 मरन-विज्जि फोर्यम् द्यव हर हर् ।
 चलनम् कालज्ज ज्ञाल् शम्भो
 साल् ब्वल् चिज्जगत्पाल् शम्भो ॥ २७ ॥

त्वया विना कुत्र संस्कृतो-भविष्यामि हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

पिब-नाम-मे (मन्निवेदितं) भङ्गादि-रसम्, आगच्छ-नाम-मे इद्वैव
वेदि-नाम-मे दर्शनम्, नय-नाम-मां तत्रैव (स्वसमीपे) ।

सुहृ-नाम-मे चितोपस्कृतपायसपूर्णपात्रीं हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

जगतीं सर्वाभिव कृत्वा संहृताम्

स्थायसि स्वयमेव श्रीमान्निराकारः ।

हे-परमात्मन् हे श्रीमदनन्त शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

ग्रान्तरेण-कर्मणा (निर्विकल्पसमाधिना) कुरु-नाम-मे स्वज्ञानम्
(यथा) वाद्येन प्रकारेण (प्रत्यक्षं) शोधयिष्यामि देहम् ।

(यथा च) सर्वाख्येव व्रतानि तव पालयेयं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥ २८ ॥

हे-सद्गुरो त्वामेव विना वक्ष्यामि कम्

मामपि पायस-नाम-मां पारमार्थिकं रसम् ।

हस्ते अस्ति-मे इच्छात्मकंसं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

हे-शिवस्वामिन् कृष्णाख्यस्य मम रत्नां कुरु

मरणकाले सुखादुच्चरितो- भवेन्ने क्षित् हर हरेति ।

(येन) अपयास्यन्ति-मे महाकालस्य भीतिशीतज्वराः हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ ॥ २९ ॥

28. HYMN SUNG JOINTLY BY ALL THE GODS IN HONOUR OF ŚIVA.
The 28th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv. 288—299).

29. ŚIVA ACKNOWLEDGES THE PRECEDING HYMNS. HE IS PACIFIED,
AND EXPRESSES HIMSELF AS PLEASED WITH THEIR DEVOTION
(BHAKTI). HE CARES NOT FOR EATING OR DRINKING
AND HAS NO PLEASURE IN SACRIFICES. HE LONGS
FOR BHAKTI AND FOR NOTHING ELSE.
Chapter 29 is in Hindi and is here omitted (vv. 300—304).

30. THE AUTHOR'S PRAISE OF ŚIVA. ACCOUNT OF THE GODS'
INTERCESSION ON BEHALF OF DAKṢA.

स्वयम् इदं म्योनु तति च्छू दूञ्ज ज्ञालान
तेज्ञो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥ ३०१ ॥
वैश्वानर अग् अन् कुख् अप्रान
प्रानस् समान-सूत्य् बांग्रानो ।
प्रथ-कुनि साची परमात्म कुख् पान
तेज्ञो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥
दक्षि च्याञ्ज सञ्जन् पत च्यत् लारान
अकि शब्द-सूत्य् स्वर मिलवानो ।
ओंकार दान-दारनाथ दान् दारान
तेज्ञो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥
लीलाय बूझिथ् मन ग्वथु साविदान
आशुतोष कुख् च्यत् कुमलानो ।
युस् यिय् मंगिय् तस् तिह् कुख् दिवान
तेज्ञो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥
देवन् दपुथ् कोन छिव कँह् मंगान
बक्ति बावनाथ कुस् तोठानो ।

सर्वदेवानां समवेत्य स्तुतिः प्रक्राम्यते ॥ २८ ॥

अथ प्रसन्नोभूतः श्रीशिवः देवान्प्रति प्रतिवदति ॥ २९ ॥

अतः परं ग्रन्थकृत् स्वयं स्तौति ॥ ३० ॥

स्वयं-नाम-प्रदेशः^१ हृदयरूपेण (वर्तते) मम, तत्रैव त्वं नित्याग्निं
प्रज्वालयन् (असीति)

हे-तेजोरूप, ज्योतिःस्वरूप, यतिव्रत-भोः ॥ ३०५ ॥

वैश्वानरः अग्निः अन्नं अक्षि-त्वं जरयन्

प्राणवाहिनाडीषु समानवायुना (तत्) विभाजयन्-भोः ।

प्रत्येकस्य (वस्तुनः कर्मणश्च) साक्षी परमात्मा स्वयमेव (अक्षि)

हे-तेजोरूप० ॥

इच्छया तव सत्पुरुषाः श्रुत्वा त्वामेव धावन्तः

एकेन शब्देन (प्राणवादि-)स्वरात्मना संयोजयन्तः ।

श्रीकारेण ध्यानधारणया ध्यानं धारयन्तः

हे-तेजोरूप० ॥

स्तोत्राणि श्रुत्वा मनः संपन्नं-ते प्रसन्नम्

हे-श्रीघ्नप्रसादशील अक्षि त्वमेव दयाद्रींभवन् ।

यः यदेव प्रार्थयिष्यति-त्वत्तः तस्मै तदेव अक्षि वितरन्

हे-तेजोरूप० ॥

देवान् अकथयः कुतो न स्थ किञ्चित् प्रार्थयन्तः

भक्त्या भावनया अक्षि प्रसीदन् ।

^१ यच्च गिरिच्छेदे स्वयंभूरग्निः कालाग्निरुद्ररूपेण भुवो गर्भादुन्निषति । See
note to Stein's translation of the *Rājatarahṅgī*, i, 34.

करुवम् प्रसन् खरुवस् इकि पकि सान

तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसात्रो ॥

दपुह्य् तोर हे सन्वख सन्निवास

शिवनाथ इय् द्विय् मंगानो ।

प्रज्ञापथ् जिन्द गकि तफ् जफ् करि पान

तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसात्रो ॥ ३१० ॥

न-त इमि-योर्-कुन् आसन् इय् वनान

यज्ञ-करनम् कुव नाश् वनानो ।

पथ्-कुन् जग् कुंद् ति आसि न करान

तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसात्रो ॥

अद् दपुथस् तोर क्याजि क्वि तम्बलान

तिय् बनि थिय् क्वि वनानो ।

प्रज्ञापथ् जिन्द गकि द्यान् चरि मन-पान

तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसात्रो ॥

अमि वानिय य्यलि करुथस् वन्दान ।

प्रज्ञापथ् क्वावलि कल-सानो ।

यज्ञस् प्यठ् गौव् हर हर जपान

तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसात्रो ॥

कृष्णस् ज्वालाय-रूप कुख् वासान

हृदयस् मझ् दीफ् प्रजलानो ।

मोह-गटि मझ् कुख् ज्ञात्र्-गाश् हावान

तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसात्रो ॥ ३० ॥

कृतो-युष्माभिरहं प्रसन्नः (यतः) स्मृतो-युष्माभिरहं कामनया अद्भया सह
हे-तेजोरूप० ॥

कथितं-तेरेव प्रत्युत्तररूपेण, हे संमुखरूप सतां-निवास
शिवस्वामिन् इदमेव स्तो-त्रयं प्रार्थयन्तः ।

(यथा) वसुप्रजापतिः जीवन् संपत्स्यति तपः जपं करिष्यति स्वयम्
हे-तेजोरूप० ॥ ३१० ॥

अन्यथा अस्मात्कालादनन्तरं स्युः (लोकाः) इदमेव कथयन्तः
यज्ञकरणस्य अस्ति-हि नाशः भावी (फलम्) ।

तत्पश्चात् यज्ञं कश्चित् भवेत् न कुर्वन्
हे-तेजोरूप० ॥

ततोऽनन्तरं कथितं-त्वया-तेभ्यः (देवेभ्यः) उत्तररूपेण कृतो-नाम स्य
चञ्चलीभवन्तः
तदेव भविष्यति यदेव स्य कथयन्तः ।

प्रजापतिः सजीवः संपत्स्यति ध्यानं संविधास्यति मनसा-प्राणैः (सह)
हे-तेजोरूप० ॥

अनया वाचा यदा कृतस्त्वया-तेभ्यः अङ्गीकारः
प्रजापतिः अजस्र धृतशिराः ।

यज्ञमखडपं प्रति गतः हर हरेति जपन्
हे-तेजोरूप० ॥

कृष्णाख्यस्य (मे) ज्वालारूपेण अस्ति भासमानः
हृदयस्य मध्ये दीप-इव प्रदीप्यमानः ।

मोहात्मतामिच्छमध्ये अस्ति ज्ञानप्रकाशं प्रदर्शयन्
हे-तेजोरूप० ॥ ३० ॥

31. DAKṢA IS BROUGHT TO LIFE. HIS HEAD HAVING BEEN REDUCED TO ASHES, HE IS GIVEN A GOAT'S HEAD.

दम दम शम नम एम पायस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ २१५ ॥

शरन् गङ्गा शर्वायम् तय्

सुय् कुय् आमवुन् करुनावतार् ।

वन्दहाम् ज्व् ह्यथ् वालिंज् त वस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

सूर् ओस् गोमत् मङ्ग अग्रस् तय्

दक्ष-प्रजापतनिस् शेरस् ।

करनुय् ओस् तिय् कर्ताहस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

देवौ दप् तति शिवनाथस् तय्

प्रजापथ् गङ्गि जिन्द बुञ्ज् सौपनुन् ।

बभ्रन्-हन्द् वाति बोञ्जन् तस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

काबुल्वाह् अस् ओस् तय् समयस् तय्

कल चट्टहस् ओस् तिय् काँकान् ।

नमस्कार् व्यथन् तस् बाग्यवानस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

बड् प्रञ्जवान् ओस् प्राख्-जन्मस् तय्

चिवुवन-नाथन् कल चट्टनस् ।

अथ प्रजापतेः पुनरुज्जीवनम् । तस्य भस्मीभूतशिरसः स्थाने
ऽजशिरःस्थापनम् । तद्रूपमुखेनैव शिवं प्रति स्तुतिं
च प्रस्तौति ॥ ३१ ॥

निमेषे निमेषे (प्रतिष्ठासकालं) शान्तो-भविष्यामि नंश्यामि पतिष्यामि
स्मृतो नाम ।

अस्मि निःसहायः च कुरु-मे पालनाम् ॥ ३१५ ॥

शरणं गच्छेयं नमः-शर्वापेति-मन्तुवाच्याय नाम

स-एव अस्मि वर्तमानः करुणावतारः ।

उपहारीकुर्याँ-तस्मै प्राणं धृत्वा (प्राणैः सह) हृदयं च वसां च
अस्मि निःसहायः ० ॥

भस्म आसीत् संपन्नं मध्ये अग्नेः नाम

इक्षप्रजापतेः शिरसः ।

कर्तव्यं आसीत् तदेव सर्वकर्तुः नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥

देवैः कथितं तत्र शिवस्वामिनं-प्रति नाम

प्रजापतिः योग्यः सजीवः अद्युना भवितुम् ।

स्वभक्तानां (विज्ञापनादि) योग्यमस्ति श्रोतव्यं तस्य च

अस्मि निःसहायः ० ॥

कृगलकः एकः आसीत् (तत्र) तस्मिन् समये नाम

शिरः कृत्तं-तेः(श्रीशिवेन)-तस्य (यतः) आसीत् तदेव (सो ऽजः)
काङ्क्षन् ।

नमस्कारः भूयात् तस्य (कृगस्य) भाग्यशालिनः नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥

महान् पुण्यकृत् आसीत् प्रागजन्मनि नाम

त्रिभुवनस्वामिना शिरः कृत्तं-तेन-तस्य ।

म्वक्थुं गौव् परम-पदवीं दित्नुं तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३२० ॥
 सुय् कल दच-प्रजापतस् तय्
 लोयुन् त दित्नुं जीवादान् ।
 थद्दु व्वथु पकान् गौव् थ्ठ यज्ञस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 फीरि फीरि अन्दि अन्दि परमशिवस् तय्
 प्रदख्यन् दौ दौ लुगु वनने ।
 वखचुस् गयोस् मञ्जु मोहस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 है-है मोह-मायाय वल्लुनस् तय्
 है-है क्याह् गोम् करुम् इथु कार् ।
 राख्यस-व्वल्लु शर्मन्द करुन् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 आकाश दुखविथ् व्वन् वोल्लुनस् तय्
 पृथिविथ् थ्ठ दित्नुं-दारिथ् ।
 किवरन् करुन् तख्शौर कुह् कस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३२१ ॥

(येन सः) मुक्तः संपन्नः परमा-पदवी (सलोकता) दत्ता-तेन-तस्मै नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥ ३२० ॥

तदेव शिरः दत्तप्रज्ञापतये नाम

संयोजितस्तेन, दत्तस्तेन-तस्मै च जीवादानाथ्यो (जीवन-
ब्रह्मन्त्राभिषेकः) ।

(यामवस्थां प्राप्य) समुत्थितः (दत्तः) द्रुतं गतः प्रति यन्नस्थानं नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥

प्रक्रम्य प्रक्रम्य परितः परितः परमशिवस्य नाम

प्रदक्षिणानि दत्त्वा दत्त्वा प्रवृत्तः कथयितुम् ।

समस्व-मे गत-आसं मध्यं मोहस्य नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥

कष्टं, मोहमायया वृत्तस्तयाहं नाम

कष्टं, किं संपन्नं-मम कृतं-मया इदृक् कर्म ।

राक्षसबुद्ध्या लज्जितः कृतस्तयाहं नाम

अस्मि निःसहायः ०

आकाशात् संनिपात्य अधः अवतारितस्तयाहं नाम

पृथिवीं प्रति (पृथ्वीपृष्ठे) पातितस्तयाहम् ।

अहङ्कारेण कृतमेतन्मे, दोषः अस्ति कस्य नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥ ३१ ॥

32. DAKṢA'S HYMN DESCRIBING HOW HE HAS BECOME FREED
FROM WORLDLY DESIRES.

दमिष् द्यूढुम् शवन्म प्यवान्
 दमिष् द्यूढुम् प्यवान् सूर ।
 दमिष् द्यूढुम् अज्जगद् रातम्
 दमिष् द्यूढुम् द्वहस् नूर ॥ ३२५ ॥
 दमिष् ओसुस् लकटय न्यचिष्वाह
 दमिष् सांपनुस् ज्यवान् पूर ।
 दमिष् ओसुस् फेरान् थोरान्
 दमिष् सांपनुस् दक्षिष् सूर ॥
 नय् रोजि वन्दतय नय् रोजि सत-कोलु
 नय् बोलि आवन पत कसूर ।
 नय् रोजि खशी त नय् रोजि मातम्
 नय् वकि द्वहय साज-खनूर ॥
 ओसुस् कुनुय त सांपनुस् स्यठाह
 नज्दीख् वातिष् गोसय् दूर ।
 काहिर् त वातिन् कुनुय द्यूढुम्
 गयेम खय् चय् चवज्जाह् चूर ॥
 संसारम् मज्जु केह न शा रोजि
 रोजि कुन् परम-शिव श्री-अगूर ।
 लल्य-मज्जु-बागन् व्वय् ललनावन्
 जिगरम् मज्जु-बाग् करम् गूर-गूर ॥ ३२ ॥

दत्तस्य वैराग्यकथनम् ॥ ३१ ॥

क्षयमात्रेणैव दृष्टं-मया, हिमजलकणाः पतन्तः

क्षयेनैव दृष्टं-मया, पतत् हिमजालम् ।

क्षयेनैव दृष्टं-मया, अन्धतामिच्छं रात्रौ

क्षयेनैव दृष्टं-मया, दिवसे प्रकाशः ॥ ३२५ ॥

क्षयेनैव आसं अल्पवयाः स्तनंधयबालकः

क्षयेनैव संपन्नोऽहं युवा पूर्णः ।

क्षयेनैव आसं संचरन् प्रचरन्

क्षयेनैव संपन्नोऽहं दग्धीभूय भस्मशेषावस्थः ॥

नहि स्यास्यति शीतकालः नहि स्यास्यति ग्रीष्मकालः

नहि विरधिष्यति श्रावणमासात् पश्चात् क्लृप्तामपत्नी ।

नहि स्यास्यति प्रसन्नता, पुनः नहि स्यास्यति शोकः

नहि शब्दाधिष्यते प्रत्यहं वीणादिवाद्यम् ॥

अभूवं एक-एव संपन्नोऽहं च अनेकरूपः

सामीप्यं प्राप्य संपन्नोऽहं-त्वत्तः दूरः ।

प्रत्यक्षं परोक्षं च एक-एव दृष्टो-मया (त्वं विश्वात्मा)

गता-मत्तः जग्ध्वा पीत्वा चतुष्पञ्चाशत् चौराः ॥

संसारस्य मध्ये किञ्चित् नहि भोः स्यास्यति

स्यास्यति एकाकी परमशिवात्मा श्री-अघोरभट्टारकः ।

(तं) अङ्गमध्यभागे अहमेव लालयिष्यामि

हृदयस्य मध्यभागे करिष्यामि-तस्य लालनाम् ॥ ३२ ॥

33. ANOTHER HYMN OF DAKṢA ON THE SAME SUBJECT.

निश्र अन्त-रस्ति आगर लो-लो
 निर्मल्ल् क्ल् गोस् खर लो-लो ।
 ननु गोस् मञ्जु बव-सर लो-लो
 सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥ २२० ॥
 पाञ्चिष् मञ्जु ओसु ननु आकाश्
 सद्दिचार-नेत्रन् ज्ञाञ्ज-हन्दु गाश ।
 मोह-वुनरि खटु म्य कर कर लो-लो
 सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 मोह कठकार-सूत्य् बोजन आम
 रातस् द्वह् त सुवहस श्याम् ।
 मन्दिञ्जन् द्वह् म्य लंगु दर लो-लो
 सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 क्रोठि-व्वन्दके वन्द-सूत्य् अन्द-वन्द
 म्बख् आम खटन त गोस् यख् वन्द ।
 पम्पोश् क्कन् गोस् वर लो-लो
 सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 चञ्चल्ल् सांपनुम् चित्-चन्द्रम्
 ज्वकटिस् प्योम् न शम-शवन्म् ।
 बुज्यहकु सूर प्योम् ज्यर लो-लो
 सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

दक्षवैराग्यमेवात्रापि वर्ण्यते ॥ ३३ ॥

सकाशात् अन्तरहितात् प्रभवस्थानात् नाम*

निर्मलं जलं (उद्भूय) संपन्नोऽहं मूर्तरूपः नाम ।

प्रत्यक्षीभूतोऽहं मध्ये भवसरसः नाम

गम्भीरः आत्मा विस्मृतो मम, किं-नाम करिष्यामि ॥ ३३० ॥

जलस्य (मदात्मनः) मध्ये अभूत् प्रकाशः आकाशः

सद्बिचारात्मनेत्रयोः ज्ञानस्य प्रकाशः ।

(तत्र) मोहात्ममिहिकया गूढः मम अंशः अंशः नाम

गम्भीरः आत्मा० ॥

मोहान्धकारेण अतिशैत्यात्मना दृष्टो आगतं-मे

रात्रौ दिनं, तथा प्रभाते सायंकालः ।

मद्याह्ने दिवसः मम गतः निरोधं (अवनानावस्थां) नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

कठोरचित्तात्मना शीतकालेन निरन्तरम्

मुखं आच्छादनेन पिहितमिव मे, यथा संपन्नोऽहं श्यान-
जलमिव बद्धः ।

पद्मं इव गतोऽहं विशरणां नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

चञ्चलः संपन्नो-मे चिच्चन्द्रमाः

बालस्य पतितो-मे न शमरूपं-शीतजलकणजालम् ।

(अधुना) वृद्धतायाः अवध्यायक्षुतिः पतिता-मयि अत्यर्थं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

* लो लो इति वात्सल्यान्तिशयदानकं पदं वाक्यान्तं प्रयुज्यते ॥

कुम् शिश्र् गाँठू जन् मन-किनि सक्थ
 जीव-आर-रक्षिस् छम्-न च्याञ्ज वक्थ ।
 खर-रस्तु व्यसर मा व्वञ्ज व्वह् लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ २२५ ॥
 दुयी-हृद्य त्वयं म्य आत्म-सूर्य खटु
 अन् बन्योस् तन् आसिथ् व गोस् म्वटु ।
 क्रूद-कठ्कशि करुस् खर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 संसार-ज्ञानन् कर्ह् म्य दह् कार्
 दार-कनि लोगुनम् देह-अहंकार् ।
 तुल-कतर्युकु लदुन् गर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 कर्ह्णम् कलिकालकि शिश्रिन्
 दार-अथ वार-वुथिचूय नश्रन् ।
 वुर्यनम् पाँ-म्बन्त-लर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 ममताथ चिय कर्ह्णस् खानदार्
 दपुनम् विग्रय-बुगन् लार् ।
 गर अक् लुवकि वर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 इन्द्रिय-शुक्ति छिथ् तावेदार्
 दायौ-कनि छिथ् वथि नवदार ।

अस्मि श्यानीभूतजलधारा इव मनसा कठिनीभूतः

जीवदयारहितस्य अस्ति-मे-न तव भक्तिः ।

स्मृति(वेतना)रहितः भ्रंशमाप्स्यमि मा-स्वित् अधुना अहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३५ ॥

द्वैतात्मकेन शीतेन मम स्वात्मात्मसूर्यः गूढः

अन्धः भूतोऽहं, तनुः भूत्वा अपि संपन्नोऽहं स्थूलः ।

क्रोधात्मना शीतातिशयेन कृतोऽहं स्थिरः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

संसारात्मना-तद्वशा कृतं मम दृढं कर्म

दासकृते संयोजितस्तेन-मे देहाहंकारः ।

(यत्र) श्यानीभूतजलमयशिलेष्टिकाभिः आरोप्य-निर्मितं-तेन गृहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

कृता-तेन-मम कलिकासात्मना शिशिरकालेन

धैर्यरूपगेहपटलास्तरणतृणस्य वैरात्मपटलप्रान्तनिःस्रव-
ज्वलविप्रुड्जालकरणिका नश्यता ।

(तत्र) प्रोम्भितास्तेन-मे जलमयमुक्तावह्यः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

ममतारूपया स्विया कृतस्तयाहं गृहस्थाश्रमी

कथितं-तया-मे विषयभोगान् अनुसर (आसक्तगोपमुक्त्वा ।

गृहं प्रविश्य लोभात्मना द्वारेण नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(अत्र) इन्द्रियात्मापत्यानि सन्ति-ते वशवर्तीनि

पक्षद्वारस्थाने सन्ति-ते उद्घाटितानि नव द्वाराणि ।

बुद्ध्वाह् कर्हवस् खर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥ २४० ॥

द्वन्ना धवमय् खिदमथगार्

कृह् दिथ् राथ्-द्वह् गर कुन् सार् ।

लूटिथ् पनन्ति त व्यपर् लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

ज्यन् मद्नु मग्नाव् खख-सान् व्यह्

ग्निग्निरस्-मञ्जु यस्-त्रेगाह् च्यह् ।

इष्ट्वा र कुय् आसुर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

बूकृथ् इथिसय् गरस् मञ्जु गोस्

यच-कालि होगस् प्योस् कांथोस् ।

द्वर्थ-हञ्जु छम् थर-थर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

निर्मल निश्कल निश्कामय्

द्विथ् वसन्त-रङ्ग वलिमन्ति ज्यामय् ।

पद्मनाभ पीताम्बर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

अमृत-वर्षन-सूत्य् च्याने

यिथि दक्षमच ह्यिथ-थर्थ म्याञ्ज ।

वामुन् श्याम-खन्दर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥ २४५ ॥

पश्य सुखवातं, कुच कुतुकं स्थिरं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४० ॥

तृष्णा निहिता-मया-ते दासौ

अन्विष्य अन्विष्य रात्रिन्दिवं गृहं प्रति क्रमेण-संगृह्य-संचिनु ।

अभ्यवहन्त्यु स्वान् परान् (च) नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

जननं मरणं विस्मर, सुखयुक्तः तिष्ठ

अतिशीतकालमध्ये अतिशीतलं जलं पिब ।

ईदृक् गृहं अस्ति-ते आश्चर्यरूपं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(इत्यं) श्रुत्वा, ईदृशस्य गृहस्य मध्यं गतोऽहम्

अतिकालेन स्मृतौ पतितोऽहं, कम्पितोऽहम् ।

शैत्यस्य अस्ति-मे अतिकम्पः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

चे-निर्मल, निष्कल, निष्काम

सन्ति-ते पीतवर्णानि वसितानि वस्त्राणि ।

चे-पद्मनाभ पीताम्बर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(इयात्मना) असृतवर्षणेन त्वदीयेन,

उद्भविष्यति दग्धायाः मालतीलतायाः मञ्जीयायाः

अङ्कुरः चे-श्यामसुन्दर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४५ ॥

ज्वालारूप ज्योतीस्त्रह्ण् यिम्

स्त्र्यं-हिङ् प्रत्यस् दृशन् दिम् ।

च्यानि तौञ्-ताप कति दर लो-लो

सन् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥

नन् नेरि आत्स्त्र्यं क्य प्रकाश्

मुह कठ्-कश्मिभ्य् सुय् करि नाश् ।

आकाश् बुह् ज़र-ज़र लो-लो

सन् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥

नय् रोज़ि कठ्-कश् नय् सदी

बिद्य सांपन यिद्य् ओसुस् तिद्य् ।

निर्मल् ज़ल् व्वव स्वर लो-लो

सन् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥

ह्यणस् म्य स्त्र्यं-रूफ् हावि ग्वसोञ्

शीन-मञ्ज बुद्धिहे नेरान् पोञ् ।

सरि गोस् करि करि सर लो-लो

सन् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३ ॥

34. DAKṢA'S SELF-ABASEMENT.

जाञ्-गाश् मोहञ्-राच् गट्रोवुम्

स्त्र्यं पर्जनोवुम् न रोवुम् द्वह् ॥ ३५० ॥

प्रत्यस् आसिद्य् कति पर्जनोवुम्

मन्द्यञ्न् होवुम् रातकूलि पान् ।

हे-ज्वालारूप, ज्योतिःस्वरूपः आगच्छ-मे

सूर्य-इव प्रत्यक्षं दर्शनं देहि-मे ।

स्वदीयेन तेजोद्योतेन कुत्र स्थिराभविष्यामि नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(येन) प्रत्यक्षं निर्गमिष्यति आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

मोहात्मनः श्यानशीतस्य स-एव करिष्यति नाशम् ।

(येनैव) चिदाकाशं द्रक्ष्यामि संपूर्णं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

नहि स्थास्यति शीतश्यानता, नहि शैत्यम्

पुनः संपत्स्यामि यदेव आसं तदेव ।

निर्मलं जलं भूयासं स्मृत्या नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(ग्रन्थकृतः) कृष्णायस्त्र मे सूर्यात्मरूपं प्रदर्शयिष्यति यतिनाथः

हिममध्यात् पश्येत् निर्गच्छत् पानीयम् ।

निमग्नः संपन्नो-ऽहं कृत्वा कृत्वा परीक्षां नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३ ॥

दक्षस्येयं सब्रीडमिवोक्तिः ॥ ३४ ॥

ज्ञानप्रकाशः मोहात्मरात्रया गूहितो(तामिस्त्रीकृतः)-मे

सूर्यः उपलक्षितो-मया न, विनष्टो-मे दिवसः ॥ ३५० ॥

प्रत्यक्षीभूतः कुत्र उपलक्षितो-मया

मध्यन्दिने प्रदर्शितो-मे परोष्णिपक्षिणा स्वात्मा (दुर्निमित्तमित्य
दृष्टम्) ।

स्वर-पखि हंसाह् कति वुफनोवुम्
 स्यं पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥
 अतुकुय् बालुख् कति वुज्जनोवुम्
 सोवुम् आद्य-प्रवातस्-मज्ज ।
 सुख-व्वज्ज मन-मज्जलिय् अलरोवुम्
 स्यं पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥
 सूर-म्यच्चि मित्तविथ् यूञ्जाह् चोवुम्
 यच्चि-कानाह् तथ् थोवुम् सूत्य् ।
 गंज्जरोवुम् त मद् हस्लाह् पोवुम्
 स्यं पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥ २४ ॥

35. DAKṢA SINGS A HYMN IN PRAISE OF ŚIVA AND ASKS PARDON.
THIS IS GRANTED.

वक्ति-वावनाय-सूत्य् कुस् दस्-बसत्थ
 ज्य्व् छम् न परहा च्याञ्ज् लीला ।
 क्वावलि-ज्य्व् छम् मन्दकान् कुस् तथ्
 कुस् बेकस् तथ् करुम् रखिपाल् ॥ २५४ ॥
 क्वावलि-बोल्थ् य्यलि इय् वनूनस् तथ्
 प्रसन् गौव्, असनि लग्गु शिवशंकर् ।

स्मृतिरूपपक्षेण हंसः (स्वात्मरूपः) कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्घापितो-मया

सूर्यः उपलक्षितो न० ॥

वित्तात्मा बालकः कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्घोषितो-मया

(प्रयुत) शायितो-मया प्रभातारम्भे (स्मृत्या शम्भुसारूप्यप्रदे) ।

सूर्ख-सुद्धया मनोरूपे-बालशय्यावाहने* लालितो-मया (येन गाढनिद्रां गतःसः)

सूर्यः उपलक्षितः० ॥

भस्म-सृष्टिकया संयोज्य (घटितः) क्रीडनकगुलिकाविशेषः प्रक्षिप्तो-मया

तृणविशेषात्मबाणः तेन सह स्थापितो-मया ।

गणितं तु, मत्तहस्ती पातितो-मया (इति)

सूर्यः उपलक्षितो० ॥

स्वपूर्वकृतस्य क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकं दक्षस्तुतिः ॥ ३५ ॥

(अतः) भक्तिभावनया अस्मि बद्धाञ्जलिः

(तादृशी) जिह्वा अस्मि-मे न (यथा) पठेय तव स्तुतिम् ।

हागस्य जिह्वा अस्मि-मे (तेन) लज्जमानः अस्मि नाम

अस्मि निःसहायः, तत् कुम्भ-मे पालनाम् ॥ ३५४ ॥

हागभाषया यदा इत्यमेव कथितं-तेन-तस्मै नाम

प्रसन्नः संपन्नः, हसितुं प्रवृत्तः शिवशंकरः ।

* बालशय्या तु यदि न चक्षलिता स्यात्तदा बाल उद्गृह्यते । यदि च चक्षाल्यते तदा स्वयमुद्गुहो ऽपि बालो ऽत्यन्तं निद्रालीनो भवति इति प्रसिद्धम् । तदन्वयापि मनोरूपशय्यायां संचालितश्चित्तबालो ऽतिशयेनैव निद्रालीनो विहित इति भावः ।

† चक्षत्याचक्षतिरेव ममोद्गुवेति भावः ॥

बूझि बूझि दपनि लगु ब्रह्माहस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३५५ ॥
 हे-ब्रह्माजी खश् गोसस् तय्
 इमिय् बोळ्य पूजाय-प्यठ् कांकाह् ।
 युस् परि, ज्यलदय् प्रसन् गङ्ग तस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 अमिय् गलमुद्रौ नाव् थवुहस् तय्
 तय् बोळ्य यिथु परि प्रथ् कांकाह् ।
 शिवजी साष्याथ् बोझनि यिथि तस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 प्रजापतनय् नीलकंठस् तय्
 कावलि-बोळ्य वञ्जु इहय् लीला ।
 प्रसन् गोस् गङ्गितन् म्य-ति कृष्णस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३५६ ॥

36. ANOTHER HYMN OF DAKṢA.

कोफुर-रङ्ग, सफेद्-अङ्ग
 लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३५८ ॥
 हुनमन्तु कुय् च वासुख् हटि
 रङ्गिनि मटि चय् मारिष् ।
 आग् छम् गाग् अन् अङ्गगटि
 लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६० ॥

श्रुत्वा श्रुत्वा वक्तुं प्रवृत्तः ब्रह्माणं नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५५ ॥

हे-ब्रह्मन् प्रसन्नः संपन्नो-ऽहमस्य नाम

अनया वाण्या पूजायां कश्चित् ।

यः पठिष्यति, शीघ्रमेव प्रसन्नः भविष्यामि तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

अनेनेव-हेतुना गलमुद्रेति नाम स्थापितं-तेस्तास्याः (तादृग्वाण्याः) नाम

तां वाणीं यथा पठिष्यति प्रत्येकः पुरुषः ।

श्रीशिवः साक्षात् श्रोतुं आगमिष्यति तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

दक्षप्रजापतिना नीलकण्ठस्य नाम

हागवाण्या प्रोक्ता इयमेव स्तुतिः ।

प्रसन्नः संपन्नो(यथा)-तस्य, संभूयात् (तथा) ममापि भक्तस्य (कृष्णाख्यस्य) नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५६ ॥

दक्षस्य स्तुतिः क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकम् ॥ ३६ ॥

हे-कर्पूररागदेह, शुक्लवर्णाङ्ग

उपहारीभवेयं गङ्गाजटन्-नाम्नि-भवदाश्रितक्षेत्रे (गङ्गायुतजटायां वा)

॥ ३५९ ॥

घृतः अस्ति-त्वया त्वया वासुकिः कण्ठावलम्बी

रक्षणाय समर्पिताः तवैव सर्वे ।

आशा अस्ति-मे, प्रकाशं आनय (उत्पादय) अन्वतामिखे

उपहारीभवेयं० ॥ ३६० ॥

परं-ब्रह्म हे केवल

कावलि कल म्य लोम्य ।

द्यानिय्-सूत्य् व्वञ् विय बल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

हे परम-शिव परमानन्द

व्वह् च्यय् वन्द पनुय पान् ।

म्य क्शोनमस्-न कुस् शर्मन्द

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

निराकार निरंजन

त्रिलोचन कुस् मोर्य ।

आनन्दगन वृशवासन

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

दयावान संकर्षण

सावदान मन दारय् दान् ।

यियु ओमुस् तिथु विय-ति वन

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

प्रथ् बाल बाल प्रथ् वन वन

मनातन कारय् व्वह्

च्य् कुस् दार च्य् कुस् दन

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६५ ॥

चिन्तामन श्री-आत्मदेव

महादेव स्वमाज्ञो ।

हे-परंब्रह्मन्, हे-कैवल्यात्मन्

अज्ञस्य शिरः मयि संयोजितं-त्वया ।

तवेव-कारणेन अधुना पुनः उल्लाघीभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे परमकल्याणरूप परमानन्दरूप

अहं त्वय्येव उपहारीकुर्यां स्वकीयं देहम् ।

मया ज्ञातो-मया-त्वं न, अस्मि (तेन) लज्जितः

उपहारीभवेयं० ॥

हे-निराकार, निष्कलङ्क

त्रिलोचन, अक्षि-त्वं सर्वमेव ।

हे-आनन्दधन, वृषभवाहन

उपहारीभवेयं० ॥

हे दयामय, संकर्षण

सावधानेन मनसा धारयेयं-तव ध्यानम् ।

यादृक् अभूत्वं तादृक् पुनरपि संभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

प्रत्येकस्मिन् गिरो गिरौ, प्रत्येकस्मिन् वने वने

हे-सनातन, अनुचरेयं-त्वां अहम् ।

त्वमेव अक्षि द्रव्यं, त्वमेव अक्षि धनम्

उपहारीभवेयं० ॥ ३६५ ॥

हे-भक्तचिन्तामण्ये, श्रीमन्नात्मदेव

हे महादेव, यतीन्द्र ।

द्यन्-राथ् च्य् करय् सीव्

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

दक्का-कुलि विग्नमेव

चिदाकाश प्रवन्म-सृत्य् ।

तथ्-मद्गु वेलि-फलु कुख् शिव

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

संक् वेलि-फलु कुह् सूक् दान

कुलु ह्यथ् लंज्य लंगौ-सान् ।

हनि-हनि वातिथ् कुख् च्य् पान

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

बोजन थिख् च्ह् ज्ञान्-ग्यान

अमि इमि सान् सोह्य् ह्यथ्

दारनाथ वार दारिथ् दान

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

स्यदय् साद सूरय्मति

उमापति कुख् नज्दौख् ।

चराचर क्काडथ् कति

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३७० ॥

इह् लंगु दर स्यमद्गु-खथि

अश्वह् वासनाथौ-सृत्य् ।

हैरान् कुस् व्वह् इमिय् वति

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

अहो-रात्रं तवेव करिष्यामि-ते सेवाम्

उपहारीभवेयं० ॥

सदिच्छावृत्तस्य त्रिगुणात्मप्राकृतिकरूपाणि फलानि (फलितानि)

चिदाकाशसकाशात् (कल्पो रक्षाद्यतमोरूप)रात्रयन्तपतितद्दिमकणपुञ्जेन ।

तस्य-मध्ये बीजफलरूपः असि-त्वं हे-शिव

उपहारीभवेयं० ॥

तवेव बीजफलं अस्ति अतिसूक्ष्मम्

(यस्मात्) वृत्तः सह शाखाभिः क्लृप्तेषु सह (संभवति) ।

(तत्र सर्वस्मिन्) प्रथमं व्याप्य असि त्वमेव स्वयम्

उपहारीभवेयं० ॥

सुज्ञातो भविष्यसि त्वं संवित्प्रकाशेन

अनेन (अपत्यक्षेण) एतेन (प्रत्यक्षेण च) सह सर्वमेव (कार्यकारण-
वर्ग) सह-धृत्वा ।

धारणया दृढं धृत्वा ध्यानम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे-शुक्लप्रकृते साधो, भस्ममलितगात्र

उमापते, असि समीपवर्ती ।

हे-चराचरात्मन् अन्वेषिष्यामि-त्वां कुत्र-नाम

उपहारीभवेयं० ॥ ३७० ॥

दिनं संगतं निरोधे (अवसितं) मध्यभागे-सेतोः (अकृतकृत्यत्वे)

अशुद्धाभिः वासनाभिः

कांदिशीकः अस्मि अहं अनेनैव मार्गण

उपहारीभवेयं० ॥

भैरव-नाथ महाकाल

स्मरन् च्यानि निश कुम् दूर् ।

तव्य् कुम् व्वह् इमिय् हाल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

आसुतम् खग् कासुतम् जाल

हे वूलवाल दयालो ।

करय् लोल-पोशन् माल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

मारय् लोल-खरज् ताल

यितम् माल यग् य्ठ् ।

ख्यतम् ख्यौर-खड्कि घाल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

ओसुम् वार खतुम् क्रूद्

इति-योर् रुद् च्यतम् म्य ।

क्रूद्-निश कँह् द्राम् नो सूद्

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३७५ ॥

दयावान हे बडि-दय

चत्युजय दया कर् ।

बोजन आख् मथ्-निर्नय

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

कालय् काँठगनच म्बच्च

रत्नदीप दूपय् सान् ।

हे-भैरवनाथ महाकालरूप

स्मरणकर्मणः तव सकाशात् अस्मि सुदूरः ।

तेनैव अस्मि अहं अनेनैव वृत्तेन (युक्तः) (इमामवस्थामामवान् इति)

उपहारीभवेयं० ॥

भूया-नाम-मे प्रसन्नः, अपनय-नाम-मे स्वरात्

हे साधुनाथ दयालो ।

कुर्यां-ते प्रेमपुष्पाणां मालाः

उपहारीभवेयं० ॥

आहन्यां-ते प्रेमस्वरोपेतान् तालान्

आगच्छ-नाम-मे निमन्त्रणेन यच्चं प्रति ।

मुञ्च-नाम-मे (मन्निवेदितानि)षितोपस्कृतपायसपूर्णपात्राणि

उपहारीभवेयं० ॥

आसं (तु) साधुवृत्तः, आरुढो-मयि क्रोधः

इतो-ऽनन्तरं स्थितं नित्यस्मृतो मम ।

क्रोधात् किञ्चिदपि निर्गतं-मे न फलं (प्रत्युत दुष्फलमेव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३७५ ॥

हे-दयालो, हे महेश्वर

हे-सत्यब्रह्म दयां कुरु ।

प्रतीतो आगतस्त्वं सत्यनिर्णयेन

उपहारीभवेयम्० ॥

प्रज्वालयिष्यामि (आधूपयिष्यामि)-ते गुग्गुलस्य अञ्जलीन्

रत्नदौघेन धूपेन (च) सह ।

प्रथम-सृत्य् ह्यमथ् कथ्य

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

दितम् व्य्व त लीला पर

पशु-बाव-निश रक्तम् म्य ।

इति-योर् व्यञ्ज कर हर हर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

हे अग्न-म्वख जटादार

अग्न-वर्तु अग्नस् मञ्जु ।

ह्यमथ् ख्यत शिव-शङ्कर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

यितम् गर महेश्वर

मनस् दार चोनुय् दान् ।

प्रथम च्याञ्ज पूजा कर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३८० ॥

चरन् च्यानि दिगम्बर

रटहा हर मनस् मञ्जु ।

लवहा तार् इमि बव-सर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

सादन्-हन्दि हे सत्संग

सतचू म्य-ति कर्तम् लय् ।

संसारन् व्य्वह् अनुनम् टंग

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

अतिप्रेम्णा मृत्नीयां-त्वां अङ्क

उपहारीभवेयं० ॥

देहि-नाम-मे जिज्ञां, यथा लीलां (स्तुतिं) पठिष्यामि

पशुभावसकाशात् रक्ष-नाम-मां माम् ।

(यथा) इतः-परं, अधुना करिष्यामि हर हरेति (नित्यकीर्तनम्)

उपहारीभवेयं० ॥

हे अग्निमुख जटाधर

हविष्यद्रव्यफलानि अग्नेः मध्ये ।

सुहृयां-ते सुहृ-नाम हे-शिव-अङ्कर

उपहारीभवेयं० ॥

आगच्छ-नाम-मे गृहं हे-महेश्वर

मनसि धारयिष्यामि तवैव ध्यानम् ।

प्रेम्णा तव पूजां करिष्यामि

उपहारीभवेयं० ॥ ३७० ॥

चरणौ त्वदीयौ, हे-दिगम्बर

मृत्नीयां हे-संतापहर मनसः मध्ये ।

(येन) लभेयं उद्धारं अस्मात् भवसरसः

उपहारीभवेयं० ॥

सज्जनानां भोः सत्संगरूप

सत्वशस्य ममापि कुरु-नाम-मे प्रीतिम् ।

संसारेण अहं प्रापितस्तेनाहं अत्यन्तमुद्देगम्

उपहारीभवेयं० ॥

कृष्णम् म्य च्याव् दान् चू बंग
 स्मरन्-सूत्य् करम् मस्य् ।
 तिथुय् चिथु गङ् दबंग
 लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६ ॥

37. HAVING FINISHED HIS PRAISES OF ŚIVA, DAKṢA AGAIN COMMENCES
 HIS SACRIFICE. HAVING PACIFIED ŚIVA THE GODS OBTAIN
 PERMISSION TO DEPART, AND REPAIR TO THEIR
 RESPECTIVE ABODES.

राकन् व्यलि वज्र लीला खन्दर्
 प्रसन् सांपन्तु शिव-शङ्कर ॥ ३८४ ॥
 यश्च षट् गय् समिथ् सारिथ्
 शमिथ् त कर्हम् आर-कारिथ् ।
 शिव-दान् दोरुख् हृदयस् अन्दर्
 प्रसन् सांपन्तु शिव-शङ्कर ॥ ३८५ ॥
 होम करवाया दखन-का राजा*
 घंटा शङ्ख चौर बाजा नाल ।
 हृफ्थ् गैथ् देवता खग् गौव् ईश्वर्
 प्रसन् सांपन्तु शिव-शङ्कर ॥
 लाखौं चीजौं अग्नि-मै पाया
 सावधान् कराया जगन्नाथ् ।

* This and most of the following lines are in Hindi.

(अन्यकर्तुः स्वनिर्देशः) कृष्णाख्यं (मां) पायय ध्यानात्मकं भङ्गासम्

स्मरणेन (स्वेन) कुसु-नाम-मां प्रमत्तम् ।

तथैव यथा भविष्यामि मदेन-निश्चेषुः (इव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३६ ॥

स्तुतेरनन्तरं दक्षस्य पुनर्यज्ञारम्भः । तान्देवान्प्रति प्रसन्नौ-

भूतस्य शिवस्य सकाशात्स्वर्गहाणि गन्तुं लक्ष्मणमनुजानानां

देवानां वृत्तं प्रस्त्रयते ॥ ३७ ॥

राज्ञा|(दक्षेण) यदा प्रोक्ता स्तुतिः शोभना

प्रसन्नः संपन्नः शिवश्चक्रुरः ॥ ३८४ ॥

यच्चस्थानं प्रति गताः समेत्य सर्व-एव

शास्त्रा तु कृतास्तेस्तस्मै आर्तविक्षमयः ।

शिवस्य-ध्यानं घृतं-तैः हृदयस्य अन्तः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३८५ ॥

यच्चं कारितस्तेन दक्षिणापथस्य राजा

घण्टाभिः शृङ्गेः तथा वाद्यविशेषेण युक्तोत्सववृत्त्या ।

संतुष्टाः संपन्नाः-देवाः संतुष्टिं उपगतः ईश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

लक्षसंख्याकानि द्रव्याणि अग्नौ प्रक्षिप्तानि

(यथा) अत्यन्तप्रसन्नतां आपादितः सगदीश्वरः ।

त्रिलोकनाथ ईश्वर परमेश्वर

प्रसन्न संपन्न शिव-शङ्कर ॥

कोप हटा सिद्ध हुई मन-की बिना

आग-से यज्ञपुरुष निकला ।

ताज् आव् स्वामियस् निश नन्दिकेश्वर

प्रसन्न संपन्न शिव-शङ्कर ॥

अज्ञ यों किया जा-के अकेला

जाने-का बेला है नज़दीक अब ।

सब-को रखस्य करना है ब्यहतर

प्रसन्न संपन्न शिव-शङ्कर ॥

महादेव-ने फिर फिर बोला

सब जावोगे आनन्द नाल ।

जाते-हैं हम भी कैलास-के ऊपर

प्रसन्न संपन्न शिव-शङ्कर ॥ २६० ॥

दुख छोड़-के रखो आनन्द नाल्य

दृष्टा-जी-को रक्ष-पाल्य कर ।

दिखावो रूप उस-को अपना दिगम्बर

प्रसन्न संपन्न शिव-शङ्कर ॥ २७ ॥

त्रिलोकनाथः ईश्वरः परमेश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः ० ॥

(तस्य) कोपः अपगतः, सिद्धा संपन्ना मनसः कामना

अग्नेः यज्ञपुरुषात्मा-शिवः निर्गतः ।

तावदेव आगतः स्वामिनः समीपं नन्दिसद्वः

प्रसन्नः संपन्नः ० ॥

विज्ञप्तिः इत्थं कृता, गत्वा-समीपं रक्ष्यतया

गमनस्य समयः शक्ति निकटे अद्युना ।

सर्वेषामेव गमनानुष्ठानं विधेयं अस्ति योग्यम्

प्रसन्नः संपन्नः ० ॥

महादेवेन पुनः पुनः कथितम्

सर्वं गमिष्यथ आनन्देन युक्ताः ।

गच्छामः त्वयं अपि कैलासं प्रति

प्रसन्नः संपन्नः ० ॥ ३९० ॥

दुःखं विहाय (अपाकृत्य) स्थापय आनन्देन युक्तम्

कृष्णाखास्य (मे) (च) पालनं कुरु ।

प्रदर्शय रूपं तस्मै (मे) स्वकीयं हे-दिगम्बर

प्रसन्नः संपन्नः ० ॥ ३९ ॥

38. THE SACRIFICE BEING COMPLETED, NĀRADA COMMENCES A TRIUMPH-SONG IN PRAISE OF ŚIVA AS THE LATTER DEPARTS FOR KAILĀSA.

ज्यग् व्यलि म्वकल्योव् वारय्-कारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८२ ॥
 दपुनस् अरुज् कुम् हे निराकारय्
 गक्किव् त्वहि खख-मान् कैलास् षठ् ।
 वनहाव बूजितोम् अकहन तारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥
 शिवनाथ् सांपनु वृषवस् सवारय्
 फीरिथ् वननि लंगु नारदस् कुन् ।
 सामवौ-दकि खर् वन् वार-वारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥
 रचु वनिजि वानी व्वह् कन् दारय्
 वक्ति वावनाय प्रयम-वावय् मान् ।
 दपुनस् दूच्युम् त्रिवुवन-सारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८५ ॥
 इथ् वानिय मज्जु बोज् जार-पारय्
 वस्मादारय् कृष्णस् च्य् ।
 रूफ् हावुस् सुचरिथ् नव-दारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८ ॥

अथ यज्ञसमाप्तेरनन्तरं नारददर्शनान्दीवादनं प्रसूयते ॥ ३८ ॥

यज्ञः यदा समाप्तः सुखेनैव

नारदः उत्थितः वीणां सह-कृत्वा ॥ ३९२ ॥

कथितं-तेन-तस्मै (शिवाय), विज्ञापनं अस्ति-मे हे निराकार

गच्छत यूयं सुखेन कैलासं प्रति ।

कथयेयं-वः शृणुत-नाम-मे श्लोकानां त्रितयमात्रम्

नारदः उत्थितः ० ॥

श्री-शिवः संपन्नः वृषभे आरूढः

प्रत्युत्तररूपेण कथयितुं प्रवृत्तः नारदं प्रति ।

सामवेदस्य स्वरान् कथय शनैः शनैः

नारदः उत्थितः ० ॥

मनोहरां कथयेः वाणीम्, अहं कर्णौ निधास्यामि

भक्त्या भावनया प्रीतिभावेन संयुक्तम् ।

प्रत्युक्तं-तेन-तस्मै, शृणुयात-मे (भक्तिगीतं) हे-त्रिभुवनसारभूताः

नारदः उत्थितः ० ॥ ३९५ ॥

अस्याः वाण्याः मध्ये शृणु करुणाविज्ञप्तीः

हे-भस्मानुलिप्तगात्र कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः मे) त्वमेव ।

रूपं-स्वं प्रदर्शय-तस्मै उद्घाटय नवद्वाररूपद्वाराणि

नारदः उत्थितः ० ॥ ३८ ॥

39. NĀRADA'S TRIUMPH-SONG.

The 39th Chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 397—407).

40. ANOTHER TRIUMPH-SONG OF NĀRADA. HE PROPHESES THE MARRIAGE WITH PĀRVATĪ.

सेतार-खर् गयु कननय्-कननय्
 वननय् द्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥ ४०८ ॥
 नीरिथ् गोख् मङ्ग ज्यङ्गलन् त वननय्
 दृशवस् मांपनुख् सवारो लो-लो ।
 दर्शन च्यानुकु कुम् तलव्गारो
 वननय् द्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥
 दह-खत दह कुम् लोल् च्योनु गननय्
 चोवुथम् च्य कत् रफ्तारो लो-लो ।
 खटुथम् पान् तय् रटुथम् गारो
 वननय् द्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥ ४१० ॥
 वक्तवागनय-किनि र्तु कुम् वननय्
 डेग्रहाय् दुवार विद्य च्च्य लो-लो ।
 हिमालय-मन्दि गरि कुय् विवाह-कारो
 वननय् द्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥
 तय् खान्दरस् म्य-ति क्कारिथ् अननय्
 डेग्रथ् चिबुवन-मारो लो-लो ।
 तति बोक्कनावथ् विद्य सेतारो
 वननय् द्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥

नान्दीवादनं नारदस्य ॥ ३९ ॥

पुनर्गानं नारदस्य ॥ ४० ॥

वीणास्वरः गतस्ते कर्णयोः

कथयन्तः सस्ते दैन्यालापान् नाम ॥ ४०८ ॥

निर्गत्य गतस्त्वं मध्ये अटवीनां, अरण्यानां च

वृषभे संपन्नस्त्वं आरूढो नाम ।

दर्शनस्य त्वदीयस्य अस्ति अयुत्सुकः

कथयन्तः ० ॥

दिनाद्विनं अस्ति-मे प्रेम तव घनीभवत्

आत्थं (प्रकान्तं)-त्वया-सत्तः त्वया कुत्र गमनं नाम ।

गूहितस्त्वया-मे स्वात्मा, पुनः परिसृहीतं-त्वया-मे सुगूढगुहास्थानम्

कथयन्तः ० ॥ ४१० ॥

सुभाग्यतया शुभं अस्ति-मे भवितव्यम्

पश्येयं-त्वां द्वितीयवारं पुनः त्वामेव नाम ।

हिमालयगिरेः सृष्टे अस्ति-ते (भविष्यत्) विवाहकर्म

कथयन्तः ० ॥

तस्मिन् विवाहोत्सवे मामपि निमन्त्रयिष्यन्ति

द्रक्ष्यामि-त्वां हे-त्रिभुवनसार नाम ।

तत्र आवयेयं-त्वां पुनः वीणाशब्दम्

कथयन्तः ० ॥

कम् कम् बूझन् च्य-क्ति रननय्
 माल यिख् गंगदारो लो-लो ।
 वरिथ् निहन् विय राजकमारो
 वननय् छिय् विस्र-जारो लो-लो ॥
 मनच वाज्य-मञ्जु नाव् च्योन् खननय्
 धान-न्यारिनि नामदारो लो-लो ।
 म्वहर् च्याञ्ज् मानन् कुह् सोर् संमारो
 वननय् छिय् विस्र-जारो लो-लो ॥
 ग्राफ् किम् तननय् पाफ् किम् छ्यननय्
 श्रीफ् छ्यम् व्वञ्ज् कृतु प्रारो लो-लो ।
 तार् दिम् बव-सर करुनावतारो
 वननय् छिय् विस्र-जारो लो-लो ॥ ४१५ ॥
 गरि गरि दर्गिन् च्योन् कुम् वननय्
 हृदयस्-मञ्जु, कतु लारो लो-लो ।
 यित व्वञ्ज् सन्म्वख् दित दीदारो
 वननय् छिय् विस्र-जारो लो-लो ॥
 कृष्ण् लगि पारि-पारि च्यान्यन् गननय्
 छ्यत कर्त नरकुन् नारो लो-लो ।
 इति-चोर् यियितनय् जगतुकु आरो
 वननय् छिय् विस्र-जारो लो-लो ॥ ४० ॥

कानि कानि भोज्यानि त्वत्कृते पाचयिष्यन्ति

निमन्त्रयेन आगमिष्यसि गङ्गाधर-भोः नाम ।

वृत्वा नयिष्यसि-तां पुनरपि राजकुमारीं (सतीम्)

कथयन्तः० ॥

मनोरूपायाः ऊर्मिकायाः-मध्ये नाम त्वरीयं उट्टुङ्कयन्तः

ध्यानात्मखनकलोहत्तुरविशेषेण हे-प्रशस्तसद्गामधेय नाम ।

मुद्रां त्वरीयां मानयन् अस्ति सर्वः संसारः

कथयन्तः० ॥

शापाः सन्ति-मे क्षीणीभवन्तः, पापानि सन्ति-मे द्विनी-भवन्ति

(महती) आशा अस्ति-मे, अधुना कियत्कालं प्रतीक्षिष्ये नाम ।

उत्तारं देहि-मे भवसरसः, कसणावतार-भोः

कथयन्तः० ॥ ४९५ ॥

क्षणे क्षणे दर्शनं तव अस्ति-मे भवन्,

दृश्यस्य-मध्ये (तत्,) कुत्र (सुदूरं) धाविष्यामि नाम ।

आगच्छ-नाम अधुना सांमुखं, देहि-नाम साक्षात्कारम्

कथयन्तः० ॥

(ग्रन्थकृत्) कृष्णाख्यः संयोज्यति स्वात्मोपहारं तव गुणेषु

शान्तं कुरु नारकं अग्निं नाम

इतः-परं आगच्छतु-तव (उत्पद्यतां-तव) जगतौ-प्रति दया

कथयन्तः० ॥ ४० ॥

41. EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF ŚIVA, AS AN
INTRODUCTION TO THE SECOND PART.

सदाशिव-स्वामियो कुख् पाफ् गालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१८ ॥

सदाशिव स्वामियो कुख् खर्ग दावन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् म्वकलावन् ।

अपेज् पेज् मोहय् मोनु कुख् च्च् चालन्

सदाशिव स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

स्यठाहन् नाव्वमीज्-मज्ज आश् थावन्

स्यठाहन् गटि-मज्ज कुख् गाश् हावन् ।

अग्गम्वख-सूत्य् कुख् च्च्य पाफ् जालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४२० ॥

करान् कुख् च्यार लाच्यारन् त खारन्

विष्णु-रूप कुख् अवतार् दारन्

स्यठाहन् अंदकार-प्यठ कुख् वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

सदा मायाय अन्द-कनि कुख् च्च् रुज्जिय्

तमाशाह् कुख् बुक्कान् वनि क्याह् अय् ।

तवय् कुख् क्कह् दिवान् क्कहन् त वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

अगर् काह् वुमरि-मज्ज करि वारयाह् पाफ्

अकिय् शिव-नाव-सूत्य् तय् करख् माफ् ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ४१ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन्-नाथ असि पापानि विनाशयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि जगतीं पालयन् ॥ ४१८ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन् स्वामिन् असि स्वर्गादिलोकान् वितरन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि सर्वबन्धमोचकः ।

असत्यं सत्यं सर्वमेव अस्माकं असि त्वं सहमानः

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानां (लोकानां) नैराश-मध्ये आशां निदधन्

असंख्यानां आन्ध्य-मध्ये असि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।

अग्न्यात्ममुखेन असि त्वमेव पापानि दाहयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् असि उपायं निरुपायानां च दुर्गतानाम्

विष्णुरूपेण असि अवतारं बिभ्रत् ।

असंख्यान् गर्वान्धसमुच्छ्रायात् असि-त्वं, अधः-पातयन् ।

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-सकाशात् औदासीन्येन असि त्वं स्थितः

क्रीडामात्रं असि पश्यन्, भविष्यति किं अस्याः (इति) ।

तेनैव-कारणेन असि संचरन् (इव) पर्वतेषु च प्रस्थेषु

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कश्चित् संपूर्णवयसि करिष्यति अनेकानि पापानि

एकेनैव श्रित्नामस्मरणेन तस्य करिष्यसि क्षमां (पापविनाशम्) ।

ककर्मन् यिथ् इकस् कुख् अथ डालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

तिरूय् व्वद् दित यिथु अस्य गम् चलि दूर्

ग्रङ्गन् चलि वुकोय् जन् चन्द्रमाह् पूर् ।

वलिन् अमि संसारकिय् माया-जालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

द्यह् करूम्च अस्य पथ्-कुन् कर्म हानय्

पत्युम् पथ् चाव्, नव् नव् हाव् जानय् ।

नविस् रक्, वुक् म व्वञ् पतिम्यन् मलालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१५ ॥

सती-माताय-हन्दुय् कुय् प्रयम् ज्वान्

अकिय् कथि च्याञ्जि-बापथ् जोलु तमि पान् ।

खकर्म क्याह् करूमत् ओम् हिमालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

दुर्भाग्यानां साक्षादागत्य ललाटे अस्मि हस्तेन स्पृशन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥

तादृशीं बुद्धिं देहि-नाम, यथा अस्माकं भीतिः अपयायात् दूरम्

उपरागः अपयास्यति, दृश्यामस्त्वां इव चन्द्रमसं पूर्णम् ।

आवृतास्तेन त्वयं संसारस्यैव मायात्मना जालेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥

अस्ति कृता अस्माभिः प्राक्काले कर्मणः हानिः (दुष्टाचरणविधेयत्यागात्म-
दुष्कर्म)

अतीतं पाश्चात्यं परित्यज्य (पापं क्षात्वा) नवीनां नवीनां प्रदर्शय
सुखमिम् ।

नवीनतया पालय, पश्य मा अधुना पुरातनेषु अलीकेषु (अस्मत्कृतेषु
त्वद्दिषयेषु)

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥ ४२५ ॥

सत्याः-(जगत्-)-मातुः अस्ति-ते प्रेम अत्यन्तम्

एकस्या-एव कथायाः-निमित्तेन तव-कृते दग्धः तथा स्वदेहः ।

पुण्यकर्म (अलौकिकं) किं-नाम (अचिन्त्यमनुत्तरं च) कृतं आसीत् हिमा-
लयेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

PART II.

1. BIRTH OF PĀRVATĪ. HER YOUTH AND UPBRINGING. HER DESIRE FOR ŚIVA AS HER HUSBAND. SHE WANDERS IN THE FOREST CALLING FOR HIM.

कर्मवान् ओसु हिमाञ्जय बडु दयावान्
 मनस्-मञ्जु ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४२ ॥
 बडुय राजा पर्वतन्-हन्दु आसवुन सर्
 स्यठाह् असिस् खञ्जानय लाल गोहर ।
 स्यदन् सादन् दिवान् आसान् दर्म-किनि दान्
 मनस्-मञ्जु ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 करान् ओसु ईश्वरस्-कुन् जार-पार
 वनान् ओसुस् च्ह कर्तम् म्योनु च्यार ।
 मनस् कुम् दख् स्यठाह्, केह् कुम् न सन्तान्
 मनस्-मञ्जु ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 स्यठाह् कुम् माल दोलथ् गंज गोहर
 स्यठाह् अस्वाव् स्खन् त वफ् जर-जेवर ।
 शुराह् कुम् न तवय् कुम् सक्थ् अर्मान्
 मनस्-मञ्जु ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४३ ॥
 सती-माता गयस खण् वान ओसुस्
 तमिस् राजस् निशिन चिनु पान ओसुस् ।
 जन्म छत् तमि तस्-निग् गौव् स्यठाह् ज्यान्
 मनस् मञ्जु ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

उत्तरार्धम् ॥ २ ॥

श्रीपार्वत्या जन्म विवचुरादौ हिमालयवृत्तं प्रारभ्यते ॥ १ ॥

पुण्यकर्मकृत् आसीत् हिमालयः महान् दयालुः (यः)

मनसि आसीत् धारयन् शिवस्य ध्यानम् ॥ ४२७ ॥

महानेव राजा पर्वतानां वर्तमानः शिरोरूपः

अतिशयेन आसंस्तस्य निधयः रत्नानां मुक्तानां (च) ।

सिद्धेभ्यः साधुभ्यः इदं वर्तमानः धर्मेण -विधिना तद्दानम्

मनसि० ॥

कुर्वन् आसीत् ईश्वरं-प्रति दयोत्पादकविज्ञापनानि

कथयन् आसीत्तस्मै त्वं कुरु-नाम-मे मम अनुग्रहोपायम् ।

मनसः अस्ति-मे दुःखं अतिशयेन, (यतः) किञ्चित् अस्ति-मे न अपत्यम्

मनसि० ॥

अत्यन्तं अस्ति-मे द्रव्यं धनं निधयः मुक्तादि

अत्यन्तं वस्तूनि स्वर्णं रूप्यं च सौवर्णपदार्थानि-भूषणादीनि ।

अपत्यमात्रं अस्ति-मे न, तेन-हेतुना अस्ति-मे दृढः अभिलाषः

मनसि० ॥ ४३० ॥

(अथ) सती-जगन्माता संपन्ना-तस्य प्रसन्ना, सौपात्रं आसीत्तस्य

तस्य गिरिराजस्य समीपे आगमनं स्वयं आसीत्तस्याः ।

जन्म सृष्टीतं तथा तस्मात् संपन्नं अतिशयेन शोभनम्

मनसि० ॥

तिथ्य् कोराह् तमिस्-निष् य्यलि ज्ञाय
 स्यदय-लक्ष्मी स्यदुय् तस् गर चाय ।
 तिथिस् वाग्यवानस्-सूत्य् कुस् करिय् मान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 त्रिकोटी-देवता द्विय् आसर्वनि यिम
 स्यठाह् आसिय् प्रयम् तमि-सन्दु करान् तिम ।
 तसन्दि पाद् दर्शनस् यिथ् गेरि दारान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 कलान्-क्यम् ज्यव् तसन्दि तौजुकु वनय् क्याह्
 करान् आसि देव् गन्दर् स्यद् वाह्-वाह् ।
 स्ये -चन्द्रम-खत आसूय् स ज्ञोतान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 वनय् कोताह् इद कन्द नाबद-सूत्य्
 रक्षान् खद्मथ्गार् तस् आभिषेय् कूत्य् ।
 बवम् तय् माज्य आसूय् टाठू ज्ञन् प्रान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४३ ॥
 बुद्धिथ् परमशक्तिय-हन्दु दान् दारिथ्
 यवुख् तस् पार्वती नाव् पान चारिथ् ।
 खन्दर्-मालाह् स्यठाह् क्याह् आसू शूवान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 रक्षान् आस स्यठाह् तस् चञ्ज दाय
 रक्षन्-आय सतन् मञ्जु यान् चाय ।

तथैव कन्या-एका तत्समीपे यदा जाता

सिद्धलक्ष्मीः-एव सम्यक् तस्य गृहे प्रविष्टा

तादृशेन भाग्यवता-सह कः करिष्यति स्वर्धाम्

मनसि० ॥

त्रिकोटिसंख्याकाः-प्रधाना-देवाः सन्ति वर्तमानाः ये

अतिशयेन आसन् प्रीतिं तस्याः कुर्वन्तः ते ।

तस्याः पादौ दर्शनार्थं आगत्य शिरसि धारयन्तः

मनसि० ॥

कुण्डिता-भवति-मे जिह्वा तस्याः तेजसः कथयिष्यामि किम्

कुर्वन्तः आसन् देवाः गन्धर्वाः सिद्धाः कौतूहलानि ।

सूर्यात्-चन्द्रमसो-ऽधिकतया आसीत् सा दीप्यन्ती

मनसि० ॥

कथयिष्यामि कियत् दुग्धेन सिताविशेषेण फणितेन

पालयन्तः सेवकाः तां आसंस्तामेव कियन्तः ।

पितुः मातुः च आसीत्ता वत्सला प्राणाः इव

मनसि० ॥ ४३५ ॥

वृष्टा परमशक्तिः-तस्याः ध्यानं धृत्वा

स्थापितं-ताभ्यां तस्याः पार्वतीति नाम स्वयं विचिन्तय ।

अतिसुन्दररूपा-एका अत्यन्तं किं नाम (श्रवणीया) आसीत् शोभमाना

मनसि० ॥

पालयन्त्यः आसन् ब्रह्मः तां सेवकस्त्रियः धात्रयः

पाख्यमानतराभूत् सममे-वर्षे यादत् प्रविष्टा ।

सदाशिव् च्यतस् प्योस्, आसूस् पतिम् ज्ञान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥
 सती आसू मंगरोवुन् माजि तद्य मोलु
 गन्योमत् ओस् तस् शिवनाथ-सन्दु लोल् ।
 प्रथम-सूतिन् इक-लानिस् द्राय करान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥
 शिव-सन्दु द्यान् करिथ् सय् न्यथ् मनस्-मञ्जु
 ह्यवान् पय्, वनि दिवान् द्राय वनम्-मञ्जु ।
 तिथय्-पाठि शिव-लीला आसू बोलान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥ १ ॥

2. PĀRVATĪ HAS MEMORIES OF HER FORMER BIRTH AS SATĪ, AND
UTTERS PRAISES OF ŚIVA.

धिमय् पत दिमय् नाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥ ४४० ॥

च्य् कुख् जप-यज्ञकु जफ्

च्य् कुख् तप-वनुकु तफ् ।

च्य् कुख् सादन-हन्दुय् साद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

च्य् कुख् योगियन्-हन्दु योग्

च्य् प्रानियन्-हन्दुय् प्रान् ।

सदाशिवः स्मरन्ने आगतस्तथाः, आसीत्तु-तथाः प्राचीनं ज्ञानम्
मनसि० ॥

सती आसीत्सा (श्रवतीर्णा), विस्मृतस्तया माता पिता च
घनभूतं आसीत् तथाः शिवस्वामिनः प्रेम ।

प्रेम्णैव स्वभर्तारं निर्गता मार्गयन्ती
मनसि० ॥

शिवस्य ध्यानं कृत्वा सैव नित्यं मनसि
समन्विष्यन्ती संकेतं, मार्गणानि ददती निर्गता वनस्य-मध्ये ।
तेनैव-प्रकारेण शिवस्तुतीः आसीत् वदन्ती
मनसि० ॥ १ ॥

वने प्रस्थिता पावन्ती प्राचीनस्मरणपूर्वकं शिवं प्रति स्तौति ॥ २ ॥

आगमिष्यामि-त्वां पश्चात् दास्यामि-ते आह्वानानि
कथं-नाम स्मरन्ने मे आपतितस्त्वं-मे ॥ ४४० ॥

त्वमेव अस्मि जपयन्त्यस्य जपरूपः
त्वमेव अस्मि तपोवनस्य तपोरूपः ।

त्वमेव अस्मि सज्जनानां-मध्ये साधुः
कथं-नाम स्मरन्ने० ॥

त्वमेव अस्मि योगिनां योगात्मा
त्वमेव प्राणिनां प्राणात्मा ।

च्य कुख् मञ्जन-संवाद्

कथो याद् म्य ष्योहम् ॥

च्य कुख् उख च्य कुख् नख

च्य कुख् दूर् च्य नज्दीख् ।

च्य कुख् सार्यनिय-हन्दु आद्

कथो याद् म्य ष्योहम् ॥

च्य कुख् दख च्य कुख् खख्

च्य कुख् परम-आनन्द-खख् ।

च्य कुख् कम् च्य कुख् ज्याद्

कथो याद् म्य ष्योहम् ॥

च्य कुख् सादन्-हन्दु सत्संग्

च्य कुय् तनि सफेद् रङ्ग ।

पम्पोश् हिहि किह् च्यानि पाद्

कथो याद् म्य ष्योहम् ॥ ४४५ ॥

वीदन्-मञ्जु कुख् सामवीद्

देवन्-मञ्जु च्य् इन्द्राङ् ।

दैत्यन्-मञ्जु कुख् प्रह्लाद्

कथो याद् म्य ष्योहम् ॥

रङ्गो-ग्वन कुख् ब्रह्मा

सतू-ग्वन विष्णु-भगवान् ।

तमो-ग्वन गालान् व्याद्

कथो याद् म्य ष्योहम् ॥

त्वमेव अस्मि सज्जन-संवादरूपः

कथं-नाम स्मरये ० ॥

त्वमेव अस्मि आधारात्मा त्वमेव अस्मि समीपवर्तिसहायात्मा

त्वमेव अस्मि दूरे त्वमेव निकटे ।

त्वमेव अस्मि सर्वेषामेव आदिभूतः

कथं-नाम स्मरये ० ॥

त्वमेव अस्मि दुःखात्मा त्वमेव अस्मि सुखरूपः

त्वमेव अस्मि (मोक्षात्मा) परमानन्दसुखम् ।

त्वमेव अस्मि न्यूनात्मा त्वमेव अस्मि अधिकात्मा

कथं-नाम स्मरये ० ॥

त्वमेव अस्मि साधूनां सत्सङ्गरूपः

तव अस्ति-ते मूर्तेर्ना शुक्तः* रागः ।

पद्माभ्यां सदृशो स्तः तव पादौ

कथं-नाम स्मरये ० ॥ ४४५ ॥

वेदानां-मध्ये अस्मि सामवेदः

देवानां-मध्ये त्वमेव इन्द्रराजः ।

देव्यानां-मध्ये अस्मि प्रह्लादात्मा

कथं-नाम स्मरये ० ॥

रजोगुणप्रधानः अस्मि ब्रह्मा

सत्त्वगुणप्रधानः विष्णुभगवान् ।

तमोगुणेन (रुद्रात्मना) प्रधानेन नाशयन् (संसारस्य) व्याधिम्

कथं-नाम स्मरये ० ॥

* मूर्तिरूपे गृहसत्त्वप्रधाना ।

दर्भच लर्य कर्मकि बर

च्यानिय् वर अचुनु कुम् ।

च्य् कुख् क्नु च्य् बुनियाद्

क्यथो याद् म्य ष्योहम् ॥

यमि युस् ज्ञोनु सुय् तमि मोनु

च्य् कुख् म्योनु कर्म-लोनु ।

वनय् ब्वह् च्य् ज्ञानिनि वाद्

क्यथो याद् म्य ष्योहम् ॥

सोख्नि साज् प्रथम-बंग्

वायय् रोज् दमाह् बोज् ।

यितम् यूरि दितम् नाद्

क्यथो याद् म्य ष्योहम् ॥ ४५० ॥

कृष्ण् दारनावुन् द्यान्

सुय् यय् दपान् ब्रह्म-ज्ञान् ।

ह्यय् शिव-राग् दिथ् समाद्

क्यथो याद् म्य ष्योहम् ॥

संकल्क् चावि रटि मन प्रान्

वासना गालि दिथि समाद् ।

च्याज् दयाय प्रावि बिन्दु-नाद्

क्यथो याद् म्य ष्योहम् ॥ २ ॥

धर्मात्मनो मुहस्य कर्मरूपेण हारेण

तदेव वरदानेन प्रवेष्टव्यं अस्ति-मे ।

त्वमेव अस्मि प्रतिष्ठाशंकात्मा, त्वमेव आधारभूम्यात्मा

कथं-नाम स्मरणे ॥

येन यः ज्ञातः स-एव तेन प्रमाणितः

त्वमेव अस्मि मदीयं कर्मभाग्यम् ।

कथयिष्यामि अहं त्वां भाग्यभर्तुः-कृते विज्ञापनानि (उत्तरार्थानि)

कथं-नाम स्मरणे ॥

पेमात्मकानि वीणादिवाद्यवादनानि हार्दभङ्गा

धमास्यामि तिस्रु, सख्यमात्रं शृणु ।

प्राग्वह्य-नाम-मे इहैव देहि-नाम-मे प्राज्ञानम्

कथं-नाम स्मरणे ॥ ४५० ॥

(अन्यकर्तारं मां) कृष्णाख्यं समाधापय-तं ध्यानम्

तदेव, यत् कथयन्ति ब्रह्मज्ञानम् ।

मुहूर्त्वा शिवरागं दत्त्वा समाधिम्

कथं-नाम स्मरणे ॥

दुःसंकल्पान् त्यज्यति संग्रहीष्यति मनसा प्राणान्

दुर्वासनाः अपाकरिष्यति, दास्यति समाधिम् ।

तव दयया प्राप्स्यति विन्दुनादात्मताम्

कथं-नाम स्मरणे ॥ २ ॥

3. REMEMBERING ŚIVA'S COMELY APPEARANCE AND HIS LOVABLE DISPOSITION, PĀRVATĪ LAMENTS HER ABSENCE FROM HIM AND ADDRESSES HIM IN PRAYER.

The third chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 453--465).

4. CONTINUATION OF THE FOREGOING. SHE CLAIMS IDENTITY WITH ŚIVA.

दया कर् म्य दयावान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४६६ ॥

व्वह् कुख् द्यक-प्यठुकु टिक

व्वह् छस् बुधि-प्यठुकु तीज् ।

द्यकस् टिक कुय् शूवान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

व्वह् कुख् दह् त व्वह् छस् राय्

व्वह् आकाग् त व्वह् वुतराय् ।

व्वह् कुख् दान् त व्वह् छस् दान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

व्वह् कुख् पोशन्नुलाह् ज्यान्

व्वह् छस् आरवल् शूवान् ।

अकिय् रंग् किय् आसान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

श्रीशिवस्वरूपं चिन्तयन्ती सविलापमिव स्तौति पार्वती ॥२॥

श्रीपार्वती स्वात्मना शिवैक्यभावेन समाक्रन्दपूर्वकं स्तौति ॥४॥

दयाम् कुरु मे हे-दयावन्,

अहं अस्मि स्वयं हे-दयालो* ॥ ४६६ ॥

त्वमेव अस्मि ललाटपृष्ठस्य ललाटिकाभूषणम्

अहं अस्मि मुखपृष्ठस्य तेजोरूपां ।

ललाटे ललाटिका अस्मि-ते शोभमाना

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि दिनरूपः च अहं अस्मि रात्रिः

त्वं आकाशरूपः च अहं भूतधात्री† ।

त्वं अस्मि दाडिमफलं च अहं अस्मि अन्तर्गतफलरूपा,§

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि जीवजीवपत्तिरूपः सुन्दरः

अहं अस्मि पुष्पविशेषरूपा शोभमाना|| ।

एकेनैव रूपेण सस्तौ-एव भवन्तो

अहं अस्मि० ॥

* भवत्यहचारिणी तदभिन्नशक्तिसरूपा शरणागतास्मि । दयाया आलय-
रूपाहमप्यस्मीति च भावः ॥

† अहं तेजस्वाङ्कृष्टा । तेजोराहित्ये तव का नामोत्कृष्टेति भावः ॥

‡ रात्रिं विना दिनं न शोभत इत्यतोऽहमुत्कृष्टा । श्वौंसद्भावादेव ततो
यज्ञादिद्वाराकाशस्थानां स्थितिः ॥

§ दाडिमस्य फलोभ्य एव पुनरत्यन्त्यादि । लह्माचे तु विफलत्वमेवातो
मे उत्कृष्टता ॥

|| आरवत्पुष्पं विना जीवजीवपत्तिः विरावविकासो नोत्पद्यते ॥

व्वह् छम् कार्तिकचू जन् जून्

स्यठाह् खग् विय मैज्जन्

वह्यककि छयं कुख् ज्ञोतान्

व्वह् छम् पान दयालो ॥ ४७० ॥

व्वह् छम् स्यज्ज त च्छ् कुख् माद

अकिय् नाद-सूतिन् यिम ।

मासमू छम् त व्वह् क्वाह् ज्ञान

व्वह् छम् पान दयालो ॥

च्छ् कुख् चेलुकुकु राज्

व्वह् छम् राजर्यञ् चय् हिग्गु ।

च्य हिद्दु कुम् कुह् सुय् व्वह् मान

व्वह् छम् पान दयालो ॥

च्य् कुख् आत्म व्वह् छम् प्रान्

अकिस् ज्याय छिह् मेलान् ।

च्छ् कुख् अमृय् त व्वह् छम् बान

व्वह् छम् पान दयालो ॥

च्छ् कुख् मालि-हन्दिय् फलि

व्वह् छम् पन् तथ् तलि-तलि ।

पन-सूत्य् मालि छिह् ज्ञपान

व्वह् छम् पान दयालो ॥

अहं अस्मि कार्तिकमासस्य ज्योत्स्ना इव

अतिशयेन प्रसन्ना तन्वी च ।

वैशाखमासस्य सूर्यरूपः अस्मि-त्वं प्रदीप्यमानः*

अहं अस्मि० ॥ ४९० ॥

अहं अस्मि सरला त्वं च अस्मि साधुः

एकेनेव आह्वानेन आगच्छ-मासु ।

वालिका अस्मि अहं च किं जानामि

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि त्रैलोक्यस्य राजा

अहं अस्मि महाराज्ञी तवेव सदृशी ।

त्वत्सदृशः कः अस्मि तमेव अहं मंथे

अहं अस्मि० ॥

त्वमेव अस्मि आत्मा अहं अस्मि प्राणरूपा

एकस्मिन् स्थाने स्वः मिलन्तौ ।

त्वं अस्मि असुररूपः अहं अस्मि तत्यात्रसु†

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि मालायाः फलरूपः

अहं अस्मि सूत्रं तस्याः अघोऽघः‡ ।

सूत्रेण मालया सन्ति जपन्तः (जपकर्तारः)

अहं अस्मि० ॥

* कार्तिकज्योत्स्नया कुङ्कुमपुष्पाणां विकामतरत्वं, येषां वैशाखमाससूक्ष्मं सादृश्यं प्रसिद्धम् । † प्राणानन्वितात्मनः स्थितिर्नास्ति ॥

‡ पात्रं विना अमृतस्यापि स्थितिर्नास्ति ॥

§ सूत्रं विना माला स्थिरौकर्तुं न शक्यते ॥

बृह् कुब् वृश्चि-मङ्ग चन्द्रम्

स्यठाह् खग् कुन्युकु न गम् ।

रोहिन् छस् ब्वह् शूवान्

ब्वह् छस् पान दयालो ॥ ४ ७५ ॥

मेश-हन्दु ख्यं-भगवान्

खग् आसान् कुब् तथ्-मङ्ग ।

मेश-सूत्य् च्य कुय् यारान्

ब्वह् छस् पान दयालो ॥

मकरि-हन्दि हे वौम-दीव्

च्याज्जय् मौव् करय् न्यथ् ।

इय् र्तु कुय् न काह् मकान्

ब्वह् छस् पान दयालो ॥

कज्ज-हन्दि प्रथमकि ब्वद

रक्य् दद त नावद-सूत्य् ।

ज्यल् थिम् किम् लूख् गेलान्

ब्वह् छस् पान दयालो ॥

कर्कटि-हन्दि वृहस्पत

छस् पत पत च्यय् क्कारान् ।

ज्योतिग् च्यय् र्तु गङ्गुरान्

ब्वह् छस् पान दयालो ॥

मौनि-हन्दि शुक्र मन साविदान्

प्रसन् पान रोज्तम् म्य ।

त्वमेव अस्मि तृषराशो चन्द्रमाः

अतिशयेन प्रसन्नः, कस्यापि-वस्तुनः न खेदः (यस्य सद्भावात्) ।

रोहिणीनक्षत्रं अस्मि अहं शोभमानम्

अहं अस्मि० ॥ ४७५ ॥

मेघराशेः सूर्यभगवान्

प्रसन्नः भवन् अस्मि तस्य-मध्ये ।

मेघराशिना तव अस्ति-ते मेघरम्

अहं अस्मि० ॥

मकर-राशेः हे भौमदेवग्रह

तवैव सेवां करिष्यामि-ते नित्यम्

इदृक् शोभनं अस्ति-ते न किञ्चित् स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

कन्याराशेः प्रेमपात्र हे-बुधग्रह

पालयिष्यामि-त्वां क्षीरेण सिताविकारविशेषेण च ।

शीघ्रं आगच्छ-मां सन्ति-मे लोकाः उपहसन्तः

अहं अस्मि० ॥

कर्कटराशेः हे-बृहस्पतिग्रह

अस्मि पश्चात् पश्चात् त्वामेव अन्विष्यन्ती ।

व्योर्तिर्विदः त्वामेव शोभनं गणयन्तः

अहं अस्मि० ॥

मीनराशेः हे-शुक्रदेव मनसा सावधानेन

प्रसन्नः स्वयं त्रिपु-नाम-मां मां-प्रति ।

* रोहिणीं विना वृषचन्द्रो न शोभते । इत्थं सर्वेषांऽपि सौन्दर्यं
द्योतयन्ती स्वप्रत्यक्षीभावोपासकभावकानि गायति तद्बुद्धिबद्धिः स्वयं ब्रह्मम् ।

मनकिं सिर् अस् यवान्

व्वह् अस् पान दयालो ॥ ४८० ॥

तोसि-हन्दि ग्रनैस्वर

व्वचुकु गर पनुनु कुय् ।

काडय् वार दारिय् शान

व्वह् अस् पान दयालो ॥

मियुनि-मसू खग् कुख् राह्

हे पादशाह् खख फोजि-सान् ।

संकटा-दश्व कुख् गालान

व्वह् अस् पान दयालो ॥

सिहमि-हन्दि हरगकि केत

यमदूत-निग्र म्कलावतम्

असय् खख् त दख् पुग्रान

व्वह् अस् पान दयालो ॥

लक्ष्मी-हन्दि नारायण

गयस् मन शरन् अय् ।

व्वह् कुख् वाव-सूत्य् तोठान

व्वह् अस् पान दयालो ॥

सावित्री-हन्दि ब्रह्मा-जिय

ओनुय् रूफ् म्य यियि खग् ।

दर्शुन् दिम् अमथ् क्कारान

व्वह् अस् पान दयालो ॥ ४८५ ॥

मनसः रहस्यानि अस्मि-ते प्रकटयन्ती

अहं अस्मि० ॥ ४८० ॥

तुलाधरराशेः हे-शनेश्वर

(यत्) उच्चभावस्य गृहं स्वकीयं अस्मि-ते

अन्वेष्टिष्यामि-त्वां समाधेन धृत्वा ध्यानम् ।

अहं अस्मि० ॥

मिथुनराशिमध्ये प्रसन्नः अस्मि-त्वं राहुः

हे सन्नाट ! सुखेन सेन्येन-सहितः ।

सकूटाख्यां-दशां अस्मि-त्वं नाशयन्

अहं अस्मि० ॥

(हे) सिंहराशेः हर्षयुत केतो

(त्वत्समपुच्छेभ्यो) यमदूतेभ्यः उन्मोचय-नाम-माम् ।

अस्मि-त्वयि सुखं च दुःखं समर्पयन्ती

अहं अस्मि० ॥

लक्ष्म्याः-शक्तेः हे-नारायण (स्वामिन्)

गताहं मनसा प्ररथं तवेव ।

त्वं अस्मि भावेन (भक्तिमात्रेण) तुष्यन्

अहं अस्मि० ॥

शावित्रीदेव्याः हे-ब्रह्मन् (स्वामिन्)

तवेव रूपं मम आगमिष्यति मनोहरम् ।

दर्शनं देहि-मे अस्मि त्वां अन्विष्यन्ती

अहं अस्मि० ॥ ४८५ ॥

पार्वती-हृन्दि परमेश्वर

यितम् गर पनुनु कुय् ।

हृदयम्-मञ्जु कुह् च्योनुय् यान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

ईश्वर कोन कुख् यिवान्

दर्शनं कोन कुख् दिवान् ।

मंग-दिख् कुख् न, कुख् लागान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

पालनं कुख् च्छ् म्याञ्ज् करान्

व्वह् छस् च्याञ्ज् सीव् करान् ।

हृष्णस् तोठ् म्य महेशान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

यहद्यन्-मञ्जु कुख् सन्निदान्

यहृदि-बल् तस म्य-ति काम् ।

लूकन्-मञ्जु छस् मन्दवान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४ ॥

5. DESCRIPTION OF PĀRVATĪ IN THE FOREST. THE BEAUTY OF THE FOREST BLESSED BY HER PRESENCE. SHE ENTERS A LAKE AND, STANDING IN THE WATER, INVOKES ŚIVA.

इयय-पाठि शिव-लीला लज्ज वनने ।

वनान् वनान् सदाशिव् लज्ज वनने ॥ ४८० ॥

तिक्रय् गय मख् रुदुस् न कुन्यकु होग् ।

फलिस् लोलकिस् सरस्-मञ्जु प्रीम-पंपोग् ॥

पार्वतीदेव्याः हे-परमेश्वरशिव

आगच्छ-नाम-मां गृहं स्वकीयं अस्ति-ते ।

हृदयस्य-मध्ये अस्ति तवेव स्थानम्

अहं अस्मि ॥

हे-ईश्वर किं न असि आगच्छन्

दर्शनं किं न असि ददन् ।

कठोरहृदयः असि न, असि तदनुभवं-कुर्वन्

अहं अस्मि ॥

पालनां असि त्वं मम कुर्वन्

अहं अस्मि तव सेवां कुर्वन्तो ।

कृष्णां(ग्रन्थकर्तारं मां-)प्रात तृष्य, हे-महेशान

अहं अस्मि ॥

ग्रहाणां-मध्ये असि संनिहितः

दुर्ग्रहाणामवस्थां तस्य ममापि अपनय ।

लोकानां-मध्ये अस्मि लज्जमानः

अहं अस्मि ॥ ४ ॥

अतः परं वने यदृत्तं संपन्नं तत्पुरःसरं जले स्थित्वा

समाधानं श्रीपार्वत्याः प्रस्थयते ॥ ५ ॥

इत्थं-प्रकारेणैव शिवस्तुतिं प्रवृत्ता वक्तुम् ।

उक्त्वा उक्त्वा सदाशिवैकरूपा प्रवृत्ता भवितुम् ॥ ४९० ॥

तादृश्यैव संपन्ना मत्ता, अवस्थितं-तस्याः न कस्यापि परिज्ञानम् ।

प्रफुल्लानि-तस्य भक्तिरूपस्य सरसः-मध्ये प्रेमरूपपद्मानि ॥

शिवेय् संपेज् दितुन् शिवनाथस्य दिल् ।
 पननि-पानचू खवर् रूजम् न विलकुल् ॥
 वनस्-मज्ज् कूह् दिवान् आसू रुसिकटू जन् ।
 शरन् गय ईश्वरस् पुग्रिथ् स तन् मन् ॥
 वनय् क्याह् तथ् वनस् आसि दन्-वाग्ने ।
 यत्यन् माता भवानौ बक्ति लागे ॥
 सुह् व्यङ्गुल् ओसू कोताह् कर्मवानय् ।
 यमिस्-मज्ज् परम-शक्तिय होवु पानय् ॥ ४८५ ॥
 वनय् कूतु तमि बुतराचू परम् श्वब् प्रोवु ।
 यमिस्-प्यठ् माजि भवानिय कदम् चोवु ॥
 वनय् क्याह् आसि यिम् कुलि इस्ताद ।
 लवुख् पारिकात-खत कदरू व्याद ॥
 तिमन् आसिथ् कुल्यन् यिम् फल्लिमतिथ् पोश् ।
 सपेज् तुलसी ति डौश्रिथ् तिमन् बेहोश् ॥
 वसवज्ज् आस पाञ्चिच नहर क्याह् खग् ।
 बुद्धिथ् म्बदुर्यर् तिहन्दु गौव् नावदस् गग ॥
 सबेज् कच्छ् वथरिथ् तल् पादनय् दन् ।
 सपेनु मखमल् त प्रकाल्योव् आदनाह् जन् ॥ ५०० ॥
 ह्वाह् कलूर्यनाप् जन् म्वशखदार् ।
 सपेट्ट् आकाश-प्यठ् वकू अमृतचू दार ॥
 समिथ् ज्ञानवार् करान् आसि बोल्-वाश ॥
 वनान् आसि शिव शङ्कर अविनाश ॥

शिवरूपेव संपन्ना समर्पितं-तया श्रीशिवे-एव वित्तम् ।

स्वात्मनः प्रवृत्तिः स्थिता-तस्याः न अखिलतया ॥

वनस्य-मध्ये आर्गाणां ददती आसीत् सुगौ इव ।

शरणं गता इंश्वरं समर्प्य सा तनुं मनः ॥

वक्ष्यामि किं (वक्तुं न शक्नोमि) तस्य वनस्य आसन् धन्य-भाग्यानि ।

यत्र जगन्माता भवानी भक्तत्वं अनुकरिष्यति ॥

तत् महारथ्यं आसीत् कियत् (अनन्ततया) भाग्यशालि ।

यस्य-मध्ये परमेशशक्त्या प्रकटितः स्वात्मा ॥ ४९५ ॥

वक्ष्यामि कियत्, तया पृथ्व्या परमं मङ्गलं अवाप्तम् ।

यां-प्रति मात्रा भवान्या (महामायया) पदं स्थापितम् ॥

वक्ष्यामि किं आसन् ये वृक्षाः उत्थिताः ।

लब्धस्तैः पारिजातवृक्षात् आदरः अधिकः ॥

तेषां आसन् वृक्षाणां यानि प्रफुल्लानि पुष्पाणि ।

संपन्ना तुलसी अपि दृष्ट्वा तानि निश्चेष्टा ॥

अवसहन्तः आसन् जलस्य भराः अतिशयेन सुन्दराः ।

अवलोक्य माधुर्यं तेषां, संभूता फाणितस्य सूच्छी ॥

हरिद्वर्णः वृषः आस्तरणीभूतः तले पादयोः द्वयोः ।

संपन्नः कौशेयवस्त्रविशेषरूपः प्रदीप्तः च आदर्श-एकः इव (निर्मलदीप्तिः)

॥ ५०० ॥

वायुः कस्तूरीसुगनाभ्युन्नवौषधिः इव सुगन्धपूर्णः ।

संपन्नः, आकाशात् अवतीर्णा असृतात्मनो-जलस्य धारा ॥

समेत्य पक्षिणः कुर्वन्तः आसन् विरावान् ।

कथयन्तः (इव) आसन् शिव शङ्कर अविनाशेति ॥

ग्यवान् आस वागनय-मञ्जु कुकिल गूगुः ।
 मलित् वस्माह वनान् आस शिव शम्भुः ॥
 समित् कुम्भी प्रयम-सूतिन् वनान् आसि ।
 च् कुय् वासुख् ह्य्य अस्य लोलज्जय् फासि ॥
 ह्वाह-सूतिन् वनान् ओसु पन् कुल्यन्-हन्दु ।
 करान् अस्य नालमत् कुय् लोल् तमि-सन्दु ॥ ५० ५ ॥
 वनान् ओसु पोञ्जु ज्वयन्-हन्दु हे-सदाशिव् ।
 रटन् शिवजौ तवय् छम् चावू-मचू दव् ॥
 समित् सारिय् वनान् आसि हे-भवानी ।
 च्छ् छख् शिव-शक्ति-रूप् अमि वक्ति च्यानी ॥
 करनि आय् देविय-हन्दु देव् दर्शुन् ।
 करुख् आकाश-प्यठ तम् पोश-वर्शुन् ॥
 नजरु चावून् वुकुन् अख् नागरादाह् ।
 वसित् तथ्-मञ्जु दिचून् लोलचू समादाह् ॥
 पण्डून् लीला, सदाशिव् शाद् सांपनु ।
 प्रयम-सूत्य् शिवनाथम् नाद् सांपनु ॥ ५१० ॥ ५ ॥

6. PĀRVATĪ SINGS A HYMN OF PRAISE TO ŚIVA, ALLUDING TO EACH DAY OF THE LUNAR FORTNIGHT.

वेख वोतु मेलनम् दर्शुन् म्य हाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोशु ङाव् ॥ ५११ ॥
 अदेत रूप कुख् कुनुय् आसवुनु
 अकि ज्योतिरूप-सूत्य् न्यथ् वासवुनु ।

गायन्त्यः आसन् उद्यानेऽथेव कोकिलाः गूगुः (इति शब्दम्) ।

परिमलय्य भस्म कथयन्त्यः आसन् शिव शम्भुः (इति) ॥

समेत्य पत्तिविशेषाः* प्रेम्णा कथयन्तः आसन् ।

तव अस्ति वासुकिः कच्छे, अस्माकं प्रेमरूपाः (त्वदीयाः) पाशाः ॥

वायुना-संयुक्तः कथयन् आसीत् पर्णसमूहः वृक्षाणाम् ।

कुर्वतु अस्माकं आलिङ्गनानि अस्ति प्रेम तस्य ॥ ५०५ ॥

कथयतु आसीत् पानीयं अल्पकुल्यानां हे सदाशिव ।

ग्रहोष्यामि-तं श्रीशिवं, तेनैव अस्ति-मया आरब्धा द्रुतगतिः ॥

समेत्य सर्व-एव कथयन्तः आसन् हे-भवानि ।

त्वं असि शिवशक्तिरूपा वयं भक्ताः तवैव ॥

कर्तुं आगताः देव्याः देवाः दर्शनम् ।

कृत-तैः आकाशात् तस्याः पुष्पवर्षणम् ॥

दृष्टिः दत्ता-तया, दृष्टुं-तया एकं देवस्वातकम् ।

उत्तीर्य तस्य-मध्ये दत्तस्तया प्रेमात्मा समाधिः ॥

अधीता-तया स्तुतिः, सदाशिवः अतिप्रमोदभाक् संपन्नः (यतः) ।

प्रेम्णा शिवस्वामिनः आङ्गानं संपन्नम् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

प्रतिपद्मारभ्य दैवस्तुतिः क्रियते श्रीपार्वत्या ॥ ६ ॥

समयः प्रातः संगमस्य, दर्शनं मे प्रदर्शय

प्रेमात्मसरसः पद्मानि उपभुङ्क्षु ॥ ५११ ॥

अद्भेत(प्रतिपत्तिधि)रूपः असि एक-एव भवन्

एकेन ज्योतीरूपेण नित्यं भासमानः ।

* कुर्मरि इति प्रसिद्धाः कोकिलसदृशाः पत्तिविशेषाः ॥

कुनुय् कुख् तवय् कुय् केवल नाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

दय-लचन कुख् शिवशक्ति-रूप्

दुयी चाविय् कुख् प्रज्ञलवुनु दौफ् ।

दय-हन्दि दय च्यय् कुह् रतु खवाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

चेलोक्य-नाय् कुख् चिवुवन-सार

त्रय-म्वन-सूत्य् कुख् करान् व्यवहार ।

चिनेच-दारवनि नकराह् चाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

चतुर्भुज वातिय् कुख् चवा-पोर्

चन् तरफन् च्यय् अवस्थाय चोर् ।

चन् वीदन्-मञ्जु कुख् बक्ति-वाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥ ५१५ ॥

पंच-म्वख आसवुनु कुख् शिव-जी

पान्जन प्राणन् पैरवुनु च्य ।

दमि पान्त्र-तरञ्ज तार् अन् दर्म-नाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

शयि शयि* ङ्हाडय् कुम् च्योनु लोल्

शम्बखिस् कमारजिय-सन्दु कुख् मोल् ।

शडचर् नाव् च्योनु ओग्रद् द्राव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

* यदौति च्यपकचयमेतत् ।

(यतः) एक-एव अस्मि तेनेव अस्ति-ते केवल-इति नाम

प्रेमात्मसरसः ० ॥

द्वाभ्यां लक्षणाभ्यां अस्मि शिवशक्तिरूपः

द्वैतं त्यक्त्वा अस्मि प्रज्वलन् दीप-इव ।

द्वितीयातिथेः* ईश्वर तवेव अस्ति शुभः स्वभावः

प्रेमात्मसरसः ० ॥

त्रैलोक्यानघः अस्मि त्रिसुवनसारमृतः

गुणत्रयेण अस्मि कुर्वन् जगद्भवहारम् ।

शै-त्रिनेत्रधर शुभदृष्टिमेकां प्रसारय (अस्मात्)

प्रेमात्मसरसः ० ॥

शै-चतुर्भुज व्याप्य अस्मि चतुर्विक्रम्

चतुर्णां दिग्देशानां सृष्टीत्या अवस्थाचतुष्टयम्

चतुर्भुं वेदेषु अस्मि भक्ति-भावरूपः

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ५१५ ॥

पञ्चमुखः वर्तमानः अस्मि श्रीशिवः

पञ्चानां प्राणानां अलंकुर्वन् त्वमेव ।

अस्मात् संसारात्म(पाँचतरन्-नाम्नो)नदीप्रवाहात् तारय, आनय (उत्पादय)
धर्मरूपां-नौकाम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

प्रदेशे प्रदेशे अन्वेषिष्यामि-त्वां, अस्मि-मे तव अतिप्रेम

प्रणमुष्यस्य स्वामिकुमारस्य अस्मि पिता ।

षडक्षरमन्त्रात्म नामधेयं तव (संसारस्य) औषधं उद्भूतम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

* आषाढद्वितीयायां शिवोत्सवः प्रसिद्धः

मथ्-संग् सादन्-हन्दु सत्य-रूप्
 सत्य-वादी कुख् कुय् न कँह् लीप् ।
 मत्सदाशिव वथ् म्य सतचू हाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥
 अष्टस्यज् सूत्य् छय् कर् म्योनु पाय्
 अष्टदल-हृदयम्-मञ्जु च्याञ्ज् ज्याय् ।
 अष्टमूर्ति-विष्णु कुख् च्य् मोच् दाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥
 नथुम् गर दसुकु च्योनु दर द्यान्
 नव् द्वार् मुचरिथ् रट मन प्रान् ।
 नव् निदान् बरि बरि क्विय् चाव-चाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥ ५२० ॥
 दशभुज् नाव् च्योनु नागिन्द्र-हार्
 दहवनि द्यगन्-हन्दु कुख् च्य् सार् ।
 दहन् इन्द्रियनय् म्यति शंम्राव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥
 एकादश-रुद्र च्यानि वक्तिय् क्विय्
 तिथुय् कर्त यिथु पर्जनावोय् च्य् ।
 अद कति रावि अस्य काहन् गाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥
 बाहन् वर्जन्-मञ्जु च्योनु व्यवहार्
 बाहन् यज्ञन्-मञ्जु च्योनु विस्तार् ।

सत्सङ्गात्मा साधूनां सत्य-रूपः

सत्यवादी अस्मि अस्ति-ते न कश्चित् लेपः ।

हे-मन्नित्यकल्याणात्मन् मार्गं मे सत्यस्य प्रदर्शय

प्रेमात्मसरसः ० ॥

अष्टसिद्धयः संयुक्ताः सन्ति-ते, कुरु मम उपायम्

अष्टदलयुक्तहृदयस्य-मध्ये तव स्थानम् ।

(पृथ्वरादि)मूर्त्यष्टकात्मा-विष्णुः अस्मि त्वमेव मोक्षं दापय-नः

प्रेमात्मसरसः ० ॥

नवमं (ग्रहराशिकुण्डलीरीत्या) सृष्टं धर्मस्य तव, धारयिष्यामि ध्यानं (ते)

नव द्वाराणि उन्नाटय ग्रहीष्यामि मनसा प्राणान् ।

नव निधयः पूर्णाः पूर्णाः सन्ति-ते अक्लिद्राः

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ५२० ॥

द्वे-दशसुज, नाम तव नागेन्द्रहार-इति

दशानामेव दिशां अस्मि त्वमेव सारभूतः ।

दशेन्द्रियाणि (तद्द्विषयवासनाश्च) समापि शमय

प्रेमात्मसरसः ० ॥

हे-एकादशात्मरुद्ररूप तव भक्ताः सो-वयम्

तथैव कुरु-नाम यथा उपलक्षयिष्यामः त्वामेव ।

तदा कुतो-नाम अविनङ्गयत् अस्माकं एकादशसंख्याकानाम् (एका) गोः*

प्रेमात्मसरसः ० ॥

द्वादशसु भेषादिराशिरूपसृष्टविशेषेषु तव व्यवहारः

द्वादशसु (वाजपेयादि-)यज्ञेषु तव विस्तारः ।

* दशेन्द्रियाणां मनस एकादशस्य बाणी कुतो नाम विनष्टा भवेदिति भावः ।

बाहन्सर्व्यन्सर्व्यन्चोनु तीज् ननु द्राव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

हेरच नुवश् -हन्दु कुख् रतु फल्

राथ्-द्यन् आसितन् म्य आत्रिय् कल् ।

त्रयोदश-आत्मसर्व्यन्-तीर्थं मन नाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

चदाह् रतन् द्राख् च्य् ओसु वक्ति-बाव्

चदश-हन्दि स्त्रामियो म्य-ति म्वकलाव् ।

पुनिम्-हञ्जु जून् छस् मत मन्दङ्गाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥ ५२५ ॥

पुनिम् त मावसि त्रथ् दारि दारि

न्यथ् करहाय् पूज् पोश् चारि चारि ।

लोलक्यन् पोशन् कर्तम् ङ्गाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥

कृष्णस् प्रीम् चोनु यन-प्यठ ज्गाव्

आत्र् सौव् करने कन्मस् आव् ।

कालि मेलि वावस्-सूतिन् वाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् ङ्हाव् ॥ ६ ॥

7. ŚIVA DISGUISES HIMSELF AS AN ASCETIC, AND COMES TO PĀRVATĪ TO TEST HER. HE URGES HER TO WORSHIP RĀMA, NOT ŚIVA.

मदाशिव् जूगि लागिय् ओसु लारान् ।

वनयु क्थाह् हाल कमि ओसु काल मारान् ॥ ५२८ ॥

द्वादशसु सूर्येषु तव तेजः प्रत्यक्षं निर्गतम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

शिवराव्युत्सवाधारभूतायाः त्रयोदशौतिथेः अस्मि शुभं फलम्

रात्रिन्दिवं भूयान्नाम मम तवैव अनुरागचिन्ता ।

त्रयोदशात्मसूर्यस्य (मार्तण्डस्य) (त्रयोदशस्य स्वात्मसूर्यस्य वा) तीर्थे मनः

संशोधय

प्रेमात्मसरसः ० ॥

चतुर्दशरत्नरूपः उद्भूतस्त्वं त्वमेव, (यतः) आसीत् (देवासुराणां) भक्ति-भावः

चे-चतुर्दशौतिथेः स्वामिन् (तस्यां त्वदुपासकानां मुक्तिश्रुतेः) मामपि

उन्मोचय ।

पूर्णिमातिथेः ज्योत्स्ना-इव अस्मि मा-नाम लज्जय

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ५२५ ॥

पूर्णिमायां च अमावस्यायां व्रतानि धृत्वा धृत्वा

नित्यं कुर्यान्ते पूजां पुष्पाणि विचित्र्य विचित्र्य ।

द्वादशकानि पुष्पाणि कुह-नाम-मे उपभोगम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

(प्रत्यकृतः) कृष्णाख्यस्य प्रेम हृदीयं यत्कालात्प्रभृति उत्पन्नम्

तत्र सेवां कर्तुं जन्मनि आगतः ।

कालेन संगंक्षति वायुना-सह वायुः (शरीरं नश्यत्, भूततन्मात्रमात्रमवशिष्यते)

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ६ ॥

श्रीशिवस्य यतिरूपं धृत्वा पार्वतीवञ्चनाय

परौचित्यमागमनवृत्तं वर्ण्यते ॥ ७ ॥

सदाशिवः योगिनो-लिङ्गं अनुरूपं-धृत्वा आसीत् धावन् ।

कथयिष्यामि किं, वृत्तेन केन अभूत् प्रुतानि ददन् ॥ ५२८ ॥

हरन् मुसलाह् वलिय् वस्त्राह् मलिय् आम् ।
 बनिय् वन्वासि त लागिथ् जूगि संन्याम् ॥
 महामाया दपान् ओस् ब्रमरावन् ।
 प्रयम् कोताह् कुह तस् म्योन् अज्मावन् ॥ ५३० ॥
 कुनुन् कुस् बाव-वानस् लोनुक्य स्खन् ।
 मनचू कहवटू व्वच् लागस् क्वा सुह कुन्दन् ॥
 गच्छम् लोलचू नदी ज्यारौ कमिस् कुन् ।
 इह् गञ्जराविथ् दितुन् आलव् तमिस् कुन् ॥
 करव् संवाद् च्ह कन् थाव् राज्-कूरिय् ।
 कुह् क्याह् कर्मस् च्थ पुश-प्योमंतु तिह् पूरिय् ॥
 कुञ्ज-ज्ज अथ् वनस्-मञ्जु क्याञ्जि आयख् ।
 कसन्दु कुय् लोल् क्कारने कस् च्ह द्रायख् ॥
 सतन्-मञ्जु यिन् पञ्चा दकनय् वतन्-मञ्जु ।
 गंडिथ् क्यम्खाव् उलगनि दिनि दतन्-मञ्जु ॥ ५३५ ॥
 दपुस् देविथ् म्य क्क्यम् शिवनाथ-मञ्जु माय् ।
 दपुस् तमि कुय् सुह् वेपर्वाय् है-हाय् ॥
 गराह् आसान् कुह् शीतल् जन् सुह् कोपूर् ।
 गराह् आसान् स्पठाह् क्रूदी स्पठाह् कूर् ॥
 पकवुन् कुय् न वौदच वति-कुन् सुय् ।
 यमिचू इच्छा गङ्गान्-क्यस् तिय् करान्-कुय् ॥
 शकर्-वुठव् म कर् व्वञ्ज शिवनाथ शिवनाथ् ।
 सुनावता-ह् तुझे अब मै धर्म-की बाय् ॥

* From here to the end of the chapter the second half of each line is in Hindi

मार्गं चर्म वसित्वा भक्त परिमलयित्वा आगतस्तस्यै ।

भूत्वा वानप्रस्थः च अनुरूपयित्वा योगिनं संन्यासिनम् ॥

महामायात्मिकां-पार्वतीं चिन्तयन् आसीत् मोहयिष्यामि-ताम् ।

प्रेम कियन्मितं अस्ति तस्याः मम, परीक्षिष्यामि-ताम् ॥ ५३० ॥

विक्रयं अस्ति-तस्याः भक्तात्मापणे प्रेमात्मैव स्वर्णम् ।

मनोरूपं शाश्वं अहं संयोजयिष्यामि अस्ति-कीदृकं तत् स्वर्णं (सा

शुद्ध-स्वर्णरूपास्ति किम्) ॥

संपत्त्यति-तस्याः प्रेमात्मिका नदी प्रवहन्ती कं प्रति ? ।

इत्थं संकलय्य दत्तस्तेन आह्वाननादः तां प्रति ॥

करिष्यावः संवादं, त्वं कथौं निधेहि हे-राजकन्ये ।

अस्ति किं कर्मणः (भाग्यस्य) तव अपूर्णीभूतं ? तत् पूर्णं-भविष्यति ॥

एकाकिन्येव अत्र वनस्य-मध्ये कुतो-नाम आगतासि ? ।

कस्य अस्ति-ते रागः ? अन्वेष्टुं कं त्वं निर्गतासि ? ॥

समने-वर्षे (सप्तवार्षिकाः) आगमनं योग्यमस्ति-किं ईदृशेषु मार्गेषु ? ।

वसित्वा काम्खावाख्यं-बहुमूल्यवस्त्रं, निपत्य-संचारान् दातुं (योग्यं

किं) लोष्टेषु ? ॥ ५३५ ॥

प्रत्युक्तं देव्या, मम अस्ति-मे श्रीशिवस्य प्रीतिः ।

प्रत्युक्तं-तस्ये तेन, अस्ति सः निर्भयः (निर्गौरवः) महत्कष्टमेतत् ॥

कदाचित् वर्तमानः अस्ति शीतलः सः कर्पूरः इव ।

कदाचित् भवन् अत्यन्तं क्रुद्धः अत्यन्तं क्रूरश्च ॥

आचरन् अत्येव न वेदस्य मार्गं-प्रति सः ।

यस्य (कार्यादेः) इच्छा संपद्यते-तस्य, तदेव करोति ॥

स्वादिष्टौघ्राभ्यां मा कुरु अतः-परं शिवनाथ शिवनाथेति ।

आवयामि त्वां अधुना अहं धर्म्यां कथाम् ॥

करन् ह्यत तफ् त जफ् श्रीराम-सन्दु नाव् ।
 बद्धत लक्ष्मी वही देवे रखो भाव् ॥ ५४० ॥
 जपन् कुम् राथ्-द्यन् श्रीराम श्रीराम् ।
 मुझे हे कुह नही उस-के सिवा काम् ॥
 म्य कुम् न लुब् आमवुनु कुम् व्वह् परदेस् ।
 मुझे सब कहते-है जोगी-ज्यै आदेस् ॥
 अयस्-क्यत् कुय् फक्य् म्य अस् कमण्डल् ।
 अभी जाता-हँ मै मण्डल्-ब-मण्डल् ॥
 बनिय् सरतलि खन् कन् थाव् च्ह म्यय् कुन् ।
 अरे राजे-की कुमारी गल् मेरी सुन् ॥ ७ ॥

8. CONTINUATION OF THE FOREGOING. ŚIVA, IN HIS CHARACTER OF AN ASCETIC, ADVISES PĀRVATĪ TO DEVOTE HERSELF TO RĀMA, LAKṢMĪ AND KṚṢṆA

The 8th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 545-552).

9. PĀRVATĪ'S REPLY. SHE TELLS THE DISGUISED ASCETIC TO GO TO THE DAṆḌAKA FOREST, WHERE HE WILL FIND THAT ŚIVA ALONE IS TO BE WORSHIPPED.

हतो सादो मतो वन्तम् म्य इक् क्य् ।
 मतच्च कथ् चावमच्च क्य् रावमच्च वय् ॥ ५५२ ॥
 तिथुय् तफ् साद् च् यिथु निर्मल गक्य् मन् ।
 दुथौ चावस् बुकस् पानय् सुह् हन्-हन् ॥
 व्वह् बाबा-जौ वनय् च्यय् कुन् ज्यवावाह् ।
 अलस् बोलस् फलस् जन् र्तु म्वावाह् ॥ ५५५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ता-भव-नाम तपः जपं च श्रीरामस्य नामस्मरणरूपम् ।

महतीं विभूतिं स-एव दास्यति-ते आतिष्ठु भाटनाम् ॥ ५४० ॥

जपन् अस्मि रात्रिन्दिवं श्रीराम श्रीरामेति ।

मम अस्ति किञ्चित् नहि तद्रहितं कार्यम् ॥

मम अस्ति-मे न लोभः, प्रवर्तमानः अस्मि अहं वैदेशिकः ।

मां सर्वे कथयन्ति हे-योगिनाथ आदेशोऽस्तु-ते (इति आचामेक्तिम्) ॥

हस्ते अस्त्येव केवलं मम एकः कमण्डलुः ।

अधुनेव गमिष्यामि अहं मण्डलान्मण्डलान्तरम् ॥

संभविष्यति-ते आरकूटस्य (इव) स्वर्णं, कर्णौ निधेहि त्वं मामेव (मदुक्तिं) प्रति ।

अङ्ग राज्ञः कुमारि वाचं मे शृणु ॥ ७ ॥

आदेशपूर्वकमिव पुनर्वञ्चयितुं कथयति पार्वतीं प्रति

श्रीशिवः ॥ ८ ॥

शिवायोगिरूपशिवयोः परस्परविवादः ॥ ८ ॥

रे साधो मा-नाम कथय-मे मे इदृशीं कथाम् ।

सत्यस्य कथा संत्यक्ता (त्वया) अस्ति-ते विनष्टः मार्गः ॥ ५५३ ॥

तथैव तपः साधय, तव यथा निर्मलं संपत्स्यति-ते मनः ।

द्वैतं त्यक्त्यसि द्रक्त्यसि स्वयमेव तं निःशेषम् (विश्वमयम्) ॥

अहं हे-योगिरूप कथयिष्यामि त्वां प्रति प्रत्युत्तरम् ।

अलङ्(-इति शिवसूचकं पदं) उच्चारयेष्टेत्, विकसिष्यसि सुन्दरं गवलाव
(कुमारी) पुष्पं इव ॥ ५५५ ॥

अगर् आज्ञा च्छ म्याञ्च थावस् मनस्-मञ्ज ।

गच्छिथ सादस् च्छ तफ् दण्डस्-वनस्-मञ्ज ॥

दुयौ चावस् कपठ् थावस् न अस् ज्यव् ।

कहेङ्गी मैं तुझे क्या है सदाशिव* ॥

अ कुय् मन एन खदै कासदास् खय् ।

बतावेङ्गी तुझे शिवनाथ क्या है ॥

ननन् कुस् जीव् त खदै वनस् देव् ।

सुनाओङ्गी तुझे क्या है महादेव् ॥ ८ ॥

10. PĀRVATĪ CONTINUES HER ADVICE TO THE ASCETIC TO GO TO THE DANḌAKA FOREST. HE WILL THERE FIND THAT ŚIVA IS ALL IN ALL, THAT HE ALONE EXISTS, THAT HE IS BRAHMĀ, BHAGAVAT, ALL THE GODS, AND ALL CREATION, AND THAT THERE IS NO DUALITY.

The 10th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 560-570).

11. ŚIVA'S REPLY. HE PRAISES PĀRVATĪ'S BEAUTY, AND ARGUES THAT SO LOVELY A PERSON AS SHE SHOULD NOT UNDERTAKE SUCH ASCETIC PRACTICES.

दपुस् सादन् म्य-प्यठ् नाहस् गयस् तञ्ज ।

करान् छस् ज्यङ्ग् इथ-पाठि गौव् न सत्सङ्ग् ॥ ५७१ ॥

कपठ् चाविथ् म्य वनमय् मन थविथ् साफ् ।

गरज् क्याह् कुम् म्य अय्-निग, कर् च्छ इन्साफ् ॥

म्य कुम् फेरान् च्छ छस्-ना क्याह् खन्दर्-माल् ।

वनय् क्याह्, कुय् अ गोमतु हाल बेहाल् ॥

म्य कुम् फेरान् च्छ छस्-ना खयं निर्मल् ।

कामिय् कहनय् अ इय् कल् रटुय् ज्यङ्गल् ॥

* From here to the end of the section, the second half of each line is in Hindī.

यदि आन्नां त्वं मदीयां निघास्यसि मनसि ।

गत्वा साधयिष्यसि त्वं तपः दण्डकारण्यमध्ये ॥

द्वैतं त्यक्त्यसि कपटं निघास्यसि न एकं यवमात्रम् ।

वक्ष्यामि अहं त्वां कः अस्ति सदाशिवः ॥

तव अस्ति-ते मनः आदर्शः (इव) यदि अपनेष्यसि तन्मालिन्यं ।

कथयिष्यामि त्वां, श्रीशिवः किं-वस्तु अस्ति ॥

प्रत्यक्षतया-भासमानः असि-त्वं जीवः, यदि तु संपत्स्यसे देवः ।

आवयिष्यामि त्वां, किं-वस्तु अस्ति महादेवः ॥ ९ ॥

उपदेशादिव कथनं श्रीपार्वत्याः ॥ १० ॥

श्रीशिवस्य प्रत्युक्तिः ॥ ११ ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै साधुना मदुपरि निरर्थं संपन्ना-त्वं क्रुद्धा ।

कुर्वन्ती असि युद्धमिव, अनेन-प्रकारेण भवति न सत्सङ्गः ॥ ५०१ ॥

कपटं विहाय मया कथितं-मया-ते मनः कृत्वा (स्थापयित्वा) शुद्धम् ।

प्रयोजनं किं अस्ति-मे मे तत्र-समीपे, कुरु त्वं विचारम् ॥

मम अस्ति-मे संतापः (शोकः), त्वं असि-नाम किंरूपा (अलौकिकी) सुन्दरी ।

कथयिष्यामि-ते किं, अस्ति-ते तव संपन्नं वृत्तं विपरीतम् (देहकान्ति-
कार्यम्) ॥

मम अस्ति-मे संतापः (शोकः), त्वं असि-नाम सूर्य-इव निर्मल-रूपा ।

कोन-नाम कृतं-कोन-ते तव इंदृक् क्लं (वज्रं) (येन हेतुनाश्रितं)

पृहीतं-त्वया विपिनं (इंदृक्) ॥

म्य कुम् फेरान् च्छ् च्छ् ना तीक्ष्ण-वुज्जमल् ।

गङ्ग मा वज्ज च्छ् नाह्छ् मौगस्य तल् ॥ ५७५ ॥

म्य कुम् फेरान् च्छ् चोवुथ् फर्ग मख्मल् ।

क्यथ्य-पाठिन् गरि द्रायस् क्मि कडूय् कल् ॥ ११ ॥

12. CONTINUATION OF THE FOREGOING. HE ADVISES HER TO GO HOME. ŚIVA IS NOT A HOUSEHOLDER. HE IS NOT SO GLORIOUS AS THE SUN, SO GRACIOUS AS VIṢṆU, OR SO RIGHTEOUS AS BRAHMĀ. SHE SHOULD WORSHIP THEM.

अथ-सुफारिद्य् चाफ् ऐल सुपारिद्य्

गर गङ्ग राज्-कुमारिद्य् ॥ ५७७ ॥

मत-वरिग्निद्य् च्छ् ख्यत च्यत वारय्

मारय् मत कर्त पनुय् पान् ।

सुह् कवय् ज्ञानिद्य् करज् खानदारिद्य्

गर गङ्ग राज्-कुमारिद्य् ॥

तस् स्वरमतिस्स्य कति दन-दोजय्

मस्य् कुय् आनन्द-अमृद्य् च्यथ् ।

नय् कुय् ग्रहस्य् त नय् व्यवहारिद्य्

गर गङ्ग राज्-कुमारिद्य् ॥

वनखय् तीक्ष्ण-सस्तु सूर्य-भगवानय्

रूप कुय् बडि-बडु देवन्-मज्ज ।

खसज्ज् च्छ् शूबिदार् रथ-सवारिद्य्

गर गङ्ग राज्-कुमारिद्य् ॥ ५८० ॥

शूबिद्य् विष्णु-जुव् लक्ष्मीवानय्

सय् शूबि-सानय् श्याम-खन्दर् ।

मम अस्ति-ने शोकः, त्वं अशि-नाम तेजस्विनी-विद्युत् (इव)

गमिष्यसि मा-स्वित अधुना त्वं निरर्षमेव मेघमखलस्यैव तले
(तिराधानम्) ॥ ५७५ ॥

मम अस्ति-ने शोकः, त्वया संत्यक्तं शयनीयकं मखमलाख्यबहुधूल्या-
स्तरणीपेतम् ।
केनैव-प्रकारेण पृहात् निर्गतासि, केन समुद्गाविता-तव दुरिच्छा ॥१९॥

श्रीपार्वतीं प्रति विनयदानपूर्वकं श्रीशिवः कथयति ॥ १२ ॥

चिच्छारमास्वादय, अद्वि एलाफलानि पूगफलानि(च)

गृहं गच्छ हे-राजकुमारि* ॥ ५७७ ॥

सप्तवार्षिकेव अशि भुङ्क्ते-नाम पित्र-नाम मधुम्

हतकं मा कुटु-नाम स्वकीयं आत्मानम् ।

सः (शिवः) कुतो जानाति क्रियां गार्हस्थ्यस्य (कुटुम्बभरणस्य)

गृहं गच्छ० ॥

तस्य भस्मपरिमलिताङ्गस्य कुत्र धनानि-द्रव्याणि

प्रमत्त-इव अस्ति स्वातन्त्र्यानन्दासृतं पीत्वा ।

नहि अस्ति गृहस्थः, पुनः नहि व्यवहारं-कुर्वन्

गृहं गच्छ० ॥

मन्यसे-चेत् तेजस्वी (वरणयोग्यः) सूर्य-भगवानिव

रूपेण अस्त्येव अनुत्तरः देवानां-मर्थे ।

वाहनरूपेण अस्ति-यस्य शोभमानं रथवाहनमेव

गृहं गच्छ० ॥ ५८० ॥

अनुरूपो-भवेत्तव (सः) श्रीविष्णुः (यो) लक्ष्मी(महाशोभा)वान्

स-एव सुषमयोपेतः श्याम-सुन्दरः ।

* चिच्छारमास्वादपूर्वकम् अचिच्छारं ग्रामौद्यत्य, गृहं स्वात्मशमुत्तीनतां प्रयाचीति भावः । एतदनुरूप एवार्थोऽत्र चिन्त्यः ।

तमिद्य इथ जगतस् अवतार् दारिद्य

गर गक् राज्-कुमारिद्य ॥

दपख्य ब्रह्मा ति कुय् ग्वनवान्य

वीद् बखनान्य न्यथ मथ-रूप ।

संसार कुह् वपदावान् च्चपारिद्य

गर गक् राज्-कुमारिद्य ॥

इम् त्रविद्य छय् कम् पथ लज्जमच

संकल्प-कल्प जन् गज्जमच जन् ।

कहन्दि बापथ छय् ईच लाचारिद्य

गर गक् राज्-कुमारिद्य ॥

बुक्कि बुक्कि च्यय्-कुन् ताव कुम्-न अनन्य

वनन्य कुसय् व्यञ्ज छतकार-पुच्छ ।

मन् थव् प्रसन् रोज् बोज् कन् दारिद्य

गर गक् राज्-कुमारिद्य ॥

हय् हय् यमि-सञ्ज प्रय् छय् गनन्य

त्रविद्य सुह् च्चलिय् वनन्य-मञ्ज ।

बुज्जमत्तु कुय् साद् कम् द्राय् भारिद्य

गर गक् राज्-कुमारिद्य ॥ ५ ८ ५ ॥

गम-रस्तु बुक्कान् कुम् मञ्ज व्यवहारम्

अम्दम् फीरि फीरि संसारम् ।

कम् कम् राज् कम् कम् संसारिद्य

गर गक् राज्-कुमारिद्य ॥

तेनेव अस्मिन् जगति अवताराः धृताः

गृहं गच्छ० ॥

(अथवा) मन्यसे-चेत् ब्रह्मा अपि अस्ति गुणवानेव

वेदं अभ्यसन् नित्यं सत्यरूपः ।

संसारं अस्ति उत्पादयन् समन्तादेव

गृहं गच्छ० ॥

एतान् विहाय, अस्ति-त्वं कस्य पश्चात् लया

(नित्यचिन्तन-) संकल्पकलनया गलिता इव ज्योत्स्ना (अस्ति) ।

कस्य कृते अस्ति-ते इयती दुर्गतिः

गृहं गच्छ० ॥

दृष्ट्वा प्रति त्वां सहनधर्मं अस्मि न स्वीकुर्वन्

कथयन्नेव अस्मि-त्वां अधुना हितकाराय ।

मनः निदेषि, प्रसन्नं (प्रसन्ना) तिष्ठ, शृणु कर्तौ निधायैव

गृहं गच्छ० ॥

कष्टं कष्टं यस्य प्रीतिः अस्ति-ते घनीभवन्ती

अपहाय सः अपयास्यति (त्वां) वनानामेव-मध्ये ।

श्रुतं अस्ति-त्वया (प्रसिद्धमेतत्) यतयः कस्य संपन्नाः स्थिराः

गृहं गच्छ० ॥ ५८५ ॥

निर्भयः पश्यन् अस्मि मध्ये व्यवहारस्य

स्वीच्छानुकूल्येन परिवृत्य संचारं-गताः (आश्रिताः) संसारस्य ।

के के-नाम राजानः, के के संसारिणः (अन्नेऽपि बहवो महैश्वर्या

महाराजाः सन्ति)

गृहं गच्छ० ॥

त्याग-वैराग-रुस्तु रोज् व्यवहारौ
 व्यवहार-मञ्जु व्यपकारौ आम् ।
 कृष्ण कर् राग-देश-रस्तु खानदारिय्
 गर गक् राज्-कुमारिय् ॥ १२ ॥

13. PĀRVATĪ ANGRILY REPROACHES THE DISGUISED ŚIVA, AND ASSURES HIM THAT HE IS ATTEMPTING AN IMPOSSIBLE TASK IN APPEALING TO HER.

हतो सादो कपठ् मोह्य वनान् कुख्
 न च्य् जूगी न च्य् मञ्जन् ननान् कुख् ॥ ५८८ ॥
 हिहिय् फम्-डौं गि त हायस् कञ् अनान् कुख् ।
 ब्वह् कॅह् बोज्य न, च्य् नाहस् छानान् कुख् ॥
 अबस् खनवट्-सूतिन् खड् खनान् कुख् ।
 अबस् मागस् अन्दर् शीनाह् कृनान् कुख् ॥ ५८० ॥
 वनान् खाराह् फल्लू, हाराह् रनान् कुख् ।
 गक्खिय् ब्वलरस् च्ह् नावद्-फलि कुनान् कुख् ॥ १२ ॥

14. CONTINUATION OF PĀRVATĪ'S SPEECH. SHE THREATENS HIM AND PROCLAIMS ŚIVA AS THE ONE OBJECT OF WORSHIP.

न च्ह् कुख् जूगि त न च्ह् संन्याम् ।
 वस्माह् मलनुक् अस्मिन्य् पाम् ॥ ५८९ ॥
 अलमडह् सूत्य् कुय् कॅह्मय् माफ् ।
 पाफ् मा खस्यम्, न-त दिमहाय् शाफ् ।
 यिय् पक्खिय् तिय् करहाय् चाम् ।
 वस्माह् मलनुक् अस्मिन्य् पाम् ॥

(ग्रन्थकृतः स्त्रीपदेशः) त्यागेन-वेराग्येण-सहितः तिस्रु व्यवहारकृत

व्यवहारस्य-मध्ये परोपकारशीलः भव ।

शे-कृष्णाख्य कुरु रागेण हृषेण (च) रहितः गार्हस्थ्यम्

ग्रहं गच्छ ॥ १२ ॥

सक्रोधोपास्यन्मिव प्रतिवदति पार्वती ॥ १३ ॥

रे साधो कपटं सर्वमेव कथयसि ।

न त्वमेव योगी न त्वमेव सज्जनः (भासमानः) प्रत्यक्षीभवन्नसि ॥ १८८ ॥

सादृश्यं पितृ-पितृद्वानि तुलाः च शिलाः ध्यानयन्नसि* ।

अहं किंचित् श्रोष्यामि न, त्वमेव निरर्थं (आयासेन) द्विन्नीभवसि ॥

निरर्थमेव कफोच्छिना गर्तं खनयन्नसि ।

निरर्थमेव साधमासस्य मध्ये हिममिव विक्रीणासि ॥ १९० ॥

कथयन् (साधमानः) खारीप्रमाणं। फलस्य (तखडुलादेः),

शारीमाखं (अस्यमेव) पचयन्नसि ॥

गत्वा (च) वृक्षराख्यमहापद्मधरसो-मध्ये त्वं फाणितखड्वानि पातयन्

(माधुर्यसंपादनाय) असि ॥ १३ ॥

पूर्ववदेव पुनर्वदति श्रीपार्वती ॥ १४ ॥

न त्वं असि योगी न च त्वं संन्यासी ।

भस्मनः परिमलनस्य भूयास्ते क्षान्तिः (मत्तः) ॥ १९२ ॥

कृष्णाखडफलविशेषसंभूतः-कमखडुः सहभूतः अस्ति-ते, (तेन) कृता-मणा

क्षान्तिः ।

(द्विभेमि) पापं मा-स्वित् रुढं-भवेन्ने, अन्यथा अदास्यं-ते प्रापम् ।

यथा भवेत्-ते-समुचितं, तथा अकरिष्यं त्रासम् (दखडम्) ।

भस्मनः परिमलनस्य॥

* असमञ्जसमेव वदसीति भावः ।

† खारी-वणवतिशेठकप्रमाणमुच्यते ।

वनुष् कथं क्वं कुन शिवजौ च इय् ।

जन् पतिमिय् इह आमति द्विय् ।

महाकालन् कुय् कर्मत् गाम् ।

वस्माह् मलनुकु अग्निनय् पाम् ॥

कलि-कालन् मा पान् होवुय् ।

सूत्रमत्तु सोरुय् कर्म रोवुय् ।

चान्द्रायन् चाफ् कर् व्यपवाम् ।

वस्माह् मलनुकु अग्निनय् पाम् ॥ ५८५ ॥

कन् दारिय् रोज् बोज् संवाद् ।

अथ् थाव् तम् कुन् कथ् थाव् थाद् ।

अद् कुल् साद् तय् अद् वनवाष्

वस्माह् मलनुकु अग्निनय् पाम् ॥

पंपोश् हिहि द्विय् तमन्दिय् पाद् ।

सुय् स्यद्-सादन्-हन्दु कुय् साद् ।

सुय् राजयोग् सुय् प्रान्-अव्याम् ।

वस्माह् मलनुकु अग्निनय् पाम् ॥

कनम् कर् थफ् अद् वनम् मज्जु फेर् ।

दर्मच लय् अथ् कर्मचू हेर् ।

इति-थोर् शिव शिव करवुनु आम् ।

वस्माह् मलनुकु अग्निनय् पाम् ॥

कृष्ण च्योनु मोलु त मज्जु कुय् ईश्वर् ।

लोल सान् बोल् शा-शिव शङ्कर् ।

कथितं-त्वया कथं किमपि अस्ति-न श्रीशिवः त्वया इत्यम् ।

प्रायः अन्त्यक्षमयस्य दिनानि आगतानि सन्ति-ते ।

महाकालेन अस्ति-ते कृतः ग्रासः ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

कल्पियुगेन किं नाम स्वात्मा प्रकाशितस्ते ? ।

(येन) संचितं सर्वमेव सत्कर्म नष्टं-ते ।

व्रतं चान्द्रायणाख्यं चर कुरु (अनुतिष्ठ) उपवासान् (अनश्ननव्रतानि) ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥ ५९५ ॥

कथौ निधाय समातिष्ठ शृणु सत्संवादम् ।

चित्तं समाधत्स्व तं (शिवं) प्रति, कथां निधेहि स्मृतौ ।

ततः अस्ति-त्वं साधुः तथा ततः वानप्रस्थस्य ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

पद्मपुष्पसदृशो स्तः तस्य (शिवस्य) पादौ ।

स-एव सिद्ध-साधूनामपि अस्ति सद्गुरुः ।

स-एव राजयोगः स-एव प्राणाभ्यासकर्म ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

कर्णस्य कुरु हस्तग्रहणं ततः वनस्य मध्ये संचर (हस्तेन कर्णग्रहणं
नाम श्रपणविशेषः) ।

धर्मरूपे संनिवेशे अस्ति सत्कर्मरूपा अधिरोहिणी ।

इतः-परं शिव शिवेति कुर्वन् भूयास्त्वम् ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

हे-कृष्णाख्य-स्वात्मन्*, तव पिता माता च अस्ति-ते ईश्वरः ।

सातिप्रेमभक्त्या रटमानो-भव शिवेति शंकरेति ।

* अन्यकर्तुः स्वं प्रति विनयनम् ।

ज्ञानं ज्ञानं आसख् तसन्दुय् दास् ।

वस्माद् मल्लनुकु आसिनय् पास ॥ १४ ॥

15. ŚIVA, PLEASED WITH PĀRVATĪ'S CONSTANCY REVEALS HIMSELF IN HIS PROPER FORM, AND PRAISES THE VIRTUES OF CONSTANCY AND DEVOTION.

शरन् डीश्रिथ् फिरनु जूगिस् वरन् प्योस् ।

सदाश्रिव-जी तिथुय् सौंपनु यिथुय् ओसु ॥ ६०० ॥

सतुकु संवाद् बूज़िथ् साद् खग् गव् ।

शरन् डीश्रिथ् बन्योव् जूगिस् सदाश्रिव् ॥

सतुकु संवाद् कुय् जि क्दरथ् करान् नञ् ।

सतकि संवाद-सूत्य् छय् कञ् गङ्गान् थञ् ॥

सतुकु संवाद् जि नेचन् कुय् अनान् गाग् ।

सतुकु संवाद् जि पापन् कुय् करान् नाग् ॥

सतुकु संवाद् बूज़िथ् मन् च्ह् खग् थव् ।

सतुकु संवाद् कुह् पानय् सत्-सदाश्रिव् ॥

शरन्-गङ्गनुय् चनस्-मङ्ग मोच् दावान् ।

शरन् गङ्गनुय् कुह् लूकालूख् हावान् ॥ ६०५ ॥

शरन्-गङ्गनुय् करान्-कुय् स्वात्मचूय् ज्ञान् ।

शरन्-गङ्गन् कुह् हावान् स्वात्म-श्रिव् पान् ॥ १५ ॥

(येन) जन्मनि जन्मनि भविष्यसि तस्यैव दासः ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥ १४ ॥

श्रीपार्वत्याः सकोपोपालम्भप्रतिभाषितोत्तरं दृढभक्तिनिश्चयं

परौक्ष्य श्रीमहादेवस्य लिङ्गिवेशपरावृत्त्या

स्वरूपसाक्षात्कारवृत्तम् ॥ १५ ॥

शरणापन्नतां दृष्ट्वा परिवर्तयितुं योगिलिङ्गिनः (शिवस्य) लिङ्गित्वं आपतितं-
तस्य (लिङ्गित्वं त्यक्त्वा स्वरूपमास्थित इत्यर्थः) ।

(अर्थात्) श्रीसदाशिवः तादृगेव संपन्नः यादृगेव आसीत् (वस्तुतः)

॥ ६०० ॥

वास्तवं संवादं श्रुत्वा साधुः (योगिलिङ्गी) संतुष्टः संपन्नः ।

शरणापन्नतां दृष्ट्वा संपन्नं योगिलिङ्गिनः (वास्तवं) सदाशिवत्वम् ॥

सत्यस्य संवादः अस्ति हि वाङ्मानसातीतं (वृत्तं) कुर्वाणः प्रत्यक्षम् ।

सत्यस्य संवादेन अस्ति शिलायाः भवन्ती नवनीतता (कठोरस्य मार्दवं
संपद्यते इत्यर्थः) ॥

सत्यस्य संवादः नाम अन्वनेत्रयोरपि अस्ति जनयन् सुप्रकाशम् ।

सत्यस्य संवादः हि पापिपापानां संभवति कुर्वन् विनाशम् ॥

सत्यस्य संवादं श्रुत्वा मनः त्वं संतुष्टं संनिधेहि ।

सत्यस्य संवादः (तत्सत्स्वरूपः) अस्ति स्वयमेव सत्सदाशिवः ॥

शरणापन्नता क्षणमात्रकाले-एव मोक्षावस्थां दापयति ।

शरणापन्नतेव संभवति लोके-आलोकं (संसारे सत्प्रकाशं) प्रदर्श-
यन्ती ॥ ६०५ ॥

शरणापन्नतेव कारयति स्वात्मरूप-परिज्ञानम् ।

शरणापन्नतया संभवति प्रदर्शयन् स्वात्मरूपः-शिवः स्वस्वरूपम् ॥ १५ ॥

16. DESCRIPTION OF THE GLORIOUS APPEARANCE OF ŚIVA AS HE REVEALED HIMSELF TO PĀRVATĪ.

The 16th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 607-617).

17. PĀRVATĪ SEES ŚIVA IN HIS PROPER FORM, AND BEGINS TO SING HIS PRAISES.

बुकुन् जूगिस् बन्योमंतु व्याख् रंगा ।

खसिथ् वृशवस् वसान् तस् ग्रेर गंगा ॥ ६१८ ॥

सफेद आमू तस् तन् जि ज्ञन् निर्मल् सुह् कोपूर ।

करोर् सूर्यन्-हन्दि यंदु क्वाह वन तसन्दु नूर ॥

अथन् दन् ह्यथ् सुह् पंपोशाह् त्रिशूलाह् ।

तियथ् तमि पंरु दास-बावचू खास लीला ॥ ६२० ॥ १० ॥

18. PĀRVATĪ'S HYMN IN PRAISE AND AWE OF ŚIVA. SHE ENTREATS HIM TO TAKE HER FOR HIS SPOUSE. HE PROMISES TO GRANT HER PETITION, AND TELLS HER TO GO HOME AND WAIT FOR NĀRADA.

हे शिव शंकर परमेश्वर हर ।

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२१ ॥

अमरनाथकि अकाल अमर

व्वह् मर च्यथ्-पत ह्यथ् सारी ।

सुथ् जिन्द मरुन् कुह् देवन् ति आसुर

भस्मादर काल-संहारी ॥

सतचू वथ् हाववुनु कुख् सदम्बर

च्य् कुख् महा-व्यचारी ।

श्रीपार्वतीमोहचिकीर्षयागतस्य श्रीशिवस्य तदनुरूपलिङ्गिरूप-
वर्णनं हिन्दीभाषया ॥ १६ ॥

श्रीशिवस्य योगिलिङ्गितात्यागोत्तरं स्वस्वरूपावस्थान-
दर्शनम् ॥ १७ ॥

दृष्टं-तथा योगिपूर्वरूपस्य संपन्नं अन्यत् स्वरूपम् ।

(यथा) आरुह्य तृषभं (तृषभारूढः सः) प्रखवन्ती तस्य शिरस्तः
गङ्गा ॥ ६१८ ॥

शुक्लवर्णा आसीत् तस्य मूर्तिः हि इव निर्मलं सः (अभूत्) कर्पूरम् ।

कोटिसंख्य-सूर्याणामप्याधिकोनाभूत्, किंनाम कण्ठे (यत्) तस्याभूत्
प्रभाप्रकाशः ॥

हस्ताभ्यां हाभ्यां गृहीत्वा सः (अभूत्) कमलं त्रिशूलं (च) ।

तावत् (तादृक्स्वरूपं दृष्ट्वा) तथा (पार्वत्या) अध्येतुं-प्रस्ताविता
दास्याचरणस्य शुद्धा स्तुतिः ॥ ६२० ॥ १७ ॥

तत्स्वरूपदर्शनमनु श्रीशिवं प्रति पार्वत्याः स्तुतिरिद्यम् ॥ १८ ॥

हे शिव जगत्कल्याणकर परमेश्वर (भवभय-) हर ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग महाकालसंहारकर्तः ॥ ६२१ ॥

हे-अमरनाथाख्यत्तेत्रनिवास, अनन्त (वा तत्तेत्राश्रयाणां कालहरण)

सृष्ट्यहीन ।

अहं मरिष्यामि (उपहारीकुर्यां स्वात्मानं) त्वामुद्दिश्य सह-धृत्वा

सर्वपरिवारम् ॥

तदेव जीवदवस्थयापि मरणं समस्ति देवानामपि आश्रयोत्पादकं

(दुर्लभं) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥

तत्त्वज्ञानस्य मार्गं प्रदर्शयन् अस्मि सद्गुरुमूर्तिः ।

त्वमेव अस्मि सन्महाविवेककृत् ॥

च्य् कुख् प्रश्नं त च्य् कुख् वृत्तर

भस्मादर काल-संहारी ॥

च्य् कुख् माता पिता चर-अचर

च्य् कुख् बांदव् त बंद् सारी ।

च्य् कुख् पनुन् त च्य् कुख् वृपर

भस्मादर काल-संहारी ॥

च्य् कुख् विष्णुरूप महेश्वर हे हर

संसारम् आख् श्रवतारौ ।

राक्षस् गालिथ् वक्थ् कर्ख् खर

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२५ ॥

वीद्वू शोवा कुख् च्छ् विद्यादर

च्य् वतिथ् कुख् च्चवापारी ।

कृपा कर्त्तम् कुम् च्योन् आसर

भस्मादर काल-संहारी ॥

गंगाय गयाय प्रयाग पुष्कर

धर्मकि फल पाप-न्यवारी ।

च्य् देवन्-देव् कुख् महेश्वर

भस्मादर काल-संहारी ॥

न्यथ् सुखि व्यह्ना पतिमि पहर

चरनन् लगहाय् दान पारी ।

दया म्य कर्त्तम् दया-सागर

भस्मादर काल-संहारी ॥

त्वमेव असि सत्प्रश्नरूपः त्वमेव च असि उत्तररूपः ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वमेव असि माता पिता चराचरात्म-जगतः

त्वमेव असि ब्रह्मवैवर्ष्यरूपश्च संबन्धिरूपश्च सर्वे (ब्रह्मवैवर्ष्यः संबन्धिनश्च
सर्वे त्वमेव)

त्वमेव असि स्त्रीपुंसः त्वमेव च असि परः

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वमेव असि विष्णुरूपः महेश्वरः (जगत्पालकः) हे हर (जगत्सुखकर्तः)

संसारे आगतस्त्वं अवतारेण ।

राक्षसान् विनाश (मुक्तिकरौ) भक्तिः कृता-त्वया स्थिरा

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ ६२५ ॥

वेदस्य शोभा (सारगम्यः) असि त्वं हे-विद्याधर (सर्वविद्याप्रय)

त्वमेव व्यापकः असि सर्वतः ।

दयां कुह-मयि, अस्ति-मे तव अवलम्बः

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

श्रीगङ्गायां गयातीर्थं प्रयागतीर्थं पुष्करतीर्थं

हे-सद्गुणफलदातः (तथा) पापनाशन ।

त्वमेव देवानां देवः असि हे-महेश्वर

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

नित्यं सुवेलायां (ब्राह्मणमुहूर्ते) उत्तिष्ठेयं रात्र्यन्त्यप्रहरे

(ते) चरणयोः योजयेयमात्मानं समाधिं धृत्वा ।

दयां मयि कुह-मयि हे-दया-सागर

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

महाराज वनिथ् यितम् कटादर

सूत्य् ह्यथ् शूविदारु सवारी ।

कृपा कर्तम् वर्तम् म्य स्वयंवर

महादेवन् काल-संहारी ॥

शिवनाथन् तोर दपुनस् व्वह् तिय् कर

यिथ् वनहाम् तिय् राज-कमारी ।

खग्र् रोज् खख-मान् गक् व्वञ्ज् पनुनु गर

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२० ॥

शक्ति ह्यथ् वातिय् नारद-मुनीश्वर

करनावि खांदरचू तयारी ।

यिमय् त निमथ् हालय् गक्किय् सर

भस्मादर काल-संहारी ॥

द्योनु म्य-ति दृष्णम् प्रयम्-दिगंबर

चात्रय् बक्थ् छम् सदीरी ।

ओशद् मनश्च कृप न्यथ् शडचर

भस्मादर काल-संहारी ॥ १८ ॥

19. ŚIVA COMFORTS THE AWE-STRICKEN PĀRVATĪ. HE PROMISES
TO MARRY HER IN HER FATHER'S HOUSE, AND RETURNS TO KAILĀŚA.

महादेवन् दपुम् अज्-हद् करुथ् तफ् ।

व्वह् करुथस् खग्र् स्यठाह् दफ् क्याह् गक्किय् दफ् ॥ ६२० ॥

यिक्ख् यदुवय् त पख् म्यथ्-सूत्य् च्ह् वुञ्जयन् ।

पकख्-नय् अद करुन् क्याह् गक्कि तिह् च्य् वन् ॥

महाराजः (वरः) भूत्वा आगच्छेः-मे (महारणाय) हे-जटाधर

सह धृत्वा शोभमानां जनसादिततिम् ।

कृपां कुरु-मयि वृणुयाः-मां मां स्वयंवरेण

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

श्रीशिवनाथेन उत्तरं कथितं-तस्यै अहं तदेव कुर्यासु

यदेव कथयेः-मां तदेव हे-राजकुमारि ।

प्रसन्ना भव सुखेन गच्छ अधुना स्वीयं सुहम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ ६३० ॥

संदेशं धृत्वा प्राप्नुयात्-ते नारदमुनीश्वरः

कारयिष्यति विवाहोत्सवस्य सज्जनाम्

आगच्छेयं-ते नाम सह-नयेयं-त्वां श्रीश्रीमेव भवेत्ते सुज्ञातम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

तव ममापि कृष्णाभिधस्य (अन्यकृतः) प्रेम (अस्ति) हे-दिगम्बर

तवैव भक्तिः अस्ति-मे प्रोन्नताधिकारित्वम् ।

भवोषधभूतं मन्त्रं जपेयं नित्यं षडक्षरात्मकम् ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ १८ ॥

श्रीपार्वत्यास्तपःसंतुष्टः श्रीमहादेवः पुनरपि तत्प्रशंसनोत्तरं

वरदित्तया संवदति ॥ १९ ॥

श्रीमहादेवेन कथितं-तस्यै अत्युत्कृष्टं कृतं-त्वया तपः ।

अहं कृतस्त्वयाहं प्रसन्नः अतिशयेन कथय किं इष्टं-तव कथय ॥ ६३३ ॥

इच्छसि यदि तु आयाहि मयैव-सह त्वं अघुना ।

आयासि-न-चेत् ततः कर्तव्यं किं अस्ति तत् त्वमेव वद ॥

द'पुस् तमि ह्यम् म्य थिच्छा हिमाल-सन्दु थिख् ।
 त्रिकोटी देवता ह्यथ त'ति म्य वरिथ् निख् ॥ ६३५ ॥
 द'पुस् त'मि तोर सोरुय् च्योनु कुह् मंजूर ।
 ब्वह् कुस् चय् सूति-सूतिनय् कुस्-न केह् दूर ॥
 थिह् फ़र्मावख् ब्वह् तथ्-कुन् न्यथ् थवय् चय् ।
 सआदथ् कुम् सआदथ् कुम् सआदथ् ॥
 ब्वह् थूरि सोज़ख् सत-च्छषि ह्यथ् अरन्धथ् ।
 मुकरर् तिम करन् इति खांदर'चू कथ् ॥
 तिमन् पत पान नारद-च्छषु ब्वह् सोज़न् ।
 लदख् शक्ति तिम तसञ्ज वानिय बोज़न् ॥
 च्ह् गक् ब्वञ्ज् माज्य-मालिस् माज्यराह् वन् ।
 इह् बूज़िय् थियु लदन् तिम हनि-प्यठ् हन् ॥ ६४० ॥
 ब्वह् कुस् शिव् शक्ति-रूप वानिय् चपोरुय् ।
 यमिस् दितु म्य तमिस् चय् दितुथ् सोरुय् ॥
 ब्वह् कुस् चय् सूत्य् चय् म्य सूत्य् ह्यख् नितोन्यथ् ।
 इङ्गय् कुय् सथ् इङ्गय् कुय् सथ् इङ्गय् सथ् ॥
 च्ह् ह्यख् गौरी ब्वह् कुम् शंकर् कुह् क्याह् व्यन् ।
 कुह् क'रुम'तु कर्मलानिय् अस्य पेव्यन् ॥
 च् सूत्य् केह् म्य तफावथ् ह्य-न कन् थाव् ।
 कुह् गौरी-शंकर व्य'दु म्यय् कुनुय् नाव् ॥
 इङ्गय् नाव् युसु ज़पिय् तस् कास संकठ् ।
 दया करवुनु रोज् न्यथ् ब्वय् तमिस् प्यठ् ॥ ६४५ ॥

प्रयुक्तं-तस्मै तथा अस्ति-मे मम इच्छा हिमालयस्य (पृष्ठे) आगच्छेस्त्वम् ।
 त्रिकोटिसंख्याः देवताः सह-कृत्वा तत-एव मां वृत्वा नयेस्त्वम् ॥ ६३५ ॥
 प्रयुक्तं-तस्मै तेन। उत्तरं सर्वमेव त्वदीयं अस्ति (मे) स्वीकृतम् ।
 अहं अस्ति त्वया नित्यं-सहवर्त्यैव अस्ति न किमपि दूरे (व्यतिरिक्तः) ॥
 यत् आज्ञापयसि अहं तदुपलक्ष्य नित्यं समाधास्यामि वित्तम् ।
 अतिसंमतं अस्ति-मे अतिसंमतं अस्ति-मे। अतिसंमतम् ॥
 अहं इहैव प्रेषयिष्यामि-तान् सप्तर्षीन् सह असम्भया ।
 निश्चितं ते करिष्यन्ति इह विवाहोत्सवस्य कथां (वृत्तम्) ॥
 तेषां पश्चात् (तान्प्रति) स्वयं नारद-देवर्षिं अहं प्रेषयिष्यामि-तम् ।
 प्रेषयेयं-तान्प्रति संदेशं, ते तस्य वाचा श्रोष्यन्ति ॥
 त्वं गच्छ अधुना मातापितृभ्यां सर्ववृत्तान्तं कथय ।
 इदं-वृत्तं श्रुत्वा यथा आरोपयिष्यतः तो अङ्गेषु अङ्गानि (हर्षेण स्ववपुषि नो
 मास्यतः) ॥ ६४० ॥
 अहं अस्ति शिवः शक्तिरूपेण (अभिन्नशिवशक्तिः) व्याप्य-स्थितः परितः
 (सर्वत्र) ।
 यस्मै दत्तं (भोगमोक्षफलं) मया तस्मै त्वयैव दत्तं-त्वया सर्वम् ॥
 अहं अस्ति त्वयैव सह त्वमेव मया सह अस्ति नित्यदा
 (न कदापि वियुक्तिरावयोः)
 इदमेव अस्ति सत्यं इदमेव अस्ति सत्यं इदमेव सत्यम् ॥
 त्वं अस्ति गौरी अहं अस्ति शंकरः अस्ति को-नाम मेदः ।
 अस्ति कृतं आद्यदेवेन आवयोः पिण्डेकम् ॥
 त्वया सह कोऽपि मम विशेषः अस्ति-न कस्यो निघेहि (समाधानेन शृणु)
 अस्ति गौरीशंकर-इति प्रसिद्धं मम एकमेव नाम ॥
 इदमेव नाम यः जपिष्यति तस्य अपाकुर्यां संकटम् (दुःखजालम्) ।
 कथां कुर्वन् भवेयं नित्यदा अहं तं प्रति ॥ ६४५ ॥

इङ्गय् नाव् जपवन्यन् न्यथ् स्वर्गं दावे ।
 इङ्गय् नाव् युस् जपिय् सुय् मोक्ष प्रावे ॥
 बन्धेमन् च्छब्ध् व्वय् कुम् व्वह् सूतिनय् च्चय् ।
 च्चय त् म्य च्छ-न फर्त्वे क्कह् च्छम् पननञ्ज् द्रिय् ॥
 वनिय् इय् गव् सदाशिव् कोहि-कैलास् ।
 अमिय् लोल्ल अमिय् प्रयम इहय् आस् ॥
 वनिन् ह्यष्णम् म्य इङ्ग वक्तौ इथुय् लोल्ल ।
 च्च्य् म्य गौरी-शंकर कुख् माञ्जू तय् मोल्लु ॥ १८ ॥

20. PĀRVATĪ LEAVES THE FOREST OF HER AUSTERITIES, AND RETURNS HOME. HER RECEPTION BY HER PEOPLE.

भवानी आय अङ्ग-जंगल् व-खानय् ।
 वनय् क्याह् तफ् करन् ओसुस् वहानय् ॥ ६५० ॥
 महामाया स आसू-ना पननि-पानय् ।
 कुह् मोह् वैलोक्य् तमन्दुय् अख् निशानय् ॥
 शिवस् सूत्य्-शक्ति अङ्गलय् मिल्लु प्रसिद् ओसु ।
 इथय् ज्ञाहिर्-जमादाह् तफ् करन् प्योस् ॥
 ह्योव् तम् तप-सूत्य् तेज् कोताह् ।
 वनव् कोताह् करय् व्वञ्ज् कस् कोताह् ॥
 ह्योव् याञ्ज् तमि पक्रन्तुय् गर-वते-कुन् ।
 बुद्धिय् देवव् तिह् ह्यत् तम् बोझनावुन् ॥
 कर्तय् देवन्-हन्दिय् देवन् वडु च्च प्रसाद् ।
 च्चय गौरी राजकूरी कुय् आफरौ-बाद् ॥ ६५५ ॥

इदमेव नाम जपद्रव्यः नित्यं स्वर्गभोगं दापयिष्यति ।

इदमेव नाम यः (समाधानेन) जपन्त्यात् सः मुक्तिं प्राप्स्यति ॥

संविद्धा अस्मि-त्वं अहमेव, अस्मि अहं नित्यावियुक्तः त्वया ।

तव अपि ममापि अस्मि-न अन्तरं किमपि (तत्कृते) अस्मि-मे स्वात्मनः

शपथः ॥

उक्ता इत्यमेव गतवान् श्रीसदाशिवः शिखरस्थानं-कैलासस्थ ।

इंदुश्या आसक्त्या इंदुश्या प्रेम्णा (युक्ता) नित्यमेव भूयाः (इति) ॥

भवतु-नाम कृष्णाय मम इंदुशी भक्तिः इंदुगेव प्रेमासञ्जनम् ।

त्वमेव मम हे-गौरीशंकर अस्मि माता पिता च ॥ १९ ॥

श्रीगौर्याः पितृगेहमागत्य तदनुबन्धि वृत्तम् ॥ २० ॥

भवानी आगता वनप्रदेशात् पितृगेहसु ।

वक्षिष्यामि किंनम तपश्चरणं आशीत्तस्याः हेतुमात्रसु ॥ ६५० ॥

(यतः) महामायाशक्तिः सा आशीत्-न सखरूपेण . (वस्तुतः) ।

अस्मि-हि सर्वं त्रैलोक्यं तस्या-एव एकं कलामात्रसु ॥

शिवेन सहचारिणी (अभिन्ना) शक्तिः (इति) आदित-एव ऐक्यं प्रसिद्धं

आशीत् ।

कारणविशेषेण (स्वातन्त्र्यलीलाभावेण) लोकाचारदर्शनार्थं तपसः करणं

आभाषितसु ॥

(तत्रापि) अत्युत्कृष्टता-गतं तस्याः तपश्चर्यया तेजः अत्यन्ततया ।

वक्तुं-शक्यं कियद्नाम, कुर्यां अद्युना प्रासङ्गिकवृत्तं समाप्तम् ॥

आरब्धं यावत् तया संक्रमणं गृहमार्ग-प्रति ।

समीक्ष्य देवैः तत् आरब्धं तामुद्दिश्य संस्तवनं (प्रशंसनसु) ॥

(यथा) कृतः देवानामपि देवेन महान् तव प्रसादः ।

तव, हे-गौरि, हे-राजकुमारी, अस्मि अभ्युदयवाहः (अस्मत्तः) ॥ ६५५ ॥

बुद्धिश्च मैनावती गय वारयाह् खग् ।
 हिमालय् ते स्यठाह् लङ्गु तम् करनि शावग् ॥
 प्रज्ञलवुनु तम् वुकुख् कर्मुकु बडु खप्रकाग् ।
 कह्ख् तम् मर्हवा शावाग् शावाग् ॥
 ल्वकटि-पान-प्यठय् आसूय् च्य सतचू लय् ।
 च्य व्वयिनय् जय् सदाशिव-सङ्गु दया छय् ॥ २० ॥

21. HIMĀLAYA AND MĒNAKĀ PRAISE PĀRVATĪ.

प्रथम् ओसुय् शिव-सन्दु ज्यन-कालय् ।
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥ ६५८ ॥
 दिचय् हरनञ्ज कालय् लोल-डालय्
 सदाशिव् पान क्रोडुयन् बाल-बालय् ।
 च्यह्य् बाल-पान तोयोय् बूल-बालय्
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥ ६६० ॥
 दलन्-दीशुकु चलुय् जलदय् मलालय्
 च्य वरने सदाशिव् धियि कमि हालय् ।
 च्य लूखमंतु र्तु कुह् पानय् पननि कपालय्
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥
 गनान् छम् प्रय् वनन्-हन्दि पोश् बालय्
 च्य जागय् पोश् मिलविध् अर्ग-चालय् ।
 छह् कृष्णञ्ज पालना च्यानिय् हवालय्
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥

(तां तथाविधां) दृष्ट्वा भेनका (जननी) संपन्ना अत्यन्तं प्रसन्ना ।
 हिमालयः (पिता) च अत्यन्तं (प्रसन्नः) लग्नः तस्याः कर्तुं प्रशंशाम् ॥
 देदीप्यमानः तस्याः दृष्ट्वाभ्यां शोभाग्यस्य अतिमहान् स्वप्रकाशः ।
 कृतं-ताभ्यां (च) तस्याः अहोभाग्यमिति प्रशंसनं प्रशंसनं (वीक्षया
 प्रशंसनम्) ॥
 बाल्यादेव-प्रभृति आसीत्ते तत्र सहस्तुसंयोगस्य प्रीत्यासक्तिः ।
 तव ध्रुयात्ते जयजयकारः श्रीसदाशिवस्य महान् अनुग्रहः अस्ति-यां-प्रति
 ॥ २० ॥

श्रीपार्वत्या मातृकृतस्तुतिप्रस्तावना ॥ २१ ॥

प्रेम आसीत्ते परमशिवस्य जन्मन-आरभ्य ।
 कुर्यां-त्वत्कृते अहं प्रेमपुष्पैः (विचिताः) पुष्पमालाः ॥ ६५९ ॥
 दत्तानि- (विहितानि-) त्वया भृगपोतस्येव उच्छ्रलितगतानि
 प्रेमविह्वलतया
 श्रीसदाशिवः स्वयमेव अन्विष्टः प्रति-पर्वताधित्यकोपत्यकम् ।
 तत्रैव बाल्यावस्थायां संतुष्टीभूतस्ते नित्यबाल्यमनोहरमूर्तिः-शम्भुः
 कुर्यां-त्वत्कृते ॥ ६६० ॥
 दाक्षिणात्यप्रदेशस्य (अर्घतो दत्तप्रजापतिसंबन्धी) अपगतस्ते
 श्रीघ्रमेव मनुः
 तव वरणाय श्रीसदाशिवः आगमिष्यति केनापि वृत्तेन
 (महाप्रश्रयसंभारेण)
 त्वया (हि) लिखितं प्रशस्तं अस्ति (सद्भाग्यं) स्वयमेव स्वस्मिन्
 भालपट्टे
 कुर्यां-त्वत्कृते ॥
 घनीभवन्ती अस्ति-मे प्रीतिः वनानां पुष्पाणि आनयिष्यामि
 त्वयि समर्पयिष्यामि पुष्पाणि मेलयित्वा अक्षतहस्तपूरैः ।
 अस्तिं कृष्णस्य पालनं तव स्वायत्तमस्ति
 कुर्यां त्वत्कृते ॥

करन् वक्ति वक्त्य च्याञ्ज्य परमशक्ती
 अह् वक्तवन् च्याञ्ज वक्त्यय नित्यम्बक्ती ।
 अह् वक्ती च्याञ्ज कासान् साञ्ज सक्ती
 अह् वक्त्य च्याञ्ज वक्तवन् नेख्वखती ॥ २१ ॥

22. PRAYER AND PRAISE ADDRESSED TO PĀRVATĪ BY THE WHOLE
UNIVERSE.

हिमालय-पर्वतनि गरि च्य ज्ञायख् ।
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥ ६६४ ॥
 परमशख्य परमशिव् क्वाडनि द्रायख्
 कर्म-सूत्य सपञ्जख् शिवशक्ति-रूप् ।
 भगवथ-माया बोजनय् आयख्
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥ ६६५ ॥
 परमात्म-सूर्य-मञ्ज तीञ् ननु द्रायख्
 प्रकलनि आयख् संसारम् ।
 यमि-मञ्ज द्रायख् तथि मञ्ज चायख्
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥
 जगतचू दाता अख् फलदायख्
 यम् दिख् च्य तम् दिथि शिवजी ।
 सुय् च्य लायख् च्य तम् दायख्
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥
 वरने यियिद्य् अय् वैकुण्ठ-नायख्
 वीगिम् खसनुकु कुय् हाय्यख् ।

कुर्वन्ति (सर्व एव) भक्ताः भक्तिं तवैव हे परमशक्ते
अस्ति (हि) भक्तानां तव भक्तिरेव नित्यमुक्तिरूपा ।
अस्ति (हि) भक्तिः तव नाशयन्ती अस्माकं संकटम्
अस्ति (हि) भक्तिः तव भक्तानां सौभाग्यशालिता ॥ २१ ॥

पार्वतीं प्रति सर्वस्य जगतः स्तुतिपूर्वकं कीर्तनम् ॥ २२ ॥

हिमालय-पर्वतस्य गृहे त्वमेव जाता-त्वम् ।
आगता-त्वं कर्तुं जगत्याः पालनाम् ॥ ६६४ ॥
परमशक्तिरूपा परमशिवं अन्वेष्टुं निर्गता-त्वम्
सत्कर्मणा (लोकाचारविहितेन) संपन्ना-त्वं अभिन्नशिव-
शक्तिरूपा ।
भगवन्माया (साक्षात्) दृष्टिपथं आगता-त्वम्
आगता-त्वं ॥ ६६५ ॥
परमात्म-सूर्य-मध्यात् प्रकाशरूपा प्रत्यक्षं निर्गता-त्वम्
प्रकाशयितुं आगता-त्वं संसारमण्डलम् ।
यन्मध्यात् निर्गता-त्वं तस्यैव मध्यं प्रविष्टा-त्वम्
आगता-त्वं ॥
जगतः दातृरूपा अस्मि फलदात्री
यस्मै दास्यसि त्वमेव तस्मै दास्यति (सत्फलं) श्रीशिवः ।
स-एव तवैव योग्यः त्वमेव तस्य धीमचिवात्मिका
आगता-त्वं ॥
वरीतुं आगमिष्यति-त्वां (सः) सह-कृत्वा वैकुण्ठ-नायकम्
(श्रीविष्णुम्)
विमानचित्रस्य* आरोहणस्य अस्ति-ते संपदुपभोगः ।

* विवाहोत्सवेषु गृहाङ्गनमध्ये पञ्चरङ्गादिना शक्तिमानाकारं चित्रं लिख्यते
स उच्यते ।

मानर्यञ् पतिव्रथ् त सती द्रायख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥
 कृष्ण लोल-तारौ सेतार वायख्
 वाणी भवानी चय् गच्छि स्यद् ।
 सय् करिय् नाद-व्यद् बोजनम् लायख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥ १२ ॥

23. THE LEGEND OF THE ASURA TĀRAKA. HE OPPRESSES THE GODS.
 ŚIVA TELLS HOW BRAHMĀ HAS EXPLAINED TO THEM THAT HE
 CAN ONLY BE CONQUERED BY ŚIVA'S SON, AND SENDS ARUNDHATĪ AND
 THE SEVEN ṚṢIS AND OTHERS TO HIMĀLAYA TO ASK HIM AND
 HIS WIFE TO GIVE THEIR DAUGHTER TO ŚIVA IN MARRIAGE. THEY CON-
 SENT. ARUNDHATĪ, ETC., RETURN TO BENARES AND INFORM ŚIVA.
 HE IS PLEASED, AND DIRECT NĀRADA TO SUMMON BRAHMĀ, VIṢṆU, AND
 THE OTHER GODS.

च्छ्वाह् अख् ओसु ओसुम् शिवसन्दु वाव् ।
 तमिस् क्विस् सूत-पौरानिख् दपान् नाव् ॥ ६७० ॥
 ऋषीश्वर् वडु तपोश्वर् कर्मवानय् ।
 मनस् आमिस् खनिय् अरदाह् पुरानय् ॥
 इयय् पाठिन् दिवान्-कुय् वीद-साञ्ची ।
 तपोवन-प्यठ शिव-जी आव् काशी ॥
 वनारस् नाव् काशिय-हन्दु कुह् मग्गह् ।
 मदादेवस् कुह् तमि दीशुकु प्रथम् पूह् ॥
 वसान् युस् तति मोक्ष्चय् गय् वनान्-छस् ।
 सदाशिव् पान शिव-लूकस् अनिय् तम् ॥
 ततुय् वातिय् सत च्छि मंगनाविन् ।
 तिमन् सारिय् मनकि सिर् वार बाविन् ॥ ६७५ ॥

मानवतौ पतिव्रता सती च निर्गता-त्वं (एव)

आगता-त्वं ॥

हे कृष्णाख्य* हादात्म-तन्त्रीभिः वीणां वादयिष्यसि (चेत्)

वाणी (परात्मिका) भवानी तवैव संपत्स्यते सिद्धा ।

सा-एव करिष्यति-ते नाद-विन्दात्मकां अवधार्य योग्यम्

आगता-त्वं ॥ २२ ॥

प्रकृतवृत्तकथानकरूपणम् ॥ २३ ॥

ऋषिरेकः एकः आसीत् आसीच्-(च)-तस्य शिवात्मपरमात्मनः अतिरागः ।

तस्य सन्ति (लोकाः) सूत-पौराणिक-इति कथयन्तः नाम ॥ ६७० ॥

(सः) मुनीश्वरः महान् तपस्विनामग्रः सत्कर्मशीलः (च) ।

मनसि आसन्-यस्य उट्टुङ्कितानौव अष्टादश पुराणानि ॥

(तत्कथनानुरूपं) इत्थं प्रकारेण प्रददाति वेदस्य-प्रामाण्यम् ।

तपोवन-पृष्ठात् श्रीशिवः आगतः काश्याम् ॥

वाराणसीति नाम काशीपुरः अस्ति प्रसिद्धम् ।

महादेवस्य अस्ति तस्य देशस्य प्रेम पूर्णम् ॥

वास्तव्यः यः तत्र मोक्षस्यैव गतिः संभवन्ती-तस्य ।

सदाशिवः स्वयं शिवलोकं आनयिष्यति तम् ॥

तत्रैव प्राप्य समर्पयः आनायितास्तेन ।

तेषु सर्वाण्येव मनसः रहस्यानि सम्यक् आविष्कृतानि-तेन ॥ ६७५ ॥

* ग्रन्थकृतः स्तोत्रिः । † योगप्रसिद्धः शब्दः ।

‡ एतद्वृत्तं वेदे पूर्वभूतमेव प्रकाशयति स्मर इति भावः ।

अरुंधती वमै नारद्-मुनीश्वर ।
 सर्पिन् हाजिर् तिमन् लगु वननि ईश्वर ॥
 कुह तारक-नाम् दैत्याह् अस् वजोरय् ।
 तमिष् न्युमत्-कुह देवन् राज्य् सोरय् ॥
 क्खिह् तस्-निष् देवता लाचार् आमति ।
 बहार अत्राफ् क्खिष् तफ् करनि द्रामति ॥
 तिमन् वनुमत्तु जि कुह ब्रह्मा-जियन् इय् ।
 कुह राज्ञौ तारकस् प्पठ् पान शिव-जिय् ॥
 करिव् तफ् शिव-नाथम् वनि संतान् ।
 लबिव् अद् राज्य् सुय् ह्ययि तारकस् ज्यान् ॥ ६८० ॥
 सुह तारुख् दर्म-कर्म-निष् प्पयि तत्तु-ताम् ।
 शिवस् संतान् व्वत्पथ् गक्खि यत्तु-ताम् ॥
 बहानाह् ज्ञाहिस्कु तस् इय् वनुनु प्पव् ।
 न-तथ् निष्काम निष्कल् कुय् सदाशिव् ॥
 गक्खिव् त्वहि तस् हिमालम् निष् वनिव् इय् ।
 अनोन् गौरौ वनन् इथ-पाठि शिव-जिय् ॥
 कुह फ़र्मावान् इथय्-पाठि शिव शंकर् ।
 करव् गौरिय् सूतिनय् अमि स्वयंवर ॥
 व्वय्यन् जै-जै च्य-हिहिस् वाग्यवानम् ।
 सदाशिव् पान यियि यस् कज्जदानम् ॥ ६८१ ॥
 इह् बूजिय् सत-च्छि अरुंधती ह्यथ् ।
 पकान्-गय् वज्रुख् हिमालम् हकैकथ् ॥

अरुन्धती (वसिष्ठसिद्धिर्मिथौ) (च) सह नारदपिणा ।

(ते सर्वे) संपन्नाः संनिहिताः तान्-प्रति प्रवृत्तः वक्तुं ईश्वरः ॥

अस्ति (हि) तारको-नाम देव-एकः एकः अतिबली ।

तेनैव अपनीतमस्ति देवानां राज्यं सर्वमेव ॥

सन्ति (हि) तस्मात् देवाः उद्देगं आगताः ।

बहिरेव वृरेषु-प्रदेशेषु सन्ति तपः तमुं निष्क्रान्ताः ॥

तेभ्यः कथितं हि अस्ति श्रीब्रह्मणा इदमेव ।

अस्ति प्रसन्नः तारकं प्रति स्वयं श्रीशिवः ॥

कुरुत तपः (येन) श्रीशिवस्य उद्भविष्यति अपत्यम् ।

अलक्ष्मणत ततः राज्यं (स्वं) स-एव ग्रहीष्यति (अपनयिष्यति)

तारकासुरस्य जीवनम् ॥ ६८० ॥

सः तारकासुरः धर्मात्-कर्मणः पतिष्यति तत्कालपर्यन्तम् ।

शिवस्य अपत्यं उत्पन्नं संपत्स्यते यावत् ॥

मिथमात्रं प्रत्यक्षं (लौकिकं) तस्य ईदृशं कथयितुं आपतितम् ।

अन्यथा निष्कामः निर्वासनः अस्ति सदाशिवः ॥

गच्छत यूयं तस्य हिमालयस्य समीपे कथयत इदमेव ।

आनयिष्यामः (आनयिष्यामि)-तां गौरौ कथयन्ति (कथयति)

इत्थं श्रीशिवः ॥

अस्ति आज्ञापयन् इत्थं-प्रकारेण श्रीशिवः शंकरः ।

करिष्यामः (करिष्यामि) गौर्या सह वयं (अहं) स्वयंवरम् ॥

भूयात् जयकारः त्वत्सदृशस्य भाग्यशालिनः ।

सदाशिवः स्वयं आगमिष्यति यस्य कन्यावरणार्थम् ॥ ६८१ ॥

इदं श्रुत्वा समर्षयः अरुन्धत्या सह ।

निर्जग्मुः कथितस्तेः हिमालयाय वृत्तान्तः ॥

च॒ह् कु॒ख् ब॒डु॒ वा॒ग्य॒वा॒न॒य् क॒र्म॒वा॒न॒य् ।
 यि॒यि॒य् शि॒व॒ना॒य् ह्य॒यि॒य् च्य॒य् क॒ज्ज॒दा॒न॒य् ॥
 कु॒ह् वी॒दु॒कु॒ आ॒द् यु॒स् ओं॒का॒र॒स्य॒-म॒ञ्ज् ।
 यि॒यि॒य् स॒ग॒म्ब॒ख् सु॒ह् च्या॒नि॒स् द्वा॒र॒स्य॒-म॒ञ्ज् ॥
 नि॒रं॒ज॒न् नि॒र्म॒ल् नि॒र्ग॒व॒न् नि॒रा॒का॒र् ।
 न त॒स् क्रू॒द॒य् न त॒स् लू॒व॒य् नि॒रा॒हा॒र् ॥
 म॒हा॒मा॒या॒य इ॒न्दु॒ कु॒य् क॒र्म॒लो॒नु॒य् ।
 दि॒यि॒य् द॒र्श॒न् यि॒यि॒य् सु॒य् ग॒र च्यो॒नु॒य् ॥ ६८० ॥
 ति॒थ॒य् मै॒ना॒व॒तौ य्य॒लि॒ बो॒ज॒ना॒व॒ख् ।
 स्य॒ठा॒ह् साँ॒प॒ञ्ज् प्र॒स॒न् आँ॒का॒र् स दा॒व॒ख् ॥
 द॒पु॒ख् हि॒मा॒ल॒न् ति॒ म॒ञ्जु॒र् कु॒ह् म॒ञ्जु॒र् ।
 पु॒नि॒मू॒-च॒न्द्र॒म ख॒त् म्य॒य् पू॒रि॒-क॒नि॒ पू॒र् ॥
 इ॒ह॒य् क॒य् च्य॒य् य॒वि॒थ् मा॒नि॒व् द॒य॒-ग॒थ् ।
 म्य॒ व॒नु॒म॒व वा॒ख् ल॒हि॒ ज्ञा॒नि॒व् स॒तो स॒थ् ॥
 ह्य॒तु॒ख् रु॒ख॒स॒थ् ति॒म॒न्-नि॒ग आ॒य् का॒शी ।
 म॒हा॒दे॒व॒स् द॒पु॒ख् हे अ॒वि॒ना॒शौ ॥
 यि॒ह् केँ॒का॒ह् अ॒स्य॒ आ॒सू॒य् आ॒गि॒या च्या॒ञ्ज् ।
 अ॒कू॒य् क॒य् बो॒ज॒वु॒नु॒ पा॒न॒य् ति॒मौ मा॒ञ्ज् ॥ ६८५ ॥
 इ॒ह् बू॒जि॒थ् वा॒र॒या॒ह् ख॒ग् ग॒व् म॒हे॒श्व॒र् ।
 ति॒थ॒य् हाँ॒जि॒र् स॒प॒नु॒ ना॒र॒द् मु॒नी॒श्व॒र् ॥
 म॒हा॒दे॒व॒न् द॒पु॒स् ग्राँ॒हि॒ बो॒ज् थ॒व् क॒न् ।
 ग॒क्कि॒थ् ब्र॒ह्मा॒-जु॒व॒स् वि॒ष्ण॒म् इ॒ह् क॒थ् व॒न् ॥

त्वं अस्मि महान् भाग्यवान् सुकर्मकृत् ।

आगमिष्यति-ते श्रीशिवः प्रतिग्रहीष्यति-ते त्वत्तः कन्यादानम् ॥

अस्ति (हि) वेदस्य आदिभूतः यः ओं- (प्रणव)-इति-तस्य मध्ये ।

आगमिष्यति-ते संमुखं सः तव द्वारमध्ये (द्वारे) ॥

(यः) निरञ्जनः निर्मलः निर्गुणः निराकारः (च) ।

न तस्य क्रोधः न तस्य लोभः निरपेक्षभोज्यः (चास्ति) ॥

महामायारूपायास्त्वत्कन्यायाः अस्ति भाग्यं (भर्तृरूपः सः) ।

दास्यति-ते दर्शनं आगमिष्यति स-एव गृहं तवेव ॥ ६९० ॥

तथैव मेनका यदा आविता-तेः ।

(सापि) अतिशयेन संपन्ना प्रसन्ना अङ्गीकारं सा दापिता-तेः ॥

प्रतिकथितं-तेभ्यः हिमालयेन अपि स्वीकृतं अस्ति स्वीकृतम् ।

पूर्णिमाचन्द्रमाः (इव) उदितः समेव पूर्वदिग्भागात् पूर्णः ॥

इमामेव कथां (वाचं) चित्ते निधाय मन्यध्वं देवीं-गतिम् ।

मया कथितं-वः वाक्यं पूयं जानीत सत्यमेव सत्यम् ॥

गृहीता-तेः गमनानुज्ञा तेभ्यः आगताः काशीम् ।

(तत्र) महादेवाय कथितं-तेः हे अविनाशिन ॥

यत्किंचिद्रूपा अस्माकं आसीत् आज्ञा त्वदीया ।

एकामेव कथां (वाचं) शृण्वद्भिः स्वयमेव तेः संमता (सा)

॥ ६९५ ॥

इदं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नाः संपन्नाः महेश्वरः ।

तथैव प्रत्यक्तः संपन्नः नारदः सुनीश्वरः ॥

महादेवेन कथितं-तस्मै संदेशं शृणु निर्घृष्ट कर्णैः (त्वम्) ।

गत्वा श्रीब्रह्मणे विष्णवे इमां वाचं वद ॥

त्रिकोटी देवता ह्ययं अस्य निश्चिन् ।
 बुद्धिं वेलाहं ममिथं तिमं हाजिरी दिन् ॥
 इह बुद्धिं द्राव नारद-जौ तुज्जन् दव् ।
 पकान्-गव् विष्णुलोकस् वातिथय-प्यव् ॥ २३ ॥

24. NĀRADA GOES TO VIṢṆU, AND, AFTER PRAISING HIM, INFORMS
 HIM OF ŚIVA'S INTENDED MARRIAGE.

हरि-नारायणस् लग् बावने हाल् ।
 महाराजा महादेवुन् च कुय् साल् ॥ ३०० ॥
 च्छ् राम-रूप-किन् सीताय तोयोस्
 च्छ् कृष्ण-रूप-किन् राधाय तोयोस् ।
 तुल्य् च्यय् किय-प्यठ् गोवर्धनुक् बाल्
 महाराजा महादेवुन् च कुय् साल् ॥
 च्य लोलच यन् ख्यय्य यशोदाय निश्च
 च्छ् रुदुख् लोल-किन् कुजाय निश्च ।
 सुदामनि अय ख्यय्य कम्-मिरिचू चाल्
 महाराजा महादेवुन् च कुय् साल् ॥
 बनोवुयन् अकिय् मिरि-म्बच्छ-सूत्य् दनिय्
 दयिम्य म्बच्छ अय रटुनय् श्रीहृक्किणिय् ।
 वनय् करूनय् दिहस् कोताह् जरो-माल्
 महाराजा महादेवुन् च कुय् साल् ॥
 विभीषणस् दितुय लंकाय-हन्दु राज्य्
 कलस्-प्यठ् च्यय् यवुय् सुगौवस्य ताज् ।

त्रिकोटिसंख्याकान् मुख्यदेवान् सहकृत्वा अस्माकं समीपे आगच्छेयुः ।

(यथा) समीच्य समयं समेय ते साक्षात्कारं दद्युः ॥

इत्थं श्रुत्वा निष्क्रान्तः नारदर्षिः उत्थापिता-(स्वीकृता)-सेन द्रुतगतिः ।

अगमत् (च) विष्णुलोकं प्राप्सौत् ॥ २३ ॥

विष्णुलोकं प्राप्य नारदार्षर्विष्णुं स्तौति प्रवृत्तिं च

प्रस्तौति ॥ २४ ॥

हरये-नारायणाय प्रवृत्तः कथयितुं वृत्तम् ।

हे-महाराज महादेवस्य तव अस्ति निमन्त्रणम् ॥ ७०० ॥

त्वमेव राम-रूपेण सीतायाः (परमशक्तेः) अतुष्यः

त्वमेव कृष्ण-रूपेण श्रीराधिकायाः अतुष्यः ।

उत्थापितस्त्वया त्वयैव कनिष्ठिकाङ्गुल्यां गोवर्धनाख्यः पर्वतः

हे-महाराज ० ॥

त्वया प्रेमसमर्पितं नवनीतं मुक्तं-त्वया यशोदायाः समीपे

त्वं आस्थितस्त्वं हार्देन कुञ्जायाः समीपे ।

सुधामब्राह्मणस्य हस्तेन मुक्तं-त्वया तख्डुलकण्ठरेणोः

हस्तपूरमात्रम्

हे-महाराज ० ॥

संपादितस्त्वया-सः एकेनैव तख्डुलकण्ठचूर्णदानेन महाधनी

द्वितीयायाः मुष्टेः (तद्रुहणकृते) हस्तः गृहीतस्त्वया-ते

श्रीरुक्मिण्या ।

विज्रभिः कृता-तया-ते दास्यसि-तस्मै कियन्-नाम स्वर्णादिद्रव्यम्

हे-महाराज ० ॥

विभीषणाय दत्तस्त्वया लङ्कायाः राज्यम्

शिरसि त्वयैव स्थापितं-त्वया सुग्रीवस्य (राज-) मुकुटम् ।

ज्य बख्चुथ बलिदानवस् ति पाताल
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय् साल् ॥
 वञ्चन् त बालकन् ह्यथ् म्वयु ज्य ब्रह्मा
 बनाविथ् तिम् तिथिय् तस् करूथ् चमा ।
 च्ह तोयोख् गोपियन् कुय् नाव् गोपाल्
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय् साल् ॥ ७०५ ॥
 मरिथ् असि देवकिय् गामति श् संतान्
 अनिथ् दितियस् दिहुकु कडुथस् ज्य अर्मान् ।
 तिमन् ओसु मरनस् गोमतु स्यठाह् काल्
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय् साल् ॥
 परिथ् विद्या म्वरन् दक्षिना मँजूय् ज्यान्
 गच्छमत्यय् दिनु मूदुमतु अनिथ् संतान् ।
 समुद्रस् फटुम् वदि वदि न्य गलिम् लाल्
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय् साल् ॥
 मनस् व्यलि राग् संतान-सन्दु स्यठाह् गोस्
 अनिथ् तमि रूप दितुथम् थिय् तमिस् ओसु ।
 करून् अस्वथ् ज्य-कुन् च्य कुख् फिरान् काल्
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय् साल् ॥
 शंखाखर् दैत्य् मोरुथन् शंख् तमिस् द्राव्
 कुह् तथ् शंखस् ज्य थवुमतु पान्चजन्य् नाव् ।
 तवय्-बापथ् दिचुथ् पाञ्जिस् अन्दर् काल्
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय् साल् ॥

त्वया परितोषेण-समर्पितं-त्वया बलिदानवाय अपि पातालराज्यम्
हे-महाराज ० ॥

वत्सान् (गोपाल-) बलकान् च संगृह्य अपगतः त्वत्तः ब्रह्मा
समुद्रावितास्त्वया ते तथैव (तादृशा एव) तस्मै (ब्रह्मणे)
कृता-त्वया क्षमा ।

त्वं संतुष्टस्त्वं गोपीनां अस्ति-ते नाम गोपाल (इति)
हे-महाराज ० ॥ ७०५ ॥

सृत्वा आसन् देवकीमातुः गतपूर्वा षट् पुत्राः
आनीय दत्तास्त्वया-तस्यै मनसः निष्कासितस्त्वया-तस्याः
त्वया अत्यौत्सुक्येणः ।

तेषां आसीत् मरणकालात् व्यतीतः अत्यन्तः समयः
हे-महाराज ० ॥

अधीत्य (अध्याप्य) विद्याः गुरुणा दक्षिणा प्रार्थिता-त्वत्तः स्या
इष्टं-देयमस्ति-चेत् दातव्य(स्त्वया) सृतः आनीय पुत्रः ।

समुद्रे निमग्नः-स-मे रुदित्वा रुदित्वा मम विनष्टा-मे कनीनिकाः
हे-महाराज ० ॥

(इत्थं) मनसि यदा रागः (अत्यौत्सुक्येण हठः) पुत्रस्य अतिशयेन
संपन्नस्तस्य
आनीय तेन रूपेण (साक्षात् एव) दत्तस्त्वया-तस्मै यादृश
(-एव) तस्य आसीत् ।

कृता-तेन कृतकृत्यभावेन-स्तुतिः त्वां-प्रति, (यतः) त्वमेव असि
विपर्ययन् सृष्ट्यम्
हे-महाराज ० ॥

शङ्खगुरुरनामा दैत्यः हतस्त्वया-सः शङ्खः तस्मात् निर्गतः
अस्ति तस्य शङ्खस्य त्वया संनियतं पाञ्चजन्य-इति नाम ।

तत्कार्यार्थमेव प्रक्षिप्ता-त्वया जलधेः मध्ये भ्रम्या
हे-महाराज ० ॥

करनि लङ्गि पाङ्क् पांडव् च्याञ् पूजा

स्यठाह् गव् रशख् राजन् क्याह् इह् शूब्या ।

सुदर्शन-चक्र मोरुथन् सुय् शिशुपाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥ ७१० ॥

कुह् कम् तागय् वनिय् ह्यकि च्योनु चर्यय्

शुराह् साम् ऐठ् अख् हय् त्रिय वर्यय् ।

वरिय् कुख् बालुखाह् चटिय् मुहनि काल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

बनाविय् रूफ् व्यनु व्यनु प्रय्-अकिस् सूत्य्

कुनुय् आसिय् करान् ओसुख् च्ह् दिह् कूति ।

स्यठाह् शर्मन्द गोसय् तियु बुद्धिय् हाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

च्य खारिय् म्वक्तमालि-किति म्वक्त कुलिय्

मङ्गिमि-यारि राधिकाय-हन्दि कूति तुलिय् ।

तियय्-पाठि वालि शिवजी रूद-कनि लाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

वरूय् यिय-पाठि लक्ष्मी आसू च्यय् प्रय्

तियय्-पाठि शंकरस् गौरी वरूञ् च्यय् ।

करनु कुय् वारयाह् खग् तसति हिमाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

कुनुय् कुख् आसवुन् किय् लक्ष्-बदि नाव्

सदाशिव-रूप कृष्णस् दर्शुनाह् हाव् ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पञ्च पाण्डवाः तव पूजाम्

(तेन) अतिशयेन संपन्नः द्वेषः राज्ञः किंनाम इत्थं शोभते
(योग्यं नास्तीति)

(तावत्) सुदर्शनेन-चक्रेण हतस्त्वया-सः स-एव शिशुपालः

हे-महाराज० ॥ ७१० ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं कथयितुं शक्नुयात् तव चरित्रम्

घोहश्च सहस्रं अष्टौ एकं शतं स्त्रियः वृतास्त्वया ।

(तावत्) वृत्वा अस्मि बालकमात्रं कृत्वा मोहस्य जालानि

हे-महाराज० ॥

उन्नावितानि-त्वया रूपाणि भिन्नं भिन्नं प्रत्येकया सह

एक-एव भूत्वा कुर्वन् आसीः त्वं रूपाणि कियन्ति (असंख्यानि) ।

अतिशयेन लज्जितः संपन्नो-ऽहं-ते तादृशं दृष्ट्वा चरितम्

हे-महाराज० ॥

त्वया आरोपिताः राधिकायाः-कृते (मुक्तमालाया वा) मुक्तफलात्मकाः

वृत्ताः

मध्यस्थेन (विवाहार्थं) (येभ्यः) राधिकायाः असंख्याः

(मुक्ताः) उत्थापिताः (प्राप्ताः) ।

तादृक्-प्रकारेण वर्धयति श्रीशिवः वर्धणरूपेण रत्नानि

हे-महाराज० ॥

वृता-त्वया येन-प्रकारेण लक्ष्मीः आसीत् तवेव अनुरागः

तादृक्-प्रकारेण शङ्करस्य पार्वती वरणीया अस्ति ।

कर्तव्यः अस्ति अतिशयेन प्रसन्नः तस्यापि हिमालयः

हे-महाराज० ॥

एक-एव अस्मि दर्शमानः सन्ति-ते लक्ष्मणः नामानि

सदाशिव-रूपेण भक्तस्य (कृष्णाख्यग्रन्यकर्तुः) दर्शनं प्रदर्शय ।

अबीद-वक्यं वखुचुस् तस् दुयी गाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

25. VIṢṆU, PLEASSED, DISPATCHES NĀRADA TO CALL BRAHMĀ AND THE OTHER GODS. THEY ALL APPROACH ŚIVA. ŚIVA DISPATCHES NĀRADA TO WARN HIMĀLAYA, WHO NOTIFIES THE APPROACHING WEDDING. NĀRADA INFORMS ŚIVA OF THIS. THE WEDDING PROCESSION IS FORMED AND STARTS. VIṢṆU LEADS THE OTHER GODS.

दृह् ब्रुज्जिथ् श्री-विष्णुजी खग् स्यठाह् गव् ।

वननि लंगु मोनु स्वामी श्री-सदाशिव् ॥ ७१६ ॥

अच्छिव्-किन्नि अस्मि पक्व् हरश्चम् थविथ् मन् ।

चह् गक् ब्रह्मा-जियस् वन् सृत्य सुय् अन् ॥

गंडिथ् गुलि द्राव् नारद-जी इहय् कथ् ।

वज्रुन् ब्रह्मा-जियस् कथ् आव् तस् ह्यथ् ॥

खवर् नारद-जुवन् करू ज्याय-ज्याय ।

त्रिकोटी देवता ब्रुज्जिथ् तिय् आय ॥

खमिथ् गरुडस् मुरारी करू तयारी ।

शिवस् निश आव् अद ह्यथ् देव् सारी ॥ ७२० ॥

गंडिख् गुलि त करूख् शिवनाथम् नमस्कार् ।

ह्यह् क्याह अस्य आगिया, सारिथ् किह् तयार् ॥

महादेवन् दपुख् नारद-मुनीश्वर् ।

ग्वडज् शक्ति ह्यथ् गक्किन् तंतु तिय् कुह् व्यहर्त् ॥

गक्किथ् वनु नारदन् हिमालयस् इय् ।

त्रिकोटी देवता ह्यथ् ओय् शिव-जिय् ॥

ब्रह्मेतरूपां-भक्तिं वितर-तस्मै तस्य (भक्तस्य) द्वैतं विनाशय ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

हे-महाराज ॥

श्रीविष्णुना तच्छ्रुत्वा प्रत्युच्यते यच्च विधीयते तद्वृत्तम् ॥ २५ ॥

इत्थं श्रुत्वा श्री-विष्णुः प्रसन्नः अतिशयेन संपन्नः ।

कथयितुं प्रवृत्तः अस्माकं स्वापी श्री-सदाशिवः (अस्ति)

॥ ७१६ ॥

अस्तिद्वारा (इव) वयं (अहं) आगमिष्यामः (-मि) हर्षं

स्वार्पायित्वा मनः ।

त्वं गच्छ ब्रह्माणं वद, सह तं आनय ॥

बद्धा श्रुत्वा निर्गतः नारदर्षिः इयमेव वार्ता ।

(गत्वा) कथिता-सेन श्री-ब्रह्मणे कथा (प्रवृत्तिः), आगतः

(नारदः) तं सह-कृत्वा ॥

प्रवृत्तिः नारदर्षिणा कृता (आवृत्ता) प्रति-देश-देशं (सर्वान्देवादीन्) ।

त्रिकोटिसंख्याकाः मुख्यदेवाः श्रुत्वा तदेव आगताः ॥

आरुह्य गसडं सुरारिणा कृता सज्जना ।

शिवस्य समीपे आगतः अनन्तरं गृहीत्वा देवान् सर्वान् ॥७२०॥

बद्धा-तैः श्रुत्वा कृतकैः च शिवस्वामिने नमस्कारः ।

अस्ति का-नाम अस्माकं आत्ता सर्व-एव स्मः सज्जाः ॥

महादेवेन प्रत्युक्तं-तान् नारदमुनीश्वरः ।

प्रथमं संदेशं गृहीत्वा गच्छतु तत्र तदेव अस्ति समञ्जसम् ॥

गत्वा (च) कथितं नारदेन हिमालयस्य इदमेव ।

त्रिकोटिसंख्यात्मकान् देवान् सह-कृत्वा आगतस्त्वत्समीपे

श्रीशिवः ॥

पकान् छय् म्यय् पतय् तसञ्जय् सवारौ ।

तयारी कर् तयारी कर् तयारी ॥

खवर् बूज्जिथ् बजाविन् श्रादियान् ।

वजान् ओसु ज्यावज्या बडु नगार्खान् ॥ ७२५ ॥

मुवाफिख् आव् म्य व्वञ्ज् दोर्य-जमान् ।

वनिथ् महाराज् यियि श्रिव-नाथ् पान् ॥

सदाश्रिवस् निश नारद् मुनीश्वर् ।

सपेन् हाजिर् दप्योनस् हे महेश्वर् ॥

पकिव् हिमाच-सन्दि-किनि छन कुतिचू ताह् ।

वुकूम् तस् वारयाह्-पाठि ह्यमथ् त दाह् ॥

खवर् बूज्जिथ् सपेञ्ज् सारिचू तयारी ।

सवारी आसू देवन्-हञ्ज् चपारी ॥

वुकुख् लग्नाह् ग्रहदि तथ्-प्यठ् किंदरि बीठि ।

स्यदथ् आय योगिनी ह्यथ् तथ् दितिन् मीठि ॥ ७३० ॥

सदाश्रिव् द्राव् ह्यथ् त्रैलोक्य् मोरुय् ।

लकन्-हन्दि लक् करोरन्-हन्दि करोरय् ॥

खसिथ् गरुडस् चतुर्भुञ्ज् श्री-नरायण् ।

पकान् अमृथ् छकान् ओसु शंख् वायन् ॥

करान् आमिस् त्वता गंदर्व् सारी ।

हरे गोपाल श्री-गोवर्धन-दारी ॥ २५ ॥

आगच्छन्तः सन्ति ममेव पश्चात् तस्य सादिमुख्याः (सहचराः) ।

सज्जनां कुरु सज्जनां कुरु सज्जनाम् ॥

वृत्तान्तं श्रुत्वा वादितास्तेन (हिमालयेन) उत्सवार्थपटहाः ।

ध्मायमानः आसीत् प्रतिस्थानं महान् आनकादिवाद्यनिवहः

॥ ७२५ ॥

इष्टानुकूलः समागतः से श्रुत्वा प्रचारः-समयस्य ।

(यतः) भूत्वा महान्वरः आगमिष्यति श्रीशिवः स्वयम् ॥

(अनन्तरं) श्रीसदाशिवस्य समीपे नारदः मुनीश्वरः ।

संपन्नः प्रत्यक्तः कथितं (-च)-तेन-तस्मै हे-महेश्वर ॥

आगच्छत हिमालयस्य-द्वारा नास्ति कस्यापि (वस्तुनः) विलम्बः ।

दृष्टुं (-च)-मया तस्य अत्यन्त-प्रकारेण श्रीदार्यं धैर्यं (च) ॥

(एतत्) वृत्तं श्रुत्वा संपन्ना सर्वप्रकारेण सज्जना ।

अश्वहस्तादिवाहनानि आसन् देवानां समन्तात् ॥

समीक्षितं-तेः विवाहमुद्धूर्तलग्नं ग्रहाः (सूर्यादयः) नत्र-स्थानेषु

केन्द्राणां स्थिताः ।

सिद्धिः आगता योगिनीः गृहीत्वा तस्य (लग्नस्य) दत्तानि-तया

शुभचुम्बनानि ॥ ७३० ॥

सदाशिवः निर्गतः गृहीत्वा त्रैलोक्यमुख्यान् सर्वान् ।

लक्षसंख्याकानां लक्षान् कोटिसंख्याकानां कोटीः ॥

आरुह्य गरुडं चतुर्भुजः श्रीनारायणः ।

गच्छन् अमृतं सिञ्चन् आसीत् शङ्खं वाडयन् ॥

कुर्वन्तः आसन्-यस्य स्तुतीः गन्धर्वाः सर्व-एव ।

हे-हरे गोपाल हे-गोवर्धनधर (इति) ॥ २५ ॥

26. THE GANDHARVAS PRAISE VIṢṆU.

तोठान् च्य् कुख् बक्ति-बावम् ।

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥ ७२४ ॥

साभिम्बख गीथ् कुय् ग्यवान् शेषनाग्

राथ्-द्यन् अमितन् म्य च्योनुय् राग् ।

जनख्-राज् च्य् करनोवुथन् त्याग्

राज्-भर्तृहरियम् दितुथ् वैराग् ।

योग-किनि तोयोख् भुसुड-कावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥ ७२५ ॥

शंख-मङ्ग शब्द-चावनम् लगयो

बोजवुनु मोच् दावनम् लगयो ।

असवुनु म्बख् हावनम् लगयो

नाश-रस्तिम् यावनम् लगयो ।

लगयो मथ्-रूपकिम् स्वबावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

हे शिव केशव कुम् च्योनु दाम्

शिव-रूप वसवुनु कुख् च्ह् कैलास् ।

राम-रूप लंकाय करवुनु डाम्

कृष्ण-रूप-किनि कुख् खेलान् राम् ।

तार् दिम् मोहनिम् दरियावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

मुख्यमयं च श्रीविष्णुं प्रति गन्धर्वादौनां स्तुतिप्रस्तावः ॥ २६ ॥

तुष्यन् त्वमेव अस्मि भक्तिभावस्य ।

हे-श्यामरूप उपहारीभूयासं-ते रामेति-नाम्नि ॥ ७३४ ॥

सहस्रमुखैः कौर्तिगौतिं अस्ति-ते गायन् शेषनागः

एत्रिन्दिवं भूयान्नाम मे तवैव अनुरागः ।

जनकराजः त्वयैव कारितस्त्वया-सः सर्वसंसारत्यागम्

राज्ञे-भर्तृहरये दत्तं-त्वयैव वैराग्यम् ।

योगविधानेन संतुष्टस्त्वं भुसुख्य-काकस्य

हे-श्यामरूप ॥ ७३५ ॥

शङ्खमघ्यात् शब्दप्रकाशनस्य उपहारीभवेयं-ते

तच्छ्रुतिसमकालमेव मोक्ष-वितरणस्य उपहारीभवेयं-ते ।

हसनशीलस्य मुखस्य प्रदर्शने उपहारीभवेयं-ते

अनन्तस्य यौवनसौन्दर्यस्य उपहारीभवेयं-ते ।

उपहारीभवेयं-ते सत्यरूपस्य स्वभावस्य

हे-श्यामरूप ॥

हे शिवात्मन् केशवात्मन् अस्मि तव दासः

शिवस्वरूपेण वास्तव्यः अस्मि त्वं केशसे ।

रामरूपेण लङ्कायाः कुर्वन्नस्मि सर्वनाशम्

कृष्णरूपेण अस्मि-त्वमेव क्रीडन् रामलीलासु ।

तारं देहि-मे मोहात्मिकायाः महानद्याः

हे-श्यामरूप ॥

कति य॑वि समयन् कंस॑स् जोर्

कति रू॒ज् रावण॑स् तिक्कू॑ दोर-दोर ।

कति रू॒दि लंका॑य बाह् शथ् पोर्

अ॒ज्ञ-ता॒ज्ञ सं॒सार॑ कस् रू॒द् सोर् ।

क॑मि दौ॒फ् प्र॒जलो॑वु म॒ञ्ज वाव॑स्

श्याम-रू॒प लग॑यो राम-नावस् ॥

सर्व-व्या॑पस् कु॒ख् म॒ञ्ज मन॑स्

कृ॒ष्ण-रू॒फ् दारि॑थ् म॒ञ्ज वन॑स् ।

कल ह्यथ॑ वामन्-जीवनस्

आश्च॑र् च॒ होवु॑थ् अ॒र्जुन॑स् ।

चा॒ज्ञ व॒क्तिय॑-ह॒न्दु कु॑म् म्य हावस्

श्याम-रू॒प लग॑यो राम-नावस् ॥

राम॑च॒न्द्र शी॒तल् कु॑य स्व॒वाव्

पु॒निमू॑-द॒ह शि॒व-आ॒र्तौ कर॑नाव् ।

च॒न्द्रचू॑ड सूर्य॑-हि॒ङ्ग द॒र्शुन् म्य हा॑व्

कृ॒ष्णस् शि॒व-लो॒ल ति॑थु ग॒ञ्ज्रा॑व् ।

थि॑थु पा॒थीं करि॑ दरि मावस्

श्याम-रू॒प लग॑यो राम-नावस् ॥ ७४ ॥

कुत्र-नाम निहितानि समयेन कंसस्य वीर्याणि

कुत्र-नाम स्थिता रावणस्य तादृशी प्रभावशीलता ।

कुत्र स्थितानि लङ्कायाः द्वादश शतं पुराणि

अद्य-यावत् संसारः कस्य स्थितः सारभूतः (ध्रुवः) ।

केन दीपः प्रज्वलितः मध्ये वातस्य

हे-श्यामरूप० ॥

सर्वव्यापकः अस्मि-त्वं मध्ये मनसः

कृष्णरूपं धृत्वा मध्ये वनस्य ।

शिरः क्लृप्त्वा वामनजीवनाख्यस्य

आश्चर्यरूपं त्वया प्रदर्शितं-त्वया अर्जुनाय ।

तव भक्ति(-दार्यास्य) अस्ति-मे मे कुतुकम्

हे-श्यामरूप० ॥

हे-रामचन्द्रात्मन् शीतलः अस्ति-ते स्वभावः

पूर्णिमा-दिने शिव-आरती-नामिका-दयाक्रन्दस्तुतिं कारय-मासु ।

हे-चन्द्रचूड सूर्यवत्प्रदीप्यमानं दर्शनं मम प्रदर्शय

कृष्णाख्यस्य (मे-अन्यकर्तुः) शिवप्रीतिं तादृशीं घनीकुरु ।

यथा (नित्यं) पार्थिवलिङ्गात्मशिवार्चनां करिष्यति व्रतानि-करिष्यति

अमावस्यादीनाम्

हे-श्यामरूप० ॥ ७४० ॥ २६ ॥

27. THE AUTHOR EXPLAINS THAT HE CANNOT DESCRIBE THE
GLORY OF ŚIVA'S WEDDING, WHICH EVEN THE GODS
ARE UNABLE TO PRAISE.

कलन् छम् ज्यव् डलन् कुस् कुय् मय्य्-मय्य् ।
 कुह् कस् ताकय् सुह् करि तमि खांदरचू कय् ॥ ७४१ ॥
 समेमति आसि मालर् क्याह् वनय् कूति ।
 सदाशिव् ओस् कियु त कम् आसिस् तमिस् सूत्य् ॥
 महापुरुषन् महादेवुन् महात्मिय् ।
 वनुनु दुर्लब् म्य व्वद् कय्य-पाठि वातिय् ॥
 तसञ्ज लीला कठिञ्ज गामिचू छह् देवन् ।
 वनुनु पञ्चा अद् अस्य मूर्खन् त जीवन् ॥
 वनय् क्याह् मूर्ख-बावाह् दयु वनुनु कुय् ।
 फकय् शिवनाथ-सन्दु नावाह् वनुनु कुय् ॥ ७४५ ॥
 रनिस् खनवट-सूतिन् खड् खनुनु कुय् ।
 अनिस् रूपम् अंदर् वावाह् अनुनु कुय् ॥
 दयिस् कुलिसय् कुह् कति त्युहृय् कुह् कति मूल् ।
 करान् कुस् स्वक्तमर् अति कुम् गङ्गान् तूल् ॥
 कलन् छम् ज्यव् डलन् व्वद् छम् वनय् क्याह् ।
 परय् लीला करय् व्वञ्ज क्स् कोताह् ॥ २७ ॥

28. THE AUTHOR AGAIN EXPRESSES HIS INABILITY AND UNWORTHINESS.

सदाशिव स्वामियो कुस् बक्ति ह्युनुय् ।
 बन्योमत्तु पाप-शैलाह् ऋड् त ह्युनुय् ॥ ७४८ ॥

ब्रह्मादिभिरपि स्तोत्रमशक्यस्य श्रीशिववृत्तस्य वर्णितुमत्यशक्यत्वं
स्वीयं मन्यमानो ग्रन्थकृद्ददति ॥ २७ ॥

मूकीभवन्ती अस्ति-मे जिह्वा चञ्चलीभवन् अस्मि अस्यैव
सत्यमेव-सत्यम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं सः करिष्यति तस्य उत्सवस्य निरूपणम्
॥ ७४१ ॥

समेताः आसन् जगताः किं वदिष्यामि कियन्तः (अमंख्याः) ।

सदाशिवः आसीत् कीदृशः के च आसन्तस्य तस्य सहचराः ॥

महापुरुषाणां (अपि) महादेवस्य माहात्म्यम् ।

वक्तुं दुष्करं मम बुद्धिः केन-प्रकारेण पर्याप्स्यति (तन्माहात्म्यं
वक्तुम्) ॥

तस्य स्तुतिक्रिया कठिना संभूता अस्ति देवानाम् ।

कथयितुं योग्यमस्ति-किं ततः अस्माकं मूर्खाणां वेदिनां च ॥

कथयिष्यामि किं मौर्ख्यमेव ईदृक् कथनीयं अस्ति ।

केवलं श्रीशिवस्य नाममात्रं कथनीयं अस्ति ॥ ७४५ ॥

कुकरस्य कफोणिना गर्तः खननीयः (इव) अस्ति ।

अन्वस्य (इव) रूपस्य दर्शनविषये वायुः (कीदृग्रूपोऽस्तीति
पृच्छा इव) आनेयः अस्ति ॥

ईदृशस्य वृत्तस्य अस्ति कुत्र अग्रभागः अस्ति कुत्र मूलभागः ।

कुर्वन् अस्मि संक्षेपणं (परंतु) अत्र अस्ति-मे संभवन् दीर्घम् ॥

मूकीभवन्ती अस्ति-मे जिह्वा, तरलीभवन्ती बुद्धिः अस्ति-मे,
कथयिष्यामि किम् ।

पठिष्यामि स्तुतिं करिष्यामि अधुना वृत्तान्तं समाप्तम् ॥ २७ ॥

स्वासामर्थमयोग्यत्वं च प्रकटयन्ग्रन्थकृद्देव पुनर्वदति ॥ २८ ॥

हे-सदाशिव स्वामिन् अस्मि भक्त्या हीन-एव ।

संपन्नः पापात्माशिलारूपः जडः भित्तिरूपः च ॥ ७४६ ॥

दया दर्मस् कुनय् केह् कुम् न मैलय् ।

कचैलय् कुस् कचैलय् कुस् कचैलय् ॥ ७५० ॥

अहंकारन् बनोवुमत् ग्वनौ रस्तुय् ।

म्वहाह् आसिथ् म्वहन् करुमत्तु व्वह् हस्तुय् ॥

मखिनि वस्तर् वलिथ् किम् कुम् न अचुय् ।

फकथ् इन्द्रिय-खखचु छम् वार रुचय् ॥

पश्यन्-हन्दि-पाठि कुम् खय् चय् श्यगान् व्वह् ।

मशान् मथ् कुम् दिङ्गकु खख कुम् मंगान् व्वह् ॥

शमान् कुम् न लमान् कुम् लूवमय् कुन् ।

कुनान् तश्रा तवय् छम् लूवमय् कुन् ॥

स्यठाह् कुम् मद् त छम् न वासना श्वद् ।

गङ्ख कथ-पाठि स्यद् म्य छम् न तिकूय् व्वद् ॥ ७५५ ॥

न ज्ञानय् योग् पूजा नय् त्वता द्यान् ।

न ज्ञानय् यज्ञ वक्थ् न संद्या श्रान् ॥*

न ज्ञानय् वीद् परुना खरुन् न नावय् ।

न ज्ञानय् तफ् न ज्ञानय् वक्ति-वावय् ॥

न कुम् परुमत्तु शास्त्र् नय् पुरानय् ।

वुक्थि लूकन् कुनय् कुम् व्रथ् दरानय् ॥

यविथ् व्रथ् छम् ख्यनचु आसान् मनस् कल् ।

खसान् कुम् क्रूद् असान् आसान् पतय् लल् ॥

* न ज्ञानय् पार्थि-पूजा नय् त्वता च्याञ् ।

न ज्ञानय् श्रारत्नी न श्रान् संद्या ॥ इति पाठान्तरम् ॥

† न ज्ञानय् जफ करुन् । इति पाठान्तरम् ॥

दयायां धर्मं प्रत्येव कापि अस्ति-मे न रुचिः ।

कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव ॥ ७५० ॥

अभिमानेन संपादितः गुणैः विहीन एव ।

ममकः भूत्वा मोहेन कृतो-ऽस्मि अहं हस्तिरूपः ॥

मलिनानि वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-मे, अस्मि न शुद्धः ।

केवलं इन्द्रियसुखस्य अस्ति-मे सुष्ठु रुचिरेव ॥

पशूनां-सदृशवृत्त्या अस्मि जग्ध्वा पीत्वा स्वपन् अहम् ।

विस्मरन् सत्यं अस्ति-मे, देहस्यैव सुखं अस्मि कामयन् अहम् ॥

शाम्यन् अस्मि न अनुसरन् अस्मि लोभं प्रत्येव ।

पातयन्ती तृष्णा तेनैव-हेतुना अस्ति-मे लोभं प्रति ॥

अतिशयेन अस्ति-मे मदः अस्ति-मे च न वासना शुद्धा ।

संपत्स्यसि केन-प्रकारेण सिद्धः मम अस्ति-मे न तादृशी

बुद्धिः ॥ ७५५ ॥

(तव) न जानामि योगं पूजां नैव स्तुतिं ध्यानम् ।

न जानामि यज्ञं भक्तिं न संध्यां स्नानम्* ॥

न जानामि वेद-पाठां स्मरणं न नाम्नः (तव) ।

न जानामि तपः न जानामि भक्ति-भावम् ॥

न अस्ति-मया अधीतं शास्त्रं नैव पुराणम् ।

समीक्ष्य लोकान् प्रत्येव अस्मि व्रतानि धारयन् ॥

निधाय व्रतानि अस्ति-मे मुक्तरर्षमेव वर्तमाना मनसि कलना ।

आरोहन् अस्ति-मे क्रोधः हसन्ती वर्तमाना अन्वेव ललना

(कुत्तिय) ॥

* न जानामि पार्श्वबलिपूजां न स्तुतिं तव ।

न जानामि स्नानिस्तुतिं न स्नानं संध्याम् ॥ इति पाठान्तरस्य ॥

† न जानामि जप-करणम् । इति पाठान्तरस्य ॥

म बुक् म्यक् कुन् उमानाथो चमा कर ।

चह् बुक् पनञ्जय दयाय कुन् दया कर ॥ ७६० ॥

खवर् च्यय छ्यय बह् कुम् अन्नर्वहिः कियु ।

चह् कुख् यियु यियु नमस्काराह् च्य तिथु कुय् ॥

अशोमन्तु कुम्, स्यठाह् कुम् मूर्ख नादान् ।

तवय् ज्ञानान् बह् कुम् कुम् मासुकु पान् ॥

खवर् केह् छ्यम् न इय् मासम् बन्योव् कथ् ।

खवर् केह् छ्यम् न छ्यम् कथ-पाठि व्यत्यथ् ॥

अन्द्रि-किनि काल मारान् कुम् चूपोह्य ।

न्यव्रि-किनि कुम् वनान् प्रारब्द कुह् मोह्य ॥

असथ् वानौ वनान् कुम् कुम् डलान् मन् ।

अपञ्जु पञ्जु वृज्जि वृज्जिय् कुम् थवान् कन् ॥ ७६५ ॥

न्यवर् तञ्जर अन्दर् मोह्य स्वच्यर् कुम् ।

खच्यर् कुम् तय् खच्यर् कुम् तय् खच्यर् कुम् ॥

तिक्रय् कामचू म्य छ्यम् नेचन् अन्दर् ज्याय् ।

नञ्जर यामथ् दिवान्-कुम् छ्यम् गङ्गान् राय् ॥

म बुक् म्यक् कुन् उमानाथो चमा कर ।

चह् बुक् पनञ्जय दयाय कुन् दया कर ॥

खवर् साह्य च्य छ्यम् म् म्योनु कूठु कियु कुय् ।

चह् कुख् यियु यियु नमस्काराह् च्य तिथु कुय् ॥

गराह् वनान् कुमय् निर्मन् निराकार् ।

गराह् वनान् कुमय् शंभो जटादार ॥ ७७० ॥

मा पश्य मामेव प्रति,* हे उमानाथ क्षमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुरु ॥ ७६० ॥

विदितं तवैव अस्ति-ते अहं अस्मि अन्तर्वहिः (च) कौदृशः ।

त्वं अस्मि यादृक् यादृक्(रूपः) नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

त्रिमलेन-स्थूलीभूतः अस्मि, अतिशयेन अस्मि मूर्खः निर्बुद्धिः ।

तेनैव-हेतुना जानानः अहमस्मीति (ममतां) अस्ति-मे मांसमयः

स्वात्मा ॥

विदितं किञ्चित् अस्ति-मे न इदं मांसं संपन्नं कस्य-वत्तुनः ।

विदितं किञ्चित् अस्ति-मे न अस्ति-मे केन-प्रकारेण उत्पत्तिः ॥

अन्तःकरणद्वारा भ्रम्याः ददन् अस्मि समन्तादेव ।

बाह्यव्यवहारेण अस्मि कथयन् प्रारब्धं अस्ति सर्वमेव ॥

असत्यां वाचं कथयन् अस्मि, अस्ति-मे तालीभवन् मनः ।

असत्यं सत्यं श्रुत्वा श्रुत्वा अस्मि संनिदधन् कर्णौ ॥ ७६५ ॥

बद्धिः तनुता अन्तः सर्वमेव स्थौल्यं अस्ति-मे ।

मालिनं अस्ति-मे मलिनं च अस्ति-मे पुनः मालिनं अस्ति-मे ॥

तादृश्येव कामनायाः मम अस्ति-मे नेत्रयोः मध्ये स्थितिः (ते) ।

दृष्टिं यदा ददामि अस्ति-मे संभवन् संकल्पः ॥

मा पश्य मामेव प्रति, हे-उमानाथ क्षमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुरु ॥

विदितं सर्वमेव तव अस्ति-ते मनः मदीयं कठोरं कौदृक् अस्ति ।

त्वं अस्मि यादृक् यादृक् नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्गुणः निराकारः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां हे-शम्भो जटाधर ॥ ७७० ॥

* मत्कर्माणि कुर्वितानि मा समीक्षस्व इति भावः ।

गराह् वनान् कुमय् कुय् न च्य काँह् रंग् ।
 गराह् वनान् कुसय् कोफुर् क्विय् अंग् ॥
 गराह् वनान् कुमय् निर्लूब् निश्रिक्त् ।
 गराह् वनान् कुमय् क्वय् वावृच्य प्रय् ॥
 गराह् वनान् कुसय् खटिथ् रटिथ् वन् ।
 गराह् वनान् कुसय् पानय् च्ह् हन् हन् ॥
 गराह् वनान् कुसय् ओकारकुय् अद् ।
 गराह् वनान् कुम् नय् ग्वड् न च्यय् अद् ॥
 गराह् वनान् कुसय् अगोर हे-खक्कद् ।
 गराह् वनान् कुसय् वे-मिस्लु-मानद् ॥ ७७५ ॥
 गराह् वनान् कुसय् कुख् आत्मा प्रान् ।
 गराह् वनान् कुसय् कुख् योग् त ज्ञान् ॥
 गराह् वनान् कुसय् बडू क्वय् च्य दया ।
 गराह् वनान् कुसय् केह् कुय् न पर्वा ॥
 गराह् कुय् विष्णुरूपय्-किनि म्कटा ।
 गराह् क्वय् शिवरूपय्-किनि च्य जटा ॥
 ब्वह् कुम् द्वन्-त्यन्-अदरु गोमतु ब्वदासी ।
 कुनुय् कुख् आसवुनु कैलास-वासो ॥
 च्य कुम् ज्ञानिय् च्ह् कुख् किथु-हिहु निराकार् ।
 च्ह् कुख् यिथु तिथु तिथय् ब्वय्यनय् नमस्कार् ॥ ७८० ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अस्ति-ते न तत्र कश्चित् रागादिः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां कर्पूरस्य(-इव) सन्ति-ते अङ्गानि ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्लोभः निष्कृपः (इति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अस्ति-ते भावस्यैव प्रीतिः ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां गूढं गृहीत्वा वनरूपः (इवागाधः) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां स्वयमेव त्वं अंशमशंसु ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां प्रणवस्य बिन्दुरूपो (ऽसीति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि नहि आदिः न तत्र अन्तः ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अघोर हे स्वच्छन्देति ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अनुपमसादृश्य-इति ॥ ७७५ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अषि आत्मा प्राणरूपः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अषि योगः ज्ञानं च ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां महती अस्ति-ते तव दया ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां किञ्चित् अस्ति-ते न भयसु ॥

अदाचित् अस्ति-ते त्रिष्णुरूपस्य मुकुटसु ।

कदाचित् अस्ति-ते शिवरूपस्य तव जटा ॥

अहं अस्मि दोलायमानः संपन्नः उदासः ।

एक-एव अषि वर्तमानः कैलासवास्तव्यः ॥

त्वां कः जानाति त्वं अषि कौटुक निराकारः ।

त्वं अषि यादृशः तादृशः, तादृशः (तादृशाय) भूयात्ते नमस्कारः ॥

७८० ॥ २८ ॥

29. THE REJOICING IN THE HOME OF HIMĀLAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA. NĀRADA IDENTIFIES TO MĒNAKĀ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWER SHE WATCHES THE APPROACH. HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM, BEING POINTED OUT TO HER. SHE REFUSES TO BE COMFORTED. PĀRVATĪ, ON THE OTHER HAND, IS ENRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER.

वनय् क्वाह् वाति तिम नङ्गदीख् यख्-बार् ।

हरेः नारायणम् ब्रय्यनस् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥

तिथय् अद् पाञ्चङ्गन्य् नोमु शंख् वोयुन् ।

शिवः शंभुः करिथ् श्वब-शब्द् लोयुन् ॥

शब्द् बूजिय् स्यठाह् खग् गैय् सारौ ।

वननि लङ्गि वाच शिव-नाथङ्ग सवारौ ॥

तिथय् मैनावतौ गय वारयाह् खग् ।

लयौ-खत थद् बुकुन् बंगालुकुय् पग् ॥

खसिथ् तथि-प्यठ् दपुन् पिल्यम् नङ्गर् दूर् ।

बुक्कन् शिव-जी आसि किथु कुम् प्रयम् पूर् ॥ ७८५ ॥

यिथ्यम् महाराङ्ग किथु राजकमार्य ।

कथ चाविथ् लगस् बह् रथ-सवार्य ॥

लगस् अथ् स्वक्त-ङ्गभ्यानस् लगस् बह् ।

लगस् महाराङ्ग-सामानम् लगस् बह् ॥

गुरिस् खसनस् पथर् वसनस् लगस् बह् ।

खंदर्-म्वखस् र्तिस् असनस् लगस् बह् ॥

लगस् क्कम्खाव-ज्यामन् लगस् बह् ।

लगस् अतलास-पैज्यामन् लगस् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ २६ ॥

कथयिष्यामि किं-नाम, प्राप्ताः ते समीपस्थानं युगपत् ।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) भूयान्नाम-तस्मै नमस्कारः ॥ ७८१ ॥

तथैव (तत्काजे) तत् पाञ्चजनं नाम शङ्खः धमापितस्तेन ।

शिवः शम्भुरिति कृत्वा कल्याणप्रदशब्दः प्रचालितस्तेन ॥

शब्दं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नाः संपन्नाः सर्व-एव ।

कथयितुं प्रवृत्ताः प्राप्ताः श्रीशिवस्य अश्वहृत्वारोहादयः ॥

तथैव (विशेषतः) मेनावती संपन्ना अतिशयेन प्रसन्ना ।

वृद्धेभ्यः अत्युन्नतः समीक्षितस्तया (यः) प्रासादस्य पटलः (ऊर्ध्वभागः) ॥

आसद्य* तस्मिन्नेव कथितं-(विचारितं)-तया पर्यास्यति-मे वृष्टिः सुदूरं
(अस्मादेव) ।

द्रव्यामितं, श्रीशिवः स्यात् कीदृशः अस्ति-मे प्रेम (श्रीसुकं) पूर्णम् ॥

७८५ ॥

समागमिष्यति-मे वरश्रेष्ठः कीदृक् राजकुमार्याः ।

(अनाः) कथाः परित्यज्य उपहारीभवेयं-तस्य अहं सहागतरथिभ्यः ॥

उपहारीभवेयं-तस्य अस्मिन् सुक्तामययाप्ययाने उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेयं-तस्य वरार्हसामग्र्यां उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

अश्वं-प्रति आरोहणे तस्माद्भूमौ अवतरणे उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

सुन्दरमुखे शोभन-स्मिते उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

उपहारीभवेयं-तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेयं-तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाधारीयवस्त्रे उपहारीभवेयं-तस्य

अहम् ॥

* मनोराच्यानि करोति मेना ।

विथय् पाठिन् गनान् ओसुस् प्रथम् बाव् ।
 तिथय् नारद् मुनीश्वर् तस् निग्निन् आव् ॥ ७८० ॥
 गन्धि ग्लि तस् द'पुन् इय् हे मुनीश्वर् ।
 दमन् मञ्जु कुम् कुह् हावुम् शिव-शंकर् ॥
 इह् वन्तम् श्याम-रूपय् कुम् कुह् ज़ोतन् ।
 स्वकटाह् दिथ् हटिस् कुम् कोस्वब-मन् ॥
 खमिथ् गरुडम् कुनिथ् कुय् लाल-मालय् ।
 वलिथ् कुम्-ना पीतांबरकुय् दुग्गालय् ॥
 निथर् पंपोग् क्विस् जि कुय् तीज्वानय् ।
 म्य अमि-सन्दु स्वख् वुक्थिथ् कुय् द्रख् चलानय् ॥
 इय् मा महाराज् आस्यम् खग् गच्छम् मन् ।
 गनिथ् यक् छम् स्यठाह् पक् म्य अन्तम् ॥ ७८५ ॥
 द'पुस् नारद्-जियन् लक्ष्मी-नरायन् ।
 इज्जय् कुय् पाञ्चजन्य् नोमु शंख् वांयन् ॥
 सठ-ग्वन् कुस् स्यठाह् कामान् कुह् संकठ् ।
 भृगञ्ज लथ् छम् भृगुलन्तः वक्कम्-ष्यठ् ॥
 इज्जय् शिवनाथ-सञ्जु खरन् फिरान् कुय् ।
 शरन् गक्कि गक्कि चरन् तमन्दिय् खरन् कुय् ॥
 दप्योनस् विय हे नारद मुनीश्वर् ।
 म कर जल्दी म्य सूतिन् अख् गराह् वर् ॥
 इह् वन्तम् कुम् कुह् ह्यथ् गंदर्व-लूखय् ।
 स्वखौ चोरौ परान् कुय् वौद-अखय् ॥ ८०० ॥

येनैव प्रकारेण घनीभवन् आसीत्तस्याः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समीपे आगतः ॥ ७९० ॥

ब्रह्मा अब्रुवन् तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तया इदमेव हे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे शामभ्यः कः अस्ति देदीप्यमानः ।

मुकुटं धृत्वा वेकतकं अस्ति-तस्य कोस्तभ-रत्नम् ॥

आसद्य गरुडं निपात्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागवस्त्रस्य बहुमूल्यकम्बलयुरमम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-ऽस्य हि अस्ति महातेजस्वी ।

मम अस्ति मुखं दृष्ट्वा अस्ति दुःखं अपगच्छत् ॥

अयं खित् महावरः स्थान्मे प्रसन्नं संपत्स्यति-मे मनः ।

घनीभूता कामना अस्ति-मे अत्यन्तं प्रतीतिं मे आनय-नाम-मे ॥

७९५ ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदविणा लक्ष्मी-नारायणः ।

अयमेव अस्ति पाञ्चजन्यं नाम शङ्खं वादयन् ॥

शुद्धसत्त्वगुणः अस्त्यस्य अतिशयेन अपनयन् अस्ति संकटम् ।

भृगुमुनेः पादघाताचङ्गं अस्ति-तस्य भृगुलत्तेति-नाम वक्त्रसि ॥

अयमेव श्रीशिवस्य स्मरणं अभ्यस्यन् अस्ति ।

शरणं गत्वा गत्वा चरणौ तस्यैव स्मरन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः हे नारद मुनीश्वर ।

मा कुत श्रेष्ठं मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रमस्व ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सहधृत्वा गन्धर्वलोकान् ।

मुत्सैः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुतीः ॥ ८०० ॥

खसिथ् हंसस् वलिथ् वसृत् वृजलि कुय् ।
 अथन् चन् ह्यथ् चतुर्वीदय् परान् कुय् ॥
 दंपुस् नारद्-जियन् शक्तिं बोज् च्ह कन् दार् ।
 इह् कुय् ब्रह्माजुवय् वय्यनस् नमस्कार् ॥
 अमिथ् व्वपदोवुमंतु कुह् संषार् मोरुय् ।
 असङ्ग्य वानिय निश् द्राथ् वीद् चोरय् ॥
 दप्योनस् विय वन् कुम् शिव-सन्दु लोल् ।
 म्य सारिथ् हावत् व्वञ्ज् यियु च्छम् होल् ॥
 इह् वन्तम् छय् कसञ्ज् इक्क रथ-सवारौ ।
 पकान् कुय् सूत्य् ह्यथ् बालख् च्चपारौ ॥ ८०५ ॥
 स्यठाह् कुय् तीज्-संस्तुय् तीज्वानय् ।
 म्य अमि-सन्दु दर्शनुय् कुय् खग्-यिवानय् ॥
 इह् मा महाराज् आस्यम् खग् गच्छम् मन् ।
 दंपुस् नारद्-जियन् वन व्वह् च्ह थव् कन् ॥
 इह् कर्मुक्कु गाग् कुय् दर्मुक्कु निदानय् ।
 इह् प्रत्यच् देवता कुय् तीज्वानय् ॥
 अमिस् क्विय् सूर्य-भगवानय् वनानय् ।
 इज्जय् कुय् परमशिव-सन्दु रथवानय् ॥
 इथच्-पाठि हाविनस् वनि-दिथ् च्चपारिय् ।
 दर्म-राज् बमै इन्द्राज् सारिय् ॥ ८१० ॥
 दप्योनस् विय वन्तम् छम् इच्छा इय् ।
 अक्किव् वुक्कहान् कियु कुह् महाराज् शिव-जिय् ॥

आरुह्य हंसं वक्षित्वा वक्षाणि रक्तवर्णीनि अस्ति ।

हस्तेषु चतुर्षु गृहीत्वा चतुर्वेदान् पठन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदर्षिणा संदेशवाचं शृणु त्वं कर्णैर्धारय ।

अयं अस्ति ब्रह्मा भूयादस्ते नमस्कारः ॥

अनेनैव उत्पादितं अस्ति जगत् सर्वमेव ।

अस्य वाणी-प्रकाशात् निर्गताः वेदाः चत्वारः ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः कथय अस्ति-मे श्रीशिवस्य हार्दम् ।

मद्यं सर्वानेव प्रदर्शय-नाम अधुना यथा अपयास्यति-मे

अत्योसुक्ताधिः ॥

इदं कथय-नाम-मे अस्ति कस्य ईदृक् रथगामिसमूहः ।

ब्रजन् अस्ति सह कृत्वा बालकान् समन्तात् ॥ ८०५ ॥

अतिशयेन अस्ति तेजःसहितः महातेजस्वी ।

मम अस्य दर्शनमात्रं अस्ति अतिरोचकम् ॥

अयं स्वित् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपरस्यति-मे मनः ।

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदर्षिणा कथयिष्यामि अहं त्वं निधेहि कर्णैर्धारय ॥

अयं कर्मणः प्रकाशात्मा अस्ति धर्मस्य हेतुभूतः ।

अयं प्रत्यक्ष-देवः अस्ति महातेजस्वी ॥

अस्य सन्ति सूर्यभगवानिति (नाम) कथयन्तः ।

अयमेव अस्ति परमाश्वस्य रथवाहकः ॥

इत्यमेव प्रदर्शितास्तेन-तस्यै अन्विष्य परितः ।

धर्मराजः सह इन्द्रराजादिभिः ॥ ८१० ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः कथय-नाम-मे अस्ति-मे इच्छा इयमेव ।

नेत्राभ्यां पश्येयं-तं कीदृक् अस्ति महावरः श्रीशिवः ॥

कुह् सादाह् अख् इमन् मङ्गु कमि हाल ।
 हटिस् प्रथ-तर्फ गंडिय् सर्प-माल ॥
 असन्दु म्बख् कामवुनु दख् गालवुनु व्याद् ।
 इङ्गय् गव् साद् क्विस् पंपोश-हिहि पाद् ॥
 म्बसोऽवाह् नालि कुनिय् कुय् कमि हाल ।
 इथिस् निर्मल रूपसय् कल-माल ॥
 इह् तन् ज्रोतन् स्यठाह् व्यस् कुस् मलिय् सूर ।
 सफेद् साफ् त निर्मल जन् कुह् कोफूर ॥ ८१५ ॥
 अंगन् वस्माह् अमरबूथाह् मलिय् कुस् ।
 गङ्ग-चम् त सह-मुसलाह् वलिय् कुस् ॥
 खसिय् वृशवस् असवुनु न्यथ लसवुनु ।
 ननन्-कुम् मङ्गु वनन् आसिय् वसवुनु ॥
 करिय् वनवासू सन्यास-चालाह् ।
 कुह् जन् सूर-सासम् तल् खास लालाह् ॥
 कुह् मस्तानाह् कुन्यकु कुस् न खयालाह् ।
 स्यदाह् सादाह् विरक्ताह् बूलबालाह् ॥
 इह् मारान् आसि क्वाल बाल-बाल ।
 इह् वन्तम् कथ-पाठि आमंतु कुह् साल ॥ ८१० ॥
 दथोनस् तमि च्च कुय् दन्-बाग्य कन् थव् ।
 पयस् वाचूख् इङ्गय् क्वा गव् सदाशिव् ॥
 इङ्गय् शिवनाथ् कुय् महाराज् च्योनुय् ।
 कुह् कोर्य् च्याङ्ग-हन्दुय् कर्म-लोनुय् ॥

अस्ति (हि) साधुः एकः एतेषां मध्ये कोन चरितेन (अलौकिकरूपः) ।

कण्ठे (यस्य) प्रतिस्थानं (परितः) बहु सर्पात्ममालाः ॥

अस्य मुखं अपनयन् दुःखं विनाशयन् व्याधिम् ।

अयमेव अस्ति साधुः स्तो-ऽस्य पद्मसदृशो पादो ॥

योगीन्द्रः कण्ठावलम्बं पातयन् अस्ति अविन्त्य-रूपेण ।

इदं श्रेणि निर्मले रूपे-ऽपि कपालमालाः ॥

इयं (अस्य) तनुः दीप्यन्ती अतिशयेन अस्त्यस्य, अस्त्यस्य परिमलितं भस्म ।

शुक्लः शुद्धः निर्मलः च अस्त्ययं कर्पूरः इव ॥ ८१५ ॥

अङ्गेषु भस्म अमरभूतिः परिमलितं अस्त्यस्य ।

गजचर्म सिंहचर्म च वसितं अस्त्यस्य ॥

आरुहः वृषभं हसनशीलः नित्यं जीवन् ।

परिज्ञायते-मया (अयं) मध्ये वनानां स्यात् निवसन् ॥

कृत्वा वनवासयोग्यां संन्यासिवृत्तिम् ।

अस्ति भस्मरेणोः अधस्तात् शोभनं रत्नं इव ॥

अस्ति आमोदमग्नः कस्यापि अस्त्यस्य न स्मरणमात्रम् ।

सिद्धः साधुः वैरागी ऋजुस्वभावः ॥

अयं प्रचारयन् स्यात् प्रुतवत्संचारान् गिरो-गिरो ।

इदं कथय-नाम-मे कोन-हेतुना आगतः अस्ति निमन्त्रणे ॥ ८२० ॥

प्रत्युक्तं-तेन-तस्यै तेन (नारदर्षिणा) तव अस्ति धनवाद-भाग्यं, कस्यै

समाधत्स्व ।

संज्ञानं प्राप्ता-त्वं अयमेव नाम अस्ति सदाशिवः ॥

अयमेव श्रीशिवः अस्ति महावरः त्वत्संबन्धी ।

अस्ति कुमार्याः तव कर्मभाग्यभूतो-वरः ॥

इङ्ग्य सत्र्याम् कुह् आसान् कोहि कैलास् ।
 क्किह् सारिय् अमि-मन्दि दामन्-हन्दिय् दास् ॥
 इह् ब्रुजिय् प्योस् मातम् गोस् हाला ।
 वनान् क्याह् कुख् च्चह् इथु वनुनुय् बह् चाला ॥
 दथोनस् विय नारद्-जी इह् क्याह् गोम् ।
 ग्वसोऽवाह् हिहु इह् कियु महाराज् यिय् प्योम् ॥ ८२५ ॥
 इह् क्किम् इकुनम् इथुय् महाराज् यियिनय् ।
 ग्वसोऽवाह् राज्कमार्य् च्च निधिनय् ॥
 इक्कम् क्किम् पोग्रमय् सूत्य् खार् रुजिन् ।
 इक्कम् क्किम् सूरमय् सूत्य् नार् रुजिन् ॥
 दिचुन् अद् बाख् लज्जस् व्वज्ज लूक-पामन् ।
 मलनि लज्ज् खाख् वालिन् च्याख् ज्यामन् ॥
 दमन्-मज्ज् वुक् वनान् क्याह् व्यवहारस् ।
 सपेज्ज् मातम्-सरायाह् राज्-दारस् ॥
 समिय् घ्घर्यज्ज् यिम आमय् वनवान् ।
 वुठन् ब्रुडि कडिय् गय अय हावान् ॥ ८२० ॥
 सपेनि हैरान् सारिय् इथि हालय् ।
 लज्जोव् अद् बोज्जनावने तस् हिमालय् ॥
 म वद् कर् बद् गयख् च्चय् कथ् खयालस् ।
 त्रिलोकेश्वर् कुह् आमत्तु पान सालस् ॥
 इक्कय् इक्का गयस् दोरुन् इथु लिबासाह् ।
 मलुन् अथ् नूर-रूपस् सूर-सामाह् ॥

अथमेव संन्यासिरूपः अस्ति वर्तमानः कैलासपर्वते ।

सन्ति सर्व-एव अस्य दासानामपि दासाः ॥

इत्थं श्रुत्वा आपतितस्तस्याः शोकः संपन्नं-तस्याः (च) वृत्तं-कठिनम् ।

कथयन् किं-नाम असि त्वं, ईदृक् कथनं अहं सदृष्यामि-किम् ॥

कथितं-तया-तस्मै पुनः हे-नारद इदं किं संपन्नं-मे ।

वैराग्यवान् इव अयं कीदृक् वरः आगत्य आपतितो-मे ॥ ८२५ ॥

इदं केन (द्विषता) अभीष्टितं-तेन-मम ईदृगेव वरः आगच्छतु-ते ।

विरक्तसाधुः राजकुमारीं तव नयतु-ते ॥

अभीष्टं-मे केन (द्विषता) पुष्पेणैव सह कण्टकजालं तिष्ठतु ।

अभीष्टं-मे केन (द्विषता) भस्मनेव सह अग्निक्षणः तिष्ठतु ॥

प्रसारितं-तया ततः आक्रन्दनं लग्नाहं अतः-परं लोकनिन्दापत्रताम् ।

परिमलितुं प्रवृत्ता (स्वदेहे) मृद्धस्मादि, कृतानि-तया खण्डनानि
वस्त्राणाम् ॥

क्षणे-क्षणे पश्य संपद्यते किं-वृत्तं (विपर्ययः) व्यवहारस्य ।

संपन्नं शोकाक्रन्द-मृहं (इव) राजद्वारस्य ॥

समेताः संबन्धतिथिस्त्रियः याः श्रावन् गायन्त्यः ।

ओष्ठेषु संकोचान् विधाय गताः हस्तान् प्रदर्शयन्त्यः ॥ ८३० ॥

(यदा) संपन्नाः विमनस्काः सर्व-एव ईदृशेन वृत्तेन ।

प्रवृत्तः तदा आवयितुं तां हिमालयः ॥

मा रुदिहि संविधत्स्व बुद्धिं गता-त्वं त्वमेव कस्यां चिन्तायाम् ।

त्रिलोकेश्वरः अस्ति आगतः स्वयं निमन्त्रणे (स्वयंवरे) ॥

ईदृशी इच्छा संभूतास्य, धृतो-ऽनेन ईदृशः वेषः ।

परिमलितोऽनेन अस्य ज्योतिःस्वरूपस्य भस्मरेणुव्यूहः ॥

अमिम् लक्ष्म-नाविषयं किय् लक्ष्म-वदि रंग् ।

च्य द्यूठय् अकुय् रंग् इक् गयख् तंग् ॥

इङ्गय् शंभू स्वयंभू कुम् इङ्गय् रूप् ।

इङ्गय् कुय् प्रजलावान् सतवय् दीप् ॥ ८२५ ॥

सूर्ये अमि-सन्दि तीजुकु अख् ज्चाह् कुय् ।

समंदर् सय् अमंजु अख् कल्-क्चाह् किय् ॥

दथय् पाठि तम् हिमालन् य्यलि वज्जोनम् ।

दपुम् तमि तोर हे खामी व्वज्ज् करिव् वम् ॥

कुह् फारमावुन् तुहन्दु सोरुय् मथय्-मथ् ।

म्य कुम् फेरान् इह् छाम्-ना खांदरचू कथ् ॥

इह् गह् छय् सार्यनिय् शूवाय मानय् ।

तवय् लुकन् बुक्किय् छस् मंदकानय् ॥

महाराजस् पज्या दारुन् वरन् इथु ।

यहस्यन् लूब-मस्यन् कुय् खरान् इथु ॥ ८४० ॥

दपिव् ख्वै त्वमल् दाज्जम् कुह् नेरान् ।

म्य वुज्ज-क्यन् पक् यिय्यम्-न कुम् जि फेरान् ॥

इह् गम् य्यलि वोज्जनोवुन् ड्यूठु तय् क्रूठु ।

हिमालय् गव् व्वथिय् अद लवि-कनि ब्यूठु ॥

दथय्-पाठि सारिवय् व्यन् व्यन् वनुख् तम् ।

कमी तम् गयम्-न केह् क्रूद-चूवम् ॥

खवर् देविय गय रुदुम्-न केह् होश् ।

महादेवनि महोवतन् दितु तमिम् जोश् ॥

अथ लक्ष्मि- (अनन्त-) नामधेयस्य सन्ति अनन्तानि रूपाणि ।

त्वया दृष्टं त्वया एकमेव रूपं ईदृशी संपन्ना-त्वं छिन्ना ॥

अथमेव कल्याणप्रभवः स्वयंप्रभुः अस्यस्य इदमेव रूपम् ।

अथमेव अस्ति विद्योतयन् सप्त दीपान्* ॥ ८३५ ॥

सूर्यः अथ तेजसः एकं कणमात्रं अस्ति ।

समुद्राः सप्त अथ एकं गण्डूषमात्रं सन्ति ॥

इत्थं प्रकारेण तस्यै हिमालयेन यदा कथितं-तेन-तस्यै ।

प्रत्युक्तं-तस्मै तथा उत्तरं द्वे स्वामिन् अतः-परं कुरुत अलम् ॥

अस्ति आज्ञापनं योष्माकीर्णं सर्वमेव सत्यमेव ।

मम (तु) अस्ति-मे वैमनस्यं, इयं अस्ति-मे-नाम महोत्सवस्य कथा
(अवसरः) ॥

इयं देवाः अस्ति सर्वेषामेव शोभया सहिता (भवितव्या) ।

तेनैव लोकान् समीक्ष्य अस्ति लज्जमाना ॥

वरस्य योग्यमस्ति-किं धारणीयं रूपं ईदृक् ।

गृहस्थानां सदा-कामनोपेतानां अस्ति अरोचकं ईदृक् (विधानम्) ॥

८४० ॥

कथयिष्यथ यदि तच्छुलं धान्यात् अस्ति निर्गच्छत् ।

मम संप्रति (तादृङ्-नियमवाक्त्रे) प्रतीतिः आगमिष्यति-मे-न, (यतः)
अस्ति-मे हि वैमनस्यम् ॥

इत्थं शोकः यदा आवितस्तया-सः दीर्घः क्लिष्टः च ।

हिमालयः गतः उत्थाय ततः कोष्ठात्तभागे आस्थितः ॥

इत्थमेव सर्वैरेव भिन्नं भिन्नं कथितं-तेः तस्यै ।

न्यूनता तस्याः संपन्ना-तस्या-न काचित् क्रोधक्षोभयोः ॥

विदितं देव्याः (पार्वत्याः) संपन्नं समास्थितं-तस्यै-न किञ्चित् स्मरणम् ।

महादेवस्य प्रेमातिशयेन त्रितीर्थं तस्यै पाठवम् ॥

* योगप्रसिद्धाः सप्तभूमिकाः ।

पकान्-गय माञ्च निश तस् वननि लज्ज इय ।

चूह् क्वाह् ज्ञानस् कमिस् यव् नाव् शिव-जिज्य ॥ ८४ ॥

जगथ् कुनि ओसु-न तथ् ब्रौठ् सुय् ओसु ।

चिम्बन-रूपाह् करुनु इच्छाय-पुच्छ् षोस् ॥

इथिस् आकाशमय् वीदस् ति गव् ज्युठ् ।

खसुनु ह्यर् सु-ति अकिस् हेरि-प्यठ् ब्युठ् ॥

कुह् कस् ताकथ् महात्मा वनि अमि-सन्दु ।

कठिनु ब्रह्मा-जुवस् गोमत् कुह् यमि-सन्दु ॥

इज्जय् वेरंग् कुय् प्रथ् रंगमय् मज्ज ।

इज्जय् सादन्-हन्दिस् सत्संगमय् मज्ज ॥ २९ ॥

30. PĀRVATĪ DESCRIBES ŚIVA'S VIRTUES TO HER MOTHER.

परम-शक्ति वरवुनु परमेश्वर् है ।

इज्जय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥ ८५० ॥

ब्रह्म-रूप आसवुनु वीद-सागर् है

विष्णुरूप दारवुनु जगि अवतार् ।

शिव-रूप राक्षसन् ति दिववुनु वर् है

इज्जय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥

इज्जय् चूरि निवनावुनु सीताय है

इज्जय् लंकाय है करवुनु डाम् ।

इज्जय् राम-लक्ष्मण् म्याम-खंदर् है

इज्जय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥

आगमत् (च) मातुः समीपे तां कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव ।

त्वं किं-नाम जानासि कस्य आपतितं नाम शिव-इति ॥ ८४५ ॥

जगत् कुत्रापि आसीत्-न तस्मात् प्राक् स-एव आसीत् ।

त्रिगुणात्मकरूपं करणीयं स्वेच्छार्थं आपतितं-तस्य ॥

एतादृशे विदाकाशे (स्तोत्रं) वेदस्य अपि संपन्नं दीर्घम् ।

आरोहणं ऊर्ध्वं सो-ऽपि एकस्मिन् सोपाने आस्थितः ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं माहात्म्यं वदिष्यति अस्य ।

कठिनं (दुष्करं) श्रीब्रह्मणः संपन्नं अस्ति यस्य (माहात्म्यानुकीर्तनम्) ॥

अयमेव नीरूपः अस्ति प्रति-रूपस्य मध्ये ।

अयमेव साधूनां सत्सङ्गस्य मध्ये ॥ २९ ॥

अथात्र पार्वती मातरं प्रति श्रीशिवस्य सद्गुणान्वर्णयति ॥ ३० ॥

परमायाः शक्तिः वरः परमेश्वरः अयि (मातः) ।

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८५० ॥

ब्रह्मात्मना वर्तमानः वेदसमुद्रः अयि

विष्णुरूपेण धारयन् जगत्यां अवतारम् ।

शिवरूपेण राक्षसेभ्यः अपि वितरन् वरं अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव चौर्यमिषेण नाययन् (रावणद्वारा) सीतां अयि

अयमेव लङ्कायाः अयि कुर्वन् सर्वनाशम् ।

अयमेव रामलक्ष्मणात्मा श्यामसुन्दरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पानुन् पांडवन्-हन्दु ईश्वर् है
 इङ्गय् अरदाह् अचौहिनी गालवुनु ।
 इङ्गय् कृष्ण-जुव् मुरली-मनोहर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 मङ्क-अवतार कुय् जान् व्वपदाववुनु
 सावर्णि-राजस् प्रलय् हाववुनु ।
 कल्प्यांथ् अमि-सन्दु जन-माथर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 कूर्म-रूप समुद्रस् कुय् मंदनाववुनु
 च्चदाह् रत्न दाववुनु बाग्राविथ् ।
 अथि ह्यथ् त अमृथ् धन्वन्तर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८५५ ॥
 पाताल वराह-रूप पृथिविय खारवुनु
 हिरण्णाक्ष-दैत्यस् इङ्गय् मारवुनु ।
 गङ्गेन्द्रस् भ्रुकलावुनु हरिहर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 प्रह्लाद-बन्तिस् इङ्गय् पालवुनु है
 मद-माज्ञ वालवुनु हिरण्यकश्यपस् ।
 नरसिंह-जी इङ्गय् नर्मदेश्वर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 इङ्गय् भ्रुक्य् करवुनु मुक्तीश्वर् है
 इङ्गय् भ्रुव-राजुन् गोपीनाथ् ।

पञ्चानां पाण्डुपुत्राणां ईश्वरः अयि
 अयमेव अष्टादश अक्षौहिणीः विनाशयन् ।
 अयमेव श्रीकृष्णः सुरलीमनोहरः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 मत्स्वावतारेण अस्ति ज्ञानं उत्पादयन्
 सावर्णिमनवे प्रलयं प्रदर्शयन् ।
 कल्पमितकालः अस्य क्षणमात्रकालः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 कूर्मात्मनावतारेण समुद्रं अस्ति मथयन्
 चतुर्दश रत्नानि दापयन् विभक्त्य (देवासुरेभ्यः) ।
 हस्तेन धृत्वा च असृतं धन्वन्तरिः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८५५ ॥
 पातालात् वराहात्मावतारेण पृथिवीं उद्धारयन्
 हिरण्याक्षाख्यदेवं अयमेव निघ्नन् ।
 गजेन्द्रं उन्मोचयन् हरिहरात्मा अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 पल्लाद-भक्तं अयमेव पालयन् अयि
 मदान्मांसात् (निर्मदवीर्यं कुर्वन्) अवरोपयन् हिरण्यकशिपुम् ॥
 नरसिंहरूपी अयमेव नर्मदेश्वरः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 अयमेव मुक्तिं विदधत् मुक्तीश्वरः अयि
 अयमेव ध्रुवराजस्य इष्टदेवो-वरपदम् ।

अटल-पद् दिववुनु विश्वेश्वर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-भार् ॥
 इङ्गय् वामन-जी गंगादर् है
 बलि-राजम् बडु दात करवुनु ।
 इङ्गय् पान आमवुनु कुह् खर् त अखर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-भार् ॥
 अमिसय् सादन्-हन्दु न्यथ् प्रनाम है
 भार्गव-राम् है इङ्गय् आमवुनु ।
 चत्रियन् गालवुनु अथि तब्रु छय है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-भार् ॥ ८६० ॥
 ब्वद्ध-रूप् दारिय् नन्दर् चाववुनु है
 ज्यग-निश थाववुनु राजसन् पथ् ।
 इङ्गय् दन-दिववुनु दामोदर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-भार् ॥
 कर्कि-अवतार् कुय् इङ्गय् दारवुनु है
 अदर्मी गालवुनु तथ् कालम् ।
 दर्म् बड्राववुनु विद्याधर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-भार् ॥
 इङ्गय् विष्णु-भगवानुनु मद्-ग्वर् है
 पोश-कनि लोगुनम् चियुम् निधर् ।
 राम-सन्दु पूजनी रामेश्वर् है
 इङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-भार् ॥

अक्षयपदं (तस्मै) वितरन् विश्वेश्वरः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 अयमेव श्रीवामनः गङ्गाधरः अयि
 बलिदानवराजं सहान्तं वदानं कुर्वन् ।
 अयमेव स्वयं वर्तमानः अस्ति देवात्मा असुरात्मा च अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 अस्मा-एव साधूनां नित्यं प्रणामः अयि
 भार्गवरामरूपेण अयि अयमेव वर्तमानः ।
 क्षत्रियान् विनाशयन् हस्ते परशुं धृत्वा अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६० ॥
 बुद्धावतारं धृत्वा योगनिद्रां आस्थितः अयि
 यज्ञान् निधापयन् राक्षसान् विमुखान् ।
 अयमेव धनदाता दामोदराख्यः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 कल्कावतारं अस्ति अयमेव धारयन् अयि
 पापात्मनः विनाशयन् तस्मिन् काले ।
 धर्मं विवर्धयन् विद्याधरेति अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
 अयमेव विष्णोर्भगवतः सद्गुरुः (पूज्यश्च) अयि
 (येन) पुष्पार्थं निवेदितं तृतीयं नेत्रम् ।
 रामश्चापि पूजायोग्यः रामेश्वरः अयि
 अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

कालस् कालवुन् वस्त्रादारु है

तव्यु नावु धवुहसु कालसंहारु ।

यमराजसु अमि-सुनु थर-थर है

इजुयु शंकरु है त्रिवुवन-सारु ॥

इजुयु अमरनाथुकु अमरेश्वरु है

अथोध्यायु द्वारकायु वियु मथुरा ।

नैपालु काशियु कश्मीर-परु है

इजुयु शंकरु है त्रिवुवन-सारु ॥ ८६५ ॥

बुगनु बुगवुनु* योगेश्वरु है

अथु व्वदु मनु प्रानु इजुयु आत्मा ।

इजुयु अंदरु है इजुयु न्यवरु है

इजुयु शंकरु है त्रिवुवन-सारु ॥

पुष्पदन्त-रूपु कुयु बुग-सूचु दाववुनु

इजुयु वननाववुनु महिष-पारु ।

इजुयु आनंद-गनु नंदिकेश्वरु है

इजुयु शंकरु है त्रिवुवन-सारु ॥

हनि-हनि मनु इजुयु चराचरु है

कृष्णसु वननाववुनु लीला ।

थापना अमनु हृदयुकु मंदिरु है

इजुयु शंकरु है त्रिवुवन-सारु ॥ ३० ॥

* ज्ञेनवुनु (अयकतु) इति पाठान्तरसु ।

कालं दाहकः भस्ममलितार्कः अयि

तेनेव नाम नियतं-तैरस्य कालसंहार-इति ।

यमराजस्यापि अस्मात् महाकम्पो-भौतिश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव अमरनाथक्षेत्रस्य अमृतेश्वरः अयि

अयोध्यायां द्वारकायां पुनः मथुरायाम् ।

नेपालदेशे काश्यां कश्मीरदेशे अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६५ ॥

भोगानां भोगकृत् योगेश्वरः अयि

चित्तरूपः शुद्धिरूपः मनोरूपः प्राणरूपः अयमेव आत्मा ।

अयमेव अन्तः अयि अयमेव बहिश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पुष्पदन्तात्मना अस्ति भोगमोक्षात्मफलं दापयन्

अयमेव वाचयन् महिम्राख्यं-स्तोत्रम् ।

अयमेव आनन्दराशिः नन्दिकेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अंशस्य-अंशस्य मध्ये अयमेव चराचरात्मना (परिणतः) अयि

कृष्णास्य वाचयन् स्तुतीः-कीर्तीश्च ।

वासस्थानं अस्य हृदयरूपं मन्दिरं अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ३० ॥

31. MĒNAKĀ SCOLDS PĀRVATĪ FOR THUS SPEAKING WELL OF THE HORRIBLE BRIDEGROOM. PĀRVATĪ JUSTIFIES HERSELF. NĀRADA REPORTS THE STATE OF AFFAIRS TO ŚIVA.

इथय् पाठि पार्वतीय शिव-लीला ।

कनन् माताय कर्ह् छस् बड् दलीला ॥ ८६८ ॥

महात्मा तस् वनुन् कोताह् वनय् क्याह् ।

दपुस् तमि इय् वनुनु पज्या च्य वाह् वाह् ॥ ८७० ॥

मंदक् छय्-ना वनान् छख् ऊर्-तैशूर् ।

च्ह् छख् किकू कूह् म्य-निग् व्वज् दूर् चल् दूर् ॥

अक्वि वुक्कनय् वनान् छख् बड् दलीलाह् ।

असङ्गु त्रौठय् बन्येमच्च् छख् वकीलाह् ॥

चपाय् तस् दिचन् छय् वारयाह् शर्म ।

यिवान् केह् छख्-न अक्वि-तलि छख् च्ह् नर्म ॥

सपञ्ज् शर्मन्द गौरी इय् वुक्किय् हाल् ।

इह् क्याह् बोज्यम् अमिम् वलुमतु मुहन् नाल् ॥

महादेवुनु महात्माह् बोजि सुय् पूर् ।

अहंकारस् बन्योमतु आसि यस् सूर् ॥ ८७५ ॥

व्वलंगिय् रोजि सुय् मायाय जालय् ।

प्रयन् यस् परमशिवञ्ज् सर्प-मालय् ॥

सफेदस्-प्यठ् लगान् क्विय् वारयाह् रंग् ।

सफेदी मानि सुय् युस् ज्ञानि सत्संग् ॥

शरीरस् कुय् पतव्-लाकन् वनान् सूर् ।

बस्म प्रयि तस् युस् रोजि देह-निग् दूर् ॥

इत्थं पार्वत्युक्तिं श्रुत्वा सभर्त्सनमिव प्रतिवदति मेना ॥ ३१ ॥

इत्थं प्रकारेण पार्वत्या शिवकीर्तिस्तुतिः

कर्णयोः मातुः कृता (गोचरीकृता) अस्ति-तस्यै महती कथा
(वार्ता) ॥ ८६९ ॥

माहात्म्यं तस्यै कथितं-तया कियद् कथयिष्यामि किं (अलौकिकम्) ।

प्रयुक्तं-तस्यै तया (मात्रा) इदमेव कथनीयं योग्यमस्ति-किं त्वया
अहो अहो ॥ ८७० ॥

लज्जा अस्ति-तव-न-किं कथयन्ती असि असमञ्जसम् ।

त्वं असि कीदृशी कन्या मत्तः अधुना दूरं गच्छ दूरम् ॥

अस्तिभ्यां अदृष्टैव कथयन्ती असि महतीं वार्ताम् ।

अस्य (शिवस्य) पुरस्कारेव संपन्ना असि मध्यस्थरूपा ॥

चपेटिका तस्यै प्रतिष्ठा-तया अस्ति-तव अतिशयेन लज्जा (काका नेति) ।

आगच्छन्ती किंचिदपि असि-न अस्तिविषये असि त्वं सुकुमारीव ॥

संपन्ना सुलज्जिता गौरी इंदुकं दृष्ट्वा वृत्तम् ।

(व्यचारयच्च) इयं किं-नाम श्रोष्यति-मां अस्याः आवृतं मोहेन
वेष्टनम् ॥

महादेवस्य माहात्म्यं श्रोष्यति स-एव पूर्णम् ।

अहंकारस्य संपन्नं स्यात् यस्य भक्त ॥ ८७५ ॥

उल्लङ्घय स्यात्यति स-एव मायायाः जालम् ।

प्रौतिजनकाः यस्य परमशिवस्य सर्पात्ममालाः (भवेयुः) ॥

पुङ्गवर्णे संलग्नतः सन्ति अनेकाः रागाः ।

शौक्लं मंस्यति स-एव यः जानाति सप्तद्वम् ॥

शरीरस्य अस्ति अन्ततः संभवत् भक्त ।

भक्त प्रियं-भविष्यति तस्य यः स्यात्यति देहात् दूरं (उदासीनः) ॥

तिथ्य नारद्-जियन् व्यलि बुक्कु द्युय् रंग् ।
 व्वथिय् गव् पकनि लङ्गु मांपनु स्यठाह् तंग् ॥
 मदाशिवस् निग् दवान् दवान् आव् ।
 यनथ् कहूनस् प्रवो अर्जस् म्य कन् थाव् ॥ ८८० ॥
 छह् यस्स ल्वह्य आसवञ्ज् मैनावतौ हग् ।
 बुक्किय् मथ् सुख्-व्वज्ज्-किन्नि गय नाखग् ॥
 इक्कान् आमि महाराजाह् ज्यान् थिय्यम् ना ।
 वरिय् सुय् राज्जकमार्य् निय्यम् ना ॥
 कुनिय् क्विव ल्वहि तुह्ज्ज् माया छह् प्रजा ।
 दुयी त्तिमि बासि यस् आसि लूक-लज्जा ॥
 मंदक् य्मि चाव् त्तिमिय् प्राव् गथ् वेग्गख् ।
 च्चह् मंदक्ख् कस् कुख् सर्वव्यापख् ॥ २१ ॥

32. NĀRADA PRAISES ŚIVA, AND ASKS HIM TO ABANDON HIS HORRIBLE FORM.

लज्जाय-रिस्ति प्रजाय ।

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्जाय-ज्जाय ॥ ८८५ ॥

कुस् कुय् द्युमु कस् मंदक्ख्

निर्मल-रूप-किन्नि कुय्-न ग्गख् ।

ग्वन् च्चान्नि न गंज्जरन आय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्जाय-ज्जाय ॥

बालक-अवस्था छय् च्चय् न्यय्

कुय् बूल-बालय् नाव् च्चय् मथ् ।

तथैव नारदर्षिणा यदा दृष्टं इंद्रकं चरितम् ।

उत्थाय गतः चलितुं प्रवृत्तः संपन्नः अत्यन्तं बद्ध-इव-कुट्टः ॥

सदाशिवस्य समीपे धावन् धावित्वा आजगाम ।

विज्ञप्तिः कृता-तेन-तस्मै हे-प्रभो विज्ञप्तिः मम कर्णौ निधत्स्व ॥ ८८० ॥

अस्ति या युष्माकं वर्तमाना मेनावतो श्वश्रूः ।

दृष्ट्वा सैव मूढबुद्ध्या संपन्ना अपसन्ना ॥

इच्छन्ती आसीत् महावरः रुचिरः आगच्छतु-मे नाम ।

वृत्वा स-एव राजकुमारीं नयतु-मे नाम ॥

एकरूपाः स्य यूयं भवतां मायाविवर्तः अस्ति प्रजात्मभूतसर्गः ।

द्वैतं तस्यैव भासिष्यते यस्य स्यात् लोकिकी-लज्जा ॥

लोकलज्जा येन परित्यक्ता तेनैव प्राप्ता गतिः निःसंदेहम् ।

त्वं लज्जितो-भविष्यसि कस्मात्, असि (यतः) सर्वव्यापकः ॥ ३१ ॥

नारदस्तुतिवृत्तं श्रीशिवं प्रति ॥ ३२ ॥

हे-लज्जया-विहीन प्रजायाः ।

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८८५ ॥

कः अस्ति-ते द्वितीयः कस्मात् लज्जिष्यसे

निर्मलेन-रूपेण अस्ति-ते-न संशयः ।

गुणाः त्वदीयाः नहि संकलने (सर्वत्र) आगताः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

बालकस्यैवावस्था अस्ति-ते तवैव नित्यम्

अस्ति-ते बूलबालेति (सदा र्जवोपेतार्थकं) नाम तव सत्यम् ।

जै-जै कुय् इकि दयाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

निर्लूब मुह् कुय् गोलुमंतय्

आश्चर्यं काम् कुय् जोलुमंतय् ।

आसिद्य् इद्यु तौज् उमाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

विरक्त वसत्र् छिब्-न नालि

फेरान् च्यु कुख् बालि-बालि ।

कुस् ज्ञानि कुख् च्ह् कय् शाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

न्ययननि अमरनाथ् च्ह् कूख्

वसत्र् चावि तमि यमि लंबुख् ।

नालमति करि प्रतिमाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ ८२० ॥

परमशक्ति-संस्ति बूलबाल

नालि छ्यु कुज्रमच कल-माल ।

मस्तान वेपर्वाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

स्वकट-कनि छ्यु च्य जटा

नाव् ष्यु संकट-कटा ।

जटा-स्वकट-गंगाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

जयजयकारः अस्ति-ते ईदृश्याः दयायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-निर्लोभ मोहः अस्ति-त्वया विभाशितः

आश्चर्यं कामः अस्ति-त्वया दग्धः ।

भूत्वा ईदृक् तेजः उमायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-विरक्त वस्त्राणि सन्ति-ते-न वसितानि

संचरन् त्वमेव असि प्रतिपर्वतप्रायप्रदेशेषु

कः जानाति असि त्वं कस्मिन् स्थाने

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-नग्नमूर्ते अमरनाथः त्वं असि

वस्त्राणि त्यक्तानि तेन येन लब्धस्त्वम् ।

आलिङ्गनानि करिष्यति प्रतिमायाः (तव तत्र)

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८९० ॥

हे-परमशक्तुपेत सदाज्वलस्वभाव

वैकल्यकरूपेण सन्ति-त्वया धृताः मुण्डमालाः ।

आनन्दमग्न निर्भय

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

मुकुटस्थाने अस्ति-ते तव जटा

नाम पतितं-ते संकटहर्तृति ।

जटामुकुटस्थायाः-गङ्गायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

नव् निदान् द्विय् दन-पूर्

आश्वर् तिह् चाविथ् मंलुथ् सूर् ।

वल्लुनख् न मुह-मायाय

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥

वृषवस् खसिथ् वस्माह् मंलुथ्

हस्ति-चम् त सह-मुमल्ल वल्लुथ् ।

खग् म्वयु च् दय् इच्छाय

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥

महाराज् आयोख् वनिथ्

कम् कोर्य् कुस् ह्यकि वनिथ् ।

मैना च् दुहने द्राय

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥ ५८ ५

डौग्निथ् च् गय् लूवस् अंदर्

हावत्स तिथुय् रूफाह् खंदर् ।

यिथु लुगिहिय् पंतु-काय

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥

हंसनाद-थठ साहाय

रोज् चाव् हंसुनु साय ।

हंसो म्य क्यम् हंसाय

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥

रुष्णस् तिथु दित दर्शनुय्

यिथु वासिहेख् त्रिवुवन् कुनुय् ।

नव शङ्खादयो-निधयः सन्ति-ते घनेन-पूर्णाः

आश्चर्यं तत् त्यक्त्वा परिमलितं-त्वया भक्त ।

आवृत्तस्तथा-त्वं नैव मोहमायया

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

(अधुना च) वृषभं आरुह्य भक्त परिमलितं-त्वया

हस्तिचर्म सिंहचर्म च वसितं-त्वया ।

रोचकं संपन्नं-ते तव इदमेव इच्छया

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

महावरः आगतश्च त्वं भूत्वा

कस्याः कनायाः (एतच्च) कः पर्याप्नोति कर्षयितुम् ।

मेनका त्वां द्रष्टुं निर्गता

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८६५ ॥

दृष्ट्वा त्वां गता लोभस्य मर्त्यं

प्रदर्शय-नाम-तस्यै तादृशं रूपं क्वचिरम् ।

यथा उपहारीभवेत्सा-तव पाश्चात्यशोभायाम्

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हंसनाडस्थानात् कदाच

तिष्ठ प्रक्षिप (अस्मात्) राजहंसस्य क्वायां (राजत्वनिमित्तभूताम्)

हिंसा (वृणा) मम अस्ति-ने समीपवास्तव्या

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

ऋषाण्य (अन्धकर्तुः) तादृक् देहि-नाम दर्शनम्

यथा भाषिष्यसे-तेषां त्रिभुवनं एकरूपमेव ।

वाविहे लूक-लज्जाय

अनुग्रहं कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ २९ ॥

33. ŚIVA TAKES A BEAUTIFUL AND ADORNED FORM. MĒNAKĀ'S
WONDER.

इह लीला वृज्जियय खग् गव् महेश्वर् ।

अमान् अमान् दण्डोन् तस् हे मुनीश्वर् ॥ ८८८ ॥

कुह् सोरुय वनुन् च्योनुय् म्य मङ्गूर् ।

बरावर् न-त म्यथ् निग् भवक्त तय् सूर् ॥ ८०० ॥

ममदृष्टौ वनय् क्याह् छय् म्य कथ् हिग् ।

हिङ्गय् कुय् बुर्ज् तय् क्यम्खाव् म्यथ् निग् ॥

वनन्-वनन् नजर् नारद्-जियन् चाव् ।

महादेवन् महामाया पनञ्ज् हाव् ॥

स माया यथ् दपान् विश्वरूप-दर्शन् ।

सुह् दर्शन् यथ् वनन् अमृत-वर्शन् ॥

करोर् सूर्यन्-हन्दुय् तीजाह् बनोवुन् ।

परं ब्रह्मन् पनुन् प्रकाग् होवुन् ॥

परमशिवन् पनुन् प्रचंड् चोवुन् ।

करोर् सूर्य् तीज् यख्-ज्याह् मिलनोवुन् ॥ ८०५ ॥

थविव् त्विह् बोजवन्वय् वार दानय् ।

करिव् बद् च्यथ् थविय् मथ् कुम् वनानय् ॥

कुनुय् सूर्य् बुकुन् कुव न वनानय् ।

निथर् तथ् दर्शनम् क्वि न दरानय् ॥

(यथा) अत्यक्षयत् लौकिकी-लज्जाम्

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्यानम् ॥ ३२ ॥

शिवस्य सच्चोभिसालङ्कारादिवेषोद्भवं वृत्तं प्रकाम्यते ॥ ३३ ॥

एतां स्तुतिं श्रुत्वा प्रसन्नः संपन्नः महेश्वरः ।

हसित्वा हसित्वा अकथयत् तं (नारदर्षिं) हे मुनीश्वर ॥ ८९९ ॥

अस्ति (हि) सर्वमेव कथनं तव मम अङ्गीकृतम् ।

समानं अगथा समैव समीपे मुक्ता भस्म च ॥ ९०० ॥

समदर्शनं कथयिष्यामि किं अस्ति मम कस्य समानम् ।

सदृशमेव अस्ति भूर्जं बहुभूख्यत्रस्त्रविशेषश्च मम समीपे ॥

कथानुसारं दृष्टिः नारदर्षिणा प्रदत्ता ।

महादेवेन महामाया स्वकीया प्रदर्शिता ॥

सा माया यां प्रवदन्ति विश्वरूपदर्शनमिति ।

तत् दर्शनं यत् कथयन्ति असृतवर्षणमिति ॥

कोटिसंख्याकानां सूर्याणां तेजः उद्भावितं-तेन ।

परब्रह्मणा स्वकीयः प्रकाशः प्रदर्शितस्तेन ॥

परमशिवेन स्वकीयं तीक्ष्णतेजः आविष्कृतं-तेन ।

कोटिसूर्यतेजः- (इव) युगपत् संयोजितं-तेन ॥ ९०५ ॥

समादद्धं गृह्यं, हे-श्रोतारः, सुष्ठु ध्यानेनैव ।

कुसुतं बुद्धिम्, चित्तं निदद्धं, सत्यं अस्मि कथयन् ॥

एकमेव सूर्यं द्रष्टुं अस्ति-वः न प्रभावः ।

नेत्रे तस्मिन् दर्शने स्तो-वः न स्थिरौभवतः ॥

करोर् यति आसि तति क्याह् आसि प्रकाश ।
 बुद्धिश् कुस् ह्यकि कस् आसि तिथु गाश ॥
 ब्वह् क्याह् वन अद महाराजाह् बन्योव् किथु ।
 तिथिस् परिवारश्च यिथु शूबिहे तिथु ॥
 डलन् ह्यम् ब्वह् वनय् क्याह् माङ्गि बदल् ।
 शफख् आव् ब्यूठु तम् तति पादनय् तल् ॥ ८१० ॥
 बुद्धिश् नारद्-जियन् कहन्स् नमस्कार् ।
 च्ह कर्ता सारिकुय् कुख् हे निराकार् ॥
 कुनुय् ओसुख् मनस् व्यलि म्वयु च् यख्-वार् ।
 ख्यठाह् वनहा त दिमहा इयूठु व्यस्तार् ॥
 अकिस् चन-माचस्-मङ्गु मोह् संसार् ।
 कह्य् व्यत्यय् त क्याह् ताजिव् कुह् इथु कार् ॥
 बनाविथ् पाङ्क् कारन् शक्लि-ओकार् ।
 च्ह कुख् परमात्मा मङ्गु-वाग् म्वख्तार् ॥
 दयालो दय् च्ह कुख् ह्यय् बावचूय् प्रय् ।
 च् व्यनय् जै च् व्यनय् जै च् व्यनय् ॥ ८१५ ॥
 व्यनय् ह्यम् बिय दय् हे मृत्युजय् ।
 बुक्कन्वाक्यन् तिक्कु अकि दिह् यिथु बुक्कनय् ॥
 अमान् अमान् पकनि लङ्गु अद सदाशिव् ।
 वनय् कोताह् प्रचंडाह् पर्वतस् प्यव् ॥
 बुद्धिश् मैनावती सांपङ्गु खवरदार् ।
 नङ्गर् चाविथ् बुक्कुन् शंभू जटादार् ॥

कोटिसंख्या यत्र स्यात् तत्र कौदृक् स्यात् प्रकाशः ।

इदं कः शक्रुयात्, कस्य स्यात् तादृक् प्रकाशः ॥

अहं किं वशिष्यामि ततः महाशरः संपन्नः कौदृक् ।

तादृशस्य परिवारस्य यादृक् योग्यमासीत् तादृक् ॥

चञ्चलीभवन्ती अस्ति-ने बुद्धिः, कथयिष्यामि किं मन्त्रिपुरागस्य विधानार्थं ।

दिग्भागः (यः सूर्योदयास्तसमये उत्पद्यते) आगतः निविष्टुः तस्य तत्र
पादयोः तले ॥ २१० ॥

दृष्ट्वा नारदशिखा कृतस्तेन-तस्मै नमस्कारः ।

(अत्रदृष्टं तं) त्वं कर्ता सर्वस्यैव अस्मि, हे निराकार ॥

एक-एव आसीः मनसि यदा उद्गतं-ते तव एकदा ।

बहु कथयेयं, इत्यां च दीर्घं विस्तारम् ॥

एकस्मिन् क्षणमात्रकाले सर्वः संसारः ।

विहितस्त्वया उत्पन्नस्त्वया, किं च आश्चर्यं अस्ति ईदृक् (वर्तमानं)
कार्यम् ॥

समुद्भावाय पञ्च कारणानि प्रणवाकारेण ।

त्वं अस्ति परमात्मा तन्मध्यभागे स्वच्छन्दः ॥

हे-इयालो, ईश्वरः त्वं अस्मि, अस्ति-ते भक्तिभावस्य प्रीतिः ।

ते भूयात्ते जयकारः, ते भूयात्ते जयकारः, ते भूयात्ते ॥ २१५ ॥

(पुनरवदत्) विज्ञप्तिः अस्ति-ने पुनः इयमेव, हे सृष्ट्यंजय ।

अवलोकयितृणां तादृशीं दृष्टिं वितर यथा पश्येयुस्त्वाम् ॥

स्मित्वा स्मित्वा गन्तुं प्रवृत्तः ततः सदाशिवः ।

कथयिष्यामि कियत् प्रवृत्तं-तेजः पर्वतं व्यापत् ॥

अवलोक्य मेनावती संपन्ना विदितवृत्ता ।

दृष्टिं प्रसार्य दृष्टस्त्वया शम्भुः जटाधरः (यः पूर्वदृष्टः) ॥

बन्योमंतु राज-प्रवाह तौजवानाह ।

वरिय् तमन्दिय् तौज-सूत्य् आमंतु व्यहानाह ॥

सुह महाराजाह सुह साजाह राज-च्यालाह ।

कुह कम् ताकथ् तम्यकु करि अख् खयालाह ॥ ८२० ॥

सुह जंपानाह सुह सामानाह विमानाह ।

कुह कम् ताकथ् तम्यकु वनि अख् निशानाह ॥

महाराजम् वुक्किय् दथु तौजुकुय् म्वख् ।

चलुम् द्वख् तम् बन्योस् परमात्मुकुय् खख् ॥

वननि लजू क्याह मनकि तमन्ना म्य द्राया ।

इह् क्का पंजु किन वुक्कान् छम् खन्न-माया ॥

वनन् वनन् दथय्-पाठि गय हर्गम् ।

ग्रहिदि सारि किंदरि बीठिम म्य वर्गम् ॥

य्य व्वन्न हर्गेश्वरो हर्गस् बह् क्कूथम् ।

य्य आनदेश्वरो आनंद बह् व्कूथम् ॥ ८२५ ॥ ३३ ॥

34. MENAKĀ, SEEING ŚIVA IN A FORM OF UNEARTHLY BEAUTY,
PRAISES HIM.

म्य गम् कोसुथ् दिगंबरय् ।

पंपोश-पूजा करयो ॥ ८२६ ॥

प्रथमय् च्यानि द्रायस् बह् गरय्

करहा हर्गेश्वरकु दर्शन ।

आनाह् करुम् कुरुचेत्र-सरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

(स-एव) संपन्नः राजपुत्रः अतितेजस्वी ।

पूर्वतां तस्यैव तेजसा समागतं जगत् ॥

(समुत्पन्नः) सः (तादृक्) महावरः तत् अलङ्कारजालं राजयोग्यवेधादिकम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं तस्य करिष्यति (यः) केवलं स्मरणमात्रम् ॥ ९२० ॥

तत् याप्ययानं तं सामग्रीसमुदायं विमानं (च) ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं तस्य कथयिष्यति (वर्णनेन) एकं चिह्नमात्रम् ॥

महावरस्य अवलोक्य हृदयं तेजस्वि मुखम् ।

अपगतं-तस्याः दुःखं, तस्याः (मेनकायाः) उद्भूतं-तस्याः परमात्मनः
सुखम् ॥

कथयितुं प्रवृत्ता किं-नाम मनसः श्रीसुकृत्केशाः मम अपगताः ।

इदं अस्ति-किं सत्यं किंवा पश्यन्ती अस्ति स्वप्नमायाम् ॥

कथयित्वा कथयित्वा इत्यमेव संगता-सा हर्षम् ।

(व्यवहारयच्च) ग्रहाः सर्वे (सूर्यादयः) केन्द्रस्थानेषु स्थिताः-मे मे
वर्षचक्रे (ज्योतिषप्रसिद्धे) ॥

त्वया अधुना हे-हर्षेश्वर हर्षं अहं आपादिता-त्वयाहम् ।

त्वया हे-आनन्देश्वर आनन्देन अहं पूर्णोक्ता-त्वयाहम् ॥ ९२२ ॥ ३३ ॥

अनुत्तररूपसौन्दर्यं श्रीशिवस्य दृष्ट्वा मेनका स्तौति ॥ ३४ ॥

मम शोकः अपनीतस्त्वया, हे-दिगम्बर ।

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९२६ ॥

प्रेम्णा तव निर्गताहं अहं सृष्ट्वात्

कुर्यां-नाम हर्षेश्वरस्य दर्शनम् ।

स्नानमात्रं कृतं-मया कुक्षेत्रघरसि

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

प्रथमच्च पृथिविय परात्परय्

ज्यवान् ज्यवन कुह् वावुकु व्योळु ।

जोवरि ज्ञान्-पाफ् जालिय् हरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

जोव्रि-नाग-ज्ञान् जगदीश्वरय्

अय् वाव-बालिस् वन्योव् सग् ।

परमार्थ-रस् थोस् परमेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

गलुम् लुव् अकि चनमातरय्

चलुम् खनमुह् वातिय् मुह् ।

भुवनेश्वरिय ताह्स् ववसरय्

पंपोश पूजा करयो ॥ ८ व ० ॥

अनंत अकाल हे अमरय्

यमहेरि खमान् वन्योम् शम् दम् ।

यमकिंकर् गालियम् शंकरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

कामकि क्रूदकि भस्मास्वरय्

अस्वर् प्रह्वत् कहनय् सूर् ।

हरशम् वह् कथ्यम् हर्शेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

हे शिव केशव ग्वफि अंदरय्

दय आकार कुख् अदय-रूप् ।

प्रेमात्मिकायाः पृथिव्याः हे-परात्पर

तत्पदमानं ज्यवनाख्यक्षेत्रे अस्ति भावरूपं बीजम् ।

ज्जोवम्-आख्ये-क्षेत्रे जन्मार्जितपापानि दग्ध्या त्यज्यामि

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

ज्जोवम्-क्षेत्रनागजलेन हे-जगदीश्वर

अस्य भावात्मबीजस्य संपन्नः सेकः ।

(यत्र) परमार्थरूपरसः आपतितः हे-परमेश्वर

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

विनष्टो-मे क्षोभः एकेन क्षणमात्रकालेन

नष्टो-मे खनमुदाख्यं-क्षेत्रं प्राप्य मोहः ।

(तत्र) सुवनेश्वरीदेव्या-प्रतिष्ठितया (स्वकन्यया च) तारिताहं भवसरसः

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९३० ॥

हे-अन्तरहित कालरहित हे असृतमूर्ते

यम्-हेर-नाम्नि-गिरौ आरोहत्याः संपन्नो-मे शमः दमः ।

यमकिङ्कराः नाशितास्त्वया-मे हे-शंकर

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(स्वप्रकृतिं निन्दति) कामात्मनः क्रोधात्मनः भस्मासुरस्य

आसुर्यां प्रकृत्या कृतं-तया-तव भस्म ।

हर्षे अहं आपदिता-त्वयाहं हे-हर्षेश्वर

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(तत्र) हे शिवात्मन् केशवात्मन् गुहायाः मध्ये

द्वयेन आकारेण अस्मि (वस्तुतः) अद्वैतरूपः ।

रामेश्वर त श्यामखंदरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

संकट-कटा च्च जटादरय्

नाव् प्ययु म्य कोसुय् सोर् संकट ।

वर् लंबु म्य च्चय्-निग् हरे-हरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

हे अमरय् हे अजरय्

बुक्थि च्च जरय् रुदुम-न होग् ।

चराचरय् ह्रुख् आसुरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥ ८ ३ ५ ॥

तिक् अष्थ म्य दितम् विश्वेश्वरय्

बुक्थाय् करोर-सूर्यकु तीज् ।

न-त अथ तीजस्-निग् कति दरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

तीज् ईयु बनोबुय् बस्मादरय्

बय्यनय् च्च दयस् जै-जै-कार् ।

वाचस् पयस् गयस् व्यस्मरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

हृष्णस् दिह् बन्नी म्वन्नीश्वरय्

गदादरय् सदाह् बोज् ।

आनंद् दिह् आनंदेश्वरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥ ३ ४ ॥

रामेश्वरः श्यामसुन्दरश्च

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

संकट-हर्ता तव हे-जटाधर

(तदेव) नाम प्रसिद्धं-ते मम अपकृतस्त्वया सर्वः संकटः ।

वरः लब्धः मया त्वत्त-एव हे-हरे-हर

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

हे अमर हे अजर

अवलोक्य त्वां अत्यशा-ऽपि स्थिता-मम-न चेतना ।

चराचरात्मरूपेण अस्मि आश्चर्यरूपः

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥ २३१ ॥

तादृशे नेत्रे मच्चं देहि-नाम-मे हे-विश्वेश्वर

प्रयेयं-ते कीटिसूर्याणां तेजः ।

अनाथा अस्मात् तेजसः कुत्र स्यास्यामि

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

तेजः इंद्रकृ सप्तद्वितं-त्वया हे-भस्मर्षारमालिताङ्ग

भूयास्ते तव ईश्वरस्य जयजयकारः ।

प्राप्ताहं स्मृतिं गताहं (च) विस्मृतिं (निश्चेष्टताम्)

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(अन्यकर्तुः) कृष्णस्य देहि भक्तिं हे-मुक्तीश्वर

गदाधरात्मविष्णुमूर्ते विजमिशब्दं शृणु ।

आनन्दं देहि हे-आनन्देश्वर

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ३४ ॥

35. MENAKĀ'S SATISFACTION.

स्यठाह् व्यलि मीपनुम् मन साविदानय् ।
 वननि लज्जु छम् कमारौ वाग्यवानय् ॥ ८३८ ॥
 नमस्कार् आश्रयनम् कुम् कर्मलोनुय् ।
 स्यठाह् रूपिठ् त खंदर् नुंदवोनुय् ॥ ८४० ॥
 जनानन्-कुन् दपुन् दय् है मपनु ननु ।
 खंदर् वाणिय ह्ययितोम् त्वहि वनवुन् ॥ ८४१ ॥

36. MENAKĀ CALLS UPON THE BRIDESMAIDS TO SING
IN HONOUR OF ŚIVA.

भूमिवे दिगिज्जव् वनवुन् ज्ञोनु है ।
 महाराज सोनु है त्रिवुवन-सार् ॥ ८४२ ॥
 वुज् ओम् वुड् तय् वुज् बन्योव् बालय्
 सोनु है सालय् कमि हाल आव् ।
 नयन्-हन्दु नवु है प्रान्यन्-हन्दु प्रोनु है
 महाराज सोनु है त्रिवुवन-सार् ॥
 स्यठाह् तीजवान् है शूवाय-सान् है
 गर सोनु पान भगवान् है न्नाव् ।
 ज्ञोनु है जुवान् है मोनु है सोनु है
 महाराज सोनु है त्रिवुवन-सार् ॥
 संकट-गटि-मज्ज अनवुनु गाण् है
 यववुनु आण् है आग्नि-रक्षन् ।

अनुत्तरशोभाशालिरूपमवलोक्य मेनाया यद्वृत्तं तदर्णयति ॥ ३५ ॥

अतिशयेन यदा संपन्न-तस्याः मनः मानन्दम् ।

वक्तुं प्रवृत्ता अस्ति-सं कुमारी महाभाग्यवती ॥ ९३९ ॥

नमस्कारः भूयात्तस्यै (यतः) अस्ति-तस्याः सत्कर्मभाष्यं (भर्ता)

अतिशयेन रूपवान् सुन्दरश्च मनोहर-एव ॥ ९४० ॥

जना-स्त्रियः-प्रति अकथयत् ईश्वरः अयि संपन्नः प्रत्यक्षः ।

सुन्दररूपया वाण्या आरभध्वमस्यार्थं व्रूयं उत्सवगीतिम् ॥ ३५ ॥

मेनाया जन्यस्त्याङ्गानपूर्वं गानं वरं प्रति कटाक्षौक्य ॥ ३६ ॥

समावेता-भवद्य हे-दिव्यस्त्रियः गानं ज्ञातं (अस्माभिरुचितं) अयि ।

(यतः) महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनमारभूतो-ऽस्ति ॥ ९४२ ॥

अधुनेव आसीत् स्वयिरः ननु अधुनेव संपन्नः बालकरूपः

अस्मद्गृहे अयि निमग्नखेन केन (अलौकिकेन) वृत्तेन आगतः ।

नवीनानां नवीनः अयि पुरातनानां पुरातनः अयि

महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनमारभूतो-ऽस्ति ॥

अतिशयेन तेजस्वी अयि शोभावान् (च) अयि

शृहे अस्माकं स्वयं भगवान् अयि प्रविष्टः ।

ज्ञातः (चायं) अयि जीवात्मभूतः अयि संमतः अयि (च) अस्माकं अयि

महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनमारभूतो-ऽस्ति ॥

संकटात्मनस्तामिहात् उत्पादयन् प्रकाशं अयि

निधापयन् आशां अयि निराशानाम् ।

षात्रं कर्मारिय-हन्दु कर्म-लोत् है
 महाराज सोत् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८४५ ॥
 ज्योतन् तनि-सूत्य मन् निववुत् है
 खख् दिववुत् है खख् हाविथ् ।
 कृष्णम् हृदयम् मङ्ग वामवुत् है
 महाराज सोत् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८४६ ॥

37. THE BRIDESMAIDS SING PRAISES OF VIṢṆU, WHO LEADS THE PROCESSION.

नन्दलाल् आव् गिन्दने राम् ।
 आर करिवे आरय् ॥ ८४७ ॥
 आरवल् दंज लोल-नारय्
 आर-रस्ति कर् वन्वाम् ।
 आर-कचू फौरु आर-आरय्
 आर करिवे आरय् ॥
 देह-द्वारकाय मङ्ग वारय्
 बुद्धितोन् खेखवुत् राम्
 दार्य मुचरिथ् नवद्वारय्
 आर करिवे आरय् ॥
 हरखख तय् हरद्वारय्
 वनि-कडितोन् मन्नाम् ।
 सूत्य ज्ञान सुव्यचारय्
 आर करिवे आरय् ॥ ८५० ॥

अस्माकं कुमार्याः सुकर्मभाग्यभूतो-भर्ता अयि

महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनसारभूतो-ऽस्ति ॥ २४५ ॥

देदीप्यमानः सूर्या मनः हरन् (अस्ति) अयि

सुखं ददत् अयि सुखं प्रदश्रय ।

कृष्णस्य (अन्यकर्तुः) हृदयस्य मर्धो भासमोनो-(ऽस्ति) अयि

महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनसारभूतो-ऽस्ति ॥

सहागतसभ्यायं श्रीविष्णुं स्तुतिभिर्गायन्ति जन्यस्त्रियः ॥ ३७ ॥

नन्द-नन्दनः आगतः क्रीडितुं रासलीलाम् ।

दयया कुरुत-भोः मण्डलीविशेषम् ॥ २४७ ॥

पुष्पविशेषवाटिका दरघा हार्दात्मसंतापेन

निष्करुणेन कृतः वनवासः ।

दयया-आद्रीभूता संचारंगता जलाटवीषु

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

देहात्मिकाया-द्वारकायाः मध्ये सुषु

पश्यत-नाम-तं (दृश्यतां सः) क्रीडनशीलः रासलीलायाम् ।

पत्तद्वाराणि उद्घाटय नवद्वारात्मिकानि

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

(प्रतिमुखं) हरमुख्याख्ये-गिरिक्षेत्रे पुनः हरद्वाराख्ये-श्रीगङ्गातीर्थे

उपलक्ष्यतां-सः संयासी ।

हेतुना ज्ञानेन सद्द्विचारेणैव

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥ २५० ॥

क्षारि क्वाह् इमि संसारय्

सासन् ति क॑रिवे मास् ।

अस् दय-नाव् तारि तारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

हार-पर्वत दरवारय्

लक्ष्-व॑दि सास-व॑दि मास्

निधिवे दय-दन-छारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

व॑निवे यिथ् गुपकारय्

ग्रहर-मङ्ग वन्वास ।

ग्र॑विवे शंकराचारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

क॑रिवे खंदरीनारय्

हव्-करनुकु अस्यास् ।

श्याम-खंदर् बोझि वारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

हृष्ण-जुव् चाव् सानि द्वारय्

सू॑त्य् ह्यथ् हरम्बखवास ।

सू॑र्य-चंद्रम प्रकारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥ ८ ५ ॥

अनुयायति किं-वस्तु (सारात्मना) अस्मात् संसारात्
 सहस्रशः-संख्याकानि-द्रव्याणि अपि कुरुत-भोः भस्म ।
 एकं ईश्वरनाम तारयिष्यति पारं (भवसरः-पारम्)
 इयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥
 शारिकागिरिदपात् महाधिकारिपदात्
 लक्षसंख्याकानि सहस्रशः सहस्रम् ।
 स्त्रीकुरुत-भोः ऐश्वर्यात्मघनद्रव्याण्येव
 इयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥
 भवत-भोः आगत्य गुणकाराख्ये-गोपादिप्रदेशे
 नगरमध्यात् वनवासिताम् ।
 गायत-भोः शङ्कराचाराख्यगिरिस्वयंपुष्करमन्दिरे
 इयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥
 कुरुत-भोः स्रन्दरिनाराख्ये-स्थाने*
 संमुखं-पङ्क्तिद्वयविधानेन† अभ्यासम् ।
 (येन) श्यामसुन्दरः श्रोष्यति सुष्ठु
 इयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥
 (अयं) कृष्णचन्द्रः पविष्ठः अस्माकं द्वारे
 सह धृत्वा हरमुखवास्तव्यं-महादेवम् ।
 सूर्याचन्द्रमखोः प्रकारेण (स इमो)
 इयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥ १५३ ॥

* विष्णुपादनिकटे ॥

† पुरःपञ्चाङ्गतिविशेषपूर्वकः स्त्रीणां गानविशेषः ॥

कृष्णम् सूत्य स्वकचार्य
 कृष्ण-जुव करि अथवाम् ।
 गिन्दनकि किह् दह् तारय
 आर करिवे आरय् ॥ २७ ॥

38. THE WOMEN ASSEMBLE TO WATCH THE BRIDEGROOM.

इह् बुजिय् त्रयलूकच त्रिय आय ।
 महाराजम् बुद्धनि कमि लोल द्राय ॥ २५७ ॥
 नजर दायीं बरौ-किनि यात्र चवूख् ।
 महादेवत्र सवारौ पर्जनवूख् ॥
 निथर् दितिनख् तिथिय् यिथु बोजन आख् ।
 खंदर् वानिय वत्रेहम् वनवन्-वाख् ॥
 ह्यतुख् जन् वैकुण्ठ मंडुल् वनावुनु ।
 समिथ् त्रिय-बाव ह्यतुहम् वननावुनु ॥ २६० ॥ २८ ॥

39. THEY SING THE WEDDING SONG.

परि परि लंगितोस् रथ-सवार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥ २६१ ॥
 वय च्लु मृत्युंजयने जय-सूत्य
 दय-सङ्ग नयि मङ्ग तोताह् द्राव् ।
 हिमालय-पर्वतत्र वन्-हार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वात्मालापः) कृष्णाख्येन सह बाल-एव

श्रीकृष्णः करिष्यति हस्तावलम्बनम् ।

क्रीडाविधानस्य सन्ति दिवसाः त्रिकसंख्याकाः

इयथा कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥ ३७ ॥

जन्यस्त्रीणां समितत्वम् ॥ ३८ ॥

इदं श्रुत्वा त्रैलोक्यस्य स्त्रियः समागताः ।

महावरं द्रष्टुं केन (महता) श्रोतुंकेन निर्गताः ॥ १५७ ॥

दृष्टिः पक्षकेभ्यः द्वारैः (च) यावत् प्रतिष्ठा-ताभिः ।

महादेवस्य हस्त्यारोहादयः उपलक्षितास्ताभिः ॥

नेत्राणि वितीर्णानि- तेन-तासां तादृशानि यथा अथलोकने आगतः-
स-तासां ।

हृदिरया वाण्या उदितानि-ताभिस्तस्मै उत्सवगान-वाक्यानि ॥

आरब्धं इव वैकुण्ठ-सदृशं मण्डलं भावयितुम् ।

समेत्य स्त्रीभावेन प्रक्रान्तं-ताभिस्तस्य गाणनम् ॥ १६० ॥ ३८ ॥

शिवमुपलक्ष्य विवाहोपयोगि गानम् ॥ ३८ ॥

स्वात्मनः-समर्पणे लगत-तस्य रथावरोहणम् ।

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) १६१ ॥

भयं अपगतं मृत्युञ्जयस्य जयेन

इंश्वरात्मनः उपत्यकायाः (नियतिशक्तेर्वी) मध्यात् शुकविशेषः
निर्गतः ।

(सः) हिमालय-पर्वतस्य वन्यशारिकात्मिकायाः (कन्यायाः)

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

सानिस् पोग्र-वागस् ओसु गोशाह्
 गोशस्-प्यठ् पंपोग्राह् ब्युठ् ।
 रोग्र चाव् पोग्रनूस् मञ्जु पोग्र-वार्य
 महाराज् राज्-कमार्य आव् ॥
 पंपोग्र-पाद बुक्क साद शाह्जादाह्
 वागस्-मञ्जु नागरादाह् द्राव् ।
 आकाश अमृथ् प्यव् दारि-दार्य
 महाराज् राज्-कमार्य आव् ॥
 पंपोग्र फर्शाह् कर्त् बंगालस्
 चिज्गत्पालस् सालस् दपु ।
 बाल ब्युठ् बालादर्य प्यठ्-दार्य
 महाराज् राज्-कमार्य आव् ॥ २१५ ॥
 वनचूय् विगिज्जाह् वनवनि द्राय
 आकाश-प्यठ् वक्क अक्करक्क ब्वन् ।
 ग्वन् छस् वननावान् कन् दार्य
 महाराज् राज्-कमार्य आव् ॥
 विमानन्-कथ् छिह् पत्तु-महाराज्य
 सिंहासनन् प्यठ् छिह् राज्य-च्छिषि ।
 वमि प्यैय् अमि बुद्धिह् हस्ति-अंवार्य
 महाराज् राज्-कमार्य आव् ॥
 साल्त्रौ डाल दिच प्यठ् डालानम्
 दीवान्खानस् देवता बीठि ।

आस्माकीनस्य पुष्पोद्धानस्य आसीत् शोभाविशेषः

शोभाविशेषे पद्मं निविष्टम् ।

शनेः-शनेः प्रविष्टः क्षीवक्षीवपक्षी मध्ये पुष्पवाटिकायाः

महावरः राज-कुमारी आगतः (वरीतुम्) ॥

पद्मचरणोपेतः दृष्टो-ऽस्माभिः क्षुब्धभासः ससाह्वनन्दन-इव

तस्मिन्नुद्याने देवदातकमिव निर्गतम् ।

(यत्र) आकाशात् असृतं पतितं धाराधारं

महावरः राज-कुमारी आगतः (वरीतुम्) ॥

पक्षीरेव आस्तरणं कृतं प्रासादविशेषे

(यत्र) त्रिलगत्यालस्य निमन्त्रणं कथितम् ।

बालात्मा (शम्भुः) निविष्टः महोद्भवस्तिकस्य पद्मद्वारे

महावरः राज-कुमारी आगतः (वरीतुम्) ॥ २१५ ॥

वनवास्तव्या वनदेवता उत्सवगानगानाय निर्गता

आकाशात् (च) अवतीर्णाः अप्सरसः भूमौ ।

गुणान् सन्ति-तास्तस्य गापयन्त्यः कर्णौ समाघास्यति (इति अतः)

महावरः राज-कुमारी आगतः (वरीतुम्) ॥

विमानानां-मध्ये सन्ति वरसमानवेषा-बालकाः

षिंहासनेषु-स्थिताः सन्ति राजर्षयः ।

अधः-पतिता-इव* वयं अवलोकाम् इतिपृष्ठुष्यपरिस्तोमविमानानि

महावरः राज-कुमारी आगतः (वरीतुम्) ॥

जन्यैः आसनविशेषाः इत्ताः (कृताः) पृष्ठे सर्वतोभद्रसहस्रभाग-
विशेषस्य

कोष्ठकविशेषे देवाः निविष्टाः ।

* अपूर्वतेजःपुञ्जावलीकनेन जातमूर्धाः संपन्ना इति भावः ।

अडि अपार्थ त अडि इपार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

शिव-सत्संग-नोमु अन् कर्म-ज्याथ

बांग्रोव् दर्म-सवाय मज्ज् ।

परमार्थ रस् फिस् प्रयमच नार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

ख्यावनस् च्यावनस् हिस् सेवाय

कम् कम् राज-स्वधि खदमथगार्

मैल हिस् ख्यावान् ऐल-सुफार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥ १७० ॥

इयु महाराज पजि इच्छ यज्य कार्य

ज्यल् ज्यल् वल्लितोस् राज-कमार् ।

वैगिस्-प्यठ् वज् कोताह् प्रार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

दारस् सानिस् बन्योव् स्वर्गदाराह्

काज्ज् सान् शालमाराह् जन् ।

साल्तरौ कमि-हाल तति क्वाल मार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

चंदन् त्राविथ् कल हिस् वंदन्

वंदन् छफ् दिचू लंदन् वोतु ।

चंदन-जिनु वोल्लु जोल्लु बुखार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

केचित् (जन्माः) पारभागे (तस्य) केचित् च अवारभागे

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

शिवशास्त्रानुसारिसत्सङ्गनामकं भोजनं सत्कर्मात्मनि-स्थाने

विभक्तं घर्मात्मसभायाः मध्ये ।

परमार्थात्मा रसः प्रस्त्रावितः प्रेमात्मिकायाः नाडीकुम्भ्याः

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवायाम्

के के (अलौकिकमाहात्म्याः) राजर्षयः सेवाकारिणः ।

रोचकानि सन्ति भोजयितारः रेलापूगीफलानि

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥ ९७० ॥

(अस्ति हि) इंदुकु महावरः युक्तः* इंदुशेन उन्नतेन श्रीवाङ्मेन-
वर्तमानः

श्रीघं श्रीघं समानीयतामस्य (अवतार्य) राजकुमारी ।

(षोऽयं) अजिरलिखितपञ्चरागात्मकविमानचित्रे अतः-परं कियन्तं-
कालं प्रतीक्ष्यते

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

द्वारस्य आस्माकीनस्य संपन्नं स्वर्गद्वारम्

वलभी (गृहोर्ध्वपुरं) अस्माकं शालमाराख्यप्रसिद्धोद्यानगृहं
इव (प्रतिभाति) ।

जन्यैः अचिन्त्यचरितेन तत्र संचारविशेषाः विहिताः

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

सर्वब्रह्मनानि परित्यज्य शिरांसि सन्ति-तस्मै उपहरन्तः

(यत्र) शीतकालेन गूढं आस्थितं नन्दनं प्राप्तश्च-सः ।

चन्दनात्मकाष्टं अवरोपितं प्रस्त्रालितं कोष्ठमध्यगते-श्रीच्छोल्याइके-
ऽग्निपन्नविशेषे

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

* अनुत्तरमाहात्म्योद्भववान् इति भावः ।

कृष्ण अर्दनारौश्वर-सङ्गु द्विय् च्यत्
 त्रिय-बंग मर्द-पान दर्द वननाव ।
 शिव-शक्ति-रूप् द्यव कँडाह् यार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥ ३८ ॥

40. THE BRIDESMAIDS PRAISE ŚIVA IN A SONG
 ACCOMPANIED BY DRUMS.*

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रूप् दारिय् • वृग्रवासन् तय् ॥ ८ ७५ ॥
 चंद्रचूड च्यान्यन् • पद्मपादन् तय् ।
 मीठि दिम ग्रम कुख् • चिलोचन् तय् ।
 भैरवनाथ कर् • च्य पापन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 ब्रह्म-रूप् संसार् • संवालन् तय् ।
 विष्णु-रूप् दारिय् • जगि पालन् तय् ।
 संहार-रूप् कुख् • श्यथ् गालन् तय् ।
 निग्वंन च्यत् द्विय् • अश्रवय् म्वन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 नागिंद्रहार् द्वि नलि आसन् तय् ।
 खख-म्वख कुख् बडु • इख् कासन् तय् ।

* In each line of this song, the passage beginning with the mark ° should be read twice. The verses contain a varying number of lines, and, at the end of each verse, verse 975 is to be repeated.

(अन्यकृतः स्वात्मात्मापः) हे कुष्माण्ड्य अर्धनागीश्वरस्य प्रपद्यः

अस्ति-ते ।

(यतः) स्त्रीवाग्भङ्गा पुरुषरूपेण हार्देन गापय ।

(सो ऽर्धनागीश्वरः) शिवशक्त्यात्मरूपेण ननु-स्वित् किंचिद्नाम
संख्याया-पुर्णता-नयिष्यति ॥

महावरः ॥ ३९ ॥

जन्यस्त्रीभिः स्वरविशेषेण पुनरपि गीयते* ॥ ४० ॥

हे अघोरात्मन् नीलकण्ठ असि ग्रंथे ग्रंथे च

शिवरूपं धृत्वा वृषभासनो (ऽसि) नाम ॥ २७५ ॥

हे-चन्द्रचूड त्वदीययोः कमलरूपवरणयोः च ।

सुभ्यनानि दास्यामि शान्तो-भविष्यामि असि त्रिलोचनः नाम

हे-भैरवात्मस्वामिन् कुरु क्षयं पापानां पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

ब्रह्मात्मना संसारं विस्तारयन् च ।

त्रिषाणुरूपं धृत्वा जगतौ पालयन् (असि) नाम ।

रुद्रात्मना-संहाररूपेण असि स्थितिं (जगतः) नाशयन् पुनः ।

हे-निर्गुण तवेव सन्ति त्रय-एव गुणाः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सर्पराजात्महाराः सन्ति-ते वैकल्यरूपेण भवन्तः नाम ।

अकस्मादेव असि महत् दुःखं अपनयन् पुनः ।

* स्तुतिरियमानकविशेषे वादनगानोपयुक्ता । सर्वेषु पदेषु ० एतद्विज्ञादारभ्य
द्विरावृत्तिपाठः पाठकालं विधेयः । सर्वस्मिन्नस्ति-स्त्रीचे ऽयं क्रमो ऽस्ति ।

निर्मल तनि कुख् • वस्म मलन् तय् ।
 अन् व्ववनन्-हन्दु • कुख् कारन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 त्रैलोक्यनाथ क्विय् च्य • श्रव-लाख्यन् तय् ।
 महाकल्पांथ् य्यलि • कुय् बनन् तय् ।
 लन-माथर् च्योनु • वीद् वखनन् तय् ।
 माया च्यय्-कुन् • शांथ् गकन् तय् ।
 चात्र दक्काय-सूत्य् • विय माँपनन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 जौवन त देवन् • कुख् न्यंगलन् तय् ।
 अविनाश च्यय्-निग • विय नेरन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥ ८८ ॥
 च्योनु द्यान् दारिथ् • मारि मञ्जन् तय् ।
 खटवनि पान् तय् • रटवनि वन् तय् ।
 परम-शिव हृदयम् • मञ्जु वक्तवन् तय् ।
 परमात्म-ज्योती-रूप • कुख् बामन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 मथ्-च्यथ्-रूप • कुख् आनन्द-गन् तय् ।
 अनुवव-बाव-किनि • कुख् तोठन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 परम-शक्ति-मस्ति च्यानि • द्यान-खरन तय् ।
 खनम् मादन् • क्यथ मादन् तय् ।

निर्मलायां तनौ अक्षि भस्म परिमलयन् पुनः ।

त्रयानां भुवनानां अक्षि ।करणं नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-त्रैलोक्यनाथ सन्ति-से तव शुभलक्षणानि पुनः ।

महाप्रलयात्मा यदा (यावान्) अस्ति भवन् पुनः ।

(तत्) क्षणमात्रं त्वदीयं वेदः कथयति नाम ।

महामाया त्वामेव-पति शान्तिं गच्छति पुनः ।

तव इच्छया-हेतुना पुनरपि संभवति (जगत्) पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च अक्षि निगिलन् नाम ।

हे-अविनाश तवैव-सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥ २८० ॥

तव ध्यानं धृत्वा सर्वं सज्जनाः च ।

गूहयन्तः स्वात्मानं गृह्णन्तः च वनानि पुनः ।

हे-परमकलाशात्मन् हृदयस्य मध्ये भक्तानां च (अक्षि) ।

परमात्मज्योतिःस्वरूपः अक्षि भासमानः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सच्चिदात्मरूपेण अक्षि आनन्दघनः नाम ।

अनुभव-भाव-हेतुना अक्षि तुष्यन् च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-परमशक्तिसंयुक्तं त्वदीयेन ध्यानस्मरणेन च ।

स्वर्णस्य साधकं अस्ति सादनाख्यमोषधं नाम ।

शिव शिव गङ्गन्-कुय् । पाँ-कूलन् तय् ।

पवन-सूत्य् बर्ग- । -स्वरन् फिरवन् तय् ।

अज्ञपाय पाँनि-पान् । कुख् जपन् तय् ।

हे अगोर नौलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

वासनाय-किनि असि । देह् मानन् तय् ।

सो-ऽहं-सो वनु । माँनि प्रानन् तय् ।

असि, वेखवर् केह् । किन ज्ञानन् तय् ।

दह् प्रान् जव-सान् । च्यय् अर्पन् तय् ।

मुक्तीश्वर कर् । जन्मन् द्यन् तय् ।

हे अगोर नौलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

शेर च्योन् थदु प्ठ । आकाशन् तय् ।

तल् पातालन् । पाद् च्याँनि ब्वन् तय् ।

आदिकार् च्योन् कुन । काँह ज्ञानन् तय् ।

बडि आदिकार-सस्तु । कुख् शूवन् तय् ।

हे अगोर नौलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥ ९८५ ॥

पाद्य-प्रनाम् कुय् । अष्ट-भैरवन् तय् ।

सूत्य् सूत्य् रोजहा । च्यय् राथ्-द्यन् तय् ।

लीलाय च्यात्र द्यम् न । ब्वद् वातन् तय् ।

च्यय् कुम् डलन् ज्यव् । द्यम् कलन् तय् ।

हे अगोर नौलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

अनाथन्-इन्दि नाथ । श्वव-चरनन् तय् ।

गरने आस् कुख् । संकर्षन् तय् ।

श्रित्व श्रित्व (इति स्मरणं) उद्भवति निर्भङ्गाणां नाम ।

वायुना (प्राणात्मना) भर्गमन्त्रात्म पञ्चाणि च स्मरणं
वर्तयिष्यन्ति च ।

श्रद्धापामन्त्रं स्वात्मना श्रद्धिं जपन् नाम ।

हे श्रद्धोरात्मन् ० ॥

(यस्त्वस्वात्मरूपं) वासनया त्वयं वेदं मन्यमानाः-स्मः पुनः ।

शोऽहं सः (इति मन्त्रः) उच्चारितः (उच्चार्यते)

आस्माकीनेन प्रायेण पुनः ।

त्वयं श्रद्धाः किञ्चित् स्मो-न जानन्तः नाम ।

दश प्राणाः जीवेन-सह त्वय्यैव समर्पिताः (सन्तु) पुनः ।

हे मुक्तीश्वर कुरु जन्मनां ह्येदं (निःशेषतां) नाम ।

हे श्रद्धोरात्मन् ० ॥

शिरः तव उद्भूतं उपरि आकाशेभ्यः नाम ।

तलव्यापको पातालानां पादो तव अधस्तात् च ।

अधिकारं तव नास्ति कश्चित् जानन् च ।

महता अधिकारेण-सहितः श्रद्धिं शोभमानः नाम ।

हे श्रद्धोरात्मन् ० ॥ २८५ ॥

पादप्रणतिः शक्ति-ते शृष्टैरवाणां पुनः ।

सहवासः सहवासः तिष्ठेयं त्वयैव रात्रिन्दिवं च ।

स्तुतिकीर्त्तौ तव शक्ति-मम न बुद्धिः प्राप्नुवती नाम ।

चित्तं शक्ति-मे तरलीभवत् जिह्वा शक्ति-मे मूकीभवन्ती च ।

हे श्रद्धोरात्मन् ० ॥

हे-श्रद्धाधानां नाथ शुभदचरणयोः पुनः ।

शरणं आगतो-ऽस्मि श्रद्धिं तुःखसंकर्षणः नाम ।

कर् दया पूरक० कुख् पूरन् तय् ।
 निशकल लीन कर्० म्योनुय् भन तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 बंक्ति च्याञ्जुय्० वंञ्ज् कृष्णन् तय् ।
 यिथु ब्वति रोज्जहा० मञ्जु बक्त्यन् तय् ।
 गङ्गादर हर० हर थव् कन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ० कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रूफ् दारिथ्० वृशवासन् तय् ॥ ४० ॥

41. A SONG IN PRAISE OF VIṢṆU.

मुरली-शब्दाह् अस्य गव् कनन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८८ ॥
 यशोदा अह् नन्द-गूरिस् वनन्
 जगथ् यम् ज्ञाव् सुय् अस्य ज्ञाव् ।
 आसु मुचरोवुमस् त आसुर् कुह् ननन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८० ॥
 यिम् म्वन् खटिमति आमि निर्ग्वनन्
 तिम ह्यथ् अंद्र न्यवर् द्राव् ।
 प्रकठ्-करि श्रीकृष्णानि ज्यनन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 उद्धव-जियस् अह् गोपिय वनन्
 च्छु क्खु ज्ञान् वनन् च्चाव् ।

कुरु इयां पूरकानां अस्मि पूरकः पुनः ।

हे-निष्कल लीनं कुरु समैव मनः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

भक्तिः त्वदीया कथिता कृष्णाख्येन (मया) नाम ।

यथा अहमपि तिस्रुयं मध्ये भक्तानां नाम ।

हे-गङ्गाधर हर पापहर निघेहि कर्णौ च ।

हे अघोरात्मन् ॥ ४० ॥

मभ्यमुख्ययजमानं श्रीविष्णुसुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ४१ ॥

मुरलीनाम्नो-वंशस्य-स्वरः अस्माकं संपन्नः कर्णगोचरः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति राधाकृष्णः* समागतः ॥ ९८९ ॥

यशोदा-गोपिका अस्ति नन्दाख्यं-स्वस्वामिनं कथयन्ती

जगत् यस्मात् जातं स-एव अस्ततः जातः ।

आख्यं उद्घाटितं-मयाख्य तु (तत्र) आश्चर्यं अस्ति प्रत्यक्षीभवन्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥ ९९० ॥

यानि चरितानि (गुणाः) गोपितानि आसन् निर्गुणेन

तानि सृष्टीत्वा अन्तरात् बहिः निर्गतः (अयम्) ।

प्रकटीकृतानि-तानि (वयं वा) श्रीकृष्णस्य जन्मना

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

उद्भवाख्याय-यादवायी सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः

त्वं शुष्कं (नीरसं) ज्ञानं वक्तुं त्यज ।

* राधया चिच्छ्रया अभिन्नः परमात्मा ॥

† श्रीकृष्णे मथुरायां दृढतया कृतनिवेशे गोपीनां समाश्वासार्थं गोकुले उद्भवः प्रेषित इत्याख्यानम् ॥

‡ श्रीकृष्णभक्तिं विना ज्ञानं शुष्कं । तत्कथनं परित्यजेति भावः ॥

वक्तिथि-सूतिन् अह् मुक्ती वनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 कुखय् च्च आत्मा एकय् वनन्
 सुय् गोख् च्च अख् य्वख्ताह् हाव् ।
 न-त कुख् अग्रकथ् ज्जीवाह् ननन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 गोवर्धन् तुलु निरङ्गनन्
 ष्यठ् किस्स यिथ पन-वर्गस् वाव् ।
 तियुय् नाव् अस्मि अह् मन-वाज्य खनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 वक्ति तमि-सञ्जु कर्ह् अर्जुनन्
 सुभद्रा निथ् ति व्वज्जवान् द्राव् ।
 यस् वरि तस् पापन् क्विह् प्रज्ज वनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८ ५ ॥
 द्रौपदिय क्वाह् कर्ह् दर्योधनन्
 च्यतस् यान् षोस् अख् कृष्ण-नाव् ।
 अंबर-अंबर गयेस् वर्दनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 द्वयुम् काह् कुन तस् हिह् ननन्
 कस् आसि तमि-सन्दु हिह् खवाव् ।
 वैकुण्ठ-गथ् प्राव् बिन्द्रावनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥

केवलया-भक्तैव अस्ति मुक्तिः संभवन्ती

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

असि-चेत् त्वं आत्मा (सर्वव्यापी) एक-एव (इत्थं) आसनन्ति (वेदाः)

सः (तदा) भवसि त्वमेव एकां युक्तिं-कांचित् प्रदर्शय ।

अनया असि असमर्थः जीवमात्रः उपलक्ष्यमाणः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

गोवर्धनाख्यो-गिरिः उत्थापितः निरञ्जनात्मना-कृष्णेन

पृष्ठे कनिष्ठिकाङ्गुली यथा वृक्षपलाशं वायुः (उत्थापयति) ।

तादृशमेव नाम (श्रीकृष्णाख्यं) वयं स्मः मनोरूपायामूर्तिर्मेकायां
खनन्तः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

भक्तिः तस्य कृता अर्जनेन

(येन भक्तत्वेन) सुभद्राख्यां (श्रीकृष्णभगिनीं) अपहृत्य
अपि बुद्धिमान् निर्गतः* ।

यं वृणुयात् तस्य पापानां (अपि) अस्ति (सन्ति) पुण्यता
(पुण्यानि) संभवन्ती (भवन्ति)

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥ ९९५ ॥

द्रौपद्याः (पाण्डवपत्न्याः) कौदृक (चीरहरणाद्यात्मावमानं) कृतं
दुर्योधनेन

स्मरणे यावत् आपतित-तस्याः एकं कृष्णनामधेयम् ।

असंख्यत्वं-राशित्वं संपन्नं-तस्याः वस्त्राणाम्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

द्वितीयः कोऽपि नास्ति तस्य (ईश्वरः) सदृशः प्रत्यक्षरूपः

कस्य स्यान्नाम तस्य सदृशं सामर्थ्यं (स्वभावः) ।

वैकुण्ठगतिः (विष्णुलोकमुल्लयता) प्राप्ता वृन्दावनेन

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

* तद्भक्तिमत्त्वादेव हतपापी ऽपि निर्मलबुद्धिनिष्ठाप एव गण्यते इति भावः ॥

न्यथनञ्ज द्राय अस्मि मञ्जु आंगनन्
 मुरली-शब्द याञ्ज कनन् चाव ।
 न्यंद्दि-हचन् व्वठ-कडू मनन्
 वनन्-क्किह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 यिह् अस्य वन्योत्र् त तिह् कम् कुह् वनन्
 सुय् ज्ञानि यस् इधु बनिथ् आव् ।
 न्यथनञ्ज नेरव् त फेव वनन्
 वनन्-क्किह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 गूरि-बाव् प्रावनाव्य आनन्दगनन्
 व्यद् गय स्यद् अस्य दद् याम् ज्ञाव् ।
 मोरुय् ह्यकनावि तस्मि-सन्दि च्यनन्
 वनन्-क्किह् राधाकृष्ण् आव् ॥ १००० ॥
 बोजुन् अवन् त करुन् मनन्
 निदिद्यामन् कुह् अख् वक्तौ-बाव् ।
 मालात्कार् वुकु त योगी क्किह् च्यनन्
 वनन्-क्किह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 यिकुन् राचन् त यिथ्यन् च्यनन्
 राम् अस्मि खेलान् तिय् याद् पाव् ।
 तिय् याद् प्यथ् अस्य व्यह् हन् हन् च्यनन्
 वनन्-क्किह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 प्रथम् तस्मि-सन्दु गनन्-गनन्
 अस्मि सुय् व्यह् वनन् च्चह् मो नश्राव ।

नगाः (दिगम्बराः) निर्गताः वयं मध्ये अङ्गनभूमौनाम्
 (तस्य) मुगली (वंश)-स्वरः यावत् कर्णेषु प्रविष्टः ।
 निद्रालीनानां (अस्माकं) प्राञ्चलितं मनसा
 कथयन्ति ० ॥

यत् (अवस्थानं) अस्माकं संभूतं तु तत् कथं भवति संभवत्
 स-एव जानाति यस्य ईदृक् संभूय आपतितम् ।
 दिगम्बराः (भूत्वा) निर्गमिष्यामः तु संवरिष्यामः वनेषु
 कथयन्ति ० ॥

गोपालिकात्वं प्रापता-वयं अनेनैवानन्दधनमूर्तिना
 क्रियाः संपन्नाः मिद्धाः अस्माकं दुग्धं यावत् उन्नतम् ।
 मवमेव शीतताः तद्रीयेन पानेन
 कथयन्ति ० ॥ १००० ॥

(प्रथमं) आतकं अरण्यं पुनः कर्तव्यं मननम्
 (ततः) निद्रिघासनं अस्ति एकः भक्तिभावः (उक्तदुष्कर-
 साधनोत्कृष्टः) ।
 (येन) साक्षात्कारः (तस्य) दृष्टो-ऽस्माभिः पुनः (यदर्थं) योगिनः
 सन्ति खिद्यन्तः
 कथयन्ति ० ॥

यादृशीषु रात्रिषु यादृशेषु च दिनेषु
 रासलौलां आस्र क्रीडन्त्यः तदेव स्मृतौ आगतय ।
 तदेव स्मृतौ आगत्य अस्माकं अस्ति निर्खिलं (अवयवजातं)
 तौणीभवत्
 कथयन्ति ० ॥

प्रैमैव तस्य घनी-घनीभूय (अस्माकं दृढमस्ति)
 वयं स-एव सः भवन्त्यः (तदाकारचित्तवृत्तयः सः) त्वं
 सा-भो नाशय-नः* ।

* अद्वैतज्ञानादिकथनेन तद्भक्तिमिडिं सा च्छेदयति भावः ॥

वनुन् दुर्लव् कुह् इयु मज्जनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 इह् कर् अख् अकूरनि निनन्
 गक् श्रीकृष्णम् इतु वातनाव् ।
 न-त यिख् ह्यन मज्ज् सान्यन् कृष्णन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 इह् बूजिय् चड्ढव् कुह् कृष्णम् वनन्
 इक् गोपियाह् अख् म्य-ति बननाव् ।
 बक्ती इह्ज् अम जिगरम् मनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥ १००५ ॥
 ज्ञान-इद् वीद-कामदीनि थनन्
 ह्यय् चय् जोनुय् म्य दामाह् च्याव् ।
 इद् म्याज् इद् जन् अह् तनन् त गनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 बँबुरम्-कुन् यिह् अह् गोपिय वनन्
 तय् प्यव् बँबुर-गीता नाव् ।
 बूजिय् तिह् बत्थन् मुक्ती अह् वनन्
 वनन् क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 यँबँरुजलन् कुह् अँवर् अँनन्
 मव् रोग् बँबुर अँवर् काव् ।
 अँअन्-कुन् वुक् त तन् लाग् तनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥

कथनीयं अतिदुष्करं अस्ति इंदुगन्धदवस्थानं सज्जनानां (सुनीचराणां)
कथयन्ति ० ॥

इदं कृतं अस्माकं अक्रूरयादवस्थ-कर्तृकेण नयनेन (इतः श्रीकृष्ण-
संबन्धिनः)

गच्छ श्रीकृष्णं इहैव प्रापय ।

अन्यथा आगमिष्यसि बन्धने मध्ये आस्माकीनानां ऋणानाम्
कथयन्ति ० ॥

(गोपौभ्यः) इत्थं (वृत्तं) श्रुत्वा उद्भवः अस्ति श्रीकृष्णं कथयन् (पुनः)
इंदुशौ कांचिद्रोपीं एकां मामपि सम्पादय ।

भक्तिः (भवद्विषया) अमौषां अस्ति मे हृदये मग्नौभवन्ती (अगाधे
इव)

कथयन्ति ० ॥ १००५ ॥

ज्ञानात्मकं-दुरधं वेदात्मकामधेनोः स्तनयोः

गृहीत्वा त्वयैव ज्ञातं-त्वया (गृहीतुं त्वमेव जानासि) मां
पानग्रासमात्रं पायय ।

बुद्धिः मदीया दधि इव अस्ति विरलीभवन्ती (कदाचित्)
घनीभवन्ती च
कथयन्ति ० ॥

अमरं-उपलक्ष्य यत् सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः

तत् (शास्त्रस्य) आपतितं (भूतं) अमरगीता इति नामधेयम् ।

श्रुत्वा तत् भक्तानां मुक्तिः अस्ति भवन्ती

कथयन्ति ० ॥

पुष्पविशेषेभ्यः अस्ति अम्बराख्यं (महासुगन्धि द्रव्यं) निर्गच्छत्

मा-नाम रुष्टो-भव अमर अम्बराख्यं (सुगन्धं) उपभुङ्क्ष ।

अतिपार्श्वेषु पश्य तु तनुं (स्त्रां) संगमय अस्मत्तनुषु

कथयन्ति ० ॥

* दृढवृत्तयो गोप्यः कृष्णसमानवर्णं अमरमुपलक्ष्योन्मत्तीभूता इव हार्दं निवेदयन्ति यत्र ॥

महाराजं ज्ञाननां वि यिथ यजुमनन्

सूर्यं त चन्द्रम गरं जन् चाव ।

श्यामस् त प्रवातस् मिल्नु र्तु कुह वनन्

वनन्-क्विह राधाकृष्ण आव ॥

कृष्णुन् अथ अस्मि क्विह च्य-कुन् अनन्

अथस्-सूतिन् अथ मिल्ननाव ।

इथि रास अथ-वास् ज्ञाह कुह न च्यनन्

वनन्-क्विह राधाकृष्ण आव ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

42. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
OF THE BRIDESMAIDS.

हंस पख ह्यथ च्य-फंवमीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥ १०११ ॥

शांति-शहरकु दिम् विज्ञान राज्य्य

वक्ति व्वडि दिम् शक्तिपातुक् ताज्य ।

म्बक मेलि पान्य ब्रगतीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

कल्प-वृक्ष वक्ति रखि कुख् दख् कासन्

निष्काम कर्मो कर् निर्वासन् ।

वरः (प्रसिद्धजातीरूपः शिवः) संचार्पता-वर्यं आगत्य (साक्षात्कारं
इत्वा) यजमानेन (श्रीकृष्णेन)

सूर्यः चन्द्रमाः च गृहे इव प्रविष्टो-नः ।

मार्यकालस्य (श्यामरूपस्य कृष्णस्य) पुनः प्रभातकालस्य (प्रभातशुक्ल-
रूपस्य शिवस्य) संगमः शुद्धः अस्ति भवन्
कथयन्ति ० ॥

कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः) हस्तौ वर्यं स्मः त्वामेव-उपलक्ष्य आनयन्त्यः
हस्तेन-सह हस्तं संगमय ।

इंद्रशेन रासलीलाविधानेन हस्तसंयोगः जातु अस्ति न भेदं-(हेदं)-
गच्छन्
कथयन्ति ० ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

जन्यस्त्रीगानद्वारा ग्रन्थकृत्यं प्रार्थयति ॥ ४२ ॥

हंसात्मपत्नौ गृहीत्वा चित्तात्मक(चेतना)-कम्मसीरुनामकपतिणा हे-शम्भो
उपलक्षणे आगच्छ-नाम मम हरमुखगिर्यधित्यकायां (प्रतिमुखं
सांमुख्ये च) हे-शम्भो ॥ १०११ ॥

शान्ति-पुरस्य देहि-मे विज्ञानात्मकं-राज्यम्

भक्तिरूपे शिरसि देहि-मे शक्तिपातात्मकं मुकुटम् ।

(तेन) (मुक्तिरूपा) मुक्ता संयोज्याति (लब्धा भविष्यति) स्वयमेव
त्रकपतिविशिष्टपक्षेण (चित्तवृत्तिश्च) हे-शम्भो
उपलक्षणे ० ॥

हे-कल्पवृक्षात्मन् भक्तिरूपायाः शाद्वलभूमिः अस्ति दुःखात्मकश्लोकान् अपनयन्
निष्कामेन कर्मणा कुरु निर्वासनताम् ।

* यस्य श्रीकृष्णस्य साक्षात्कारेण मुक्तिः सम्पन्ना नः । तथा च स्वर्वाचन्द्रमसोः
'दिनरात्रिकालस्य' इडा-पिण्डलाधिदैवात्मकस्य गृहे सुषुम्नामार्गे प्रवेशो जायते ।
योगिसिद्धं चैतद्यदि चि सुषुम्नायामग्निनाथां प्राणापानात्मकप्राणद्वयस्य लयः सम्पद्यते ।
तदा मुक्तिर्भवति । दिनरात्रिरूपकालादिद्वैतबुद्धिर्विलीयते ॥

ग्रहज्यार् फिर् म्य प्रहृच वीर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

निर्वान-इन्द्रस् कुय् वर विज्ञान्

पखचौ-कनि इन्द्रिय् योज्ज-कनि प्रान् ।

नाम-रूप-पन् कत् वाव-सौर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

प्रारब्दस्-प्यठ् रोज् यव् म शुऱि-वाव्

इक्कि वाक्कि मज्ज् व्ययोग् डोनाह् चाव् ।

डुल्ल गक्कितन् फच्चि या मौर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥ १०१५ ॥

देह-दृष्टि-रस्तु युम् रोज्जि देहस्य् मज्ज्

करि आत्मस् व्यवीक-पूजाय मज्ज् ।

मालिग्राम्-हिहु शुवि प्यठ् पौर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

ग्रांति विज्ञया च्याविथ् चाविथ् गम्

दम-दम ह्यम खारिथ् वालिथ् दम् ।

खर-दम ग्रम दम-ञ्जूर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

अन्तःकरनन् मज्ज् च्योनु प्राकार्

कार्-कारवनि च्यानि-सूत्य् इन्द्रिय-द्वार् ।

हलि ज्जदि कर् खदि नलिचीरि ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

श्रीतलत्वं निर्वर्तय मे प्रकृत्यात्मकस्य वेतसवृक्षस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

(पुनश्च) निर्वाणात्मनः-सूत्रादिकर्तनयन्त्रस्य अस्ति वेष्टनं विज्ञानात्मकम्

वाङ्मशार्थं इन्द्रियाणि ब्रह्मनसूत्रार्थं प्राणाः ।

(तत्र) नामात्मकं-सूत्रं कर्तितं वायुरूपपिच्छादिखण्डस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

प्रारब्धानुसारेण तिष्ठ सृष्टीष्व मा बाल-भावम्

ईदृश्याः मायायाः मध्ये उद्योगात्मकं अक्षोटफलं प्रतिप

(क्रीडाविशेषार्थम्) ।

(तत्र) गोलवदुधालं गच्छतु नाम (संभवतु) गर्तविशेषाद्बहिः

अथवा गर्तविशेषमध्ये हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥ १०१५ ॥

देहात्मालोकनेन-विना यः ख्यास्यति देहस्य मध्ये

करिष्यति आत्मनः विवेकात्मपूजाय सज्जनाम् ।

(तस्मिन् कृते) सालिग्राम-सदृशः शोभिष्यते उपरि पीठस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

शाश्वत्यात्मकं भङ्गरसं पाययित्वा त्यक्त्वा आधिम्

क्षणे-क्षणे सावधानतया ऊर्ध्वारोहणं अधोऽवरोहणं श्वासस्य

शब्ददमेन शान्तो-भविष्यामि प्राणनिःस्पन्दात्मशृङ्खलया* हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

(यतः) अन्तःकरणानां मध्यभागे तव अन्तःस्थितिः

हे-सर्वकार्यकर्तः तव सहायेन (स्वार्थीनानि विधाय) इन्द्रिय-
द्वाराणि ।

वक्राणि रन्धाणि कुरु ऋजूनि नालिकाक्रेदनयन्त्रेण† हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

* श्मद्मात्मकभङ्गारेणुपानयन्त्रे च ॥

† नलिचीरु नाम्नी यन्त्रस्य पञ्चरन्धात्मकस्य कर्मन्द्रियपञ्चकदार-समूहस्य च

परमहंम ज्ञाननावत्तम् ओहम् पद्

तथ् पदस्य् यथ् म्वच्चि मदग्वन श्वद् ।

थूल दृष्टी रंगि क्यम् गीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

बाव काव व्यलि अन् जन् फल्लवन आख्

प्रयम् तमि-सन्दु कुय् स्वयम्-पाख् ।

मेल् इक्कि कालि इक्कि गालि टीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥ १०२० ॥

विश्वरूप् ज्ञान् निर्लेप् विश्वम्भर्

विरक्त-बाव-किनि रोज् दिगम्बर् ।

आश-थप् चाव् अज्ञान-चीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

सुय् कलि निर्मल जल निष्कामय्

मुह-मल वृचू बेरिर्मति यम् किह ज्यामय् ।

युम् दार-दर ग्वर-वर चीरि शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

कृष्णम् गुह आवलन-मञ्जु वट्टु खार्

गट् दृष्टि फटनम् कुम् तार् व्यचार् ।

ग्वलि-रस्तु डूनु कलि मञ्जु ईरि शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥ ४९ ॥

हे-परमहंसस्वरूप चापय-नाम-मां सोऽहं पदम्

तस्मात् पदादेव यस्मात् अविश्रियते सद्गुरुरूपं शुद्धम् ।

खूला दृष्टिः रागेण-युक्ता (घा) अस्ति-मे गैरिकेण हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥

भावात्मकेन अन्नपाकेन यदा अन्नं इव विकासं आगतस्त्वम्

प्रेम तस्य अस्ति-ते स्वयं-पाकः ।

संयोगः संभविष्यति कालेन ईदृशस्य अणुधान्यविशेषस्य पक्रान्तराशेः

हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥ १०२० ॥

विश्वरूपं जानीहि लेपरहितं विश्वंभरम्

विरागात्मना-भावेन तिष्ठ दिगम्बररूपः ।

आशावलम्बं त्यज अज्ञानात्मक-चीरिनाम्नः कण्ठकस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥

स एव शोधयिष्यति निर्मलेन जलेन निष्कामात्मना

मोहरूप-मलस्य वृत्तग मलिनीकृतानि यस्य सन्ति वस्त्राणि ।

यः धैर्यात्माकर्षणविशेषेण सद्गुरुरूपेण निष्पीडयिष्यति हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥

कृष्णाख्यं* मीहात्मवर्तात् तीरं-प्रति आरोपय

तामिच्छव्याप्तदृष्टिमर्थ्य विकासप्रकाशरूपः अस्ति-तस्य

तारणोपायः विचारात्मा ।

(अन्यथा) त्वग्रहितं अक्षोटफलमिव महानद्याः-संसारात्मिकायाः

मध्ये भ्रान्तो-भविष्यति हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥ ४२ ॥

* ग्रन्थकर्तुः स्वानुकूलः संकेतः ॥

† यथाक्षोटफलं मलकं निमज्जति तद्गूरुभावे मति निमज्जति नैव तथा गत-
देहात्मबुद्धिः पुरुषोऽपि न निमज्जतीति भावः ॥

43. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
SUNG BY MENAKĀ.

बाल् नेरि च्याज़ वेरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२४ ॥

रंग-रंग फ़लु वेरग कुलु

मत्संगुकुय् रंग-बुलबुल् ।

लोल-ओल्लाह् येरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२५ ॥

फिरनावत्तम् दिय् ज्ञान-बल्

सूक्ष्म-सूक्ष्म थनि समदृष्टि-जल् ।

परमशिव कर्म क्रौरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

धस-वसि हंस-तोलवार्य

आत्म देह ल्वति ग्ववि वार्य ।

प्रानापान ज़ेर्य शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

गोशि-गोशि होशि पोश-वार्य

द्यान-योग अमृत-दार्य ।

कर्म-डोरि दर्म-बेरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

काफिल आसि वायान् डोल

ब्रौठ् श्रंगुमतु होश-वोलु ।

पुनरपि स्ववाण्यात्मिकां मेनामभिसुखीकृत्य स्तौति ॥ ४३ ॥

बाला (अहं) निर्गमिष्यति तव आशया (लब्धेः) हे-कल्याणप्रभव

निर्णयात्मिकायामधित्यकायां संचरिष्यति हे-शम्भो ॥ १०२४ ॥

नानाविधेन विकसितः अनंशः वृत्तः (संगारात्मा)

(तत्र) सत्सङ्गात्मा (मरीचः) धूम्याटाख्यः-पत्नी ।

प्रेमरागात्मनीडं संतनिष्यति हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०२५ ॥

संचारयस्व-नाम-मां इत्वा ज्ञानात्मबलम्

सूक्ष्मस्थूलभूतवर्गीत्मके स्थले साम्यज्ञानात्मजलं (यत्र) ।

हे परमेशिव सत्कर्मात्मनः कृपात् हे-शम्भो

निर्णया० ॥

आरोहावरोहात्मना (प्राणाभ्यासमिद्वेन) हसमन्नात्मजलसंयुक्तेनो-

स्थापनपात्रेण

(१) जीवात्मना (२) देहात्मना (१) लघुना (२) गुरुणा

भारण ।

प्राणापानयोः चालनया (अभ्यासरूपया) हे-शम्भो

निर्णया० ॥

श्रीभामनूपलक्ष्य चेतनारूपायाः पुष्पवाटिकायाः

ध्यानयोगात्मिकया असृतधारया (युक्ताया यत्र) ।

सत्कर्मात्माख्यक्षेत्रभागेषु धर्मात्मावृत्तिसंतुषु हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(यत्र) पान्यसमूहः स्यात् धमन् आनकान्

गुरस्तात् संविष्टः स्मृतकृत् ।

पतु वाति ब्रौंठ् क्थेयं शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

शहर मङ्ग कर् हरम्बख ज्ञान्

न वनम् मङ्ग मशरिथ् पान् ।

महालिश-हन्दि तेरि शम्भो

निर्नय नयि फेरि शम्भो ॥ १०३० ॥

कर् कथ् त्याग् कर् कथ् राग्

बक्थ् बख्चिथ् प्रथम-पोश् लाग् ।

अमरेश्वर-शेरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

द्यन् त राचू-हन्दु जग् त प्रनु चार्

सूर्य-अग्-जोश सोम-होश् फ्यार् ।

सूत्य् व्यचार-थेयं शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

पञ्च-तत्व शम दम रट द्वार्

ज्योति-रूप सग्रह-र्यह कौद खार् ।

प्रख्त बक्ति-बाव सेयं शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

मोच-दायख् कुह च्योनुय् नाव्

सूर्य-नेत्रू नज़राह् चाव् ।

मङ्ग मोह-अन्दिहेयं शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

पाश्चात्यः प्राप्स्यति अग्रतः ध्वजस्य हे-शम्भो*

निर्णया० ॥

(तस्मात् स्वदयया) नगरस्यैव संधे कुम हरुस्वस्ततीर्थस्य ज्ञानं
(यावन्मृतजातं स्वात्माभिन्नज्ञानम्) ।

न-तु वनस्य मध्ये विस्मयं स्वात्मानम् ।

महालिशिनामाधित्यकास्यलगतस्य मेघस्य (इव) हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०३० ॥

कुरु-नाम कस्य त्यागं कुरु कस्य गगसुः†

भक्तिं प्रसार्य प्रीति-पुष्पाणि संयोजय ।

अमरेश्वरात्मनः-शिवस्य-शिरसि हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(तच्छ्रुत्वा) दिनात्मनः च रात्र्यात्मनः (च) रक्तवर्णं शक्रवर्णं च
संशोधय

सूर्याग्निमंतापेन (वामदक्षिणप्राणाभ्यासेन) सोमात्मसंविदं
(रसं) विभिन्नीकुरु (निष्कर्षय) ।

सह-कृत्वा त्वचारात्मकं-मार्जनीविशेषं हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(यथा) पञ्चतत्त्वानां (भूरादीनां) शमेन इमेन वध्नीयां द्वारसु
हे-ज्योतिःस्वरूप स्वस्वेहात्महेत्या आद्यविशेषस्य परिपाकं-कुरु ।

परिपक्वायाः भक्तिभावात्मिकायाः इष्टुकायाः हे-शम्भो

निर्णया० ॥

मोक्षप्रदं अस्ति त्वदीयमेव नामधेयम्

सूर्यात्मनेत्रस्य प्रसाददृष्टिं वितर ।

मध्य-एव मोहात्प्रकारस्य हे-शम्भो

निर्णया० ॥

* भक्तिं विना योगमार्गादिषु भ्रमणसायाममात्रदमापाततः फलितं भवति, भक्ति-
स्वदनुपहलन्वात्यनिकसिद्धिदा इति भावः ॥

† यद्येच्छं रुचित्यागौ विषयविषयो विधेहि इति भावः ॥

चन्द्रवृद्ध च्योनु चरनारविन्द
 अथ बंबुरम् तति करि बन्द ।
 फौरिथ् कतु सुह नेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०३५ ॥
 म्वक्त-लर्यं प्यठ् कुह् च्योनु दर्वार
 बक्ति-वत्सल कृष्णम् ति खार ।
 शक्ति-पातच हेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ ४३ ॥

44. A HYMN BY THE AUTHOR IN HIS OWN NAME, UNDER THE FORM OF A SONG SUNG BY THE WOMEN.

कम् वसत्र् नालि क्याह वन लो-लो
 मन क्कारथ् वसत्र्-वन लो-लो ॥ १०३७ ॥
 शिव-नाथनि श्वव-दर्शन लो-लो
 अत्तके अमृत-वर्षन लो-लो ।
 वनि यित म्य वक्ताह नन लो-लो
 मन क्कारथ् वसत्र्-वन लो-लो ॥
 हर-मङ्गल वेरि लग दन-पन लो-लो
 हर्द वीह् जन् छान पन-पन लो-लो ।
 सुय् छाननुय् कुख् च्चह् यावन लो-लो
 मन क्कारथ् वसत्र्-वन लो-लो ॥
 जटदारवनि वृशवासन लो-लो
 मंकट-गट कुख् कासन लो-लो ।

(यथा) हे-चन्द्रावतंस त्वदीयं चरणकमलम्

चित्तात्मकं अमरं तत्रैव (स्वमर्थं) करिष्यति बद्धम् ।

प्रत्यावृत्तं कुत्र-नाम सः निर्गमिष्यति हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०३५ ॥

मुक्तापथे-गृहे (मुक्तात्मनि-गृहे च) अस्ति त्वदीयः संनिवेशः

हे-भक्तिप्रिय कृष्णाख्यं (मां) अपि अधिरोहय ।

शक्तिपात (अनुग्रह) रूपायां अधिरोहिण्यां हे-शम्भो

निर्णया० ॥ ४३ ॥

ग्रन्थकृत्यं स्तौति ॥ ४४ ॥

कानि-नाम (विचित्राणि) वस्त्राणि वसितानि (तस्यासन्) (इति)

किं वक्ष्यामि (वक्तुं शक्नुयां) नाम

मनसा (समाधानेन मनोरूपे वा) अन्विष्येयं-त्वां

वनविशेषे नाम ॥ १०३७ ॥

श्रीशिवस्य शुभदर्शनेन नाम

चिदात्मनः असृतदृष्टिसेकरूपेण नाम ।

दृष्टिविषये आगच्छ-नाम मम (यथा) भक्तः प्रकटीभूयामहं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

श्रीहरस्य गणे संगंस्थामि धनद्रव्यादिना (मनोवाक्कायादिना सर्वतो

भावेन) नाम

अगदि वेतसतरुः इव क्षीणीभवेयं प्रतिपन्नं नाम ।

तादृशं क्षीणावस्थाभवनमेव अस्ति त्वं यौवनाद्यवस्थदेह नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

हे-जटामुकुटधारिन् वृषभवाहन नाम

संकटात्माग्ध्यं अस्ति-त्वं अपहरन् नाम ।

हटि वासुख् कुय् आमन लो-लो
 मन कारथ् वसृत्-वन लो-लो ॥ १०४० ॥
 कस्य पूजा करय् कमि ग्वन लो-लो
 कम्बक्तम् बक्ति छन लो-लो ।
 निर्दन-सन्दु खन-पोश् व्यन लो-लो
 मन कारथ् वसृत्-वन लो-लो ॥
 प्रथ् मावसि पुनिमू-हन्दि छन लो-लो
 श्रुचि बूजन् चय्-किति रन लो-लो ।
 स्वय् वन च्यानि ख्यन अकि वन लो-लो
 मन कारथ् वसृत्-वन लो-लो ॥
 मन-वाज्य नाव् चोनु खन लो-लो
 राज-योगुकु राजाह् वन लो-लो ।
 चैतन्य तोठ् चय्-चेनन लो-लो
 मन कारथ् वसृत्-वन लो-लो ॥
 च्यानि डेग्रन छन व्यचन लो-लो
 खग् सांपन् रहि-वचन लो-लो ।
 अस्य त्रियनय् त्रयलोचन लो-लो
 मन कारथ् वसृत्-वन लो-लो ॥
 मत्परग्रन्-हन्दि सक्ज्जन् लो-लो
 हे सच्चिदानन्द-गन लो-लो ।
 कृष्णस् तोठ् श्वलख्यन लो-लो
 मन कारथ् वसृत्-वन लो-लो ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

गले वासुकिनागः अस्ति-ते भवन् नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥ १०४० ॥

कां पूजां कुर्यां-ते (कर्तुं शक्नुयां) केन गुणेन नाम

दुर्भाग्यस्य (ने) भक्तिः (तव) नास्ति नाम ।

(प्रसिद्धं च) निर्धनस्य (दरिद्रस्य) स्वर्णमयपुष्पतुल्यं श्रीषधि

(तृणविशेषपत्रमात्रं) नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥

प्रत्येकस्मिन् अमावस्यायाः पूर्णिमायाः दिने नाम

शुद्धसंपन्नानि भोजनानि त्वत्कृते-एव पच्येयं नाम ।

मुक्तः संपत्स्यामि त्वत्कर्तृकेन आहारेण एकेन क्षणेन नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥

मनोरुपोर्मिकायां नाम त्वदीयं खनिष्यामि नाम

राजयोगस्य (प्राप्तस्वाराज्यसिद्धिः) राजा-एकः संपत्स्यामि नाम

हे-चैतन्यरूपं तुष्य चेतनानां-(जीवानां)-चेतनप्रदं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥

त्वदीयेन दर्शनेन स्मो-न स्वशरीरे-मान्यः नाम

प्रसन्नो भवस्व क्रमपङ्क्तिगाथाभिः नाम ।

अस्माकं स्त्रीणामेव हे-त्रिलोचनं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥

सत्पुरुषाणां (ब्रह्माक्षीनां) हे-सज्जनं (महनीयं) नाम

हे सत्यज्ञानानन्दघनं नाम ।

ब्रूष्णाख्याय (ग्रन्थकृते-मे) तुष्य हे-शुभ- (सत्त्वप्रधान-) लक्षणं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

45. ANOTHER HYMN OF PRAISE BY THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF THE WOMEN ADDRESSING PĀRVATĪ AS A ŚĀRIKĀ BIRD.

रंग बुलबुल् कुय् जटदारी

हारी कर् पारीज्ञान् ॥ १०४६ ॥

गेरि-रंग द्विस् वस्त्र् सारी

ननु होवुन् ब्रह्मचारी पान् ।

त्याग-मङ्गय् कुय् व्यवहारी

हारी कर् पारीज्ञान् ॥

राग-देश-निश्च कुय् ल्वति-बारी

पोश-लञ्जनय् ष्ठ कुह् शूबान् ।

संतोश दृच प्रान-सन्दारी

हारी कर् पारीज्ञान् ॥

ब्रम् मानिय् करान् खानदारी

गास-कचनय् ओलु येरान् ।

गक्कि आसुनु दथुय् संसारी

हारी कर् पारीज्ञान् ॥

पर-पद-संस्तु यदि प्रकारी

कर्म आश्रन् परम-शिव-स्थान् ।

अख् दाञ्जूरान् अनेक-प्रकारी

हारी कर् पारीज्ञान् ॥ १०५० ॥

ब्रह्म-आज्ञाय-किन्नि व्यवहारी

बाल्-बचनय् आभ्य आपरान् ।

पुनरपि ग्रन्थद्वयत् स्तौति स्त्रीणां मुखेन शारिकारूपां

पार्वतीं संलक्ष्मीद्वय ॥ ४५ ॥

धूम्राटपक्षी (मस्तकचूडः) अस्ति जटामुकुटधरः (जटया लक्ष्मीयः)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ १०४६ ॥

नैरिक्कानि सन्ति-अस्य वस्त्राणि सर्वाणि

प्रत्यक्षं प्रदर्शितः-अनेन ब्रह्मचारिरूपः स्वात्मा ।

परिव्राड्धर्ममध्ये-एव अस्ति व्यवहरन् (गार्हस्थ्यम्)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

रागात्-द्वेषात् अस्ति लघु-भारः (तद्रहितः)

पुष्पशाखासु पृष्ठे अस्ति शोभमानः ।

संतोषरूपया वृत्त्या प्राणाप्यायनकरः

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

भ्रान्तिरूपं (संसारं) मत्वा कुर्वन् गार्हस्थ्यम्

तृणा-लवकैरेव कुलायं वितन्वन् ।

वृष्टं-हि भवितव्यं इंद्रुशेनेव संसारिणा (मादृशेन)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

परमपदस्थितः* शत्रुचैः प्रकारेण

कर्मणा आश्रयन् परमकल्याणस्थानम् ।

एकं ध्यायन् अनेकप्रकारभूतम्

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ १०५० ॥

दैवस्थाज्ञाकर्तृभावेन व्यवहरन्

बालशिशुकादीन् तृप्तिभुक्तिलवान् भोजयन् ।

* कौटुशेन भाव्यमिति विदुषोति ।

जीव-दयाय पर-स्वपकारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 यज्ञरस् वनि-दिथ् च्वापारी
 अविनाश बाग कुय् बोलान् ।
 कृष्णस् बुधि तारि हंसदारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥ ४५ ॥

16. PARABLE OF THE MEANS OF SALVATION IN THE FORM OF
A HYMN IN PRAISE OF THE RĀSA-LĪLĀ.

मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो
 आत्म-रूप-नारायण् त लो-लो ॥ १०५३ ॥
 सूत्य् सूत्य् वृच-गोपियन् त लो लो
 तथि मङ्ग कुह् राम् खेलन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
 अन्दकार-काल-सर्पन् त लो-लो
 भृतात्म वल्लु हन्-हन् त लो-लो ।
 इन्द्रिय-गूरि-बालकन् त लो-लो
 व्यह् दिथ् कुह् होश डालन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥ १०५५ ॥
 ज्ञान-रूप-कृष्णन् त लो-लो
 मुह-म्वल्लु दिथ् त मद्ग्वन् त लो-लो ।
 प्रहृच-जल हन्-हन् त लो-लो
 श्वद् कर् अमृथ् जन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥

जीवश्यालुत्वेन परोपकरणशैलः

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

अत्युच्चस्यानेषु अनुसृत्य परितः

अविनाशेति भाषणानि अस्ति भाषमाणः ।

कृष्णाख्यं-मां उड्ढाय तारय-भोः हंसद्वाराख्यागिरेः (हंसमन्त्राभ्यासमिद्वेः)

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ ५ ॥

रासलीलामिव लक्ष्मीकृत्य पुनर्यन्यकृत् स्तौति ॥ ४६ ॥

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम

(तत्र) परमात्मरूपः (मदीयात्मरूपो वा)-नारायणः तु नाम

॥ १०५३ ॥

सह सह (कृत्वा) वृत्तिरूपाः-गोपीः तु नाम

तत्रैव मध्ये अस्ति रासलीलां क्रीडन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

अश्वकागात्मना-कालसर्पणं तु नाम

जीवस्वरूपः आवृतः प्रत्यंशं तु नाम ।

इन्द्रियात्म-गोपालबालकानां तु नाम

विषं दत्त्वा अस्ति (स सर्पः) स्मृतिं अपाकुर्वन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०५५ ॥

ज्ञानारमना-श्रीकृष्णेन तु नाम

आत्रिलीभावं दत्त्वा तु सद्गुरुरूपं तु नाम ।

प्रकृत्यात्मकं-जलं प्रत्यंशं तु नाम

निर्मलं कृतं असृतं इव तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

बावनाय-जमुनाय तन् त लो-लो

वृच-गोपिय नावन् त लो-लो ।

न्यथनञ्ज पान् हावन् त लो-लो

लूक-लज्जाय चावन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

बखच तुलसी हावन् त लो-लो

श्रीकृष्णस् प्रावन् त लो-लो ।

कृष्ण-नाव् कुह् आनन्द-गन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् मोच् बक्त्यन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

कृष्ण-नाव् कुह् प्रान् प्रानियन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् अन् प्रानन् त लो-लो ।

कृष्ण-नाव् कुह् संजीवन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् आरत्यन् दन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

कृष्ण-नाव् कुह् ग्वनियन् ग्वन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् अविज्यथ् जन् त लो-लो ।

कृष्ण-कृष्ण कर्ह् कृष्णन् त लो-लो

सरत्लि सपदुस् खन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

भावनात्मिकायां-यमुनायां तनूः तु नाम

वृत्तरात्मिकाः-गोष्पः स्त्रापयिष्यन्ति तु नाम ।

दिगम्बराः देहं प्रदर्शयिष्यन्ति तु नाम

लोकेभ्यः-त्रपां त्यज्यन्ति तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

भक्तिरूपां तुलसीं उपभोक्ष्यन्ति तु नाम

श्रीकृष्णं (तत्साक्षात्कारं) प्राप्स्यन्ति तु नाम ।

कृष्णनामधेयं अस्ति परमानन्दपूर्णं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति मुक्तिः भक्तानां तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति प्राणरूपः प्राणिनां तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति अन्नं (वृत्तिकारणं) प्राणानां तु नाम ।

कृष्णनामैव अस्ति संजीवनं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति दीनानां धनरूपं तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति गुणिनां गुणरूपं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति सर्वसिद्धिदं मुहूर्तं इव तु नाम ।

कृष्ण-कृष्णोति कृतं कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता मया) तु नाम

रीतिघातोः संपन्नं-तस्य स्वर्थं तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

47. PRAISE BY THE AUTHOR UNDER THE FORM OF A PARABLE
SUNG BY THOSE DESIROUS OF SALVATION.

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्यं शंभो

हर-दृष्टि गच्छि वरि कति हरि शंभो ॥ १०६१ ॥

राच-वन-खत वन् कुस् वन् कुह् गंवीर

तथि मञ्ज साद् तफ् अद् मानोथ् वीर ।

गाल् अज्ञान अर्खालु हरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्यं शंभो

स्वप्रकाश-रूप सन्म्वख् बुक्त कुय् न दूर्

अन्दकार-काय् जाल् मल् विज्ञान-सूर ।

हाह् कुय् मञ्ज अनिस् ठरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्यं शंभो ॥

हंस-पखवय्-सृत्य् वुफनावुन् पान्

जीवात्म हाल्व् होश-मैदान् ।

लूव-तोन्ति मञ्ज चल् सुहचर्यं शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्यं शंभो ॥

सुय् वांग्जि-वारि यन् वरि शंभो

युस् पर्जन्यावि खानदार् गरि शंभो ।

नर्य बाड्रान् लोस लूक-लर्यं शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्यं शंभो ॥ १०६५ ॥

मोचदायस् प्रावनावि साचात्कार्

चन-मात्रस् मञ्ज गालि सुह-अन्दकार् ।

मुमुक्षुजनोपकृतये पुनरपि ग्रन्थकृदेव स्तौति ॥ ४७ ॥

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो

हरदयादृष्ट्या संपत्त्यति पुष्टं (तदा) कुत्र-नाम जीर्णीभूय-

पतिष्यति हे-शम्भो ॥ १०६१ ॥

रात्रिरूपात्-वनात् कथय किं-नाम वनं (अधिकं) अस्ति गम्भीरम्

तस्यैव मध्ये साधय तपः ततो मंस्यामस्त्वा वीरम् ।

नाशय अज्ञानात्मकं दुःस्पर्शदारु पतितं-तद्भवेत् हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

स्वात्मप्रकाशरूपेण संमुखं पश्य-नाम अस्ति न दूरम्

अन्धकारात्म-कृपायां दाहय परिमलय विज्ञानात्मभक्त ।

निःश्वासवायुः अस्ति मध्ये आदर्शस्य निरोधः हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

हंसाभ्यासात्मपक्षाभ्यामेव (हे हंस पक्षाभ्यां च) उड्डापय-नाम-तं

स्वात्मानम्

जीवात्मरूपः श्लभः चैतन्यस्थले ।

लोभात्मचञ्चोः मध्यात् संचलितः मोहात्मचटिकायाः हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

स-एव परसन्ननिवासे दिनं व्यत्येष्यति हे-शम्भो

यः उपलक्ष्यति कुटुम्बनं स्वसृष्टे हे-शम्भो ।

बाहवः निर्माय भ्रान्ताः परसृष्टाणि हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः

हे-शम्भो ॥ १०६५ ॥

मोक्षप्रदानशीलः प्रापयिष्यति स्वसाक्षात्कारम्

क्षणमात्रस्यैव मध्ये नाशयिष्यति मोहात्मान्धकारम्

सूर्यस् निग् गट कति दरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥

राजयोग-राज यस् पकि च्यत् हिव् सूत्य्

दय-दन-वाल्लि तस् वति मेलन कृति ।

इन्द्रिय-चूरन् कति डरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥

यदि सूर्यकु प्योमत् कुह् सज़रस् गाह्

बुद्धिणि तज़रस् गज़रस् अज़रस् क्याह् ।

नज़रस् षठ् बाल्लादर्य शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥

विष्णुर्पन् कृष्णस् स्व-स्वरूप् हाव्

च्यत्-आनन्द-अमृत्य् न्यत् च्यावनाव् ।

निमेश उन्मेश् गरि-गरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥ ४७ ॥

48. THE ASSEMBLING AND FEASTING OF THE WEDDING PARTY. THEY THEN COMMENCE THE WORSHIP OF THE DEITY OF THE HOUSE-DOOR.

महाराजस् सूत्य् सालर् आय

कर्मवान् दर्म-सवाय वीठि ॥ १०७० ॥

इकि मान पकि सान् वीठि श्रोच्य ज्याय

इच्छा-बुज़न् आशि तयार् ।

(तदा) सूर्यस्य (इव) समीपे तमः (इव) कुत्र स्थिरीभविष्यति

हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

राजयोगेश्वरः यस्य चरिष्यति त्वयैव सदृशः सह

देवधनयुक्ताः तस्य मार्गं संगंस्यन्ति कियन्तः (अनेके) ।

इन्द्रियात्माचोरेभ्यः कुत्र भेष्यति (भयं प्राप्स्यति) हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

उच्चस्थानात् सूर्यस्य आपतितः अस्ति निम्नस्थाने प्रकाशः

पथ्यद्नाम तनुत्वस्य घनत्वस्य आन्धे किं-नाम (कं भेदम्) ।

प्राकाशो पृष्ठतः प्रांशुपुरप्रासादस्य हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

विष्णुप्रौढ्यर्थं (धर्मकारणेन) कृष्णाख्याय (मे) स्वस्वरूपं प्रदर्शय

चैतन्यात्मानन्दासृतं नित्यं पायय ।

प्रतिनिषेधं प्रत्यन्नेषं प्रतिक्षणं हे-शम्भो

भावनात्मकं यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो

॥ ४९ ॥

जन्यागमनवृत्तम् ॥ ४८ ॥

महावरेण सह जन्याः समागताः

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥ १०९० ॥

इच्छया मानेन अद्वया सह निविष्टाः शुद्धायां भूमौ

(तत्र) इच्छानुकूलानि-भोजनानि आसन् निष्पन्नानि ।

ख्वग् गव् दय ईश्वर-दृच्छाय

कर्मवान् दर्म-सवाय बीठि ॥

ताज-ताज बूजन् रननय आय

माजरच-हन्दु कुख् न केह् ति हाजय् ।

राज सवि बीठि वाज बाग्रनि आय

कर्मवान् दर्म-सवाय बीठि ॥

बूजन् ख्यय् तिम् आंगन् चाय

हफय् गैय तिहय्य सेवाय-सूत्य् ।

तन मन वार लीगि दार-पूजाय

कर्मवान् दर्म-सवाय बीठि ॥ ४८ ॥

49. THE SONG OF THE WOMEN OF THE WEDDING PARTY
AT THIS WORSHIP.

वनवनि अकरक् वक् स्वर्गदारय्

वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ १०७४ ॥

द्यानि सत्संग-सूत्य् गंगादारय्

दारस् कर्म-कूलु खार वारय् ।

रंग-रंग बरहंग द्राव् गंग-आरय्

वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ १०७५ ॥

हर-दृष्टि दारस् बन्योव् हरदारय्

दास-बाव दासस् बन्योव् कैलास् ।

अभीष्टितं संपन्नं इदमेव ईश्वरेच्छायाः

सत्कर्मशालिनः धर्म्यसभायां निविष्टाः ॥

अपर्युषितानि भोजनानि पच्यन्ते स्म

पौनःपुन्येन-यथेच्छानुकूलभोजनपृच्छायाः अस्ति-तेषां

न काचित् अपि अपेक्षा ।

राजानः पङ्क्तौ निविष्टाः सूदाः विभाजयितुं (अन्नादीनि) आगताः

सत्कर्मशालिनः धर्म्यसभायां निविष्टाः ॥

भोजनानि भुङ्क्ता ते अजिरप्रदेशे प्रविष्टाः

संतृप्ताः (संतुष्टाः) संपन्नाः तत्कृतया सेवया ।

तन्वा मनसा (तत्समाधानतया) सुष्ठु प्रवृत्ताः द्वारदेवतापूजने

सत्कर्मशालिनः धर्म्यसभायां निविष्टाः ॥ ४८ ॥

तत्काले जन्यस्त्रीवाक्यगानं विवृणोति ॥ ४९ ॥

प्रगातुं अप्सरसः अवतीर्णाः स्वर्गद्वारात्

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०७४ ॥

त्वदीयेन सत्सङ्गेन हे-गङ्गाधर

द्वारे सत्कर्मात्मकचित्रविशेषं आरोपयिष्यामि सुष्ट्वेव ।

नानाविधतया द्वारनासातः प्रसृतः गङ्गाप्रवाहः

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०७५ ॥

हरस्य-दृष्ट्या द्वारस्थाने संपन्नं हरद्वारतीर्थम्

हरदासभावेन अधोदारस्थाने संपन्नं कैलासस्थानम् ।

* स्वात्मपूजः-विधानं च श्लेषेणात्र बोध्यं यत्र शिवस्य प्रवेशः प्रार्थ्यते इत्यप्यवधेयं बुद्धिमद्भिः ।

क्लृप्त् खोर् लव गय नवच तारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥
 वीद-रस्ति शिव वीदकि ओंकारय्
 शुकदेव् त व्याम् क्विय् वीद् वखनान् ।
 म्वनवान् थोञ्जम् छय् खन-तारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥
 नवद्वार् मुचरिय् दारनाथ दारय्
 जटादार संकट-कट चोनु दान् ।
 पादन् तल् बह् च् इन्द्रिय् मारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥
 अस्य दरकारय् कति छय् हारय्
 म्वहर त द्यारय् ठेलि बरि बरि ।
 कल प्यठि छकोय् लूव रस्ति शूविदारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥
 बुज् सोनु वैकुण्ठ बन्धोव् वार-कारय्
 कूच्यन् मज्ज् ब्यूठ् कूटि-तीरय् ।
 चन्दनुकु खबाव् द्राव् देवदारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०८० ॥
 जग्मन् वेल वोत् विग्म-न्यवारय्
 अग्मन्-प्यठ् क्विय् प्रारान् देव् ।
 म्वनवान् खन हेरि खम् वार-वारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

चित्रविशेषः आरोपितः वरणाः संपन्नाः नभसः ताराव्यासाः

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

हे-भेदरहित शिवात्मन् वेदस्य ओंकाररूप (तद्वाच्य) ॥

शुकदेवः व्यासः च स्तः वेदं अधीषमानौ ।

हे-सद्गुण त्वद्गुणवतीस्य सन्ति-ते सौवर्णतन्त्रवः

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

नवद्वाराणि उन्नीच्य धारणया धारयिष्यामि

हे-जटाधर संकटहर्तः तव ध्यानम् ।

पादयोः तले अहं तव इन्द्रियाण (एव भेषोपहारः) क्षयिष्यामि

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

अस्माकं प्रयोजनार्हाणि कुत्र-नाम (न कुत्रापि) सन्ति क्षेपकाकियः

स्वर्णमुद्राः द्रव्याणि च पोटलिकाविशेषेषु पूर्णं पूर्णं ।

शिरसः ऊर्ध्वभागात् प्रक्षेप्यामः हे-निर्लोभ शोभायमान

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

निःसरणं अस्माकं वैकुण्ठरूपं संपन्नं साधुकारमेव

महादारुषु मध्ये निविष्टं कोटितीर्थाख्यं-तीर्थम् ।

श्रीचन्दनस्य स्वभावः समुद्भूतः चैवदारुणा

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०८० ॥

विवाहसमयस्य वेला प्राप्ता हे-विघ्ननिवारण

अग्नि-समीपे सन्ति-तव प्रतीक्षमाणाः देवाः ।

हे-सद्गुणोपेत सौवर्ण्यं निःश्रेण्यां आरुह्य शनैः-शनैरेव

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

कृष्णम् परमात्मा निराकारय्

प्रानरूप नाडियन् कुख् फेरान् ।

विगयन् दारवुन् कुख् नवद्वारय

वारय् करथो द्वारय्-पूज् ॥ ४९ ॥

50 THE ARRIVAL OF MAHĀDEVĀ HIMSELF (THE WEDDING DINNER.)

महादेव् य्यलि महाराजाह् बनिय् आव् ।

तिहेन्दु वावाह् बुक्किय् वागम् अन्दर् चाव् ॥ १०८३ ॥

करिय् ओस् थवुमत् फर्गाह् तिमौ ज्युठु

इच्छा बूजन् ख्यने ह्यय् देवता व्युठु ॥

इच्छा बूजन् वनय् क्याह् कथ् वनान्-क्किय् ।

यमिस् यमिचू इच्छा गक्कि तम् बनान् तिय् ॥ १०८५ ॥

प्रयन् ओस् यम् थिह् तम् तिय् दथन् लंदु

वयन् थिय् ओस् तम् तिह् मृत्तुंजयन् लंदु ॥ ५० ॥

51. A FURTHER DESCRIPTION OF THE WEDDING DINNER.

इच्छा-बूजन् ख्यथय् आंगन्-अन्दर् चाय्

वत्तम् वैकुण्ठ-खत सांपन्न ततिचू ज्याय् ॥ १०८७ ॥

पद्म-पादौ कदम् तमि याज् नोवुन् ।

सुह् आंगुन् परम-पदवी प्रावनोवुन् ॥

खमिय् वीगिस्-षठय् य्यलि थवि तमि पाद् ।

कहख् तथ् सर्वतौर्यौ देवप्रसाद् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वस्थालापः) कृष्णाख्यस्य परमात्मान्तर्यामिन् निराकारात्मन्
 प्राणरूपेण नाडीनां-मध्ये अक्षि संचरन्
 त्रिषयाणां संग्रहकर्ता अक्षि नद्वारद्वारा
 सुष्ठ्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ ४९ ॥

वरस्य महादेवस्यागमनवृत्तम् ॥ ५० ॥

महादेवः यदा महावरः भूत्वा आगतः

(तत्र) तेषां भावनां अवलोक्य सद्यानस्य मध्ये प्रविष्टः ॥

१०८३ ॥

विधाय आसीत् स्थापितं आस्तरणं तैः सुदीर्घम्

स्वेच्छानुकूलं भोजनं भोक्तुं सृष्ट्वा देवान् निविष्टः ॥

स्वेच्छानुकूलं भोजनं कथयिष्यामि किं किं-वस्तु प्रवदन्ति

यस्य-पुरुषस्य यस्य-वस्तुनः इच्छा संभवेत् तस्य भवति-प्राप्ति-

विषयं तदेव ॥ १०८५ ॥

(तत्रापि) रुचिकरं आसीत् यस्य यत् तस्मै तदेव ईश्वरेण प्रेषितं

(प्रापितं)

पथ्यानुसारि यदेव आसीत् तस्मै तत् सृष्ट्यनुषेन (महादेवेन)

प्रापितम् ॥ ५० ॥

उक्तवृत्तमेव पुनर्विवृणोति ॥ ५१ ॥

स्वेच्छानुकूलभोजनानि भुङ्क्तेव अजिर-मध्ये प्रविष्टाः ।

सत्तमं वैकुण्ठस्थानादपि संपन्नं तत्रत्यं स्थानम् ॥ १०८७ ॥

पद्मसदृशवराभ्यां पादसंचारः तेन (महादेवेन) यावत् प्रक्रान्तस्तेन ।

तत् अङ्गनं परमपदस्थानं प्रापितं-तेन ॥

आरुह्य चित्रितरेखात्मकविमानप्रतिबिम्बस्थाने यदा स्थापितानि तेन

पदानि ।

कृतस्तैः तत्र-स्थाने सर्वतीर्थैः निवेशात्मा-देवप्रसादः ॥

महार्थञ् वीगिस्य-प्यठ् वातनावृख्
 महाराजस् म खोवरिय-कनि थावृख् ॥ १०६० ॥
 महाराज् ओस् कुम् कस् आस् महार्थञ् ।
 महादेवस् महामाया साँपनेञ् नञ्* ॥
 स्यदथ् आयख् जंगि करुनख् नमस्कार् ।
 क्किख् लक्ष्मिय कल प्यठि म्वहर त द्यार् ॥
 अथस्-कथ् दौफ् ह्यथ् आस् दौपमाला ।
 रत्न-चाँगिज्य आलवान् आस् पान ज्वाला ॥
 महाविद्या तिमन् आस् आपरावन् ।
 तिथिय् नावद्-फलिय् यिम् मोल् दावन् ॥
 बनिय् आस् संपदा मस् क्किस् वाञ्ज्य् ।
 बन्येमच् सरस्वती आस् द्वद्-माजिय् ॥ १०६१ ॥
 अन्दर् गंगासागर्थ आस् पान गंगा ।
 गंगजल् ह्यथ् गंगादर जल् च्यय्यम् ना ॥
 पकान् गैय् वेगि-प्यठ् याञ् वार वारय् ।
 करनि ल्गि द्वार्-पूजा वार-कारय् ॥
 क्क्यह् क्क्याह् कथ् वन ब्रान्दन् प्राव् क्किक् गथ् ।
 यमिम् प्यठ् सच्चिदानन्दन् थवून् लथ् ॥
 वनिय् कुम् ह्यकि ततिकिस् व्यवहारम् ।
 नजर च्चावून् बन्योव् हरद्वार् द्वारम् ॥

* महादेवस् महामाया खोवरि कनि (महादेवस्य महामाया वामभागतः)
 इति पाठान्तरम् ॥

(तदेव) महाराज्ञीरुपा-वधूः विमानप्रतिविम्बे-एव समानीता-तैः ।

महावरस्य सा वामभागतः निवेशिता-तैः ॥ १०९० ॥

महावर आसीत् कश्च का-च आसीत् वधूः ।

(तत्) महादेवस्य महामाया संभवन्ती-आसीत् प्रत्यक्षा ॥

सिद्धिः समागता-ताभ्यां सुशकुनार्थं कृतस्तथा-ताभ्यां नमस्कारः ।

प्रक्षिप्तं-तयोः लक्ष्म्याः शिर ऊर्ध्वतः मुद्राः धनम् च ॥

हस्तयोः नीराजनदीपान् गृहीत्वा आसीत् दीपमालादेवता ।

(तान्) नीराजनदीपान् आमयन्ती (तच्छिरसि) आसीत् स्वयं
ज्वालामुखी ॥

महाविद्यादेवता तयोः आसीत् भोजयन्ती ।

तादृशानि फाणित-खण्डानि यानि मोक्षं दापयन्ति ॥

मूर्त्वा आसीत् संपदेवी मध्ये कनिष्ठिकायाः कर्मिका ।

संभूता सरस्वतीदेवी आसीत् धात्री ॥ १०९५ ॥

अन्तःस्थितं गङ्गासागराख्यकमण्डलौ आसीत् स्वयं गङ्गा ।

गङ्गाजलं गृहीत्वा अयं-गङ्गाधरः जलं पिबतु-मे नाम ॥

संचरन्तौ गतौ विमानचित्रस्थानात् यदा शनैः शनैः ।

कर्तुं प्रवृत्तौ द्वारवेशता-पूजा साधुकारेणैव ॥

अस्ति का-नाम कथा (यां) कथयिष्यामि देहल्या अत्रामा कौदुशी
गतिः ।

यस्याः पृष्ठे सच्चिदानन्दात्मना निहितं पदम् ॥

कथयितुं कः शक्नुयात् तत्रयं व्यवहारम् ।

दृष्टिः (यत्र) निहिता-तेन संपन्नं हरद्वारतीर्थं द्वारस्य-स्थाने ॥

वनोवुन् दामवावय् दाम् कैलाम् ।

हरिः-हर श्याम-खन्दर् ह्यथ् अन्दर् चाम् ॥ ११०० ॥

बिहिय् यति ओसु ब्रह्मा ह्यथ् ब्राह्मन् ।

महाराजा ततुय् वोतु ह्यथ् नरायन् ॥

बिहिय् पद्मामनम्-प्यठ् शकृलि ओंकार् ।

दितुख् अग्नुकु त लग्नुकु ज्यान् व्यस्तार् ॥

सपञ्ज् मैनावतौ खग् द्यु बुक्किय् रंग् ।

परनि लञ्ज् त्रिय-वानिय वावुकुय् बंग् ॥

नचन् नचान् देपुन् तमना म्य है द्राम् ।

जगदीश्वर् हरिः-हर गर है चाम् ॥ ५१ ॥

52. THE JOYFUL SONG OF MENĀ.

राज-हंसाह् गर चामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥ ११०५ ॥

बाल बाल-पान वनि आमय्

लाल-माल छस् नालौ ।

कमि हाल किस् साल-ज्यामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

हनि हनि युस् कांकामय्*

ग्रहर गामय् आलमस् ।

मनि-मञ्जु-बाग् वनि आमय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

* काञ्यामय् (अन्विष्टो-मया) इति पाठान्तरम् ॥

संपादिता-तेन दासभावेन-स्थिता शिला कैलासरूपा ।

(यन्मार्गेण) हर्यभिन्नो-हरः श्यामसुन्दरं सह-धृत्वा अन्तः

प्रविष्टस्तथाः ॥ ११०० ॥

आसीनः यत्र आसीत् ब्रह्मा सह-कृत्वा ब्राह्मणान् ।

महावरः तत्रैव प्राप्तः सह-धृत्वा नारायणम् ॥

स्थित्वा पद्मासने (यत्राभूत्) आसनेन श्रींकारात्मा ।

दत्तस्तोस्तत्र अग्निः लगुस्य च शोभनः विस्तारः ॥

संपन्ना मेनावती प्रसन्ना हृदुक् अवलोक्य प्रकारम् ।

पठितुं प्रवृत्ता स्त्रीवाणीयोग्यां भक्तिपूर्णां गीतिभङ्गिम् ॥

नृत्यं-विधाय नृत्यन्त्या कथितं-तथा अत्योत्सुकं मम भीः फलितं-मे ।

(यतः) जगदीश्वरः हरिहरात्मा यद्दं भोः प्रविष्टो-मे ॥ ५१ ॥

अतिहर्षेण गानं मेनाया एतत् ॥ ५२ ॥

राजहंसरूपः यद्दं प्रविष्टो-मे

अद्य मे फलितं-मे (निर्गतं-मे) अत्योत्सुकं (प्रयोजनम्)

॥ ११०५ ॥

बालरूपः बाल्यात्मनि उपलक्ष्ये आगतो-मे

प्रणिमालाः सन्ति-अस्य वैकल्यकरूपाः ।

केन (अचिन्त्येन) वृत्तेन सन्ति-अस्य निमन्त्रणयोग्यानि-वसनानि

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

अंशं अंशं यः काङ्क्षितो-मया

नगरेषु ग्रामेषु विश्वस्मिन् ।

(सः) मनो-मध्य-भागे उपलक्ष्ये आगतो-मे

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

श्याम-रूपं ह्यथ स्य देह्यामयं

पठ वामयं शिव-जी ।

शिव कर्तुं स्य तंति राम रामयं

अङ्गं स्य द्रामयं तमना ॥

मन-नागस्य वाव-सामयं

गण्डं स्य दैर्यं किं चिल-सृत्यं ।

प्रीम-जलं चोमं दाम-दामयं

अङ्गं स्य द्रामयं तमना ॥

शिव-रागुकुयं स्य वव्यामयं

कर्म-वुतराचू वाव-ब्योलु ।

मय्यथ-जलं सृत्यं जामयं

अङ्गं स्य द्रामयं तमना ॥ १११० ॥

न्यथ अविचारच हामयं

नेम-न्यन्दं दिथं कज्यमस्य ।

प्रथम-रसं वसननं आमयं

अङ्गं स्य द्रामयं तमना ॥

अनुग्रह-स्यह-निशं खामयं

प्रवृत्तं गथं स्वक्तिं स्वक्तहालं ।

गज्यमं फिकिरं तं चज्यमं पामयं

अङ्गं स्य द्रामयं तमना ॥

कृष्णं निप्रकलं निप्रकामयं

शिव-नामयं स्वस्वं वरं ।

श्यामरूपं (विष्णुं) सह-धृत्वा मया अवलोकितो-मया

पृष्ठात् पठलस्य श्रीशिवः ।

शिवेति कृतो मया तत्रैव राम रामेति (च)

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

मनोरूपे-पद्मातके भावात्मनिःश्रेष्ठः

सिताः मया धैर्यात्मना कौलकेन ।

प्रेमात्मजलं पीतं-मया पानविशेषेण

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

शिवरागात्मकं मया उग्रं-मया

कर्मात्मिकायां-भूमौ भक्ति-बीजम् ।

सच्चिदात्मकजलेन (तत्) जातम् (उद्भिन्नम्)

अद्य मे फलितं-मे ० ॥ १११० ॥

नित्यं अविचारात्मकाः नीवाराः

नियमात्मकदृष्टानि विधाय निष्काशिता-मया (यत्र) ।

प्रेमरसेन आवृत्तेः-श्लेषप्रकाशावस्थां समागतं-मे

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

अनुग्रहात्मना-सहेन अपक्रीभूतपूर्वम्

पक्वं संपन्नं मोक्षात्मकं मुक्तहालनामकं-धानम् ।

(येन) विनष्टाः-मे दुश्चिन्ताः पुनः अपगताः-मे लोकनिन्दाः

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्य निष्कलरूपेण निष्कामतया

शिवनामस्मरणेनैव सुखं समातिष्ठ ।

सुव हाविय् मङ्गु ग्रामय्

अङ्गु म्य द्रामय् तमना ॥ ५२ ॥

53. THE GODS AND BRAHMAN'S RECITE VEDIC HYMNS.

गनन् गनन् प्रयम् व्यलि तमि इथुय् वनु ।

कनन् यस् गव् सुह् जीवन्-स्वक्थ् सांपनु ॥ १११४ ॥

परान् ओसु माम-वीदकु श्रूख् ब्रह्मा ।

उमा छय् सूत्य्-सूतिन् कर् च्छ् उमा ॥ १११५ ॥

परान् ओसु वीद-अचू तय् वक्ति-श्रूख्य् ।

ब्रह्मा-जुव् सूत्य् ह्यय् गन्दर्व-लूख्य् ॥

तुलान् ओसु पान नारायण् चतुर्भुङ् ।

शिव-शास्त्र् त्वता-नाम परि परिय् यङ् ॥

लग्न् वुकु ब्राह्मनौ ह्यत् वीद्-वखनुनु ।

विगन् च्छु ज्योति-रूप् गव् अगन्-मङ्गु ननु ॥

त्रिग्वन-प्ररुशाह् अगन्-मङ्गु गव् नमूदार् ।

विहिय् मग्म्वख् कहन् प्रथ-चीङ् आहार ॥

जटौ-मङ्गु अगुन् नेरान् वौरभद्रय् ।

दपान् तस् नाव् छिय् कालाग्निहृद्य् ॥ ११२० ॥

प्रयम्-बावुकु स्वथम् तस् कुय् मकानाह् ।

कुह् अन्-अपनुकु अगुन् तसन्दुय् निगानाह् ॥

कुह् सुय् ज्यत्तुकु विमर्गाह् दीप्तिमान् ।

तवय् हृदयस् अन्दर् तसन्दुय् कुह् थान ॥

प्रभातविकासं प्रदर्शयिष्यति-त्वां मध्ये सायाह्नस्य

अष्टमे फलितं-मे ० ॥ ५२ ॥

इत्थं मेनोक्तगौतिविशेषमनूद्य प्रक्रान्तं विवृणोति ॥ ५३ ॥

घनोभूतं घनोभूय प्रेमातिशयवाक्यजालं यदा तथा इंद्रगेव कथितम् ।

कर्णयोः यस्य गतं सः जीवन्मुक्त (इवानन्दपूर्णः)

संपन्नः ॥ १११४ ॥

(तस्मिन्नवसरे) पठन् आसीत् सामवेदस्य श्लोकान् ब्रह्मा ।

उमा अस्ति-ते सहचारिणी कुरु त्वं क्षमां (अस्मत्पापादेः) ॥

१११५ ॥

पठन् आसीत् वेदश्रुतीः पुनः भक्तियुक्तश्लोकान् ।

श्रीब्रह्मा सह धृत्वा गन्धर्वलोकान् ॥

उत्थापयन् आसीत् स्वयं नारायणः चतुर्भुजः ।

शिवज्ञानशास्त्राणि स्तुतिमूक्तौः अधीत्य अधीत्य उच्चैः-शब्दम् ॥

(यावत्) जगत्त्रेला समीक्षिता ब्राह्मणैः आरब्धं वेदाध्ययनम् ।

विघ्नः अपगतः ज्योतीरूपः संपन्नः अग्निमध्यात् प्रत्यक्षः ॥

त्रिगुणात्मा-पुरुषः अग्निमध्यात् संपन्नः प्रकटः ।

- निविश्य संमुखं कृतस्तेन प्रत्येकद्रव्यस्य आहारः ॥

जटासद्यभागात् अग्निः(यः) निर्गच्छति वीरभद्रात्मा ।

वदन्ति तस्य नाम कालाग्निरुद्र-इति ॥ ११२० ॥

प्रेमभक्तिभावात्मा स्वयमाख्यप्रवेशः तस्य अस्ति निवासस्थानम् ।

अस्ति अन्न-जीर्णस्य अग्निः (जाठराग्निः) तस्यैव चिह्न-

(कला-)मात्रम् ॥

अस्ति स-एव चित्तसंबन्धी त्रिमर्शः वेदीप्यमानः ।

तेनैव हृदयस्य मध्ये तस्यैव अस्ति स्थानम् ॥

सुह् ज्योती-रूप् सदाशिव् ओसु पान ।

अग्न्-मञ्जु ननु-गकुनु ओसुम् वहान ॥

कुह् सुय् ज्योती-रूप् हृदयम् मञ्जु स्वप्रकाश ।

कुह् सुय् ज्योती-रूप् न्यथ् सच्चिदाकाश ॥

सुह् ज्योती-रूप् कुय् नेत्रन् अन्दर् गाश ।

सुह् ज्योती-रूप् कुय् खग्नन् अन्दर् राश ॥ ११२५ ॥

सुह् ज्योती-रूप् कुय् सूर्यम् अन्दर् तीज् ।

सुह् ज्योती-रूप् कुय् प्रथ् चौजुकुय् बीज् ॥

सुह् ज्योती-रूप् पानय् शिव् त केश्व ।

प्रसन् गव् अग्न्-मञ्जु तम् ननु-गकुनु षव् ॥

महामायाय मन् हरशम् खटाह् गव् ।

करन् अनुग्रह् वरुन् शंभू सदाशिव् ॥

जनानौ वनु दयन् करू पान दया ।

दयाय दय् दयन् वरू पान दया ॥

परंब्रह्मस् पनुनु चिय-वाव् बोवुख् ।

खन्दर् वानौ भवानौ वननावुख् ॥ ११३० ॥ ५३ ॥

54. SONG FOR THE PUṢPAPŪJĀ, DESCRIBING THE VARIOUS FORMS
UNDER WHICH PĀRVATĪ CHOSE ŚIVA.

ओं कर् श्रुख् पर् श्रीगणेशाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११३१ ॥

कर्म पंपोश् सोनु ल्यंबि-मञ्जु खंतु सर

हर मोनु गर मानि वर याज् चव् ।

स-तु ज्योतीरूपः सदाशिवः आसीत् स्वयमेव-प्रत्यक्षः ।

अग्नि-मध्यात् प्रकटीभावः आसीत्स्य मिषमात्रम् ॥

अस्ति स-एव ज्योतीरूपेण हृदयस्य मध्ये स्वप्रकाशात्मा ।

अस्ति स-एव ज्योतीरूपः नित्यं सच्चिदाकाशात्मा ॥

सः ज्योतीरूपात्मतया अस्ति नेत्रयोः मध्ये प्रकाशः ।

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति लग्नानां मध्ये (नेषादि)

राश्यात्मा ॥ ११२५ ॥

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति सूर्यस्य अन्तर्गतं तेजः ।

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति प्रत्येकवस्तुनः बीजम् ॥

सः ज्योतीरूपात्मना स्वयमेव शिवः केशवः च ।

प्रसन्नः संपन्नः अग्नि-मध्यात् तस्य प्रकटीभवनं आपतितम् ॥

महामायात्मपार्वत्याः मनः हर्षपूर्णं अतिशयेन संपन्नं (यतः) ।

कृतस्तया अनुग्रहः वृत्तस्तया कल्याणप्रभवः सदाशिवः ॥

जनस्त्रीभिः कथितं ईश्वरेण कृता स्वयं (प्रत्यक्षतया) दया (यतः)

दयया (पार्वत्या) ईश्वरः, ईश्वरेण वृता स्वयं (प्रत्यक्षं) दया
(पार्वती) ॥

परस्मै-ब्रह्मणे स्वकीयः स्त्रीभावः प्रकटीकृतस्त्राभिः ।

सच्चिदां वाणी भवानी अनुवादिता-ताभिः ॥ ११३० ॥ ५३ ॥

पुष्पपूजार्थं स्तुतिः ॥ ५४ ॥

ओंकारं (मुख्यं) कुरु श्लोकान् अधीष्टि (यदाशौ) श्रीगणेशाय

(इत्यस्ति)

पुष्पपूजायाः अवसरः भोः प्राप्तः ॥ ११३१ ॥

सत्कर्मरूपं पद्मं अस्मदीयं पङ्क-मध्यात् आरूढं सरसः

हरः अस्माकं गृहे अस्मदीये द्वारे यदा प्रविष्टः ।

स्वर्गच अक्ररक् वनवनि द्राय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

जोनुन् त मोनुन् जगतच माज्य

तवय् द्राम् त्रिवुवन-राज नाव् ।

लगम् ना पतु-काय तय् जौठ् घाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

एकम् अनेकम् शरने आय

शिव-शक्ति-रूपम् सूत्य्-सूतिन् ।

व्यनु व्यनु रूफ् दोर् महामायाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

सुलि-बुलि तुलसुलि ग्वर-आजाय

पूजा करू म्य बावनाय मान् ।

भूतेश्वर् वरू माज्य राजाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११२५ ॥

मत-सूत्य् पर्वत प्रथम त माय

तयि बज्य-ज्याय दिम प्रदख्यन् ।

जय् करू वामदेव् वरू शारिकाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

शिवि करू ज्योती-रूपन् मोनु पाय

मात्र-पालनाय षठ् छह् देवी ।

श्री-महादेव् वरू माज्य ज्वालाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

स्वर्गाः अप्सरसः गातुं निर्गताः

पुष्पपूजायाः ० ॥

परिज्ञातस्तया च संमतस्तया जगतः मात्रा (पार्वत्या)

तेनैत्र निर्गतं (निष्पन्नं)-तस्य त्रिभुवनस्य-राजेति नाम ।

उपहासैर्भवेयं नाम पाश्चात्यशोभायां च पौरुष्य-तरलतायाम्

पुष्पपूजायाः ० ॥

एकरूपस्य अनेकैर्भूतस्य शरणं अगतां वयम्

शिवभिन्नशक्तिरूपस्य नित्यसंयुक्तस्य ।

(लोकव्यवहारेण) भिन्नं भिन्नं रूपाणि धृतानि महामायया (च यत्र)

पुष्पपूजायाः ० ॥

सुवेलावसरे* तुलमुलुनाम्नि-क्षेत्रे गुर्वाक्षया

पूजा कृता (तस्याः) मया भक्तिभावनया उपेता ।

(तत्र तद्रूपदेव्या) भूतेश्वरात्मा-शिवः वृतः जगन्मात्रा राज्ञीदेव्या

पुष्पपूजायाः ० ॥ ११३५ ॥

सत्येन (पद्मुन्नपीठाख्ये) पर्वते प्रेम्णा हार्देन च

तस्मिन्नेव महास्थाने दास्यामि (नाम) प्रदक्षिणानि ।

(तेन) जयः कृतः (अस्माभिः) (तत्र) वामदेवात्मा-शिवः वृतः

श्रीशारिकादेव्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

रिद्रवु-नाम्नि-क्षेत्रे कृतः ज्योतीरूपेण (शिवेन) अस्माकं रक्तोपायः (यत्र)

अस्मत्पालनार्थं (गिरि-)पृष्ठे अस्ति देवी ।

(तत्र) श्रीमहादेवात्मा (शिवः) वृतः जगन्मात्रा ज्वालामुखा

पुष्पपूजायाः ० ॥

* तानि रूपाणि क्रमाद्भिरूपयति ॥

अकिन्गामि अस्य कर्तुं मन-कामनाय

पूजा त्रिजगत्-माताय ।

ज्यम्बकेश्वरं वरुं माज्य शिवाय

पोग-पूजाय वेल है वोतु ॥

शिवं वरुं शक्ति दयं वरुं दयाय

पार्वतीयं वरुं परमेश्वरं ।

ईश्वरं वरुं ईश्वर-रक्षाय

पोग-पूजाय वेल है वोतु ॥

मनकियं तमना सरियं द्राय

कोसल्या आय माय-सूत्यं ।

श्यामरूपं राम-जुवं वरुं सीताय

पोग-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११४० ॥

बाग्यवानौ किकुं आमू यशोदाय

तिष्ठ यजमान-वाय पाद्य-प्रनाम् ।

विष्णु-रूपं लक्ष्मण-जुवं वरुं राधाय

पोग-पूजाय वेल है वोतु ॥

श्रीमहागणपथं वरुं वक्रभाय

भाविनीयं वरुं पान ब्रह्मा-जुवं ।

ग्वनवान् भगवान् वरुं संपदाय

पोग-पूजाय वेल है वोतु ॥

दसुकुं स्वयं दितुं कर्मलेखाय

शक्तिं वरुं शिवं तं शिवन् वरुं शख्यं ।

अकिन्गोमु-नाम्नि-क्षेत्रे अस्माभिः कृता (क्रियते) मनःकामनासिद्धे
पूजा त्रिजगन्मातुः ।

(यत्र) ज्यम्बकेश्वराख्यः (शिवः) वृतः जगन्मात्रा शिवादेव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥

शिवः वृतः शक्त्या ईश्वरः वृतः दयया
पार्वतीरूपया वृतः परमेश्वररूपः ।

ईश्वरः वृतः ईश्वरेच्छया
पुष्पपूजायाः ० ॥

यनसः चिरन्तनाभ्योसुखानि सर्वाण्येव फलितानि (यत्र)
कौचल्या आगता अतिप्रिया ।

श्यामरूपः श्रीरामः वृतः श्रीसीतादेव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥ ११४० ॥

यशालिता कौटुश्री (नाम अलौकिकी) आसीत् यशोदायाः
तादृश्याः यजमानपत्न्याः पादप्रणामो (ऽस्तु) ।

(यस्याः सविधे) विष्णुरूपः श्रीकृष्णदेवः कृतः राधिकया-देव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥

श्रीमहागरुडपतिः वृतः वल्लभादेव्या

श्रीसावित्र्या वृतः स्वयं ब्रह्मदेवः ।

सद्गुणोपेतः श्रीभगवान् वृतः संपद्व्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

(यत्र) सद्गुणस्य सेतुः दत्तः सत्कर्मलेखया

शक्त्या वृतः शिवः शिवेन च वृता शक्तिः ।

श्रीमहारुद्रं वरुं माज्य उमाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 प्रान् वरुं व्वजू द्यान् वरुं दारनाय
 बक्ति-बावनाय वरुं सत्वबाव ।
 म्वक्थ् करुं कृष्ण वरुं शिव-लीलाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ १४ ॥

55. SONG IN PRAISE OF ŚIVA SUNG AT THE PUŠPA PŪJĀ.

म्वक्त कनि तारख् क्विम् तापदानम्
 छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥ ११४५ ॥
 आकाशि पोश-वर्णन् हनि हनि कुम्
 रथवान-कनि कुम् सूर्य-देवता ।
 सायवान बन्धोमत् कुम् आस्मानम्
 छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥
 द्यकस् प्यठ् चन्द्रम प्रजलान् लाल् कुम्*
 वाव-लूकपाल् कुम् करान् गजिगाह् ।
 ब्रह्मा त विष्णु क्विस् सूर्य जपानम्
 छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥
 वप्य् ताह् कुम् करान् सामानम्
 इन्द्राज् म्वरकल-वरदार कुम् ।

* अथम् कथं चन्द्रम द्यय् रमाल् कुम् इति पाठान्तरम् ॥

श्रीमहारुद्रमूर्तिः वृतः जगन्मात्रा उमादेव्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

प्राणः वृतः बुद्ध्या ध्यानं वृतं धारणया

भक्तिभावनया वृतः सत्स्वभावः ।

प्राप्तमुक्तिः कृतः कृष्णः (यतः) वृतः शिवसूक्तिस्तुत्या

पुष्पपूजायाः ० ॥ ५४ ॥

पुनरपि पुष्पपूजोचिताः सहभूतसामग्रीवर्णनोपेत-
कीर्तिगीतौः प्रस्तौति ॥ ५५ ॥

मुक्तास्थाने तारकाः सन्ति-यस्य आतपत्रे

(तस्य) अस्ति-मत्तः ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ११४५ ॥

आकाशमार्गेण पुष्पवर्षणं अंशे अंशे अस्यस्य

रथवाहक-स्थाने अस्यस्य सूर्यदेवता ।

वितानरूपता संभूता अस्यस्य आकाशस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

ललाटस्य पृष्ठे चन्द्रमाः देदीप्यमानः मणिः अस्यस्य

वायुलोकपालः अस्यस्य कुर्वन् चामरवीजनम् ।

ब्रह्मा विष्णुः च स्तो-ऽस्य सहचरौ याप्ययानस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

चित्रगुप्तः क्रमस्थापनं अस्यस्य कुर्वन् सामग्र्याः

इन्द्रराजः मयूरपिच्छवीजनकर्ता अस्यस्य ।

दर्मराज यवुमंतु प्यठ् दर्म-दानम्

ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

मत-स्यि सय् कल् ह्यय् मन्त्र वानम्

अत्र् कोफूर् ह्यकान् ह्यिम् ।

सतवय् सहदि ह्यिम् ह्यय् विमानम्

ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

गंगासागर ह्यय् ह्यस् गंगा

वुद ज्ञानान् ह्यस् दीपमाला ।

लक्ष्मी मीठि ह्यस् दिवान् दामानम्

ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥ ११५० ॥

नावद् आपरान् महाविद्या ह्यस्

करान् जसुना ह्यस् वाव्य-वाव् ।

दद-माजू मरस्ती सृत्य ह्यस् पानम्

ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

जंगि-यास् अनवन्त्र ह्यस् पान सिद्धा

व्युग् लेखान् ह्यस् कर्मलेखा ।

आत्म-रूप वसवुन् कुह् मनकिम् थानम्

ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

वासुख् त शेषनाग् हेरि-वरदार ह्यिम्

रत्न-हन्दु म्वक्त-हार कुस् नालि ।

गट् चञ्जु गाग् आव् सारिसय् जहानम्

ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

धर्मराजः नियतः प्रति धर्मदानवारणे

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

सप्त-ऋषयः सप्त तीर्थजलानि गृहीत्वा मर्धं कमण्डलुपात्रस्य

सुगन्धपुष्पस्त्रिदशविशेषं कर्पूरं आसिञ्चन्तः सन्त्यस्य ।

सप्तैव सूर्यादिग्रहाः सन्त्यस्य धृत्वा विमानम्

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

गङ्गासागराख्यकमण्डलुविशेषं धृत्वा अस्यस्य गङ्गा

रत्नोद्गमनीजविशेषं दाहयन्ती अस्यस्य दीपमालादेवता ।

महालक्ष्मीः चुम्बनानि अस्यस्य ददन्ती वस्त्राधोभागे

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥ ११५० ॥

फाणितानि मुखे-ऽर्पयन्ती महाविद्या अस्यस्य

कुर्वन्ती यमुना अस्यस्य तालपत्रव्यजनवायुचालनम् ।

धात्री सरस्वती सहचरन्ती अस्यस्य स्वरूपात्मनः-शिवस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

शकुनोचितामद्गादिपूर्णा-स्थालीं समीपमानयन्ती अस्यस्य स्वयं

सिद्धिदेवता

चित्ररेखात्मकविमानविम्बं लिखन्ती अस्यस्य कर्मलेखा ।

(यो ऽयं) आत्मरूपेण वासशीलः अस्ति मनसः स्थाने

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

वासुकिः शेषनागः च वेत्रवाहकौ-पुरोगौ स्तो-ऽस्य

रत्नानां मुक्तानां-हारः अस्यस्य वैकतव-रूपेण ।

तमः अपगतं प्रकाशः समागतः सर्वस्यैव जगतः

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

कुवीर्-जी त वरुण् क्रिम् खर्च-वरदारय्
 मोरु खर्गदारय् सूत्य्-सूत्य् ह्यय् ।
 रथ क्खि गंडिमति मञ्जु मैदानम्
 छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥
 बाकम्-प्यठ् चन्दन-व्यकु कुम् तीजवानम्
 बुथिम् कुम् करोर-सूयकु तीज् ।
 छस् दया गुलि गंडिय् तस् दयावानम्
 छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥ ११५५ ॥
 अर्ग कर् मनस् त पोश कर् प्रानम्
 कृष्ण पूजाय लाग् सनिदानम् ।
 जालिय् पाफ् गालिय् अज्ञानम्
 मय् अह भगवानम् पोश-पूजा ॥ ५५ ॥

56. PRAISE OF ŚIVA AT THE PUŠPA-PŪJĀ, INCLUDING A LIST OF HOLY PLACES.

बाव-पंपोश् क्खि प्रथम-सरसय्
 शिव-गंकरसय् अह पोश-पूजा ॥ ११५७ ॥
 शिव-द्यान् दारन् वीद् व्यस्तारन्
 अमृथ् क्खि हारन् कारन् त देव् ।
 वैकुण्ठ् सांपन् सानिस् गरसय्
 रामेश्वरसय् अह पोश-पूजा ॥
 अमरनाथकिम् निश अमरसय्
 तीर्थयात्राय द्राय् ह्यय् पुन्य-फल ।

कुवेरः (लोकपालः) वरुणः (लोकपालः) च स्तो-ऽस्य व्ययविधाना-
धिकारिणौ

सर्वं स्वर्गद्वारमेव (तत्रत्यधनसंपदं) सह-कृतं धृत्वा ।

गथाः सन्ति-स्तैः नियम्य-स्थापिताः मध्ये दीर्घस्थलस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

ललाट-पट्टे चन्दन-तिलकं अस्यस्य तेजोमयदीपिकम्

मुखस्य अस्यस्य कोटिसूर्यस्यैव तेजः ।

अस्यस्य दयाधिदेवता अञ्जलिं ब्रह्म्या तस्य महादयालोः

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥ ११५५ ॥

अर्घं (अत्तरूपं) कुरु मनः पुष्परूपान् च कुरु प्राणान्

हे-कृष्णाख्य पूजार्थं संयोजयस्व संनिधिस्थाय ।

(स शिवः) दाहयिष्यति-तव पापानि विनाशयिष्यति-तव अज्ञानं

(तत्कार्यभूतजन्ममरणादिकं च)

सैव अस्ति भगवत-ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ५५ ॥

शिवस्तुतिः पुनरपि पुष्पपूजावसरे ॥ ५६ ॥

भक्तिपद्मानि प्रफुल्लानि प्रेमसरसः

(तेः) शिवशङ्करस्य अस्ति पुष्पपूजा (विधेया) ॥ ११५७ ॥

शिवध्यानं धारयन्तः वेदान् विस्तारयन्तः

असृतं (इव) सन्ति सिञ्चन्तः कारणानि देवाः च ।

वैकुण्ठस्थानं (इव) संपन्नं अस्माकं सृष्टमेव

रामेश्वरात्मनः (शिवस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

अमरनाथक्षेत्रस्य समीपात् अमरस्य

तीर्थयात्रायाः निर्गताः (वयं) सृष्टीत्वा पुण्यफलम् ।

मर्व-तीर्थ-फल कुह् वडु कश्मीर-मरमय्

मुक्तेश्वरमय् छह् पोश-पूजा ॥

म्वड आदिदेवम् कुह् जै-जै-कारय्

गडु दिस् त छम् अनवारय् त्रौठ ।

गनिशबल-जल हल-सुमल-दरमय्

लम्बोदरमय् छह् पोश-पूजा ॥ २१६० ॥

नवदल कल वन्द अमरेश्वरमय्

यजिवारि कर शंकरमय् पूज् ।

व्यञ्जवारि प्रदखन् दिम चकदरमय्

विजयेश्वरमय् छह् पोश-पूजा ॥

बाल प्यठ् तोतलाय अर्चन् करमय्

अनथनाग कर माग-मासमय् श्रान् ।

शाफ् चलु इन्द्रस् त गत्र आश्वरमय्

विश्वम्भरमय् छह् पोश-पूजा ॥

अर्ग पोश भर्गशिखाय पूज् करमय्

मटन् वातिथ् हटन् अपराद् ।

म्वकथ् गक्कि प्यतरन् लन-मातरमय्

श्रीभास्करमय् छह् पोश-पूजा ॥

शिव-राग काकोट-नाग वौद् परमय्

पापहरन्-नाग हरनम् पाफ् ।

भीमसेननि-पाठि ह्यथ् हलधर मय्

हरौहरमय् छह् पोश-पूजा ॥

सकलतीर्थानां-फलं अस्ति महत् कश्मीरमण्डलस्यैव

मुक्तीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रथमं आदिदेवस्य अस्ति जय-जय-कारः

जल-स्नानं देहि-तस्य नाम अस्ति-तस्य क्रमप्रामिः प्रथमं

(पूजादेः) ।

राणेश्वरलाख्यक्षेत्रजलेन हलमुसलापुधधारिणः

लम्बोदरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६० ॥

नवदलतीर्थं शिरः समर्पयिष्यामि अमरेश्वराय

यजिवोम्-नाम्नि-क्षेत्रं कुर्यां शङ्करस्य पूजाम् ।

विजयेश्वरक्षेत्रे प्रदक्षिणानि विधास्यामि चक्रधराख्यशिवस्य

विजयेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गिरि-पृष्ठे तोतलादेव्याः अर्चनां करिष्यामि

अनन्तनागतीर्थं कुर्यां माघमासे स्नानम् ।

(यत्र) शापः अपगतः इन्द्रस्य पुनः गतः आश्चर्यम्

विश्वम्भरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्घ्येण पुष्पैः भर्गेशिखायाः पूजां करिष्यामि-तस्य

मार्तण्डक्षेत्रं प्राप्य अपगमिष्यन्ति अपराधाः ।

मुक्तिः संपत्स्यति पितृगणस्य क्षणमात्रे-एव

श्रीभास्करशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

शिवरागेण कार्कोटनागक्षेत्रे वेदं अधीयीय-तस्य

पापहरणनागक्षेत्रे अपगमिष्यन्ति-मे पापानि ।

भीमसेनवत् आश्रित्य हलधरम्

हरिहरात्मनः अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रीम-पोश-माल ह्यथ बाल-प्यंठि तरस्य

सुनशाय उमाय कर पोश-पूज् ।

क्षमा करि म्यति द्यानाह् स्वरस्य

उगाधरस्य छह पोश-पूजा ॥ ११६५ ॥

कूटिहेर अन्दि-अन्दि फेर तथ् सरस्य

कूटी-तीर्थकु कुम् महिमा ।

आशु यव संकर्षणनिस् वरस्य

कूटीश्वरस्य छह पोश-पूजा ॥

खस रुखस्य ह्यथ नन्दिकेश्वरस्य

शिवस् त शिवाय कर पोश-पूज् ।

परमेश्वरिय त परमेश्वरस्य

जम्बुकेश्वरस्य छह पोश-पूजा ॥

अश्वनि मङ्ग करिय न्यथ् त्रय् दरस्य

चिनवनि व्वय्यनस् पाद्य-प्रनाम् ।

खन्दब्राय वन्द पान् श्याम-खन्दरस्य

पौताम्बरस्य छह पोश-पूजा ॥

चौर-खंड कन्द-सूत्य् यालाह् वरस्य

प्रीम-सूत्य् आपरिय् वन्दहास् पान् ।

नील-नाग नीलकंठम् दिगंबरस्य

वीद-सागरस्य छह पोश-पूजा ॥

देव-स्यली छह देवसरस्य

सार्थनिय् देवन् पाद्य-प्रनाम् ।

प्रेमात्मपुष्पमालाः सृष्ट्वा गिरिपृष्ठात् तरिष्यामि-तस्य

सुनशायाः (देव्याः) उमायाः (तत्क्षेत्रे) करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

दयां करिष्यति ममापि ध्यानं (यथा) स्मरिष्यामि-तस्य

उमाधरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६५ ॥

कोटीश्वरक्षेत्रे परितः परिवर्तय तस्य सरसः

कोटितीर्थतीर्थस्य अस्ति-यस्य माहात्म्यम् ।

(तत्र) आशां निधास्यामि संकर्षणाख्यमहादेवस्य वरस्य

कोटीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

आरुक्ष्यामि आज्ञापनं सृष्ट्वा नन्दिकेश्वरात्

शिवस्य च शिवायाः करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

परमेश्वरीरूपायाः च परमेश्वरात्मनः

जम्बुकेश्वरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

त्रयाणामेव (पूजनाय) सज्जनां कृत्वा नित्यदा व्रतानि धारयिष्यामि

त्रिभ्य-एव भूयान्नाम-तेषां पाद-प्रणामः ।

त्रिसन्धाक्षेत्रे (तत्रस्थाय) उपहारी-कुर्यां स्वात्मानं श्यामसुन्दराय

पीताम्बरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सितासंपुक्तपायसेन फाणितेन स्यालीं पूरयिष्यामि-तस्य

अतिप्रेम्णा भाजयित्वा उपहारयेयं-तस्मै स्वात्मानम् ।

नीलनागाख्यक्षेत्रविशेषे नीलकण्ठस्य दिगम्बररूपस्य

वेदसागरभूतस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सर्वदेवानां-क्षेत्रस्थानं अस्ति देवसरः-नाम्निपुरगणं

(तत्र) सर्वभ्य-एव देवेभ्यः पादप्रणतिरस्तु ।

वासुक-नाग आन ग्राम एव स्वरमय

सय् कौमरसय् छद् पोश-पूजा ॥ ११७० ॥

कपाल-मोचन बक्ति-वाव् वरमय

पाप-क्षय् गच्छिथ् पर शाप-मोचन् ।

पालवनि कपाल-माला-दरमय

त्रिशूलधरमय् छद् पोश-पूजा ॥

न्यथ् सूत्य् ह्यथ् पननिस् स्वपरमय

शिव-राग प्रयाग-मङ्ग कर आन् ।

कूटौ-तीर्थं पोश् लाग ईश्वरमय

त्रिपुष्करमय् छद् पोश-पूजा ॥

गंग-जटन् वातिथ् वर् मंग हरमय

अमृतच दार च्यावनाथम् ।

तमन्दिस् प्रारवुनु कुस् आसरमय

जटाधरमय् छद् पोश-पूजा ॥

स्वयम् गच्छिथ् त प्रथम् वरमय

कालाग्नि-रुद्रम् त भद्रकालिय ।

पूज निष्कल कल-माला-धरमय

कालशेखरमय् छद् पोश-पूजा ॥

तुलसुलि पर्जन्याविथ् सय्-म्बरमय

राज्यंज् माज्य राज्ञिय कर पूज् ।

दूप-दौफ् आलवस् ह्यथ् चामरमय

भूतेश्वरमय् छद् पोश-पूजा ॥ ११७५ ॥

(यत्) वासुकिनागतीर्थं स्नानेन शान्तचित्तो-भविष्यामि पतिष्यामि
(च) स्मरणे

सैव कौंसरेति-नाम्ना-प्रसिद्धस्य-तीर्थस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७० ॥

कपालमोचनाख्य-तीर्थविशेषे भक्तिभावनां धारयेयं-तस्य

पापक्षयः भूत्वा (क्षीणपापो भूत्वा) पठिष्यामि शापमोचनाख्य-
स्तोत्रमन्त्रान् ।

जगत्पालकस्य कपालमालाधरस्यैव

त्रिशूलधरनाम्नः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नित्यदा सह धृत्वा स्त्रीयं परकीयं (च)

शिवानुरागेण प्रयागतीर्थमध्ये करिष्यामि स्नानम् ।

कोटितीर्थाख्यतीर्थं पुष्पाणि निवेदयिष्यामि ईश्वराय

(तत्र) त्रिपुष्कराख्यमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गङ्गाजटन्-नाम्नि-तीर्थं प्राप्य वरं प्रार्थयिष्यामि हरादेव

(तत्र) असृतस्य धाराः पाययिष्यति-मां-सः ।

तस्यैव प्रतीक्षमाणः अस्ति आश्रयदानस्य

जटाधरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

स्वयम्-नाम्नि-गिरिक्षेत्रे गत्वा तु प्रीतिं धारयिष्यामि-तस्य

कालागिरुद्रात्मनः-शिवस्य (तत्सहवासिन्याः) भद्रकाल्याः च ।

पूजां-करिष्यामि निष्कलस्य कपालमालाधरस्यैव

कालशेखराख्यस्य-महादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

तुलमुलु-नाम्नि-क्षेत्रे उपलब्धं सद्गुरुमेव

महाराज्याः जगन्मातुः राज्ञीदेव्याः करिष्यामि पूजाम् ।

धरं-रत्नदीपं ऊर्ध्वं-आमयिष्यामि-तस्य सह चामरेणैव

भूतेश्वरस्य-तद्रूपदेवतास्वामिनः अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७५ ॥

रामरादन-प्यठ मन पूज् करस्य

प्रारम् हरम्बख वरस्य तल् ।

वरञ्ज-बल खस वात प्यठ ब्रह्मसरस्य

जगदीश्वरस्य छह् पोश-पूजा ॥

हंस-द्वार नेर वात प्यठ् कोलसरस्य

शिव-लोल गंगाथ मञ्ज् कर आन् ।

विश्वरूप् ज्ञानिथ् विश्वेश्वरस्य

गंगधरस्य छह् पोश-पूजा ॥

अर्जुन-देवन् ह्यथ् युधिष्ठिरस्य

नारान्-नाग कर्ह् द्यान पूजा ।

मनकिम् मन्दिरम् मञ्ज् श्रीधरस्य

बोधेश्वरस्य छह् पोश-पूजा ॥

पर्वत शारिकाथ लीला परस्य

वामदेव् रक्त्रि अस्य परनय् तल् ।

गात्रम् संकटकिस् अस्वरस्य

चक्रेश्वरस्य छह् पोश-पूजा ॥

रंग-रंग कंग्-पोश् फ्रलि पाँपरस्य

ज्वालाय बालाय पूजि लागम् ।

श्री-महादेवस् त भस्माधरस्य

हर्षेश्वरस्य छह् पोश-पूजा ॥ ११८० ॥

नाग नाग फेर कूतु इथ् ववसरस्य

लाग नाग-नाथस् कुन् मन् प्रान् ।

रामराधनगिरिसमीपवर्तिक्षेत्रात् मनसा पूजां करिष्यामि-तस्य

प्रतीक्षित्य-तस्य हरमुखगिरेः द्वारस्य उपत्यकाभूले ।

(तत्र) बरजबल-नाम्नि-प्रदेशे आरोक्ष्यामि प्राप्स्यामि पृष्ठे (समीप-
स्थाने) ब्रह्मसरसः
जगदीश्वरस्य (तद्देशवर्तिदेवावतारस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) हंसद्वारात् निर्गमिष्यामि प्राप्स्यामि (च) समीपं कौलसरसः

(तत्र) शिवहार्दने गङ्गायाः मध्ये करिष्यामि स्नानम् ।

विश्वरूपं परिज्ञाय विश्वेश्वरं-शिवम्

गङ्गाधरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्जुन-देवेन (यथा) सहायौकृत्य युधिष्ठिरम्

नाराण-नाग-नाम्नि-क्षेत्रे कृता (करिष्यामि) ध्यानेन पूजाम् ।

(तत्र) मनोरूपस्य देवालयस्य मध्ये श्रीधरस्यैव

बोधेश्वर-देवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) पर्वताख्यं-प्रद्युम्नगिरौ शारिकायाः कीर्तिस्तुतीः पठिष्यामि-
तस्याः

(यत्र) वामदेवाख्यः-शिवः पालयिष्यति अस्मान् पादयोः तले
(समाश्रितान्) ।

विनाशयिष्यति-मम संकटात्मकं असुरम्

चक्रेश्वरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नानाविधानि कुङ्कुमपुष्पाणि विकसितानि पाँपर्-नाम्नि-प्रदेशे

ज्वालामुख्याः बालादेवतायाः पूजायै समर्पयिष्यामि-तस्याः-तानि ।

श्री-महादेवस्य (तद्देवताभिन्नस्य) तु भस्मपरिमलिताङ्गस्य

हर्षेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११८० ॥

क्षेत्रे क्षेत्रे (प्रतिक्षेत्रं) संचरिष्यामि कियत् अस्मिन् भवसरसि

संयोजयिष्यामि नागनाथं प्रति मनः प्राणांश्च ।

पू॒ज् कर॑ अ॒न्दर् शि॒व-म॒न्दिर॑म॒य्
 आ॒त्म-रू॒प॑ ह॒रम॑य् अ॒ह् पो॒श-पू॒जा ॥
 कृ॒ष्ण॑म् शि॒वप्र॑यमु॒क्त्वा॒ वि च॑र॒मय्
 ती॒र्थ-फ॑ल् दा॒व्य॑स् ग॒रम॑य् म॒ञ्जु
 रू॒फ् हा॒व्य॑स् म॒ञ्जु॑ ज॒नमा॑त॒रम॑य्
 ग॒डच॑र॒मय् अ॒ह् प्रो॒श-पू॒जा ॥ ५६ ॥

57. THE PROCEDURE AT THE PUṢPA-PŪJĀ.

अ॒नि॒ख् व॑नि-दि॒य् च॒पा॒रि॒य् पो॒श॑ सा॒रि॒य् ।
 कर॑नि ल॒गि॑ पो॒श-पू॒जा च॑रि च॒रि॒य् ॥ ११८३ ॥
 यि॒ह्-के॒का॒ह् ओ॒सु॑ लो॒क॒मि॑ कर॑नि ल॒गि॑ ति॒य् ।
 प्र॑सन् साँ॒प॒नु॑ ति॒मन् प्य॑ठ॒ पान॑ शि॒व-जि॒य् ॥
 करि॑य् प्र॒थ-र॑ंग र॒ंग पो॒श॒न॑य् डे॒र् ।
 क॑रु॒ख् शि॒व-श॑क्ति-रू॒प॑म् अ॒न्दि-अ॒न्दि॒य॑ गे॒र् ॥ ११८५ ॥
 प॑रान् ओ॒सु॑ वी॒द-म॑ंग॒ल्-श्रू॒ख् ब्र॑ह्मा ।
 उ॒मा अ॒य॑ स्तू॒त्य-स्तू॑ति॒य् क॑र् च॒ह् च॒मा ॥
 ति॒मन् वा॒स्यो॑व् न्य॒वर् अ॒न्दर् शि॒व॑य् शि॒व् ।
 च॑लु॒ख्-नी॑रि॒य् शि॒व-म॒न्दि॒य् लो॒क॒ आ॒ल॑व् ॥ ५७ ॥

58. A RAPTUROUS SONG OF THE FAITHFUL AT THE PUṢPA PŪJĀ
IN HONOR OF ŚIVA.

वृ॒श॒व॑म् यु॒स् कु॒ह् ख॑मवु॒नु॒य
 हृ॒द॑य॒म् म॒ञ्जु॑ कु॒ह् व॑मवु॒नु॒य ।

पूजां करिष्यामि अन्तःकरणात्मनि शिवालये-एव

स्वात्मदेवतारूपस्य हरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

कृष्णाख्यस्य शिवप्रीत्यात्मकं पाययिष्यति भङ्गारेणुधूमम्

(यथा) तीर्थसेवनफलं अदापयिष्यत् गृहस्यैव मध्ये ।

रूपं अप्रकटयिष्यत्-तस्मै मध्ये क्षणमात्रकालस्यैव (शीघ्रमेवेत्यर्थः)

षडक्षरमन्त्रात्मनः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ५६ ॥

पुनरपि प्रक्रान्तं स्तुतिपूर्वकपूजोपयोगितया प्रस्तौति ॥ ५७ ॥

अनीतानि-तैः विचित्र्य समन्तादेव पुष्पाणि सर्वाण्येव (नानाविधानि) ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पुष्प-पूजां अन्विष्य अन्विष्यैव ॥ ११८३ ॥

यत्-किञ्चित् आसीत् आवश्यकं विधातुं प्रवृत्ताः तदेव ।

प्रसन्नः संपन्नः तान् प्रति (तेन) स्वयं श्रीशिवदेवः ॥

कृत्वा सर्वप्रकारेण नानावर्णानां पुष्पाणां कूटानि ।

कृतस्तैः शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य परितः आवृत्तिक्रमः ॥ ११८५ ॥

पठन् आसीत् वैदिकमङ्गलश्लोकान् ब्रह्मा ।

उमा-देवी अस्ति-ते सहचरन्ती कुमु त्वं चान्तिम् ॥

तेषां (तु) भासमानो-ऽभूत् ब्रह्मिः अन्तश्च शिवात्मैव शिवः ।

निर्गतश्चान्तरात्-तेषां शिवस्यैव प्रेम्णा आहूतिशब्दः ॥ ५७ ॥

हार्दाहृदिर्निस्सृतभक्त्युपेतस्तुतिप्रस्तावना ॥ ५८ ॥

वृषभं यः अस्ति आरोहणशीलः

हृदयस्य मध्ये अस्ति (स एव) निवसन् ।

यिधि-ना दिधि दर्शनय

करमय् पोश-वर्णुय । ११८८ ॥

पानस् कुह् वस् मलवुनुय

इकस् कुस् चन्द्रम ननुय ।

द्वयम् काँह् कुस् न कुय् कुनुय

करमय् पोश-वर्णुय ॥

प्रथ् ज्याय सुय् कुह् आमवुनुय

संकठ् त द्वख् कुह् कामवुनुय ।

ल्वलि-मञ्ज् ह्यमोन् ललवुनुय

करमय् पोश-वर्णुय ॥ ११९० ॥

मायाय खदराह् कुह् मनुय

कुय् तथ् मुणिकल् तरनुय ।

तमि मञ्ज् सुय् कुह् तारवुनुय

करमय् पोश-वर्णुय ॥

स्वप्रकाश् रूप् कुस् ननुय

गाश-रस्त्यन् कुन वनुय ।

गाश-निश् रातम्बगल् अनुय

करमय् पोश-वर्णुय ॥

गङ्गि-ना पालनाय कुनय

जाञ्ज्-गाश् ह्ययि वख्चुनुय ।

असि ह्यमोन् पर्जनानुनुय

करमय् पोश-वर्णुय ॥

आगच्छन्नु ददातु साक्षात्कारम्

कुर्यां-नाम-तस्य पुष्पवर्षणमेव ॥ ११८८ ॥

स्वमूर्तेौ अस्ति (यः) भस्म परिमलयन्

(यस्य) भाले अस्ति-तस्य चन्द्रमाः प्रकटः ।

द्वितीयः को-ऽपि अस्ति-तस्य न, अस्ति-सः एकाकीव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

प्रत्येकस्मिन् स्थाने स-एव अस्ति वर्तमानः

संकटं (अस्माकं) दुःखं च अस्ति अपनयन् ।

परिष्वङ्गमध्ये आरप्यामहे-तं लालयितुम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥ ११९० ॥

मायारूपः समुद्र-एकः अस्ति अतिगम्भीरः

अस्ति तस्य अतिदुष्करं तरणम् ।

तस्य मध्यात् स-एव अस्ति तारयन्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

(तस्य) स्वप्रकाशात्मा स्वरूपः अस्ति-तस्य प्रत्यक्ष-एव

प्रकाशरहितानां नास्ति उपलक्षणविषयः ।

(यतः) प्रकाशात् (प्रकाशकाले दिवसे ऽपि) पेचकपत्ती अन्ध-एव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

गच्छतु-नाम (संभविष्यति ननु) पालनायां संमुखः

ज्ञानात्मकं प्रकाशं प्रवृत्तो-भविष्यति अनुग्रहीतुम् ।

(येन हेतुना) वयं प्रवृत्ता-भविष्यामस्तं उपलक्षयितुम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

ज्यथ् यव् ज्यथ् कुन ज्यनुय

सुय् मथ् रोजि पथ्-कुनय ।

इह्य् कथ् न्यथ् मानवुनुय

करमथ् पोश-वर्शनुय ॥

ग्वन-सूत्य् मनमथ् मनुय

वनमथ् ह्यमोन् कारुनुय ।

दारनाय द्यान दारुनुय

करमथ् पोश-वर्शनुय ॥ ११८-५ ॥

खन पोश व्यन ज्ञानुनुय

ग्ररनथ् गक्त तस् कुनय ।

लूव् कुस् न कुय् न्यथ् ननुय*

करमथ् पोश-वर्शनुय ॥

हर-नाव् वलिंज्य खनुय

शिव-लूख् ह्यतु प्रावुनुय ।

तति कुन ज्यथ् त मरुनुय

करमथ् पोश-वर्शनुय ॥

सूल-रूप सुय् कुह् शूववुनुय

सूक्ष्म-रूप देह-निश् व्यनुय ।

मायाय अन्द रोजवुनुय

करमथ् पोश-वर्शनुय ॥

अस्य मञ्जु सुय कुह् कुनु जनुय

शख्च-सूत्य् वख्च तोठवुनुय ।

* न्यथननुय इत्यपि पाठः ।

(तत्सद्भावात्) चित्तं निधेहि जनित्वा नास्ति पुनर्जन्म

स-एव सत्यात्मा स्यास्यति पञ्चादवशिष्य ।

इमामेव कथां नित्यं मन्यमानो-ऽहम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

सद्गुणसंपत्तया मनस-एव अतिगम्भीरः

वनात् प्रवृत्ता-भविष्यामस्तं मार्गयितुम् ।

(तदर्थं) धारणया ध्यानेन धारणीयः-सः

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥ ११९५ ॥

स्वर्णपुष्पमिव व्यनाख्यलतापत्रं ज्ञातव्यम्

शरणमेव गच्छ-नाम तं प्रत्येव ।

लोभः (पूजादेरन्यकृतायाः) अस्ति-यस्य न, (यतः) अस्ति-सः नित्यं
नग्न-एव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

हरेति-नाम हृत्कमले खातमस्माभिः

(येन) शिवलोकः आरब्धः अत्रामुम् ।

तत्र नास्ति जनित्वा पुनः मरणम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

स्थूलरूपेण (देहादिना) स-एव अस्ति शोभमानः

सूक्ष्मात्मना देहात् भिन्न-एव ।

मायासकाशात् बहिरेव स्थितिशीलः

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

अस्माकं (सर्वेषां) मध्ये स-एव अस्ति एकः पुरुषः

शक्त्या-हेतुभूतया भक्तिविधानस्य तुष्यन् ।

पोश-पूजाय खतु वनुय
 करस्य पोश-वशुनुय ॥
 अग्नन् ह्यतु प्रजलनुय
 अक्व-सूत्य बल् निववुनुय ।
 ब्रह्मा-मन्दु विष्णुनुय
 करस्य पोश-वशुनुय ॥ १२०० ॥
 संसार-सर् कुह् बडु मनुय
 व्यन्दुकुय च्यन्द कुन कनुय
 हर नाव-तार् तारवुनुय
 करस्य पोश-वशुनुय ॥
 वीर-खंड-यालाह् अनुय
 कन्द-नावद-सूत्य गनुय ।
 दय ह्ययि दय-वत खनुय
 करस्य पोश-वशुनुय ॥
 कृष्णन् बक्ति-बाव् वनुय
 रंग-रंग वंग व्यनु व्यनुय ।
 दिथि तस् लोल मस् चनुय
 करस्य पोश-वशुनुय ॥ ५८ ॥

59. SONG ON PUTTING ON THE WEDDING GARLAND.

वक्त-वत्सल मोनुख् म्यानि मननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२०४ ॥

* शक्तिराहित्ये मननात्ममालाया असंभव इति च द्योत्यते ।
 भवता चण्डाली मुक्तिं प्रापिता, द्यूतकल्पुत्रचन्द्रः संपादितः, इत्यादि कार्याणि
 स्वशक्त्यैव कृतानि । तत्स्मरणं च मननमुच्यते ॥

पुष्पपूजापुष्पाणां आरूढः (संपन्नः) कूटः

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

अग्निना (च) आरब्धं प्रज्वलितुम्

आहुतीभिः बलं स्वीकुर्वन् ।

(यत्र) ब्रह्मदेवस्य विष्णोश्च (बलिमित्यन्वयः)

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥ १२०० ॥

संसारान्ध-सरः अस्ति महत्तु गम्भीरम्

चित्तात्मकं “ पाकट ”-विशेषकं नास्ति रिक्तम् ।

हरेति-नाम नौतरपण्यमस्ति (नः) तरणोपायः

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

शर्करामिश्रपायसस्थाली आनीता (या)

सिताविशेषेण-फाणितादिना (च) घनीभूतासीत् ।

ईश्वरः आरप्यते विवाहविध्युपयुक्ताङ्गं भोक्तुम्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

(ग्रन्थकर्तुःस्वालापानुकूलोक्तिः) कृष्णाख्येन भक्तिभावः कथितः

नानाप्रकारेण भङ्गा (इन्दसां) भिन्नं भिन्नमेव ।

दास्यति तस्मै स्वप्नेमात्मानं आसवं पानाय

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥ ५८ ॥

(प्रसङ्गतो मङ्गल्यमालाख्यविवाहोपयोगिपुष्पमालाबन्धन-

गीतिं तद्योग्यकीर्तिंश्च गायन्ति ॥ ५६ ॥

हे-भक्तवत्सल संमतस्त्वं ममेव मनसैव

हे-शक्तप्रभिन्नस्वामिन् बध्नीयां-ते मङ्गल्यमालाख्यपुष्पमालाम् ॥

१२०४ ॥

बूझि बूझि अवनय्य युस् करि मननय्य
 निदिद्यामन ज्ञान-दीफ्य ज्ञाल् ।
 साचात्कार कुख् शिवरूप् नननय्य
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥ १२०५ ॥
 आदिकार् दितु-मत्तु कुय् सय्य-जननय्य
 मङ्ग कुय् अन्द ह्यय्य माया-ज्ञाल् ।
 निर्ग्वन लगयो दृष्यनय्य ग्वननय्य
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥
 यियु कुख् त तियु कुख् कियु कुख् नननय्य
 सुय्य ज्ञानि यस् वनि द्यु हिहु हाल् ।
 वनु दिय् ननु वुक्कि वुक्कि अनि किह् वननय्य
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥
 देहान्दकारुकु कुलु ह्ययि कननय्य
 तीव्र-वैरागुकु सूरार्ह वाल् ।
 शिवरूप तिय् वनि यिय् प्रहि-पननय्य
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥
 बीशन यिम् स्वख् चय्य कुन् अननय्य
 तिमनय्य आय् मंगि काल् यच्चू-काल् ।
 तिहृय्य अक्कि-नाँटि मङ्ग कल्पान्य वननय्य
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥
 लोल आलव अग्नि-फयर् वैस् कननय्य
 च्यान्यन् गक्किना तर् किम् लाल् ।

श्रुत्वा श्रुत्वा पुराणादिश्रवणानि यः करिष्यति मननम्

तस्य निदिध्यासनात्मना ज्ञानदीपमेव प्रज्वलय ।

साक्षात्कारदानेन असि शिवरूपः प्रत्यक्षीभवन्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२०५ ॥

प्रधानभावः दत्तः अस्ति-त्वया सज्जनेभ्यः

मध्ये अस्ति-ते अन्तश्च पृहीत्वा मायाजालम् ।

हे-निर्गुण उपहारीभवेयं-ते इंद्रशेषु गुणेषु

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

यादृशः असि, तादृशः च असि, कीदृशः असि प्रत्यक्षीभवन्

स-एव जानाति यस्य भविष्यति इंद्रकृ सृष्टी अवस्था ।

मार्गशानि दत्त्वा प्रत्यक्षं दृष्ट्वा दृष्ट्वा अन्धाः सन्ति भवन्तः

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

(अयं जीवात्मा) देहान्धकारात्मा वृत्त प्रवृत्तो-भविष्यति निष्कृतत्वत्पत्नी-

भवितुम्

तीव्र-वैराग्यात्मकान् तुषारकणान् अवरोपय (अत्र विधेहि) ।

शिवभावेन तदेव भविष्यति (यदेव) पौषमसि-वृत्तपर्णानाम्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

हे-भीषणात्मन् ये सांमुख्यं त्वामेव प्रति आनयिष्यन्ति

तेषामेव आयुर्बलं कामयिष्यति महाकालः चिरकालपर्यन्तम् ।

तेषां अक्षिनिमेषमात्रस्य मध्ये कल्पान्तकालाः संभविष्यन्ति

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

प्रेमात्मना आह्वानेन (युक्ताः) बाष्पकणाः (मदीयाः) वंशात्मनोः कर्णयोः

तव संगच्छन्तु-नाम सखेहे स्तो-मे कनीनिके ।

सुय् स्वक्त वनिहेस् यथ् किह् स्वक्त वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१० ॥

पक्ति बाव पर् माननाव पान् पनुनुय्

शाह् पूर् वतावि अथि ह्यय् माल् ।

मङ्ग बाज़रम् वान् लदु निर्दननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

ह्यलि ह्यलि लावि लावि मावि मावि ग्वन्यनय्

कुज़रकि खल्ल फल वक्कू स्वक्तहाल् ।

गाटम् गाट प्यव् हर्दरम् कुह् कूननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

नेमच्यन् नारिज्यन् यमक्यन् यननय्

समदृष्टि-जल्ल् फिर् मालामाल् ।

निष्काम-कर्म-बूमि कल्पवृत्त् वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

च्यय्-आकाश हाव् न्यथ् स्वख् पनुनुय्

क्काडनम् लगुमंतु कुम् पाताल्

रनु कुम् खनवट खड् कुम् खननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

योग अग्न् विन् कुम् ज्ञान अन् रननय्

योगेश्वर हुय् मुख-सन्दु माल् ।

अनिच्छाय कर्तम् अनुग्रह् पनुनुय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१५ ॥

(यत्र) तदेव मुक्तारत्नं अभविष्यत्तस्य यस्य सन्ति मुक्ता-र्वाति (विशिष्टं)
कथयन्तः (विज्ञाः)

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२१० ॥

सत्येन भावेन (वास्तवमूर्त्येन च) उत्कृष्टं संमानयिष्यामि (परमानाख्यं
तोल्यपरिमाणं च) आत्मानं स्वकीयम्
श्वासं (वणिक्त्वं च) पूर्णं प्रवर्तयेयं हस्ते गृहीत्वा मालाम् ।

मध्ये विपण्येः आपणं आरोपितं निर्धनेन (मया)

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

कणिशं कणिशं मुष्टिबन्धं मुष्टिबन्धं हस्तपूरं हस्तपूरं आवसितस्थानेषु
कैवल्यात्मनि खले फलरूपं (धान्यं) निःसृता मुक्तहालनामकं-
विशिष्टधान्यभेदं (मुक्तगात्रफलं वा) ।
प्रज्ञायाः हीनता (यत्र) संपन्ना आधिक्ये-सति अस्ति न्यूनीभवन्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

शौचादिनियमात्मिकासु जलनालिकासु अहिंसादियमात्मिकासु अत्य-
क्षेत्रभूमिषु (निम्नोन्नतस्वभावासु)
समदृष्टगात्रक-जलं प्रवर्तय परिपूर्णम् ।

(येन) निष्कामात्मकृतकर्मभूमेः कल्पवृक्षाः संभविष्यन्ति

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

हे-चिदाकाशात्मन् प्रदर्शय नित्यं मुखं स्वकीयम्

अन्वेषणार्थं लग्नः अस्ति पाताले ।

कुण्डिः अस्ति कफोणिना गर्ते अस्ति खनन्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

योगात्मना अग्निना विना अस्ति ज्ञानात्मकं श्रोत्रं पचन्

हे-योगेश्वर अस्ति-तव सूर्खस्य (मम) निमन्त्रणम् (तत्र भोजने)

(तत्सद्भावे ऽपि) अकस्मादेव कुरु-नाम-से अनुग्रहं स्वकीयम्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२१५ ॥

दय-दन प्रापथ् कुह् प्रथ्-कैसि वननय्

वान-रस्तु कर्म-ह्यनु कुम् ककाल् ।

वडि-भगवान् वज्र् म्य लदत् वान पनुनुय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

गंड-गंड् वुज्र् छम् आम्यन् पननय्

वर् दिम् इन्द्रचन्द्र कुख् दयाल् ।

दग्नाव् वलंगिथ् कुख् च्यन् म्वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

साद छम् इच्छा क्रमारी नननय्

स्यज् माज्गर्ह् सूत्रिथ् संवाल् ।

वरूनस् सञ्जिवरिकिथ् वरतननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

शक्तिपात-सूत्य् वक्ति-बाव न्यथनन्यनय्

वक्थ् कर् मैना-बाव हिमाल् ।

ताह् खूलु वर्-दिनक्यन् वर्दननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

थफ् कर्ह् मनस् चिदानन्द-गननय्

तफ् गव् स्यद् अथि मठ् जफ्-माल् ।

मस्य् कर्ह् नस् इथि प्रथम-मस्-च्यननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२२० ॥

मैनाय हिमाल-पर्वथ् कुह् वननय्

चक्रेश्वर् कुथ् त्रिजगत्याल् ।

दैवात्मधनस्य प्राप्तिः अस्ति प्रत्येकस्य संभवन्त्येव

(अहं) पात्ररहितः (कुपात्रः) सत्कर्मभाग्यहीनः अस्ति दरिद्र-
पामरः ।

हे-महेश्वर्यशालिन् संप्रति मद्यं प्रेषय-नाम पात्रं (इयात्मकं) स्वकीयमेव

हे शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

अन्ययः (संबन्धाः) अधुनापि अस्ति-मे अपक्वानां सूत्राणामेव

वराख्यकर्तनं (वरं च) देहि-मे इन्द्र(यन्त्र)रूपप्रकाशस्वभाव
(हे-भगवन्) अस्मि (यतः) परमदयालुः ।

द्विगुणीकुरु उल्लङ्घ्य अस्मि त्रिभ्यः गुणोभ्य-एव

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

ऋजुस्वभावा अस्ति-मे इच्छान्तिका कुमारी प्रत्यक्षीभवन्ती

सिद्धिं (ऋज्वीं च) प्रसाधिकां प्रेषयित्वा संस्कारय (ताम्) ।

वृत्पूर्वाहं-तस्य समुद्रकस्य* वर्तनेन

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

परमानुग्रहोद्भूतेन भक्तिभावेन दिगम्बराणां (विनाभूतानां) (नः)

भक्तिं कुरु मेनका-भावं हिमालयम् ।

संबन्धनानि उद्घाटितानि वरप्रदानात्मनां वधूयोग्यवस्त्राणाम्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

अवलम्बना कृता मनसः चिदानन्दघनेनैव

तपः संपन्नं सिद्धं हस्ते विस्मृता जपविधानमाला ।

उन्मत्त-इव कृतस्तीनाहं ईदृशेन प्रेमात्ममद्यपानेन

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२२० ॥

मेनां हिमालयपर्वतः अस्ति कथयन्

(अयं) संसारात्मचक्रेश्वरः अस्ति त्रिजगत्पालकः ।

* यत्र विवाहादौ कुङ्कुमादिचूर्णं वरपक्षैः संस्थाप्य बधूपक्षेषु तत्काले समर्प्यते ।

सारि देव् चक्रम् फीरि प्रदख्यननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 कृष्णम् हरम्बख् स्वख् चाव पनुनुय्
 थपि खारतन् ष्ठ् सोहंस-बाल् ।
 फीरि फीरि नेरि नेरि निर्नय-वननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय् माल् ॥ ५८ ॥

60. THE WOMEN COMPLAIN THAT THE BRIDE HAS NO ORNAMENTS
 SIVA CREATES GOLD, AND IT IS SHOWERED LIKE SNOW
 UPON THE BRIDE.

दयन् दयाय सूत्य् ह्यतु दय-वत ख्यनु ।
 जनानौ वनवन्-वानिय अन्दर् वनु ॥ १२२३ ॥
 शख्य् थियि व्वलसनम् संसारं दार्य ।
 गच्छम् आसञ्ज् लाँकरन् राज्ञ-कमार्य ॥
 इहय् कथ् गय शिवनाथम् कनन्-मञ्ज् ।
 सुह् कुय्-ना सार्यनिय् वार्तिथ् मनन्-मञ्ज् ॥ १२२५ ॥
 द'पुख् तमि लाँकरन् क्याह् गय म्य व'नितोम् ।
 सुह् कुस् ओगद् कुह् व'नियथ् पक् म्य अ'नितोम् ॥
 व्यनथ् क'रुहम् महागजा थविव् कन् ।
 महार्यञ्ज् लाँकरन् गय गहन तय् खन् ॥
 द'पुख् तमि गहन तय् खन् कथ् किह् वनन् ।
 कनन् क'रितोम् कुवना कैसि वनन् ॥

सर्वे देवाः चक्रस्य संचोर्णाः प्रदक्षिणेषु*

हे-शक्त्यभिन्न-स्वामिन् ० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णाख्यस्य हरमुखगिरौ मुखं प्रदर्शय स्वकीयमेव

हस्तावलम्बेन आरोपय-नाम पुष्टुं हंसत्रालाख्य-सोहंसात्मयोग-
भूमिकायां ।

पुनः पुनः अधित्यकासु निर्गमिष्यति निर्णयात्मवनेभ्यः

हे-शक्त्यभिन्न-स्वामिन् ० ॥ ५९ ॥

स्वर्णमणिवृष्टिवृत्तविवक्षया वृत्तान्तान्तरं प्रकामति ॥ ६० ॥

ईश्वरेण इयया (महामायया) सह आरब्धं विवाहविध्युपयोगि-भोजनं
भोक्तुम् ।

जन्यस्त्रीभिः गीतिवाण्याः मध्ये कथितम् ॥ १२२३ ॥

(यथा) शक्तिः आगमिष्यति उल्लसनं गृहस्थव्यवहारं धारयिष्यति ।

(तथा) योग्या-अस्याः भवितुं अलंकृतिः राजकुमारीरूपायाः ॥

इयमेव कथा संगता श्रीशिवस्य कर्णयोः ।

सः (हि) अस्ति-नाम सर्वेषामेव व्याप्नुवन् मनःसु ॥ १२२५ ॥

प्रत्युक्तं-ताभ्यः तेन अलंकृतिः किं-नाम भवति मां कथयत-नाम-मासु ।

तत् किं औषधं अस्ति कथयित्वैव प्रतीतिं मे आनयत-नाम-मे ॥

विज्ञप्तिः कृता-ताभिस्तस्य हे-महाराज निधास्यथ कर्णो (शृणु) ।

महाराज्याः-कृते अलंकृतिः अस्ति आभूषणानि पुनः स्वर्णम् ॥

प्रत्युक्तं-ताभ्यः तेन भूषणानि पुनः स्वर्णं किं-वस्तु सन्ति कथयन्तः ।

कर्णयोः कुसत-नाम-मे (आनयत) अस्ति-युष्माकं-न-किं कस्यापि
प्राप्तियोग्यम् ॥

* अस्य प्रदक्षिणेन संसारचक्रप्रदक्षिणफलं संजायते इति ।

सुह् क्वा अन् हिहृ यिथु सुह् सन्दारि प्रानन् ।

कुह् क्वाह् म्वन् तथ् ब्रह् दथु खन् कुम् न ज्ञानन् ॥

व्वपट्टु य्यलि कम् त अम्दन् दथु म्वलुक्कु गव् ।

हिबुथ् शाह् त गटाह् व्वञ्ज् अस्य करन्तु प्यव् ॥ १२३० ॥

तिथुय् बुतराच्च-प्यठ् व्वत्पथ् वनिन् खन् ।

हिविय् मारिय् बनन् अद लूब-निश् प्यन् ॥

वनिथ् दथ् तस् वेपर्वायस्य् गय राय् ।

करून् गगराय् जि गहनस् किच्चू करिव् ज्याय् ॥

झातुन् खन-श्रीन् वालुन् दारि-दार्य् ।

गहन वोतु वारिविकु राजकामार्थ ॥ ६० ॥

61. SONG OF PRAISE TO ŚIVA, ON ACCOUNT OF THE
SHOWER OF GOLDEN SNOW.

खन-श्रीन् बुतराय् वरनय् आय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२३४ ॥

सार्थनिय् गहनकि तमनाह् द्राय

शंकरन् कैचाह् लांकरन् चावू ।

डाय्-गञ् खनकि खति भूमिकाय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२३५ ॥

शरने आय् व्वञ्ज् च्य वेपर्वाय

वडि दय यित अस्य दयाय-प्यठ् ।

दरि नय् सार्थ फेरन् सार्थ ज्याय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

सः अस्ति-किं अन्नं इव यथा सः जीवयति (स्वस्थीकरोति) प्राणान् ।

अस्ति को-नाम गुणः तस्य अहं ईदृक् सुवर्णं अस्मि न जानन् ॥

उत्पन्नं यदा अस्त्वं सुजातरूपेण च ईदृक् दुर्मूल्यं संपन्नं ।

समानमेव राजा भिक्षुः च अधुना अस्माकं कर्तव्यः आपतितः ॥

१२३० ॥

तथैव भूतधात्र्यां उत्पन्नं भवतु सुवर्णम् ।

समानाः सर्वे-एव भविष्यन्ति ततः लोभात् पतिष्यन्ति (विमुखा
भविष्यन्ति) ॥

कथयित्वा इत्यमेव तस्य निर्भयस्य संपन्ना मतिः ।

कृता-तेन मेघनिर्घोष-इव-गर्जना हि भूषणादेः कृते कुरुत प्रदेशं ॥

प्रवृत्तं सुवर्णमयहिमं पतितुं धारासारवत् ।

(तत्) भूषणजातं प्राप्तं श्वशुरगेहीयं (वरगेहीयं) राजकुमार्याः ॥

६० ॥

सौवर्णह्रिमवर्षणवृत्तं गौतिरूपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

सौवर्णह्रिमेन भूतधात्री पूरणं समागता

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२३४ ॥

सर्वेषामेव भूषणजातस्य औत्सुक्यानि फलितानि

शंकरेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णालंकृतिः अवरोपिता ।

सार्धद्वयदण्डप्रमाणं सुवर्णस्य अधिरूढं भूमिपृष्ठे

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२३५ ॥

शरणार्थं समागता-वयं अधुना त्वां हे-निर्भय

हे-महन् ईश्वर आगच्छ-नाम अस्माकं दयासांमुख्ये ।

निरुद्धं-भविष्यति न-चेत् विरुद्धपातेन पतिष्यन्ति सद्मानि निवासस्थानानि

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

ममदृष्टि-सूत्य् पथ् ह्यतु तन्नाय

वाजन् छह् राजन् सूत्य् कस्म कोम् ।

राज-बाध-हिश्य द्राय च्छ तय् दाथ

जै-जै भगवथ् मायाय ॥

खनुकुय् अवतार् दोरु खनशाय

खति प्रथ्-शाय खनकिय् डेर ।

खग् गव् दय् ईश्वर-दृक्काय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

सार्यनिय् खद् गथ मन-कामनाय

लुब् च्छु त कुस् कस् रुद् म्वहताज्

मोरुय् संसार् गव् कुज् त्राय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

दथ-दन आमवुनु कुह् मज्ज् बावनाय

सुय् दन गंक् दमि-निश गैय् सेर् ।

अद् मंगु सारिय् तिय् प्रकाय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२४० ॥

कर्म-फलं व्यपदोवु दर्म-अद्दाय

लुब् व्यलि गंलु त मुह् पानय् च्छु ।

पर् त पान् यखमान् वोजन आय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

लुब् कामि ह्यणस् कर्यस् व्यपाय

च्यथ्-शख्च-ह्य्य शूबाय सूत्य् ।

समदर्शनेन निवृत्तिः गृहीता वृष्णया

पाचकानां अस्ति राजभिः सह का क्रिया ।

राज्ञीसमानवेशाः निर्गताः (संपन्नाः) चेटयः पुनः दास्यः

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

सुवर्णस्यैव अवतारः धृतः सुनशानाम्ना-देव्या

(येन) अधिरुद्धाः प्रतिस्थानं सुवर्णस्य राशयः ।

अभौष्टुं संपन्नं इदमेव ईश्वरेच्छायाः

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

सर्वेषामेव सिद्धाः संपन्नाः मनःकामनाः

लोभः अपगतः कश्च कस्य संस्थितः अधीनः ।

सर्व-एव संसारः संगतः एकस्यां अवस्थायाम्

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

ऐश्वर्यधनं संभवत् अस्ति मध्ये भक्तैः

तदेव धनं अस्मदिष्टुं अस्मात् संपन्ना-वयं तृप्ताः ।

अनन्तरं प्रार्थितं सर्वयैव तदेव प्रजया

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२४० ॥

कर्मफलं उत्पादितं धर्म्य-भ्रष्टया

लोभः यदा विनष्टः मोहश्च स्वयमेव विनष्टः ।

परः स्वात्मा च एकरूपेण समीक्षणे आगताः

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

(अस्यकर्तुः स्वंप्रत्यालापः) लोभं अपनयिष्यति कृष्णाख्यस्य करिष्यति-
तस्य उपायम्

त्वदीयायाश्चित्तशक्तः (स्वकीयायाः) शोभया हेतुभूतयम् ।

हावि तस् वलसुन् पनुनु ज्वाय ज्वाय
जै-जै भगवत्-माघाय ॥ ६१ ॥

62. THE GUESTS DECIDE TO CLIMB ON TO THE ROOFS OF THE HOUSES.

महामाघाय प्रत्यस् होवु दर्शुन् ।
दुदलि-बदल् षवान् ओसु लाल-वर्शुन् ॥ १२४३ ॥
करान् आसि पानवञ्ज संवाद् सारिय् ।
करिव् वा व्वञ्ज लर्यन् खसनचू तयारिय् ॥ ६२ ॥

63. THE PEOPLE SHOVEL THE GOLDEN SNOW FROM THE ROOFS, AND
FIND THAT THE ROADS ARE BLOCKED UP WITH IT. THEY
LAMENT THE INCONVENIENCE OF THE UNIVERSAL
WEALTH AND INDRA RECOMMENDS THEM
TO ASK ŚIVA TO STOP THE FALL.

समिवो लूकौ खन-ग्रीन् वालव्
पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥ १२४५ ॥
आंगनन् टैग् खति पथ् छतु बालौ
कुठि-पोरन् खतु तालवन्-सूत्य् ।
द्वर्गथ् चावू गथ् प्रावू जदालौ
पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
शिव-नाथ स्वामियो द्यु न-स चालव्
क्याह् बनि फ्रत्यूँ त थालौ-सूत्य् ।
वथ् मत लंगितन् षठ् बंगालौ
पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥

प्रदर्शयिष्यति तस्मै उल्लासं स्वकीयं स्थाने स्थाने

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ ६१ ॥

स्वर्णमणिमयवृष्टिपातवर्णनम् ॥ ६२ ॥

महासायया प्रत्यक्षतया प्रदर्शितं दर्शनम्

(येन) करक-रूपेण निपतन् आसीत् मणिवर्षणम् ॥ १२४३ ॥

कुर्वन्तः आसन् परस्परं संवादं (मन्त्रणं) सर्वै-रव ।

कुरुत भोः अतो-ऽनन्तरं सद्म-पटलेषु आरोहणस्य सज्जनाम् ॥ ६२ ॥

लोकानां वृष्टिमनु संवादः ॥ ६३ ॥

समवेता-भवथ हे-लोकाः सौवर्णहिमं अधः पातयिष्यामः

पटलानि संपन्नानि परिपूर्णानि मणिभिः ॥ १२४५ ॥

अजिरेषु कूटानि आरूढानि (यथा) पश्चाद्भावः (पराजयः) गृहीतः

पर्वतैः

कोष्ठकपुरेषु (गृहोर्ध्वपुरेषु) आरूढं (स्वर्णवर्षणं) पटलैः-

संयुक्तम् ।

दुर्गतिः (दरिद्रता) परित्यक्ता गतिः प्राप्ता चण्डालविशेषैः

पटलानि संपन्नानि ० ॥

हे-शिवनाथ स्वामिन् ईदृक् नहि-भोः शक्रुयाम

किं संपत्स्यति काण्डोलैः स्थालीभिः च ।

मार्गः (गमनार्थं) सा-नाम संयुक्तो-भवतु पृष्ठभागात् गृहोर्ध्वभागेभ्यः

पटलानि संपन्नानि ० ॥

कम् कुन प्यो-मंतु कुच्य संबालव्
 क्याह् बनि साजौ जालौ-सूत्य् ।
 वान-वालि वानन् गैय् दिथ् फालव्
 पशु आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 इन्द्राजन् तोर दितुनख् आलव्
 क्याह् बनि तुहङ्गौ नालौ सूत्य् ।
 बूजितन् शिव-जौ अब्रम् ति डालव्
 पशु आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 लोलुकु अशु चाव् चालौ-चालौ
 स्वक्त वाल् नेचक्यौ लालौ-सूत्य् ।
 कृष्णो जफ् कर् मालौ मालौ
 पशु आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

64. THE EARTH FINDS THE WEIGHT OF THE GOLD INCONVENIENT.

वननि लज्जू पृथिवी क्यथ पाठि दरय् बह् ।
 इथय्-पाठि वालि खदै क्याह् करय् बह् ॥ १२५१ ॥
 वननि लज्जू इय् स जगत्पालसय् कुन् ।
 पड़या इमि हाल चावुनु लाल-वर्णुन् ॥ ६४ ॥

65. THE EARTH IMPLORES SIVA TO STOP THE FALL OF GOLD.

पालवनि इमि हाल वथ् लगि बाल-बाल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णुन् ॥ १२५२ ॥

अख्यं (ईदृग्वर्षणं) नास्ति पतितं (येन) कोष्ठानि (धान्यावस्थिति-
गृहविशेषाः) संस्करिष्यामः
किं संपत्स्यति अस्माकं चिन्तात्मशीतज्वरेण ।

आपणव्यवहारिणः आपणेषु गताः दत्त्वा कवाटबन्धनानि
पटलानि संपन्नानि ० ॥

इन्द्रराजेन प्रत्युत्तररूपेण दत्तं-तेन-तेभ्यः संबोधनम्

किं-नाम भविष्यति यौष्माकीनेः आक्रन्दनादेः ।

शृणोतु-नाम श्रीशिवः अश्रस्य अपि निवृत्तिं-करिष्यामः

पटलानि संपन्नानि ० ॥

प्रेमपूर्णं अश्रु परित्यज हस्तपूरतया (प्रसूतिपूर्णमात्रेण)

मुक्ता (इव) वृष्टिवत्-निपातय नेत्रान्तर्गताभिः तारकाभिः ।

(अन्यकृतः स्वालापः) हे-कृष्णाख्य शिवेति-जपं कुरु मालाभिः
मालाभिः (निरन्तरतया)

पटलानि संपन्नानि ० ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

पृथिव्याः भविष्यापकथनम् ॥ ६४ ॥

कथयितुं प्रवृत्ता पृथिवी केन-प्रकारेण स्थिरा-भविष्यामि अहम् ।

इत्यमेव वृष्टिपातो-भवेत् यदि किं-नाम करिष्यामि अहम् ॥
१२५१ ॥

कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव सा जगत्पालकं-शिवं प्रति ।

योग्यमस्ति-किं अनेन प्रकारेण पातनीयं भविष्यति ॥ ६४ ॥

पृथिव्याः शिवं प्रति सदयं विज्ञापनं प्रस्तौति ॥ ६५ ॥

पालनकर्तः अनेन प्रकारेण अयनं संगंस्थति पर्वतशृङ्गेषु

बालभूताहं इयत् शक्रुयां (सहिष्यं) कियत् भविष्यति ॥
१२५३ ॥

च्याञ्ज पालनाय सूत्य् बाल चिञ्जगत्पाल
 चालवञ्ज् छम् वय् जगतुकु बार् ।
 हिरण्याच् मारिथ् खारुथम् पाताल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्शुन् ॥
 दशमुञ्ज चाव कैचाह् अशञ्ज चाल
 नशि मा संभार् पश कोताह्
 पालवनि इथि माल शूवा इमि हाल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्शुन् ॥ १२५५ ॥
 वय काम् हे मृत्तुञ्जय व्वञ्ज निष्काल
 जय शिव ओंकार छम् च्याञ्ज मथ् ।
 कम् कर्त स्वन-शौनस् दम्-संबाल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्शुन् ॥
 खंड खंड काशिय कश्मीर नैपाल
 बंक्ति च्यानि थावान् किह् म्यथ् प्यठ् पाद् ।
 तिहन्दि पास कैलाम-वाम काम्तम् जाल*
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्शुन् ॥
 शुक्ल-रंग गंगजट दारवनि बूल-बाल
 न्यथननि नंग नालमति रटहाथ् ।
 मंग क्याह् च्य टंग आयस् बोज्जतम् नाल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल वर्शुन् ॥

* अन्यथा कैलासवन्धस्वमेकाकी अवशेषिष्यसे, कैलासोऽपि निमग्नो भविष्यतीति द्योत्यते

त्वदीयया पालनया हेतुभूतया हे-बाल हे-त्रिजगत्पालक

सहमाना अस्मि अहमेव जगतः भारम् ।

(विष्णुरूपेण) हिरण्यक्षदेव्यं हत्वा आरोपिता-त्वयाहं पातालात्

बालभूताहं इयत् ० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दमूर्ति) निःसारयिष्यामि कियतीः अक्षुण्णः प्रसूतौः

विनष्टो-भविष्यति मास्वित् संसारः विषादं-करिष्यामि कियत् ।

हे-रक्षणाशील ईदृशे निमन्त्रणे (उत्सवे) शोभिता-भविष्यामि-किम्

अनेन प्रकारेण

बालभूताहं इयत् ० ॥ १२५५ ॥

भयं अपनय हे सत्युच्चय इतोऽनन्तरं हे-अविनाश

जय शिव ओंकारात्मन्, अस्ति-मे तव आशा ।

न्यूनतां कुरु-नाम स्वर्णमयहिमस्य (यथा) समाश्रुता-भविष्यामि

बालभूताहं इयत् ० ॥

खण्डे खण्डे काश्यां कश्मीरेषु नेपालदेशे

भक्ताः तव निदधन्तः सन्ति ममेव पृष्ठे पादौ ।

तेषां हेतोः (निमित्तं) हे-कैलासवासिन् अपनय-नाम-मे दुःखात्मज्वरम्

बालभूताहं इयत् ० ॥

शुक्लवर्णां गङ्गात्मजटां धारणाशील ऋजुस्वभाव

दिगम्बरं नगमेव आलिङ्गनेन पृष्ठीयां-त्वां-नाम ।

प्रार्थयिष्यामि किमन्यत् त्वत्तः उद्देगं आगताहं शृणु-नाम-मे उच्चैर्नादान्

बालभूताहं इयत् ० ॥

यावरन्-मङ्गु वडि-वल-सक्ति हिमाल*
 स्वन-श्रीन-सूतिन् कावरान् छस् ।
 नित्रक्यौ लालौ कोताह् म्वक्त वाल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥
 निप्रकल कलमाल-दारवनि कलवाल
 प्रीम-मसकिय् प्याल कृष्णस् च्याव् ।
 मसितौ अनि तस् अद् वनि मंतु-वाल
 बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

66. THE GODS, DISTRACTED BY THE IMMENSE MASS OF THE GOLDEN SNOW PRAISE ŚIVA, AND CONFESS THAT THEY HAVE MORE THAN THEY REQUIRE.

बुद्धिय् स्वन-श्रीन् गैय् हैरान् सारिय् ।
 वज्रोख् शंभो लगोयो पारि-पारिय् ॥ १२६१ ॥
 शक्तिनाथो वक्य्-दिनस् लगोयो ।
 शक्ति-सूत्य् व्वलसन धिनसंय् लगोयो ॥
 अनाहत शब्दकि नादो लगोयो ।
 पद्मपादो स्वदो सादो लगोयो ॥
 जितेन्द्रिय योगाव्यासो लगोयो ।
 म्वसात्रो जूगि संन्यासो लगोयो ॥
 अवीद-वख्-व-हन्दि बावो लगोयो ।
 प्रयवनि राम-सन्दि नावो लगोयो ॥ १२६५ ॥

* सहायार्थं हिमालयं प्रति कथयति ।

पर्वतादिस्थान-मध्ये महाबलिन् हे-हिमालय

सुवर्णमयहिमेन श्यामीभवन्ती (दुर्बलतया) अस्मि ।

नेत्रयोः कनौनिकाभ्यां कियत्प्रमाणानि मुक्तात्म(-अश्रूणि) वृष्टिवन्ति-
पातयिष्यामि

बालभूताहं इयत् ० ॥

हे-निष्कलात्मन् मुखमाला-धारणशीलं स्वानन्दासृतपायिन् (मद्यप)

स्वप्नमात्मासवस्य कंसान् कृष्णख्य(-ग्रन्थकृतः) पायय ।

मत्तता आगमिष्यति तस्य ततः भविष्यति उन्मत्त-इव

बालभूताहं इयत् ० ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

पृथ्व्याः कीर्तितविज्ञप्तिस्तुतेरनन्तरं देवानां तत्काले यत्संपन्नं

तैश्च यदर्णितं तद्वर्णयति ॥ ६६ ॥

समीक्ष्य स्वर्णमयहिमं संपन्नाः विभनसः भवे-एव ।

अकथयंश्च हे-शम्भो संयोजयिष्यामस्त्वयि स्वात्मोपहारम् ॥
१२६१ ॥

हे-शक्तिनाथ भक्तेः-दानस्य उपहारीभवेमत्वयि ।

शक्त्या-सह विकासभावं आगन्तुं उपहारीभवेम-त्वयि ॥

अनाहतात्मनः शब्दस्य नादात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

पद्मसमानपाद सिद्ध साधो उपहारीभवेम-त्वयि ॥

जितेन्द्रियाणां योगाभ्यासरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

विरागिन् योगिन् संन्यासिन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥

भेदरहित-भक्तेः भावरूप उपहारीभवेम त्वयि ।

परानन्दवत्प्रीतिजनक रामस्य (रामेति) नामात्मन् (नामवाच्य)

उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२६५ ॥

कमल-चरनो मनकि खरनो लगोयो ।

अन्दर्-हृदयकि खन्दर्-वर्णो लगोयो ॥

अतकि चेतन सतकि संगो लगोयो ।

रंगन्-हृन्दि रंग वेरंगो लगोयो ॥

शमिथ् संसार-वैरागो लगोयो ।

देहकि त्यागो सतकि रागो लगोयो ॥

अविनाशो चिदाकाशो लगोयो ।

मनकि गाशो खप्रकाशो लगोयो ॥

ज्ञानकि योगकि होशो लगोयो ।

कलिथ् हृदयकि पंपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥

असथ् त्रविथ् सतकि दैर्घो लगोयो ।

सत्-ग्वन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥

दया-दर्मेकि सुव्यचारो लगोयो ।

निराकारो निराहारो लगोयो ॥

शिव-प्रथमकि आनन्दो लगोयो ।

अमरनाथकि खच्छन्दो लगोयो ॥

कुनुय् आसिथ् बड्ढस्यामो लगोयो ।

मनकि आरम श्रीरामो लगोयो ॥

दृक्का गवनस् प्रकठ-वननस् लगोयो ।

अथ विय पानस्-कुनुय् अननस् लगोयो* ॥ १२७५ ॥

देहच खरचू करञ्ज-तगनस् लगोयो ।

देहस् मञ्जु म्वह् गङ्गिथ् लगनस् लगोयो ॥

* इच्छेदं दृष्ट्वा पुनः स्वात्मनि लीनं करोषि इति भावः ॥

कमलसमचरण मनसः स्मरणरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अन्तःस्थ हृदयस्य रुचिरवर्ण उपहारीभवेम-त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य सङ्गात्मक उपहारीभवेम-त्वयि ।

रागाणां (प्रकाराणां) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)

रागरहित (निष्पञ्च) उपहारीभवेम-त्वयि ॥

शान्तिं-प्राप्य (शमप्राप्तिरनन्तरं) संसार-वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

अविनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनसः प्रकाशात्मन् स्वप्रकाशस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

ज्ञानस्य योगस्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

विकसितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्यं परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

सत्त्वगुणरूप निर्वैर उपहारीभवेम-त्वयि ॥

दयोपेतधर्मस्य सद्दिचारात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभाव उपहारीभवेम-त्वयि ॥

नित्यकल्याणात्मप्रेम्णः आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अमरनाथक्षेत्रस्य स्वच्छन्दरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

एक-एव भूत्वा एकोऽहं-बहुस्यामितीच्छाशील उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनसः विश्रान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम-त्वयि ॥

इच्छायाः प्रादुर्भावे प्रकटीभवनस्य उपहारीभवेम-त्वयि ।

तव पुनरपि स्वात्मानं-प्रत्येव आनयने उपहारीभवेम-

त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य चित्रात्मतायाः विधानतश्चतायां उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य मध्ये मोहं अपयाय त्वत्संगीभवने उपहारीभवेम-त्वयि ॥

य सन्धी रोजनस् प्वरशो लगेयो ।

खरूप-दृष्टि-हन्दि हरशो लगेयो ॥

कमार-सन्दि गणेश-सन्दि मान्यो लगेयो ।

जगथ् व्वत्पथ्-करनवाख्यो लगेयो ॥

लगेयो जुव् पनुनु अर्पन् करथो ।

करिथ् अर्पन् जुवस् जिन्दय् मरोयो ॥

खवर् कति आस इथ् आसख् च्ह् शिवजौ ।

पननि पानय्-मञ्ज् वासख् शिवजौ ॥ १२८० ॥

खवर् कति आसू कुख् च्थ् हनि-हनि-मञ्ज् ।

कुनुय् आसिथ् च्ह् आसख् प्रथ्-कुनि-मञ्ज् ॥

महात्म च्यानि निश्र असि डलिमतिय् आसि ।

य कोसुय् लूव् लूवन् वलिमतिय् आसि ॥

खनुकु च्चलु लूव् दनुकु द्राव् तमन्ना ।

सपेनु मोलुम् मोहय् कर् च्ह् लमा ॥ ६६ ॥

07. THE PEOPLE PRAY TO ŚIVA FOR THE CESSATION OF THE SHOWER OF GOLD.

ख्गु जोनु शिवरूप् द्रुगु जोनु खन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन्* ॥ १२८४ ॥

अस्य असु राजसी-हन्दु अन्दकार्

पान्नि खहरि कडहोन् राज्-कमार ।

खन वप दिमहोस् सृत्य् अख् ज्ह् मन

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८५ ॥

* अस्य गज्-बदि प्यन् इति पाठान्तरम् ॥

तव सान्निध्यात् स्थितीभावस्य अन्तर्यामिन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

स्वीयरूपप्रदर्शनात्मन् हर्षरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

स्वामिकुमारस्य महागणेशस्य पितृरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

जगतः उत्पत्तिविधानकर्तः उपहारीभवेम-त्वयि ॥

प्रवृत्ता-भविष्यामस्त्वयि जीवस्य स्वकीयस्य समर्पणं विधास्यामस्त्वयि ।

कृत्वा समर्पणं जीवस्य जीवन्त-एव लीना-भविष्यामस्त्वयि ॥

विदितं कुत्र-नाम आसीत् इन्द्रशः स्याः त्वं श्रीशिवः ।

स्वात्मना स्वात्ममध्ये भासिष्यसे श्रीशिवः ॥ १२८० ॥

विदितं कुत्र आसीत् आसि त्वमेव प्रत्येकप्रत्यंशमध्ये ।

एक-एव भूत्वा त्वं स्याः प्रत्येकवस्तुमध्ये ॥

माहात्म्यात् तव सकाशात् वयं उल्लङ्घ्य-स्थिताः (विपर्ययं-गताः) आस्म ।

त्वया अपनीतस्त्वया लोभः लोभेन परिवृता-एव आस्म ॥

स्वर्णस्य विगतः लोभः धनस्य निर्गतं (फलितं) औसुक्यं (प्रयोजनम्) ।

संपन्नं विदितं सर्वमेव कुरु (नाम अस्माकं) त्वं क्षमा ॥ ६६ ॥

लोकप्रवृत्तिप्रस्तावना ॥ ६७ ॥

सुलभं ज्ञातमस्माभिः शिवरूपं दुर्लभं ज्ञातं सुवर्णम्

ज्ञप्तिः (शङ्का वा) कुत्र आसीत् (नासीत्) अस्माकं सार्धद्भि-
दण्डमानं पतिष्यति (स्वर्णवर्षणम्) ॥ १२८४ ॥

अस्माकं आसीत् आधिराज्यस्य मोहान्धकारः

पञ्चशः सुवर्णमुद्रा (दान-) पूर्वकं विश्वक्ष्यामस्तां राजकुमारीम् ।

स्वर्णस्य रूपस्य अदास्याम-तस्यै संपुक्तं एकं द्वौ (वा) चत्वारिंशत्सैटक-
मित (मन्) मानम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥ १२८५ ॥

शिवनाथ खग मॉपन् क्किह काँपन्

दरि नय् ज्यल् लर्य लर्य-फेरन् ।

अन् प्यैय् बोञ्ज् पय वरन आय् वन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

वानौ वञ्ज्मच्च आसू वीदन्

अचु गव् खन् तमि पान् कुह् ओचन् ।

सूर वन्दनय्-प्यठ् अज् कुह् डोलन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

वय कास् दय अस्य द्राव् अर्मान्

इह् बुक्किय् लक्ष्मी ति गय हैरान् ।

इक्कि मायाय निश स छह् मन्दकन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

नाव-किनि नूज्जिमति आसि अस्य लाल

राजस् सानिस् आसू अख् माल् ।

ढद-ढद आंगनन् मञ्ज् क्किह् डोलन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

खंतमंतु अन्दकार् व्यथु राजन्

यच्चि कुस् म्यच्चि-खत स्वग् गव् खन् ।

राज-कमारन् चंबि कुस् कन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८० ॥

आपदा छह् ताप-सृत्य गलि कति खन्

वाप कति बुतराच्च फल् नेरन् ।

हे-शिवस्वामिन् प्रसन्नः भव, स्मः (वयं) कम्पमानाः

निरोधो-भवेत् (वर्षणस्य) नचेत् शीघ्रं सद्धानि विपर्ययेण-निपतिष्यन्ति ।

वृत्तविशेषाः-ब्रह्म-नामानः निपतिताः ब्रोज्जनामानः (कृपावृत्ताः) पतिताः
परिपूर्णाणि संपन्नानि वनानि

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

वाणीयं कथिता आसीत् वेदब्रह्मण

शुद्धं (स्वभावतः) अस्ति स्वर्णं तेन देहः अस्ति शुभ्रम् (शुद्धिभाक्) ।

भस्मनः कूटेष्वेव अधुना अस्ति अपरिचयाहं (सुलभतयानादरणीयम्)

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

भयं अपनय हे-ईश्वर अस्माकं निर्गतं (लब्धं) औत्सुक्यं (लभ्यं)

इदं अवलोक्य लक्ष्मीः अपि संपन्ना सुगधा ।

ईदृश्याः द्रव्यसंपत्तेः सकाशात् सा अस्ति लज्जमाना

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

नाममात्रेण श्रुतानि आसन् अस्माभिः रत्नानि

राज्ञः अस्मदीयस्य आसीत् एका माला ।

राशिरूपेण अजिराणां मध्ये सन्ति (रत्नानि) अपरिचेयानि (अनादराहर्षिणि)

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

अधिरूढः (विहितस्थितः) (द्रव्य-)अन्धकारः उत्तीर्णः (नष्टः) राज्ञाम्

स्वात्मनि-मितो-भविष्यति कः सृत्तिकातो-ऽपि सुलभं संपन्नं स्वर्णम् ।

राजकुमाराणां व्यस्तपति (कुण्डलादिभूषणार्थं) कः (न कोऽपि) कर्णौ

(कर्णरन्ध्रं विधास्यति)

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥ १२९० ॥

आपद्रूपं अस्ति (यत्) आतपेन विनङ्गयति (प्रसृत्य) कुत्र सुवर्णम्

बीजवापेन कुत्र भूमिप्रुष्पात् फलानि उत्पत्स्यन्ति ।

प्रान् कथ-पाठि नवि ब्ववि नय् अन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
 सूरमति पंपोश्-हिवि च्यानि पाद्
 अस्य द्या खबर् दमि शख्च आसि साद् ।
 नूर् आसि सूर् तय् सूर् आसि खन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
 न्यय् च्य सय्-च्य-आनन्दगन्
 कृष्णस् पादन् कुन् यव् मन ।
 कुन्दन् खन् द्यस् सय् सुमरन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ ६७ ॥

68. MAHADÉVA ASKS THEM WHY THEY ARE FRIGHTENED. THEY REPLY
 THAT THE EARTH IS COVERED WITH GOLD AND WILL NOT PRODUCE
 FRUIT. MOREOVER, THERE WILL BE NO LONGER ANY DISTINCTION
 OF RICH AND POOR. HE DIRECTS THE WIND-GOD TO COLLECT
 THE GOLD IN A HEAP. THIS IS DONE AND THE WORLD IS
 RESTORED TO ITS FORMER CONDITION.

असान् असान् लज्जोख् वनने सदाशिव् ।
 मंगव लह्य वारयाह् खन् वुज् कयाह् प्यव् ॥ १२८४ ॥
 स्यठाह् खग् सांपनुस् तुहज्जन् बह् लहरन् ।
 स्यदय् वनितोम् ब्वज् क्विव कयाजि चहरन् ॥ १२८५ ॥
 गण्डिथ् गुलि तस् दपुख् इय् हे महेश्वर् ।
 हरे-हर कर् दया वुतराच्च च्ह वक्क थर् ॥
 क्विह् कापन् ताप-सूतिन् गलि-ना खन् ।
 न्यवर् वुतराच्च फल् कथ-पाठि नेरन् ॥

प्राणसमूहः केन-प्रकारेण अतिशयीभवेत् (वृद्धिं यास्यति) उत्पत्स्यति
नचेत् अन्नम्
शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

हे-भस्ममलिताङ्ग पद्म-सदृशौ त्वदीयो पादौ

अस्माकं अस्ति-किं प्रवृत्तिः ईदृशेन सामर्थ्येन (युक्तः) स्यात् साधुः ।

तेजःपुञ्जः स्यात् भस्मरूपं पुनः भस्म स्यात् स्वर्णरूपम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

नित्यं त्वमेव हे-सच्चिदानन्दधनात्मन्

कृष्णाख्यस्य पादद्वयं (त्वदीयं) प्रति निधेहि (निधापय) मनः ।

अतिशुद्धं स्वर्णं अस्ति-तस्य सैव (तादृशी त्वत्पादयोः) स्मरणमाला

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥ ६७ ॥

इत्थं वृत्तस्तुतौः संश्रुत्वा महादेवस्य वृत्तं प्रस्तौति ॥ ६८ ॥

हसित्वा हसित्वा प्रवृत्तस्तान्प्रति वक्तुं श्रीमहादेवः ।

प्रार्थितं-युष्माभिः युष्माभिः अतिशयेन स्वर्णं अधुना कियत् (अल्पमेव)
पतितं (तद्दर्शनम्) ॥ १२९४ ॥

अत्यन्तं प्रसन्नः संपन्नो-ऽहं योष्माकीनासु अहं स्तुतिगाथासु ।

आर्जवेन (सत्यतया) कथयत-नाम-मां अतः-परं स्थ कुतो-नाम
विभ्यन्तः ॥ १२९५ ॥

बद्ध्वा अञ्जलीन् तस्मै प्रत्युक्तं-तैः इदमेव हे महेश्वर ।

हरिरूप-हर कुरु दयां भूतधात्राः त्वं उद्भूतं (निमग्नं च) कम्पं (पृष्ठं च) ॥

सः कम्पमानाः आतपेन नङ्घ्रयति-स्वित् सुवर्णं (इतीच्छामः) ।

बहिः भूतधात्राः फलानि केन-प्रकारेण उद्भविष्यन्ति (निर्गमिष्यन्ति) ॥

द्विविद्य सारिय् वनन् अद मानि कुस् कस् ।

स्यठाह् प्येमति किह् पायस् बस् करिव् बस् ॥

करिव् ज्जीवन्-हन्दुय् बचनुकु व्वपायाह् ।

जगथ् रक्कनचू कडिव् नञ् विष्णु-मायाह् ॥

व्यनथ् बूजिय् अमरनाथन् असुनु ह्यतु ।

तियथ् आकाश-प्यठ अवरन् वसुनु ह्यतु ॥ १३०० ॥

वतुन् वाव-लूकपालस् दाञ्ज दाञ्ज ।

वटुनु ह्यह् खन-शौनस् शौन-माञ्ज ॥

वटिय् सोरुय् करिय् थव् ज्यम यख्-ज्याह् ।

बन्यस् सुमौर-पर्वथ् क्याह् कुह् पर्वाह् ॥

वनिय् इथ् तस् दितुन् त्यूतु बल् त ज़ोरय् ।

अकिस् चन-मात्रसय् मञ्जु वटुन् सोरुय् ॥

अकिस् सातस् अन्दर् पृथ्वी सपञ्ज नञ् ।

फरागथ् ज्जीव-जाचून् वार सापञ्ज ॥

स्यदिस् सादस् यिह् दपुहस् तिय् करुनु प्योस् ।

जगथ् सापनु तियुय् सोरुय् यियुय् ओसु ॥ १३०५ ॥

हृष्ण लीला परिय् बोजुस् ग्वसाञ्ज ।

सुमौरस् दितु बज्यर् इच्छाय च्याञ्ज ॥

मनस् अञ्ज वार पक्क संसार-ठाञ्ज ।

जानुकु खन् दिह् व्वजू-सरतलि साञ्ज ॥ ६८ ॥

समानवृत्तयः सर्वे-एव भविष्यन्ति ततः संख्यति कः कं (समानविष्यति
सेव्यसेवकभावेन) ।

अत्यन्ततया पतिताः-स्मः (शरणं) स्मो-वयं चेतनां अलं कुसत अलम् ॥
कुरुत-च जीवानामेव जीवनस्य उपायमात्रम् ।

जगतः परिपालनस्य निष्कासयत (आविष्कुरुत) प्रत्यक्षां वैष्णवीं
(व्यापकरूपां) मायाम् ॥

(इत्थं) विज्ञप्तिं (तेषां) श्रुत्वा अमरनाथेन हसितं आरब्धम् ।

तथैव (तत्कालमेव) आकाशात् मेघजालेन अवतरितुं (अदर्शन-
भावाय) आरब्धम् ॥ १३०० ॥

कथितं-तेन वायुदेवाय-लोकपालाय अंशमात्रेण अंशमात्रेण ।

वेष्टयितुं (गोलाकारतया संपादयितुं) आरभस्व स्वर्णमयहिमस्य
हिमानीः ॥

वेष्टयित्वा सर्वमेव विधाय निधेहि राशिरूपं एकस्मिन्देशे ।

भविष्यत्यस्य सुमेरुपर्वतरूपं किं-नाम अस्ति भयम् ॥

कथयित्वा इदमेव तस्मै विष्टुं-तेन तावन्मात्रं बलं वीर्यम् च ।

(यथा) एकस्य क्षणमात्रकालस्यैव मध्ये वेष्टयित्वा-स्थापितं-तेन सर्वमेव ॥

एकस्य क्षणमात्रस्य अन्तरकाले पृथिवी संपन्ना प्रकटा (निर्लंभा) ।

निश्चिन्तता जीवजातीनां पुष्टु संपन्ना (यथा) ॥

ऋजुस्वभावाय साधवे यत्किञ्चित् कथितं-तैस्तस्मै तदेव कर्तव्यं आपतितं-तस्य ।

जगत् संपन्नं तादृगेव सर्वमेव यादृगेव आसीत् (पूर्वम्) ॥ १३०५ ॥

(अन्यकृतः स्वमुपदर्शोक्तिः) कृष्णाख्यः कीर्तिस्तुतीः पठिष्यति-तव शृणु-तस्य
यतीन्द्र ।

सुमेरुपर्वतस्य विष्टुं औन्नत्यं (उत्कृष्टत्वं च) इच्छया तव ॥

मनसः समानीता सुष्टु प्रतीतिः सांसारिकमायाजालविशेषेण ।

ज्ञानरूपं सुवर्णं देहि (कुरु) बुद्ध्यात्मरीतिरूपधातुविकारस्य अस्म-
संबन्धिनः* ॥ ६८ ॥

* योगिन एव जटात औषधिं निष्कास्य रीतिधातोः स्वर्णसंपादनसामर्थ्यम् इति
गम्यते । तस्य सर्वं नदृत्तं लोकानुरूपमासीत् । वास्तवतः सो ऽक्षरो ऽच्युतः कूटस्थसिदा-
नन्दस्वभावो विगतमायाप्रपञ्चो वरीवर्ति ।

69. THE AUTHOR PRAISES ŚIVA THE OMNIPOTENT.

यद्धि च्याञ्ज दाञ्ज दाञ्ज वच्य खन-शौन-माञ्ज ।

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥ १३०८ ॥

नंग कुस् लंगुमंतु मञ्ज षववञ्ज शाञ्ज

जंग छ्यम् न क्यथ-पाठि पक मञ्जिलस् ।

अंगहौनिस् म्य आन् करनाव् गंगवाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

न्यग्ब्वद् कुहन्स् मायाय-हङ्ग ठाञ्ज

फ्रक-फोत गङ्गुहम् द्वक-रुद्रस् ।

खक्त कुम्-बासान् जगतच सेलाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥ १३१० ॥

संकल्प-दूर् मञ्ज मच्य न्यर्द्य म्याञ्ज

अञ्ज वासना ह्यथ् कुह् सञ्ज जागन् ।

गंड थव् च्य दन मञ्ज मन ह्मियाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

बावकि णोश् आसि पद्धि-हङ्ग पूशाञ्ज

राग-द्वेश-राज्य वति लूट-नौनस् ।

राज्ययोग-राज् आय् मञ्ज अदाल्चू च्याञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

दश्रा त ममता मौलिय् मान्माञ्ज

माज्य-कोर्थ मेज्यम् खानदारस् ।

सर्वसामर्थ्यं शिवं प्रति गन्धर्वत् स्तौति ॥ ६६ ॥

इच्छया त्वदीयया अंशं अंशं* वेष्टिताः स्वर्णहिमान्यः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य आरकूटस्य (अज्ञानरूपस्य) कुरु-नाम सुवर्णं
(स्वात्मज्ञानप्रकाशरूपम्) ॥ १३०८ ॥

नगुः अस्मि संलग्नः मध्ये पतन्त्याः हिममिश्रमहाजलवृष्टिः

जङ्घं स्तो-मम नैव केन-प्रकारेण गमिष्यामि गन्तव्यप्रयाणकम् ।

अङ्गहीनस्य मे स्नानं विधापय गङ्गाजलेन

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥

विगतबुद्धिः कृतस्तेनाहं मायात्मिकाविद्यायाः वागुराविशेषेण

रिक्त-काचमुक्तां संकलिता-मया पूर्णप्रवालस्य ।

‘ सन्ति-हि-मुक्ताफलान्यमूनि ’ (इत्थं) भासते-मे जगद्रूपस्य मृन्मय-

तुच्छप्रायमुक्तारूपस्य-वस्तुनः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥ १३१० ॥

संकल्पात्मा-चौरः मध्ये गाढायाः निद्रायाः मदीयायाः

अस्यां वासनां सह-कृत्वा अस्ति स्तियार्थं जागरूकः ।

ग्रथितं निधेहि चैतन्यरूपं धनं मध्ये मनोरूपे रूपकनिधाने ‡

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥

भक्त्यात्मकानि पुष्पाणि आसन् अद्वात्मिकायाः पौष्पिकाः

(यानि) रागद्वेषात्मिकया-राज्या मार्गं (एव) विलुष्ट-

नीतानि-तया-तस्याः ।

हे-राजयोगेण-देदीप्यमान आगता-वयं मध्ये न्यायालयस्य तव

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥

तृष्णा ममता च संयुज्य अन्योन्यस्पर्धया

मातृकन्ये संगते (मिलिते)-मे गृहस्थधर्मिणे-मह्यम् ।

* षड्भ्रामितं मानं दाञ् ॥

† रिक्तकविमशिलाद्रवोद्भूतसूक्ष्ममुक्ताप्रतिबिम्बजातम् एतदस्तीति ।

‡ ‘ शैलौ ’ इति नाम्नि रूपकादिनिधानकर्षटमयवन्मनविशेषे ।

संतोशुकु खन् न्यूहम् दाञ्ज दाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

गंड् कुह् सुमीर-सूत्य् ज्ञाञ्ज-मालाय साञ्ज

सुमीर् कुख् च्य तय् मालि-फलि क्विह् देव् ।

अमि सुमरञ्ज-फिरञ्ज सौव् च्याञ्ज माञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

कृष्णस् आन् शिव-शख्चू-हन्दि प्रथम-पाञ्ज

मान्य-भवाञ्ज-हन्दि पास करनाव् ।

तमि पाञ्ज पपि तस् परमानन्द-दाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥ १३१५ ॥ ६८ ॥

70. HIMĀLAYA'S JOY AND GRATITUDE TO VIṢṆU FOR BEING
ŚIVA'S BEST MAN.

बह् क्याह् वन तति लूकन् हाल् किथु गव् ।

वनिय् यति ओसु महाराज् श्री-सदाशिव् ॥ १३१६ ॥

बह् क्याह् वन तति लूकन् किथु सपेनु मन् ।

बन्यो-मंतु ओसु यति भगवान् यज्जमन् ॥

स्यठाह हिमाल् य्यलि खग्-हाल् मापेनु ।

करनि लंगु आर्ती नारायणस् कुन् ॥

करुम् च्याञ्जय् दयाय-सूत्य् इथु कार् ।

परय् लीला करय् बावुकु नमस्कार् ॥ ७० ॥

संतोषात्मकं सुवर्णं नीतं-याभ्यां-मत्तः अंशं अंशं (निखिलमेव)

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥

ग्रन्थिः अस्ति सुमीरनाम्ना-वृहेत्फलेन (सुमेरु-पर्वतेन च) ज्ञानात्ममालायाः
अस्मदीयायाः

सुमेरुः अस्ति त्वमेव पुनः मालाफलात्मानः सन्ति देवाः ।

अनया जपमालया (स्मृति-) परिवर्तनया कीर्तनाः-सेवाश्च त्वदीयाः सम्मताः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्यं ज्ञानं शिवशक्त्यात्मसम्बन्धिना प्रेमजलेन

स्वशक्तिभूतमहासायायाः गौरवेण कारय ।

तेन जलेन पक्वं-भविष्यति तस्य परमानन्दावाप्तिरूपं-धान्यम्

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य ० ॥ १३१५ ॥ ६९ ॥

अनन्तरं वृत्तोपयोगिव्यवहारं वर्णयति ॥ ७० ॥

अहं किं-नाम कथयिष्यामि (वक्तुं न शक्नोमि) तत्र लोकानां चरित्रं कीदृक्
सम्पन्नम् ।

भूत्वा (तु) यत्र आसीत् महावररूपः श्रीसदाशिवः ॥ १३१६ ॥

अहं किं कथयिष्यामि (वर्णयितुं न शक्नोमि) तत्र लोकानां कीदृक् (आनन्द-
पूर्णं) सम्पन्नं मनः ।

सम्भूतः आसीत् यत्र श्रीविष्णुः यजमानः (वरपत्न्येषु प्रधानः) ॥

अतिशयेन हिमालयः यदा प्रसन्नावस्थः सम्पन्नः ।

कर्तुं प्रवृत्तः कशलात्मिकां-कीर्तिस्तुतिं नारायणं प्रति ॥

कृतं-मया तवेव दयया ईदृक् कृत्यम् ।

पठिष्यामि-ते स्तुतिं करिष्यामि-ते भक्तिपुतं नमस्कार-मात्रम् ॥ ७० ॥

71. HIMĀLAYA PRAISES VIṢṆU FOR HIS MERCY AND FOR HIS INCARNATIONS, ESPECIALLY THAT OF KRṢṆA.

गोकुलानन्द गोविन्द गोपालय्

नाद-चन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ १ ३ २ ० ॥

मधु-कैटभ् मारवनि द्वद-चूरय्

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् गूर-गूरय् ।

पूतना-गालवनि* त्रिङ्गत्यालय्

नाद-चन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

यादव-कलकि माधव रामय्

हे-निर्मल निष्कल निष्कामय् ।

गूरि-बालकन् सूत्य् मारवनि कालय्

नाद-चन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

राधाकृष्ण चय् नादाह् लायय्

श्रीधर प्रीम-स्वर मुरली वायय् ।

रोङ् श्याम बोङ् साम-वौदच तालय्

नाद-चन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

हृदयस् मङ्ग वसवनि न्यथ लसवनि

असवनि असवनि गरुडस् खसवनि ।

नालमति रटहाय् मो दिम् डालय्

नाद-चन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

हनि हनि मङ्ग आसवनि वासुदेवय्

रासमंडल खेसवनि कृष्ण-जीवय् ।

* गोपीनाथ बाल इति पाठान्तरः ॥

इत्थं निराकारतया श्रीनारायणं स्तुत्वा पुनरपि साकारावतार-

कीर्तिगाथाभिः स्तौति हिमालयः ॥ ७१ ॥

हे-गोकुलानन्द (गवां वाचां वानन्दपरिणाम) हे-गोविन्द गोपाल-भोः

हे-नादबिन्दुरूप परमानन्द नन्दनन्दन ॥ १३२० ॥

मधुकैटभात्म-दैत्य-विनाशन दधिहर

मनोरूप-बालोपयोगिदोलाशकटस्य मध्ये कुर्यां-नाम लालनाम् ।

हे-पूतनाख्यराक्षसीविनाशक त्रिजगत्पालक

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

यादवकुलस्य (तदुद्भूत) हे-माधव राम-भोः

हे-निर्मल निष्कल निष्काम-भोः ।

गोपाल-बालकैः सह प्रवर्तक मुतादिक्रीडानाम्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हे-राधया-तदाख्य (स्वशक्तगभिन्नरूप) कृष्ण त्वद्विषयमेव दूराह्वानं प्रत्नेष्मामि

हे-श्रीधर प्रेमस्वरेण वंशीं वादयेयम् ।

आतिष्ठु श्यामसुन्दर शृणु सामवेदस्य तालाः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हृदयस्य मध्ये वास्तव्य-भोः नित्यं जीवनशील

स्मितस्वभाव स्मितस्वभाव गरुडस्य आरोहणशील ।

आलिङ्गनेन सृष्टीयां-नाम-त्वां मा-नाम देहि-से उपेक्षणानि

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

अंशस्य अंशस्य मध्ये वर्तमान हे-वासुदेव

रागात्मरासक्रीडां क्रीडनशील हे-श्रीकृष्ण ।

न्यथ् वासवनि सथ् इमि कलि-काल्य

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥ १३१५ ॥

पंकज तनि वैजयन्ती माल्य

तर्जं अकि नालि तय् मोज् दुबाल्य् ।

संथ छिद्य वलिय् वसंत-दुशाल्य

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

केशव शिव-रूप नारायण्य

वनि दिद्य ननु गोख् बिंद्रावन्य् ।

च्यनु ह्यनु च्योनु प्रथम-मस् प्याल प्यालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

विदुर-जुवुनुय् गर व्यलि चाख्य

बावनाय-सूत्य् ख्योथ् सिवुमंतु हाख्य ।

कति गोख् तति कोरवन्-इन्दि साल्य

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

द्रौपदिय अकि छष्ण-नाव-सूत्य् श्याम्य

पैद-गैय् तस् तीति वसत्र् ज्याम्य ।

यीति कडिस् दुर्योधनन्य् नाल्य

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

च्याज् मायाय-सूत्य् मञ्जु द्वारकाय

मथुराय-हज्ज् हिश्य लर्य तय् ज्याय ।

पैद-गय अकि दम मञ्जु कमि हाल्य

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥ १३२० ॥

नित्यं भासमान सत्यरूपेण अस्मिन् कलियुगकाले-भोः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ १३२५ ॥

कमलवदिकासमानायां तनौ वैजयन्ती-नाम माला

भङ्गा एकया उरोलम्बमाना (यया) पुनः शोभा द्विगुणा ।

हे-सोधो सन्नि-ते वसितानि पीतवर्णानि राङ्गववस्त्राणि

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हे-केशव शिवस्वरूप नारायण-भोः

मार्गणानि दत्त्वा (कृत्वा) प्रकटः संपन्नस्त्वं (सद्योगिनां) वृन्दावनस्थाने ।

पातुं आरब्धमस्माभिः त्वदीयस्य प्रेमरसस्य आसवं कंसैः कंसैः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

विदुराख्यस्य-पाण्डुराजभ्रातुः (स्वभक्तस्य) सद्य यदा प्रविष्टस्त्वम्

भक्तिभावेन (तेनोपनीतं) भुक्तं-त्वया जलमात्रे-ऽर्धपक्वं शाकम् ।

कुतो-नाम गतस्त्वं (न गतः) तत्र कौरवाणां निमन्त्रणे-भोः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

द्रौपद्याः (पाण्डवराज्ञ्याः) एकेन कृष्णति-नाम-सम्बोधनेन हे-श्याम

समुत्पन्नानि तस्याः तावन्ति वस्त्राणि कुर्पासकानि (व) (उत्तराधर-
वस्त्राणि) ।

यावन्ति निष्कासितानि-तस्याः दुर्योधनेन गलमार्गणं शरीरात्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

तव मायया (सामर्थ्येन) मय्ये द्वारकायाः

मथुरायाः समानरूपशोभानि सृष्टाणि पुनः प्रदेशाश्च ।

समुद्भूतानि एकस्य निमेषकालमात्रस्य मध्ये केन (अलौकिकेन) प्रकारेण

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ १३३० ॥

अज्ञामिद् द्राव् बहु वाग्यवानय्
 न्यचिविस् ओसु तस् नाव् नारानय् ।
 मरन-विज्ञि फूर् तस् तिय् निष्कालय्
 नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
 श्रीभगवान् कुख् पान प्रथ-ग्राय
 कुस् वीतु कुस् वाति च्याञ्ज मायाय ।
 म्वकलाव् अस्य इमि मुहने जालय्
 नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
 कृष्णस् शिव-रूप दर्शन दित च्य
 सुय् च्य च्य सुय् केवल कुख् न ज्य ।
 श्याम प्रवात-रूप् हाव् तस् कालय्
 नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ ७१ ॥

72. VIṢṆU IS PLEASED. LED BY NĀRADA, ALL UNITE IN
PRAISING HIM.

त्वता बूजिथ् स्यठाह् खग गोस् केगव् ।
 सुह् दामोदर सुह् विश्वंभर सुह् माधव् ॥ १ २ ३ ४ ॥
 सपञ्ज स्यद् सार्थनिथ् मन-कामनाय ।
 दपान् असिस् इह् कर् च्याञ्जय् दयाय ॥ १ २ ३ ५ ॥
 तिथय् नारद्-जुवन् सेतार वीयुन् ।
 इथय् पाठि नाद-ब्यन्दस् नाद् लीयुन् ॥
 पद्म-पादस् स्यदस् सादस् दितुन् नाद् ।
 करुम् प्रसाद् च्छ् कुख् सादन्-इन्दुय् साद् ॥ ७२ ॥

अजामिलाख्यः (पापवृत्तो ब्राह्मणः) निर्गतः (सम्पन्नः) महान् भाग्यशाली-एव*

(यस्य) पुत्रस्य आसीत् तस्य नाम नारायण-इति ।

(यस्मात्) मरणकाले मुखात्पवृत्तं (अतिप्रियतया) तस्य तन्नाम (नारायणेति)
हे-निष्काल

हे-नादविन्दुरूप० ॥

श्रीभगवान् असि-त्वं स्वयं प्रत्येकस्थाने

कश्च पर्याप्तः कश्च पर्याप्स्यति तव मायाम् ।

उन्मोचय अस्मान् अस्मात् मोहस्य जालात्

हे-नादविन्दुरूप० ॥

(अन्यकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्याय शिवाभिन्नस्वरूपेण साक्षात्कारदर्शनं देहि-
नाम त्वमेव

स-एव त्वमेव त्वमेव स-एव केवलात्मा असि न द्वयम् ।

हे-श्यामसुन्दर (सायंकाले च) प्रभातरूपं (शुक्लवर्णशिवस्वरूपं) (प्राभातिर-
रूपं च) प्रदर्शय तस्मै ह्यस्तने-दिवस-एव (हे कालात्मन् वा

हे-नादविन्दुरूप० ॥ ७१ ॥

मध्यवृत्तवर्णनम् ॥ ७२ ॥

इत्थं-स्तुतिं (हिमालयात्) श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नः सम्पन्नस्तस्य केशवः ।

सः दामोदरात्मा स-एव विश्वम्भरः स-एव माधवः ॥ १३३४ ॥

सम्पन्नाः सिद्धाः सर्वेषामेव मनसो-ऽभिलाषाः ।

कथयन्तः आसन्-तं इदं (सर्वं) विहितं तवैव दयया ॥ १३३५ ॥

तथैव (तत्काले) नारदर्शिणा वल्लुकी वादिता-तेन ।

इत्थमेव प्रकारेण नादविन्दात्मकस्य (शिवाभिन्नविष्णोः) दूराह्वानं इत्
तेन (प्रवर्तितं-तेन)

कमलचरणस्य सिद्धात्मनः साधोः इत्तं-(कृतं)-तेन सम्बोधनम् ।

कुस-भे प्रसादं त्वं असि साधूनामपि साधुः (संसेव्यः) ॥ ७२ ॥

* यतस्तस्य तन्नाममात्रेण मोक्षप्राप्तिर्भूता इति भावः ॥

73. HIMĀLAYA AGAIN PRAISES NĀRĀYAṆA.

सत्पुत्रगन्-हन्दि सज्जनय

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय ॥ १३३८ ॥

निर्ग्वनय निरञ्जनय

अथ रूपस् ब्वह् क्याह वनय ।

कुख् च्य सची च्य-चेननय

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय ॥

यन-प्यठ गोस् च्य-निग्न छनय

जौवतस् मञ्ज आसय छनय ।

चनुल् गोस् मरन ज्यनय

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय ॥ १३४० ॥

तोठहम् नय अकिय चनय

वासनायन् मञ्ज कति छनय ।

चियुय् ओसुस् तिथु बिय वनय

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय ॥

सोन सादन् कुह् विनय त प्रनय

चेनवनि छिथ् च्यथ् मञ्ज मनय ।

सूत्य् व्यचार सत्त्व-ग्वनय

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय ॥

च्य शिव रूपस् लगय पारी

मूल-तल कुख् निराकारी ।

वनि यिवान् कुख् मञ्ज मनय

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय ॥

हिमालयः श्रीनारायणं स्तौति ॥ ७३ ॥

हे-सत्पुरुषाणां (प्रधान) सज्जन

हे सच्चिदानन्दघनात्मन् ॥ १३३८ ॥

हे-निर्गुण निष्कल्मष

अस्य (त्वदीयस्य) रूपस्य अहं किं-नाम वदिष्यामि (वक्तुं न
शक्नोमि कौर्त्यादिकम्) ।

असि त्वमेव सात्तिरूपः चिच्चैतन्यात्मा

हे सच्चिदा० ॥

यत्-कालात् सम्पन्नो-ऽहं त्वत्त-एव प्राप्तभेदः

प्राणिदशायाः मध्ये समागतो-ऽस्मि बन्धनाम् ।

चञ्चलः सम्पन्नो-ऽहं मरणात् जन्मना

हे सच्चिदा० ॥ १३४० ॥

संतुष्टो-भविष्यासि-मम न-चेत् एकस्मिन्नेव क्षणमात्रे

दुर्वासनानां मध्ये कुत्र भिन्नो-भविष्यामि ।

यादृगेव अभवं तादृक् पुनः भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

अस्माकं साधनं (साधुभ्यश्च) अस्ति विनयः च प्रणयः

हे-चैतन्यस्वभाव सः तवेव मध्ये मनसः ।

सहभूतं विचारेण सत्त्वगुणेनेव

हे सच्चिदा० ॥

त्वयि कल्याणस्वरूपे लगिष्यामि-त्वयि स्वात्मोपहारेण

वस्तुतः असि-त्वं निराकार-एव ।

उपलक्षणे आगच्छन् असि मध्यतः मनस-एव

हे सच्चिदा० ॥

स्वच्चावत्तम् पथ्-कुन् सथ्-च्यथ्

च्यावनावत्तम् आनन्द-अमृथ् ।

तमि च्यनथ् च्यथ् हिहु वनथ्

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥

त्रिय-वानिय त्रिलोचनथ्

वनवनथ् बूज्जथ् कनथ् ।

अद वुतराथ् बरूथ् स्वनथ्

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥ १३४५ ॥

च्यथ् विमर्शं कुख् ज्योति-रूपथ्

हृदयस् मङ्ग प्रकलान् दीपथ् ।

सूर्यं प्रकल्योव् अमि प्रकलनथ्

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥

शक्तिय सूत्य् आख् वलसनथ्

हन-वनथ् निरञ्जनथ् ।

लदत् कृष्णस् सुय् दय-दनथ्

हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥

सत्कु खर् बूज्जिथ् खग् गोस् सदम्बर

प्रश्न बूज्जिथ् वत्तर् करुन्स् वरावर् ॥ ७३ ॥

74. ŚIVA GIVES RELIGIOUS INSTRUCTION TO NĀRADA, RECOMMENDING INWARD ASCETICISM WHILE LIVING OUTWARDLY A WORDLY LIFE.

सङ्गन् वन् मन् कर् कैलासथ्

वसितिय-मङ्ग वन्वासथ् रोज्ज् ॥ १३४६ ॥

अवशेषय-नाम-मे अन्ततः सत्यस्य-चैतन्यं (सच्चिदानन्दात्मकत्वं वा)

पायय-नाम-मां आनन्दात्मकमसृतम् ।

तेन पानेनैव त्वयैव सदृशः अहं-भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

स्त्रीणां-वाण्या हे-त्रिलोचनाभिन्न

गीतवाणीशब्दैः श्रुतस्त्वया कर्णाभ्याम् ।

ततः भूतधात्री परिपूरिता-त्वया स्वर्णनैव

हे सच्चिदा० ॥ १३४५ ॥

चित्तस्य विमर्शरूपः अस्मि ज्योतिःस्वरूप-एव

हृदयस्य मध्ये जाज्वल्यमानः दीप-इव ।

सूर्यः अदीपिषु अनेन प्रदीपनेनैव (प्रकाशेन)

हे सच्चिदा० ॥

स्वशक्त्या सह आगतस्त्वं उल्लासम्

अकस्मादेव (हंसशब्देन वाण्या च) हे-निरञ्जन ।

प्रेषय-नाम (विसर्जय) कृष्णस्य (अन्यकृतः) तदेव ऐश्वर्यधनं (अमेदात्म-
तयासुविज्ञानात्मकम्)

हे सच्चिदा० ॥

सदात्मानं स्वरं श्रुत्वैव प्रसन्नः सम्पन्नस्तं-प्रति सद्गुरुः ।

प्रसन्नं श्रुत्वा उत्तरं कृतं-तेन-तं-प्रति पूर्णरूपम् ॥ ७३ ॥

महादेवस्य नारदं प्रत्युपदेशः ॥ ७४ ॥

सज्जनः भव मनः कुरु कैलासात्मकम्

जनपदप्राय-मध्ये (वसतिषु वर्तमानोऽपि) वनवासीव आतिष्ठ ॥ १३४६ ॥

चत्तुकुय्-वस्म मल् वल् अतलासय्
 साद-प्रकृच संन्यासय् रोज् ।
 ओं शिव शंभो कर् अव्यासय्
 वसितिय-मञ्ज वनवासय् रोज् ॥ १ २ ५ ० ॥
 विग्रथ-त्यागकु दर माग-मासय्
 सत्सगुकुय् व्वपवासय् कर् ।
 आत्म-तीर्थ मन नाव् मोह-मस् कासय्
 वसितिय-मञ्ज वनवासय् रोज् ॥
 पान् पर्जनविथ् पान म आसय्
 सर्व-संकल्पन् ग्रासय् कर् ।
 तल-प्यठ् चाविथ् चाव् तलवासय्
 वसितिय-मञ्ज वनवासय् रोज् ॥
 श्री-कृष्ण-महाराजन् खूलु रासय्
 गोपिय शुराह् सासय् ह्यथ् ।
 बाल-ब्रह्मचारिय् तोति नाव् द्रासय्
 वसितिय-मञ्ज वनवासय् रोज् ॥
 महामाया ह्यथ् रकवुनु दासय्
 शिवनाथ् हृदया वासय् कुय् ।
 तोति तस् नाव् द्राव् साद-संन्यासय्
 वसितिय-मञ्ज वनवासय् रोज् ॥
 कृष्ण अन्द्रिमि त्याग मल् सूर्-सासय्
 न्यब्रिमि राग व्वक्तासय् कर् ।

चैतन्यात्मभस्म परिमलयन् वस्त्र कौशेयवस्त्रविशेषम्

साधुप्रकृत्या संन्यस्तसर्वव्यवहारः समातिष्ठ ।

श्रीं शिव शम्भो (इति) कुरु अभ्यासं (नित्योच्चारकरणेन)

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥ १३५० ॥

सर्वविषयत्यागात्मकस्य अनुतिष्ठ (स्थिरो भव वा) माघमासस्य (व्रतं व्रते वा)

सत्सङ्गरूपमेव उपवासं (अनशनव्रतं) कुरु ।

आत्मान्वेषणात्मतीर्थं मनः स्थापय मोहात्मकेशान् लुञ्जय

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

स्वात्मानं उपलक्ष्य स्वयं (देहाभिमानितया) सा-नाम भूयाः

सर्वान्शंकर्यान् ग्रामरूपान् कुरु (ग्रासीकुरु) ।

अध-ऊर्ध्वरूपं (व्यवहारं) त्यक्त्वा परित्यज मनो-भीतिं (मूर्क्यात्मिकाम्)

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

(यथा) श्रीकृष्णमहाराजेन क्रीडिता रासलीला

गोपीनां घोडश सहस्रं सह-कृत्वा ।

कुमार-ब्रह्मचार्यवेति तथापि नाम ख्यातीभूतं-तस्य (तथैव)

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

महामायां (स्वशक्त्यात्मिकां पार्वतीं) सह-कृत्वा पालयन् दासान्

शिवनाथः हृदये-एव वास्तव्यः अस्ति ।

तथापि तस्य नाम ख्यातं साधु-संन्यासीति

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

कृष्णाख्य आन्तरेण त्यागेन (अन्तःकरणैस्त्यागवान् भूत्वा) परिमलस्व भस्म-

ब्राह्मण रागेण (ब्राह्मवृत्ता रागोभूत्वा) उल्लासं कुरु ।

रेणुसमूहमेव

शुकदेवस् इय् वनिथ् गव् व्यासय्

वसितिय-मञ्जु वनवासय् रोज् ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

75. THE GUESTS PREPARE TO DEPART. GRATITUDE OF ALL,
INCLUDING VIṢṆU FOR THIS INSTRUCTION.

करनि लङ्गि नेरनच्च सारिय् तयारी ।

संबालनि लङ्गि पनञ्ज पनञ्ज सवारी ॥ १३५६ ॥

विष्णु-जी व्यथु क्कळ्-क्यथ् ह्यथ् सदाशिव् ।

स व्वद् कति अन वन तति ह्यल् कियु गव् ॥

प्रावाथाह् श्यामरूप् ह्यथ् क्कळ्-क्यथ् द्राव् ।

जनानौ वनु गटि-मञ्जु गाश् हे आव् ॥

तिक्यु मैनावती वनी वनान् आसू ।

कनन् अन्दर् गक्किय् मुक्ती जनान् आसू ॥ ७५ ॥

76. MĒNAKĀ'S SONG OF GRATITUDE.

सुव्हकि पोग्नूल र्तु कुख्-बोलान्

बोजान् छसय् ताक-दार्यं प्यठ् ॥ १३६० ॥

शिवनाथ कथ च्याञ्ज अमृत्य् छह् हारान्

तिमनय् कथनय् थवुमंतु च्यथ् ।

आसू कुम दोर्मंतु अमृत-दार्यं

बोजान् छसय् ताक-दार्यं प्यठ् ॥

महाराज सूत्य्-सूत्य् राज-कमार्यं

तोत जन् द्राख् वन्-हार्यं ह्यथ् ।

शुकदेवाय इदमेव प्रोच्य गतः व्यासः

जनपदप्रायवसतिषु ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

अथातः प्रकान्तवृत्तं विवृणोति ॥ ७५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ताः निर्गमनस्य सर्व-एव सज्जनाम् ।

सज्जनादिना-संस्कृतं लग्नाः स्वकीयां स्वकीयां अश्वादिवाहनानि ॥ १३५६ ॥

श्रीविष्णुः समुत्थितः अङ्गमध्ये पृहीत्वा श्रीशिवम् ।

तां मतिं कुतः आनयिष्यामि कथयिष्यामि तत्र वृत्तं (अनुत्तरानन्दस्य)
कीदृक् सम्पन्नम् ॥

प्रभातरूपं (अवदातसद्विकासात्मकं शिवं) सायास्रात्मश्यामवर्णः (कृष्णः)
पृहीत्वा अङ्गमध्ये निष्क्रान्तः ।

जन्यस्त्रीभिः कथितं तामिस्रमध्ये प्रकाशः अङ्ग समागतः ॥

तादृशीमेव मैनावती वाणीं कथयन्ती आसीत् ।

कर्णयोः अन्तः गत्वा मुक्तिः सम्पद्यमाना आसीत्* ॥ ७५ ॥

मेनकोक्तां तत्कालयोग्यां गौतिवाणीं प्रस्तौति ॥ ७६ ॥

हे-प्रभातकालिक जीवजीवपतिन् रुचिरं विरवीधि

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः पक्षद्वारस्य (एकतात्मद्वारे च) पृष्ठे (स्थिता) ॥

१३६० ॥

हे-शिवनाथ कथाः त्वदीयाः अमृतं सन्ति प्रस्रवन्त्यः

तास्वैव कथासु निहितं (मया) चित्तम् ।

आस्यं अस्ति-मया सन्निहितं अमृतधारायै

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः ॥

महावरस्त्वं सहचारिणीं राजकुमारीसु

शुकः इव निष्क्रान्तस्त्वं वनशारिकां धृत्वा ।

* तस्या या वाणी कर्णमध्ये गच्छन्त्यासीत् सा मुक्तिदात्री बभूव इति भावः ॥

कन् यवु कथि च्यात्र मन गव् तार्य
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य ष्यठ् ॥
 त्रिवुवन-राज्ञ अमि थज्य कार्य
 सैलस् नेर् चाकवार्य-क्यथ् ।
 शालमारु वनावुम् मनच वार्य
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य ष्यठ् ॥
 अतगत पान च्यथ पत-पत लार्य
 कृष्ण संसारस् लायिथ लथ् ।
 सथ् छस च्यात्र न्यथ सथ् व्यचारे
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य ष्यठ् ॥ ७६ ॥

77 THE AUTHOR PRAISES VIṢṆU, WHO STANDS AS FATHER
OF THE BRIDEGROOM.

होश पोशनुल थव् कन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १ २ ६ ५ ॥
 राधा-कृष्ण कृष्णजी वन्
 लोल अग्निच-दारि लो-लो ।
 रंग-किन्नि तसि हिहु वन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 म्बड कर् मन बिन्द्रावन्
 अद् नेर् वरि त दार्य लो-लो ।
 श्याम-रूप् वुक् हन्-हन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

कर्णः निहितः कथायां त्वदीयायां मनः संपन्न-नः आसक्तम्
शृण्वती अस्मि-त्वत्तः० ॥

त्रिभुवनराजरूप अनया अत्युच्चया श्रीवया (अनुत्तरेश्वर्येण)
संचारार्थं निर्गच्छ नौकाविशेषे* (चतुरवस्थात्म-प्रणवरूपे च) ।

शालभार्-नामकं-काशमीरोद्गानविशेषः संपादितो-मया मनोरूपायाः वाटिकायाः
शृण्वती अस्मि-त्वत्तः० ॥

आगमगमरूपेण (कन्यादायविशेषेण च) स्वात्मना त्वामेव अन्वनु धाविष्यति
कृष्णाख्यः संसारे प्रक्षिप्य लताघातम् ।

आशा अस्ति-तस्य त्वदीया नित्यं सत्यात्मत्वं विचारयिष्यति
शृण्वती अस्मि-त्वत्तः० ॥ ७६ ॥

सभ्यसत्तमं वरपिचात्मभूतं विष्णुमभिमुखीकृत्य स्तौति ॥ ७७ ॥

समाधानेन हे-जीवजीवात्मपत्तिरूप (श्रीविष्णो च) निधेहि कर्णैर्

वाणीरूपायाः वन्यशारिकायाः (सेनाया इति भावः) अति
हार्दनां ॥ १३६५ ॥

हे-राधा-ऽवियुक्त-कृष्ण श्रीकृष्णति उच्चरस्व

प्रेम्णा (युक्तया) अस्त्रुणो-धारया (व्याप्तमुखः सन्) लोलो-इति-
उत्तरेण-संबोध ।

रागेण (वेषेण च) तेनैव सदृशः भव

वाणीरूपायाः० ॥

प्रथमं कुरु मनः वृन्दावनात्मकम्

ततः निर्गच्छ द्वारात् पत्तद्वारात् च लोलो इत्युत्तरं संबोधः † ।

श्याममुन्दररूपं पश्य अखिलात्मतया

वाणीरूपायाः० ॥

* यस्यामेकपार्श्वे राजोपयोग्यप्रासादगृहं ततोऽन्यज्ञीवाहकार्यमेव स्थानं वर्तते ॥

† अतिहार्दना संबोधनार्थकं लोलो इति पदमस्ति ॥

‡ स्वयमः स्थिरीकृत्य श्रीकृष्णविचारभूम्यात्मकं विधायेन्द्रियद्वारा विषयान्भजति भावः ॥

च्याव् वौद-कामदीनि यन्

बखच्च-हन्दि चड-वार्य लो-लो ।

च्यथ वन् आनन्द-गन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

नित्य वृच्च-गोपीयन्

कर्मन् कुह् मन् तारि लो-लो ।

व्यापस् श्रीवासुदेवन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

प्रौम-सृत्य् कर् मन् रक्काण्

नाद् लायुस् प्यारि लो-लो ।

वक्ति-बाव-सृत्य् एख् वनि दन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३७० ॥

व्वद्-यगोदा छस् ललवन्

मोह-पूतनाय मारि लो-लो ।

यक्कि ववि दद् च्यन् सवृजन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

वक्तिथ-मन्न वन् अर्जुन्

रथवान् सुय् लारि लो-लो ।

गलि पान कूद-दुर्योधन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

मन-वाज्य हृष्ण-नाव् खन्

दैर्य-अल्मास्-तारि लो-लो ।

धृत्व वेदात्मकामधेनोः स्तनौ (स्तन्यं)

भक्त्यात्मकेन दोहनकलशविशेषेण नाम ।

पौत्वा (तत्) भव आनन्दधनः

वाणीरूपायाः ० ॥

नित्यं वृत्तगात्मिकानां गोपीनाम्

कृतं (येन) अस्ति मनः निरुद्धावस्थतयात्युत्सुकं नाम ।

सर्वव्यापकेन श्रीवासुदेवेन

वाणीरूपायाः ० ॥

प्रेम्णा कुरु मनः रुक्मिणीरूपम्

आह्वानं प्रक्षिप-तस्य (कुरु-तस्य) हे-प्रियेति नाम ।

भक्तिभावेन ऐक्यं भविष्यति द्वयोः

वाणीरूपायाः ० ॥ १३७० ॥

(पेषां) बुद्धिरूपा-यशोदा अस्ति-तं लालयन्ती

(तेषां) मोहात्मपूतनाराक्षसीं हनिष्यति-सः नाम ।

रागेण स्तनात् पयः पाद्यन्ति सज्जनाः

वाणीरूपायाः ० ॥

भक्तां भव अर्जुनः

रथवाहकः स-एव अनुसारी-भविष्यति नाम ।

विनष्टयति स्वयं क्रोधात्मा-दुर्योधनः

वाणीरूपायाः ० ॥

मनोरूपोर्मिकायां कृष्णति-नाम खनस्व

धैर्यात्मवज्रमणिमूलिकया नाम ।

माज्य यिम् राज तस् हिवि ज्यन्
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥*

खटि खटि कुह ननु वासन्
अन्दरिमि अप-हार्य लो-लो ।

अथ वुजमलि गट कासन्
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

वृन्दावनुकुय वन्
मन् म्योनु व्वचारि लो-लो ।

सज्ज जन् लगि चरनन्
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३७५ ॥

दास् यति रास् खेखन्
व्यास् नारदु ति लारि लो-लो ।

बोलनावन् शुकदेव जन्
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

योगियौ बूगिय् बूगन्
वनुहस् ब्रह्मचारि लो-लो ।

* मन-वाज्य लक्ष्म-नाव खन्

दैर्य-बलमास्-तारि लोलो ।

किसि-षट् इस् गोवर्धन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

हिंसाय कंसस् भारन्

सूक्ष्म-दार्य तर-वार्य लोलो ।

माज्य यिम् राज तस् हिवि ज्यन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ इति पाठान्तरम् ॥

(एतादृशाः) मातुस्तादृश्याः ये (त एव) राजानः तस्य सदृशाः जनिष्यन्ति
वाणीरूपायाः ० ॥

(येषां) गूढं गूढं अस्ति प्रकाशं भासमानम्
अन्तःस्थितेन संसंभ्रमगूढव्यवहारेण नाम ।

चैतन्यात्मिकायाः विद्युतः तामिस्रं अपनयिष्यन्ति
वाणीरूपायाः ० ॥

वृन्दावनस्यैव (वृन्दावनरूपं) वनम्
मनः मदीयं उच्चरिष्यति नाम ।

(यत्) हरित्तृणं इव लगिष्यति चरणयोस्तस्य
वाणीरूपायाः ० ॥ १३७५ ॥

भक्ताः यत्र रासलीलां क्रीडिष्यन्ति
व्यासः नारदः अपि अनुधाविष्यति नाम ।

उच्चारयिष्यन्ति (दासास्तान्) शुकदेवः इव*
वाणीरूपायाः ० ॥

योगिभिः भुक्त्वा भोगान् (सांसारिकान्)
कथितस्तैस्तस्य ब्रह्मचार्यैव नाम ।

* शुकदेववसान्भक्तान्प्रित्यकीर्तनरतान्भुक्तिभाजस्य विधत्ते ॥

निर्मलं निष्कलं निर्वन्
 वानिय वन्-हार्यं लो-लो ॥
 कृष्णस्य तोष्ठं विष्णुवर्षणं
 न-त इति क्वाहं लारि लो-लो ।
 ज्ञानं मङ्गलं तस्-ति सोहम् अन्
 वानिय वन्-हार्यं लो-लो ॥ ७७ ॥

78. ANOTHER SONG OF MĒNAKĀ IN PRAISE OF VIṢṆU, DETAILING
 THE EXPLOITS OF THE YOUTHFUL KRṢṆA.

बालक-अवस्थाय लगयो ब्वह
 मन-मङ्गलिसं मङ्ग करय्य हो-हो ॥ १३७८ ॥
 बाल-कृष्ण काल मारान् यितमो
 गोपाल नन्द-लाल सृत्य नितमो ।
 श्याम प्रीम-द्वद् दाम-दाम च्यतमो
 मन-मङ्गलिसं मङ्ग करय्य हो-हो ॥ १३८० ॥
 त्रिजगत्याल नालमति रटयो
 पूतनाय गालवनि कथं ह्यमयो ।
 द्वद-यज्ञि-चूर गूर-गूर करयो
 मन-मङ्गलिसं मङ्ग करय्य हो-हो ॥
 यशोदानन्द पत-पत यिमयो
 गोपीनाथ आलव् दिमयो ।
 राग् कुम् च्योन्युय् ज्ञाग् ह्यमयो
 मन-मङ्गलिसं-मङ्ग करय्य हो-हो ॥

निर्मलः निष्कलः निर्गुण-इति

वाणीरूपायाः० ॥

(अन्यकर्तुः स्वाभिप्रायोक्तिः) कृष्णाख्याय तुष्टो-भव विष्णवर्षणं (विष्णु-
प्रीत्यर्चदानेन)

अन्यथा इह-संसारे किं-वस्तु अनुगतं-भवेत् (सारभूतमस्ति) नाम ।

ज्ञानस्य मध्ये तस्यापि सो-ऽहं-रूपं प्रकटय

वाणीरूपायाः० ॥ ७७ ॥

पुनरपि विष्ण्वाभिमुख्येन कौर्तिगौतौः प्रस्तौति ।

मेनाया एव पुनरुक्तिः ॥ ७८ ॥

बालकावस्थायां (तदनुरूपतायां) उपहारीभवेयं-तव अहम्

मनोरूपबाललालनशकटस्य मध्ये कुर्यां-ते वास्तव्यलालनाविशेषम्* ॥
१३७९ ॥

हे-बालकृष्ण प्रुतानि ददन् (आद्यन्) आगच्छ-नाम-मम-सांनिध्यम्

हे-गोपाल नन्दनन्दनरत्न सह-कृत्य नय-नाम-माम् ।

हे श्याममूर्ते प्रेमात्मस्तन्यं पायं-पायं पिव-नाम-मत्तः

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३८० ॥

हे-त्रिजगत्पालक आलिङ्गनेन गृह्णीयां-त्वाम्

पूतनाराक्षसाः विनाशक अङ्कं गृह्णीयां-त्वां (तद्वत्) ।

दुग्धनवनीतमूषकानुकारिन् मन्त्रसलवागुच्चारणं-लालनाविशेषं कुर्यां-ते

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-यशोदाया-आनन्दकर्तः अन्वनु आगच्छेयं-त्वाम्

हे-गोपीस्वामिन् प्रीत्याह्वानानि दास्यामि-ते ।

अनुरागः अस्ति-मे तवेव अवेत्तां धारयिष्यामि-ते

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

* एतत्करणेन बाल एव स्वपिनोति बोध्यम् ॥

भज गोविन्द गोविन्द करयो

असर्वनि गिन्दर्वनि जिन्द मरयो ।

बडि दय च्याञ्ज बाल-खेल स्वरयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

दय अवतार् ह्यनसय् लगयो

देवकिय निश ज्यनसय् लगयो ।

श्री-कृष्ण नाव् प्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

वसुदेवनिस् निनसय् लगयो

गोकुल् ह्यय् यिनसय् लगयो ।

यशोदाय द्द-च्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८५ ॥

श्याम-खन्दर वरनस् लगयो

जमुनाय मङ्गि तरनस् लगयो ।

नाश-रस्ति बाश-करनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

पूतनाय दाम्-दिनसय् लगयो

दाम् दिथ् प्रान् ह्यनस् लगयो ।

प्रयमचू थञ्ज ख्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

श्याम-रूप ज्याम पैरनस् लगयो

कामदौन रक्कनि नेरनस् लगयो ।

भज गोविन्दं भज-गोविन्दमिति-स्तोत्रेण-स्तुतिं कुर्यां-ते

हे-स्मितमुख क्रीडनशील जीवदवस्थायामेव मृत-इव-भवेयं-त्वामनु ।

हे-महेश्वर तव बाल-क्रीडाः स्मरिष्यामि-तव*

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-ईश्वर अवताराणां धारणस्यैव उपहारीभवेयं-तव

देवक्याः सकाशात् जन्मग्रहणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

श्री-कृष्णंति नाम पतनस्य (नियमस्य) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

वसुदेवराजस्य (स्वपृहादन्यत्र गोकुले) नयनस्य उपहारीभवेयं-तव

गोकुलं-प्रति गृहीत्वा आगमनस्य उपहारीभवेयं-तव ।

(तत्र) यशोदायाः स्तन्य-पानस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३८५ ॥

श्यामतया-सुन्दरस्य वर्णस्य उपहारीभवेयं-तव

यमुनानद्याः मध्यभागात् तरणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

हे-अविनाश बालभाषणानां-करणस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

पूतनाराक्षसाः स्तन्यपानकरणस्य उपहारीभवेयं-तव

स्तन्यपानं कृत्वा प्राणानां आकर्षणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

प्रेम्णोपहृतस्य नवनीतस्य भोजने उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-श्यामरूप (दिव्य) उत्तरीयवस्त्राणां वसनस्य उपहारीभवेयं-तव

कीमधेनूनां पालनाय निर्गमनस्य उपहारीभवेयं-तव ।

* बालक्रीडा एव लदीयाः परमानन्ददायिन्य इति ज्ञेयम् ॥

गूरि-गुरि ह्यथ फेरनस् लगथो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

बैसरि-शब्द् चावनस् लगथो

गोपी बोझनावनस् लगथो ।

दय-लोल् गङ्गरावनस् लगथो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गूरि-गरि मन् मेलनस् लगथो

गेलनस् ठठ-करनस् लगथो ।

रास-मंडुल् खेलनस् लगथो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८० ॥

इन्द्रस् क्रुद्-गालनस् लगथो

अन्त-रस्तु रुद्-वालनस् लगथो ।

गोकुल्कि लूख् पालनस् लगथो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गोवर्धन् दारनस् लगथो

कह किस्थ-प्यठ् खारनस् लगथो ।

रानस् त दैत्य् मारनस् लगथो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

शूरि खटिथ् यवनावनस् लगथो

वक्त्रि चूरि निवनावनस् लगथो ।

विद्य तिथिथ् वनावनस् लगथो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गोपालबालकान् सह-कृत्वा (तव) संचारस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मर्धे ० ॥

वंशकशब्दस्य प्रचारणस्य उपहारीभवेयं-तव

गोपस्त्रियः (तत्) श्रावणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

(तासां) ईश्वरभक्तेः उपचयकरणस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मर्धे ० ॥

गोपालगृहेषु मनसः संमेलनस्य उपहारीभवेयं-तव

(तत्र गोपीनां) अनुकरणस्य उपहासकरणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

रासक्रीडार्थमण्डल-संपादनस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मर्धे ० ॥ १३९० ॥

इन्द्रस्य क्रोधविनष्टीकरणस्य उपहारीभवेयं-तव

निरन्तरतया वर्षणनिपातनस्य उपहारीभवेयं-तव ।

गोकुलवास्तव्यानां लोकानां पालनस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मर्धे ० ॥

गोवर्धनपर्वतस्य धारणलीलायां उपहारीभवेयं-तव

तस्य-पर्वतस्य कतिप्राङ्गुल्यां आरोपणे उपहारीभवेयं-तव ।

राक्षसानां दैत्यानां च मारणलीलायां उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मर्धे ० ॥

गोपबालकानां गूढं निधापने उपहारीभवेयं-तव

वत्सानां चौर्येण नायने (ब्रह्मणे द्वारा) उपहारीभवेयं-तव ।

(प्रतिरूपेण) पुनरपि (तेषां वत्सबालकानां) तादृशानां समुद्गावने उपहारी-
भवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मर्धे ० ॥

ब्रह्मा मन्दकावनस् लगयो

गुलि गंडिथ् वदनावनस् लगयो ।

कृष्ण-गीथ् ग्यवनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

यशोदा पत-लारनस् लगयो

थक्राविथ् प्रारनस् लगयो ।

गंडनस् कल दारनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८५ ॥

आंगनकि कुलि चावनस् लगयो

देवता बनावनस् लगयो ।

आकाशि बुफनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

अक्रूर् ग्वत दावनस् लगयो

पाङ्गि-मङ्गि तन् नावनस् लगयो ।

आश्वर् बुकनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

कंसान्तक क्रूद्-निष् ग्रमयो

पंपोश-पादन् मीठि दिमयो ।

न्यथ् च्योन् चरनामृथ् च्यमयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

कृष्ण आसू सुचरावनस् लगयो

विष्ण विश्वरूप् हावनस् लगयो ।

ब्रह्मणः लज्जापने उपहारीभवेयं-तव

अञ्जलिं बद्ध्वा (प्रकोष्ठद्वयं संबद्धम्) (तस्य) रोदनविधापने उपहारी-
भवेयं-तव ।

परमेशात्मकृष्णकीर्तिस्तुतेः (तद्द्वारा) गापने उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये ० ॥

यशोदायाः अनुधावने उपहारीभवेयं-तव

(तां) आन्तां-विधाय प्रतीक्षणे उपहारीभवेयं-तव ।

(तथा) ग्रथित्वा (स्थापनार्थं) शिरसः (तद्गन्धनार्थं) धारणे (नञ्चीकरणे)
उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये ० ॥ १३९५ ॥

अजिरस्थानीययोः वृत्तयोः पातने उपहारीभवेयं-तव

देवस्वरूपौ (तौ) संपादने उपहारीभवेयं-तव ।

आकाशमार्गण उद्घापने (तयोः) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये ० ॥

अक्रूरस्य निमज्जन-दापने उपहारीभवेयं-तव

जलमर्धे तनोः स्नापने उपहारीभवेयं-तव ।

(तत्र) आश्चर्यस्य प्रदर्शने (तस्य) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये ० ॥

हे-कंसान्तक क्रोधात् शान्तो-भवेयं-तव-नाम

पद्मपादयोः चुम्बनानि दद्यां-तव-नाम ।

नित्यं तव चरणनिर्णजनजलामृतं पिबेयं-तव-नाम

मनोरूपशकटस्य मध्ये ० ॥

हे-कृष्ण (ग्रन्थकृत् च) मुखस्य उन्मोचने उपहारीभवेयं-तव

हे-विष्णो विश्वरूपस्य (तन्मध्यतः) प्रदर्शने उपहारीभवेयं-तव ।

यशोदा मच्रावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ ७८ ॥

79. THE AUTHOR TAKING AS HIS TEXT THE PARTING EMBRACE
BETWEEN VIṢṆU AND ŚIVA, EXPLAINS THAT VIṢṆU AND
ŚIVA ARE ONE.

विश्वम्भर् ह्यय् विश्वेश्वर् लङ्गु पकानि ।

हलम् वरि वरि लङ्गिस् तुलसी ककानि ॥ १४०० ॥

पकान् निष्कल् कञ्च ह्यय् द्राव् निर्मल् ।

ककान् असिस् लयौ-ष्यठि व्यल् त मादल् ॥

हरस् साँपन् हरिः केग्व् बन्योव् शिव् ।

अद्वैत-रूप नारायण् प्रखट्टु गव् ॥ ७९ ॥

80. THE AUTHOR ADDRESSES PRAISES TO ŚIVA AND VIṢṆU AS ONE.

ओं-सच्चिदानन्दगन तोट्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोट् ॥ १४०३ ॥

शम-दम तोट् दम-दम ओं तोट्

सत्संगकि समागम तोट् ।

सम्पूरणन्-हन्दि सञ्जन तोट्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोट् ॥

एक अनेक-मुख अकि चन तोट्

शिव-शक्ति-रूप द्वय लचन तोट् ।

त्रय-गुन-सक्ति त्रय-लोचन तोट्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोट् ॥ १४०५ ॥

(तेन) यशोदायाः उन्मादने (मोहविधाने) उपहारीभवेयं-तव

सनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥ ७८ ॥

अङ्गे शिवं कृत्वा विष्णोर्यात्रावर्णनमुखेन तदैक्यं निरूपयति ॥ ७९ ॥

विश्वम्भरः (विष्णुः) (अङ्गं) सृष्टीत्वा विश्वेश्वरं (श्रीशिवं) प्रवृत्तः परिक्रमि-
तुम् ।

वस्ताग्रभागान् (०भागेषु) आपूर्य्य आपूर्य्य (पूर्णाकृतानि) लग्नास्तेषु
(सर्वे लोकाः) तुलसीदलानि प्रक्षेपुम् ॥ १४०० ॥

संचरन् (परिक्रामन्) (सः) निष्कलात्मा अङ्गे सृष्टीत्वा निष्क्रान्तः निर्मला-
त्मानम् ।

प्रक्षिपन्तः आसंस्तस्य (लोकाः) सद्मपटलोर्ध्वभागेभ्यः बिल्वपत्राणि
मादलीनामपार्वतीयौषधीसु च ॥

हरस्य संपन्नः हरिः केशवः संपन्नः शिवः* ।

(तत्र) अद्दैतरूपेण नारायणः प्रवृत्तः संपन्नः† ॥ ७९ ॥

श्रिवाद्दैतरूपेण नारायणं संबोधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८० ॥

हे-प्रणववाच्य सत्यज्ञानानन्दघनरूप तुष्य

हे-सत्यदेव सत्यनारायणरूप तुष्य ॥ १४०३ ॥

शमदमात्मन् तुष्य प्रतिश्वासं प्रणवान्तर्यामिन् तुष्य

सत्सङ्गस्य समागमात्मन् तुष्य ।

सत्युरुपाणामपि सज्जनरूप तुष्य

हे-सत्यप्रकाशात्मन्० ॥

एक-अनेकभूत एकस्मिन्नेव क्षणे (श्रीघ्नं) तुष्य

शिवशक्तिरूपेण विभिन्न-लक्षण्येन तुष्य ।

गुणत्रयात्मन् त्रिलोचन तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥ १४०५ ॥

* एकरूपत्वं तयोः प्रादुर्भूतम् इति भावः ॥

† तादृगङ्गस्त्राङ्गिनोरभिन्नतावस्थायाम् इति भावः ॥

निर्व्वन तोठ् निरङ्गन तोठ्

चैतन्य तोठ् च्यत्तकि चैनन तोठ् ।

अकि पोश व्यन च्य् मङ्गु मन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

केशव केशव केशव तोठ्

हे शिव हे शिव हे शिव तोठ् ।

गरुडासन वृशबासन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

न्यथ् च्योनु व्रथ् दर श्रीधर तोठ्

श्याम-सुन्दर बस्मादर तोठ् ।

सद्दर्शन संकर्षण तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

काशीनाथ मङ्गु तपोवन तोठ्

द्वारका-नाथ बिन्द्रावन तोठ् ।

अयोध्यानाथ रामरादन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

अमरनाथ श्व-दर्शन तोठ्

शिव-नाथ अमृत-वर्शन तोठ् ।

विश्वनाथ कपाल-मोचन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४१० ॥

अनुग्रह-सूतिन् हन-वन तोठ्

पालवनि नैपालकि वन तोठ् ।

हे-गुणातीत तुष्य निरञ्जन तुष्य

चैतन्यात्मन् तुष्य चित्तस्य चेतनात्मन् तुष्य ।

एकेन पुष्पेण व्यनपुष्पपत्रेण (विज्ञप्त्या च) त्वमेव मर्घी मनसः तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-केशव हे-केशव हे-केशव तुष्य

हे कल्याणस्वरूप हे शिव हे शिव तुष्य ।

हे-गरुडासन (विष्णो) हे-वृषभासन (शिव) तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

नित्यं तव व्रतं धारयेयं हे-श्रीधर तुष्य

हे-श्यामसुन्दर हे-भस्मधर तुष्य ।

हे-सत्यदर्शन हे-संकर्षण तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-काशीनाथ मर्घी तपोवनस्य तुष्य

हे-द्वारकाधीश वृन्दावने तुष्य ।

हे-अयोध्यानाथ रामाराधनक्षेत्रे तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-अमरनाथ शुभयुक्तदर्शन तुष्य

हे-शिवनाथ अमृतवृष्टिद तुष्य ।

हे-विश्वनाथ कपालमोचनक्षेत्रे तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥ १४१० ॥

अनुग्रहविधानेन अकस्मात् तुष्य

हे-पालनाकर्तः नेपालदेशस्य वने तुष्य ।

वसुत्र-रस्ति वसुत्र-वन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 गरि-गरि चन-चन द्यन-द्यन तोठ्
 आकाश पाताल हेरि व्वन तोठ् ।
 पूरि पश्चिमि व्वत्तर दचिन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 श्याम-रूप तोठ् प्रवात-रूप तोठ्
 ख-प्रकाश-रूप ज्योती-रूप तोठ् ।
 कृष्णस् शिवरात्र-हन्दि द्यन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ ८० ॥

81. PRAISE OF THE ANTARYĀMIN NĀRĀYAṆA AS ONE WITH ŚIVA.

नारायणो नारायणो
 परमेश्वर पूरक-पूरनो ॥ १४१४ ॥
 अन्तःकरनन्-हन्दि आवासो
 चैतन्य-ब्रह्मो चिदाकाशो ।
 साक्षी-धरशो च्यथ-चेननो
 नारायणो नारायणो ॥ १४१५ ॥
 जगथ्-नाथो जनादर्दनो
 हे निर्मल निष्कल निर्म्वनो ।
 निराकारो निरङ्गनो
 नारायणो नारायणो ॥

हे-वस्वरहित (दिगम्बर) वसुत्रवनाख्यक्षेत्रे तुष्य ।

हे-सत्यदेव० ॥

प्रतिनाडीकालं प्रतिक्षणं प्रत्यहं तुष्य

आकाशे पाताले ऊर्ध्वे अधः तुष्य ।

पुरस्तात् पश्चात् उत्तरतः दक्षिणतः तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

सायंकालात्मन् (श्यामरूपेति च) तुष्य प्रभातरूप (शुक्लशिव-
रूपेति च) तुष्य

हे-स्वप्रकाशरूप ज्योतिःस्वरूप तुष्य ।

कृष्णाख्यस्य (मम) शिवरात्र्याः दिवसे तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥ ८० ॥

शिवाद्वैतरूपेण साक्षाद्भूतसर्वान्तर्यामिनं नारायणं

संबोधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८१ ॥

(दूरात्संबोधनार्थानि सर्वाणि पदानि) नारायण-भोः नारायण-भोः

परमेश्वर अणिमादिसिद्धीनां-पूरण-भोः ॥ १४१४ ॥

अन्तःकरणानां (मनोबुद्धिचित्ताहङ्काराणां) आभासप्रकाशक-भोः

चैतन्यब्रह्मस्वरूप-भोः चिदाकाशात्मन्-भोः ।

सात्तिभूतपुरुषात्मन्-भोः चितेश्च-चैतनात्मन्-भोः

नारायण-भोः नारायण-भोः ॥ १४१५ ॥

जगतां-नाथ-भोः प्रार्थितप्रद-भोः

हे निर्मल निष्कल निर्गुण-भोः ।

निराकार-भोः निरञ्जन-भोः

नारायण-भोः० ॥

वीदान्तन् ग्यवि-मति गोविन्दो

पान् ज्यय् वन्दयो माधव मुकुन्दो ।

मुह-मद् गालवनि मधुसूदनो

नारायणो नारायणो ॥

ज्ञानकि विज्ञान-द्यानकि द्यानो

योगकि योगो प्रानकि प्रानो ।

मायाय-हन्दु अन्य् च्यानि ज्ञाननो

नारायणो नारायणो ॥

वख्च-हङ्ग सीता व्वज्ज-हन्दि वनो

क्वाडान् सूत्य् ह्यय् सन्तू-म्वनो ।

राम-आत्म ज्ञान् मन लक्ष्मणो

नारायणो नारायणो ॥

अंतः-अयोधाय-मङ्ग राय् द्यनो

बावुकु भरय् कुय् पूजनो ।

सूत्य् ह्यय् अहाय शत्रुगनो

नारायणो नारायणो ॥ १४२० ॥

श्वद्-वासनाय-हन्दु विभीषणो

करवुनु पान् ज्यय् पय् अर्पनो ।

राघव रघुनाथ रघुनन्दनो

नारायणो नारायणो ॥

द्यानुकु हनुमान् तन-मनो

नाव् च्योनु हृदयस् कुय् लेखनो ।

वेदान्तशासनेः संगीतकीर्तं वागाधीश्वर-भोः

स्वात्मानं त्वय्येव उपहारीकुर्यां-ते लक्ष्मीनाथ मोक्षप्रद-भोः ।

मोहस्य-मदं नाशनशील मधुसूदन-भोः

नारायण-भोः० ॥

ज्ञानस्य विज्ञानस्य ध्यानस्य धैर्यरूप-भोः

योगस्य योग(प्राप्य)रूप-भोः प्राणस्य प्राणरूप-भोः ।

अविद्यायाः नाशः तव ज्ञानेन-भोः

नारायण-भोः० ॥

भक्तिरूपा सीता बुद्ध्यात्मनि वने-भोः

अन्विष्यन्ती सह कृत्वा सत्त्वात्मगुणं-भोः ।

रामात्मानमात्मस्वरूपं जानीहि हे-मनोरूप लक्ष्मण-भोः

नारायण-भोः० ॥

(यं) अन्तःकरणरूपायोध्यायां रात्रौ दिवसे(च)-भोः

भावनान्त्मा भरतः अस्ति पूजयन्-भोः ।

सह धृत्वा अद्भुतमकं शत्रुघ्नं-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४२० ॥

शुद्धवासनात्मकः विभीषणः-भोः

कुर्वन् स्वात्मानं (नः) त्वामेव प्रति समर्पणं-भोः ।

हे-रघुकुलोद्भव रघुनाथ रघुनन्दन-भोः

नारायण-भोः० ॥

ध्यानरूपः हनूमान् तन्वा-मनसा(च)-भोः

नाम त्वत्प्रेमं हृदये अस्ति लिखन्-भोः ।

तमि-सूत्य् मुह-लंका ज्ञानो

नारायणो नारायणो ॥

गोपीनाथो जसोदानंदो

गोर्धन् सूत्य् बूगुय् आनंदो ।

वन् दित् ननु गोख् बिन्द्रावनो

नारायणो नारायणो ॥

परं-ब्रह्मो परमानन्दो

ब्रह्मन् हवित् चरनारविन्दो ।

व्यनु त मरनु छनु चानि ज्यनो

नारायणो नारायणो ॥

देहान्दकारकि मोह-दारनो

राक्षस-प्रहृच-हन्दि मारनो ।

स्वयं-मोक्ष् क्विक् कंस-रावणो

नारायणो नारायणो ॥ १४२५ ॥

निरर्गल-पाठि निरन्तर् मनो

आनन्द-अमृत्य् च्याव् ज्यथ्-गनो ।

अज्ञया-ज्ञप-यज्ञ कृप् जपनो

नारायणो नारायणो ॥

निमेश उन्मेश प्रथ् स्वन-सनो

सम्बख् रोज्तम् सनातनो ।

निवृच-हृद्य् वृच प्रवृच व्यन्नो

नारायणो नारायणो ॥

तेनैव (सामर्थ्यं) मोहात्मलङ्कापुरीं गृह्यन्-भोः

नारायण-भोः ॥

हे-गोपीनाथ यशोदानन्दन-भोः

गोपालैः सह भुक्तस्त्वया आनन्दः-भोः ।

मार्गं-कृत्वा प्रत्यक्षः भूतस्त्वं वृन्दावने-भोः

नारायण-भोः ॥

हे-परंब्रह्म-भोः परमानन्दस्वरूप-भोः

भक्तानां प्रदर्शिते-त्वया स्वचरणारविन्दे-भोः ।

जन्म पुनः मरणं किञ्चिद्भूतं (अपगतं) तव जन्मना (अवतारेण)-भोः

नारायण-भोः ॥

देहान्धकारात्मानं मोहं-धारणशीलौ-भोः

राक्षसीभूत-प्रकृत्या (तयोः) मारणशील-भोः ।

(ततः) स्वयं-मुक्तीभूतौ स्तस्तौ कंसरावणाख्यौ-भोः

नारायण-भोः ॥ १४२५ ॥

निरर्गलप्रकारेण निरन्तरेण मनसा-भोः

आनन्दासृतं पाययस्व चैतन्यघन-भोः ।

अजपाजपयन्त्रे (योगाभ्यासे) हंसात्मजपस्य जपनशील-भोः

नारायण-भोः ॥

निमेषे उन्मेषे प्रत्येकस्मिन् क्षणे क्षणे-भोः

संमुखः तिष्ठ-नाम-मे हे-सनातनस्वरूप-भोः ।

निवृत्तगतिप्रकायाः वृत्तः प्रवृत्तः भिन्न-भोः

नारायण-भोः ॥

अन् कालन्-हन्दि ह्यस-फेरनो
 तमि फेरन कुन कुन् नेरनो ।
 शिवरूप द्रुस्तु च्योनु अर्द-प्रदचनो
 नारायणो नारायणो ॥

मायाय मिलु-करनकि तेलनो
 तेलन् तेलन् च्यानि मेलनो ।
 दासन्-हन्दि रास् खेलनो
 नारायणो नारायणो ॥

देवन् दृप्ति च्यनिय् खनो
 पचन् यिथ् सग् मूलस् दिनो ।
 यतरन् आष्या च्यानि तर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ १४३० ॥

स्थावर-जंगम् कुख् हन्-हनो
 देह-दृष्टिय कर् व्यसर्जनो ।
 कृष्णस् रूफ् हाव् विष्णुवर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ ८१ ॥

82. HIMĀLAYA PRAISES KRṢṆA:

कर् स्य पद्मपत्रन् नेत्रन् मज्ज वास्
 रास् खेलवनि अथ-रठ् चठ् म अथ-वास ॥ १४३२ ॥
 सूर्यरूप माया अह् च्यात्रय् क्वाया
 जिम माया-का भेद किसी-ने न पाया* ।

* Hindi.

त्रयाणां कालानां (भूतादीनां जाग्रदादीनां वा) चेतनासंचारण-भोः

तेन संचारेण अस्ति-न कुत्रापि निर्गमनम्-भोः ।

शिवरूपस्य संपूर्णं तव अर्धमेव-प्रदक्षिणविधानं-भोः*

नारायण-भोः० ॥

मायायाः संगविधानस्यापि विकासकारिन्-भोः

विकास्य विकास्य तव संयोगसंभव-भोः† ।

दासानां रासक्रीडायाः क्रीडन्-भोः

नारायण-भोः० ॥

देवानां तृप्तिरस्ति तवैव अदानेन-भोः

पत्नाणां यथा सेकः मूलविषये दानेन-भोः ।

पितृणां स्वधातृप्तिः तव तर्पणेन-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४३० ॥

स्यावरात्मजङ्गमात्मनोः असि प्रत्यंशं-भोः

देहात्मबुद्धेः कुरु विसर्जनं (अज्ञानं नाशयेति भावः)-भोः ।

कृष्णस्य (मे) रूपं प्रदर्शय विषावर्षणं (धर्मदयानिमित्तं)-भोः

नारायण-भोः० ॥ ८१ ॥

पूज्यं अन्यभूतदेवानां प्रधानयजमानभूतं कृष्णं हिमालयः

स्तौति ॥ ८२ ॥

कुरु मम पद्मपत्ररूपाणां नेत्राणां मध्ये निवासम्

रासलीलां क्रीडनशीलं हस्तं गृहाण भिन्धि मां हस्तसंयोगम् ॥

१४३२ ॥

हे-सूर्यरूप माया अस्ति तवैव कृषारूपा

यस्याः मायायाः भेदः केनापि न प्राप्तः ।

* ते शिवरूपस्य मात्रात्मकमप्युपासनं संपूर्णसिद्धिप्रदं भवतीति भावः ॥

† तन्मध्ये विकसति चेत्तत्संयोगेनैव ॥

पान कुख् मायाय मङ्गु निर्माया

वह माया देवलोक देखने आया* ।

ब्रह्मा विष्णु रुद्र इन्द्र शुक्रदेव व्यास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास ॥

राधा-कृष्ण रामा श्यामा

अरे नंदलाला अरे निष्कामा* ।

ख्यख् ना केह् च्यख्-ना अख् दामा

गङ्गुरावख्-ना म्यति सुदामा ।

दिथ् त्रिकाम् द्वख् म्य काम् ब्वदास् कुस् ब्वह् दास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास ॥

यशोदा बनि बनि कल च्यय् वंद-ना

कर्म-कृथ दान-दानि दर्म-ददु मंद-ना ।

हाल् च्यय् गुंद-ना च्यय् सूय् गिंद-ना

चाविथ् बंदना देवकी-नंदना ।

आसर च्यानि आस् ब्रज-वासिथ बास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास ॥ १४२५ ॥

त्रिजगत्पाला बाल्ल-गोपाला

देवकी-नंदना दौन-दयाला ।

हटि कुय् कोसुब-मन् वन-माला

अरे नंदलाला बैसरौ-वाला* ।

सास-ब्वज् चिय् छय् पत मलि-मलि सास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास ॥

स्वयं अस्मि मायायाः मध्ये (वर्तमानोऽपि) निर्मायः

तां मायां देवलोकः दर्शनार्थं आगतः ।

ब्रह्मा विष्णुः रुद्रः इन्द्रः शुकदेवः व्यासः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

हे-राधाऽभिन्नकृष्ण हे-राम हे-श्याम

भोः नन्दनन्दन भोः निष्काम ।

भोक्तृसि-न-किं किञ्चित् पायसि-न-किं एकं पानमात्रम्

संकलयस्व-न-किं मामपि सुदामरूपम् ।

दत्त्वा विकासं दुःखं मे अपनय व्यग्रः अस्मि अहं दासः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

यशोदारूपा भूत्वा भूत्वा स्वशिरः त्वय्येव उपहारीकुर्यां-न-किम्

सत्कर्मरूपमन्यन्यां धानात्ममन्यदण्डेन धर्मात्मदुग्धं मग्नीयां-
न-किम् ।

स्वावस्थां त्वय्येव निवेदयं-न-किं त्वयैव सह क्रीडेयं-न-किम्

अपहाय बन्धनानि हे-देवकीनन्दन ।

आशया तव आगतो-ऽहं हे-ब्रजवासिन् प्रकटीभव

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ १४३५ ॥

हे-त्रिजगत्यालक बाल-गोपाल

हे-देवकीनन्दन दीनदयालो ।

कण्ठे अस्ति-ते कौस्तुभमणिः वनमाला (च)

भोः नन्दनन्दन वंशवादनशील ।

सहस्रशः स्त्रियः सन्ति-ते पञ्चाद्वावन्त्यः परिमलयित्वा भस्मरंणुम्

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

अच्युत च्यत्तसय् म्यानिस् मङ्गु गन्
 सथ् कर् सत्यभामा मन रुक्मण ।
 राधा प्रान् म्यानि पानस्-कुन् अन्
 वृचू गोपियन् तन् हाव् सन्वख् नन् ।
 चन-चन छन म आस् अख् आस् व्वश्यास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 खखियन् खख् दिथ् दखियन् दख् कास्
 तन्-खख् मन-खख् दिथ् सन्वख् आस् ।
 शुराह् कलाय सस्तु च्योनु आवास्
 शुराह् सिंगार पूरिथ् व्वह्नास् ।
 शुराह् कुख् च्छ् ह्यथ् त्रिय शुराह् सास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 गोपौनाथ च्यय् पत पत लार-ना
 मुरली-शब्द न्युथ् मन कन् दार-ना ।
 गङ्खय् छन अकि चन पान् मार-ना
 श्यामस् ताम् च्यय् श्याम-रूप प्रार-ना ।
 काम-दीन ह्यथ् यिख्-न त वन वन्-वास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 पोन्नूल-सन्दि पाठि लोल ओलु येर-ना
 वन वन कृष्ण-गौथ् वनवनि फेर-ना ।
 पीताम्बरकिय् वस्त्र् पैर-ना
 वृन्दावनकि वन-किनि नेर-ना ।

अच्युत-भोः चित्तस्य-एव मम मर्धे घनीभव

सत्तां कुरु सत्यभामात्मिकां मनश्च रुक्मिणीम् ।

राधात्मकाः प्राणाः मदीयाः स्व-संनिध्यं (तान्) आनय

वृत्तगात्मिकानां गोपीनां वपुः प्रदर्शय संमुखः प्रकटीभव ।

प्रतित्तणं भिन्नः मा भव एकस्मिन् श्वासे उच्छ्वासे (च)

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

सुखितेभ्यः सुखं दत्त्वा (आधिक्येन) दुःखितानां दुःखं अपनय

तनु(शरीर)-सुखं मनःसुखं दत्त्वा संमुखः भव ।

षोडशभिः कलाभिः युक्तः तव आभासः

षोडश शृङ्गारान् (विलासान्) धृत्वा वेशः ।

बालक-मात्रं असि त्वं धृत्वा स्त्रीणां षोडश सहस्रम्

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

हे-गोपीनाथ तवैव पश्चात् पश्चात् अनुसंरेयं-न-किम्

(येन) वंशशब्दप्राप्तेन नीतं-त्वया मनः कर्षेण धियां-न-किम् ।

भवेः-यदि विभिन्नः एकस्मिन् क्षणे स्वात्मानं हन्यां-न-किम्

सायंकालं यावत् त्वामेव हे-श्यामसुन्दर प्रतीक्षेय-न-किम् ।

कामदुग्धा-धेनुः गृहीत्वा (सह) आगमिष्यसि-चेन्न तर्हि भविष्यामि

वानप्रस्थः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

कोरकपक्षिणः प्रकारेण रागात्मकं कुलायं संतनुयां-न-किम्

वने वने कृष्णगीतिं संगतुं संचरेयं-न-किम् ।

पीतरागरञ्जितानि वस्त्राणि वसित्वालं कुर्यां (-स्ववपुः)-न-किम्

वृन्दावनस्य वनमध्यात् निर्गच्छेयं-न-किम् ।

हिमाल् कुस् ब्वह् दाम् ह्यथ सुमीर् कैलास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४४० ॥
 अकि नर्थ रुक्मण् त विय नर्थ राधा
 अथ-वास् करिथ् ह्यथ् कर् न्य प्रसादा ।
 बैसरी-वायवनि लायोय् नादा
 हाविथ् पादा गाल् व्वपादा ।
 कृष्णस् प्रत्यख् बास् आस्-पास् आस्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ ८९ ॥

83. THE WOMEN-FOLK DANCE THE RĀSA DANCE AS GŌPĪS,
AND PRAISE KṚṢṆA.

स॑मिवि करव् अथव्-वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४२ ॥
 श-च्छथ् सांप॑त्र् कुज्जथ् राथ्
 गोपौनाथ् नच॑नि ल॑गु ।
 वह॑र् दह॑ गव् त प॑हर् मास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 इथ् बाल॑-पानस् दिमव् कृ॑हाह्
 इथुय् दहाह् कु॑ह् गनीमथ् ।
 सासस् ख॑गस् करव् सास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 शु॑र्यन् वाच॑न् लवि-कनि सा॑विथ्
 वक्कि॑-तल त्रा॑विथ् नेरव्-ना ।

हिमालयः अस्मि अहं दासः सहकृत्वा मुमेमं कैलामं (च)

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ १४४० ॥

एकेन बाहुना कृत्वाणीं तु अपरेण बाहुना राधाम्
पाणिग्रहणं कृत्वा स्तस्ती, कुरु मे प्रसादमात्रम् ।

वंशवादनशील दास्यामस्ती आह्वानम्

प्रदर्शय पादमात्रं नाशय दुःखम् ।

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रत्यक्षं भासस्व अभितः-समीपे भव

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ ८२ ॥

जन्यस्त्रियः समेत्य गोप्यनुरूपेण रासक्रीडामिव कुर्वन्त्यः

कृष्णमुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ८३ ॥

संगच्छन् करिष्यामः (च) पाणिग्रहणं-परस्परम्

आगच्छत रासलीलां क्रीडयितुम् ॥ १४४२ ॥

वखासाः संपन्ना एकैव रात्रिः

(यदा) गोपीनाथः नर्तितुं प्रवृत्तः ।

वर्षकालः दिनमात्रः संपन्नः पुनः प्रहरमात्रः मासः

आगच्छत० ॥

अस्याः स्वभाव्यावस्थायाः दास्यामः उपभोगमात्रम्

ईदृशः दिवसः अस्ति अन्यदा-दुर्लभः ।

सहस्रस्य युगकालस्य* करिष्यामः भस्म

आगच्छत० ॥

अपत्यानि कुटुम्बजनान् प्रान्तेषु शाययित्वा

वृत्तस्थलात् परित्यज्य निर्गमिष्यामो-न-किं (अर्थतो निर्गमि-
ष्यामः) ।

* उपलक्षणाञ्जन्मार्जितपुण्यपापादिकर्मणाम् ।

सूत्य् सूत्य् ह्यथ् व्यञ्ज् ष्वफ् माज्य् माम्

पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४४५ ॥

वनिव् कस् कुव् कृष्णुन् लोल

जुवुकु जुवय् त क्मि क्याह् चोलु ।

निववुनु मन् दिववुनु विकास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

त्वह्य कति सोनु हिव् बन्योव हाल्

अद कति जानून् त्वहि नंदलाल् ।

नीरिव्-ना पूरिथ् व्वल्लास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

असि क्मि वापथ् करव् त्याग्

अस्य गक्कि आसुन् कृष्ण-राग् ।

सुय् गव् तफ् ज्जफ् योग् अब्यास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

कथ साञ्ज् महामन्थर् ज्ञान्

वुकुनु सोनु मान् व्वत्तम् द्यान् ।

ख्यनु च्यनु सोनु गव् बडु व्वपवास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

बर् दार्थ् बक्क त्रविथ् नेरव्

वथ् लव् त मस्तान-वथ् फेरव् ।

दथ-लोल-रस्तु क्याह् लयि अतलास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४५० ॥

सह सह धृत्वा भगिनी पितृस्वसारं मातरं मातृस्वसारम्

आगच्छत० ॥ १४४५ ॥

कथयत कस्य अस्ति-वः कृष्णस्य प्रेम

जीवस्य (प्राणात्मकस्य) (यदि) जीवात्मा (अस्ति) च केन
किं सोढम् ।

(योऽस्ति) अपहरन् मनांसि ददन् विकासम्

आगच्छत० ॥

युष्माभिः क-नाम अस्माभिः समानं संभूतं-युष्माभिः अवस्थानं

तर्हि कुत्र ज्ञास्यथ-तं पूयं नन्दनन्दनम् ।

निर्गमिष्यथ-न-किं आभूष्य विलासवेश्मम्

आगच्छत० ॥

वयं कस्य कृते करिष्यामः त्यागम्

अस्माकं इष्टुः भक्षितव्यः श्रीकृष्णारागः ।

स-एव अस्ति तपः जपः योगः अभ्यासः

आगच्छत० ॥

कथाः आस्माकीनाः महामन्त्राणि जानीहि

दर्शनं अस्माकं मन्यस्व उत्तम-ध्यानम् ।

भोजनं पानं अस्माकं अस्ति महत् उपवासव्रततुल्यं

आगच्छत० ॥

महाद्वाराणि पक्षद्वाराणि बुद्धिपार्श्वभागान् (च) त्यक्त्वा निर्गमिष्यामः

मार्गः लब्धः उन्मत्तवत् च संचरिष्यामः ।

ईश्वर(कृष्ण) प्रीत्या-रहितं किं मूल्ययुतं-भवेत् कौशेयवस्त्रम्

आगच्छत० ॥ १४५० ॥

कथ गय न्यंगलिय् अथ वृजिय्

कन् द्विन तस् विन् केह् बूजिय् ।

संनत्पन्-हन्दु कर्ह् संन्यास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

पुस्तक नि

इथि हरश् कर्ह् चय् शूकन्

कति बनि मञ्जु लुकालुकन् ।

इक्वज्ज अक्करक्क वैकुण्ठ-वास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

ह्यस् ह्यथ् गव् मुरली वायन्

दिवचन् त गन्दर्व-कन्यायन् ।

थिम गरि रोज् तिम गय व्वदास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

उर्वेश् वग् कर्ह् नचनन्

गग् गोस् पुग् प्योस् वचनन् ।

बुक्कि बुक्कि विगिज्ज गय वन्वास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

रागन् स्वरन् सांगन् स्वर ज्जौनि

नाग् आय् बेहोश् बोज्जनि वौन् ।

गम् वम् कुह् कामन् वम्-ज्जौर तास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४५५ ॥

तपौश्वर् आय् सूत्य् ह्यथ् बाल्

मञ्जु अकहारस् मारान् तास्

कथाः गताः निगरणभावं हस्ताः निरोधम्

कर्णौ स्तो-न तं विना क्रिञ्चित् श्रवणशक्तौ ।

सर्वसंकल्पानां कृतो-ऽस्माभिः संन्यासः

आगच्छत० ॥

ईदृशेन हर्षेण कृतः (अस्माकं) नाशः शोकानाम्

कुत्र संभवेत् मध्ये लोकालोकपर्वतानाम्* ।

इच्छन्त्यः (सन्ति) दिव्यस्त्रियः वैकुण्ठवासं (ईदृशम्) †

आगच्छत० ॥

चैतन्यानि गृहीत्वा गतो (ऽयं) वंशीं वादयन्

देवीनां च गन्धर्वाणां-कन्यानां (च) ।

याः गृहे स्थिताः ताः संपन्नाः व्याकुलाः

आगच्छत० ॥

उर्वशी (अप्सराः) वशे कृता नर्तनेन (तस्यास्ससंबन्धिना वा)

मूर्च्छा आगता-तस्याः अपूर्णत्वं समापतितं-तस्याः गीतिवचनानाम् ।

(तत्) दृष्ट्वा दृष्ट्वा वनदेव्यः संपन्नाः वानप्रस्थाः

आगच्छत० ॥

रागेण स्वरेण वेशसामग्र्या समस्वराः जिताः

नागाः आगताः नष्टचेष्टाः ओतुं वंशीसु ।

मनस्तापान् वाद्यविशेषः अस्ति अपाकुर्वन् वाद्यविशेषः वाद्यविशेषः

आगच्छत० ॥ १४५५ ॥

तपस्विनः आगताः सह धृत्वा आश्रितगिरिप्रस्थान्

मध्ये नाट्यागारस्य आगन्तः तालान् ।

* सर्वस्त्रिभ्रमति ईदृगर्षसंभवो नास्तीति भावः ॥

† मासामनिदुर्लभमिति भावः ॥

हिमाल् सुमीर् ह्यथ् कैलास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

सनकाद्यख् सत-क्वेषि लूकपाल्

बिय यिम् क्विह् व्वलङ्गिथ् मायाङ्गाल् ।

गुलि गण्डि गण्डि क्विस् प्रिकान् इतिहास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

काया दारिथ् कुह् मायातीथ्

यूगुक् कुह् स्त्रीमी त यूगुक् कुह् द्वीथ् ।

बूगिथ् कुह् निर्मल् त निरावास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

तन्-स्वख् मन्-स्वख् ह्यथ् मञ्ज-वाग्

स्वखियन् सूत्य् कुय् ग्यवान् रास् ।

रासिय सूत्य् ह्यथ् दासिय दास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

अपरि नादाह् यपरि वादाह्

अपरि राधा-कृष्ण् कुय् ।

प्रथ्-कै सि सूतिन् करिथ् अथ-वास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४६० ॥

यशोदा-माता गुरुस् ह्यह् मन्दन्

नन्द-गोप-नन्दन् गिन्दन् कुस् ।

द्वदस् त थञ्ज कुस् करान् घास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

हिमालयः सुमेरुं सह गृहीत्वा कैलासं (च)

आगच्छत० ॥

सनकादयः सप्त-ऋषयः लोकपालाश्च

पुनः ये (च) सन्ति कृतोल्लङ्घनाः मायाजालस्य ।

हस्तौ बद्ध्वा बद्ध्वा (बद्धाञ्जलयः) सन्ति-अस्य (श्रीकृष्णस्य) पृच्छन्तः
इतिहासान् (पुरावृत्तानि)

आगच्छत० ॥

कायं (शरीरं) धृत्वा (अपि) अस्ति मायातीतः

योगस्य अस्ति (अयं) ईश्वरः पुनः भोगस्य अस्ति कारणमात्रम् ।

भङ्गापि (भोगान्) अस्ति निर्लेपः निराभासः च

आगच्छत० ॥

तन्वाः-सुखं मनसः-सुखं (च) गृहीत्वा (धृत्वा) मध्यभागे

सुखितैः सह अस्ति गायन् रामलीलाम् ।

रामाभिज्ञानवतः सह धृत्वा दासीः दासान् (च)

आगच्छत० ॥

पारभागात् नादः अवारभागात् आह्वानवाक्

परित-एव राधापुक्तकृष्णः अस्ति ।

प्रत्येकया-गोप्या सह कृत्वा पाणिग्रहणम्

आगच्छत० ॥ १४६० ॥

यशोदा-माता तक्रं अस्ति मग्नती

नन्दगोपनन्दनः क्रीडन् अस्ति-तस्याः ।

दुग्धस्य नवनीतस्य च अस्ति-तस्याः कुर्वन् घ्रासम्

आगच्छत० ॥

अथ कुस् क्य-मङ्ग न्यवर् कडन्

चत्वि मङ्गि प्रयम् वडन् कुस् ।

खण्-यिववुनु छस् करान् त्राम्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

कङ्गन् थङ्ग गय पलन् पोङ्ग

नचन् कुह् मङ्ग नारद् म्वसोङ्ग ।

शीन जन् सुह् गलु त च्लु तल्वास

पक्वि रास् गिन्दने ॥

मग्निथ् गव् गुपनन् गास-ख्यनु

वङ्गन् त शूर्यन् मठु दाम्-दिनु ।

सीमावस् हिहु सपनु अल्मास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

रातस् द्वह् गव् त वहरस् राथ

श्यामस् बुकनि आव् प्रवाथ ।

पानय् सांपनु कालस् यास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४६५ ॥

युस् अस्य मङ्ग कोचन् प्रारन्

तस् पत लारन् क्विथ् कारन् ।

ब्रह्मा रुद् इन्द्र् व्यास्

पक्वि रास् गिन्दने ॥

अस्य मङ्गिम्यन्-हन्दु कुस् धडु पास

करनाव् असि शूराह् साम् ।

हस्तं अस्ति-तस्याः मन्यनीमध्यात् बहिः निष्कासयन्

क्रुधः मध्ये-एव प्रेम वर्धमानं अस्ति-तस्याः ।

प्रणयकोपपूर्वकं अस्ति-सा-तस्य कुर्वती भर्त्सनम्

आगच्छत० ॥

शिलानां नवनीतता (अतिकोमलता) संपन्ना महाशिलानां जलत्वम्

(यदा) नृत्यन् अस्ति मध्ये नारदर्षिः यतीन्द्रः ।

हिमराशिः इव मोहः नष्टः अपगतं च चित्तभयम्

आगच्छत० ॥

विस्मृतिं गतं गवादिपशूनां तृण-खादनम्

वत्सानां स्तनन्धयानां च विस्मृतं स्तन्यपानम् ।

पारतस्य सदृक्तः संपन्नः वज्रमणिः

आगच्छत० ॥

रात्रिकालस्य दिवसः संपन्नः (अतिप्रकाशमत्त्वात्) वर्षकालस्य च रात्रि-

मात्रकालः

सायंकालं (श्यामसुन्दरं च) द्रष्टुं समागतः प्रभातकालः (श्रीमहा-
देवश्च) ।

स्वयमेव संपन्नः कालस्य (महाकालस्य) ग्रासः

आगच्छत० ॥ १४६५ ॥

यः अस्माकं मध्ये अल्पपदवीनां प्रतीक्षमाणः (भवति)

तं पश्चात् अनुधावन्तः सन्ति ब्रह्मादिकारणदेवाः ।

ब्रह्मा इन्द्रः इन्द्रः व्यासः (आदयः)

आगच्छत० ॥

अस्माकं मध्यवर्तिनीनां अस्ति-अस्य महत् गौरवम्

कारयिष्यामः वयं षोडशसहस्रसंख्याकाः ।

कृष्णस् त श्रीकृष्णस् अथ-वास
पक्व् रास् गिन्दने ॥ ८३ ॥

84. A METAPHORICAL PRAYER TO KRṢṢA UNDER THE FORM OF
A SONG SUNG AT THE RĀSA DANCE.*

श्याम-खन्दर व्यहृत् । खन्दर् ज्याय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ १४६८ ॥
प्राण-पवन-सूतिन् । सुचरन आय
नव् द्वार् देह-द्वार- । काय लो-लो ।
वृच गोपिय ज्यय् । बुक्ने द्राय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
बाल रठ् नालमति । सूत्य् पालनाय
साञ्ज बखच-हृद्य कु- । ज्ञाय लो-लो ।
निष्काम स्यद् कर् । मन-कामनाय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ १४७० ॥
टोयोख् गजेन्द्रस् । कथ् विद्याय
आयरिस् कथ् अ- । द्वाय लो-लो ।
कमि ओचि खग् सांप । नुख् श्वराय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
केवल् बखच-हृन्दु । कर् म्य व्वापाय
सूत्य् पननि प्रयम त । माय लो-लो ।
वासुदेव वास् कर् म्य । मञ्ज् वासनाय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥

* In each line of this song, the passage beginning with the mark • should be read twice.

कृष्णाख्यस्य श्रीकृष्णस्य च हस्तमयोगम्

आगच्छतः ॥ ८३ ॥

अथ षडाधारेश्वरभूतं श्रीकृष्णं समुपलक्ष्यैव रामलीलावाग्निरेव
गायति ॥ ८४ ॥

हे-श्यामसुन्दर समुपविश-नाम मनोहरायां भूमौ

आस्तरिष्यामि (आसनपटान्) मनोरूपायां मथुरायां नाम ॥
१४६८ ॥

प्राणत्रायुना-कारणेन उद्घाटितानि संपन्नानि

नव द्वागणि (शारीरिकाणि) देहात्मद्वारकायाः नाम ।

वृष्यान्मिकाः गोप्यः त्वामेव द्रष्टुं निर्गताः

आस्तरिष्यामि ॥

हे-बाल (शुद्धचैतन्य) युहाण आलिङ्गनेन सह पालनार्थम्

आस्माकीनां भक्त्यान्मिकां कुञ्जां नाम ।

हे-निष्काम सिद्धां कुरु मनसः-कामनाम्

आस्तरिष्यामि ॥ १४७० ॥

तुष्टो-भूतस्त्वं गजेन्द्रस्य कस्याः विद्यायाः

शत्रुस्य (गुहस्य) कस्याः श्रद्धायाः नाम ।

केन शोचेन संतुष्टः संपन्नस्त्वं शत्रुर्याः*

आस्तरिष्यामिः ॥

केवलायाः भक्तः (त्वदीयायाः) कुरु मम उपायम्

कारणेन स्वकीयेन प्रेम्णा अनुरागेण च नाम ।

हे-वासुदेव निवामं कुरु मम मध्ये वासनायाः

आस्तरिष्यामि ॥

* स्वात्मार्थानुग्रहप्रार्थनपूर्वकमतिदयालुतासूचनार्थमिदम् ॥

राज्ञ-द्वारस् च्या- । निस् बिन्नाय

आदीन् कर्म-हीन् । आय लो-लो ।

चार कर् म्य आर-कृत्य । खग्रीलाय

वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥

सुदाम ज्ञानिय । कर् म्य व्यपाय

वलुमत् कुम् ज्ये- । श्ठाय लो-लो ।

कृचरय् म्योनु पू । सूत्य पूरनाय

वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ ।

वान-रस्तु द्रामत् । कुम् गदाय

वूचुमत् दैव-संप- । ताय लो-लो ।

बिचुकस् म्य चाव् राज- । हंसुनु साय

वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ १४०५ ॥

फल-दायक च्यानि । खल-किनि आय

अनुग्रह् म्य तोल् हरि । ताय लो-लो ।

ववुमत् केह् ति कुम् न । कर्म-बूमिकाय

वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥

श्रृङ्गराव् सकठ त । ग्रह-दशाय

बुलट् समयस्-ष्यट् । ज्ञाय लो-लो ।

फिर-युर् कर् च्ह साज्ञ । कर्म-लेखाय

वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥

बाव मुचुकुन्द म्योनु । पनञ्ज दृच्छाय

सोव् शङ्ग मोह नि- । द्राय लो-लो ।

राजद्वारे त्वदीये भित्ताप्रार्थनाय

कातरा निर्भाग्या आगता नाम ।

रत्नोपायं कुरु मम दयाहतायाः सुशीलायाः

आस्तरिष्यामि० ॥

सुदाममिव ज्ञात्वा (मां) कुरु मम उपायम्

समावृतः अस्मि अलक्ष्म्या नाम ।

रिक्तत्वं मदीयं पूरय कारणात्मिकया पूरणया

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहितः (भाग्यहीनः) निष्क्रान्तः अस्मि भित्तिप्रार्थम्

वञ्चितश्च देव्या-संपदा नाम ।

भित्तुकस्य मम निधंहि (शिरसि) राजहंसस्य क्वायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

हे-शुभफलदायिन् त्वदीयेन खलप्रदेशेन आगता

अनुग्रहं मयि तोलय अधिकया तुलनारीत्या नाम ।

रुमं किञ्चित् अपि अस्ति-मया न सत्कर्मात्मत्वेनभूमौ

आस्तरिष्यामि० ॥

शोधय (मार्जय) संकटान् दुर्ग्रहदशाः च

विरुद्धे समयविशेषे जाता नाम ।

वैपरीत्यं (दुर्भाग्यस्थाने सद्भाग्यं) कुरु त्वं आस्माकौनायां कर्मलिपो

आस्तरिष्यामि० ॥

भावात्मा मुचुकुन्दराजः मम स्वकीयेन इष्टुन

शायितः मध्ये मोहात्मिकायां निद्रायां नाम ।

* यस्य शिरसि राजहंसः स्वकायां विधत्ते स राजा संपद्यते इति प्रसिद्धम् ॥

बुङ्गनाव् मञ्जु स्म- । रञ्चु ग्वकाय
 वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
 पानस् पत दोरनाव् । म्याञ्ज राय
 सूर्य-रूप जन् पतु- । क्वाय लो-लो ।
 ज्ञाल् मद-कालियव- । नस् ति कायाय
 वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
 भार्कण्डेय जन् । च्याञ्ज आशाय
 आयस् मंगने । आयस् लो-लो ।
 कालस् म्य ग्रास् कर्त । बास् ज्याय ज्याय
 वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ १४८०
 वथरय् आत्माराम । निवृत्तु-हृद्य राय
 सृत्य पख् म्य ग्रान्थ् सी- । ताय लो-लो ।
 दंड् कर् प्रवृत्तु । शूर्पेनखाय
 वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
 गाल् मोह-रावणस् त । क्रूद-सेनाय
 ज्ञाल् लूबच्च लं- । ज्ञाय लो-लो ।
 विवीक-मन लक्ष्म- । णनि बाय
 वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
 सद्ग्वन-प्रहृत्तु । कोसल्याय
 म्बख् हाव् सृत्य द- । याय लो-लो ।
 राज्य् कर् आनन्द । अयोधाय
 वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥

उद्धोधय (तं) मध्ये स्मृतिरूपायां गुहायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

स्वात्मनः पश्चात् धावय मम अनुभूतिं (इच्छां वा)

हे-सूर्यरूप इव पश्चाद्दर्तमानां कृपायां नाम ।

दाहय मदात्मनः कालपवनस्य अपि कायम्

आस्तरिष्यामि० ॥

मार्कण्डेयमुनिः इव तव आशया

आगताहं प्रार्थयितुं आयुर्वलं नाम ।

कृतान्तस्य मम ग्रामं कुरु-नाम भासस्व (च) स्थाने स्थाने

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८० ॥

आस्तरिष्यामि हे-आत्मनि-क्रीडनशील निवृत्तिः इच्छया

सह संगच्छ मम शान्त्यात्मिकया सीतया नाम ।

दण्डं कुरु प्रवृत्तिरूपायाः शुर्पनखाराक्षसाः

आस्तरिष्यामि० ॥

नाशय मोहात्मरावणं पुनः क्रोधात्मसेनाम्

दाहय लोभात्मिकां लङ्कां नाम ।

विवेकयुक्त-मनोरूपस्य लक्ष्मणस्य हे-भ्रातः

आस्तरिष्यामि० ॥

सस्त्वगुणप्रधानप्रकृत्यात्मिकायाः कौसल्यायाः

मुखं प्रदर्शय कारणात्मिकया दयया नाम ।

राज्यं कुरु परमानन्दरूपायां अयोधायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

ज्ञान ताञ् दिव्य् • दान-दारनाय
 सूत्य् स्वातन्त्र्य- • ताय लो-लो ।
 च्यत् तख्तस् व्यह् • ह्यत् समताय
 वधरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 ऊग्निथार् रोज् मञ्ज् • योग-निद्राय
 ह्यत् समदृष्टि एक- • ताय लो-लो ।
 तुर्या-रूप मञ्ज् • राज-सवाय
 वधरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥ १४८५ ॥
 अज् ताञ् कैत्याह् • गैय् कृति आय
 वत-गथ् अथ् या- • चाय लो-लो ।
 एक कुम् वीतु च्याञ् • अनेकताय
 वधरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 वीर् कर्ि ईर च्याञ् • विष्णु-मायाय
 बडि दय वेप- • वाय लो-लो ।
 चिम तर्ि त तिम् तर्ि • च्याञ् कृपाय
 वधरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 म्य ति तार् बव-सर • आवलन-ज्याय
 सूत्य् विवीक-व्व- • पाय लो-लो ।
 यिधु देह डूंग सो- • हम् हम वाय
 वधरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 केशव नाव् जप- • नाव् बावनाय
 अज्ञपा जप-मा- • लाय लो-लो ।

ज्ञानरूपं मुकुटं दत्त्वा ध्यानधारणया

सह स्वातन्त्र्यतया नाम ।

चेतन्यात्मनि सिंहासने उपविश सह-कृत्वा समताञ्जलिम्

आस्तरिष्यामि ॥

जागरुकः तिष्ठ मध्ये योगनिद्रायाः

सह-कृत्वा समदृष्टिं ऐक्यबुद्धिं (च) नाम ।

तुर्यारूपस्य (जाग्रदाद्यवस्थात्रयातीतोत्कृष्टस्थानस्य) मध्ये राजसभायाम्

आस्तरिष्यामि ॥ १४८५ ॥

अद्य-यावत्कालं अनन्तसंख्याकाः गताः अनन्तसंख्याकाः आगताः

पथिकाः अस्यां संसारयात्रायां नाम ।

हे-एकरूप को-नाम अधिगतवान् तव नानारूपताम्

आस्तरिष्यामि ॥

वीराश्च कृताः जलस्थोर्ध्वमिव-आमिताः तव विष्णुमायया

हे-महेश्वर निर्भय नाम ।

ये (च) तीर्णाः ते च तारिताः तव कृपया

आस्तरिष्यामि ॥

मां अपि तारय संसारसरसः आवर्त-प्रदेशात्

सह विवेकात्मनोपायेन नाम ।

यथा देहरूपं नौविशेषं सोऽहमात्मना दण्डेन चालयेयम्

आस्तरिष्यामि ॥

केशवेति नाम स्मारय भावनायोगेन

अजपात्मिकया जपयोग्यमालया नाम ।

मन् नाव आत्म-तौ- ° र्थं च जमुनाय
 वथरय् मन मथु- ° राय लो-लो ॥
 राम-चन्द्र शिव लग- ° हाय् एकताय
 हाविद्य चन्द्रक- ° लाय लो-लो ।
 खह-गट कास् म्याञ्ज ° ब्वञ्जु मैनाय
 वथरय् मन मथु- ° राय लो-लो ॥ १४८ ° ॥
 साविदान् मन् कर् ° यञ्जुमन्-बाय
 खस्स द्राय मञ्जु प्र- ° जाय लो-लो ।
 वर्तस् ब्वञ्ज वा- ° निद्य कन्याय
 वथरय् मन मथु- ° राय लो-लो ॥
 विश्वरूप व्युग लूखु ° कर्म-लेखाय
 सूत्य नाना-व- ° नाय लो-लो ।
 शक्ति-पात दृष्टि थव् ° ष्यठ् निप्रठाय
 वथरय् मन मथु- ° राय लो-लो ॥
 करनेश्वरियन्- ° हञ्ज गूरि-बाय
 रास् खेलनि नञ्ज ° द्राय लो-लो ।
 थफ् कर् कृष्णञ्ज ° राग-राधाय
 वथरय् मन मथु- ° राय लो-लो ॥ ८४ ॥

85. THE SALUTATION OF PĀRVATĪ AS SHE MOUNTED THE WEDDING CAR

विमानस् क्यथ् पकान् असि ह्यथ् भवानी
 स्यदच् अठ् ब्रौठ् ब्रौठ् आसस् दवानी ॥ १४८४ ॥

मनः शोधयिष्यामि आत्मतीर्थात्मिकायां यमुनायासु

आस्तरिष्यामि० ॥

श्रीरामचन्द्रात्मन् शिव उपहारीभवेयं भवदेकतायासु

प्रदर्श्य चन्द्रकलां नाम ।

मोहात्मतामिच्छं अपनय मदीयायाः बुद्धिरूपायाः मेनिकायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ १४९० ॥

समाहितं मनः कुरु यजमानपत्न्याः

या निष्क्रान्ता मध्ये प्रजायाः (लोकसंघातस्य) नाम ।

वृणीष्व-तस्याः अघुना (मम) वाणीरूपां कन्यासु

आस्तरिष्यामि० ॥

जगद्रूपः (हे विश्वरूपेति वा) वियोगः (चित्रमण्डलं वा) लिखितः

कर्मलेखया

सह-कृत्वा नानातां नाम ।

शक्तिपातरूपया (अनुग्रहरूपया) दृष्ट्वा निर्धेहि पुष्टे सद्रूपनिष्ठायासु

आस्तरिष्यामि० ॥

करणेश्वर्यात्मिकाः गोपालिकाः

रासक्रीडां क्रीडितुं नग्नाः निष्क्रान्ताः नाम ।

(अतः) हस्तावलम्बं कुरु कृष्णाख्यस्य (मम) अनुरागात्मराधायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ ८४ ॥

प्रक्रान्तवृत्तं प्रस्तौति ॥ ८५ ॥

विमानस्य मध्ये (स्थितां) परिक्रामन्तः आसन् धृत्वा भवानीसु ।

सिद्धयः अष्टौ अग्ने अग्ने-एव आसन्-तस्य धावन्त्यः ॥ १४९४ ॥

करन् जै-जै जया असूस् दया ह्यथ ।
 वितस्ता नर्मदा गंगा गया ह्यथ ॥ १४८५ ॥
 चिसन्धा रुद्र-सन्धा पवन-सन्धा ।
 करान् आसय् ह्यान तसन्दिय् आन् सन्धा ॥
 पकान् अमृथ् ककान् अमरावती असू ।
 ग्यवान् गीथ् तस् सरस्वती पान असू ॥
 शयौ तर्फौ वनान् तस् भैरवी असि ।
 परान् तस् पाण्ड् लथ् पञ्चस्तवी असि ॥
 खंदर् वानिय खंदरलहरी परान् असू ।
 महामाया महामाया करान् असू ॥ ८५ ॥

86. PRAISE OF PĀRVATĪ AS ŚĀRIKĀ.

स्मरञ् च्याञ् सारि पाफ् हारौ
 हार-पर्वतचू हारीय ॥ १५०० ॥
 संकट-कट ह्यख् हे सुकट-दारी
 तीञ् च्यानि प्रकलन आव् संसार ।
 सिंहासनचय ह्यथ सवारी
 हार-पर्वतचू हारीय ॥
 गौरी नावस् लगहाय् पारी
 च्याव् प्रथम-दद-चडवारीय
 ज्ञाञ्ख् अभिनवगुप्ताचारी
 हार-पर्वतचू हारीय ॥

कुर्वन्ती जयजयवादं जयाख्या-देवता आसीत्तस्य इयां सह-कृत्वा ।

वितस्तानदी-नर्मदा-गङ्गा-गायां (च) सह-कृत्वा ॥ १४९५ ॥

त्रिसंध्यादेवी (तीर्थविशेषः) रुद्रसंध्या (तीर्थविशेषः) पवनसंध्या
(तीर्थविशेषः) ।

कुर्वन्त्यः आसन् ध्यानेन तस्यैव स्नानं संध्यासेवनं (च) ॥

प्रचरन्ती अमृतं प्रक्षिपन्ती (प्रसिञ्चन्ती) अमरावती आसीत् ।

गायन्ती गीतिवाणीं तस्य सरस्वती स्वयं आसीत् ॥

षड्भिः दिग्भिः कथयन्तः तां भैरवीति आसन् ।

पठन्ति तस्याः पञ्च तत्त्वानि पञ्चस्तवीस्तोत्रं आसन् ॥

रुचिरया वाण्या सुन्दरलहरीनामस्तुतिं पठन्ती आसीत् ।

महामाया-देवता महामायां (अलौकिकचमत्कृतिं) कुर्वन्ती
आसीत् ॥ ८५ ॥

श्रीशारिकारूपां पार्वतीं स्तौति ॥ ८६ ॥

स्मरण्या तव सर्वाख्येव पापानि अपनीतानि

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे श्रीशारिके ॥ १५०० ॥

संकटच्छेदिनी असि हे मुकुटधारिणि

तेजोऽशेन त्वदीयेन द्योतमानतां समागतः संसारः ।

सिंहवाहनात्मकं अस्ति-ते वाहनम्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

गौरैति नाम्नि संगच्छेत्-ते उपहारार्थम्

पायय-नः प्रेमात्मदुग्धकुम्भिकाः ।

अभिज्ञाता-त्वं श्रीमदभिनवगुप्ताचार्येण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

नटि लङ्गलि आकाशन् घटन् तारौ

ननु नौरिथ् वनु च्योनु महिमा ।

परम-शस्त्र् माञ्जुस् शंकराचारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

शिव-शक्ति-रूप् ज्ञानिथ् च्वापारौ

गुलि गंडिथ् वनुनथ् म्य चारौ कर् ।

ह्यथ् नखस् नियनख् मङ्गि कष्टवारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

न्यथ् सुमीरस् ताञ् लारि लारौ

कति आसू वातनचू शस्त्र् ओसु सकथ् ।

पर्वत-प्रदख्यन् पाफ् न्यवारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥ १५०५ ॥

शारिका नाव् कुय् वाव् कुम् च्योनुय्

नव् नवुराव् प्राव् प्रोनुय् याद् ।

हाल् बाव् वाल् पापन्-इन्दि वारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

आद्य-शस्त्र् पान छ्यस् सर्व-आदिकारौ

पूजा करवनि सारौ च्यय् ।

साद् सन्ध् वैरागि जूगि ब्रह्मचारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

चक्रेश्वरसय् कुह् जै-जै-कारय्

सारिवय् रट्टु दर्बारय् सुय् ।

कुम्भेन संमार्ज्या आकाशेन पेविष्या अर्गलेन

प्रत्यक्षं निर्गत्य कथितः (कथिता) तव महिमा ।

परमा(आद्या)-शक्तिः मता-त्वं शङ्कराचार्येण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥

शिवशक्त्यात्मकं-रूपं विज्ञाय सर्वत-एव

अञ्जलिं बद्ध्वा कथितं-तेन मयि दयां कुम् ।

मृहीत्वा (आरोग्य) स्तम्भयोः नौता-तेन-त्वं मध्ये काष्ठवाटदेशे

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥

नित्यं सुमेरुगिरिं तावत् धावित्वा धावित्वा

कुत्र आसीत्-नः प्राप्तेः शक्तिः आसीत् (तत्) अतिदुष्करम् ।

(यस्य) प्रद्युम्नपीठगिरिप्रदक्षिणं पापानां निवारकमस्ति

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥ १५०५ ॥

शरिकेति नाम अस्ति-यत्तव भावना अस्ति-मे त्वदीयैव

नवीनव्यवहारं (भक्तिसमावेशादिकं) नूतनं-विधेहि प्रापय प्राचीनं
स्मरणे (जातिस्मृतिशक्तिं विधेहि) ।

स्वस्वरूपं प्रकाशय अवरोपय पापानां भारान्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥

आद्या-शक्तिः स्वयं अस्ति सर्वाध्यक्षरूपा

पूजां कुर्वन्तः सर्व-एव (ब्रह्मविष्णुवाक्यः) तवैव ।

साधवः सन्तः वैरागिणः योगिनः ब्रह्मचारिणः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥

प्रद्युम्नपीठस्थचक्रेश्वरस्य अस्ति जय-जय-कारः

सर्वैरेव (देवैः चतुर्विधजनैरार्तादिभिर्वा) आश्रितः अधिकारि-
पदस्थानं तरेत् ।

कामिथस् संकठ् अमि संसारौ

हार-पर्वतच हारीय ॥

द्यानि-सृत्य सारि जौव् देव व्यवहारी

द्यानि-सृत्य वलसन आव् संसार ।

द्यानि-सृत्य सान्त्रय् अह् दुनियादारी

हार-पर्वतच हारीय ॥

अष्टादश व्वजवय् सृत्य पर्वत

ह्यतकार-पुच्छ् अस् वत बाग्रान् ।

सर्व-व्यापस् अस् सर्व-व्यपकारी

हार-पर्वतच हारीय ॥ १५१० ॥

कर्म-लेखा अस् पान परम-शक्तौ

कर्म सानि पनञ्जय् बक्तौ लेख् ।

कृत-कर्म-फल अस् दिववञ्ज सारी

हार-पर्वतच हारीय ॥

अज्ञपा गायत्री जपहाय् अन्द्री

श्री-खंदरी योग न्यन्द्री-मञ्ज ।

मन प्रान द्यान ज्ञान व्यचारी

हार-पर्वतच हारीय ॥

परमात्म-रूप अस् जगतच सान्नी

जितेन्द्रिय इन्द्राची अस् ।

पान-गखच सृत्य अस् पान व्यवहारी

हार-पर्वतच हारीय ॥

अपनीतास्त्वया-तेषां संकटाः आसन् संसारिणः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

त्वत्कारणेन सर्वं जीवा देवाः व्यवहारिणः

त्वत्कारणेनैव विकासं समागतः संसारः ।

त्वत्कारणेनैव आस्माकीना अस्ति कुटुम्बपालनादिवृत्तिः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

अष्टादशभिः भुजैरेव साधनेन प्रद्युम्नपीठे

सर्वहितकारार्थं असि भक्तं (भाग्यधनद्रव्यादिकं) विभजमाना

सर्वजीववर्गव्यापिका असि सर्वोपकारकरणशीला

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥ १५१० ॥

कर्मलेखा (भाग्यलिपिकर्त्री) असि स्वयं हे-परमशक्त

भाग्ये (भाले) अस्मदीये स्वकीयामेव भक्तिं लिख ।

कृतकर्मणां-फलं असि ददन्ती सर्वम्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

अजपामन्त्रात्मिकां गायत्रीं जपेम-त्वां अन्तर्मनसि

हे-श्रीसुन्दरि योगात्मिकायां निद्रायाम् ।

मनसः प्राणस्य ध्यानस्य ज्ञानस्य विचारेण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

परमात्मत्वरूपेण असि जगतः साक्षिरूपा

जितेन्द्रिया इन्द्राक्षी असि ।

प्राण-शक्त्या हेतुना असि स्वयं व्यवहारकर्त्री

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

पान् छब् योगौ त पान् जानौ
 वानी-रूप भवानी छब् ।
 व्वज् सूत्य् ह्यस रटनच व्यस्तारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥
 चामर् लाग्हाय् पोश् चरि चारी
 चंडी च्य् छब् चैतन्य-रूप ।
 च्यथ-शब्थ् छब् चैनवज् ज्ञपारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥ १५१५ ॥
 मुह-जाल मङ्ग बुफनुकु व्वपायाह
 कर् राज-हंसुनु साथाह् चाव् ।
 हंस-नाद-सूत्य् तार् इमि हंस-दारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥
 हिमालय-पर्वनञ् राज-कमारी
 पादन् लगय् पारि-पारीय ।
 क्कणाञ् बवथ् बोक् कन् दारि-दारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥ ८१ ॥

87. PRAISE OF PĀRVATĪ AS MAHĀRĀJĪ.

सर्व-थापस् छब् राज्ञी भवानी
 परम-पदवी छब् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥ १५१८ ॥
 तुलमुलि-नागस् लक्ष्-बंदि लूख्य
 प्रयम-सूत्य् परवनि छिह् श्रूख्य ।

स्वयं असि योगिनी स्वयं च ज्ञानिनी

वाणीरूपा (अदृष्टवायूपा) भवानी असि ।

बुद्ध्या साधनेन चेतनायाः ग्रहणस्य विस्तारिणी

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥

चामररूपाणि निवेदयेमहि-ते पुष्पाणि विचित्र्य विचित्र्य

चण्डी त्वमेव असि चैतन्यरूपा ।

विच्छक्तिः असि चेतयन्ती परितः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥ १५१५ ॥

मोहजालस्य मध्यात् उद्द्वयनस्य उपायम्

कुस राजहंसस्य कृपायां शिरसि-निधेहि ।

हंसैति-मन्त्रनादसिद्ध्या तारय अस्मात् हंसद्वारात्मसंसारात्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥

हिमालयपर्वतराजस्य राजकुमारी

पादयोः संगच्छेयं-ते उपहाराय ।

कृष्णाख्यस्य (मम) भक्तिं शृणु कर्णेण समाधाय

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ० ॥ ८६ ॥

श्रीशारिकारूपां पार्वतीं स्तुत्वा श्रीमहाराज्ञीरूपां

स्तौति ॥ ८७ ॥

सर्वभूतव्यापिनी असि-त्वं राज्ञीरूपा भवानी

परमपदवीप्राप्तिः अस्ति तव ज्ञानेन ॥ १५१८ ॥

तुलमुलुनामक्षेत्रस्य-नागे लक्षसंख्याकाः लोकाः (जनाः)

प्रेम्णा पठन्तः सन्ति स्तुतिश्लोकान् ।

अनपर कुस् ब्वह् पर तिहइय मान्माञ्जी

परम-पदवी छह् च्याञ्जि जाञ्जय ॥

बिकोटी देवता च्याञ्जय बक्ती

करवनि हे महाशक्तिय ।

पानुन् कारनन् छह् दारना च्याञ्जी

परम-पदवी छह् च्याञ्जि जाञ्जय ॥ १५२० ॥

चशवय् युग् गैय् च्यय्-निग् बूदय्

अह् गलि त अख् कुय् मूजुदय् ।

कलि-युगचू महाराज-रानौ

परम-पदवी छह् च्याञ्जि जाञ्जय ॥

लख-बदि रंग कुय् रूफय् चोनुय्

जै-जै-कार् कुय् सोनुय् ।

संसार् स्वक्थ् कर् अमि नाग-वाञ्जी

परम-पदवी छह् च्याञ्जि जाञ्जय ॥

दूप दीप पूजा करवनि च्य सारी

गन्दर्व देव् ब्रह्मचारीय ।

साद् सन्ध् वैरांगि जूगि ग्वसाञ्जी

परम-पदवी छह् च्याञ्जि जाञ्जय ॥

याल् छिय् जौर खंड कंद बरि-बरिय

कगदीश्वरिय कर्त आहार ।

अविधाय वासनाय गजू दाञ्ज दाञ्जी

परम-पदवी छह् च्याञ्जि जाञ्जय ॥

अनघीतविद्युः अस्मि अहं पठिष्यामि तेषां स्पर्धया

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

त्रिकोटिसंख्या-देवाः तवैव भक्तिम्

कुर्वन्तः (सन्ति) हे महाशक्तिरूपे ।

पञ्चानां कारणानां (ब्रह्मविष्णुरुद्रेश्वरसदाशिवानां) अस्ति धारणा
तवैव

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ १५२० ॥

चत्वारि-एव युगानि संपन्नानि त्वत्त-एव उत्पन्नानि

त्रीणि गतानि तु एकः (कलिः) अस्ति अवशिष्ट-एव ।

(तस्य वर्ततः) कलियुगस्य महाराजराजेश्वरि

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

लक्ष्मणः प्रकारेण अस्ति-ते रूपं तवैव

जयजयकारः अस्ति-ते अस्माकम् ।

सर्वसंसारः मुक्तः कृतः अनेन नागजलेन

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

धूपेन (अगुर्वादिनिर्मितेन) रत्नदीपेन पूजां कुर्वन्तः तव सर्व-एव

गन्धर्वाः देवाः ब्रह्मचारिणः ।

साधवः सन्तः वैरागिणः योगिनः यतयः

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

यात्राणि सन्ति पायसेन सितया फाणितेन पूर्यानि

हे-जगदीश्वरि कुरु-नामः तदाहारम् ।

अविद्यायाः वासनायाश्च नष्टं अंशं अंशम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

सूक्ष्मं धूलं जडं चैतन्यं ह्यस्त्वं वासवज्ज
 शिव-शक्ति-रूपं ह्यस्त्वं आसवज्ज च्यु ।
 सर्व-त्यागं करिष्ये बन्ति च्याग्निं मानी
 परम-पदवीं ह्यहं च्याग्निं जज्ञूय ॥ १५२५ ॥
 ओं-शब्दं गायत्रौ ह्यस्त्वं परम-शक्तौ
 सिंहासनं कर्तुं स्वकीयं ।
 बाण्यं बन्धुं बन्धुं मां ज्ञूय ह्यस्त्वं सांज्ञी
 परम-पदवीं ह्यहं च्याग्निं जज्ञूय ॥
 दर्शनं हाव्यं अस्य क्रियं आर-कृतियं
 श्री-भगवतीयं लीनं कर्तुं मनः ।
 वीद-परिनि अस्य अज्ञान-स्य च क्वांज्ञी
 परम-पदवीं ह्यहं च्याग्निं जज्ञूय ॥
 पादं च्यान्यं मीठि दिष्ये द्राय
 लारान् आययिष्ये तं अज्जं कालं ।
 अमरनाथ-गंगाय ह्यस्त्वं हरम्बुध-पांज्ञी
 परम-पदवीं ह्यहं च्याग्निं जज्ञूय ॥
 अश्वत्थं म्वन् ह्यस्त्वं अवस्थाय चोरय
 पानं ह्यस्त्वं त्रिपाठ्यं महामाया ।
 चयं रस्तुं चिह्नं कंकाहं मानं ह्यस्त्वं ठांज्ञी
 परम-पदवीं ह्यहं च्याग्निं जज्ञूय ॥
 संकल्प-वुतराथं ह्यस्त्वं स्वारखसं च्यु
 दाँदं वायं ह्यस्त्वं कियं वव कर्म-ब्योलु

मूढमपदार्थं स्थूले जडे चैतन्ये (च) असि भासमाना

शिवशक्तिरूपेण असि संभवन्ती त्वमेव ।

सर्वत्यागं कृत्वा भक्ताः त्वदीयाः (एव) संमताः (अस्माकम्)

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुख्या गायत्री असि परमा शक्तिः

सिंहासनेन (तन्निविष्टदर्शनदानेन) कुरु-नः मुक्तिम् ।

धातरः बान्धवाः पिता माता त्वमेव असि अस्माकम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

दर्शनं (स्वस्वरूपं) प्रदर्शय अस्माकं स्तो-त्रयं दयार्थ-क्तिष्ठाः

हे-श्रीभगवति लीनं (स्वभक्तौ) कुरु-नः मनः ।

वेदरूपतितउना अस्माभिः अज्ञानात्मसृत्तिका उत्पृता

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

पादयोः त्वदीययोः चुम्बनानि इत्वा निर्गताः

धावन्तः आगताः आगत्य च आनीता भूम्या ।

अमरनाथ-गङ्गाया हरमुकुटगङ्गाजलेन (च)

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

त्रीनेव (सत्त्वरजस्तमांसि) गुणान् सह-धृत्वा अवस्थानां (जाग्रदादीनां

चतुष्टयं (च)

स्वयं असि चतुष्पार्श्वस्या महामाया ।

त्वामेव विना यत् किञ्चित् मंस्यामि तत्सर्वमस्ति असत्यमेव

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

संकल्पान्त्रिका-भूमिः अस्ति-मे कण्ठकगुल्मादिदुष्टा

वृषौ आकर्षिष्यामि समाधानरूपौ वप्सामि सन्कर्मवीजम् ।

अव्यचार-मूलम् लाय दर्म-खात्री

परम-पदवी छह् च्यात्रि जात्रुय ॥ १५२० ॥

त्याग यवच्य कूद-दत फुटरावय

समदृष्टि जनि-सूत्य थावय सम ।

द्यान-फालस् कुन योग-अल-वात्री

परम-पदवी छह् च्यात्रि जात्रुय ॥

अद्वैत-सग-सूत्य कर्म-ब्योलु ववियय

नेम-न्यद दिथ् ह्यस सारी ह्यथ ।

वैराग-द्राति लोन वसि हरग कात्री

परम-पदवी छह् च्यात्रि जात्रुय ॥

मथ् कात्रि जात्रि-हन्दि कङ्ग मुन कारय

निर्नय-देगि-मङ्ग रन वन स्वकथ ।

परम-शक्ति-द्यान् दार ख्यम मान्मात्री

परम-पदवी छह् च्यात्रि जात्रुय ॥

मन-किनि प्रथ-ज्याय च्यय कुस् कारवुनु

ह्यण् कुस् दारनाथ दारवुनु द्यान् ।

वर् जया कर् दया पालना म्यात्री

परम-पदवी छह् च्यात्रि जात्रुय ॥ ८७ ॥

शख्च-रस्तु शख्य प्राव बख्च-रस्तु संबल

बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य ॥ १५२५ ॥

अविचारात्म-मूले प्रक्षेप्यामि (ह्येदनाय) धर्म-खाञ्ज (नामकं अल्पं
हलफालम्)

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ १५३० ॥

व्यागरूपेण लोपुभेदनेन* क्रोधात्मलोपानि भत्स्यामि

समदृष्ट्यात्मना जनु-इति-नामकेन-वृहत्कुडालविशेषेण स्यापयि-
ष्यामि समाप्ता ।

ध्यानात्म-फालेन-सह प्रक्षेप्यामि योगात्मलाङ्गलदण्डम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

अद्वैतज्ञानात्मसेकेन सत्कर्मात्मबीजं उप्लवा

(तत्र) नियमात्महस्ताकृष्टिविशेषं दत्त्वा समाधानेन सर्वाण्योन्द्रि-
याणि सृहीत्वा ।

वैराग्यात्म-दानेण लविष्यामि मिलिष्यति हर्षात्मकः फलपूगः

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

तमेव धान्यादिफलपूगं जमि-रूपे उलूखले अवहनिष्यामि सुष्ठु

निर्णयात्मस्थाल्यां पच्यामि भविष्यामि मुक्तः ।

परमशक्तिसंबन्धिध्यानं धारयिष्यामि अत्स्यामि अन्योन्यस्पर्धम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

मनसा (अन्तःकरणेन) प्रतिस्थाने त्वामेव अस्मि अनुसरन्

कृष्णाख्यः अस्मि-अहं धारणया धारयन् ध्यानम् ।

वृणीष्व (स्वीकुरु) जयेति (जयकारं मत्तः) कुरु दयां परिपालनां
मदीयाम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ ८७ ॥

ग्रन्थकृत स्वयं शिवं स्तौति ॥ ८८ ॥

शक्तिहीनोऽपि शक्तिं प्राप्स्यामि भक्तिहीनोऽपि संस्कारवान्-ःविष्यामि
(दृष्टीभविष्यामि)

हे-भक्तिवत्सल त्वदीयेन अनुग्रहेण ॥ १५३५ ॥

* यवस्रुट लोपभेदमनुच्यते ॥

† समीकरिष्यामि तां भूमिम् ॥

नायक फल-दायक जन्म-स्वफल

ल्यवि-मङ्गु फल पंपोगाह्-हिहु ।

कल-दीप् प्रजल मङ्गु-कल स्वकल

बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

कलनाय-रस्तु वन्दहाय् निष्कल कल

कल-माल-दारवनि कलवालो ।

च्यम प्याल च्यानि अमृत-जल जल थल

बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

चन्द्रचूड सूर्य-नित्र कमल कुमल

श्रीन् जन् गल मेल जलसय् सूत्य् ।

न्यथ च्यथ-वुजमलि मङ्गु जल प्रजल

बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

निष्कल ठहर मङ्गु मन-चंचल-चल

फल-रस्ति कर्म परम-गथ् प्राविथ् ।

चाविथ् नरकस् स्वर्ग-मंडल डल

बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

श्रावन श्रीन् जन् द्यान-ज्यंगल गल

पान कुनि रोज न-त ज्ञान कुस् जल ।

च्यथ-हिहि ज्याम विरक्त केवल वल

बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ १५४० ॥

नित्य-कर्म च्यत-किनि वस्म निर्मल मल

नाव् कुम् दृष्ण् हावत्तम् शिवरूप ।

हे-नियन्तः सुफलदातः जन्मनः-सुफलरूप

पङ्कमध्ये विकसिष्यामि पङ्कजसदृशः ।

कुलप्रदीपः दीप्तिमान्-भविष्यामि संसारमध्यात् मोक्ष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

संकल्पं-विना समर्पयेयं हे-निर्विकल्प शिरः

मुण्डमालाधर आनन्दासवपायिन् ।

पास्यामि कंसान् त्वदीयस्य अमृतजलस्य जले स्थले

हे-भक्तिवत्सल० ॥

हे-चन्द्रचूड सूर्यनेत्र कमल कोमलाङ्ग

हिमं इव गलितो-भविष्यामि संगंस्यामि जलेनैव सह ।

नित्यं चेतनाविद्युता मध्ये जलस्य दीपिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

अनपेक्षः स्यास्यामि मध्ये मनश्चाञ्जल्यरहितः

फलेष्मारहितेन कर्मणा परमां-गतिं प्राप्य ।

त्यक्त्वा नरकयातनां स्वर्गमण्डलात् उल्लङ्घय-यास्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

श्रावणे हिमं इव ध्यानारण्यं लीनो-भविष्यामि

स्वयं कुत्रापि स्यास्यामि नाहं ज्ञास्यामि अस्मि जलम् ।

त्वत्सदृशानि वस्वाणि हे-विरक्तात्मन् हे-केवल वसिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥ १५४० ॥

नित्यदा चित्तेन (अभ्यासेन) भस्म निर्मलं परिमलिष्यामि

नाम अस्ति-मं कृष्ण-इति प्रदर्शय-नाम-मं शिवस्वरूपम् ।

शत्र-क्षय रूग-निग्र अकि पत्र बिल बल
 बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ ८८ ॥

89. PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA.

ह्यथ प्रवाथाह् कच्छ-कथ् आव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥ १५४२ ॥
 रंग् अछान्-हन्दु बुक्कि बुक्कि चाव्
 क्तु त क्तुहनु तुन्दबोनु ।
 गाग्र-सूतिन् गाग्र पज्जनाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥
 अख्-अकिस्-निग्र प्रथ्-अखाह् ज्ञाव्
 अस्य कुनु धरुगाह् मोनु ।
 कुनिसय् क्किह् लच्छ-बदि नाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥
 चैतन्य् ध्यलि चैनन आव्
 अद क्याह् गव् नवु तय् प्रोनु ।
 ज्ञानवुनु ज्ञान् देह-द्रष्ट् चाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥ १५४५ ॥
 प्रथ् चौजुकु सुय् कुह् खबाव्
 प्रथ्-कुन्युकुय् दथ-लोनु ।
 रूपुकुय् रूप् वावुकुय् वाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥

हे-इन्द्रियादिशत्रो रोगात् एकं पत्रं चित्तस्थ* उल्लाघो-भविष्यामि

हे-भक्तिवत्सल ० ॥ ८८ ॥

शिवाद्वैतभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ८८ ॥

परिच्छिन्न प्रभात-(स्वप्रकाश-) रूपं (शिवं) अङ्कमध्ये समागतः

श्याम-(सायंकाल-) रूपः (विष्णुः) प्रविष्टः गृहं आस्माकीनम् ॥
१५४२ ॥

रागं (अन्यद्विषयं) अतिसंबन्धिनं समीच्य समीच्य (विचार्य विचार्य)
परित्यज

शुक्लवर्णं कृष्णवर्णं च अतिप्रमास्यदं (स्वात्मानन्दात्मकम्) ।

प्रकाशात्मनेव प्रकाशस्वरूपं उपलक्षय

श्यामरूपः ० ॥

एकस्यैकस्य-सकाशात् प्रत्येक-(जीव-)समूहः संजातः

आस्माभिः एकः पुरुषस्वरूपः संमतः ।

यस्य-एकस्यैव सन्ति लक्षणः (अनन्तशः) नामधेयानि

श्यामरूपः ० ॥

चैतन्यस्वरूपः यदा (यस्यामवस्थायां) चेतनायां (स्मृतौ) आगतः

ततः किं-नाम संभवति नूतनः च पुरातनः ।

जानन्तं विजानीहि देहे-दृष्टिं (स्वात्मायमिति बुद्धिं) परित्यज

श्यामरूपः ० ॥ १५४५ ॥

प्रत्येकस्य वस्तुनः स-एव अस्ति स्वभावसत्तात्मकः

प्रत्येकस्य भागधेयात्मा-देवरूपः ।

रूपस्यैव (सूर्यादेः) रूपात्मा (तत्प्रभवात्मा) वायोरपि (प्राणादेः)
वायुरूपः (तदुज्जीवकः)

श्यामरूपः ० ॥

* श्वित्तरोगहरणं वैकुण्ठधामप्रापणं च विल्लेन चण्डान्याः प्रसिद्धम् ॥

प्रान् हिहु तस् टोटु गङ्गुराव्
 ल्वलि मङ्ग-वाग् ललवोन् ।
 ज्यथ् ऐनस् म्वख् पनुनु हाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥
 अख् चैतन्य-ब्रह्म ननु द्राव्
 विष्णु कृष्णन् शिवजौ ङोनु ।
 आत्मस्-प्यठ् कुस् कुनुय् बाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥ ८८ ॥

90. HYMN IN PRAISE OF THE ŚIVA-RĀTRĪ FESTIVAL

श्याम कुय् कथ्य सोम-सूर्य-रूप प्रवाथ्
 शिव-राच-हन्दि दह क्यथ् सतराथ् ॥ १५४८ ॥
 तेश्मस् पुनर्वसस्य कुह् अविज्यथ् साथ्
 सूर्य वातिय् तथ् मङ्गु ललि वहराथ् ।
 अमृत वर्शन फल् दिथि बुतराथ्
 शिव-राच-हन्दि दह क्यथ् सतराथ् ॥ १५५० ॥
 क्वच प्रकथ् हांगिञ् साञ्ज ल्वचु ज्ञान्
 बव-सर ख्दरस् मङ्गु क्यथ् ईरान् ।
 म्वक्त प्रावनाव् चाव् शक्तिपात वसाथ्
 शिव-राच-हन्दि दह क्यथ् सतराथ् ॥
 वटुक भैरव-नाथ कुख् चह् शंभु-नाथ्
 साथौ क्यथ् कुख् साथ्य-साथ् ।

प्राणसमूहं इव तं वसलं संकलय

अङ्गस्य मध्यभागे लालयिष्यामस्तम् ।

(तस्मात्) चित्तात्मनि मजुरे मुखं स्वकीयं प्रदर्शय

श्यामरूपः० ॥

(ततः) एकरूपं चैतन्य-ब्रह्म प्रत्यक्षं निर्गतं (निर्गच्छति)

(येन हेतुना) विष्णुः कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता) श्रीशिव-एव
विज्ञातः ।

(यतः) आत्मनि (व्यापकरूपे) अस्ति-तस्य एक-एव भावः (परिज्ञान-
मतिः)

श्यामरूपः० ॥ ८९ ॥

ग्रन्थकृच्छिवरात्रौ स्तौति ॥ ६० ॥

हे-श्यामसुन्दर अस्ति-ते अङ्गस्थितः सोमसूर्यस्वरूपेण-वर्तमानः प्रभातः
(प्रकाशः)

शिवरात्र्याः (फाल्गुनकृष्णचतुर्दश्याः) दिवसे अस्ति-ते द्विरागमन-
मुहूर्ततिथिः ॥ १५४९ ॥

(ततोऽनन्तरं) तिथ्यनन्तरस्य पुनर्वसुनक्षत्रस्य अभिजिन्नाम (विष्णुः च)
मुहूर्त (यदस्ति)

सूर्यः प्राप्स्यति तस्य मर्धं (यदा) संगमिष्यति (आरब्धो भवि-
ष्यति) वर्षावालः ।

(तत्काले) अमृतात्मना वर्षणेन फलानि दास्यति भूतधात्री

शिवरात्र्याः० ॥ १५५० ॥

फलां प्रकृतिं शुक्तिमिव अस्माकं लघ्वीं जानीहि

संसारात्मनः समुद्रस्य मर्धं अस्ति आम्यन्ती ।

मुक्तप्रात्ममुक्तां प्रापयास्मान् पातय शक्तिपातस्वरूपां वृष्टिम्

शिवरात्र्याः० ॥

हे-वटुक भैरवनाथाख्य असि त्वं शम्भु-स्वामी

सहचराणि संयुज्य असि नित्यसहावासः (नक्षत्राणि च) ।

पालवनि साल यित पालवनि किह् शिवराथ्
 शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराथ् ॥
 वान-रस्तु वान प्रावि सय् गय सतराथ्
 अग्रव्य् ग्रख्य् प्रावि गव् शक्ति-पाथ् ।
 प्रस्तस् त वीरि बनि कल्प-वृत् त पारिजाथ्
 शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराथ् ॥
 बाग्यवान् साविदान् अख् यव् त द्यन्-राथ्
 दर्मस् कर्म-हौनिस् काम् गाथ् ।
 वान-रस्तिस् लद् दय-दन पहराथ्
 शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराथ् ॥
 चय् रस्तु पाहद् जन् कुस् द्यन् त राथ्
 पानस् कुन् निम् न्य दौनानाथ् ।
 शिव-शक्ति-पद् मान् ग्रख्य् दिम् साख्याथ्
 शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराथ् ॥ १५५५ ॥
 कृष्णस् नालमति रठ् हे शक्ति-नाथ्
 यख्-ज्याह् मिलनाव् पारस् त दाथ् ।
 सुय् गव् अनुग्रह् सुय् गव् शक्ति-पाथ्
 शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराथ् ॥ ८० ॥

बाल कुय् लाल-त्रटि-कनि वासुख् हटि
 हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १५५७ ॥

हे-जगत्पालक निमन्त्रणेन आराच्छु-नाम पालपराः स्मः शिवरात्रिम्

शिवरात्र्याः० ॥

पात्र-हीनः (भाग्यहीनः) पात्रं (भाग्यं) प्राप्स्यति (येन) सैव संभवति
द्विरागमकृतिः

असमर्थश्च सामर्थ्यं प्राप्स्यति संभवति शक्तिपातः (अनुग्रहः) ।

प्रस्ताख्यफलरहितवृत्तस्य वेतसवृत्तस्य च संपत्स्यति कल्पवृत्तता पारिजात-
वृत्तात्मता च

शिवरात्र्याः० ॥

भाग्यवतः प्रसन्नचित्तान् अस्मान् निधेहि (कुम्भ) च प्रत्यहोरात्रम्

धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) सुकर्मेरहितस्य अपनय कलङ्कम् ।

पात्र-रहितस्य (भाग्यरहितस्य) प्रेषय ऐश्वर्यधन(पूर्णं) वृहत्स्थाली-
विशेषं (पौषरात्रिं च)

शिवरात्र्याः० ॥

त्वामेव विना (भूतोऽहं) पारतं (चञ्चलं) इव अस्मि-अहं दिवसेषु च
रात्रिषु (च)

स्वात्मानं प्रति नय-मां मां दीननाथ-बन्धो ।

शिवाभिन्नशक्तिज्ञानात्मपदं* मंश्यामि शक्तिं देहि-मे साक्षात्करेण

शिवरात्र्याः० ॥ १५५५ ॥

(ग्रन्थकृतः स्वानुकूलोक्तिः) कृष्णाख्यं परिष्वङ्गेन गृहाण हे शक्तिनाथ

एकत्र संयोजयस्व स्पर्शमणिना च धातुम् ।

स-एव अस्ति अनुग्रहः स-एव अस्ति शक्तिपातः

शिवरात्र्याः० ॥ ६० ॥

श्रीशिवं स्तौति ॥ ६१ ॥

हे-बालकरूप अस्ति-ते रत्नहारस्थाने त्रामुकिः कण्ठे

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं स्मरणेन तत्र आपत् ॥ १५५७ ॥

* हे शिव शक्तिरूपां पद्मिनीं मे देहीति च श्लेषः ।

त्र्यय्-वुजमलि साञ्ज परम-आकाश् खटि

अद कस् चटि राग द्वेषुकु वाव् ।

गाश् अनि मञ्जु गटि आश् थवि मञ्जु चटि

हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

त्रेश-हचि तश्राय पान् म्योनु कोन नटि

य्युत खंम्बुम् त्यूतु व्वपदुम् लूब् ।

समुद्रस् पोञ्जु-खारुनु गोम् नटि-नटि

हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

निम् पानस्-कुन् धिम् दिम् मटि-मटि

पालना साञ्जय् मटि त्र्यय् क्यय् ।

असवनि गंगा वसवञ्ज् त्र्यय् मञ्जु जटि

हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १५६० ॥

मनकिस् वनसय् मञ्जु युस् पान् खटि

हर हरम्बख त्र्यय् पर्जनाविथ् ।

पर त पान् कुनु व्यन्दि कति मोह-ख्यन्दि फटि

हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

वीरभद्र च्योनु ज़ोर् नय् आसि कति खटि

मदुकुय् मद्-हस्तु त्र्यय् वगि तल् ।

नख क्याह् वसि थपि द्वसि-हन्दि नल्वटि

हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

शस्त्र् व्यनु ज़न् नेरि मञ्जु कुर्कटि

यस् कृटि च्यानि लोल नारचू र्यह ।

चिद्विद्युत् अस्माकं परमाकाशं स्थगयिष्यति

ततः कस्य भेत्यति रागद्वेषस्य वायुः ।

प्रकाशं आनयिष्यति मध्ये ध्वान्तस्य आशं स्थापयिष्यति मध्ये वज्रस्य

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

अतितर्षवत्या (हतया) तृष्णाया आत्मा मम कुतो-न कम्पितो-भवेत्
(कुर्मन च)

यावत् संभृतं-मया तावत् उत्पन्नं-मे लोलुभत्वम् ।

समुद्रान् जलारोपणं संपन्नं-मे कुर्मैः

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

प्रापय-मां स्वात्मानं-प्रति आगच्छ-मां देहि-मे पृष्ठु-हस्तस्पर्शताडनाम्

पालना अस्माकं समर्पिता तव अस्ति ।

हे-स्मितमुख गङ्गा अवरोहन्ती तव जटामध्यात्

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥ १५६० ॥

मनोरूपस्य वनस्यैव मध्ये यः त्वात्मानं गूहयिष्यति

हे-हर हरमुखाख्ये-गिरिन्तरे त्वामेव उपलक्षयिष्यति ।

परं आत्मानं च एकरूपं संस्यति कुत्र-नाम मोहात्मसिन्धुनद्यां सग्नो-
भविष्यति-सः

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

हे-वीरभद्ररुद्र तव वलं न-चेत् स्यात् कुत्र-नाम आयत्तो-भविष्यति

सदरूपः मत्तहस्तो चैतन्यात्मिकायाः वलायाः अधस्तात् ।

पूर्णतां किं-नाम उत्तीर्णो-भविष्यति अवलम्बनं मृल्लोष्ठमयप्राकारात्मना
उपरिबन्धनपटलेन

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

शुद्धशस्वधातुः विभिन्नतां इव निर्गमिष्यति मध्यात् शस्वमलात्

यस्य प्रज्वला-भविष्यति त्वदीयस्य अनुरागात्मनः अग्निः ज्वाला ।

दैर्यकि द्वकरि दब-सूत्य् कालस् चटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

वेहोश् कर्मतु कुस् मोहज्ज लटि

सूरमति थपि वृशवनि लटि-सूत्य् ।

इमि बवसर तर अकि न-त अकि लटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

अपूर्व-स्वरूपस्* क्याह् वदि क्याह् गटि

क्याह् जेटि क्याह् कूटि यमि त्खु पान् ।

रावरावि क्याह् लवि क्याह् चावि क्याह् रटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १५६५ ॥

देहकि यावन खटि रंग-सस्ति पटि

म्वल-रस्ति कुय् तावनुनु बाज़ार् ।

वेरंग लयि च्याज्ज लयि म्वक्कच रटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

पञ्च-म्वख च्चवापोर् सुय् वाति अकि व्वटि

युस् जपि बीद-रस्तु शडचर नाव् ।

अन् पोरन् फेरि बिच्चिय्य् मज्ज व्वटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

कृष्णस् छ्यह् मन-कामन् दामन् वटि

जगतकु कँडि-जाल् न-त चटि तस् ।

विरक्य् पाद् च्यानि नय् रटि कति वटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ ६१ ॥

* अपरोक्ष-रूपस् इति पाठान्तरस्य ॥

(सः) धैर्यात्मनः अयोधनस्य आघातेन कालात्मकालिमानं भेत्स्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

निश्चेष्टः कृतो-ऽहं अस्ति मोहात्मिकया उन्मादमूर्च्छया (अपस्माररोगेण) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग हस्तावलम्बेन स्ववाहनीभूतवृषभस्य पुच्छेन-करणेन
अस्मात् संसारमहासरसः तरिष्यामि एकस्यां नचेत् अपरस्यां वेलायाम्

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

(तस्य) अपूर्वस्वरूपस्य (त्वदात्मनः) किं-नाम उपचितं-भविष्यति किं-नाम-
वा अपचितं-भविष्यति

किं-नाम दीर्घं-भविष्यति किं-नाम ह्रस्वं-भविष्यति येन तुलितः स्वात्मा ।

विनष्टुं-करिष्यति किं-नाम लप्स्यति किं-नाम परित्यक्ष्यति किं-नाम ग्रहीष्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥ १५६५ ॥

देहस्य यौवनेन असारेण रागेण-सहितेन और्णपट्टेन

हे-अमूल्य (मूल्यरहितेन वा) अस्ति हृषितप्रायः विपणिव्यवहारः ।

(स पट्टः) हे-रागरहित मूल्यवान्-भविष्यति त्वदीयेन आसक्तत्वेन मुक्ता-
रत्नात्मना तौल्येन

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

हे-पञ्चमुख (स्वच्छन्दमूर्ते) चतुर्विक्लं स-एव प्राप्स्यति एकेन पुतेन

यः जपिष्यति एकाग्रबुद्ध्या (अभेदबुद्ध्या वा) घडत्तरमन्त्रात्मकं नाम ।

तिष्ठतु पूर्षु (लोकत्रये शरीरत्रये वा) परिक्रमिष्यति आसीन-एव मध्ये
मृहाधस्तनपुरे (प्रथमयोगभूमिकास्य एव)

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

(अन्यकर्तुः स्वस्थालापः) कृष्णाख्यस्य अस्ति मनःकामना (तादृशी) वसनाधो-
भागात्मवासनावृत्तिं वेष्टयिष्यते (निरोत्स्रति)

जगत्संबन्धि कण्टकजालं अन्यथा क्लेश्यति तस्य (तद्वस्त्रभागम्) ।

विरक्तीभूय (हे विरक्त इति वा) चरणौ त्वदीयौ न-चेत् ग्रहीष्यति कुत्र-
नाम फलितो-भविष्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥ ६१ ॥

92. PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH SIVA.

करुनावतार नाव-निग् युस् न ज्ञाह् डलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५६८ ॥

लवि-कनि रुज्जिथ् लूक-सवि मज्जु रलि

महाराज् ज्याम वलि साद-प्रकृच् ।

त्रम् मानि संसार् श्राम् ज्ञानि थलि थलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७० ॥

देह-प्रथ निग् निर्नय नयि-मज्जु चलि

ल्यवि-मज्जु फलि पंपोशाह्-हिद्दु ।

फेरि थलि थलि नेरि डूनु ज्ञन् मज्जु ग्वलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कायाय-मायाय-हन्दि रुग-निग् वलि

वस्म् मलि समताय-हज्जि सरच् ।

ममता तस् ति गलि पोञ्जु ज्ञन् भस्म-गलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

वैराग-मक-सूत्य् युस् राग-वीरि थलि

निष्कल् मन तथ् करि पैवन्द् ।

हर्दं नेरि फल् तस् सोन्त पानय् सुह् फलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

पुनिमू-हन्दि स्वामियो च्याज्जिथ् अठ्कलि

चन्द्रम ज्ञन् गलि परिपूरन् ।

पुनरपि शिवाद्यभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ६२ ॥

(जगत्पालनाद्यर्थं) हे-दयया-स्त्रीकृतमत्सराद्यवतार नाम्नः (तव) यः न कदापि
निवृत्तो-भविष्यति

कुत्र-नाम (सः) निमज्जयति मोहात्मकुल्यायां हे-केशवात्मन् ॥ १५६९ ॥

बहिरेव (औदासीन्यं) स्थित्वा लौकिकसभायाः मध्ये संगंस्यते

महावरस्य (इव) वसनानि वसिष्यते आर्जवप्रकृत्या ।

धममात्रं संस्यते संसारं श्रोमात्मकमेव ज्ञास्यति स्थले स्थले (पुरः पश्चात्)

कुत्र-नाम निमज्जयति ॥ १५७० ॥

देहप्रियतायाः सकाशात् सद्दिचारात्मिकायां अधित्यकायां चलिष्यति

कर्म्मविशेषमध्ये विकसितो-भविष्यति पद्मपुष्पसदृशः ।

संचरिष्यति स्थले स्थले निर्गमिष्यति अचोऽफलं इव मध्यात् त्वचः

कुत्र-नाम निमज्जयति ० ॥

कायस्य-मायायाः-संबन्धिनः रोगात् उल्लाधीभविष्यति

भस्म परिमलिष्यति समज्ञानात्मिकया जपमालया (संयुक्तः) ।

ममता (देहाद्यहंभावः) तस्य अपि विनज्जयति जलं इव भस्मगलु-नाम्नि-
वितस्तादिनदीजलशोषकस्थले (काश्मीरकवराहभूलाख्यप्रदेशाद्यस्तनप्रसिद्धे)

कुत्र-नाम निमज्जयति ० ॥

वैराग्यात्मना-कुठारेण यः संसाररागात्मवेतसवृत्तं किन्नशाखं-विधास्यति

निरपेक्षेण मनसा (चित्तवृत्तिनिरोधरूपेण) तस्य विधास्यति संस्कार-
विशेषम्* ।

शरत्काले निर्गमिष्यति फलं तस्य (पुरुषस्य) वसन्तकाले स्वयमेव सः विकसिष्यते

कुत्र-नाम निमज्जयति ० ॥

हे-पूर्णिमायास्तियंः स्वामिन् (तस्यां पूजनीय) तवैव अनुरागपौनःपुन्यं

चन्द्रमाः इव विनज्जयति परिपूर्णो-ऽपि ।

* स्वादिष्टफलोत्पत्त्यै यदेकस्य एतस्यान्यद्व्यवर्त्तमानादिना संक्रामिकसंस्कारविशेष
क्रियते तत् (पौन्दा इति भाषया) ॥

चन्द्रचूड आश च्याञ्ज स्वप्रकाश-ज्याम वलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कृष्णस् आनन्द-अमृत्य् गलि गलि

निष्कल पनञ्जिय् कलि-सृत्य् च्याव् ।

निर्मल व्वज् प्रकृच्च-हन्दु मल् कलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७५ ॥ ८९ ॥

93. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO SIVA.

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव कर्नावतारो वे* ॥ १५७६ ॥

सारिय् पाप् सानि हार्

बाल काल-संहारो वे ।

नाव् कुय् गंगादार्

च्याव् अमृत दारो वे ।

रूप् कुय् लिंगाकार्

अग् सूर्य-प्रकारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव कर्नावतारो वे ॥

तसि कुह् सोरुय् आदिकार्

सादि युस् ओकारो वे ।

सोहम् ज्ञानि सुय् सार्

ब्रम् मानि संसारो वे ।

* वे शब्दो ऽत्र पादपूरणार्थः ॥

हे-चन्द्रबुध आशया तवेव स्वप्रकाशात्मकानि-वसनानि वसिष्यते

कुत्र-नाम निमङ्गयति० ॥

कृष्णाख्यग्रन्यकृतः आनन्दात्मासृतं मुखपूरं मुखपूरम्

हे-निष्कल स्वकीयेन यन्त्रेण (अनुरागापेक्षया तद्वानेन च) पायय ।

(यथा) निर्मलीभूतायाः बुद्धेः प्रकृतेः मालिन्यं मार्क्ष्यति

कुत्र-नाम निमङ्गयति० ॥ १५७५ ॥ ६२ ॥

पुनरपि खेष्टप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ६३ ॥

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५७६ ॥

मर्वाय्येव पापानि अस्माकं हर

हे-बालमूर्ते महाकाल-संहारिन् नाम ।

नाम अस्ति-ते गङ्गाधर-इति

पाययास्मान् असृतधाराः नाम ।

रूपं अस्ति-ते लिङ्गाकृतिमत्

अङ्गानि सूर्यसमानदीप्तीनि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

तस्यैव अस्ति सर्वमेव आधिपत्यम्

सात्प्रति यः ओंकारं (प्राणाभ्यासात्मयोगेन) दास ।

सो-ऽहमिति-मन्त्रं ज्ञास्यति स-एव सारात्मकम्

भ्रान्तिमात्रमेव मंथते संसारं नाम ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

अनुग्रहकिञ् अवार

निम च्यानि दरवारो वे ।

पाफ् षञ् व्यन् व्यन् चार्

सूत्य् दर्म-व्यचारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

साम-वीदस् म्य व्यप्तार्

दिम् प्रौम-सेतारो वे ।

वानिथ म्याञ्ज कन् दार्

हा वस्मादारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥ १५८० ॥

देव् आमति किह् लाचार

कर्तव्यं व्यञ् चारो वे ।

सूत्य् सूत्य् ह्यथ् च्च कमार

तारक-दैत्य मारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

कृष्णस् तफ् ङ्गफ् यार्

व्वडनस् कुह् तयारो वे ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

अनुग्रहस्य (त्वदनुग्रहपूर्वकत्वनिर्दिष्टमार्गं) राशीन्

नयिष्यामि त्वदीयायां पदसंमति नाम ।

पापकर्म पूण्यकर्म भिन्नं भिन्नं विचिन्

सह-कृत्वा विचारात्मधर्म नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

सामवेदं (तद्वीत्यनुसारभवत्कीर्तिगानसामर्थ्यं) मयि विस्तारय

(तदर्थं) देहि-मे रागात्मिकां-त्रीणां नाम ।

(तत्पदानानन्तरं) वाय्याः मदीयायाः कर्णौ निधेहि

अङ्ग (हन्त) भस्मपरिमलिताङ्ग नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५८० ॥

देवाः समागताः (संपन्नाः) सन्ति निरुपायाः (उद्वेगातिशयम्)

कुरु-नाम-तेषां अतःपरं रत्नोपायं नाम ।

सह सहायं धृत्वा त्वं कार्तिकेयम्*

तारकाख्यदैत्यं जहि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वकीयालापः) कृष्णाख्यस्य तपः जपं (च) अकृतमेव-

कृतमिव संकलय

(यतोऽसौ) मज्जने (जन्ममरणादिषु) अस्ति सद्गद्ग-एव नाम ।

* तन्मारणाय नियतं कार्तिकेयकुमारमुत्पादयेति भावः ॥

मोर् रोज्यम् न ल्वक्यार्

कर्तस् व्वञ् चारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥ ८३ ॥

94. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

न्यथ् च्याञ् पूजा शिव शंकर कर

बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ १५८३ ॥

च्यानि अनुग्रह-रस्तु कति उद्दर दर

व्वळ् तश्चा छम् पत ख्यथ् च्यथ् ।

सच्च च्याञ् राथ् दह् हे दिगम्बर वर

बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥

स्यकि-आठ् कुम् दया-सागर गर

कृल् कुम् वासान् फल् आस् ज्यथ् ।

वेश-ह्तु यिथु न नागनाथ अमर मर

बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ १५८५ ॥

कास्तम् अमर अजर जर कर

बास्तम् प्रत्यस् सूर्य-हिहु न्यथ् ।

जाञ्-गाश् कर्तम् चन्द्रशेखर खर

बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥

च्यानि नाव सूतिन् पाफ् हरिहर हर

पान कुख् पालना त संहार थ्यथ् ।

स्थिरतरं स्याद्यति-तस्य न बाल्यं (कौमारयौवनाद्यवस्थानम्)

कुरु-नाम-तस्य अधुना उपायं नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ ६३ ॥

पुनरपि श्रीशिवं स्तौति ॥ ६४ ॥

नित्यं तव पूजां हे-शिव शङ्कर कुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग स्थापयिष्यामि तवैव व्रतम् ॥ १५८३ ॥

त्वदीयेन अनुग्रहेण-विना कुत्र-नाम हे-संसारादुद्धारक स्थिरीभविष्यामि

बुभुक्षा पिपासा अस्ति-मे अनुलगा जग्ध्वा पीत्वा ।

आशया तवैव रात्रीः दिव नि (च) हे दिगम्बर पूरयेयम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

सैकतिला-भूः अस्ति-मे हे-दयासागर गृहम्

जलरूपं अस्ति-मे भासमानं फलं* आगतां-ऽहं (यतः) जन्मनां ।

पिपासाबाधितः (एव) यथा न हे-नागनाथस्वरूप अमर मरिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥ १५८५ ॥

अपनय-नाम-मे हे-अमर अजर निःशेषतया (ज्वरादिकं च)

भासमानां-भव-नाम प्रत्यक्षं सूर्यवत् नित्यम् ।

ज्ञानात्मप्रकाशं कुरु-नाम-मम हे-चन्द्रशेखर समुद्रतम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

त्वदीयेन नाम्ना कारणेन (त्वत्स्मरणेन) पापं हे-हरिहरात्मन् अपाकुर्याम्

स्वयं असि पालनात्मा संहारात्मा च स्थित्यात्मा (तद्भृतरिति) ।

* भान्यात्मसंसारः सत्यतया नृगतव्यावद्भासने ॥

† सिकता जन्मिनस्वयमेव स्वभावः यद्विनाईत्वं शक्यति ॥

बक्ति वाव च्यानि मन् वागम्बर वर

बस्मादर दर चोनुय् व्रथ् ॥

प्रीम अग्रु कुम् वसान् च्यानि बज्जर ज्यर

ज्ञन् छम् नेचन् मञ्जु-वाग् व्यथ् ।

बक्ति-श्रूस् च्यानिष् हे परात्पर पर

बस्मादर दर चोनुय् व्रथ् ॥

पूरि पश्चिम दक्षिण व्वत्तर तर

मोह-स्यन्दि व्यचारच नावि-कथ् ।

कृष्णस् गकृत केशव बव-सर सर

बस्मादर दर चोनुय् व्रथ् ॥ ८४ ॥

95. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO SIVA.

होश् दिम् लगयो पंपोश्-पादन्

हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ १५८० ॥

योगियन्-हन्दि योग प्रानियन्-हन्दि प्रान

ज्ञानियन्-हन्दि हा ज्ञानो ।

च्यानि प्रसाद सूत्य् स्यद् किच् तफ् सादन्

हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

अच्यत च्यानि-सूत्य् च्यत्तुकुय् चेतुनु

न-त गक्कि भेतुनु क्रञ्जल्यन् पोञ्जु ।

प्रीम-जल् कुय् वुज्ञान् वाव-नागरादन्

हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

भक्तिविधानेन भावनया (च) तव मनः हे-वागम्बर पूर्णैकुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

प्रमूर्च्छं अश्रु अस्ति-मे निःपतत् तवैव साहात्म्येन प्रवाहवत्

इव अस्ति-मे नेत्रयोः मध्यभागे वितस्तानदी ।

भक्तिपूर्णश्लोकान् तवैव हे परात्पर पठिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

पूर्वस्मात् पश्चिमात् इति खतः उत्तरतः निस्तरयम्

मोहात्मसिन्धुनद्याः विचारात्मिकायां नौकायामेव ।

(तदर्थं) कृष्णाख्यस्य (मे) संपदास्व-नाम हे-केशव भव-सरसि-अस्मिन्
परीक्षितः

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥ ६४ ॥

पुनरपि खेष्टप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ६५ ॥

चेतनां देहि-मे उपहारीभद्रयं-तव पद्मसदृशपादयोः

हन्त साधूनामपि साधो हन्त ॥ १५९० ॥

हे-योगिनामपि योगरूप प्राणिनामपि प्राणरूप

ज्ञानिनामपि हन्त ज्ञानरूप ।

त्वदीयेन प्रसादेन कारणेन सिद्धाः सन्ति तपः साधयन्तः

हन्त साधूनामपि ॥

चित्तग्रहितं तवैव हेतुना (प्रसादेन) चित्तस्यापि चेतनत्वं (अस्ति)

अन्यथा संपत्प्राप्तिं मानामिव काण्डोलेषु जलस्य ।

प्रमातिशयात्मकं-जलं अस्ति-ते उद्वृक्तं भक्त्यात्माखातेषु

हन्त साधूनामपि ॥

ब्रह्म-जन्मस् यिष् कुस् न ब्रह्म-स्मरत्तु
 बुक् म म्याञ्ज राक्षस-प्रहृत्तु कुन् ।
 चानि स्तुत्य बक्य् च्याञ्ज कर्ह् प्रह्लादन
 हा सादन्-हृन्दि सादो हो ॥
 पूरन-घरश छम् च्याञ्जय लादन्
 प्रनव-पान् वन्दहाय् पादन् च्चन् ।
 नाद-व्यन्द कन् थाव् सान्यन् नादन्
 हा सादन्-हृन्दि सादो हो ॥
 व्यचार-नेत्रन् ज्ञाञ्ज-गाश् अन् छिह् अग्नि
 हर हरम्बख च्यय् दिमहाय् वनि ।
 निष्कल-मन निष्काम रामरादन्
 हा सादन्-हृन्दि सादो हो ॥ १५८५ ॥
 अनुग्रह् च्योनु गक्कि आसुनु सादन्
 क्याह् कुह् पापन् कमन् ज्यादन् षट् ।
 दय् कुख् त च्य कर् सान्यन् अपरादन्
 हा सादन्-हृन्दि सादो हो ॥
 कृष्ण् अय् च्याञ्ज कपटञ्ज-तल नेरिहे
 अद कति पैरिहे ज्याम नवि नवि ।
 पुश कति ष्ययिहेस् होञ्जन् त रादन्
 हा सादन्-हृन्दि सादो हो ॥
 कृपि मञ्ज् अय् तस् कृच्यराह वनिहे
 अद कति वनिहे जेच्छर् यतु ।

ब्राह्मणजातिजन्मनि आगत्य अस्मि न ब्रह्मस्मृतौ

इत्तस्व मा मदीयां राक्षसप्रकृतिं प्रति ।

त्वदीयेन कारणेन (प्रसादेन) भक्तिः त्वदीया कृता प्रह्लादेन

हन्त साधूनामपि० ॥

हे-पूर्णपुरुषात्मन् अस्ति-मयि तवैव अनुकम्पा

हे-प्रणव स्वात्मानं उपहारीकुर्याम-ते पादेषु (वेदात्मकेषु) चतुर्षु ।

हे-नादबिन्दात्मन् कर्णौ विधेहि आस्माकीनेषु कर्मणाक्रन्देषु

हन्त साधूनामपि० ॥

विचारात्मनेत्रयोः ज्ञानात्मप्रकाशं समानय स्मो (यतः) अस्याः (त्वयम्)

हे-हर हरमुखारख्यगिरिक्षेत्रे तवैव अदास्याम-ते अन्वेषणानि ।

निरपेक्षेण-मनसा हे-निष्काम रामरादन्-नाम्नि-क्षेत्रे

हन्त साधूनामपि० ॥ १५९५ ॥

अनुग्रहः त्वदीयः भवितव्यः साधूनाम्

किं-नाम अस्ति पापानां अल्पानां बहूनां (वा) (विचारणां)

प्रति* ।

ईश्वरः असि नाशं च विधेहि अस्माकं अपराधानाम्

हन्त साधूनामपि० ॥

(अन्यकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्यः चेत् तव (वस्त्रादि) भिदात्मपरी-

क्षातः निरगमिष्यत्

तदा कुत्र-नाम अवसिष्यत् वसनानि नूतानि नूतानि ।

(पुनश्च) अपर्याप्तं कुत्र-नाम आपतिष्यत्तस्य वस्त्रपार्श्वभागेषु वस्त्रदैर्घ्य-

भागेषु च

हन्त साधूनामपि० ॥

अप्रत्यक्षभाषणात्मक (सानसत्रयवहारस्य) मर्ध्यं यदि तस्य संग्रहान्मकता

(उपायान्तरं) समभविष्यत्

तदा कुत्र-नाम अकथयिष्यत् दैर्घ्यं इयत् ।

* दयालवः सन्तः पापानूनाधिक्यं न विचारयन्ति । ममानामेव मतेषु
दयाभाविविष्कर्वन्ति ॥

याद् अयं रोजहम् बुञ्ज कुम् आदन्
हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ ८५ ॥

96 IMPOSSIBILITY OF DESCRIBING ŚIVA.

निरञ्जनं वातिथयं ष्वं शूञ्ज-थानम् ।

निशानाह कुम् वनयं तस् वे-निशानम् ॥ १५८८ ॥ ८६ ॥

97. PRAISE OF ŚIVA ON HIS DEPARTURE FOR THE FOREST.

रूप-रक्षि कुम् ज्ञानि कर्मि-मन नयि गोख् ।

दय गोख् शूञ्ज-शयं ह्ययं विज्ञान् ॥ १६०० ॥

साद-सत्संगकिं निर्नय-पय गोख् ।

चित्तेन्द्रिय गोख् लय-स्थान् ॥

साद नाद-ब्यन्द वांनिय-हन्दि वन गोख् ।

निष्कल मन गोख् निरविमान् ॥

आनन्दं वृगुनि आनन्दगन गोख् ।

निरञ्जन गोख् षठ् शूञ्ज-थान् ॥

अद्वैत अच्यत अन्तर्दान् गोख् ।

सूत्यं ज्ञान गोख् ज्ञान्-हन्दि ज्ञान् ॥

केवल पनन्यन् निश्च वेगान गोख् ।

शिवनाथ पान गोख् शक्ति-सान् ॥ १६०५ ॥ ८७ ॥

98. THE AUTHOR AND MENĀ PROCLAIM DEVOTION ON ŚIVA'S DEPARTURE.

लत लायिथ संसारम्

पत-लारस् लतिथ ॥ १६०६ ॥

स्मृतिगतः चेत् तिष्ठिथास्तस्य अधुनापि अस्ति-तस्य अवकाशः (कथन-
निवृत्तिः)

हन्त साधूनामपि० ॥ ९५ ॥

ग्रन्थकृदक्तिः ॥ ९६ ॥

निरञ्जनः प्राणैव समापतितः (द्रुतमेव प्रापत्) गृहादिनिर्मितिरहिते
(ज्योतिः स्वरूपात्म) प्रदेशे

लक्षणादिकं कः वक्ष्यामि (वक्तुं शक्नुयां) तस्य निर्लक्षणस्य ॥

१५९९ ॥ ९६ ॥

याचामनु स्तुतिप्रस्तावना ॥ ९७ ॥

हे-रुपरहित कः जानाति कया-स्वित् अधित्यकया गतस्त्वम् ।

हे-ईश्वर गतस्त्वं शून्यप्रदेशे (परमचिदाकाशे) संगृह्य (स्वशक्त्या-
त्मकं) विज्ञानम् ॥ १६०० ॥

साधुसत्सङ्गस्य हे-निर्णयस्य-अभिज्ञान गतश्च-त्वम् ।

जितेन्द्रिय गतस्त्वं (सत्तामात्रात्मकं) लयस्थानम् ॥

हे-साधो नादबिन्दात्मन् वाण्यात्मकेन वनमार्गण गतस्त्वम् ।

निष्कलेन मनसा (सह) गतस्त्वं निरभिमानपदम् ॥

स्वानन्दं भोक्तुं हे-आनन्दघन गतस्त्वम् ।

हे-निरञ्जन गतस्त्वं शून्यस्थानादप्युपरिस्थानं (चिदाकाल-
लयस्थानम्) ॥

हे-अद्वैतस्वरूप अन्तःकरणाद्यतीत अन्तर्धानं गतस्त्वम् ।

सह-धृत्वा हे-ज्ञान गतस्त्वं ज्ञप्तेरपि ज्ञानरूपम् ॥

हे-केवलात्मन् स्वकीयानां समीपतः पररूपः संपन्नस्त्वम् ।

हे-शिवनाथ स्वयं गतस्त्वं स्वशक्त्या-सह ॥ १६०५ ॥ ९७ ॥

श्रीशिवस्य दूरगतिमधिगत्य तदनुरागातिशयं स्ववैराग्य-

पुरःसरं प्रस्तौति ग्रन्थकृत् मेना च ॥ ९८ ॥

ललाघातान् प्रक्षिप्य (तिरस्कृत्य) संसारे

अनुधाविष्यामि-तं हे-नायिके ॥ १६०६ ॥

हंस-नादकिस् ज्ञानवारस्
नालि ज्याम क्विस् क्वितिय ।

बुफि तार्यम् हसद्वारस्

पत-लारस् लतिय ॥

सूर कर्त्तुमि अंदकारस्
युस् वरु सूरमतिथ ।

व्वति दारनाय दान् दारस्

पत-लारस् लतिय ॥

अथ तीज-रूप् आकारस्

फेर व्रूठि तय् पतिय ।

पाँपुर् ज्ञन् गत-मारस्

पत लारस् लतिय ॥

लोल फवकिस् अंवारस्

र्यह् म्य दिचु सूरमतिथ ।

सुह कुम् व्वत्र कति प्रारस्

पत-लारस् लतिय ॥ १६१० ॥

आरवल् मञ्जु लोल-नारस्

दंजु-मचु क्वह् प्रीम सुतिय ।

ग्रहज्यारस् क्वह् मञ्जु आरस्

पत-लारस् लतिय ॥

न्यथ लग्हा मञ्जुचारस्

मथ् वामनाव् मतिथ ।

(यस्य) हंसनादान्मनः विहङ्गस्य*

वसितानि वस्त्राणि सन्ति शुक्तानि ।

उड्डयनं तारयिष्यति-मे (उड्डीय लङ्घयिष्यति) हंसद्वाराख्यगिरिम्

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

भस्म कृतं (संपादितं) तेन (तदीयस्य) मोहात्मान्यकारस्य

यः वृतः भस्मप्रमत्तेन-तेन ।

(तदर्थं) अहमपि धारणया ध्यानं धारयंयं-तस्य

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

अमुष्य तेजोरूपस्य आकारस्य

संचरेयं पुरस्तात् अपि पश्चात् ।

पतङ्गः इव स्वात्मसमर्पणं (स्वात्मार्षणगतिम्) कुर्यामस्याहं

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

आतरु ह्यत्मनः क्विनुनः कूटस्य

अग्निशिखा मदीयस्य इत्ता (उद्गाविता) भस्मपरिमलमत्तेनानेन ।

(परन्तु) आर्द्रत्वं (प्रतिबन्धान्मसकं) (पिनुनः) अस्ति-मे अतः-परं कुत्र-
नाम प्रतीक्षिष्ये

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ १६१० ॥

पौतवर्णपुष्पविशेषः (इव) मध्ये अनुरागात्मज्वलने

इग्धीभूता अस्ति प्रिय्या हेतुना ।

शीतलप्रायस्य अस्ति मध्यं नदीरूपाटव्याः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

नित्यं लग्ना-भवयं-नाम सद्विचारं

(येन) सत्यात्मत्वं भासमान-कुम् हे-सति (परमशक्तं) ।

खर् फिरम् च्य मेतारम्
पत-लारम् लतिय ॥

वन्दुन् कुम् पान् यारम्
अन्दुन् कुम् इतिय ।

चन्दुन् गोम् देवदारम्
पत-लारम् लतिय ॥

यज्ञ् व्वक् स्वन्दर्य-नारम्
इति आसिथ् कुह् ततिय ।

वनवनस्य कन् दारम्
पत-लारम् लतिय ॥

काल मारि मारि व्वकचारम्
करि म्य पोन्न फ्रतिय ।

शेरि लागम् जटदारम्
पत-लारम् लतिय ॥ १६१५ ॥

कृष्णान् दपत् बाल-यारम्
करिहेस् नालमतिय ।

मेलि श्रस्त्र् त संगि-फारम्
पत-लारम् लतिय ॥ ६८ ॥

99. WHAT MĒNĀ AND THE PEOPLE SAID TO EACH OTHER WHEN ŚIVA DEPARTED.

हर हरम्बख-वन् गोम्* ह्यथ उमाय ।

च्यथ आनन्द-गन् गोम् ह्यथ मायाय ॥ १६१७

* अस्मिन् खण्डे "हर हरम्बख-वन् गोम्" इति प्रतिपदान्नामधेयभागेष्वनुषङ्गः ॥

स्मृतिरूपं-नादं प्रवर्तय-मे चित्तात्मिकायां वल्लकाम्

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

उपहर्तव्यः अस्ति-मे स्वात्मा स्वात्मरूपाय

(किंतु) समाप्रयं अस्ति-मे इहैव ।

चन्दनं संपन्नं-मे देवदारुदारुणः*

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

उच्चैर्गीतिध्वनिः समुद्रतः स्वन्दरिनार्-नाम्नि-प्रसिद्धे-वनदेवतास्थाने

इहैव भूत्वा अस्ति (सः) तत्रैव ।

(तद्विषयकस्य) कीर्तिगानस्य-कृते कर्णो निधास्यामि

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

भ्रम्यासंचारान् दत्त्वा दत्त्वा बाल्यावस्थायाम्

कृताः मया पुष्पाणां काण्डोलपूरं-निचयाः ।

(तानि) शिरसि संयोजयेयं-तस्य जटामुकुटधारिणः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ १६१५ ॥

कृष्णस्य (संबन्धि विज्ञापनादि) कथय-नाम बालसख्ये

(यथा) कुर्यात्-नाम-तस्य आलिङ्गनानि ।

(येन हेतुना) संगतं-भविष्यति शस्त्रं (इव) च (परस्परं) स्पर्शमणिः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ ६८ ॥

लोकोक्तिर्मेनया सह निर्याणकाले शिवयोः ॥ ६६ ॥

महादेवः हरमुखाख्यं-वनं गतो-मम गृहीत्वा उमाम् ।

चित्तं-इव आनन्दघनीभूतं गतं-मम गृहीत्वा मायाम् ॥ १६१७ ॥

* देवार्चने चन्दनार्थं देवादारुं निवेद्यते । तच्च क्रमशो क्षैण्यमाप्य यथा लीनं भवति तथा मच्छरीरमपि भवन्निति बोध्यम् ॥

राम रामरादन् गोम् ह्यथ् सीताय ।

नर-नारायण् गोम् तपच्च ज्याय ॥

अग्निस्य कति छन् गोम् तस्य माय ।

वन क्याह् वर्तन् गोम् अथ् शूत्र-शाय ॥

अन्दकार् अर्पन् गोम् अहन्ताय ।

निर्वन् दिथ् त ग्वन् गोम् व्वपासनाय ॥ १६२० ॥

मिलनाविथ् दन् गोम् दिथ् निष्ठाय ।

दृष्टि-तल सज्जन् गोम् मज्ज दारनाय ॥

खफल प्रदख्यन् गोम् गरि याम् द्राय ।

विश्वरूप हन्-हन् गोम् कुत्र चाय ॥

दृष्टि-तल त्रिबुवन् गोम् मज्ज तुर्याय ।

दृष्टास् पत मन् गोम् व्वज्ज राधाय ॥ १६२१ ॥

100. LAMENTATION OF MENĀ ON ŚIVA'S DEPARTURE.

च्यथ् विन् कहि द्यन् ह्यक गुकराविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६२४ ॥

अज्ञान्य कुम् वथ् रावराविथ्

कोचन् मज्ज फिरनाविथ् म्य ।

ज्वफेरस् कृतम् व्वज्ज वथ् हाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६२५ ॥

अनु कुस् त पकनस् हत-व्वज्ज वत छम्

पत छम् लारान् मन-कामना ।

श्रीरामः रामरादनाख्योपत्यकाक्षत्रप्रदेशं गतो-मे वृद्धीत्वा सीतासु ।

नर-नारायणः गतो-मे तपसः स्थाने (बदरिकाश्रमे) ॥

अश्रुणश्च कुत्र-नाम क्लेदः संपन्नो-मे तस्यैव प्रीत्या ।

कथयिष्यामि किं वृत्तं संपन्नं-मे अस्य शून्य-स्थानस्य ॥

अन्धकारमिव समर्पितं संपन्नं-मे अहन्तायाः ।

निर्गुणतां दत्त्वा गुणः च गतो-मे उपासनायाः ॥ १६२० ॥

संगमय्य द्वौ गतो-मे दत्त्वा निष्ठाम् ।

दृष्टित-एव सज्जनः गतो-मे मध्यं धारणायाः ॥

समुत्पन्नसत्फलं प्रदक्षिणं संपन्नं-मे एहात् यावत् निर्गताहम् ।

जगद्रूपत्वं प्रत्यंशे संपन्नं-मे एकस्याः अवस्थायाः ॥

दृष्टित-एव त्रिभुवनं गतं-मे मध्ये तुरीयायाः ।

कृषास्य (विष्णोः ग्रन्थकर्तुश्च) पश्चात् मनः गतं-मे बुद्ध्यात्मिकायाः
राधिकायाः ॥ १६१ ॥

मेनाया उक्ति ॥ १०० ॥

त्वामेव विना केन-प्रकारेण दिनानि शक्रुयां व्यत्येतुम्

कं गतस्त्वं परित्यज्य हे-कल्याणप्रभव ॥ १६२४ ॥

अज्ञानमेव अस्ति-सम सत्यमार्गं विनाश्या (विस्मार्थं)

अल्पानां-मार्गविशेषाणां मध्ये परिभ्राम्य मां (स्थितम्) ।

चतुष्पथे निपातय(निदर्शय)-नाम-मे अधुना मार्गं प्रदर्शय

कं गतस्त्वं ० ॥ १६२५ ॥

अन्धः अस्मि तु गमनाय शतशः मार्गाः सन्ति-मे

पश्चात् अस्ति-मे धावन्ती मनसो-वासना ।

शूच्या गकुनु म्य च्य पथर् पाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

दया च्याञ्ज् आय् अज्-ताञ्ज् थ्यकान्

यथ् मङ्गिलस् लूख् पकान्-गैय् ।

कंबस् प्थठ् कुख् म्य चलान् साविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

जय-संस्ति च्यथ् अथि ओसु दय-लोनुय्

बुज्जिथ् जोनुय् न च्योनु महिमा ।

सत्य-देव कति जोनुख् पर्जनविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

कौरि-मङ्ग खार् न्योनु व्वडुमतु पानय्

भगवान् दयावानय् कुख् ।

यिथु न इथ् नावस् गक्य् मन्दकाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

कायाथ काठिस्-प्यठ् कुस् व्वह् खसिथ्

रोजुनु त वसिथ् प्यनु कुम् कूठ् ।

दर्मस् ब्राह्मनस् निम् स्वकलाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६३० ॥

कुम् वोतुमतु नख् शम्शेरि दँदर्थ

शंगिथ् कुम् मुह न्यँदर्थ मङ्ग ।

च्याञ्ज् जेरि रस्तु कुम् ह्यक्यम् बुज्जनाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

शोभते-तव-किं गमनं मां ते भूमौ निपात्य

कं गतस्त्वं ॥

श्यां (दयालुतां) त्वदीयां आगता-वयं अद्या-पर्यन्तं विकृत्यमानाः

यस्मिन् प्रयाणके जनाः अगच्छन् ।

अवदस्य पृष्ठे अस्मि मां चलन् संवेश्य

कं गतस्त्वं ॥

हे-जयनशील तवैव हस्तं (आयत्तं) आसीत् (नः) कर्मभाग्यम्

श्रुत्वा ज्ञातं न (श्रोतुं न शक्ता वयं) तव माहात्म्यम् ।

हे सत्यस्वरूपदेव कुत्र-नाम अभिज्ञातस्त्वं उपलक्षितुम्

कं गतस्त्वं ॥

कूपमध्यात् उद्गारय मदीयं ब्रुडितं आत्मानम्

हे-भगवन् महादयालुः अस्मि-त्वं (यतः) ।

यथा न इदं नामधेयं गच्छेयं हेपयित्वा

कं गतस्त्वं ॥

कायात्मनि शूलपृष्ठे अस्मि अहं आरुह्य (आरुढः)

आस्थानं च निपात्य पतनं (च) अस्ति-मे कष्टम् ।

धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) ब्राह्मणं नय-मां उन्मोच्य

कं गतस्त्वं ॥ १६३० ॥

अस्मि-अहं संप्राप्तः समीपं असेः धारायाः

सुप्तः अस्मि मोहार्तात्मिकायाः निद्रायाः मध्ये ।

त्वदीयया प्रेरणया विना कः शक्नुयान्मां उद्बोधितुम्

कं गतस्त्वं ॥

रुशिय् म्य च्लुहम् डीशिय् बावय्
 न्यथननिसय् त्रौठ वावय् कुम् ।
 स्यदच-हन्दु ज्यामाह् थवुम् पैराविय्
 कस् गोख् त्रिविय् हे-शंभो ॥
 नफचञ्ज् बाँवरू छ्यम् तंबलाविय्
 दय-नाव् च्योनु मशराविय् म्य ।
 कस् ह्यक पनुनु दथु हाल् बाविय्
 कस् गोख् त्रिविय् हे-शंभो ॥
 रनु कुस् प्योमतु मञ्जु मैदानस्
 आशावानस् म यूतु प्रारनाव् ।
 अहा दिहम् ना अनिय् मननाविय्
 कस् गोख् त्रिविय् हे-शंभो ॥
 कृष्णस् च्यु यूतु दीन् गञ्जराविय्
 मो कुन् त्रिविय् लुकन् ताञ्ज् ।
 विष्णवर्पन् निन् स्वस् प्रावनाविय्
 कस् गोख् त्रिविय् हे-शंभो ॥ १६२५ ॥ १०० ॥

101. PRAISE OF AND PRAYER TO HARI-HARA.

कृपा कर्तम् हरिः-हरय्
 ब्रह् कथाह् करय् ज़ोर ॥ १६२६ ॥
 लूसिय् प्योमतु कुस् बुज्यरय्
 खतुमतु कम् वेडु बोह् ।

सधित्वा मां चलितस्त्वं-मां दृष्ट्वा भावेन

नगुप्रायस्यैव (मम) पुरस्तात् वायुः अस्ति-मे (मुखवायुर्गन्तुं
निरुणद्धि) ।

सिद्ध्यात्मकं वसनं निधेहि-मयि आभूष्य

कं गतस्त्वं ० ॥

उदरपूर्तीच्छात्मा संभ्रमः अस्ति-मे चञ्चलीकृत्य

ईश्वर-नाम त्वदीयं विस्मयं माम् ।

कस्मै शक्त्यां स्वकीयं ईदृक् वृत्तं प्रकटीकर्तुं (अभिप्रायेण)

कं गतस्त्वं ० ॥

कुकरः अस्मि पतितः मध्ये दीर्घस्थलप्रायदेशस्य

धृताशं मा इयत् प्रतीक्ष्य (माम्) ।

(तदर्थं) भ्रष्टां दास्यसि-मे स्वित् (या) आनयिष्यति-त्वां सान्त्वयित्वा

कं गतस्त्वं ० ॥

(अन्यकर्तुः स्वनिवेदनं) कृष्णाख्यं (मां) त्वमेव इयन्तं दीनं संकलय

मा-नाम प्रक्षिप परित्यज्य लोकानां आयत्ततायाम् ।

ईश्वरार्थं नय-तं (मां) सुखं प्रापय्य (अनुभाव्य)

कं गतस्त्वं ० ॥ १६३५ ॥ १०० ॥

पुनरेकत्वेन वर्त्तमानौ हरिहरौ समुपलक्ष्य

स्वप्रार्थनपूर्वकं स्तौति ॥ १०१ ॥

कृपां कुह-नाम-मयि हे-हर्यभिन्नहर

(तत्र) अहं किं-नाम करिष्यामि हठम्* ॥ १६३६ ॥

आन्त्वा निपतितः अस्मि स्याविरेण

आरूढः अस्ति-मयि महान् भारः ।

* सर्वथा असमर्थस्वत्कृपायोग्योऽस्मीति भावः ।

इत् पञ्चालम् कथय-पाठि तरय

व्वह् कथाह् करय् ज़ोर ॥

आर कुह् वज्ञान् व्वगनि दरय

वार कुह् करान् शोर ।

कूप कुह् करान् समन्दरय

व्वह् कथाह् करय् ज़ोर ॥

वनि वनि यच्च गोस् कुचु अन्दरय

ननन् जन् कुस् चोर ।

कूपि-हन्दु खख् दिम् योगेश्वरय

व्वह् कथाह् करय् ज़ोर ॥

पख छम् जर्धमच कुम् जरजरय

बन्योमंतु कुस् मोर् । ॥ ४४० ॥

ह्युनु कुस् खरन्-हन्दि आर्चरय

व्वह् कथाह् करय् ज़ोर ॥ १६४० ॥

सम्बख् रोज्तम् श्याम-खन्दरय

प्रवाथ् हिवु चपोर् ।

पंपोशस् यिथु न इह् लगि दरय

व्वह् कथाह् करय् ज़ोर ॥

आवास च्यानि-सृत्य गार्मति किह् खरय

अन्तःकरन् चोर ।

म्य वास् प्रकाश-रूप् ईश्वरय

व्वह् कथाह् करय् ज़ोर ॥

ईदृशस्य (ससारात्मनः) पञ्चालगिरेः केन-प्रकारेण निस्तीर्ण-भवेयम्

अहं किं-नाम० ॥

(ईदृशावस्थायां) गिरिसरित् अस्ति प्रवाहध्वनि-कुर्वन्ती उत्तानेन
मार्गगति-विशेषेण

सुष्ठु अस्ति कुर्वन्ती महाकोलाहलम् ।

मौनं अस्ति कुर्वन् (कुर्वन्ती वा) समुद्रः (समुद्रं प्राप्य वा)

अहं किं-नाम० ॥

उक्त्वा उक्त्वा अतिशयेन संपन्ना-ऽहं निःसारः अन्तरेव

ख्यातीभवन् इव अस्मि अतिमूढः ।

मौनविधानस्य सौख्यं देहि-मे हे-योगेश्वर

अहं किं-नाम० ।

पत्ताः (इन्द्रियोल्लासाः) सन्ति-मं स्वर्णोद्विद्धिताः (इव), अस्ति-मे
भीतिहतत्वम्

संभूतः अस्मि मयूरः ।

कुरूपः अस्मि पादसंबन्धिना अर्निहतत्वेन

अहं किं-नाम० ॥ १६४० ॥

प्रत्यक्षीभूतः तिष्ठ-नाम-मे हे-श्यामसुन्दर

प्रभातकालः इव परितः ।

पद्मपुष्पस्यैव यथा न दिवसः संयुक्तो-भवेत् निरोधे

अहं किं-नाम० ॥

आभासेन त्वदीयेन समागतानि सन्ति विकासस्वर्यम्

अन्तःकरणानि चत्वारि (मनोबुद्ध्यहंकारचित्तानि) ।

मम अनुभवगोचरो-भव-प्रत्यक्षं प्रकाशज्योतिः-स्वरूपः हे-ईश्वर

अहं किं-नाम० ॥

अ-ग्वन् वल्लगिथ् कुख् शंकरय्

शक्तिय च्याञ्ज कुस् लोह् ।

अगुनिस् दग्नाव् कुनिय् वरय्

व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥

त्वरगुं जन् म फिर् गर गरय्

इह् बाजिगार् ह्वा सोह् ।

दुबार म डाल् प्ठ खाल्-दरय्

व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥

अन्दर् चानिथ् ज्ञान गरय्

हावुम् चूर्युम् पोर् ।

तथ् मञ्जु ह्जिथ् आनन्द् वरय्

व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १६४५ ॥

कृष्णस् मुचराव् बावकि वरय्

कुनिय् वरय् तोह् ।

इथ् लर्य ह्यथ् च्यथ् बसि अमरय्

व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १०१ ॥

102. PRAISE OF AND PRAYER TO HARI-HARA.

सम्बख् यित् द्यान नित् म्योनु मन्

गुहिर्युञ्जु* बनि काचबोटाह् जन् ॥ १६४७ ॥

कय-सस्तु वय मग्रावि हन्-हन्

प्रावनावि रूफ् च्योनु सनातन् ।

* गुहिर्युञ्जु नाम कौटविशेषः कृष्णवर्णः सोऽस्ति यो गोमयेन गुल्लिकां विधाय
द्वपात्समुद्रं पूरयितुमिच्छतीत्याख्यायिका ॥

त्रीन्गुणान् अतीत्य अस्मि-वर्तमानः हे-कल्याणकर

शक्तिः तव अस्मि संलग्नः ।

(सूत्रमिव) एकगुणं-सांसारिकगुणकं द्विगुणं-कुरु-मां (मोक्षसौख्यगुणकं
कुरु) एकेनैव वेष्टुनेन (वरप्रदानेन)

अहं किं-नाम० ॥

शारिमात्रं (गोट) इव मा संचालय गेहे गेहे

अयं कृष्णकरणाशीलः अस्ति-किं वृष्टः ।

पुनर्वारं मा प्रक्षिप पृष्ठे प्रथमकल्यादिमगृहे (जनुरर्थे उदरे)

अहं किं-नाम० ॥

अन्तरेव प्रवेश्य ज्ञानात्मनि गृहे

प्रदर्शय चतुर्थीं पुरम्* ।

तस्य मध्ये स्थित्वा (स्थिरतया) परमानन्दं अधिगमिष्यामि

अहं किं-नाम० ॥ १६४५ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) उद्गाठय भक्तिरूपस्य द्वारस्य

एकेनैव आवर्तन (वरप्रदानेन) अर्गलम् ।

अस्मिन् सद्मनि सह-धृत्वा त्वामेव निवासं-करिष्यति हे-अमर

अहं किं-नाम० ॥ १०१ ॥

पुनरपि प्रार्थयति ॥ १०२ ॥

साम्मुख्यभावे आगच्छ-नाम स्वध्यानेन नय (वशीकुरु) मदीयं मनः

कौटविशेषः (भूमावप्यसमर्थगतिमान्) संपत्स्यति पुत्तिका (पत्ति-
विशेषः) (अतिशीघ्रगतिसमर्थः) इव ॥ १६४७ ॥

जयमेव-फलयन् भयं विस्मारयिष्यति अंशमंशम्

प्रापयिष्यति रूपं त्वदीयं सनातनात्मकम् ।

* अष्टापदचतुर्थकल्यां प्रापय । जापदादावस्थानयान्निष्कास्य तुरीयपदं प्रापय ॥

अथ व्वद् मन् प्रान् करनावि अर्पन्
 गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥
 अविश पनञ् म्याञ् राय् मञ्ज् गन्
 म्यानि म्बख पनञ् रोचि कर् वर्तन् ।

उन्मत्त-व्वद् म्याञ् होशस् अन्
 गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥
 क्खु त अद्दु रोज्या य्यलि दज्जि वन्
 र्यहि मञ्ज् क्खा चौजाह् वासन् ।

सूर्यस् निश आ गट ठहरन्
 गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥ १६५० ॥
 ननिसय् वल् वर-दिनुक् वदन्
 नगरन् कुह् ताले प्पठ् संगरन् ।

सौत रोज्या कुलु हरुमतु-पन्
 गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥
 अद क्काजि कुख् दय-गय् हावन्
 य्यलि नारदु कुय् बोज्जनावन् ।

तिथि म्वन खनरस् म्बकलावन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥
 दया आञ् पाफ् पञ्ज् आ गज्जरन्
 पय्-कालि प्पठ् आय् थकनावन् ।

कृष्णस् अथ् प्रश्नस् व्वत्तर् वन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥ १०२ ॥

चित्तं बुद्धिं मनः प्राणं (च) कागयिष्यति स्वसमर्पितम्

कौटविशेषः ० ॥

समावेशेन स्वकीयेन मदीयस्य अनुभवस्य मध्ये घनीभव

मदीयया द्वाग स्वकीयायां रुचौ कुरु प्रवृत्तिं (वर्तनम्) ।

उन्मत्तभूतां-बुद्धिं मदीयां स्मृतिं (समाधानं) आनय

कौटविशेषः ० ॥

शुष्कः च आर्द्रः अवशेष्यति-किं यदा इग्धं-भविष्यति वनम्

ज्वालायाः मध्ये अस्ति-किं वस्तुमात्रं भासमानम्* ।

सूर्यस्य समीपे अस्ति-किं तमिस्रं स्थिरीभवन्

कौटविशेषः ० ॥ १६५० ॥

नगस्य आच्छादय वरप्रदानात्मकं वसनम्

(यतः) नगानां (विरागिणां) अस्ति भाग्यं पृष्ठे पर्वतानाम् ।

वसन्तकाले स्यास्यति-किं वृत्तः जीर्णपतितपर्णः

कौटविशेषः ० ॥

तर्हि कुतः असि स्वैश्वर्यं प्रदर्शयन्

यदा-नाम नारदभिः अस्ति-त्वां आवयन् (विज्ञापितवानिति प्रसिद्धम्) ।

(येन) तादृशेन गुणेन (युक्तस्य) स्वर्णकारस्य मुक्तिं-कुर्वन्सि

कौटविशेषः ० ॥

दयालुता त्वदीया पापं पुण्यं (च) अस्ति-किं संकलयन्ती

(इत्यमेव) पूर्वतनकालात् प्रभृति आगताः (पुराविदः) स्नाद्य-
मानाः (प्रशंसन्तः) ।

कृष्णाख्यस्य (मम) अस्य प्रश्नस्य उत्तरं कथय

कौटविशेषः ० ॥ १०२ ॥

103. EXHORTATION BY THE AUTHOR TO ATTAIN SALVATION BY MEANS
OF YŌGA PRACTICES.

मतच्च वति पख् सथ् बूमिकाय ज्ञान्
 ब्रह्मरन्द्-गगनम् खम् साविदान् ।
 मिल्लविय् ज्ञान् च्यथ् चन्द्रम सूर्य्य प्रान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ४ ॥
 दशमोद्धार-किन्नि वार कड् अर्मान्
 सुषुम्ण-मार्गकि स्फार सान् ।
 बासनिय् वासना व्वपासना मान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ५ ॥
 ललीश्वरिय सोद्दु योगाह् ज्यान्
 दादशान्त मंडलम् वातनोवु प्रान् ।
 अनाहत-शब्द बुक्कु प्रनव् सनिदान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥
 शब्द-प्रकाश-दिप्य् आसुस् प्रजलान्
 खठ्कथ्-खत निर्मल्ल् बासान् ।
 निशकल् शशि-कलि अमृत्य् चवान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥
 पनुद्दश कलाय कल्पना गलान्
 शोडश-कला आचू म्वचान् ।
 पूर्न् अमावस्य ऊत-शेष् ज्ञन् रोज्ञान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

ग्रन्थकृत-उक्तिः ॥ १०३ ॥

सत्यस्य मार्गं संचरस्व सप्त भूमिकाः जानीहि*

ब्रह्मरन्ध्राख्ये-चिदाकाशे आरुह समाहितो-भूत्वा ।

संगमय्य जानीहि चित्तं चन्द्रमसं सूर्यं प्राणान्

(तादृशः) प्रापयिष्यति-त्वां योगः परमानन्दस्थानम् ॥ १६५४ ॥

दशमोद्धारक्रमेण सुषु निष्कासय अत्योत्सुकं (फलितोत्सुकफलो भव)

सुषुम्णाख्यनाडीमार्गस्य विस्तारंण (विकासने) सह ।

(यत्र) भासमाना-भवेत्तं वासना (तामैव) उपासनं मानय

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥ १६५५ ॥

ललौखरीनाम्ना-प्रसिद्धया (अपि) साधितः योगः शोभनः

द्वादशान्त-नाम्नि मण्डले (ब्रह्मरन्ध्रे) संप्रापितः प्राणः ।

अनाहतशब्देन (शब्दरूपो वा) समीक्षितः प्रणवः संनिधानः

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥

(हंसति) शब्दस्य-प्रकाशरूपा दीप्तिः आसीत्तस्याः प्रव्वलन्ती

स्फटिकरत्नादपि निर्मला भासमाना ।

निष्कलतया (निर्गलतया) शशिकलया (भालदेशस्थया योग-
प्रसिद्धया) असृतं पिबन्त्या

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥

पञ्चदशकलयाज्ञानेन कल्याणा (वासनात्मिका) नश्यन्ती (यस्याः)

षोडशी-कलात्मिका केवलं अवशिष्यती ।

पूर्णीभूय अमावस्यायां हुतशेषः इव तिष्ठन्ती

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥

* सप्तभूमिका नाम ज्ञानस्य प्रभेदाविचारणानुमानसामन्वापत्तिरसंमक्तिः
पदार्थभाविनी, तुर्यगाध्याः ॥

इङ्गय् गव् परमशख् च-देविय-हन्दु चान्
परम-दाम् अपूर्व परम-स्थान् ।

अपर् परापर् परपद् प्रदान्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

गय् गव् ज्ञान् तय् मुशख् गव् विज्ञान्
शब्द-प्रकाशस् कुह् च्यमकावान् ।

ननु वासनाव् कृष्णस् इयु निर्वाण्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १६६० ॥ १०३

104. THE WOMEN, AS GŌPIS, SING KRṢṢNA'S PRAISES.

कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य
न्यसफ् शबन् न्यन्दरि-हच्य ॥ १६६१ ॥

नचन् नचन् वनन् क्यह् वचन्
अन्दस् त मङ्गस् पानय् कुह् नचन् ।

श्यामस् क्कारान् अक्कि गय क्यच्य
कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥

तारा-मंडल् जन् आस शूबन्
मुनीश्वरन् मन् ओसु लूबन् ।

ज्ह् जज्ञ ह्यथ् चलु त अस्मि आस कच्य
कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥

तिम जज्ञ जन् आस सूर्य-चन्द्रम्
पानस् स्रूतिन् करुणख् संगम् ।

इदमेव संभवति परमशक्तः-श्रीदेवाः-परसंविदः (उत्पद्यमानं) ध्या-
परमस्थानं अपूर्वं (लोकातीतं) परमानन्द(ब्रह्मा)स्थानम् ।
अपरात्मकं परापरात्मकं परपदं प्रधानम्

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥

घृतं (तद्रूपं) अस्ति ज्ञानं पुनः गन्धः अस्ति विज्ञानम्

शब्द-प्रकाशावस्थां अस्ति प्रकाशयन् ।

(तदेव) प्रत्यक्षं प्रकाशय कृष्णाख्यग्रन्याकर्त्रे इन्द्रशं-एव निर्वाणम्

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

स्वस्मिन् गोपौलमारोष्य पुनः कृष्णमुपलक्ष्य

जन्यस्त्रियो गायन्ति ॥ १०४ ॥

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः वयं संपन्नाः उन्मत्ताः

अर्धकाले रात्रेः निद्रया-हताः ॥ १६६१ ॥

नर्तित्वा नर्तित्वा कथयन्त्यः स्मः वचनानि

अन्तभागात् मध्यभागे च स्वयमेव अस्ति नृत्यन् ।

मायन्तकाले अन्विष्यन्तीनां-तः अन्तिणीं संपन्नं शुक्रवर्णं (श्री
प्रतीक्षाश्रान्त्य

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः वयं संपन्नाः उन्मत्ताः ॥

तारकानां-मण्डलं इव आस-वयं शोभमानाः

(यद्दर्शनं) मुनीश्वराणां मनः आसीत् लोलुभम् ।

हे-एव गोप्यो सह-कृत्वा पलायितः तु वयं आस बह्व्यः

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥

ते-हे स्त्रियो इव आस्तां सूर्याचन्द्रमसौ

(यतः) स्वेन सह कृतस्तेन-तयोः संयोगः ।

पाताल् वळ् क्किन् आकाश् खच्य
 कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥
 तिहन्चन् कर्मन् कुह् जै-जै-कार्य्
 इथ् प्योख् नाज्ञन् खरीदार्य् ।
 नखस् ह्यचन् त ज्ञाज्ञन् ल्वच्य
 कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥ १६६५ ॥
 प्कितव् हन्-हन् वनि दिथ् चावव्
 कदम् तस्मि-सन्दि कुनि पर्जनावव् ।
 प्रथम हच्य् अह् मच् गामच्य
 कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥
 इय् दांज्ञराविथ् क्कारनि द्राय
 राधा-कृष्णस् ह्यथ् तिमं आय ।
 पूर्न् सांपज्ञ् अस्मिथ् कुच्य
 कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥
 इथ्य्-पाठिन् कृष्णस् म्बख् हाव्
 विष्णुर्पन् म्याज्ञ् व्यनचू कन् थाव् ।
 राधा बनिथ् मञ्जु-बाग् नच्य
 कृष्णस् क्कारान् अस्मि गय मच्य ॥ १०४ ॥

105. THE AUTHOR CALLS UPON HIS HEARERS TO WORSHIP KRṢṂA.

कृष्ण् कृख् मञ्जु हनि-हनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६६८ ॥

पाताललोकं अवतीर्णं किं-वा आकाशं आरूढं

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥

तत्संबन्धिनां मत्कर्मणां-भाग्यानां अस्ति जय-जय-कार-एव

(यामां) इंदृशः समापन्नस्तयोः ललितानां ग्राहकः-सः ।

स्मृतयोः (पृष्ठे) संगृहीतास्तेन पुनः ज्ञातास्तेन लक्ष्य-एव

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥ १६६५ ॥

समागच्छत प्रतिदेशांशं मार्गणानि इत्वा त्यज्यामः

पादचिह्नानि तस्य कुत्रापि उपलक्षिष्यामः ।

प्रेम्णा संव्याप्ताः स्मः उन्मत्ताः संपन्ना-वयम्

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥

इत्यमेव आध्याय अन्वेषणाय निर्गताः

राधाऽभिन्नकृष्णं गृहीत्वा ताः आगताः ।

परिपूर्णाः संपन्नास्ताः भूत्वापि निस्साराः

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥

इत्थं प्रकारेणैव कृष्णाख्यस्य (मम) मुखं प्रदर्शय

परमेश्वरार्थं मम विज्ञप्तौ कर्तौ निधेहि ।

राधास्वरूपः भूत्वा मध्यभागे नर्तिष्यामि

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥ १०४ ॥

पुनरपि कृष्णमुपलक्ष्य प्रार्थनस्तुतिः ॥ १०५ ॥

कृष्ण-एव अस्मि मध्ये (अन्तरात्मा) प्रत्यंशं (सर्वस्मिन्नगति) नाम

उपलक्ष्यो समागच्छ-नाम मनोरूपायाः कृष्णण्याः नाम ॥ १६६६ ॥

सोऽयं ब्रह्म-जन्मुकु माङ्गमुयोर्

पासाह् प्ययिथ् थिख् त न-त ह्वा म्य ङोर ।

व्यचार पुच्छ् च्य सूत्य् अनि लो-लो

वनि थित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७० ॥

योगकिस् वामस्-प्यठ् म्य खारनाव्

द्वह् तार मङ्ग रुदि म्य मो प्रारनाव् ।

म्वख् हाव् तन् लाग् तनि लो-लो

वनि थित मन रुक्मणि लो-लो ॥

राक्कि छिम् च्यथ् निष् वातनस् कूति

जोर निम लडिय् ह्यथ् पानस् सूत्य् ।

च्यथ् रस्तु न-त क्याह् म्य वनि लो-लो

वनि थित मन रुक्मणि लो-लो ॥

शरनागत-वत्सल् कुथ् नाव्

दर्मस् इथ् नावस् म मंदकाव् ।

वीर-दर्मीथ् च्योनु ननि लो-लो

वनि थित मन रुक्मणि लो-लो ॥

काम-कूद-लूब-मुङ्गनु शिष्पुपाल्

जेननि आव् म्य कस् वन हाल् ।

जोर निम् थिम् ओर-कनि लो-लो

वनि थित मन रुक्मणि लो-लो ॥

बक्त-वत्सल् कुख् बडु बल-वीर्

म्वकलाविथ् निम् कर्हम् गौर ।

प्रपयिष्यामि ब्राह्मणजन्मत्वमेव (ब्राह्मणं) मथवर्तिसंदेशहम्

माननेच्छा ममापतेच्चैतव आगमिष्यामि तु अन्यथा अस्ति-किं मम
सामर्थ्यम् ।

विचारस्य कृते त्वां सह आनयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १६१० ॥

योगात्मनि गृहोर्ध्वपुरपटले मां आरोपय

दिवसानां त्रितयमात्रं मध्ये अवशिष्टं सम मा प्रतीक्ष्य ।

मुखं प्रदर्शय तन्नं संगमय तत्त्वां नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

रक्तकाः (निरोधकाः) सन्ति-मे तवैव समीपे प्रापणार्थं कियन्तः (ब्रह्मवः)

आग्रहेण नय-मां हृतेन गृहीत्वा स्वैन सह ।

त्वामेव विना अन्यथा किं मम संपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

शरणागतवत्सल-इति अस्ति-तव नामधेयम्

धर्मार्थं ईदृशं नामधेयं मा लज्जय ।

वीरधर्म-एव (सामर्थ्यं) तव प्रकटीभविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

कामात्मा क्रोधात्मा लोभात्मा मोहात्मा शिशुपालराजः

जेतुं (स्वयंवरे) आगतः मां कस्मै निवेदयिष्यामि वृत्तम् ।

हठात्प्रसृज्य नय-मां आगच्छ-मां प्रत्यक्षप्रदेशात् नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

हे-भक्तवत्सल असि महान् बलिषुवीरः

उन्मोच्य नय-मां कृत-एतैर्मै निरोधः (समावरणम्) ।

आर्चर् म्योन् कुस् च्य वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७५ ॥
 अङ्कि लोसम् च्य बुद्धि बुद्धि यिम्
 दर्शन् दिम् त सूत्य पानस् निम् ।
 यिथु न ज्ञाह् अथ-वास् छनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 दान-ज्ञाम्बवन्तस् म्य काम् हान्
 वासनाय ज्ञाम्बवन्तीय सान् ।
 मन-मन् नित दाजि-कनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 म्यानि संसार-यशुकुय् माजू-मोलु
 त्फ्य् कर् जुवराव् म्वक्तुकु ब्योलु ।
 बक्ति-कुल्यनय् म्वक्त छनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 तन्-खख मन-खख वाव् प्रावनाव्
 खख-म्वख कृष्णस् कृष्ण-म्वख् हाव् ।
 अख् खाखियाह् अख् वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १०५ ॥

बाल क्वाडय् हरम्वख-बाल ग्रंभो
 दिथ् हरनज्ञ क्वाल लोख डाल ग्रंभो ॥ १६८० ॥

मनोदुःखं मदीयं को-नाम त्वां निवेदयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १६७५ ॥

अक्षिणी विश्रान्ते-मे त्वामेव दृष्ट्वा दृष्ट्वा आगच्छ-मासु

दर्शनं देहि-मे पुनः सह स्वीन नय-मासु ।

यथा न जातु पाणिग्रहणं (संयोग आद्ययोः) किञ्च-भविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

ध्यानात्मकस्य-जाम्बवदृक्षास्य मम अपनय निन्दामु

वासनात्मिकायाः जाम्बवत्याः सह ।

मनःस्वरूपं-स्यमन्तकमणिं नय दायार्थं नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

मदीयस्य संसारयज्ञसः (प्रार्थिनौ) मातापितरौ*

परितृप्तौ कुरु उत्पादय मुक्तिरूपं (मुक्ताफलात्मकं वा) बीजसूतां ।

मंदृढीभूतभक्तिरूपवृक्षाणां मुक्ताफलात्ममुक्तिफलं निपतिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

तनुसुखात्मक(भोग)मनःसुखात्म(मोक्ष)भावं प्रापय नः

अकस्मादेव कृष्णाख्यस्य (मम) कृष्णरूपमुखदर्शनं प्रदर्शय ।

एकः (प्रधानः) सुखीरूपः केवलः संपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १०५ ॥

शिवान्वेषणानुसारिणीस्तुतिः ॥ १०६ ॥

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां हरमुख्याख्यगिरौ हे-कल्याणप्रभव

दत्त्वा हरिणस्य (इव) मृतानि प्रेम्णा लीलागतिविशेषान्
हे-शम्भो ॥ १६८० ॥

* संसारे पितरौ पुत्रस्य यज्ञः कामयतः ॥

† भोगमोक्षौ वितर इति भावः ॥

निर्नय-नयि नुनरच दिमहाय वनि

बाव-बठि-बठि बेरि-बेरि सनि त व्वगनि ।

सोहम् हरम्बख पन्नाल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

ग्रहर गाम छय् सैर-करनस् कम्स ताहू

खसि वसि छय् प्रान्-अपान कटवाहू ।

फेर व्वन्दच स्यन्दि-हन्दि नाल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

यार-बल् छय् सूत्य् बक्ती-वाव् शंभो

शक्ति-पातच डुंग तय् नाव शंभो ।

वायनस् क्किह् यय् भैरव्-विताल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

बाल प्रारान् प्यठ् गंग-आरन् छय्

लार्-तरफस् छय् पत लारन् छय् ।

गंग-बल् फ्रज्य म्य संगर-माल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

तीज-रूपकु च्यान्यकु कुम् पन-पाँपुर

ज्योति-रूप लोल-नार च्यानि सूर मल पूर ।

देह-अन्दकार-त्वय् च्य-पय् जाल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८५ ॥

लोल-नार च्यानि दज-मच छय् आरवल्

बम्मादार वार वार वस्त यार-बल् ।

निर्णयात्मविपिने नुनर्-नामग्रामप्रदेशस्य दद्यां-ते मार्गणानि

भावनात्मकूलेषु-कूलेषु प्रति-क्षेत्रसीमारोधसि (यत्र) निम्नप्राया-
देशाः उन्नतप्रायाश्च ।

सोऽहं (इत्येव) हरमुखाख्ये पार्वतीयस्थले हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां हरमुखाख्यगिरौ हे-शम्भो ॥

प्रतिनगर प्रतिग्रामं अस्ति-ते संचारकरणस्य को-नाम विलम्बः

आरोढुं अत्रोढुं अस्ति-ते प्राणापानरूपा अल्पनौका* ।

संचरस्व चित्तात्मिकायां सिन्धुनद्याः कुल्यायां हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

सनिःश्रेणिकनदीस्नानादिस्थानं सन्ति-ते (नावः) संगताः भक्तिश्चभावना
(च) हे-कल्याणप्रभव

(यत्र) शक्तिपातात्मिकाः (अनुग्रहात्मिकाः) महानौकाः पुनः नौकाः
हे-शम्भो ।

नाविकाः (च) सन्ति यस्मिन् भैरव-समूहाः वेतालाः हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

बालरूपाहमपि प्रतीक्षमाना पृष्ठेषु मुकुटगङ्गाटवीनां अस्मि

लार् (लहर) पुरगणप्रान्ते त्वामेव अनु धावन्ती अस्मि ।

(येन तथानुधावनेन) गङ्गातीर्थं विकसिताः मे गिरिमालाः† हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

तेजोमयस्वरूपस्य त्वदीयस्य अस्मि पतङ्गः

हे-ज्योतिःस्वरूप प्रेमात्माग्निना त्वदीयेन भस्म परिमलिष्यामि
पूर्णतया‡ ।

देहात्मसुद्वन्द्वस्वकाररूपं तत्त्वं त्वामनु दाहयिष्यामि हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १६८५ ॥

प्रेमात्माग्निना त्वदीयेन दग्धीभूता अस्म्यहं आरवल्-नामपुष्पविशेषात्मिका

हे-भस्ममलिताङ्ग शनैः शनैः अवतर-नाम नदीस्नानोपयोगस्थानम् ।

* या महानदीषु महावायुसंभवेऽपि चालयितुं शक्यते ॥

† गिरिमालास्वरूपोदयः संपन्न इति भावः ॥

‡ खर्-फाह, मल-पूर, इति ग्रामी प्रसिद्धौ ॥

हार आर-हिय् फ्रुस कँडि-जाल शंभो

बाल क्वाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

ह्यस हंस पखि खार हरम्बख् बालम्

थार् हिहु कर् वन्दस् त अत-कालम् ।

यारिथ् बुर्ज-ज्याम जोरि-गाल शंभो

बाल क्वाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

दश-भुज् म्य मशि कति च्योनुय् रुयह्

लग्ग मिलनावि अग्रस् सूतिन् र्यह् ।

म्बक्य् प्राव चाव अग्रज् चाल शंभो

बाल क्वाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

खर रोज् वन् मन-कनुकुय् कन-दूर्

राजयोग-राज् बोज् प्रयम-साज्-सन्तूर् ।

अज्ञपा जौर-वमच ताल शंभो

बाल क्वाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

रोग-रोग् व्यह्त होग पोशनुल-गोशन्

वानिय वनवन्-हीह् छ्यस् बह् तोशन् ।

लोल पोशन् करय् पोश-माल शंभो

बाल क्वाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८० ॥

राग-रस्ति कुय् नाग-न्यँदरि मैल

क्वावनस् छ्यत् त्याग-बाग-बवर्थ् हैल् ।

जाग-खन्दर्य लाल यित साल शंभो

बाल क्वाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

आषाढमासे (मेनाख्या हारी च) अटवीमालतीरूपा विकसिताहं-किं कण्टक-
जालेषु हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

समाधानेन हंसाभ्याससिद्ध्यात्मपक्षदानेन (हंससमानपक्षदानेन च) आरोपय
हरमुखाख्यगिरिचित्रं (प्रतिमुखं च) पर्वते

मित्रं (तन्मैत्रीसंरोचकवृत्तिं) इव कुरु शीतकाले (वन्ध्यात्वे) च
ग्रीष्म(घर्म)काले (ऋतुकाले च) ।

(यथा) स्वीकृत्य भूर्जमयाच्छादनान्येव (भूर्जबहुमूल्ये समाने ज्ञात्वा) बहु-
मूल्यवस्त्राणि हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दरूपा) मम विस्मृतो-भविष्यति कुत्र-नाम त्वदीयः खेहः
(मा विस्मृतो भवत्विति)

प्रदीपवत्प्रकाशनधर्मदांरुखण्डविशेषं संयोजयिष्यति अग्निना सह ज्वाला
(येन खेहेन) ।

मुक्तिं (मुक्ताफलं च) प्राप्स्यामि परित्यक्ष्यामि (प्रस्त्रावयिष्यामि) अस्त्रुणः
धाराः (प्रक्षतिपूरं) हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

स्मृतिमान् तिष्ठु भव मनोरूपकर्णस्य कर्णभूषाविशेषः

हं-राज्ञयोगेन(राज्ञां-सतां)-राज्ञन् शृणु अनुरागात्म-वीणादिवाद्य-
रुचिरस्वरान् ।

(पुनः) अजपामन्त्रविकासात्मकस्य ज्ञीरवमनाम्न-आनकस्य तालान् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

शनेःशनेर्गतिविशेषेण (साशङ्कमितेव) आतिपुस्व-नाम समाधानेन हे-जीवञ्जीवा-
त्मन् पुष्पखण्डेषु

वाणीश्च गीतिकृत् वन्यशारिका (मेनात्मिका) अस्ति अहं तुष्यन्ती ।

(तदर्थं) प्रेमात्मकैः पुष्पैः करिष्यामि-ते पुष्पमालाः हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १६९० ॥

हे-वीतराग अस्ति-ते सशीतलह्याखातपुष्करिणीतटनिद्रायां रुचिः

उपभोगार्थं अस्ति-ते त्यागात्मोद्द्यान(बवृह्)सुगन्धलतायाः अभ्यासः ।

नित्यावेक्ष्याशीलसुन्दर्याः (मे) हे-मणिभूत आगच्छ-नाम निमन्त्रणेन हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

पोशौ-कनि दह् इन्द्रिय् लाग्य्

दूप-दौप-कनि प्रान् आलवित् त ज्ञाग्य् ।

शिव-पूजाय च्यथ्-शिवाल शंभो

बाल क्वाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

आश्र वासवाश्र मञ्जु वाश्र-पान् वुफनाव्

अविनाश्र-नौलकाश्र हंस-वाश्र करनाव् ।

डाल दिथ् कड् मुहनि जाल शंभो

बाल क्वाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

वृत्तिय लंज्य निर्वासन् फन्वसीरू

व्यहनावित् युस् ज्ञानि सुय् गव् वीर् ।

अन् कालन् वुफि अकि हाल शंभो

बाल क्वाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

अन् वाग् दिथ् कुख त्रिकवागुकु एख्

अन् हालन् मञ्जु विज्ञान-विवौख् ।

मञ्जु-वाग् अन्द् मुह-ज्यजाल शंभो

बाल क्वाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १ ६ ८ ५ ॥

कस् कुह् साम्थ् सुय् करि च्योनु हिहि कार्

निश्रकाम् रुज्जिथ् करि इथ् व्यवहार् ।

योग-लथ्य लदि बूग बंगाल शंभो

बाल क्वाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

अमरेश्वर अथि कुय् अबय् त् वर

विष्णवर्पन् लृष्णाञ्ज पालना कर् ।

पुष्पाणां-स्थाने दश इन्द्रियाणि ममप्रयेयं-ते

धूप-दीपयोः-स्थानं प्राणान् ऊर्ध्वतो-भ्रामयित्वा च अवेत्तिष्ये ।

शिवपूजाविधानेन चित्ताख्यशिवालयं हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

(स्वसान्नाकाररूप) आशात्मकस्य जालविशेषस्य मध्यात् श्येनघाति-
पच्यात्मानं (मरीचं) उद्भाषय

अविनाशिचापपच्यात्मिकां (स्वमूर्तिं) हंसवत् (हंमेति वा)
भाषणानि कारय ।

अवहेलामिव दत्त्वा निष्कासय मोहुरूपात् जालात् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

तरलवासनात्मिकायां शाखायां निवासनात्मकं फम्बसौह-नामकं-
पत्तिविशेषम्

स्थिरीकर्तुं (उपवेशयितुं) यः जानाति (शक्रुयात्) स-एव
भवति वीरः ।

तिस्रु (त्रिषु) अवस्थाम् (जाग्रदादिषु) (कालेषु वा) उद्घुषिष्यते
एकयैव अवस्थया हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

त्रयाणां भागं दत्त्वा अस्मि त्रिकभागस्य एकरूपः (मूलकारणम्)*

(यतः) चतस्रु अवस्थाम् मध्ये विज्ञानस्य-विवेकात्मा
(त्वमेकरूप एव)* ।

(त्वमेव) मध्यस्थितोऽपि बहिरेव (असि) मोहान्माडम्बरे हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १६९५ ॥

कस्य अस्ति सामर्थ्यं स-एव करिष्यति तत्र सदृशानि कार्याणि

निष्कामः स्थित्वा करिष्यति इदृशं व्यवहारम् ।

योगात्म-सद्धानि आरोपयिष्यति भोगात्मकं प्रासादं हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

हे-अमरेश्वर हस्तयोः अस्ति-तव अभयः (तन्नाम्नी मुद्रा) च वरश्च

परमेश्वरार्थं (परमेश्वरप्रीतये) कृष्णाख्यस्य (मे) परिपालनां कुरु ।

* ब्रह्मण एकरूपस्य अंशरूपा ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा रूपा धृतसृष्टिसृष्टिसंहार-
कलात्मिका विभक्त्यापि स्थिता वस्तुत एकरूपा एव तन्मूलभूता इति भावः । त्रिकवाग
इति प्रसिद्धो ग्रामः यत्र दूरमुक्त्वं प्रत्यक्षं दृश्यते । गोनसादिसर्पभौतिस्य तत्र
नास्तीत्यादि द्योत्यते प्रसिद्धश्चम् ॥

अज्ञगत्याल दीन-दयाल ग्रंभो

बाल क्राडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥ १०६ ॥

107. THE CHORDS OF HIMĀLAYA'S RELATIONS ON THE DEPARTURE OF ŚIVA.

जै कर् जै कर् हे मृत्युंजय्

जै ब्यनय् जै-जै ब्यनय् ॥ १६८ ८ ॥

अथ-तुरगस् चावेयम् हय्

द्यव लव च्यानि निर्नयच्यु नय् ॥

शय च्याञ्ज् गूञ्ज-स्थानय् अय्

कमि स वय् तय्-कहू त कमि लवु पय् ॥ १७०० ॥

तमि लवु पय् यमि रटि इन्द्रिय्

जै ब्यनय् जै-जै ब्यनय् ॥ १०७ ॥

108. WARNING GIVEN BY THE AUTHOR. HE PRAISES THE KALI-YUGA.

प्रवाय् हो आव् अकि मुचराव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७०२ ॥

कुह् च्यमवान् आत्म-सूर्यकु गाग्

न्यवर अन्दर् इह् चिदाकाग् ।

मुचर् अकि-दार्य मो च्प्राव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

अतनि ह्यतिनय् च्य कृहनि कौग्

चह् चनान् कोन कुख् व्यपदीग् ।

हे-त्रिजगत्पालक दीनदयाकरुणशील हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १०६ ॥

हिमालयसंबन्धिनां श्रीमहादेवं प्रति निर्गमनत्रयस्तुतिः ॥ १०७ ॥

जयं कुरु-नः जयं कुरु हे सृत्यञ्जयमहादेव

जयः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तव ॥ १६९८ ॥

चित्त(अन्तःकरणात्मनः)-अश्वस्थ शिथिलीकृता-मया (दूरगमनाय
श्रीघ्नगमनाय वा) शिविका

स्वित् लप्स्यामि तव निर्णयस्यैव सौमारूपोपत्यकाम् ॥

प्रदेशस्थितिः तव शून्ये (परमाकाशस्थाने) अस्ति

केन-नाम सा पदवी पर्याप्तीकृता पुनः केन-नाम लब्धः पर्यन्तः ॥

१७०० ॥

तेनैव लब्धः पर्यन्तः येन निगृहीतानि इन्द्रियाणि

जयकारः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तवेति-शम् ॥ १०७ ॥

ग्रन्थकृत उपदेशोक्तिः ॥ १०८ ॥

प्रभातकालः अङ्ग समागतः अक्षिणी उद्घाटय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज निद्रां मा परित्यज* ॥ १७०२ ॥

अस्ति देदीप्यमानः आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

बहिः अन्तः अयं चिदेवाकाशो-यस्य-तादृशः ।

उद्घाटय अक्षिणी-पक्षद्वाराणि मा निरुन्धि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शुक्तीभवितुं प्रवृत्ताः तव कृपाः केशाः

त्वं चेतयमानः कुतो-न अस्मि उपदेशम् ।

* त्यागोत्र करणार्थे । अक्षिणी उन्मील्य निद्रां कुरु (अन्ध्यापि समाहित
भवेति भावः) ॥

समय् ग्व् रंग् बदलियथ् आव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

समय् ज्ञन् बाँड-ज्यग्नाह् ज्ञान्

गच्छस् थियु तिथु गंडुनु सामान् ।

नवुय् नवु पाथ्प्राह् ह्यथ् चाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७०५ ॥

ज्ञानुकु दीफ् प्रज्ञलवुनु ज्ञान्

व्यचार-नित्रौ वुक् शिव-द्यान् ।

वुजिय् थियु न खयालुकु वाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

संगर्-मालन् छचर् सांपुन

जगथ् सोरुय् ह्यतुन् नांपुन् ।

चह् स्वख् अद्वैत ऐनस् हाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

व्वद्योगाह् कर्त खामौ खर्

खदथ् पानथ् दिथिय् ईश्वर् ।

सुह् करिय् थियु चह् करहास् बाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

म कर् चेर फेर होशस् कुन्

व्वद्योग-ज्याम नालिय् चह् कुन् ।

च्यतस् बुजनाव् आलकृ साव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

कालः व्यतीतः अवस्था विपरिणामं समायाता

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

समयं नट-नाट्यव्यवहारमिव जानीहि

योग्यमस्ति-तस्य यादृक् तादृक् ब्रह्मं साधनम् ।

नवीन-एव नवीनं रूपकं सृष्टीत्वा प्रविष्टुः (प्रविशति)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७०५ ॥

ज्ञानरूपं दीपं जाज्वल्यमानं जानीहि

विचारात्मनेत्राभ्यां पश्य शिवध्यानम् ।

उद्धोधितः (तव वह्मानः)-भवंतु यथा न संकल्प्यात्मा वायुः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(देहसंधीनां च) गिरिपृष्ठसालानां शौकल्यं संपन्नम्

जगत् सर्वमेव प्रवृत्तं प्रदोतितुम् ।

त्वं मुखं (स्वं) अद्वैतात्मके आदर्शं प्रदर्शय (प्रतिबिम्बितं कुरु)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

उद्योगं कुरु-नाम स्वामिनं स्मर

सिद्धिं स्वयमेव दास्यति-ते इंश्वरः ।

सः करिष्यति-तं (अनुग्रहं) यादृशं त्वं करिष्यसि-तस्य आदरम्

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

मा कुरु विलम्बं (चिरकालं) परिवृत्ती-भव स्मृतिं प्रति

उद्योगरूपाणि-वसनानि कण्ठादारभ्य त्वं प्रक्षिप (वस्त्राणु-
द्योगात्मकानि वस्त्र) ।

चित्तं उद्धोधय आलस्यं शायय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

गकुनु ऊस्यार् वडु गथ् छय्
 कस्य् ज्य लाग्ज् लागथ् छय् ।
 निराग्रन् पानय् गाग्र् हो आव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७१० ॥
 कर्म-ग्नाव् दर्म-पादन् पाव्
 गक् आत्म-तीर्थं तन् मन् नाव् ।
 बखच्च-सर प्रीम-पोऽवाह् छाव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
 खगन् चन् मञ्ज् कुह् चूर्युम् ज्ञान्
 खय् चय् गकान्-कुह् खग्र् भगवान् ।
 पतिम-पहरस् कुह् इय् खवाव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
 खगन् चन् गक्कि करुनु व्यपवास्
 ग्रहस्थ् त्यागुनु बनुनु वन्-वास् ।
 कुह् वुज्-क्यन् वस् कुनुय् दय-नाव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
 खग-राजस् कुह् जै-जै-कार्
 दज्जय् कुह् स्यद्-दिनुकु स्वख्तार् ।
 च्ह् बूगन् बूग् मोक्षय् प्राव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
 गनीमथ् ज्ञान् अमि-सन्दु राज्य्
 कलस्य् प्यठ् थव् व्यचारुक् ताज् ।

गमनं (जागरणं) जागरं महती गतिः अस्ति-ते

किं-नाम तव संयोजनीयं मूलधनं अस्ति ।

निराशानां स्वयमेव प्रकाशः अङ्ग समायातः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७१० ॥

सत्कर्मात्मकाष्टुपादुकां धर्मात्मपादयोः धारय

गच्छ आत्मात्मतीर्थं तनुं मनः सपय ।

भक्तिरूप-सरसः अनुरागात्मपानीयं उपभुङ्क्षु

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(सत्यादीनां) युगानां चतुर्णां मध्ये अस्ति चतुर्थः प्रशस्तः

(यत्र) भुक्त्वा पीत्वा संपद्यते प्रसन्नः श्रीभगवान्* ।

पाश्चात्यरात्रिप्रहरस्य अस्ति ईदृक् स्वभावः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

युगेषु त्रिषु (सत्यत्रेताद्वापरेषु) योग्यमस्ति कर्तव्यं उपवासव्रतम्

गृहस्थाश्रमः त्याज्यः भवितव्यं वानप्रस्थाश्रमित्वम् ।

अस्ति-हि संप्रति (कलियुगे) पर्याप्तं एकमेव ईश्वरनाम(-स्मरणम्)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(अस्य) युगाराजस्य अस्ति (अस्तु) जय-जय-कारः

अयमेव अस्ति सिद्धिदानस्य (विषये) स्वतन्त्रः (समर्थः) ।

त्वं भोगान् भुङ्क्षु (भुङ्क्ष्वपि) मोक्षमेव प्राप्नुहि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

सुलभं (कृतकृत्यापादि) जानीहि अस्य राज्यम्

शिरसः पृष्ठे निधेहि विचारात्मकं किरौटम् ।

* कच्छचान्द्रायणमुख्यानिशनव्रतान्वितापिल्लघूपासनया परमेश्वरः प्रसौदति कलियुगे इति ॥

कमान् तुलत् निशानाह् पाव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥ १७१५ ॥

दयस् निग्न व्यलि च्चनवय् चाय्

दिचून् ष्ठ-कनि अमिसय् ज्याय् ।

असन्दु पानय् बज्यर् गङ्गुराव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥

यगन्-हन्दु अनुग्रङ्कुय् अन्

तप-अग्र पाकवन् गैय् ज्ञन् ।

यिवान् कुस् दथि य्वगस् मङ्गु काव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥

शृगुन् कुय् खग् यिवान् वुञ्ज-क्यन्

स्यदथ् कुय् दथ् दिवान् वुञ्ज-क्यन्

दथिस् वेलस् सुह् मो मश्राव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥

यिवान् क्थिक् बुक्कनि कम् कम् दौव्

ह्यसस् कुस् आसि वुञ्ज-क्यन् जीव् ।

स्यदच-हन्दि यार-बल छस् नाव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥

फ़लय् लज्ज् वावक्यन् पोशन्

मुबारख् साहिबि-हाशन् ।

दथिस् वेलस् करञ्ज् ह्यन् काव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥ १७२० ॥

धनुर्ज्यां उत्थापय (च) लक्ष्यं पातय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७१५ ॥

इंश्वरस्य निकटे यदा चत्वारि (युगानि) प्रविष्टानि

वितौर्ण-तेन आदित-एव (सभायाः) अस्मै-एव (कल्पे)
आसनस्थानम् ।

अस्य स्वयमेव महत्त्वं संकलय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

युगानामनुरूपं अनुग्रहात्मकं अन्नम्

तपोरूपाग्निना पाचयन्तः अतीताः जनाः ।

संपद्यमानः अस्ति-अस्मिन् अस्मिन्नेव युगे पाकपरिणामः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शयनं अस्ति-ते मनोहरं आगच्छत् संप्रति-काले

सिद्धिं अस्ति इंश्वरः ददन् साम्प्रतिके-काले ।

इंदृशायां वेलायां तं मा-भोः विस्मर

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

आगच्छन्तः सन्ति निरीक्षितुं के के देवाः (अचिन्त्यवृत्ता महान्तः)

स्मृतिमान् कः स्यात् अधुना जीवः (इति) ।

सिद्धिरूपे नदीक्षेत्रस्थाने अस्ति (त्वदर्थं) नौका

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

विकासः प्रवृत्तः भावात्मकानीं पुष्पाणाम्

धन्यवादः (दिष्ट्या) चेतनावतां-पुरुषाणाम् ।

इंदृशे सुवेले कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यन्ति फलसंचयम्

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७२० ॥

करञ्जं ह्यन् वूलि ज्ञानावार
 कृष्णं कर् पोशनूलनि कार् ।
 प्रथम-सूत्य कृष्ण-गीथाह गाव
 न्यन्दर् मो चाव न्यन्दर् मो चाव ॥ १०८ ॥

109. THE AUTHOR PRAISES SIVA, USING THE WORDS OF SARASVATI.

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
 च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ।
 इथिस् सायस् तलय् चायस्
 प्ययस् पायस् वरे ग्रंभुः ॥ १०९ ॥
 कुह् सायम्-काल् गालन् काल्
 पालन् अस्य-हिवि-कंकाल् ।
 इथिस् कालस् खरे युस् तस्
 कलिकालस् वरे-ग्रंभुः ।
 सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
 च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥
 प्रदूग्रय् दूग् कुय् कासन्
 सदाशिव् दीव् ह्यथ् आसन् ।
 कुह् आनन्दुकु बच्याह् वासन्
 नचान् प्यठ् डाँवर्यं ग्रंभुः ।
 सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
 च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥

कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यन्ति भाषणानि पत्तिणः

(ग्रन्थकृतः स्वसंबोधनं) कृष्णाख्य कुरु जीवञ्जीवपत्तिणः कृत्यम्* ।

प्रेम्णा (अनुरागेण) कृष्ण-कृष्णति-गीतिं गायन्-भव

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥ १०८ ॥

सरस्वतीद्वारा ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ १०६ ॥

सायास्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ।

इंदृशस्य शोभनच्छायस्य तले प्रविष्टा

आपतिताहं स्मरणे (येन) वरीष्यति कल्याणप्रभवः ॥ ११२२ ॥

अस्ति सायास्नकालः (तत्कालस्मरणादि) विनाशयन् महाकालम्†

पालयति अस्मत्सदृशदरिद्रान् (संसृतिभयात्) ।

इंदृशे समये स्मरिष्यति (स्मरति) यः तं-शिवम्

(अस्मिन्वर्तति) कलिकाले (इंदृक्कालं) वरीष्यति शम्भुः इति ।

सायास्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

प्रदोषकालः (तत्काले पूजितः) दोषान् अस्ति अपनयन्

शिवः देवान् सच्च-कृत्वा वर्तमानः ।

(यस्मिन्काले) अस्ति आनन्दरूपः नर्तकः भासमानः

नृत्यन् पृष्ठे (गृहीत्वा) डमरुवाद्यं शम्भुः ।

सायास्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

* श्रीकृष्णागोपियो इति तद्रुतममानरुतानि ॥

† सायंकालिकपूजास्मरणादिना मर्त्या अमरत्वमुपयानि ॥

नचान् कुय् कौग् मुचराविथ्

विश्रीशय् ज्याम पैराविथ् ।

कुह् कमि-ताम् हरग्-किन्नि त्रविथ्

दुपटाह् ष्ठि नर्य् शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥ १७२५ ॥

छह् स्मरन् च्यथ्-स्वनच् मादन्

स्वरुस् द्यानाह् ज्यरुस् पादन् ।

थविथ् कन् लोलक्यन् नादन्

अपरादन् हरे शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

छह् ब्रह्माण्डच् थरुग् फ्रजमच्

रंगारंग् छस फ्रलय् लजमच् ।

बह् लागस् छस करज् तजमच्

वरे न्य दूथ् थर्य् शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

महामाया छह् मन मुहन्

प्रपंचस् कारनन् देवन् ।

करान् कुय् थामि च्यथ् बद् मन

दृश्य-हिश्य स्वर्य् शंभुः ।

नृत्यन् अस्ति जटाः उन्मोच्य

विशिष्टानि वसनानि (व्याघ्रकृत्तगादेः) संभूष्य ।

अस्ति (च) केनापि (अवाङ्मनसगोचरेण) हर्षेण प्रसार्य

प्रच्छदपटं पृष्ठभागात् भुजस्य शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१७२५ ॥

अस्ति (हि) स्मरणं (तस्य) चित्तात्मस्वर्णस्य सादन् (नाम द्रवी-
करणद्रव्यम्)

(तदर्थं) स्मर-तस्य ध्यानं उट्टङ्कय-तस्य पादयोः ।

(सः) निधास्यति-तव कर्णौ प्रेम्णातिशयकृतेषु आक्रन्देषु

अपराधान् हरिष्यति शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(अयं सर्गः) अस्ति (हि) ब्रह्माण्डात्मिका लता विकसिता

नानातया अस्ति-तत्र पुष्पविकासः प्रवृत्तः ।

अहं निवेदयिष्यामि-तस्य अस्ति-तस्य कर्तुं तज्जतया-ज्ञाता

वरिष्यति मम इमां (तां) लतां शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(तस्य) महामायात्मिका (शक्तिः) अस्ति मनः मोहयन्ती

प्रपञ्चस्य (सर्गस्य) कारणीभूतानां देवानां (ब्रह्मादीनाम्) ।

कुर्वन् अस्ति निस्तब्धाः चित्तं बुद्धिं मनश्च

इन्द्रशैवी सुन्दरी (पार्वत्यात्मनावतीर्णा) शम्भुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥

वज्ञान् थाल्ज्य त गंटा छ्य

वसूलाह् ह्य्य करान् जै जै ।

लविय् पय् सूत्य् शब्दस् लय्

करिय् अकिसय् गरे ग्रंभुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥

कुह् मोदय्-दात इयु ज्ञानन्

अमिम् द्विय् देवता मानन् ।

सुह् ह्य्य कुय् हरशक्यन् थानन्

म्य निश् वेसाह् वरे ग्रंभुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥ १०३० ॥

ग्यवान् कुय् श्याम-खन्दर् ताल्

खर् साँपनु मनुकु मन्दर् ।

इथिस् नगमस् अन्दर् छणास्

कटाचाह् अख् करे ग्रंभुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥ १०८ ॥

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(यत्र) वाद्यमानाः (शब्दायन्त्यः) यालीवाद्यानि घण्टाः (वाद्य-
विशेषाः) च सन्ति

आनकवाद्यं सहकृत्वा कुर्वन्तः (सन्ति) (तद्वादकाः) जय जयेति ।

(किं नाम) लब्धां संज्ञां सह शब्देन लयम्

करिष्यति एकेनैव नाडीकालेन शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

अस्ति (हि) मोक्षस्य-ज्ञाता* इत्थं (अस्य सायंकालस्य) जानीयां-तम्

अमुमेव सन्ति देवताः आमनन्त्यः ।

तं सह-कृत्वा अस्ति हर्षाणां स्थानेषु

मम समीपे आयुष्यकालं व्यतिकरोतु-नाम शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१७३० ॥

(तस्मिन्नवसरे) गायन् अस्ति श्यामसुन्दरः (श्रीविष्णुः) तालोपेतं

(यत्र) अञ्जनरूपं संपन्नं (चूर्णीभवति) मनोरूपं मन्दिरम् ।

इदृशस्य नाट्यव्यवहारस्य अन्तरे कृष्णे (ग्रन्थकर्तुः स्वाभिधानम्)

कटाक्षमात्रं (दयायाः) एकं करिष्यति शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१०६ ॥

* मोक्षदो मुकुन्द इति ग्रन्थकृत्सगुरुं सूचयति ॥

110. PRAISE OF ONE WHO HAS TAKEN REFUGE WITH SIVA

वय-रस्तु यावत्तम् जय-मानो

दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥ १७२९ ॥

ताप-मंजि कतु गक् अनजानय

ब्रौठ कुम् ज्यूठु स्यकि-मैदानय ।

न्ययननि-सन्दि सायवानो

दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥

मञ्जु कंठानय प्योस् कम्-जोरय

पत-कनि ह्यम् कुस् नन-वोरय ।

अर्जुन-देवनि रथवानो

दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥

माद् सन्य गैय पथ-कुन् म्य त्रविथ

हंस-पखवय पान् बुफनीविथ ।

अनु त रनु कुस् करान् मान्-मानो

दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥ १७३५ ॥

नाश-रस्ति ह्यम् च्याजय आशा

अनिसय् अन् गटि-मञ्जु गाशा ।

रनिसय् कितु लदत विमानो

दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥

अत बुक्त म्यानिस् कर्मस् कुन्

दर्मम् ब्राह्मनस् कुय् इह् दिनु पुनु ।

स्वकलाविथ निम् भगवानो

दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥

शरणागतस्तुतिं पुनरपि प्रस्तौति ॥ १२० ॥

भय-रहितं स्थापय-नाम-मां जय-सहितं (च)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते त्वदीयः वस्त्राधोभागः (त्वामेव शरणं
समुपागतोऽस्मि) ॥ १७३२ ॥

प्रचण्डसंतापमर्धेन कुत्र-नाम गमिष्यामि अजानन्नेव

पुरस्तात् अस्ति-मे दीर्घं सैकतिलं-महास्यगिडलस्थानम् ।

नग्नप्रायस्य (मम) हे-आतपवारणवितानात्मन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मध्यभागे कण्टकानां पतितो-ऽहं अल्पसामर्थ्य-एव

पाश्चात्यभागे गृहाण-मां (यतोऽहं) अस्मि नग्नपाद-एव* ।

(हे) अर्जुनदेवस्य (पाण्डुसूनोः) रथवाहक

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

साधवः सन्तश्च गताः अवशेषभूतं मां परित्यज्य

हंसपक्षाभ्यामेव स्वात्मानं उड्ढाय ।

अन्धः कुकरः च अस्मि कुर्वन् स्पर्धाम्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ १७३५ ॥

हे-नाशरहित अस्ति-मे तवेव आशा

अन्धस्यैव (मे) आनय तमोमध्ये प्रकाशम् ।

कुकरस्य (हस्तपादादिरहितस्य मे) कृते प्रेषय-नाम विमानं (सद्गतये)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मा-नाम पश्य मदीयं ('दुः) कर्म प्रति

धर्मार्थं ब्राह्मणाय अस्ति-ते इदं दानं पुण्यकारि ।

उन्मोच्य नय-मां हे-भगवन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

* संसारसंतापनप्रसैकितिलभुवि संचलितुमशक्तोऽस्मि इति भावः ।

दर्म-दान-रस्तु कुस् कर्म-ह्युनय्
 ब्रह्मज्ञान-रस्तु दूगलद् द्युनय् ।
 इथि ग्वन कुस् ज्य वर् मंगानो
 दय रटुमय् चोनु दामानो ॥
 आदीनन् अवतार् दारिथ्
 तार्य-गामत्यन् बव-सर तारिथ् ।
 कृष्णस्-ति तार् हा दयावानो
 दय रटुमय् चोनु दामानो ॥ ११० ॥

111. PRAYER AND PRAISE BY THE SAME.

निष्काम निष्कल निर्मल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १०४० ॥
 गडु दिमयो अगकि जल शंभो
 अगकि जल नित्र-कमल शंभो ।
 नित्र-कमल पंकज-डल शंभो
 पंकज-डल मञ्जु जल थल शंभो ।
 मञ्जु जल थल दान-यारवल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥
 पान् वन्दयो श्वद् कायाय शंभो
 श्वद्-कायाय निर्मायाय शंभो ।
 निर्मायाय श्रांथ्-प्रतिमाय शंभो
 श्रांथ्-प्रतिमाय अथ् तौज-काय शंभो ।

धर्मेण-दानेन-रहितः अस्मि कर्महीन-एव

ब्रह्मज्ञान-रहितश्च दोषहतः क्षीणश्चास्मि ।

इंदृशेन गुणेन (युक्तोऽपि) अस्मि त्वत्तः वरं प्रार्थयन्

हे-ईश्वर सृहीतो-मया-ते० ॥

परवशानां (कृते) अवतारं धृत्वा

विलम्बितफलांश्च भवात्मसरसः उत्तार्य ।

कृष्णामपि तारय हन्त हे-महादयालो

हे-ईश्वर सृहीतो-मया-ते० ॥ ११० ॥

शरणाक्रन्दनस्तुतिरियं प्रस्तूयते ॥ १११ ॥

हे-निष्काम निष्कल निर्मल कल्याणप्रभव

वृणीष्व मां शरणागतवत्सल शम्भो ॥ ११४० ॥

स्नानीयजलधारां प्रक्षिपेयं-त्वयि (दद्यां-त्वयि) अस्तुणः जलेन शम्भो

अस्तुणः जलेन नेत्रकमलहेतुकेन शम्भो ।

नेत्रकमलेन (च) पङ्कजदलोपेतेन शम्भो

पङ्कजदलेन (च) मध्यस्थेन जलस्य स्थलस्य (च) शम्भो ।

मध्यभागेन (च) जलस्य स्थलस्य घानात्मस्नानोपयोगनदीक्षेत्रभूतेन शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

स्वात्मानं उपहारीकुर्यां-ते शुद्धे स्वरूपे शम्भो

शुद्धस्वरूपं (च) निर्मायहेतुकम् शम्भो ।

निर्मायस्वरूपं (च) शान्तप्रतिमाहेतुकं शम्भो

शान्तप्रतिमायाश्च (उद्भवः) अस्याः तेजोरूपकायायाः शम्भो ।

तौज्ज-काय् खस्स योग-बुज्जमल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

निचन् मज्ज करयो ज्याय् शंभो

करयो ज्याय् छम् च्याज्ज माय् शंभो ।

छम् च्याज्ज माय् सतच्चय् राय् शंभो

सतच्चय् राय् कर् म्य व्वापाय् शंभो ।

कर् म्य व्वापाय् यिधु न ज्ञाह् डल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

इन्द्रिय-पोश् फ़लि मन-बाग शंभो

फ़लु मन-बाग् पूज्जि च्ये लाग शंभो ।

पूज्जि च्ये लाग सूत्य् सर्व-त्याग शंभो

सूत्य् सर्व-त्याग तौत्र वैराग शंभो ।

तौत्र वैराग वन्दयो कल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

च्याज्ज आशाय च्ये-कुन् आस् शंभो

च्ये-कुन् आस् ष्ययिनय् पास् शंभो ।

ष्ययिनय् पास् कुस् चोनु दास् शंभो

कुस् चोनु दास् संकठ् कास् शंभो ।

संकठ् म्य कास् सर्व-मंगल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १०४५ ॥

हाविथ् पाद् गाल् म्य व्वापाद् शंभो

गाल् म्य व्वापाद् काल् अपराद् शंभो ।

तेजोमयङ्गाया (च) या योगविद्युद्रूपास्ति शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

नेत्रयोः (स्वयोः) मध्ये कुर्यां-ते स्थितिं (स्थानं त्वदीयं) शम्भो

कुर्यां-ते (च) स्थानं (यतः) अस्ति-मे तव अनुरागः शम्भो ।

अस्ति-मे त्वदीया प्रीतिः सत्यस्यैव संमतिः शम्भो

सत्यस्यैव संमतिः (यतोऽस्ति) कुरु मम रक्षोपायं शम्भो ।

(तथा) कुरु मम रक्षोपायं यथा न जातु चञ्चलीभवेयं (भ्रंशिष्यामि)

शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

इन्द्रियरूपपुष्पाणि विकसितानि मनोरूपोद्याने शम्भो

विकसितं मनोरूपोद्यानं पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेयं शम्भो ।

पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेयं सह-कृत्वा सर्वत्यागेन शम्भो

संयुक्तः सर्वत्यागः तीव्रवैराग्येण (यत्र स्यात्) शम्भो ।

तीव्रेण वैराग्येण उपहारीकुर्यां-त्वयि स्वशिरः शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

तव आशया त्वदीय-एव-सामीप्ये आगतो-ऽहं शम्भो

त्वत्सामीप्यं (यतः) आगतो-ऽहं आपततु-ते दयागौरवं शम्भो ।

आपततु-तव दयागौरवं अस्मि (यतः) तव दासः शम्भो

अस्मि (यतः) तव दासः संकटं (संसारदुःखजालं) अपनय शम्भो

संकटं मम अपनय हे-सर्वमङ्गलरूप (यतः सर्वमङ्गलरूपोऽसि) शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥ १७४५ ॥

प्रदर्शं स्वचरणं विनाशय मे उपाधिं (आधिं व्याधिं) शम्भो

विनाशय मे आधिवाधी दाहय अपराधान् शम्भो ।

जाल् अपराद् कर् म्य प्रसाद् शंभो

कर् म्य प्रसाद् लायय् नाद् शंभो ।

लायय् नाद् व्वल केवल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

तोस् मुचराव् अहाय वर शंभो

अहाय वर विज्ञान-गर शंभो ।

विज्ञान-गर योग-मंदिर शंभो

योग-मंदिर शंखच-हन्दि वर शंभो ।

शंखच-हन्दि वर खंखच-हन्दि कूल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

ब्रह्म-जन्मुकु कुम् नव-साल् शंभो

साल् कुम् त शक्ति-पात वर् म्य थाल् शंभो ।

थाल् वर् म्य वुक्क श्रव-फल-फाल् शंभो

फाल् वुक्क हाल् दिम् स्वक्तहाल् शंभो ।

स्वक्तहाल् दिम् अनुग्रह-खल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

तिथु करनाव् यथ न आसि करनुय् केँह्

तिथु परनाव् यथ न आसि परनुय् केँह् ।

तिथु दरनाव् यथ न आसि दरनुय् केँह्

तिथु खरनाव् यथ न आसि खरनुय् केँह् ।

मङ्ग राग-नगर त्याग-ज्यंगल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

दाहय अपराधान् कुरु मे प्रसादं शम्भो
 कुरु मे प्रसादं दास्यामि-ते आह्वानं शम्भो ।
 दास्यामि-ते (च) नादं आगच्छ भोः-केवलस्वरूप शम्भो-इति
 वृणीष्व मां शरणागत० ॥
 अर्गलं उद्घाटय अद्भुतमनः द्वारस्य शम्भो
 अद्भुतम-द्वारस्य (तस्य) विज्ञानगृहरूपस्य (यत् विज्ञानगृह-
 मस्तीति) शम्भो ।
 विज्ञानगृहस्य (च) (विज्ञानगृहं च तत्) योगात्ममन्दिरस्य (यत्-
 योगमन्दिरमस्तीति) शम्भो
 योगमन्दिरस्य (योगमन्दिरं च तत्) परमशक्तः (यत्र परम-
 शक्तिर्धत्तेः परमशिवोऽस्ति) वरात्मनः शम्भो ।
 (हे तथाभूत) परमशक्तः वर युक्तिरूपेण (तद्दानेन) कृलेन (केन-
 चिद्वान्तविशेषेण) शम्भो
 वृणीष्व मां शरणागत० ॥
 ब्राह्मणजन्मनः (तदात्मना) अस्ति-मे नवीनान्नुभुक्तिकालनिमन्त्रणं*
 (नववर्षीरंभश्च) शम्भो
 निमन्त्रणं अस्ति-मे च स्वानुग्रहेण पूरय मम स्थालीं शम्भो ।
 स्थालीं पूरय मे द्रक्ष्यामि शुभफलात्मकं निमित्तं शम्भो
 निमित्तं द्रक्ष्यामि अधुनैव देहि-मे मुक्त्यात्मकं† शम्भो ।
 तत्-मुक्त्यात्मभवक्तहाल-धान्यान् देहि-मे अनुग्रहात्मनः खलात् शम्भो
 वृणीष्व मां शरणागत० ॥
 तादृक् (कर्म) कारय-नः (यज्ञादिकं) यत्र न स्यात् कर्तव्यमेव (प्रयास-
 साध्यत्वादिकं) किञ्चिदपि
 तादृक् पाठय-नः (वेदादिकं) यत्र न स्यात् पठनीयमेव (अस-
 लेशेनापि) किञ्चित् ।
 तादृक् नियमय-नः (व्रतादिकं) यत्र न स्यात् नियमनीयं (प्रयासादिना)
 किञ्चित् (अनशनादिकम्)
 तादृक् स्मारय-नः (मन्त्रादिकं) यत्र न स्यात् स्मरणीयमेव
 (धारणादिना) किञ्चित् ।
 मध्यत-एव विषयरागात्मनगरस्य परित्यागात्मारण्यात् शम्भो
 वृणीष्व मां शरणागत० ॥

* अशुरगेहे नवीनान्नुभुक्तिकाले प्रथमं तदर्थं जामाता निमन्त्रयते इति संप्रदायः ॥

† भक्तहाल नामकधान्यविशेषात् ॥

कृष्णस् तार् इमि बव-सर शंभो
 इमि बव-सर कास् अरसर शंभो ।
 कास् अर-सर फिरतन् स्वर शंभो
 फिरतन् स्वर पान् करि सर शंभो ।
 सर करि च्याञ्ज राय चाय तल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १७५० ॥ १११ ॥

112. PRAYER FOR GUIDANCE AND PRAISE OF THE
MYSTIC SYLLABLE ॐ.

सारिय् समव् त पायस् थमव्
 शमव् त शान्तिथ-कुनय् लमव् ।
 अबीद् अनाथ् अतीथ् वनव्
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७५१ ॥
 इथ् मोह-गुहलिस् ब्वद् छन तरन्
 च्यथ् ज्ञानवारस् पख् छह् हरन् ।
 नठ् वक्कुमच् राज्-हंसन् छह् परन्
 मन् कुन ठीकान् छान् कुन दरन् ।
 श्वद् क्तिन् पननि अन्तःकरन्
 अव्यक्थ् वरुन् गक्कु कुन वरन् ।
 यिथ् पञ्जि तिथ् कुन निशान् मरन्
 शरन् साँपनि श्री-सद्ग्वरन् ।
 तम् कडु त् औ रटु ब्वञ्ज् क्वाञ्जि छानव्
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥

(अन्यकर्तुः स्वाभिप्रायकथनं) कृष्णाख्याय (मे) उत्तारयस्व अस्मात्
 संसारसरसः शम्भो
 अस्मात् संसारसरसः अपनय किंकर्तव्यमौक्तं शम्भो ।
 अपनय (तथा) किंकर्तव्यतामूढतां परिवर्तय-नाम-तं स्मृतिविधाने
 शम्भो
 परिवर्तय-नाम-तं स्मरणे स्वात्मानं करिष्यति उपलक्षितं
 (परीक्षितं) शम्भो ।
 उपलक्षितं (परीक्षितं) करिष्यति त्वदीयायाः संमत्याः आसक्तः
 सकाशात् शम्भो
 वृणीष्व मां शरणागतः ॥ १७५० ॥ १११ ॥

स्वविधेयविषयवरप्रार्थनास्तुतिं प्रकामति ॥ ११२ ॥

सर्व-एव (वयं) समेता-भवेन पुनः चेतनायां पतिष्यामः
 शान्ता-भविष्यामः शान्तिसामुख्यमेव च प्रचरिष्यामः ।
 अभेदज्ञानाः अनायाः (इव) अकिञ्चनाः भविष्यामः
 सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवं (योगाङ्गभूत-
 तद्भ्यासासक्ता भविष्यामः) ॥ १७५१ ॥
 अस्मिन् मोहात्मनिकुञ्जं बुद्धिः अस्ति-न (अस्माकं) तरन्ती
 चित्तात्मनः खगस्य पक्षाः सन्ति विनाशमुपयान्तः ।
 कम्पः समुद्भूतः राजहंसानां अस्ति पादानाम्
 मनः अस्ति-न (नः) स्थिरीभवन् ध्यानं अस्ति-न (नः)
 दृढीभवन् ।
 शुद्धाः सन्ति-न स्वकीयानि अन्तःकरणानि
 अव्यक्तं वरणीयतां इच्छाम, अस्ति-न वृण्वन ।
 यथा योग्यं-भवति तथा अस्ति-न लक्ष्यं लक्ष्यीभवत्
 शरणागताः संपन्नाः श्रीसद्गुरुणाम् ।
 आयासः (श्रमः) निष्कासितः (अस्माभिः) पुनः प्रणवः सृहीतः
 (आश्रितः) अतः कुतो-नाम किन्ना-भविष्यामः
 सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

संतोश्र वृच्च गक्किं प्राण् संदारुन्
 ग्राह् गक्किं बूज्जिथ् वालुन् त खारुन् ।
 देङ्गकु अविमानय् गक्किं मारुन्
 संकल्पन् पत गक्किं नो लारुन् ।
 वैराग् दारुन् गक्किं संसारुन्
 गंबीर-पानस् क्वृचर् हारुन् ।
 सहज-पान् गक्किं पानय् तारुन्
 तारुन् गव् तिय् ओं व्वचारुन् ।
 इय् वन् वीदौ त इय् सज्जनौ
 व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥
 बड् लूट्राह् यिथ् देङ्गकु ब्रम् प्यव्
 लूटनि लंगु वन क्वाह् किथु गम् प्यव् ।
 इच्छ दवि-दवि-मज्जु शम् प्यव् त दम् प्यव्
 स्यजर् त पजर् क्रिया त क्रम् प्यव् ।
 ब्राह्मण-जन्मुकु माहाथम् प्यव्
 अथि मज्जु यिथ् दर्मराजाह् ओम् प्यव् ।
 विवीख् ह्यथ् डूठु ब्रमन् त काँप्यव्
 तल् गव् त तस् प्यठ् निरालम् प्यव् ।
 दय-दन अथि आव् खजान खनव्
 व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥
 संसार-समुद्राह् कुह् संनुय्
 तश्ना-जलाह् कुस् फेरवुनुय् ।

संतोषात्मिकया वृत्ता योग्यमस्ति प्राणानां संजीवनम्

श्वासः योग्यो-ऽस्ति समाधाय अत्रोहणीयः आरोहणीयः च ।

देहात्मबुद्धेः अभिमान-एव योग्यो-ऽस्ति आहन्तव्यः

संकल्पान् अनु योग्यं नास्ति धावनम् ।

वीतरागता धारणीयास्ति योग्या संसारस्य

गम्भीरभूतस्वात्मनः तुच्छत्वं अपहर्तव्यम् ।

सहजस्वात्मा योग्यो-ऽस्ति स्वयमेव निस्तारणीयः

निस्तारः अस्ति तदेव श्रमिति उच्चारणं (निरन्तरम्) ।

इदमेव कथितं वेदेः इदमेव च सज्जनैः

सद्द्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

महान् परिलुब्धकः आगत्य देहस्य अमात्मा आपतितः

लुब्धितुं प्रवृत्तः, कथयेयं किं-नाम कीदृशः संतापः आपतितः ।

इदृशे मल्लामल्लियुद्धे (माध्यस्थ्ये) शमः आपतितः दमः च आपतितः

आर्जवं सत्यता च क्रिया क्रमः च आपतितः ।

ब्राह्मणत्व-जन्मनः माहात्म्यं (महास्तम्भश्च) आपतितम् (०तः)

अस्यैव मध्ये आगत्य न्यायकर्ता प्रणवः आपतितः ।

विवेकं (सचिवं) संभृष्ट दृष्टः पूर्वोक्तधमेण तु कम्पितं (तेन)

अधस्तात् गतं तस्य च पृष्ठे अनालम्भात्मा-प्रपातः पतितः ।

(अधुना च) ऐश्वर्य-धनं हस्ते समायातं निधाय (तत्प्राप्तये) खनिष्यामः

सद्द्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

संसाररूपः-समुद्रः अस्ति (हि) अतिगभीर-एव

(यत्र) तृष्णात्मकं-जलं अस्ति-तस्मिन् परिधाम्यत् ।

राग-देश-कर्म मक् क्विस् व्यनु व्यनुय
 फाटनाववुनु कुस् मुह आवलुनुय ।
 आशाय-बैठि क्विस् स्वप्न वनवुनुय
 हाँगिञ्ज वंफ् स्थकि जलं वासवुनुय ।
 वांति कति लग काँटि-कितु कुस् रनुय
 केशव-रूप् कुम् ओम् तारवुनुय ।
 इयु नाव मञ्ज अनुववस् अनव
 व्यचार करव स्वरव प्रनव ॥ १७५५ ॥
 शार्थर् पनुनु कुय कुनिसय जह् हावन्
 दुगोशु दुच्यत् कुय द्वगनावन् ।
 कुख् रातम्बगुल् मञ्ज-वाग् कावन्
 अञ्जर पननिय दह् रावरावन् ।
 पत्युम् शतरुय न ज्यतस् थावन्
 बाँठ-कुन्-ति नवुय नवु नवुरावन् ।
 बर्मंदिञ्जन् पानस् अ्यप दावन्
 सूर्यस् तामय् हान् वातनावन् ।
 ओं शब्द-प्रकाश बुक् पूरनो
 व्यचार करव स्वरव प्रनव ॥
 अरूपस् कुस् सरूप् वनिय
 स्वरुन्-चाविथ् अच्यत्तु बानिय ।
 यिह् आसि तिह् वासि तति काँह् न कुनिय
 तुर्यातीयाह् निर्लेफ् ननिय ।

(यत्र) राग-द्वेषात्मानः-कूर्माः मत्स्याः सन्ति-तस्मिन् भिन्नं भिन्नमेव
(नानाविधाः)

निमज्जयन्सर्वान् अस्ति-तस्मिन् मोहात्मा जलभ्रमः ।

आशात्मकानि-कूलानि सन्ति-तस्य स्वप्नः संभवन्

(यत्र) शुक्तिकायां रजतं सिकतायां जलं भासमानं-भवति ।

उत्ताने कुत्र-नाम संगंस्थामि बाहुतरणार्थं अस्मि कुण्डिरेव

केशवेतिपदोपेतं (श्रीविष्णुनाम) अस्ति-मे त्र्यो-इति तारकमेव ।

ईदृक् नाम मध्ये अनुभवस्य आनयिष्यामः

सद्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥ १७५५ ॥

वलिरत्वं स्वकीयं अस्ति-ते एकस्यैव द्वित्वं प्रदर्शयन्

द्विर्भासनं दिग्भ्रमं अस्ति-ते द्विगुणीकुर्वत् ।

असि (च) पेचकपत्नी (इव) (शून्यात्मा च) मध्यभागे काकानाम्
(इन्द्रियाणां च)

आन्ध्र्येन स्वकीयेनैव दिनानि विनष्टीकुर्वन् (क्षिपन्) ।

पाश्चात्यं शत्रुत्वं नहि स्मरणे स्थापयन्

पुरस्तादपि नवीनमेव नवं नवीकुर्वन् ।

मध्याह्नकाले (अपि) स्वात्मानं निगूढत्वानि दापयन्

सूर्यस्य यावत् (तद्भेतुना) हानिं संप्रापयन् (आरोपयन्) ।

(तस्मात्) ओमिति शब्दस्य-प्रकाशत्वं पश्य भो-पूर्णस्वरूप

सद्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

रूपरहितस्य कः सरूपत्वं कथयिष्यति

स्मृतिं परित्यज्य अचित्तः (सुग्धः) भविष्यति ।

यत् (किञ्चित्) स्यात् तदेव भासिष्यते तत्र कश्चिदपि न कुत्रापि

तुर्यावस्थातोऽप्यतीतरूपः निर्लेपः प्रकटौभविष्यति-तव ।

खच्चि नाद-व्यंदाह् मञ्जु हनि हनिय्

ब्रह्मानंदाह् व्वगनि सनिय् ।

प्रथ-कुनि मञ्जु आसिथ् अंदकनिय्

तथ् कलि यथ् निष्कल् ओं गनिय् ।

सुय् ज्ञानि यस् बनि अस्मि क्याह् वनव्

व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥

वनुनु कुह् सुलव् त दर्लव् कुह् पालुनु

पालुनु गव् सोरुथ् कौह् चालुनु ।

चालुनु गव् खह-र्यह पान् जालुनु

जालुनु गव् देह-अविमान् गालुनु ।

गालुनु गव् मद-निष् पान् वालुनु

वालुनु गव् बय कामुनु कालुनु ।

पावुनु अतस् रामचन्द्र-शालुनु

व्वपाथ् क्वाडुनु इमि कलि-कालुनु ।

न-त क्याह् व्वथु नख बूजि बूजि कनौ

व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥

न्यथ् सर्व-रंकल्प-संन्यासी आस्

निवृत्त-हृद्य वृत्त अस्यासी आस् ।

व्यवहारस् मञ्जु व्वदासी आस्

बस्तिय-मञ्जु-बाग् वन्वासी आस् ।

अविलाशौ रस्तु व्वत्तासी आस्

आसिथ् न आसिथ् विकासी आस् ।

अवशिष्टं-भविष्यति नाद्विन्दुस्वरूपमेव मध्ये अंशस्य अंशस्य (प्रत्यंशम्)
ब्रह्मानन्दमात्रमेव उत्ताने (हे उत्तानस्वभावेति वा) गभीरी-
भविष्यति-ते ।

प्रत्येकव्यवहारस्य मध्यस्थितोऽपि भूत्वा बहिःस्थित-एव (उदासीन-
वदासीनः)

तस्यां वासनायां (स्थितः) यस्यां निष्कलस्वरूपभावेन श्रीमित्य-
भ्यासः घनीभवित्यति-ते ।

स-एव जानाति यस्य संपन्स्यति (इदृश्यवस्था), वयं किं-नाम कथयिष्यामः
सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

प्रकथनं अस्ति (हि) सुलभं (सुकरं) पुनः दुर्लभं (दुष्करं) अस्ति
परिपालनं (इदृशमार्गस्य)

परिपालनं-नाम अस्ति सर्वमेव किञ्चित् सोढव्यम् ।

क्षमापरिपालनं-नाम (तदेव) अस्ति (परमेश्वर-) अनुरागात्मवत्सि-
शिखया स्वात्मा प्रज्वालनीयः

प्रज्वालनं-नाम अस्ति देहात्मबुद्ध्याभिमानः विनाशनीयः ।

विनाशनं-नाम (तदेव) अस्ति मदसकाशात् स्वात्मा अवतारणीयः

अवतारणं-नाम अस्ति भयं अपहर्तव्यं महाकालस्य ।

आपातनीयः (समुद्भावनीयः) चेतनायां (स्मर्तव्यः) रामचन्द्र-
शृगालयोर्धर्मविषयकसंवादः (रामायणादिषु प्रसिद्धः)

उपायः अन्वेषणीयः अस्य कलिकालस्य ।

अन्यथा किं-नाम समायातं (समाप्तीभवति) समाप्तिं श्रुत्वा श्रुत्वा
कर्णाभ्याम्

सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

नित्यं सर्वसंकल्प-संन्यासी (संत्यक्तसर्वसंकल्पः) भव

निवृत्तिमार्गस्य वृत्त्या अभ्यासं-कुर्वन् भव ।

व्यवहारस्य मध्ये उदासीनः भव

जनपदवसतिषु (लोकव्यवहारस्य मध्येऽपि) वानप्रस्थाश्रमी-इव

भव ।

अभिलाषैः रहितः (निःस्पृहः) (भूषादिना) विलासशीलः भव

भूत्वा न भूत्वा (च) नित्यविकासवान् भव ।

अववुनु निरामय-खासौ आस्

आत्म-निश्चयकु विश्वासी आस् ।

वथ् हाव् गथ् प्राव् आनन्द-गनौ

व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥

कूति पोश् फ़लि ब्रह्मांडच थय

ओं जोनु थिमौ तिम् गैथ् वरे ।

ओं शिव-हरे ओं-शिव-हरे

तमि पंरु सारुय् युस् ओं परे ।

तमि कंरु सोरुय् युस् ओं करे

तमि खंरु सोरुय् युस् ओं खरे ।

अद कस् मारन् त अद कुस् मरे

विज्ञान-रूपय् ओं तस् वरे ।

कृष्णस् सुह् ओं-कार् मन-वाज्य खनव्

व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

113. PRAISE OF THE SYLLABLE ŌM.

ओमय् कुय् आत्म-देवय्

ओमय् कुय् कृष्णजीवय् ।

ओमय् खर् कुख् त्वमेवय्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ १७६१ ॥

ओमय् कुय् विष्णु ब्रह्मा

ओमय् कुय् शिव् त उमा ।

पानशीलः निरामयानन्दासुतकंसानां भव

स्वात्मज्ञप्ति-निश्चयस्य नित्यविश्वासशीलः भव ।

सन्मार्गः प्रदर्शितः गतिः (च) प्राप्ता आनन्दपूर्णसज्जनैः

(तस्मात्) सद्द्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवसु ॥

कति-नाम (असंख्यानि) पुष्पाणि प्रफुल्लानि ब्रह्माखडरूपस्य अल्पोद्यानस्य

प्रणवः संजातः यैः त-एव गताः (संगताः) वरे (पूर्णफलावाप्तिम्) ।

ओं शिवाभिन्नहरे ओं शिवाभिन्नहरे (इति प्रोच्य)

तेनैव अधीतं सर्वमेव यः ओं (इति) प्रणवशब्दं अधीष्यते ।

तेनैव कृतं सर्वमेव यः ओमिति (प्रणवोच्चारं) करिष्यति

तेन स्मृतं सर्वमेव यः ओमितिरूपं (प्रणवं) स्मरिष्यति ।

ततो-नाम कं (न कमपि) मारयिष्यति ततो-नाम च कः (न कश्चिदपि)
मरिष्यति

विज्ञानरूप-एव प्रणवः तं वरीष्यते (समबुद्धिः सर्वविषया ततो जायते) ।

कृष्णाख्यं(स्य) ग्रन्थकर्तारं(तुः) सः (तं) ओंकारं मनोरूपाङ्गुलिमुद्रायां
उद्वृङ्कयिष्यामः

सद्द्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवसु ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

ओंकारस्तुतिः ॥ ११३ ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते आत्मदेवः (उपासनीयः)

प्रणव-एव अस्ति-ते कृष्णाख्यावतारपरमेश्वरः ।

प्रणवमेव स्मर (नित्याभ्यासेन) असि (यतः) त्वं-पदवाच्यस्तदभिन्नो-जीवात्मा

प्रणवात्म-एव स्वरः (शब्दः) त्वं-असि न (देहाद्यभिमानवान्) जीवः ॥

१७६१ ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते विष्णुः ब्रह्मा (च)

प्रणव-एव अस्ति-ते शिवः उमाख्यशक्तिश्च च* ।

* माण्डूक्याद्युपनिषत्सु प्रसिद्धः ॥

ओमय् कासि च्च ब्रमा

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

ओमय् कुय् वीद् पुरान्

ओमय् कुय् देव् बासान् ।

कुनुय् अचर् खरिय् ज्ञान्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

कुनुय् अचर् खठाह् ज्ञान्

कुनुय् अचर् खठाह् मान् ।

ओमय् कासिय् वपादय्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

ओमय् कुय् योग् तय् ज्ञान्

ओमय् कुय् दारना दान् ।

ओमय् कुय् ज्ञान विज्ञान्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ १७६५ ॥

वनान् ब्रह्मस् किह् अशब्द

अशब्दय् कुय् ओमुक् शब्द ।

इच्छा वयोग् ति प्रारब्द

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

ओमय् कुय् सय्-च्यय्-आनन्द

ओमय् कुय् आद्य् मद्य् अन्द ।

ओमस् जीवुय् पनुनु वन्द

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

(अभ्यस्तश्चेत्) प्रणव-एव अपाकरिष्यति तव अमं (अविद्याकृतम्)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते वेदरूपः (तत्सारात्मा) पुराणानि (च)

प्रणव-एव अस्ति-ते देवः (प्रत्यक्षं) भासमानः ।

एकमेव (तं) अक्षरं (प्रणवात्मानं) स्मृत्वा जानीहि (पुनःपुनर्जानीहि)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

एकमेव अक्षरं (प्रणवात्मकं) अनन्तरं जानीहि

एकमेव तमक्षरं अनन्तं मानयस्व ।

प्रणव-एव अपनयिष्यति-तव उपाधिं (आधिव्याध्यात्मकम्)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते योगः पुनः ज्ञानम्

प्रणव-एव अस्ति-ते धारणात्मा ध्यानं (च) ।

प्रणव-एव अस्ति (स्वात्म) ज्ञानं विज्ञानं (च)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥ १७६५ ॥

कथयन्तः ब्रह्म सन्ति अशब्दरूपम्

(तत्) अशब्दमिति अस्ति-ते प्रणवस्य शब्दं (तन्मात्रवाच्यम्) ।

(तच्च) इच्छात्मकं उद्योगात्मकं (क्रियात्मकं) च प्रारब्धात्मकं (च)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सच्चिदानन्दात्मा

प्रणव-एव अस्ति-ते आदिरूपः मध्यरूपः अन्तरूपश्च ।

प्रणवात्मनि जीवनं स्वकीयं उपहारीकुरु

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

ओमस् द्विच् चोर् पादय्

ओमय् खर् दिव् समादय् ।

कुनुय् अचर् कुह् प्रदान्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

ओमय् कुय् सत्वमागम्

ओमय् वासिय् च्य सोहम् ।

ओमय् कासिय् देङ्कु ब्रम्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

ब्रह्म-निष्ठा ओमय् कुय्

खरुन् ह्यत कुस् गमय् कुय् ।

यक्त्रिच् छानिय् तमय् कुय्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ १ ७ ७ ० ॥

नारायण् कुय् नरन् मङ्ग

अकार् कुय् अचरन् मङ्ग ।

सतुकु खर् कुय् खरन् मङ्ग

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

काकाजियन् ओमय् खर्

सुह् पानय् आत्मदेवन् वरु ।

सहज् पान् तमि सर-करु

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥

महापुरुशौ ओमय् मोनु

ललीश्वरिय ओमय् जोनु ।

प्रणवस्य सन्ति-एव चत्वारः पादाः

प्रणव-एव स्वररूपः दत्त्वा समाधिमस्ति* ।

(यः) एक-एव अक्षररूपः अस्ति प्रधानम्

(तद्रूप) प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सत्समागमरूपः

प्रणव-एव (अभ्यस्तश्चेत्) प्रकटीभविष्यति तव सोऽहमिति-मन्त्र
(तद्वाच्यस्तल्लक्ष्यस्तन्नित्याभ्यासवानात्मा वा)

प्रणव-एव अपनयिष्यति-ते देहाभिमानित्वस्य भ्रमम्

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

ब्रह्मनिष्ठानामावस्थानं प्रणव-एव अस्ति

स्मरणे (तमेव) आरभस्व-नाम को भयावसरः अस्ति-ते (तदा)

भ्रमं-प्राप्य खेदं-प्राप्य विश्रान्तिस्थानं अस्ति-ते (सः)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥ १११० ॥

(यथा तद्रूपो वा) नारायणः अस्ति नराणां मध्ये

अकारश्च अस्ति अक्षराणां मध्ये ।

सद्रूपस्य स्वरः अस्ति स्वराणां मध्ये (सः)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

भुमुण्डकाकेन (काकपदवाच्यसद्भिश्च) प्रणव-एव स्मृतः (अभ्यस्तः)

सः (ते वा) स्वयमेव स्वात्मदेवेन (ईश्वरेण) वृतः (वृता व
(साक्षात्कारदानेन

(येन) सहजः (स्वाभाविकः) स्वात्मा तेन उपलब्धः (सः)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

महापुरुषैः (सद्भिः) प्रणव-एव संमतः

ललादेव्या-योगीश्वर्या प्रणव-एव सुज्ञातः ।

* जीवस्य यो नित्यममाधिरस्ति स प्रणवलीनत्वेनैवेति भावः ।

दृष्ण कुय् आत्मा चोनु

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ ११३ ॥

114. PRAISE OF THE GOOD WAY

कक-डोनाह् गव् मञ्जु जल खरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर ॥ १७७४ ॥

कक-डुनु जल मूलु च्लु करजरय्

ब्यनु ब्यनु रोज्या प्रमाह् त नूर ।

मीलिय् गव् सूर्यस् सृत्य जरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर ॥ १७७५ ॥

पय् ज्रौठ् अख् लाब् दात कुह् हरय्

अरय् हिहु अस् म बन् तूह् ।

यचार दार लद् युगुकु गरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर ॥

चमत्कार् तुलनाव् अमरय्

चह् बन् प्रमाह् त बह् पांपूर* ।

दिह् दर् यवतम् रूफाह् खरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर ॥

मुहनि सहलाव-सृत्य वव-सरय्

प्रत्त-कारन् वसि-प्यय सूर ।

संगीन् कर् म्योनु काकज् गरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर ॥

* अत्र दीर्घोपधीचरणं मुर्धना पूर्व्ययम् ।

हे-कृष्णाख्य अस्ति-ते आत्माजीवस्वरूपः तव

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥ ११३ ॥

जीवस्य सत्ताद्योतनपूर्वकं सद्विचारमार्गं प्रस्तौति ॥ ११४ ॥

बुद्बुदमात्रं (जीवरूपं) संपन्नं मध्यात् जलस्य प्रकटम्

पश्य सागरात् (ब्रह्मरूपात्) अस्ति-किं तत् दूरम् ॥ ११७४ ॥

बुद्बुदः जले (यदा) मिलितः अपगतः भीतिक्लेशः (यथा)

भिन्नः भिन्नः स्यास्यति-किं महाप्रदीपः प्रकाशः च ।

संयोगं गतः (इव) सूर्येण सह दीप्तयः

पश्य सागरात्० ॥ ११७५ ॥

पश्चात् पुरस्तात् प्रक्षिप (परोपकृति धनादिकं वितर) लाभदिकं दाता

अस्ति श्रीमहादेवः

क्रकचः इव भूयाः मा भूयाः वासीरूपः* ।

विचारात्मना दारुणा निर्मापय योगात्मकं गृहमेव

पश्य सागरात्० ॥

स्वोप्लासचमत्कारं उत्थापय (उपभोजय) (नः) हे-अमर

त्वं भव महाप्रदीपः अहं तु श्लभः† ।

देहं अतिदृढं स्थापय-नाम-मे भवद्रूपं स्मरेयम्

पश्य सागरात्० ॥

मोहात्मना जलपूरेण-हेतुना भवात्मसरसि

परिपक्वकार्याणां (च) निपतिष्यति भस्म (इव) ।

(तस्मात् स्वदयया) अतिदृढं कुरु मदीयं काकलपत्रात्मकमिव गृहम्

पश्य सागरात्० ॥

* क्रकचो हि दारुभेदनकाले तच्छूर्णं पुरः पश्चात्प्रक्षिपति । वासी तु दारुचूर्णं स्वपार्श्वभाग एव नयति ॥

† यथा श्लभः खदेहं ज्योतिषि लायति, तथाहमपि परप्रकाशरूपे त्वयि लौनां भवेयम् ॥

न्यवर् वजान् कुचु अन्दरय्

बन्योमंतु कुस् जन् सन्नूर् ।

वायवनि वायत्तम् पननिय् खरय्

वुक् सागरय्-निश्र ह्वा सुह् दूर् ॥

कृष्णस् वायनाव् गंगादरय्

सोहम् हम् ह्यय् व्यचार खूर् ।

देह डुंगस्-क्यथ् तरि बव-सरय्

वुक् सागरय्-निश्र ह्वा सुह् दूर् ॥ १७८० ॥ ११४ ॥

115. THE SAME, UNITED WITH PRAISE TO RĀMA.

राम-जुव् श्याम-रूप् हावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ १७८१ ॥

योग शोग ह्यय् च्यथ् ह्यर्थ

अचि मङ्गु शान्ति-वार्थ ।

ब्रह्मानन्द-पोश् हावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

करि सत्संग बोल-बाश्

चटि सुह् वालवाश् ।

हंस पखवय् वुफनावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

बक्ति-ओलु येरनावे

शक्ति स्तृत्य् बसनावे ।

बहिर्भागे शब्दायन् (वस्तुतः) निःसारः अन्तरेव

संपन्नप्रायः अस्मि इव वीणाविशेषः ।

ज्ञे-शब्दसत्ताप्रदायिन् शब्दवन्तं-कुम्-नाम-मां स्वकीयेनेव शब्देन

पश्य सागरात् ० ॥

कृष्णाख्यं (मां) नौचालनां-विधापय ज्ञे-गङ्गाधर

सोऽहमित्यजपामन्नात्मना नौकादण्डेन गृहीत्वा विचारात्मकं
केनिपातम् ।

(यथा) देहात्मनि महानौकाविशेषे तरिष्यति संसारात्मसरसः

पश्य सागरात् ० ॥ ११८० ॥ ११४ ॥

मनोरामात्मकं रामं प्रति प्रार्थनापूर्वं स्तौति ॥ ११५ ॥

श्रीरामजीवः श्यामरूपं (सन्ध्यात्मनि तमसि वा रूपं) प्रदर्शयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति (च) ॥ ११८१ ॥

योगात्मकः शुकः गृहीत्वा त्रिदात्मिकां शारिकां (देवीं च)

प्रवेक्ष्यति मध्यं शान्त्यात्मिकायाः-वाटिकायाः (लघुपुष्पोद्यानस्य) ।

ब्रह्मानन्दात्मपुष्पाणि उपभोक्ष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

करिष्यति सत्सङ्गात्मकान् पक्षिविरावान्

कृत्स्यति मोहात्मकं जालविशेषं (वागुराम्) ।

हंसति-मन्त्रसिद्ध्यात्महंसस्य पक्षाभ्यां उड्डापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

भक्तात्मककुलाय संतानयिष्यति

संविच्छुक्ता सह निवासयिष्यति ।

अमृतकि-फल ख्यावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

पोशनूल ज्ञन् गञ्जरावे

कृष्ण-गीथ् ग्यवनावे ।

नाम-स्मरञ्ज-सस्तु थावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ १७८५ ॥

रूढमंतु ज्ञन् मननावे

आत्म-तीर्थ मन् नावे ।

निष्काम-ज्ञज्ञ-दाम् चावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

दय-नाव् कति मन्दकावे

दय-गथ् नञ् हावे ।

कृष्णस् वैकुण्ठ दावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ ११५ ॥

116. POET EXPLAINS THE SOURCE OF HIS OWN POWER.

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

आदिदेव् बननुकु ज्यय् आदिकार् कुय् ।

हारौ रस्तुय् बव-सर तार् कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥ १७८८ ॥

आदि-अन्त-शब्दन् मञ्ज् ओं-कार कुय्

ज्ञपनय् मञ्ज् अज्ञपा जफ् सार् कुय् ।

अमृतात्म (मोक्ष)-फलानि खादयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

जीवन्जीवपक्षिणं इव संभोत्स्यति

कृष्णोति-(कृष्णकीर्ति-)गीतिं प्रापयिष्यति ।

स्वनामसंस्मरणे-युक्तं (मां) स्थापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ ११८५ ॥

अवमानितं इव सान्त्वयिष्यति

आत्मात्मतीर्थं मनः संस्थापयिष्यति ।

निष्कामसत्कर्मात्मजलपानं प्रापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

ईश्वर-नामधेयं कृ (कुत्रापि न) ह्यपयिष्यति

स्वैश्वर्यगतिं प्रत्यक्षां प्रदर्शयिष्यति ।

कृष्णाख्यस्य (मम) वैकुण्ठगतिं प्रापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ ११९५ ॥

स्वात्मानमुपलक्ष्य स्वसामर्थ्यकथनपुरःसरमुपदिशति ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

देवानामाद्यः भवितुं तवैव अधिकारः (सामर्थ्य) अस्ति ।

द्रव्यं विनैव संसारसरसः तरणोपायः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ ११८८ ॥

आदावन्ते-(च)-शब्दानां मध्ये औंकारः (प्रणवः) अस्ति

जपानां (च) मध्ये अजपामन्त्रस्य जपः सारभूतः अस्ति ।

द्यान मङ्ग आत्मकु द्यान् शूबिदार कुय्

दारनाय-दार दारनाय दार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥

ब्रूँठि यिथ् प्रारब्दुक् व्यवहार कुय्

पथ् ब्रौँठि नेरनस् फेरनस् वार कुय् ।

वाँधि बन्द् बव् त माँजू कुस् च्य दरकार कुय्

च्यथ् कर् चार् च्यथ् कर् चार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥ १७६० ॥

परादौन् मुख-बँज ल्वकच्यार् कुय्

यावनस् मङ्ग कामुकु अन्दकार कुय् ।

वुज्यरस् न-ह्यकुनु संकल्प-बार कुय्

कर् प्ररग-कार् कर् प्ररग-कार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥

ग्वड अवनय् बोऊनु दरकार कुय्

तव पत अद मननुकु आदिकार् कुय् ।

निदिद्यासन् जेन् तोर तयार् कुय्

साचात्कार् साचात्कार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥

ध्यानस्य मध्ये स्वात्मनः ध्यानं शोभमानं अस्ति

(तं) धारणायुक्तं धारणया धारय ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्ब्रह्मविचारं सत्यं विचारय ॥

पुरः आगत्य प्रारब्धस्य व्यवहारः अस्ति

पश्चात् पुरः निर्गन्तुं परिवर्तितुं सुकरत्वं अस्ति ।

आतरः बन्धवः पिता माता च को-नाम तव साद्यकृत् अस्ति

चित्तं (अन्तःकरणानि च) कदा मित्राणि चैतन्यं कुरु मित्रम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्ब्रह्मविचारं सत्यं विचारय ॥ १७९० ॥

पराधीनमेव मूर्खबुद्धिदां कौमारं अस्ति

यौवनस्य मध्ये कामस्य अन्धकारः अस्ति ।

वृद्धावस्थायां असामर्थ्यं संकल्पभारश्च अस्ति

कदा-नाम (कदापि न उक्तावस्थासु) पौरुषमस्ति कुरु पुरुषत्वं
(पौरुषं) (उद्योगेन स्वीकुरु) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्ब्रह्मविचारं सत्यं विचारय ॥

प्रथमतः कथाश्रवणस्य श्रवणं योग्यं अस्ति

ततः पश्चात् च मननस्य अधिकारः अस्ति ।

निदिध्यासनं जय तत्स्थानात् सज्जः अस्ति

(परमेश्वरः) साक्षात्कारः प्रत्यक्षम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्ब्रह्मविचारं सत्यं विचारय ॥

मुह-स्यन्दि सुमि-कनि इन्द्रिय-द्वार् क्विप्

यिम् पार् गैय् तिम् दह् त्रैतार् क्विप् ।

दह् श्मराव् दह् खदमयगार् क्विप्

कर् दशहार् कर् दशहार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्

सथ्-व्यच्चार् सथ् व्यच्चार् ॥

पानस् नालि कुननुकु यक्तियार् कुय्

अथि आमत्तु वक्ति-हन्दु स्वक्तहार् कुय् ।

कुस् मनाह् कुय् करान् कसन्दु आंकार् कुय्

कुख् च्छ् स्वक्तार् कुख् च्छ् स्वक्तार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्

सथ्-व्यच्चार् सथ् व्यच्चार् ॥

हार्-वर् लारिय् न सूत्य् अय् ज्य खार् छ्य्

आसू वहारविथ् नफ्चञ् खार् छ्य् ।

प्रारब्द-फल् बूगिथ् पत लार् छ्य्

घट-अन्वार् घट अन् वार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्

सथ्-व्यच्चार् सथ् व्यच्चार् ॥ १७८५ ॥

कमिस् कारुवार् कुय् त कुस् वेकार् कुय्

नाहक देह-दृष्टि-हन्दु अन्दकार् कुय् ।

मन् जेन् वौदचि ज्यवि यकरार् कुय्

साह्यव्कार् साह्यव् कार् ।

मोहात्मसिन्धुनद्याः सेतुभूतानि इन्द्रियद्वाराणि सन्ति

ये (तु) तत्पारं गताः ते दश अवताराः (इव) सन्ति ।

(तानीन्द्रियाणि) दश शमय दश (दिक्पालाः) सेवकाः सन्ति

कुरु दशेन्द्रियविषयावृत्तिमेव कुरु दशहरयोगसंगतिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

स्वस्य गलावलम्बे पातनाय स्वातन्त्र्यं अस्ति

हस्ति समागतः भक्तिरूप-मुक्ताहारः अस्ति ।

(तत्र) को-नाम निरोधं अस्ति कुर्वन् कस्य-नाम अङ्गीकारः अस्ति

असि त्वं स्वतन्त्रः असि त्वं मुख्यतारकः ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

काकिणीमितं उपयोगि-भवेत्-तव न संगतं हि तव खारीकं (महा-
भारः) अस्ति

मुखं उद्घाटय (प्रसार्य) कुक्षिरूपा खार-नाम्नी (पेषणयन्त्रस्योपरि
या स्थाप्यते) अस्ति-ते ।

प्रारब्ध-फलं भुक्त्वा पश्चादेव अपयानावस्था अस्ति

जलयन्त्रस्यपेषणीयन्त्रस्थानानुवारः (इव) पेषणीयन्त्रात्मदेहं
समानय सत्फलावस्थाम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७८५ ॥

कस्य-नाम कार्यव्यवहारः अस्ति कः च अकार्यः अस्ति

निरर्थमेव देहात्मबुद्धिरूपं आन्ध्र्यं अस्ति ।

मनः जय वेदस्य जिह्वया(वाचा) स्वीकारः अस्ति

स्वतन्त्राधिकारः (इति) (मनोजयी) ईश्वर-एव कार्यरूपोऽप्यस्ति ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥

तीव्र-वैराग्यं खासं सबन्धार् कुय्

शिव-शिव बोलुनु पानं आव-शार् कुय् ।

व्यहख्यं राग-रंजु बुद्धनस् वार् कुय्

शान्त्वं शालमारं शान्त्वं शालं मारं ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥

शक्तिपातकिं शहरं सुवदारं कुय्

दर्मं अर्थं कामं मोक्षं दिनुं यत्क्रियार् कुय् ।

इथुय् सरकारं कुय् इथुय् सरकारं कुय्

करं च्छं दरवारं करं च्छं दरवारं ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥

कृष्णं नाव् प्योमंतुं दुनियाह-दारं कुय्

लूकन्-हन्दुं हिन्दुं च्य-ति व्यवहारं कुय् ।

दिववुनुं पानयं त्रिवुवन-सारं कुय्

सर्वं आदिकारं सर्व-आदिकारं ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् अममात्रं संसारः अस्ति

सद्दस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

तीव्रवैराग्यात्मकं शोभनं हरितृणास्तरणं अस्ति

शिव-शिवेति भाषमाणः स्वयं जलप्रपातविशेषः अस्ति ।

निवेशं-करिष्यसि-चेत् रागरहितः दर्शनस्य सौष्ठवं अस्ति

शान्त्यात्मकं शालमाराख्योद्यानं शान्तिमेव हे-सृगधूर्त मारय (जय) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् अममात्रं संसारः अस्ति

सद्दस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

अनुग्रहपदात्मकस्य पुरस्य अधिकारी अस्ति

(तस्य) धर्मः अर्थः कामः मोक्षः दातुं सामर्थ्यं अस्ति ।

ईदृशं प्रधानकार्यं अस्ति ईदृशः राजा अस्ति

कुरु त्वं उपासनामेव कुरु त्वं राजसभास्थितिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् अममात्रं संसारः अस्ति

सद्दस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

(स्वात्मानं प्रति अन्यकृदुक्तिः) कृष्णिति नाम आपतितं कुटुम्ब-भरणं
अस्ति-ते

लोकानां सदृशं तवापि व्यवहारः अस्ति ।

दाता स्वयमेव त्रिभुवनसारभूतः (शिवः परमेश्वरः) अस्ति

सर्वं सामर्थ्यं सर्वाधिकारम् ।

हे-अमरात्मन् स्वात्मन् अममात्रं संसारः अस्ति

सद्दस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ ११६ ॥

117. EXHORTATION AS TO THE UNREALITY OF THE WORLD.

सर कर् संसार् नदरुय् द्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८०० ॥

बन्द् कर् लूब-संकलुकु वाव्

पानय् पकि प्रारब्दू नाव् ।

कर् पूर्व-कर्मक्यन् पंबछन् क्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

संसारस्-मञ्जु रोज् निर्मल्

बुक्त ख्यलवथरस् लारि मा जल् ।

पाञ्जिस्-मञ्जु आसिय् चाव-चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

मायाय-मञ्जु निर्माया रोज्

खर रोज् वैराग-राग-खर् बोज् ।

सत्संगक्यन् वंगनय् कन् थाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

मायाय-हिलि खोक् पत छस् खाजू

समदृष्टि कटवार्थ पकनाव् तीज् ।

दर्म-व्यद्योग कर्म-खोरि वायनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

सोहम् हम वाय् मोहनि-शाटि

काञ्ज् नाव् पकनाव् स्यलि वति-पाटि ।

पुनरपि सांसारिकावस्थाप्रदर्शनपूर्वकमुपदिशति ॥ ११७ ॥

परीक्षाविषयः कृतः संसारः निःसारः (मृणालमेव) निर्गतः (ज्ञातः)

(तस्मात्) चलितो-भव मा चेतनातः (विमर्शात्) चैतन्य-
(स्मरण)रूपाणि पद्मपुष्पाणि उपशुद्ध ॥ १८०० ॥

निरुद्धं कुरु लोभविषयसंकल्पात्मकं वायुम्

स्वयमेव संचरिष्यति प्रारब्धभोगरूपा नौका ।

कुरु पूर्वकर्मानुरूपाणां पद्मबीजानां उपभोगम्

चलितो-भव मा चेतनातः ॥

संसारस्य-मध्यवर्त्यपि तिष्ठ निर्लेपः

पथ्य-नाम पद्मपत्रस्य संगंस्यते मा-नाम जलम् ।

जलस्यैव-मध्ये भूत्वा परिपूर्णजलः

चलितो-भव मा चेतनातः ॥

मायायां-मध्ये-वर्तमानो-ऽपि गतमायः तिष्ठ

समाहितः तिष्ठ वैराग्यरागयुक्तस्वरं शृणु ।

सत्सङ्गसंबन्धिषु कृन्दः(वृत्त)विशेषेषु कर्षो निधेहि

चलितो-भव मा चेतनातः ॥

मायारूपाया-जलनील्यः भीतो-भव अनुवर्तमाना अस्ति-यस्याः सिग्ध-
मलकलुषता

समदृष्टिरूपं लघुनौविशेषं चालय त्वरितम् ।

धर्मात्मनोऽयोगेन सत्कर्मारित्रे प्रवाहय

चलितो-भव मा चेतनातः ॥

सोऽहमित्यभ्यासात्मना दण्डेन संचालय मोहात्मसैकतिलद्वीपमार्गं

ज्जमिरूपां नौकां प्रवाहय ऋजुना मार्गप्रकारेण ।

सहस्र-दल डल पद्मासन प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥ १८०५ ॥

अन्द्रि वैर-क्कृ रोज् नरकि-पाठि

सह-वस्तुय् पख् सज्जन गाठि ।

लाव् प्राव् प्यत्थ-हिहु कृत्तरय् म हाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥

पर्द-तलि क्रिय् कर् बुक् क्यवि जूजि

अन्द्रि प्राव् गोर् ज्ञन् ज्ञान्चू गूजि ।

न्यव्रि देह-अदकार् केडु फुटराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥

अत-गत कुकिलि-पोटु ज्ञन् यज्ञ् म येर्

जुवरकि-पाठि कसंग-मज्जवाग नेर् ।

म्वक्त्त कुय् सज्जन-वाज्जक्कु बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥

मन-क्यनबवु दय-लोल लाव् वर

मेलिय् सद्म्वर सोदागर् ।

बाव-वाव होश-बुमिपोश् फ्रलनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥

संसार-बोर् ज्वत्तराव् चाव् फ्रख्

गिलि-हन्दि-पाठि डल-जल-प्यठि पख् ।

राज्जंस-पानस् अज्जु म गज्जराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥ १८१० ॥

सहस्रपत्रपद्मस्थानरूपे सरःस्थाने (ब्रह्मरन्ध्रे) पद्मासनं प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८०५ ॥

अन्तःकरणेन निर्वैरः (सर्वभूतेषु) तिष्ठ नडवत् (अन्तःशून्यः बहिर्दृढः)

सहपूर्णः गच्छ सज्जनात्मना क्षेत्रस्थानेन ।

(ततः) उपलब्धिं प्राप्नुहि असारवृणविशेषसदृशं स्वरिक्तत्वं मा प्रदर्शय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

पटलाधस्तात् क्रियां (नेत्रनिर्निमेषाभ्यासेन संचयं) कुरु पश्य तृण-
मूलकस्यैव आस्तरणपटलम्

अन्तः प्राप्नुहि शृङ्गाटफलं इव ज्ञानात्मकं फलसारम् ।

बहिः देहान्धकारात्मकं कण्टकजालं भञ्जय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

जन्मस्वागमागमेन तृणतन्तुविशेषं इव वितानं मा वितनु

जलफलविशेषवत् निन्द्यासङ्गमध्यभागात् निर्गच्छ ।

मुक्ताफलस्यैव अस्ति-ते सज्जनात्मपथ्यवीथेः मूल्यादरः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मनसा-नीलोत्पलफलवत् ईश्वरप्रसात्मात्मकं लाभं वृणु

संमिलिष्यति-तव सद्गुणात्मा व्यवहारकः ।

भक्त्यात्मवायुना चैतन्यात्मनीलोत्पलं विकासय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

संसारभारं लघ्वीकुरु परित्यज भीतिश्वासम्

पत्तिविशेषवत् सरोजलपृष्ठात् प्रचर ।

राजहंसात्मस्वात्मानं पत्तिविशेषं मा कलय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८१० ॥

श्रद्-वासनाय श्रम् रटनय् कम्

श्रम दम बुफ् चाव् दिह् म किस्मि दम् ।

यदि होशकि गोश्र पान् बुफनाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् छाव् ॥

जबिकुकि-सन्दि-पाठि थद् म तुल् फूदि

बूद् रोज् सूद् कुय् आत्म-बूदि ।

पोश्रनूल-सन्दि-पाठि कृष्ण-गीय् गाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् छाव् ॥

जगतच ताप-हच्य बुडह्-निश्र चल्

साय कर् सञ्जन कुलिसय् तल् ।

जल् च्य् फल् ख्यय् लाग् डल्काव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् छाव् ॥

ग्वर-शब्द कुकिलु जन् बोल् शंभु

कर् म ककर-सन्दि-पाठि ककरूकू ।

अंग-दूश संग-दूश देह् म रावराव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् छाव् ॥

वासनाय-गाद्य लूव व्वठ् मो दाव्

मनचूय् तश्रा कन-किनि चाव् ।

व्वज्-ब्रग् संतोश-ताज् दिथ् धाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८१५ ॥

जीव-दयाय-हन्दु कर् व्यवहार

अविद्याय हारवच्य बीद-न्याय् हार ।

शुद्धवासनया शान्तो-भव ग्रहीष्यन्ति-(न)-त्वां के-नाम (कामक्रोधादयः)

शमेन दमेन आकाशगतिं त्यज (कुरु) देहि मा जलपत्तिवत्
निमज्जोन्मज्जनानि ।

प्रोञ्चैन चैतन्यात्मना प्रकाशदर्शनस्थानेन स्वात्मानं उद्हापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

पत्तिविशेषवत् उच्चैः मा उत्थापय शिरःपत्तिविस्तारम्

सुबोधः तिष्ठ फलं अस्ति-तव आत्मबोधेन ।

जीवंजीवपत्तिविशेषवत् कृष्णस्य-गौतिं गायस्व

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

जगद्रूपायाः आतपतमायाः मरुभूमेः दूरे-भव

ह्यायाविश्रान्तिं कुरु सज्जनात्मनः क्रायावृत्तस्य अधः ।

जलं पीत्वा फलं भुक्त्वा अनुकुरु मूढप्रायजनम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

गुरुक्तानुसारेण कोकिलः इव भाषमाणो-भव हे-शम्भो-इति

कुरु मा कुक्कुटपत्तिवत् शब्दविशेष-निरर्थम् ।

अङ्गानां-दोषेण कुषङ्गदोषेण (च) देहं मा विनष्टं-कुरु

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

वासनात्मकं-मीनं लोभेन प्रोह्यनं मा दापय

मनःस्यां तृष्णां कर्णाभ्यां परित्यज ।

बुद्ध्यात्मकं-वकं संतोषात्ममुकुटं दत्त्वा निधेहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८१५ ॥

सर्वभूतदयात्मकं कुरु व्यवहारम्

अविद्यात्मकस्य पत्तिविशेषस्यैव परस्परभेदन्त्यायं अपाकुरु

अविनाश-नीलकाण्ठ वाग्ग करणाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्गाव् ॥

व्वदरकि लूबकि कम् तय् मक्

गम्रिथ् संतोशच ग्वफि अक् ।

कामनाय सीमिज्ज बारव् म दाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्गाव् ॥

रज्जि कुय् सर्प-त्रम् न-ज्जि कुय् नाग्

पज्जि पज्जि वुक्त्त कुख् चिदाकाग् ।

दज्जिथ् रज्जि-हिवु बन् त्यज्जिथ् नेटि-बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्गाव् ॥

वीर कुवीर कुख् छिय् न टन द्यार्

समयकि खख दख वीरुथ् म हार ।

वीर् च्याज्ज दैर-बोज्ज-निग्ग वीर्य-माव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्गाव् ॥

खप्रकाश व्वज्ज स्वन-लौकि वधराव्

व्यचार नेचौ नज्जराह् चाव् ।

रंग-रंग बेरंग् वुक्त्त किथु द्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्गाव् ॥ १८२० ॥

शान्ति-शालमारू कुय् शिव-अनुयह्

अन्दरिभि त्याग न्यव्वरिभि राग व्यह् ।

संन्यास-ट्टुच अतलास् पैराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्गाव् ॥

अविनाशरूपस्य-पत्तिविशेषस्य भाषणानि कारय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

उदरनिमित्तस्य लोभस्य (रूपान्) कूर्मान् पुनः मत्स्यान्

शमित्वा संतोषात्मिकायां गुहायां प्रविश ।

कामनात्मिकां सिंहेर्ही आक्रोशनानि मा दापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

रज्ज्वामिव अस्ति-तव सर्पभ्रमः नापि (वस्तुतः) अस्ति-ते नाशः

सत्येन सत्येन पश्य-नाम असि चिदाकाशस्वरूपः ।

दग्ध्या रज्जुसदृशः भव त्यक्त्वा घटभावम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

हे-वीर कुवेरः (इव) असि, सन्ति-ते नहि धनानि द्रव्याणि

समयानुसन्तं सुखेन दुःखेन शौर्यं मा त्यज ।

वीराः त्वदीयात् धैर्यात्मच्छायावृत्तात् अल्पवेतसदृचलतात्मानः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

स्वप्रकाशरूपायां बुद्धावैव डल-सरोमध्यगतविशिष्टभूमौ आस्तृणु

विचारात्मभ्यां नेत्राभ्यां दूरदृष्टिं प्रतिप ।

नानारूपेण नीरूपः (सन् परमात्मा) पश्य-नाम कीदृशः निर्गतो-ऽस्ति
(विकासमागतः)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८२० ॥

शान्त्यात्मोद्यानविशेषे अस्ति-ते शिवानुग्रह-एव (कारणम्)

अन्तर्गतेन त्यागेन बहिर्गतेन रागेण आस्व ।

संन्यासदृत्तात्मकं कौशेयवासोविशेषं आच्छादय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

राज-च्छिषि नगर-मञ्जु आस् वन्वास्
 निष्काम् रोज् त्रिय आसिथ् दास् ।
 जनख्-राज राजसिय मञ्जु याद् पाव्
 डल् म होश च्चत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥
 शक्तिपात-निशात शिव-मंडल् प्राव्
 कावुन् बख्च ख्ख्च श्ख्च-हन्दु डल् ।
 आत्मस् परमानन्द-मस् च्याव्
 डल् म होश च्चत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥
 निष्कल-रूपुकुय् प्वलावाह् ख्यह्
 निर्मायाय-हञ्जु च्याह्याह् च्यह् ।
 मोह-वति थकनुक् रोज्जिय् न ताव्
 डल् म होश च्चत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥
 च्यथ् तकिय् दिथ् ष्ठ् सथ्-फर्गस्
 ब्वज्ज-बाया आत्मा-ध्वरगस् ।
 योग-बालादर्थ् ष्ठ् लरि साव्
 डल् म होश च्चत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥ १८२५ ॥
 विवौक-वय-सर मञ्जु कर् आन्
 अद्वैत पाञ्जि नाव् मन् तथ् ग्रान् ।
 तुर्या-बाग योग-निद्रा चाव्
 डल् म होश च्चत्तकिय् पंपोश् ङ्काव् ॥
 हंसनाद-खर कर् ग्राह् त्वलि त्वलि
 मांडक-शब्द मित्र-खंडख् बूलि ।

हे-राजभूत-ऋषिरूप नगरमध्ये-ऽपि भव वनवासीव

निष्काम-एव तिष्ठ स्त्रियाः भूत्वा दासः ।

जनकराजविशेषं राज्याधिकारस्य मध्ये स्मृतौ समानय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

शक्तिपात(अनुग्रह)रूपोद्याने शिवमण्डलं (सायुज्यम्) प्राप्नुहि

उपभुङ्क्ष्व-तत् भक्तिरूपं युक्तिरूपं ऐश्वर्यरूपं डलसरः ।

आत्मानं परमानन्दस्वरूपमुधां पायय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

निष्कलरूपसारूप्यात्मकं भोज्यविशेषं खादस्व

निर्मायत्वरूपं चव्यौषधिपानं पिव ।

मोहात्ममार्गस्य गमनश्रमस्य अवशिष्टो-भवेत् न संतापः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

चिदात्मकं उपधानं दत्त्वा पृष्ठे सत्यात्मशय्यायाः

बुद्ध्यात्मभार्यां आत्मरूपपुरुषाय ।

योगात्महर्षस्य पृष्ठे पार्श्वतः स्वापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८२५ ॥

विवेकात्मसरोविशेषस्य मध्ये कुरु स्नानम्

अद्वैतबोधात्मना पानीयेन स्नापय मनः पुनः प्राणान् ।

तुरीयावस्थोद्याने योगनिद्रां कुरु

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

हंसेति-नादस्वरेण (हंसपक्षिशब्देन वा) कुरु श्वासं उन्माय उन्माय

प्राणशब्देन (माण्डूकः प्राणश्चोच्यते) मण्डूकसंबन्धि भाषणम् ।

पवनस् त गगनस् सूत्य मिलनाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

अन् कल्ल् बूगनि गट् जन् फेर

कर्म-फल-कल-तल ओटु-द्वि-नेर् ।

यख् दिथि लख्-त्रख् च्याञ् अख् पाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

स्यजरकि स्विथि पख् सतसय् सूत्य्

अज् ताञ् वत-गथ् आय् गैथ् कूति ।

त्याग-खोरन् लाग् वैराग-खाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

बव-सर सैरकु कड् अमान्

मोह-गत-कदलस् नीरिथ् ज्ञान् ।

कर्म-स्यज् ब्वज्-नाव् स्यज् पकनाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥ १८२० ॥

यख्-ज्याह् मिलविथ् पानुवय् त्वथ्

देह-अग्र-बोटाह् सूत्य् आख् ह्यथ् ।

राज् नेर् सैरस् कुस् हुय् वाव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

पर्जनविथ् अमर-पान् आस्

ख्यथ् च्यथ् ह्यथ् दिथ् बाग्यवान् आस् ।

सूत्य्-वाज्यन्-हङ्ग यविञ्जि न याव्

डल् म होश च्त्तिकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

प्राणवायुना हृदाकाशेन च सह संयोजय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

अन्नानि जलानि भोक्तुं पेषणी इव वर्तस्व

कर्मफलात्मकलयन्नात् पिष्टु-सदृशः निर्गच्छ (भव) ।

परिपाकं दास्यति लक्षसंख्यद्रोणमानं त्वदीयं एकं पादसेटम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

आर्जवेन सेतुना चरस्व सत्येनैव सह

अद्य यावत् पान्याः आगताः गताः कियन्तः (असंख्याः) ।

त्यागात्मपादयोः संयोजय वैराग्यात्मपादुकाम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

भवसरसः संचारस्य उपभुङ्क्ष्व ईप्सितम्

मोहात्मसहाप्रवाहसेतुविशेषात् निर्गमनं जानीहि ।

कर्मसिद्ध्या बुद्ध्यात्मनौकां ऋज्वीं गमय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८३० ॥

युगपत् संयोज्य पञ्चैव तत्त्वानि (पृथ्व्यग्नेजोवाय्वाकाशानि)

देहात्माग्निपयन्त्रोपेतनौकां सह आगतस्त्वं गृहीत्वा ।

राजेव निर्गच्छ संचाराय कः अस्ति-ते मरुत् (नैःस्वं वा)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

उपलक्ष्य अमरात्मस्वात्मानं आस्व

भुक्त्वा पीत्वा गृहीत्वा दत्त्वा भाग्यशालीं भव ।

सहचारिवर्गस्य-संबन्धिनीं निधेहि न उपालम्भम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

राजयोग-अव्यास मन-डूंग रठ्

हठ-कर्म इन्द्रिय-वगयन् म चठ् ।

फटनकि खोफ गाल् वासनाय वाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

दोर्य-फिरि म्वकलख् बुक्क् वाव-माल्

वाल-पान आल्लविय् वाल् रठ् वाल् ।

पूरु पख् दूरु कुय् नख-पूरु चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

मन् जेन् खख् प्राव् खद् गक्कि योग्

इन्द्रिय् खुल्ल चाव् वूगन् वूग् ।

निर्मल्ल् आस् कास् देह-ब्रम-बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥ १ ८ ३ ५ ॥

साद-प्रक्कू शाह्जाद गरि नेर्

राद-राद सैराह् करिय् पथ् फेर् ।

सूत्य् आख् ह्यथ् यिह् ख्यथ् तिह् आनन्द् प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

पक्कि-वक्कि सूत्य् प्राव् ज्ञान-गूरि-बाव्

च्यथ्-चडि मङ्ग आत्म-द्वद् पर्जनाव् ।

न्यर्नय खर् ख्याव् चाव् वीद-गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् ङ्वाव् ॥

कर्म-क्य दान-दानि दर्म-डद् मन्द्

ओग्ग्द् नेरि तथ् यग्गोदानन्द् ।

राजयोगस्थाभासेन मनोनौकां वृल्लीष्व

हठयोगकर्मणा इन्द्रियात्म-कटान् मा क्किन्दु ।

निमज्जनस्य भयेन नाशय वासनात्मकं वायुम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

नदीभ्रममार्गसंचारात् मोक्ष्यसि निरीक्षस्व वायुगतिम्

बाल्यावस्थया परिवर्त्य कूलं-प्रति ब्रधान बालां (वासनां) ।

पूर्णतया गच्छ दूरं अस्ति शनैः प्रक्रान्तिं त्यज (कुरु)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मनः जयस्व सुखं प्राप्नुहि सिद्धः गमिष्यति (भविष्यति) योगः

इन्द्रियाणि स्वतन्त्राणि (उन्मुक्तानि) कुरु भोगान् मुह्य ।

निर्मलः भव अपनय देहभ्रान्तिभावम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८३५ ॥

साधु-प्रकृत्या राजपुत्र (इव) गृहात् निर्गच्छ

तृणपूर्णाधःशून्यजलक्षेत्रेषु संचारं कृत्वा पश्चात् वर्तस्व ।

(प्रारब्धं) सह आगतस्त्वं गृहीत्वा यत् भुक्त्वा तत् आनन्दं प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

अतिथिभूतवत्सकेन सहैव प्राप्नुहि ज्ञानात्मगोपालभावम्

चिदात्मदोहनपात्राः मर्धे आत्मरूपदुग्धं उपलक्षस्व ।

निर्णयात्मकं जलतृणविशेषं भोजय दुग्धि वेदात्मगाम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

सत्कर्मात्ममन्यन्यां ध्यानात्ममन्यानेन धर्मात्मदुग्धं मथ

औषधं निर्गमिष्यति तस्मात् यशोदानन्दनात्मा (श्रीकृष्णाति

स्वरूपसाक्षात्कारात्मकम्) ।

तस् कुह् बूग् बूगिथ् ब्रह्मचारि नाव्
 डल् म होग् च्यत्तकिय् पंपोग् क्वाव् ॥

इक्कि प्रक्कच मोल-दायस् नाम्
 थवहारस् मञ्जु रुद्दु निष्काम् ।

ल्यंवि मञ्जु यियु सुह् पंपोशाह् द्राव्
 डल् म होग् च्यत्तकिय् पंपोग् क्वाव् ॥

मोह-स्यन्दि तारिय् कहनावतार्
 कृष्ण बटु खारिय् गंगादार् ।

बव-सर आवलन केशव नाव्
 डल् म होग् च्यत्तकिय् पंपोग् क्वाव् ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

118. THE POET DESCRIBES HIS OWN CONDITION.

योग-बल सहस्र-दल डल दितु म्य दम् हरे
 च्यत्त-नावि रट्टु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४१ ॥

निष्कल शशि-कलि वुजु म्य जंजम् हरे
 च्यत्त नावि रट्टु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

बाल-पान आम् च्योनु स्वयम् प्रथम् हरे
 पानि-पान सह-र्यहि व्वथु म्य ज्यंज्यम् हरे ।

तियु गोम् प्रथम् च्योनु पथ् ह्ययि यम् हरे
 च्यत्त-नावि रट्टु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

तेलि सुय् खरूपस् यस् चलि ब्रम् हरे
 न-त ह्वा चेलि-कर्म तीज्ज-शालि शम् हरे ।

तस्य-हि अस्ति भोगान् भुक्त्वा ब्रह्मचारीति नाम (अभिख्या)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

ईदृश्या प्रकृत्या (स्वभावेन) मोक्षदायक (इति) नामधेयं

व्यवहारस्य मध्ये-ऽपि स्थितः निष्कामः ।

कर्दमराशेः मध्यात् यथा सः पद्मपुष्पमिव निर्गतः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मोहात्मसिन्धुनद्याः तारयिष्यति-त्वां स दयावतारः

(रे) कृष्णाख्य तटं (सः) उद्धरिष्यति-त्वां गङ्गाधरैकस्वरूपः ।

भवात्मसरसः आवर्तात् केशवेति तन्नामधेयम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

स्वावस्थां निरूपयति ॥ ११८ ॥

योगबलेन सहस्रदलपद्मयुते सरसि (ब्रह्मरन्ध्रे) दत्तं मया निमज्जनं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो मया अग्रभागः (यत्र) सोऽहमिति नौकादण्डः
हे-हरे ॥ १८४१ ॥

निष्कलरूपया शशिकलया (तदवास्या) उद्भूतं मम अतिशैत्यं (शुद्धसत्त्वं च)
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

(यतः) बाल्यावस्थायामेव समागतं-मे त्वदीयं स्वभावतः प्रेम हे-हरे

स्वयमात्मनैव स्नेहरूपाया-ज्वालायाः उद्भूतं मम अत्यन्तोच्चाऽर्चिस्त्वं
हे-हरे ।

तथा समागतं-मे प्रेम तव (यथा) निवृत्तिं ग्रहीष्यति यमः हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

प्रकाशं-करिष्यति स-एव स्वस्वरूपं यस्य अपयास्यति भ्रमः हे-हरे

अन्यथा अस्ति-किं त्रिविधं (पुण्यपापमिश्र) कर्मणा तेजःस्वभावस्य श्रमः
हे-हरे ।

मेलि मस् च्यनु कस् गेलि आलम् हरे

च्यत्त नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

दोरुम् द्यान् ह्यस खोरुम् दम् हरे

तोरुम् पान् व्वचोरुम् ओं हरे ।

चोरुम् त तोरुम् म्वक्तस् चम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४५ ॥

आश्चर्य-थानस् किह् आश्चर्य थम् हरे

आश्चर्य वसवुनु कुस् निरालम् हरे ।

आश्चर्य ज्ञानान् किस् व्वत्तम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

कक-रस्तु शेख् कुय् करान् ओं-ओं हरे

ठिञ्ज-रञ्ज गंटाथ ख्वर् किह् कम्-कम् हरे ।

जेर्य-रस्तु बोज् अजपा जौर-वम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

सांख्य-योग् सोन्थ् आम् ह्यथ्-समागम् हरे

हर्श-रस वामुन् द्राम् च्लु म्य गम् हरे ।

होश-पोश-थर्ध् प्योम् शान्ति-शवन्म् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

सकाम-कर्म-वारिचू तुल् म्य कम् हरे

निष्काम-कोच चावनाव् रतु कदम् हरे ।

निर्वासन आसन कड तम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

मिलिष्यति आसवः पातुं कस्य (यस्य) उपहसिष्यति जगत् हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

धृतं-मया ध्यानं समाधानेन आरोपितो-मया प्राणवायुः (श्वासो वा) हे-हरे

उत्तारितो-मे स्वात्मा उच्चारितो-मया प्रणवः हे-हरे ।

(आदौ) विचितो-मया पुनः तारितं-मया (विहितं-मया) मुक्तासमूहस्य किद्रं
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥ १८४५ ॥

आश्चर्यकारिस्थानस्य (शरीररूपस्य) सन्ति आश्चर्यदाः (इन्द्रियरूपाः) स्तम्भाः
हे-हरे

(तत्र) आश्चर्येण वास्तव्यः अस्ति-तस्य निराश्रयरूपः हे-हरे ।

आश्चर्यरूपं जानन्तः सन्ति-तस्य उत्तमपुरुषाः हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

(यत्र) आध्मानं विनेव शङ्खः अस्ति कुर्वन् ओम्-ओमित्युच्चारं हे-हरे

(तत्रैव) आहतिरहितायाः घण्टायाः स्वराः सन्ति अनन्ताः (अलौ-
किकाः) हे-हरे ।

(तत्रैव) आहननं विनेव शृणु अजपात्मकं वाद्यविशेषशब्दं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

साङ्ख्ययोगात्मा वसन्तकालः समागतो-मम हित (गृहीत्वा वा)-समागमं हे-हरे

हर्षात्मरसेन अङ्कुरः निर्गतो-मे अपगतं (च) मम (संसृत्यात्म) भयं
हे-हरे ।

सञ्चैतनारूप-पुष्पलतायाः आपतितो-मे शान्त्यात्मचन्द्रमण्डलोद्भूतसुधारससेकः
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

कृतसकामकर्मरूपभारस्य उत्थापय मम अङ्कसंग्रहं हे-हरे

निष्कामकर्मात्ममार्गविशेषेण चालयस्व साधु पद्धतिं हे-हरे ।

(यथा) निर्वासत्वरूपेण आसनेन निष्कासयिष्यामि आन्तिं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

ख-खयम् वासुदेव् कुह् सर्वख-यम् हरे
 श्वद-च्यत्त-बूद-मय् कुह् शब्द-ब्रह्म हरे ।
 आत्म-तत्त्व ज्ञाग् त्याग् अनात्म हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८५० ॥
 सूरयः क्विह् तत्पद चावान् त्वम् हरे
 वर् कया सय् प्रिया च्याज्ञय् ह्यम् हरे ।
 कर् दया बुक् म कृष्णस् क्रिया क्रम हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ ११८ ॥

119. HE ELOQUENTLY PRAISES ŚIVA FOR HIS GIFT OF KNOWLEDGE OF THE MEANS OF SALVATION.

कृष्ण च्यानिस् होग्रस् लगे
 यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५२ ॥
 च्यानि ह्यस-सूत्य् च्यय् बुक्कि मञ्जु जगे
 बव-सर सूक्ष्म स्थूलचू थल् ।
 समदृष्टि सगय्-सूतिन् सगे
 यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥
 स्ह् कुस् दमन् मञ्जु कँडि-जालस्
 कठिनिस् बालस् खसुन् कुस् ।
 च्यय् तुरगु रटनावतन् योग-वगे
 यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥
 ज्ञानचू संजीवनी अनत्स
 अज्ञान रुगस् वनत्स वैद्य ।

स्वप्रकाशरूपः वासुदेवः अस्ति सर्वस्वस्तम्भः हे-हरे

शुद्धचिज्ज्ञानमयः अस्ति शब्दब्रह्मरूपः हे-हरे ।

आत्मनः तत्त्वेन जायृहि त्यज अनात्मत्वं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो ॥ १८५० ॥

पण्डिताः (प्राप्तबोधाः) सन्ति तत्त्वेन (अपरोक्षबोधेन) त्यजन्तः
प्रत्यक्षदृश्यमानपदार्थं हे-हरे

वृणीष्व जयकारं मैव प्रीतिः त्वदीयैव अस्ति-मे हे-हरे ।

कुरु दयां पश्य मा कृष्णाख्यस्य (मम) क्रियां क्रमं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो ॥ १९८ ॥

ससच्चेतनतया स्तौति ॥ ११६ ॥

कृष्णाख्यः (अहं) तव चित्स्वरूपे उपहारीभविष्यति

यत् तवैव सुशिक्षितं (मुञ्जातं) तत् सुशिक्षितं (सामर्थ्यं) कस्य ॥
१८५२ ॥

त्वसंबन्धिना मुञ्जानेन त्वामेव द्रुह्यति मध्ये जगतः

संसारसरसः सूक्ष्मां स्थूलरूपां स्थलीम् ।

समज्ञानात्मना संकेनेव आसेद्यति

यत् तवैव सुशिक्षितं ॥

(लोभात्मा) सिंहः अस्ति-तस्य (कृष्णस्य) धमन् मध्ये कण्ठकजालस्य

अतिदुर्गमस्य पर्वतस्य (अनन्तजन्मव्यत्ययात्मनः) आरोहणं अस्ति-तस्य ।

चित्तात्मकस्य तुरङ्गमस्य ग्राहय-नाम-तं योगात्मरज्जुं (जानुद्वययोगात्मनाश्वस्य)

यत् तवैव सुशिक्षितं ॥

ज्ञानरूपां संजीवनौषधिं प्रापय-नाम-तस्य

अज्ञानरूपस्य रोगस्य भव-नाम-तस्य वैद्यः ।

ग्रहञ्चार् फिर्तस् दादिस् दगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५५ ॥

सुहनिस् म्बडिस् मख् ह्यथ् यितस्

दितस् पान् पर-माननुकु पर ।

देहाबिमानस् दुप जन् दगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

चिदानन्दकु रस् सूत्य् प्रानन्

पनन्यन् थानन् ह्यस च्यावनाव् ।

राज-योग सवाय मञ्जु तगि-तगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

सहज-व्यचार रस्तु क्ह न स्वरन्

अन्तःकरण ह्यथ् तन्मयता ।

प्रकाशस् सूत्य् विमर्शं लगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

अङ्घ्रि अबलख् सूत्य् निवृत्त-नवार

गङ्घ्रि च्छ् तस् वार करनाव् सैर् ।

समदृष्टि-सडकि ब्रह्मनिष्ठ-बग्य

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

प्रवृत्त मञ्जु यच्च द्विवेमच वृत्त

सूच-कुन् यिन् त मुजराह् दिन् ।

कुक्लि-फोज् जन् च्याञ्ज अकि ह्यगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८६० ॥

आरोग्यशीतलत्वं प्रवर्तय-नाम-तस्य पीडायाः कष्टस्य

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ १८५५ ॥

मोहात्मनः स्थाणोः कुठारं गृहीत्वा आगच्छ-नाम-तस्य

देहि-नाम-तस्य स्वात्मानं परमेश्वर-मननात्मकं (परं स्वात्मरूप-
मेव यथा मंस्यति तादृगिति वा) काष्ठमयकूटम् ।

देहाभिमानं धूपं इव आहनिष्यति

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

चिदानन्दात्मकं रसं सह प्राणैः

स्वकीयेषु स्थानेषु (इन्द्रियेषु) समाधानेन पायय* ।

राजयोगात्मिकायाः सभायाः मध्ये पङ्क्तिक्रमस्थित्या

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

सहज(स्वाभाविक)विचारेण विना किञ्चित् न स्मरन्

अन्तःकरणानि गृहीत्वा तन्मयताम् ।

प्रकाशात्मना सह विमर्शः युक्तो-भवेत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

नेत्रात्मकं शोभनाश्रुयुगं सह (निमित्तेन) निवृत्त्यात्मदृढरज्ज्वा

बद्ध्या त्वं तं सुष्ठु कारय संचारम् ।

समदृष्ट्यात्मघण्टापथे ब्रह्मनिष्ठतारथे

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

प्रवृत्तेः मध्ये अतिशयेन मत्तीभूताः वृत्तयः

स्मृतिं अनु आगमिष्यन्ति तु फलितत्वं दास्यन्ति ।

कोकिलसमूहः इव त्वदीयेन रणेन समावेशचालनेन

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ १८६० ॥

* जलज्जीवन्ममाणः स्त्रीभिर्वा यानिर्वा नोपजनं स्मरन्निदं शरीरमितिश्रुति-
पादितजोबन्धुक्तावस्थं विधेहीति भावः ॥

सार्य्य वत च्याञ्ज अमृथ् अह् ककान्
 थफ् कर्त अन्नि-पाठि पकान् कुय् ।
 कमि-ताम् मार्गं मार्गस्य मगे
 यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥
 सेर् अय् करहान् पननिय् डेरय्
 सेरय् वापय् कतु फेरे ।
 अद् क्वाञ्जि व्वपर्-गरन् लगे
 यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥
 निरामयुक् मय् च्यावनाव्तन्
 पय् दिथ् न्याव्तन् लय-स्थान् ।
 मय् ज्ञन् फिरनाव्तन् रगि रगि
 यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ ११८ ॥

120. THE AUTHOR'S DEVOTION.

लगयो परम गच्य
 ब्रह्माकार वृच्य ॥ १८६४ ॥
 सद्ग्वन प्रह्वच्य
 वीद-रस्ति वीद-श्रुच्य ।
 योग-ज्ञान-सच्य
 ब्रह्माकार वृच्य ॥ १८६५ ॥
 तुर्या ज्ञागरथ्य
 अन् म्वच्राव न्यथ्य ।

सर्वा-एव पदव्यः त्वदीयाः असृतं सन्ति चरन्त्यः

हस्तावलम्बं कुरु-नाम अभवत् गच्छन् अस्ति ।

केनापि (अलौकिकेन) मार्गेण मार्गमासस्य मद्योपलक्ष्यामावस्यातिथौ*

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

तृप्तं-चेत् अकरिष्यस्तं स्वकीयेन अनुग्रहात्मपुञ्जेन

सेटकमितान्नस्य कृते कुत्र प्रचरिष्यति ।

ततः कुतो-नाम परकीय-गृहेषु अनुगतो-भवेत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

निरामयात्मकं आसवरसं पायय-नाम-तम्

संकेतं (आजीवनसेकं वा) दत्त्वा नायय-नाम-तं लयस्थानं
(सायुज्यम्) ।

रसं (संक्रान्तिगुणं च) इव परिवर्तय-नाम-तं नाड्यां नाड्याम्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ ११९ ॥

स्वात्मसमर्पणास्तुतिं प्रस्तौति ॥ १२० ॥

उपहारीभवेयं-ते परस्यां गतौ

ब्रह्माकारायां वृत्तौ† ॥ १८६४ ॥

सत्त्वगुणात्मिकायां प्रकृतौ

हे-भेदरहित वेदश्रुतिप्रतिपादितायाम् ।

योगज्ञानसत्ताभूतायाम्

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८६५ ॥

तुर्या-जाग्रदवस्थामेव (जाग्रत्यपि तुरीयावस्थायुत्तमोच्यते)

तिष्ठु (जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यात्मावस्थासु) अवशेषय नित्यमेव ।

* सा हि प्रसिद्धोत्तमा शिवतिथिरुपोषिता समाधानेनार्चितशिवा चेन्मोच
दात्रीत्याम्नायः । तल्लक्षणपद्यं चैतत् ।

यत्र सो ऽस्तमयमेति विवक्षांश्चन्द्रमःप्रभृतिभिः सह सर्वैः ।

कापि सा विजयते शिवरात्रिः स्वप्रभाप्रसरभास्वररूपा ॥ इति ॥

† या ब्रह्माकारव्यात्मिका तव परमा गतिरस्ति तस्यामित्यन्वयः ॥

ऊ॒ग्रि॒यार् न्य॒न्द॒रि-हृ॒चय्

ब्र॒ह्मा॒का॒र वृ॒चय् ॥

आ॒ग्रि॒रि॒य् शू॒ज्ज-म॒कान्

वे॒ग मी॒ग-खो॒त प॒कान् ।

क॒डयो च्य आ॒ल॒चय्

ब्र॒ह्मा॒का॒र वृ॒चय् ॥

श॒ब्द-प्र॒काश॒ ल॒वुय्

ग॒ग॒राय॒-खो॒त ग्व॒वुय् ।

बु॒ज्जम॒लि-खो॒त ल्व॒चय्

ब्र॒ह्मा॒का॒र वृ॒चय् ॥

अ॒ग्न॒ ग॒ग॒न प॒वन॒ वु॒तरा॒च

स॒ल॒लि॒य॒ ज॒न् सु॒लव॒ वा॒च ।

श्व॒स्स ह॒न् ह्य॒ह् म॒ञ्ज॒म॒चय्

ब्र॒ह्मा॒का॒र वृ॒चय् ॥

नि॒श्र॒क॒ल प॒वन॒ फि॒र् क॒ल्

क॒ल् ज॒न् व॒नि शी॒त॒ल् ।

ब॒व-स॒न्ना॒प त॒चय्

ब्र॒ह्मा॒का॒र वृ॒चय् ॥ १८७० ॥

रु॒द्र-तु॒ल आ॒स क॒थय्

द॒म् दि॒य॒ म्व॒क्त ह्य॒थय् ।

शि॒व-अ॒र्न॒व ख॒चय्

ब्र॒ह्मा॒का॒र वृ॒चय् ॥

जागरुको-भूत्वा (पुरुषः) (तस्यावस्था यत्र) निद्राहृतप्राया (स्यात्)

ब्रह्माकारायां (तादृश्यां) वृत्तौ ॥

आश्रित्य शून्यप्रायस्थानम्

वेगेन मेघादप्यधिकं चलन् ।

समावर्तयेयं तव नीराजनामेव

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

(यथा) शब्दप्रकाशः लब्धः

मेघगर्जित-सकाशादपि गुरुतरः ।

(या च) तडितः-सकाशादपि लघुतरा

(तस्यां) ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

अग्निः आकाशात् पवनात् भूतधात्राः

सलिलादपि इव सुलभत्वेन प्राप्ता-या ।

या मात्रा अस्ति मथिता

(तस्यां) ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

निष्कलेन प्राणवायुना वर्तयस्व यन्त्रम्

जलं इव भविष्यति शीतलप्राया ।

संसारसंतापेन तप्तभूता

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७० ॥

विद्रुममाना आसीत् कथा

निमज्जनं दत्त्वा मुक्ताफलं गृहीत्वा ।

शिवरूप-समुद्रात् आरूढा

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

व्यञ्जं त्वं तार् कच्य

वर च्यानि सूक्ष्म खच्य ।

ज्ञानि किस् बाल कच्य

ब्रह्माकार वृच्य ॥

सहज-पानच चह थव पक्

मूर्खन किच इह छय प्रक् ।

तस् प्रिनि यस् इह व्यच्य

ब्रह्माकार वृच्य ॥

दसिती च्यानि मसिती

वसियय कुह नश खसियय ।

मस-मच्य नच ब्वह न च्य

ब्रह्माकार वृच्य ॥

दृष्णस् हाव तिथु रास्

यिथु अख गञ्जरि हय-सास् ।

नचि नचि पाव प्रच्य

ब्रह्माकार वृच्य ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

121. PRAYER FOR INCREASE IN KNOWLEDGE OF GOD.

बुल-बाल बालकन् सूत्य खेलनाव्तम्

बालक-अवस्था प्रावनाव्तम् ।

बुद्धिरूपया कर्तनशिल्पिकत्रयां तन्तुः कर्तिता

वरात्मवेष्टनेन त्वदीयेन सूक्ष्मा आरूढा ।

ज्ञप्तिरूपकाण्डोल्यां सन्ति-यस्य बालाः अनेकाः

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

सहज-स्वात्मनः त्वं आस्थापय प्रतीतिम्

मूर्खानां कृते इयं अस्ति पृच्छा ।

तस्य गुणदं-भविष्यति यस्य इयं संमता-भवेत्

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

शीघ्रमेव (द्वारेण) त्वदीयेन मत्तता

अवरुद्ध अस्ति मोदः आरूढप्रायः ।

आसवमहाघटस्य रन्ध्रबन्धिनी अहं न त्वमेव

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रदर्शय तादृशीं रामलीलां

यथा एकरूपमेव संकलयेत् शतसहस्रं (असंख्यभूतसमूहम्) ।

नर्तित्वा नर्तित्वा संघातय चेतनात्मवेष्टुनाधारवस्तुनि

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

स्वाभिमतप्रार्थनस्तुतिं प्रक्रामति ॥ १२१ ॥

हे-सदार्जवस्वभाव बालकैः सह क्रीडय-नाम-मासु

बालकसदृशीमवस्थांप्रापय(च)-नाम-मासु ।

ज्ञान् करनाविथ् पान् पङ्गनावत्तम्

खदि वाङ्गिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥ १८७६ ॥

कठिनि बव-सर क्वाँठ् वायनावत्तम्

मोह-पोत्रु वोतुम् हटिस्य् ताञ् ।

लटिस्य् वृशबस् थफ् करनावत्तम्

खदि-वाङ्गिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

थङ्गरय्-प्यठ अख् नङ्गराह् चावत्तम्

शिश्निरम्-नाग म्य थावत्तम् नेब् ।

वनि यिथ् अङ्गरकि सङ्गरय् म रावत्तम्

खदि-वाङ्गिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

ब्राह्मन-जन्म् दिथ् मत मंदकावत्तम्

नब-प्यठ व्वन् मत दावत्तम् दब् ।

अमरनाथो अमर् वनावत्तम्

खदि-वाङ्गिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

दासन्-हन्दु दासाह् गङ्गरावत्तम्

मत मशिरावत्तम् पनञ्ज् ज्ञान् ।

यति कुख् पानय् तंतु वातनावत्तम्

खदि-वाङ्गिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥ १८८० ॥

अङ्गपा-ङ्गप यज्ञ ज्योथ् प्रङ्गलावत्तम्

ऊत-शेष् जन् स्वच्रावत्तम् म्य ।

हे महेश् दीश् दीश् मत दश्रावत्तम्

खदि-वाङ्गिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

उपलब्धिपरिचयं कारयित्वा स्वात्मानं प्रत्यापय

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण प्रदर्शय-नाम-मे स्वरूपम्* ॥ १८७६ ॥

अतिदुर्गमे संसारसरसि ब्राह्मत्तरणं संचालय-नाम-माम्

मोहात्मजलं प्राप्तं-मे कण्ठदेशं यावत् ।

पुच्छी स्ववाहनभूतवृषभस्य अवलम्बं कारय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

उच्चप्रदेश-पृष्ठात् एकां दृष्टिं वितर-नाम-मयि

शिशिरं-नागक्षेत्रात् (०क्षेत्रे वा) मम निधेहि-नाम-मे संकेतम् ।

उपलक्षणे आगत्य आन्ध्ररूपे गभीरस्थाने सो नष्टो-भव-मे

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

ब्राह्मणवर्णवज्जन्म दत्त्वा मा-नाम लज्जापय-नाम-माम्

आकाशात् (ऊर्ध्वस्थानात्) अधः मा-नाम दापय-नाम-मे
निपाताघातम् ।

हे-अमरनाथ अमरं (अजरामरं) संपादय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

स्वदासानां एकं-दासं संकलय-नाम-माम्

मा-नाम विस्मारय-नाम-मां स्वकीयां क्षमिम् ।

यत्र (स्थाने) असि स्वयमेव तत्र प्रापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥ १८८० ॥

अजपामन्त्रस्य-जपेन यज्ञेन ज्योतिः (स्वात्मगतं) प्रज्वालय-नाम-मयि

हुताच्छेषभूतं २ व अवशेषय-नाम-मां माम् ।

हे महेश्वर देशे देशे मा-नाम कलङ्कितं-कुरु-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

* अत्रेयमाख्यायिका— सुदर्शनाभिधः कश्चिद्वणिगभूत् । स तु काले काले क्रीडद्गो बालकभ्यः फलानि मिष्टान्नादिकं च विभज्यादात् । तैर्बालकैः सह क्रीडनार्थं बालकरूपं धृत्वा त्रीशिवः समगमत् । फलदानकाले उक्तवणिजो दृग्गोचरमनागतं शिवं बालका अस्मै किं न दीयते इति व्याजद्गुः । स तु कंचिदनालक्ष्य शङ्कितचेता भूत्वा तान्बालकानेव तत्प्रदर्शनाय शरणं जगाम । ते च तत्प्रार्थनचोदनाभिस्तं प्रति प्रसन्नोक्त्य साक्षादर्शनं दापयामासुरिति ॥ cf. verse 240.

मथ्-च्यथ्-आनन्द अमृथ् च्याव्तम्

न्यथ् वासनाव्तम् सो-ऽहं-सो ।

ओं शिव शंभो शब्द शंभ्राव्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हाव्तम् रूफ् ॥

मन-नागस् प्रथम-पोत्रु बुजनाव्तम्

सुलि बुजनाव्तम् त हाव्तम् रूफ् ।

मञ्जु प्रवातस् सातस् म साव्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हाव्तम् रूफ् ॥

मोह-मायाय सूत्य् मत तंबलाव्तम्

सतच्य कथ् पावनाव्तम् याद् ।

च्यत्तुकुय् चेतुनु न्यथ् चेतनाव्तम्

खदि वाञ्जिनि पाठि हाव्तम् रूफ् ॥

सतकि निर्नय पय पकनाव्तम्

दथ पनञ्जिय् नयि हाव्तम् वथ् ।

नाव् कुम् कृष्ण शिव-बाव् बड्राव्तम्

खदि वाञ्जिनि पाठि हाव्तम् रूफ् ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

122. PRAYER FOR ACCEPTANCE, AS ABHINAVAGUPTA WAS ACCEPTED.

सारिय् ह्यथ् निम् सर्व-व्यपकारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८६ ॥

वाह् शथ् चाट ह्यथ् सुह् बाल-ब्रह्मचारी

सारिय् ह्यथ् गव् शिव-लुकस् ।

सदात्म-चिदात्म-आनन्दात्मकं असृतं पायय-नाम-माम्

नित्यं अनुभावय-नाम-मां सो-ऽहं स (इति) ।

ओं शिव शम्भो (इति) शब्देन शान्तिभाजं-कुरु-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥

मनोरूपनागे स्वप्नेमात्मजलं प्रोद्धावय-नाम-माम्

सुवेले (ब्राह्मे मुहूर्ते) उद्धोधय-नाम-मां तु प्रदर्शय-नाम-मे रूपम् ।

मध्ये प्रभातकालस्य (बाल्ये च) क्षणमात्रं मा स्वापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥

मोह-मायया कारणेन मा-नाम चपलय-नाम-माम्

सत्यस्यैव कथां समापातय-नाम-मे स्मरणे ।

चित्तस्यैव चेतनत्वं नित्यं चेतय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥

सद्वस्तुनः निर्णयात्मना अनुसरणेन गमय-नाम-माम्

हे-ईश्वर स्वक्रीयायामेव उपत्यकायां प्रदर्शय-नाम-मे मार्गम् ।

नाम अस्ति-मे कृष्ण (इति) शिवभावनां वर्धय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

पुनरपि खेष्टप्रार्थनस्तुतिं निरूपयति ॥ १२२ ॥

सर्वानेव (ब्रह्मादिसहचारिवर्गं) गृहीत्वा नय-मां (स्वसमीपं) हे-सर्वोपकार-
करणशील

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८८६ ॥

(यथा) द्वादश-शतं शिष्यान् सह-कृत्वा सः (अभिनवगुप्ताचार्यः) ब्राल्याच्चरित-
ब्रह्मचर्यः

सर्वानेव गृहीत्वा गतः शिवलोकम् ।

इति दिह् ह्यथ् गव् कुस् दिह-दारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

बेक्ति च्यानि कति महाकालन् मारी

लगयो-पारी शिव-रूपम् ।

पालना करवनि काल-संहारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

हर्षवख दृष्टि अस्य सर्व-पाफ् हारी

याञ् आय् तुनरकि नारी-किनि ।

स्यन्दि-आन शिव-द्यान शाफ् न्यवारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

रामरादन खति भरत-बाल मारी

बाल च्यय् सूत्य गय पारीजान् ।

वरञ्ज-बल सुचरिथ् प्रथम-वरञ्ज तारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८० ॥

नादयन्द-हंसनाट कुख् च्वा-पारी

नाडौ-चक्र-सूत्य गय ब्रह्म-जान् ।

ब्रह्म सर सर गोख् त्रि हंस-दारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

स्वख-स्वख प्रथमुक्त् अण् गव् ज्यारी

न्यथननि मनि-व्वगनि वनि तति आख

शिव-लोल कोलसर सर्व-पाफ् हारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

इहृत्यं देहं गृहीत्वा गतः कः देहधारी

अभिनवगुप्ताचार्यः इव* ॥

भक्ताः तव कृ-नाम (न कुत्रापि) यमेन हताः

उपहारीभविष्यामि-ते (तादृशं) शिवरूपम् ।

(हे) जगत्पालनां करणशील कालसंहारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

हरमुखाख्यगिरिस्थानात् (यावद्भूतसमूहैकास्य वा) दर्शनेन अस्माकं सर्वपापानि
हृतानि

यावत् आगता-वयं नुनर्-ग्रामस्य (सुषुम्नाख्येन वा) नाडीमार्गण ।

(तत्र वहत्) सिन्धुनद्याः (सङ्गमात्मनद्या वा) स्नानेन शिवधानेन (च)
शापाश्च निवारिताः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

रामराधनाख्यक्षेत्रे (रामाराधनरूपे) आरूढाः भरताख्यगिरिः सर्व-एव

हे-वत्सल त्वयैव सह संपन्ना उपलब्धिः ।

ब्रह्मबलाख्यस्थाने (प्राण्यमणिपूरात्मनि) उद्घाट्य प्रेमात्मद्वारस्य अर्गलानि

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १८९० ॥

नाद्विन्दाश्रितहंसनादेन असि चतुष्पार्श्वतः (परितः)

(यत्र) नाडीचक्राभ्यासेन संपन्न-नः ब्रह्मज्ञानम् ।

ब्रह्मसरःस्थानरूपे (ब्रह्मरन्ध्रे) उपलब्धः संपन्नस्त्वं तीर्णा-वयं हंसद्वाराख्यगिरितः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

अकस्मादेव प्रेम्णः अश्रु संपन्न-नः प्रवहत्

हे-दिगम्बर निम्नोन्नते उपलक्षणं तत्र आगतस्त्वम् ।

शिवरागात्मनि कौलसरो-नाम्नि-सरसि सर्वपापानि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

अभिनवगुप्ताचार्येणैव ॥

* केवलं स एव गुहां प्रविश्य सदादशशतशिष्यवर्गः अनेनैव देहेन गतः शिव-
लोकम् । तन्प्रवेशगुहा च बीर-पुरगणे प्रसिद्धा वर्तते ॥

कोफुर-रंग कुख् च्ह गंगादारौ

अस्य षठ् गंग-जट जारौ चाव् ।

बख्ति नन अद वन सर्वादिकारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

भैरव-नाथ पत पत लारि-लारिय्

बीरू षट् निम् लारिय्-किन् ।

ग्वफि-मज्ज् अमृथ् दिम् दारि-दारिय्

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

गज्ज् म्य दर्गथ् त च्ज् म्य खारौ

लज्ज् म्य वथ् थजिवारौ-किन् ।

ग्वफि-मज्ज् गजिगाह् करथ् जट-दारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८८५ ॥

जे जे कुय् च्य जे शिव ओंकारौ

धित दर्शन् दित नित कृष्णम् ।

चावनाविथ् सर्व-संकल्प-वारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १२२ ॥

123. PRAYER FOR THE THREE GREAT BLESSINGS:

सदाशिव खामियो कर् म्योनु चारय् ।

इह् ब्राह्मन-जन्म मा मेल्थम् दुबारय् ॥ १८८७

दया-दर्मथ् चचारय्-सूत्य् वारय् ।

सहा रोज्तम् त बोज्तम् कथ तारय् ॥

कर्पूरमलिताङ्गतया (तत्समानवर्णः) अस्मि त्वं हे-गङ्गाधर

अस्मान् प्रति जटागङ्गां प्रवहन्तीं प्रक्षिप ।

भक्तः प्रकटो-भवेयं ततः भविष्यामि सर्वाधिकारयुक्तः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

हे-भैरवनाथ अनु अनु अतिशयेन धावित्वा

भीरुपुरगणस्थानं प्रति नयस्व-मां लहरपुरगणमार्गद्वारा ।

(तत्र) गुहामध्ये अभृतं देहि-मे धारासंपातपूर्वकं-प्रक्षिप्य

अभिनवगुप्ताचार्यस्यैव* ॥

गलिता मे दुर्गतिः च नष्टा (च) मम क्रिष्टता

संमिलिता मम पदवी अजिवोद्-नाम्नो-ग्रामप्रदेशात् (परमोत्कृष्टपदात्) ।

(तत्र) गुहामध्ये चामरवीजनां (त्वदर्चाव्यवहृतिं) कुर्यां-ते हे-उपलक्ष्यमाण-
जटाधारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १८९५ ॥

जय-जपेतिकारः अस्ति-ते ते जय शिव ओंकार(प्रणव)स्वरूप

प्रागच्छ-नाम दर्शनं देहि-नाम नय-नाम (स्वस्वमीपं) कृष्णाख्यं (माम्) ।

त्याजयित्वा सर्वसंकल्पभारान्

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १२२ ॥

पुनरपि स्वाभिमतानुरूपं प्रार्थयति ॥ १२३ ॥

सदाशिव स्वामिन् कुरु मदीयं उपायम् ।

इदं (वर्तमानं) ब्राह्मण-जन्म मा-नाम मिलिष्यति-मे पुनर्बारम् ॥ १८९७ ॥

स्वदयायाः-धर्मेण (स्वभावेन) विचारेण सुष्ठुत्व ।

साहायकृत् तिष्ठ-नाम-मे तृ शृणु-नाम-मे कथानां (विज्ञप्तीनां) त्रयम् ॥

* अकस्मादेव सर्वव्यवहारमध्यगमपि विषयभोगद्वारैव ब्रह्मविदं संपादय माम्
इति भावः ॥

अह् अस् कथ् इह् वनञ् गकुम् पनञ् ज्ञान् ।
 इमिथ् जन्मथ् गकुम् नेरुन् इह् अमान् ॥
 सथ्य् वासुन् त कासुन् गकु म्य अज्ञान् ।
 मरुन् गकुस् न पशु-हिवु मूर्ख् नादान् ॥ १८०० ॥
 मरन-विज्ञि खरुन् गकुस् शिव-द्यान् ।
 अचिथ् पथ्-कुन् स्वचिथ् चावुन् गकुस् प्रान् ॥
 इहय् कथ् नञ् अह् कञ् अय् संगिफारस् ।
 चन्दुन् कुय् हट् वुक्तस् त शीतञ्चारस् ॥
 स कञ् यथ् लज् त तथ् चीजस् बन्योव् खन् ।
 स हट् यथ् लज् त तथ् तोरुन् पनुन् ग्वन् ॥
 हय् तथ् कञ् व्यलि इथ् आसि खवाव् ।
 ब्वह् क्वाह् वन आसि कियु अद शिव-सन्दु नाव् ॥
 कुह् अस्त्वथ् म्य न्यथ्य् शिव-त्रथ्य् इह् ।
 कुह् अस्त्वथ् म्य इहय् शिव शिव करु ॥ १८०५ ॥
 कुह् अस्त्वथ् म्य इहय् ओसु शिव-सन्दु लोल् ।
 कुह् अस्त्वथ् म्य शिवय् जोनु माजि तथ् मोलु ॥
 तता च्याञ्जय न्य इक्क पञ् या अपञ् वञ् ।
 इक्काय च्याञ् कड् वानी म्य-निग् नञ् ॥ १९३ ॥

पथ्-कुन् अमृथ् कुह् प्योमतु यार्थ
 बेखवरिथ-मञ् सबञ् सापञ् ।

अस्ति एका कथा (तत्र) इयं कथनीया अभीष्टा-मे स्वस्य (स्वात्मनः) ज्ञप्तिः ।

अस्मिन्नेव जन्मनि अभीष्टितं-मम निर्गमनीयः (सफलीभावः) अयं इष्टुः ॥
सद्वस्त्विव भासतां अपगच्छतां च इष्टुं मे अज्ञानम् ।

मरणं (मर्तुं) इच्छामि (इष्यते-मया) न पशुजाति-सादृश्येन मूर्खः
निर्बोधः ॥ १९०० ॥
मरणवेलायां स्मरेयं इच्छामि श्रीशिव-ध्यानम् ।

समाविश्य (स्वरूपे) अन्ततः अवशिष्य (देहमात्रेण) त्यजेयं इच्छामि
प्राणान् ॥
इयमेव कथा प्रसिद्धा अस्ति शिला अस्ति स्पर्शमणिः ।

चन्दनं अस्ति काष्ठं पश्य-नाम-तस्य तु शीतलत्वम् ॥
सा शिला येन संगता तस्य तु वस्तुनः संपन्नं स्वर्णम् ।

तत् काष्ठं येन संगच्छते तस्य तु संक्रामितस्तेन स्वकीयः गुणः ॥
काष्ठस्य च शिलायाः यदा ईदृशः भवेत् स्वभावः (गुणः) ।

अहं किं वदिष्यामि भवेत् कीदृशं तर्हि श्रीशिवस्य नाम (तत्स्मरण) ॥
अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) नित्यमेव शिवसंबन्धि-व्रतं धृतम् ।

अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) प्रत्यहं शिव शिवेति कृतं (कीर्तितं मया) ॥ १९०५ ॥
अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) सदैव आसीत् श्रीशिवस्य अनुरागः ।

अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) शिव-एव ज्ञातः (मया) माता पिता च ॥
स्तुतिकीर्तिः त्वदीयैव मया ईदृशी समीचीना वा असमीचीना कथिता (मया) ।

इच्छया (इयया) त्वदीयया प्रादुष्कृता वाणी मत्सकाशात् प्रत्यक्षा ॥ १२३ ॥

अथ शिवनामस्मरणोत्पद्यताफलनिरूपणपूर्वकं ग्रन्थसमाप्तिं पथकुन्
दति समाप्तिवाचकार्यान्तरपदेन निर्दिशति ॥ १२४ ॥

पुरा-हि अमृतं अस्ति पतितं वन्यवृत्तविशेषे

अज्ञातप्रायमर्थे (स वृत्तः) सदा-हरित्पर्णः संपन्नः ।

अट युस् शिव-नाव् ज्यवि-प्यठ् खारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८०८ ॥

समयाह् वातिय् पान देह् चावे

चत्स्वरूप् तस् ति दान् पावे याद् ।

ब्रह्मांडस् प्यठ् प्रान् तस् खारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

युस् इति लोल-अग्नु चावि दारि-दारे

वैतरन् नदी क्याह् करि तस् ।

अकि शिव-नाव्-सूत्य् जगतस् तारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१० ॥

युस् शिवनाथस् अन्जान् माने

तस् कुस् चाने यम-द्वारस् ।

दर्म-राज् ब्रौठ तस् मीठि दिनि लारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

अख् शिव-नाव् लक्ष्-बेदि पाफ् गाले

चिचग्वप्य् कुस् कलम् डाले तस् ।

कुस् पाप-दंड् तस् बहिय-प्यठ् चारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

युस् शिव-पूजाय किति पोश् चारे

तस् करि देवलूख् पोश्-वर्शन् ।

सुय् खसि विमानच सवार्य

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

तर्हि यः शिवस्य-नाम जिज्ञास्ये आरोपयिष्यति

तं क्व हनिष्यति यमः कालश्च ॥ १९०८ ॥

समयं प्राप्य स्वयं देहं त्यज्यति

चित्स्वरूपः (शिवः) तं अपि ध्यानं पातयिष्यति स्मृतौ ।

ब्रह्मरन्ध्रस्य पृष्ठे प्राणं तं आरोपयिष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥

यः इह अनुरागाशु त्यज्यति धारासंपातम्

वैतरणी नदी किं करिष्यति तस्य ।

एकेन शिवनामस्मरणेन जगतीं तारयिष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥ १९१० ॥

यः श्रीशिवं अज्ञानेनापि मानं-विधास्यति

तं कः प्रवेशयिष्यति यम-द्वारम् ।

यमराजः पुरस्तात् तस्य चुम्बनानि दातुं धाविष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥

एकं शिव-नाम लक्षशःसंख्याकानि पापानि नाशयिष्यति

चित्रगुप्तः कां लेखनीं वर्तयिष्यति तस्य ।

किं-नाम पापदण्डं तस्य लेख्यपत्र-पृष्ठे बध्नीयात्

तं क्व हनिष्यति० ॥

यः श्रीशिवपूजायाः कृते पुष्पाणि विचेष्यति

तस्य करिष्यन्ति देवलोकाः पुष्पवर्षणम्* ।

स-स्य आरोह्यति विमानस्य वाहनम्

तं क्व हनिष्यति० ॥

* देवानां पूज्यः स भवेत् इति भावः ॥

संसारस् थिन् कुह् गट-अन्वारे
 प्रारब्द कुय् फल् खार्थ-मञ्ज् ।
 फल् सोरि क्ल् ब्यहि कुस् कस् प्रारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 कृष्णस् सुय् शिव शिव करनावे
 च्यावनावे तस् प्रयम-अमृत्थ् ।
 सुय् नाव् ज्ञान-योग् तस् पारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१५ ॥ १२४ ॥

॥ इति शिवम् ॥

॥ इति शिवपरिणये स्वात्मानुरागात्तशिवनामस्मरणफलानुकथनं समाप्तम् ॥

॥ उत्तरार्धं च संपूर्णतां गतम् ॥

॥ ग्रन्थश्चायं समग्रः समाप्तः श्रीशिवार्पणं पाठकश्रोत्रादिसत्फल-
 मोदाय च भूयात् ॥

संसारमार्गं आगन्तुं अस्ति पेषणीयन्नानुवारेण

प्रारब्धं अस्ति फलं उपरिस्थकाण्डाल्याम् ।

फलं अवसितं-(यदा)-भवेत् क्लयन्तं निविष्टं-भवेत् (तदा) कः कं
अनुधाविष्यति

तं कृ हनिष्यति० ॥

कृष्णाख्यं (मां) स-एव (तन्नाम) शिव-शिवति (स्मरणं) कारयिष्यति

पारयिष्यति तं (मां) स्वप्नमात्माश्रितम् ।

तदेव नाम ज्ञान-योगं तस्य पारयिष्यति

तं कृ-नाम हनिष्यति यमः कालश्च ॥ १९१५ ॥ १२४ ॥

